COLECȚIA

Iubiri de poveste

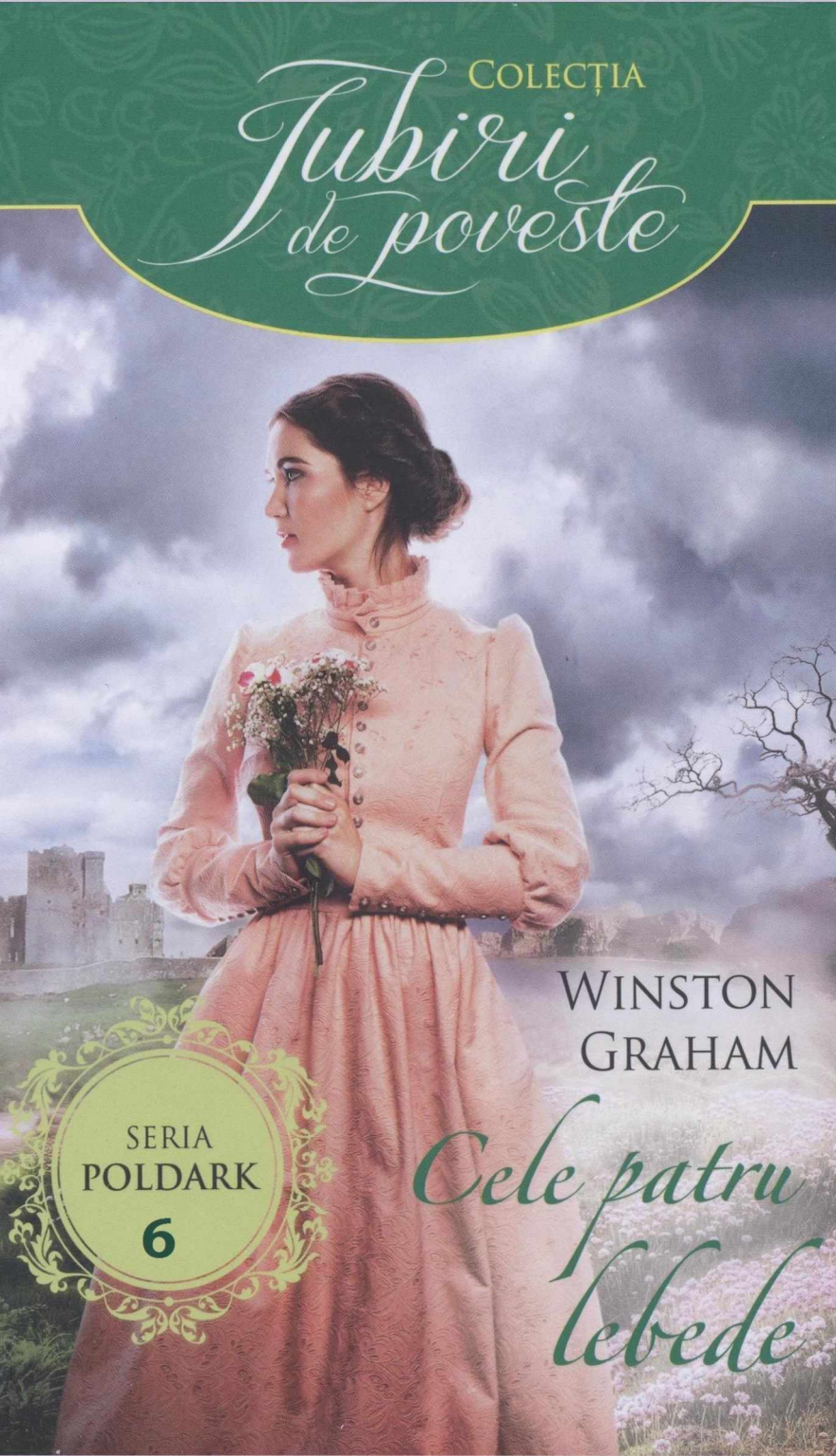

WINSTON GRAHAM

SERIA POLDARK 6

Cele patru lebede

The Four Swans
Winston Graham
Copyright © 1976 Winston Graham

Alma este marcă înregistrată a Grupului Editorial Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777

Cele patru lebede
Winston Graham

Copyright © 2017 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Maria Popa
Corector: Emilia Achim
Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare și prepress: Ioana Cristea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GRAHAM, WINSTON
Cele patru lebede / Winston Graham.
trad.: Patricia Scurtu – București: Litera, 2017

ISBN 978-606-33-1798-9

I. Scurtu, Patricia (trad.)

821.111(73)-31=135.1

WINSTON GRAHAM

Cele patru lebede

WINSTON GRAHAM

Cele patru lebede

Traducere din limba engleză
Patricia Scurtu

Alma

Pentru Fred și Gladys

Cartea întâi

Capitolul 1

I

Daniel Behenna, medic și chirurg, avea patruzeci de ani și locuia într-o casă detașată, pătrată, neîngrijită, situată pe Goodwives Lane în Truro. El însuși era pătrățos în înfățișare și detașat în felul său de a fi, însă nici pe departe neîngrijit, de vreme ce oamenii din oraș și din ținut plăteau bani buni pentru a beneficia de cunoștințele sale moderne în materie de anatomie. Se căsătorise de tânăr, după care se căsătorise și a doua oară, însă ambele soții muriseră, iar el și cele două tinere fiice ale sale se aflau acum în grija unei anume doamne Childs, care locuia împreună cu ei. Asistentul doctorului, domnul Arthur, dormea deasupra grajdurilor.

Behenna locuia în Truro de numai cinci ani, de când venise direct de la Londra, unde nu numai că își clădise o reputație ca specialist, dar, în plus, scrisese și publicase o monografie prin care aducea îmbunătățiri la celebrul *Tratat de obstetrică* al lui Smellie[1]; iar de când sosise în localitate, îi impresionase peste măsură pe provincialii cu dare de mână prin autoritatea și priceperea sa.

În special prin autoritate. Când oamenii erau bolnavi, nu-și doreau abordarea pragmatică a unui medic de tipul lui Dwight Enys, care vedea cu propriii ochi cât de des eșuau metodele sale, ceea ce presupunea, așadar, că era ezitant în deciziile pe care le lua. Nu doreau să apeleze la cineva care le intra în casă, lua loc pe scaun, care le ținea discursuri de complezență și avea câte o vorbă bună pentru copii, ba chiar și câte o mângâiere pentru câine. Preferau, în schimb, aerul plin de emfază, încrederea, abordarea de semizeu a cărui voce răsuna în toată casa încă de când începea să urce scările, și care le făcea pe slujnice să dea fuga după apă sau după pleduri, în timp

[1] William Smellie (1697–1763) – medic obstetrician de origine scoțiană, primul care propune o abordare științifică în domeniul obstetricii (n.tr.)

ce rudele bolnavului îi sorbeau fiecare cuvințel. Behenna era un astfel de om. Simpla lui prezență făcea ca inimile să bată mai tare, chiar dacă, așa cum se întâmpla adesea, în cele din urmă nu mai băteau deloc. Eșecul nu îl impresiona din cale afară. Dacă se întâmpla ca vreunul dintre pacienții săi să moară, nu era din vina leacurilor sale, ci din vina bolnavului însuși!

Se îmbrăca bine, după cele mai înalte standarde pe care le impunea profesia sa. Când călătorea la distanțe mari – după cum îi cerea tot mai des reputația în creștere – călărea un frumos cal negru, botezat Emir, și purta pantaloni bufanți din piele de căprioară, cizme înalte și o pelerină grea, aruncată peste o haină de catifea cu nasturi de alamă; iarna, purta mănuși groase, de lână, ca să-și protejeze mâinile de frig. Când era în oraș, purta un manșon în loc de mănuși și avea la el un baston placat cu aur, în al cărui mâner era un flacon cu ierburi de leac menite să combată infecțiile.

Într-o seară de la începutul lui octombrie 1795, doctorul se întorcea din vizitele sale obișnuite la localnicii de pe celălalt mal al râului, unde prescrisese incredibilul său tratament pentru doi pacienți bolnavi de holeră sezonieră și recoltase mai bine de 1,5 l de lichid din stomacul unui negustor de porumb, suferind de dropică. Fusese o lună călduroasă după vara sufocantă și iarna ucigătoare care o precedaseră, iar micuța localitate picotea moleșită sub arșița zilei. Mirosul de canalizare și deșeuri în putrefacție se resimțise înțepător toată după-amiaza, dar, odată cu lăsarea serii, o adiere apărută din senin împrospătase din nou aerul. Fluxul era la apogeu, iar apele râului se umflaseră pe nesimțite și împresuraseră micul oraș adunat, asemenea unui lac adormit.

Îndreptându-se spre intrare, dr. Behenna le făcu semn să plece câtorva persoane care porniseră către el atunci când îl zăriseră venind. De regulă, localnicii mai puțin înstăriți mergeau la spițerii din oraș, iar cei săraci de-a binelea se descurcau cu leacurile pe care și le preparau singuri sau pe care le cumpărau cu un bănuț de la țiganii nomazi; uneori, își oferea ajutorul în vreun caz mai dificil, fără a cere bani – nu era câtuși de puțin o persoană lipsită de empatie, plus că un astfel de gest îi gâdila orgoliul – astfel că mereu se găseau câțiva care să-l aștepte prin preajmă, sperând la o consultație de câteva clipe în pragul casei. Dar astăzi doctorul nu avea chef de așa ceva.

După ce își lăsă calul în grija băiatului de la grajduri și intră în casă, doamna Childs, menajera sa, îi ieși în întâmpinare. Femeia avea părul prins neglijent și își ștergea mâinile pe un șervet murdar.

– Dom' doctor Behenna! i se adresă ea pe o voce șoptită. A venit un domn să vă vadă. În salon. E aci de vreo douăș'cinci de minute. Nu știam exact cât o să fiți plecat, dar omu' mi-a spus, zice: „O să-l aștept". Chiar așa: „O să-l aștept". Așa că l-am dus în salon.

Doctorul o cântări din ochi în timp ce își puse jos pelerina și geanta. Era o tânără șleampătă și se întreba adesea cum de o suporta în preajma lui. Era un singur motiv pentru asta.

– Ce domn? De ce nu l-ai chemat pe domnul Arthur?

Doctorul nu coborâse vocea, ceea ce o făcu pe femeie să privească agitată în spatele ei.

– Domnul Warleggan, îl lămuri ea.

Behenna se privi în oglinda mucegăită, își netezi părul, îndepărtă un fir de praf de pe manșetă și își studie mâinile ca să vadă dacă nu cumva avea pete de murdărie.

– Unde e domnișoara Flotina?

– A plecat. Domnișoara May e încă la pat. Dar domnul Arthur zice că febra a scăzut.

– Normal că a scăzut până acum. În fine, vezi să nu fiu deranjat.

– Da, domnule.

Behenna își drese vocea și intră în salon, mirat.

Dar nu era nici o greșeală. Domnul George Warleggan stătea lângă fereastră, cu mâinile la spate, cu spatele drept, netulburat. Părul îi era tuns de curând; hainele sale aveau o croială tipic londoneză. Cel mai bogat bărbat din oraș și unul dintre cei mai influenți; cu toate acestea, acum, că trecuse de 35 de ani, ceva din atitudinea lui amintea de bunicul său, fierarul.

– Domnule Warleggan. Sper că nu m-am lăsat așteptat prea mult. Dacă aș fi știut...

– Dar n-ați știut. Mi-am petrecut timpul admirându-vă scheletul. Suntem, într-adevăr, minunat, teribil de bine construiți.

Tonul bărbatului era rece. Pe de altă parte, când nu era așa?

– A fost alcătuit pe vremea studenției mele. Noi l-am dezgropat. Un răufăcător care a sfârșit-o prost. Într-un oraș mare se găsesc oricând astfel de indivizi.

– Nu numai într-un oraș mare.

– Dați-mi voie să vă ofer ceva de băut. Un întăritor sau un pahar de vin de Canare.

George Warleggan clătină din cap.

– Femeia dumitale, menajera, mi-a oferit deja.

– Atunci, vă rog, luați loc! Sunt la dispoziția dumneavoastră.

George Warleggan acceptă să ia loc și își încrucișă picioarele. Fără să-și miște gâtul, continuă să studieze încăperea din priviri. Behenna regretă că locuința sa nu era în cea mai bună ordine. Pe o masă erau așezate de-a valma cărți și ziare, alături de recipiente cu sărurile lui Glauber și cutii cu prafurile Dover. Două sticle goale, cu dopuri mâncate de cari, stăteau printre dosarele medicale de pe birou. O rochie atârna neglijent pe spătarul unui scaun, lângă scheletul care se bălăngănea. Chirurgul se încruntă: nu se aștepta să primească vizite de la pacienții săi cu dare de mână, dar dacă se întâmpla ca aceștia să treacă pe acolo, aspectul locuinței sale putea să le creeze o impresie neplăcută.

Rămaseră amândoi tăcuți vreme de vreun minut care păru că nu se mai termină.

– Am venit aici, începu George, într-o chestiune de ordin personal.

Doctorul Behenna înclină capul.

– Prin urmare, continuă vizitatorul, ceea ce am de spus trebuie să rămână între noi. Presupun că nu ne aude nimeni?

– Toate, absolut toate discuțiile dintre medic și pacientul său sunt confidențiale, îl asigură doctorul.

George îl privi sec:

– Tot ce se poate. Dar discuția noastră trebuie tratată cu și mai multă discreție.

– Nu cred că înțeleg ce vreți să spuneți.

– Vreau să spun că numai eu și dumneata vom ști că această discuție a avut loc. Dacă ajunge cumva la urechile vreunui terț, atunci voi ști cu siguranță că *nu eu* am deschis gura.

Behenna se așeză mai bine pe scaun, dar nu răspunse. Părerea foarte bună pe care o avea despre propria persoană îi era acum întărită de părerea și mai bună pe care o avea despre cei din familia Warleggan.

– În aceste condiții, doctore Behenna, nu voi da dovadă de o bună prietenie.

Chirurgul merse la ușă și o deschise brusc. Holul era pustiu. Închise ușa la loc.

– Dacă doriți să vorbiți, domnule Warleggan, o puteți face în voie. Nu vă pot oferi o garanție mai bună decât cea pe care tocmai v-am oferit-o.

George încuviință din cap.

– Fie!

Rămaseră amândoi tăcuți un timp. Apoi George continuă:

– Dumneata ești o persoană superstițioasă?

– Nu, domnule. Natura este guvernată de legi imuabile pe care nici omul, nici vreun talisman nu le pot schimba. Este rolul medicului să pătrundă adevărul acestor legi și să le aplice astfel încât să distrugă boala. Toate bolile sunt vindecabile. Nici un om nu trebuie să moară înainte de a atinge vârsta senectuții.

– Ai doi copii mici pare-mi-se?

– Unul de doisprezece și unul de nouă ani.

– Și nu crezi că îi afectează în vreun fel faptul că văd osemintele unui răufăcător atârnând în casa lor zi și noapte?

– Nu, domnule. Și chiar dacă ar avea astfel de probleme, cu un purgativ puternic le trece imediat.

George încuviință din nou din cap. Introduse trei degete în buzunărașul destinat ceasului și începu să scotocească printre banii pe care îi avea acolo.

– Dumneata te-ai ocupat de soția mea la nașterea copilului nostru. De atunci, ne-ai făcut multe vizite la domiciliu. Presupun că ai ajutat multe femei să nască.

– Multe mii. Timp de doi ani am lucrat la Maternitatea din Westminster, în subordinea doctorului Ford. Pot spune că experiența mea nu are egal în Cornwall – uneori, nici în alte părți. Dar... știți și dumneavoastră prea bine acest lucru, domnule Warleggan. Îl știați încă de când soția dumneavoastră, doamna Warleggan, era însărcinată cu copilul dumneavoastră și ați apelat la serviciile mele. Presupun că serviciile mele nu au lăsat de dorit.

– Nu, recunoscu George Warleggan, împingând în afară buza de jos. Acum mai mult ca oricând aducea foarte mult cu împăratul Vespasian în timp ce lua decizii cruciale în privința imperiului său. Dar tocmai despre asta doream să discutăm, continuă bărbatul.

– Vă stau la dispoziție, spuse Behenna din nou.

– Copilul meu, fiul meu Valentine carevasăzică, s-a născut la opt luni. Corect? Din cauza accidentului acela, când soția mea a căzut, copilul meu s-a născut prematur, cam cu o lună mai devreme, dacă nu mă înșel, așa-i?

– Nu vă înșelați.

– Dar ia spune-mi dumneata, doctore Behenna, printre miile de copii la nașterea cărora ai asistat, probabil ai văzut o mulțime de bebeluși născuți prematur. Nu?

– Da, destul de mulți.

– Opt luni? Șapte luni? Șase luni?

– Opt și șapte. Până acum n-am văzut copil născut la șase luni care să supraviețuiască.

– Și la aceia născuți prematur care au supraviețuit, precum Valentine... Există diferențe clare și ușor de identificat între ei la naștere? Vreau să zic – între ei și cei născuți la termen?

Behenna îndrăzni să își rezerve câteva secunde pentru a face speculații cu privire la scopul acestui interogatoriu.

– Diferențe? De ce natură?

– Eu pun întrebările.

– Nu există diferențe importante, domnule Warleggan. Puteți sta liniștit. Fiul dumneavoastră nu are de suferit de pe urma faptului că s-a născut prematur.

– Nu mă preocupă diferențele de acum. Vocea lui Warleggan căpătase o ușoară asprime: Care au fost diferențele la momentul acela?

Behenna nu își cântărise niciodată cuvintele cu o asemenea grijă:

– În primul rând, greutatea, desigur. Nu prea s-a mai văzut ca un copil născut la opt luni să cântărească mai mult de 2,7 kg. Rareori poate țipa la fel de puternic. Unghiile...

– Mi s-a spus că un copil născut la opt luni nu are unghii...

– Nu este adevărat. Unghiile sunt mici, și mai degrabă moi decât dure...

– Mi s-a spus că pielea unui copil prematur este roșie și zbârcită.

– Așa este și pielea multora dintre cei născuți la termen.

– Mi s-a spus că nu au păr.

– Uneori au. Dar este rar și foarte fin.

Afară se auzi huruitul unei trăsuri trecând în jos pe drum. După ce se îndepărtă, George spuse:

– Probabil că ai înțeles deja rostul întrebărilor mele, doctore Behenna. Însă trebuie să îți adresez și ultima întrebare. Fiul meu a fost sau nu născut înainte de termen?

Daniel Behenna își umezi buzele. Era conștient de faptul că mimica lui era studiată atent; de asemenea, era conștient de starea de tensiune a celui din fața sa, tensiune care, la o persoană cu mai puțin sânge-rece, ar fi trădat o suferință intensă.

Se ridică și se îndreptă către fereastră. Lumina scoase la iveală petele de sânge de pe mânșeta sa.

– În multe chestiuni ce țin de medicină, domnule Warleggan, nu e prea simplu să ofer un răspuns categoric. În chestiunea de față,

va trebui să-mi acordați mai întâi de toate răgazul necesar pentru a-mi aminti. Cu siguranță, înțelegeți și dumneavoastră faptul că fiul dumneavoastră are acum – cât? Optsprezece, douăzeci de luni. De când am ajutat-o pe doamna Warleggan să nască, am mai asistat multe femei la naștere. Să vedem, deci: în ce zi m-ați chemat?

– Pe treisprezece februarie, anul trecut. Soția mea a căzut pe scări la Trenwith. Era într-o joi seară, pe la șase. Am trimis imediat un om după dumneata și ai venit pe la miezul nopții.

– A, da, mi-aduc aminte. Era în săptămâna în care am tratat-o pe Lady Hawkins pentru o ruptură de coastă cu care s-a ales la vânătoare, iar când am aflat de accidentul soției dumneavoastră, am sperat ca ea să nu fi fost călare pe cal; pentru că o asemenea căzătură...

– Ai venit, așadar, îl întrerupse George.

– ... am venit. Am stat lângă soția dumneavoastră toată noaptea și în ziua următoare. Copilul, pare-mi-se, a venit pe lume în acea seară.

– Valentine s-a născut la opt și un sfert.

– Da... Ei bine, domnule Warleggan, din câte îmi aduc aminte în momentul de față, nu pot să vă spun decât că nu mi s-a părut nimic ieșit din comun la nașterea fiului dumneavoastră. Firește, la momentul acela, nu mi-a trecut prin cap să-mi pun întrebări, să speculez sau să studiez lucrurile îndeaproape. De ce aș fi făcut-o? Nu m-am gândit că va fi vreodată nevoie să mă pronunț într-un fel sau altul asupra acestei chestiuni. O lună în plus sau în minus... Privind lucrurile din perspectiva nefericitului accident al soției dumneavoastră, m-am bucurat să o ajut să aducă pe lume un copil viu și sănătos. Cu moașa ați discutat?

George se ridică, la rândul lui, în picioare:

– Cu siguranță îți amintești copilul la nașterea căruia ai asistat. Avea unghiile formate complet?

– Presupun că da, dar nu vă pot spune dacă...

– Și părul?

– Avea câteva fire de păr închis la culoare.

– Și pielea îi era zbârcită? Eu l-am văzut la mai puțin de o oră de la naștere și mi-aduc aminte că avea pielea doar ușor încrețită.

Behenna oftă:

– Domnule Warleggan, sunteți unul dintre clienții mei cei mai înstăriți și nu-mi doresc să vă supăr câtuși de puțin. Dar îmi permiteți să fiu sincer cu dumneavoastră?

– Exact asta ți-am și cerut.

– Ei bine, dacă îmi dați voie să vă sugerez acest lucru, cu tot respectul cuvenit, mergeți acasă și nu vă mai gândiți la această problemă. Nu mă voi încumeta să întreb despre motivele care stau la baza acestor preocupări. Dar dacă după atâta vreme așteptați de la mine – sau de la oricine altcineva, de altfel – o concluzie clară cu privire la nașterea prematură sau nu a fiului dumneavoastră, mă tem, domnule, că cereți imposibilul. Natura nu poate fi clasificată astfel. Normalul este doar un etalon – față de care există o mulțime de abateri.

– Carevasăzică, nu vrei să-mi spui.

– *Nu pot* să vă spun. Dacă m-ați fi întrebat la momentul respectiv, aș fi îndrăznit să vă ofer o părere mai fermă, dar atâta tot. *Naturalia non sunt turpia,* cum spune vechea zicală.

George își ridică cravașa și împunse covorul cu ea.

– Din câte înțeleg, doctorul Enys s-a întors și cât de curând o să-și reia vizitele obișnuite.

Behenna se crispă.

– E încă bolnav și în scurt timp se va căsători cu moștenitoarea.

– Unii au o părere bună despre el.

– Aceasta este problema lor, nu a mea, domnule Warleggan. În ceea ce mă privește, nu am decât dispreț pentru cea mai mare parte a practicilor dumnealui, care trădează o fire slabă și o lipsă de convingere. Un om fără un sistem medical lucid, dovedit, este un om fără speranță.

– Chiar așa. Chiar așa. Desigur, din câte am tot auzit, medicii nu îi vorbesc niciodată de bine pe rivalii lor.

Probabil nici bancherii pe rivalii *lor,* se gândi Behenna.

– În fine... George se ridică în picioare. Îți doresc o zi bună, Behenna.

– Sper că doamna Warleggan și domnul Valentine sunt bine, sănătoși, mai spuse chirurgul.

– Da, mulțumesc.

– Ar cam fi vremea să trec să îi văd. Poate la începutul săptămânii viitoare.

Urmară câteva clipe de pauză, răstimp în care George păru că se gândește dacă să spună: „Te rog să nu mai treci niciodată pe la noi".

Behenna adăugă:

– Domnule Warleggan, am încercat să nu fac speculații cu privire la motivele preocupării dumneavoastră față de problema pe care ați discutat-o cu mine. Dar n-aș fi om dacă nu aș înțelege cât de important ar putea fi răspunsul meu pentru dumneavoastră. Prin urmare,

domnule, vă rog să înțelegeți cât de dificil este să vă dau un asemenea răspuns. N-aș putea – și, fără îndoială, nici nu m-aș apuca – să fac o afirmație care, din câte îmi dau seama, ar putea pune la îndoială onoarea unei femei nobile și virtuoase. Vreau să spun că nu aș putea și nu aș face acest lucru fără să am certitudinea că este așa, certitudine pe care, repet, nu o am. Dacă aș avea-o, aș simți că este de datoria mea să vă spun un asemenea lucru. Însă nu dețin un răspuns sigur. Despre asta e vorba.

George îi aruncă o privire rece. Întreaga lui expresie era una de antipatie și dispreț, care ar fi putut trăda părerea sa despre medic sau numai sentimentul față de nevoia care îl împinsese să îi dezvăluie atât de multe detalii din intimitatea sa unui străin.

– Sper că îți amintești cum a început discuția asta, doctore Behenna.

– Am promis că voi fi discret.

– Atunci ai grijă, rogu-te, să-ți ții promisiunea, spuse George mergând către ușă, după care mai adăugă: Familia mea e bine, dar poți trece dacă dorești.

După ce musafirul său plecă, Behenna merse direct la bucătărie.

– Nellie, casa asta e sub orice critică! Îți pierzi vremea bârfind, visând la cai verzi pe pereți și zgâindu-te la cei care trec pe stradă. Salonul nu este în cele mai bune condiții pentru a primi un pacient de vază! Ai grijă să dispară rochia aia de acolo! Și pantofii! Nu uita care îți este rostul aici!

Și continuă să arunce astfel de reproșuri vreme de încă vreo trei sau patru minute, cu vocea lui puternică și răsunătoare. Femeia rămase în picioare, studiindu-l răbdătoare pe sub claia de păr șaten, așteptând să treacă furtuna, simțind că bărbatul avea nevoie să-și reafirme autoritatea după ce aceasta îi fusese subminată pentru scurt timp. Rareori i se întâmpla medicului să îi fie subminată autoritatea, deoarece chiar și atunci când mergea în vizită la pacienții săi cu dare de mână, aceștia se aflau în suferință și îi căutau ajutorul. Așa că doctorul spunea ce avea de spus, iar ei îi sorbeau cuvintele. Behenna nu îl tratase niciodată pe George Warleggan însuși – bărbatul se bucura de o stare de sănătate neobișnuit de bună. Dar astăzi, ca de altfel întotdeauna când îl întâlnea, fusese nevoit să se supună. Nu-i făcea plăcere; îl trecuseră toate apele în prezența lui Warleggan; iar acum își vărsa frustrarea pe Nellie Childs.

Femeia nu mai contenea zicând „da, domnule" și „nu, domnule" și „mă ocup de asta până mâine, domnule". Nu uita niciodată să i se adreseze cu „domnule", chiar și atunci când el venea după ea în dormitor. Și tocmai asta era baza relației lor. Exista între ei acest tainic *quid pro quo*. Așa că ea luă mustrările lui în serios, dar nu foarte. Iar atunci când dojana conteni, femeia începu să facă ordine în salon pe tăcute, în timp ce doctorul rămase în picioare lângă fereastră, cu mâinile împreunate pe sub pulpana hainei, gândindu-se la cele petrecute.

– Don'șoara May vrea să vă vadă, domnule.

– Imediat.

Femeia încercă să strângă toți papucii și scăpă doi pe jos. Părul îi năvăli peste chip.

– Socotesc că se întâmplă rar ca boierii să dea buzna aici pe nepusă masă, domnule. Era o problemă medicală?

– O problemă medicală.

– Mă gândesc atunci că putea să-și trimită vreunul din oameni să îi aducă ce îi era de trebuință. Nu credeți, domnule?

Behenna nu răspunse. Femeia ieși cu papucii și se întoarse apoi după rochie.

– Cred că nu l-am văzut niciodată pe domnul Warleggan venind așa aici. O fi fost ceva personal, mă gândesc, și nu a vrut să afle toată casa?

Behenna se întoarse de la fereastră:

– Cato a fost, cred, cel care a spus: *„Nam nulli tacuisse nocet, nocet esse locutum"*. Să nu uiți niciodată asta, doamnă Childs. Ar trebui să fie principiul dumitale călăuzitor. Și al multora, de altfel.

– Probabil. Dar eu nu știu ce înseamnă asta, așa că nu știu ce să spun.

– Pentru binele dumitale, am să-ți traduc: „Tăcerea n-a făcut niciodată rău nimănui; cuvintele, însă, fac rău adesea".

II

George Tabb avea șaizeci și opt de ani și muncea la Hanul Cocoșilor de Luptă ca hamal și îngrijitor de cai. Câștiga 9 șilingi pe săptămână și uneori mai primea câte un șiling în plus pentru că ajuta la îngrijirea cocoșilor. Locuia într-o anexă de lângă han, unde soția lui, o femeie încă destoinică, în ciuda sănătății precare, câștiga cam două

lire în plus ocupându-se de spălatul rufelor. Cu ce-i mai pica ocazional din munca de hamal, câștiga, așadar, suficient cât să trăiască de pe o zi pe alta; dar în cei nouă ani de când murise amicul și patronul său, Charles William Poldark, prinsese cam mare drag de sticlă, iar acum i se întâmpla adesea să bea mai mult decât îi permitea buzunarul pentru a rămâne la limita subzistenței. Emily Tabb făcea eforturi să țină în frâu băierile pungii, dar cu 5 șilingi pe săptămână pentru pâine, 6 penny pe săptămână pentru carne, 9 penny pentru o jumătate de livră de unt și alte 9 pentru o jumătate de livră de brânză, un șiling pentru două grămezi de cartofi și o chirie săptămânală de 2 șilingi, nu-i rămânea prea mult loc de întors. Doamna Tabb regreta enorm – ca, de altfel, și soțul ei în momentele când era suficient de treaz – circumstanțele în care plecaseră de la Trenwith cu doi ani și jumătate în urmă. Elizabeth Poldark, rămasă văduvă și în sapă de lemn, fusese nevoită să renunțe treptat la servitorii săi, până când nu-i mai rămăsese prin preajmă decât loiala familie Tabb; însă Tabb, printre aburii băuturii, se bazase prea mult pe indispensabilitatea sa, iar atunci când doamna Poldark luase brusc decizia să se recăsătorească, ei se văzuseră nevoiți să plece.

Într-o dimineață de pe la începutul lunii octombrie, George Tabb făcea curățenie în zona destinată luptelor de cocoși, din spatele hanului, pregătind locul pentru un meci ce urma să aibă loc a doua zi, când hangiul îl fluieră și îi spuse că venise cineva să îl vadă. Tabb se apropie și văzu un bărbat costeliv, îmbrăcat în negru, ai cărui ochi erau atât de apropiați unul de celălalt, încât aveai senzația că se uită cruciș.

– Tabb? George Tabb? Cineva vrea să îți vorbească. Anunță-l pe stăpână-tu! Te întorci într-o juma de oră.

Tabb își cântări vizitatorul din priviri și întrebă despre ce e vorba – cine voia să îl vadă și cu ce scop. Însă nu mai primi nici un alt răspuns. Afară, în stradă, aștepta un alt bărbat, așa că puse mătura deoparte și plecă împreună cu ei.

Nu avură prea mult de mers. Câțiva metri mai jos, pe o străduță de-a lungul malului, unde râul – aflat din nou în plin flux – licărea din albia plină ochi; urcară apoi pe o altă stradă și traversară o curte către o ușă dintr-un zid. Spatele unei case mari.

– Aici.

Tabb intră. O încăpere care ar fi putut fi biroul unui avocat.

– Așteaptă aici, i se spuse. Apoi ușa se închise în spatele lui. Rămăsese singur.

Clipi prudent, nesigur pe el, întrebându-se ce rele prevestea această convocare. Nu trebui să aștepte prea mult. Un domn își făcu apariția, intrând pe o altă ușă. Tabb îl privi surprins.

– Domnule Warleggan!

George nu avea păr să se scarpine în creștet; își pipăi în schimb, nedumerit, capul plin de riduri.

Celălalt George, cu adevărat importantul George, înclină ușor capul în semn de salut și merse să se așeze la biroul său. Studie câteva hârtii, răstimp în care disconfortul lui Tabb crescu. La porunca domnului Warleggan – atunci când acesta se căsătorise cu doamna Poldark – fuseseră concediați cei doi Tabb din casa dumneaei, iar salutul lui de astăzi nu păruse câtuși de puțin prietenos.

– Tabb, începu George, fără să ridice ochii din hârtii. Vreau să-ți pun câteva întrebări.

– Domnule?

– Sunt întrebări pe care ți le voi pune cu titlu confidențial, drept care mă aștept să le tratezi ca atare.

– Da, domnule.

– Observ că ai părăsit locul de muncă pe care ți l-am obținut eu, la cererea doamnei Warleggan, atunci când ai plecat din serviciul dumneaei.

– Da, domnule. Doamna Tabb nu făcea față și atunci...

– Dimpotrivă. Din câte înțeleg de la domnișoara Agar, dumneata erai cel care nu făcea față cerințelor. Ea s-a oferit s-o păstreze în continuare pe doamna Tabb, cu condiția ca dumneata să pleci.

Privirile lui Tabb rătăciră neliniștite prin încăpere.

– Carevasăzică, acum duci o existență mizerabilă ca ajutor de hangiu. Foarte bine, e alegerea dumitale! Cei care nu se lasă ajutați n-au decât să își asume consecințele!

Tabb își drese glasul.

Domnul Warleggan băgă degetele în buzunărașul pentru ceas și scoase de acolo două monede. Aur.

– Cu toate acestea, sunt dispus să îți ofer un mic ajutor care te va ușura temporar de poverile dumitale. Aceste guinee. Sunt ale dumitale, cu unele condiții.

– Domnule...?

– Vreau să-ți adresez câteva întrebări cu privire la ultimele luni în care te-ai aflat la Trenwith. Îți mai amintești perioada aceea? Au trecut doi ani și ceva de când ai plecat.

– O, da, domnule. Îmi aduc bine aminte.

– Numai noi doi suntem în camera asta, Tabb. Numai dumneata vei ști ce te-am întrebat. Prin urmare, dacă pe viitor aflu că natura discuției noastre a ajuns și la urechile altora, voi ști cine a adus vorba despre asta, corect?

– O, domnule, n-aș face eu asta...

– Oare? Eu nu sunt deloc sigur. Un om amețit de băutură nu-și prea poate ține limba în frâu. Ascultă-mă, deci, Tabb!

– Da, domnule?

– Dacă aud vreodată vorbindu-se despre ceea ce te întreb eu astăzi aici, o să am grijă să fii dat afară din orașul ăsta și să mori de foame. Să crăpi de foame în șanț, la marginea drumului. Ascultă ce-ți spun! Când o să-ți ia băutura mințile o să mai ții minte chestia asta?

– Da, domnule, credeți-mă pe cuvânt. Mai mult decât atât nu pot să vă spun. O să...

– Cum bine spui, n-ai ce să adaugi mai mult. Așa că dumneata ține-ți cuvântul și am să mi-l țin și eu.

În liniștea care urmă, Tabb își umezi buzele.

– Mi-aduc prea bine aminte de vremurile acelea, domnule. Mi-amintesc toate zilele acelea petrecute la Trenwith, când încercam eu și doamna Tabb să ținem casa și ferma în bună ordine. Nu eram decât noi doi și trebuia să ne descurcăm cu toate...

– Știu... Știu. Și ai profitat bine de pe urma situației. Așa că ți-ai pierdut locul de muncă. Dar, în semn de recunoaștere a serviciilor dumitale îndelungate, ți s-a găsit un nou loc de muncă, pe care l-ai pierdut. Acum, Tabb, există câteva chestiuni legale ce țin de proprietatea aceea, care trebuie să fie rezolvate, iar dumneata ai putea să mă ajuți să le lămuresc. Mai întâi de toate, aș dori să-ți amintești toate persoanele care au venit în vizită. Toți cei pe care i-ai văzut dumneata, adică. Cam de prin aprilie 1793 și până în luna iunie a anului în care ai plecat.

– Cine să vină? La duduia Elizabeth, adică? Sau la don'șoara Agatha? Păi nu veneau mulți, domnule. Casa era destul de... Mă rog, mai veneau oameni de prin sat. Betty Coad cu sardele. Lobb din Sherborne o dată pe săptămână... Aaron Nanfan...

George îi făcu semn să tacă.

– La familia Poldark. La o șuetă. Cine venea?

Tabb reflectă câteva clipe, frecându-și bărbia:

– Păi... *dumneavoastră*, domnule. Dumneavoastră mai des decât oricine altcineva. În rest... Doctorul Choake s-o vadă pe domnișoara Agatha, pastorul Odgers o dată pe săptămână, căpitanul Henshawe,

starostele, căpitanul Poldark când venea de la Nampara, Sir John Trevaunance poate de vreo două ori... Doamna Ruth Treneglos, pare-mi-se, o singură dată. Și pe doamna Teague am văzut-o o dată. Numai că eu eram la câmp jumătate din timp și nu prea puteam să...

– Cât de des venea căpitanul Poldark de la Nampara?

– A, o dată pe săptămână. Cam așa...

– Venea seara, de regulă?

– A, nu, domnule, venea mereu pe la amiaz'. Joi la amiaz'. Lua ceaiul și apoi pleca.

– Și seara cine venea?

– Păi, nimeni, domnule. Era liniște. Liniște de mormânt. O femeie văduvă, un tânăr domn care abia dacă avea vreo zece ani, o bătrână ciudată... Dacă mă întrebați cum era pe vremea conașului Francis, erau zile când...

– Și duduia Elizabeth – cu siguranță mai ieșea seara?

Tabb clipi:

– Să iasă? Nu, din câte știu eu, domnule.

– Dar în serile senine din vara aceea – aprilie, mai, iunie – trebuie să fi ieșit călare.

– Nu, nu prea ieșea călare. Vânduserăm toți caii, în afară de doi, care erau prea bătrâni ca să mai poată fi călăriți.

George își trecu degetele peste cele două guinee, iar Tabb se uită lung la ele, sperând că asta era tot.

George spuse:

– Haide, haide, încă n-ai câștigat nimic. Gândește-te, omule! Trebuie să mai fi fost și alții pe acolo în perioada aceea.

Tabb făcu eforturi să-și amintească.

– Oameni de prin sat... Unchiul Ben mai venea pe acolo, cu iepurii lui. Nu erau nici străini și nici...

– Cât de des mergea duduia Elizabeth la Nampara?

– La Nampara?

– Asta am întrebat. Să îi viziteze pe cei din familia Ross Poldark.

– Niciodată. Nici măcar o dată. Eu nu știu să o fi făcut. Nu, niciodată.

– Și de ce nu mergea? Doar erau vecini.

– Cred că... poate pentru că nu s-a avut niciodată bine cu soția căpitanului Poldark. Îmi dau și eu cu părerea, habar n-am dacă e așa.

Urmă o tăcere lungă.

– Încearcă să-ți amintești mai ales luna mai. Mijlocul sau prima parte a lunii mai. Cine *a venit*? Cine a venit acolo seara?

– Păi... nimeni, domnule. Eu n-am văzut nici picior de om. Am spus deja asta.

– La ce oră te duceai la culcare?

– A... Pe la nouă–zece. Curând după ce se întuneca. Noi eram în picioare de la primul cântat al cocoșilor și până se culcau găinile și...

– La ce oră se retrăgea duduia Elizabeth?

– A, cam tot atunci. Eram cu toții frânți de oboseală.

– Cine încuia?

– Eu mă ocupam de asta, chiar înainte să merg la culcare. Era o vreme când nu încuiam niciodată peste noapte, dar cum nu mai erau alți servitori prin preajmă și cu toți vagabonzii care bântuie acum peste tot...

– Ei bine, mă tem că nu te-ai ales cu nimic, îl anunță George, punând banii deoparte.

– O, domnule, v-aș spune dacă aș ști ce anume doriți să auziți de la mine.

– Cu siguranță! Spune-mi, atunci: dacă ar fi venit cineva după ce mergeai la culcare, ai fi auzit clopoțelul?

– Noaptea, adică?

– Păi când?

Tabb se gândi:

– Nu cred. Nu cred că aveam pe cine auzi. Clopoțelul era în bucătăria de jos, iar noi dormeam chiar deasupra.

– Nimeni? Ai fi știut, dacă venea cineva?

– Păi... cred că da. De ce ar fi vrut cineva să intre, dacă nu ca să fure? Și nu prea erau multe de furat...

– Dar există vreo intrare secretă în casă, de care să știi? Una de care să fi știut, poate, vreun membru al familiei?

– Nu... Nu știu să existe așa ceva. Și am lucrat acolo douăzeci și cinci de ani.

George Warleggan se ridică în picioare.

– Foarte bine, Tabb. Lăsă apoi monedele să cadă zgomotos pe masă: Ia-ți guineele și pleacă! Îți poruncesc să nu spui nimic nimănui. Nici măcar doamnei Tabb.

– Nu-i spun eu ei așa ceva, spuse Tabb. Că altfel... știți și dumneavoastră cum este, domnule. O să vrea numaidecât să pună banii ăștia deoparte.

– Ia-ți banii, îl îndemnă George. Și du-te!

III

Elizabeth Warleggan avea treizeci și unu de ani și doi copii. Cel mai mare dintre ei, Geoffrey Charles Poldark, avea să împlinească în curând unsprezece ani și era în primul semestru la Harrow. Până atunci, Elizabeth primise trei scrisori soioase care o anunțau că măcar era viu, aparent bine și că se acomoda cu rutina școlii. O durea inima ori de câte ori le vedea împăturite frumos pe un colț al biroului; imaginația o ajuta să citească foarte multe printre rânduri. Fiul ei mai mic, Valentine Warleggan, nu împlinise încă doi ani și își revenea cu greu după un atac de rahitism pe care îl suferise iarna trecută.

Elizabeth fusese la o partidă de cărți cu trei prietene vechi – era una dintre plăcerile pe care le regăsise după ce începuse să își petreacă din nou fiecare iarnă în Truro; *toată lumea* juca cărți în Truro, iar iernile de aici erau diferite de iernile acelea singuratice și monotone petrecute la Trenwith cu Francis, dar și după moartea acestuia. Viața alături de noul ei soț avea încercările ei, în special în ultima vreme, dar îi oferea, totodată, și mult mai multe provocări, iar Elizabeth era genul de femeie care răspundea la provocări.

George o surprinse în timp ce împacheta un colet micuț în salon. La început, nu spuse nimic timp de câteva clipe, ci merse la un sertar și începu să caute printre hârtiile de acolo. Apoi zise:

– Ar trebui să pui un servitor să facă asta.

Elizabeth răspunse abia șoptit:

– Și-așa nu prea am cu ce să-mi umplu timpul. E un cadou pentru Geoffrey Charles. Vine ziua lui la sfârșitul săptămânii viitoare, iar poștalionul de Londra pleacă mâine.

– Da. Păi poți pune un mic cadou și de la mine. N-am uitat chiar de tot.

George merse la un alt sertar, de unde scoase o cutiuță. În ea erau șase nasturi de sidef.

– O, George, sunt foarte frumoși! Drăguț din partea ta că ți-ai amintit... Dar crezi că e bine să-i aibă la școală? Oare nu-i pierde?

– Nu contează dacă îi pierde. E de preferat să fie elegant. Un croitor de acolo o să le găsească o utilizare potrivită pentru el.

– Mulțumesc. O să-i pun în cadou, atunci. Și am să adaug câteva cuvinte la felicitare, să-i spun că sunt de la tine.

În scrisorile pe care le trimisese acasă, Geoffrey omisese orice referire sau mesaj către tatăl său vitreg. Observaseră amândoi, dar evitaseră să vorbească despre asta.

– Ai fost plecată? întrebă George.

– La Maria Agar. Ți-am spus.

– A, da. Uitasem.

– Îmi place foarte mult să fiu în preajma Mariei. E atât de veselă și de senină!

Se lăsă tăcerea. Și nu era deloc o tăcere destinsă.

– Valentine întreba de tine astăzi, spuse Elizabeth.

– Cum? *Valentine* zici?

– Păi a spus de mai multe ori: „Papa! Papa! Papa!" Nu ai trecut să-l vezi de vreo câteva zile și îți simte lipsa.

– Da, mă rog... Poate mâine. George închise sertarul și adăugă: L-am văzut pe vechiul tău servitor astăzi. L-am întâlnit din întâmplare la Cocoșii de luptă.

– Pe cine? Ce servitor?

– George Tabb.

– A... Cum ți s-a părut?

– A încercat să-mi vorbească despre vremurile de demult.

Elizabeth împături din nou capătul coletului.

– Mărturisesc că am avut ceva mustrări de conștiință de când a plecat.

– Cum adică?

– Păi... a muncit pentru noi atâția ani – pentru socrul meu și pentru Francis, adică. Îmi vine greu să mă gândesc că a trebuit să piardă totul doar pentru că a luat-o pe căi greșite...

– I-am dat două guinee.

– Două *guinee!* E mai mult decât generos din partea ta! Elizabeth îl privi îndelung pe soțul ei, străduindu-se să pătrundă dincolo de expresia lui indescifrabilă. Știi, mă întreb uneori dacă n-ar fi bine să îl aducem înapoi. Și-a învățat lecția de-acum.

– Un bețiv? Bețivii vorbesc prea mult.

– Și ce-ar avea de spus? Nu știam că avem ceva de ascuns.

George se îndreptă spre ușă:

– Cine nu are? Suntem cu toții vulnerabili, nu-i așa, în fața bârfelor șoptite pe la colțuri de stradă și a calomniatorilor.

Acestea fiind spuse, George ieși.

Mai târziu, luară cina singuri. Părinții lui Elizabeth rămaseseră la Trenwith, iar părinții lui George erau la Cardew. În ultima vreme,

cei doi își luau masa în liniște. George era un bărbat civilizat în orice ocazie, cu ușoare variabile de comportament. Pe primul ei soț, Francis, îl cunoscuse în diverse ipostaze: mărinimos, irascibil, cinic, spiritual, galant, grobian, scrupulos și neglijent. George nu era mai deloc așa. Își ținea întotdeauna emoțiile în frâu. Dar ea ajunsese să înțeleagă prea bine trăirile lui interioare și tocmai de aceea pricepea că în ultimele două luni atitudinea lui față de ea se schimbase considerabil. O studiase întotdeauna atent, ca și cum se străduia să înțeleagă dacă ea era într-adevăr fericită în căsnicia lor. În ultima vreme însă, privirile lui iscoditoare deveniseră tot mai greu de tolerat. Iar dacă altădată, atunci când ea ridica privirea și o întâlnea pe a lui, el continua să se uite la ea netulburat, studiind-o cu o curiozitate nedisimulată, dar care nu era câtuși de puțin deranjantă, acum, ori de câte ori își ridica privirea către el, îl surprindea mutându-și privirile în altă parte, ferindu-și gândurile înainte ca ea să le poată pătrunde.

Uneori, Elizabeth avea senzația că și servitorii o iscodesc. O dată sau de două ori, scrisorile care îi parveniseră păreau să fi fost deschise și resigilate în prealabil. Situația era dezagreabilă, dar Elizabeth se întreba adesea în ce măsură imaginația îi juca feste.

După ce servitorii se retraseră, Elizabeth spuse:

– Încă n-am răspuns invitației la nunta lui Caroline Penvenen. Va trebui să o facem cât de curând.

– N-am chef să merg. Aerele doctorului Enys depășesc cu mult condiția sa socială.

– Presupun că întreg comitatul va fi acolo.

– Tot ce se poate.

– Și îmi imaginez că va avea o nuntă de erou, după ce tocmai a scăpat din ghearele francezilor și abia a reușit să supraviețuiască torturii.

– Și fără îndoială că salvatorul lui va fi și el acolo și va primi toate laudele pentru o faptă teribil de nesăbuită, care a dus la pierderea mai multor vieți decât a salvat.

– Ei bine, după cum știm cu toții, oamenii adoră gesturile romantice.

– Ca și pe eroul romantic, de altfel.

George se ridică și se întoarse cu spatele la ea. Femeia observă cât de mult slăbise și se întrebă dacă nu cumva atitudinea lui schimbată era rezultatul unei stări de sănătate precare.

– Ia spune-mi, Elizabeth, vru el să știe, ce impresie îți mai face Ross Poldark în ultima vreme?

Întrebarea lui George era surprinzătoare. Vreme de aproape un an după nunta lor, numele lui Ross nu mai fusese pomenit.

– Ce *impresie* îmi face, George? Ce vrei să spui cu asta?

– Ceea ce tocmai am spus. Atât și nimic mai mult. Îl cunoști de cât timp – să tot fie cincisprezece ani? Ai fost prietena lui – ca să nu spunem mai mult. Când te-am cunoscut eu, obișnuiai să-l aperi împotriva tuturor criticilor. Când i-am propus să fim prieteni, iar el a refuzat, i-ai luat apărarea.

Elizabeth rămase așezată la masă, jucându-se nervos cu tivul unui șervet.

– Nu cred că i-am luat *apărarea*. Dar în rest, ceea ce spui este perfect adevărat. Și totuși... în ultimii ani sentimentele mele pentru el s-au schimbat. Fără îndoială, știi și tu asta. Cu siguranță, după atâta vreme. *Cerule!...*

– Păi, hai, continuă!

– Sentimentele mele față de el au început să se schimbe, cred, din cauza atitudinii lui față de Geoffrey Charles. Apoi, când m-am căsătorit cu tine – asta clar nu i-a fost pe plac; apoi, aroganța lui atunci când a dat buzna la noi în casă, în ziua aceea de Crăciun, amenințându-ne, pentru că soția lui avusese o neînțelegere cu paznicul tău de vânătoare – asta mi s-a părut de-a dreptul *intolerabil*.

– N-a dat buzna, spuse George în șoaptă. Pur și simplu a găsit o cale de a intra despre care noi nu știam.

Elizabeth ridică din umeri:

– Mai contează?

– Nu știu.

– Ce vrei să spui?

Ascultară bătăile ușoare și regulate în pietrele de pavaj de afară. Un orb își croia drum pe dibuite, cu bastonul asemenea unei antene proiectate din alee. Fereastra era întredeschisă, iar George o închise de tot, curmând zgomotul de fond.

Apoi spuse:

– Elizabeth, uneori mă gândesc... Uneori mă întreb...

– Ce anume?

– Un gând pe care l-ai considera poate nedemn de la un bărbat față de soția lui... Făcu o pauză, apoi continuă: Mai precis că noua ta ostilitate față de Ross Poldark este mai puțin sinceră decât vechea ta afecțiune pentru el...

– Chiar ai *dreptate!* reacționă ea imediat. Chiar consider că e un gând nedemn! Mă acuzi cumva de ipocrizie sau chiar mai rău?

Vocea ei clocotea de furie. Furia de a alunga o presimțire urâtă.

În căsnicia lor, existaseră adesea diferențe de opinie, dar niciodată certuri. Între ei nu era genul acela de relație. Acum, văzându-se în pragul unei astfel de confruntări, George ezită, bătând în retragere din fața unei situații pentru care nu era pregătit pe deplin.

– De unde să știu? întrebă el. Poate nici măcar nu e vorba despre ipocrizie. Poate e doar autoamăgire.

– Oare ți-am dat motive *vreodată* – în acești doi ani ți-am dat eu motive *vreodată* să crezi că nutresc față de Ross sentimente mai puternice decât o spun în cuvinte? Spune-mi când s-a întâmplat asta, măcar o dată!

– Nu. Nu pot să spun asta. Nu asta era ideea. Ascultă! Ești o femeie care știe ce înseamnă loialitatea. Recunosc. Rămâi întotdeauna alături de prietenii tăi. În toți anii aceia, cât ai fost căsătorită cu Francis, nu ai ezitat nici o secundă în privința prieteniei tale cu Ross Poldark. Ori de câte ori îi menționam numele, deveneai de neclintit. Dar, de când ne-am căsătorit, ai devenit tot atât de ostilă față de el pe cât sunt eu de neospitalier. În toate controversele iscate între noi, mi-ai luat mie partea...

– Și acum te plângi?

– *Normal* că nu. Ba chiar mi-a făcut plăcere. Am considerat foarte satisfăcător faptul că ți-ai schimbat simpatiile. Dar nu sunt tocmai convins că această schimbare îți stă în fire. Mai degrabă aș crede că natura ta îți impune să mă susții pe mine – deși fără prea multă tragere de inimă – împotriva unui vechi prieten, deoarece, în calitate de soție a mea, simți că ai *datoria* să mă susții. Însă nu faci asta cu tot sufletul, așa cum vrei să lași impresia. Prin urmare, mi se întâmplă uneori să pun la îndoială sentimentele tale. Și atunci îmi spun: poate că lucrurile nu stau chiar așa. Poate mă amăgește cu bună știință, considerând că astfel îmi face pe plac. Sau poate se amăgește pe ea însăși, confundându-și propriile sentimente.

În cele din urmă, Elizabeth se ridică de la masă și merse spre focul din șemineu, care tocmai fusese aprins și ardea mocnit.

– Te-ai întâlnit azi cu Ross?

Își strânse o șuviță de păr sub pieptenele pe care îl purta, cu un gest la fel de detașat precum erau și vorbele ei.

– Nu.

– În cazul ăsta, nu pot să nu mă întreb ce anume te-a făcut să declanșezi tot atacul ăsta împotriva mea?

– Discutam despre prezența lui certă la nunta lui Caroline. Nu e suficient?

– Nu e suficient pentru a justifica toate aceste... acuzații. Nu pot decât să presupun că aceste bănuieli te frământă de multă vreme.

– Sunt bănuieli care îmi trec prin minte din când în când. Nu des. Dar trebuie să recunosc: mi-am pus tot felul de întrebări.

Urmă o tăcere lungă, în răstimpul căreia, cu un efort, Elizabeth reuși să-și stăpânească tot acel carusel de emoții. Învăța de la George.

Se îndreptă către soțul ei și rămase în picioare lângă el, ca o fecioară zveltă.

– Ești gelos în mod nejustificat, dragule. Nu doar pe Ross, ci pe toți bărbații. Știai că, atunci când mergem la o petrecere, abia dacă pot schița un zâmbet către un bărbat sub șaptezeci de ani, fără să simt că ești gata să te năpustești asupra lui? George vru să-i răspundă, însă Elizabeth îl întrerupse, punând o mână pe brațul lui: Cât despre Ross – ai crezut probabil că am de gând să schimb subiectul, dar, după cum vezi, nu e cazul – despre Ross pot să-ți spun cu cea mai mare sinceritate că nu simt nimic pentru el. Cum aș putea să te conving? Uită-te la mine! Nu pot să-ți spun decât că odată am avut sentimente pentru el, dar acum nu mai simt *nimic*. Nu-l iubesc. Nu mi-ar păsa nici dacă aș ști că nu-l mai văd niciodată. Nici măcar nu-l mai *plac*. Am ajuns să văd în el un... un fanfaron cu oarece apucături de bătăuș, un bărbat între două vârste care afișează atitudinea unui tinerel, un om care avea odinioară o... o capă și o spadă și care nu înțelege că între timp s-au demodat.

Nici dacă ar fi avut la dispoziție mai mult timp pentru a-și alege cuvintele n-ar fi găsit probabil altele la fel de potrivite pentru a-l convinge. O declarație de ură sau de dispreț n-ar fi fost deloc convingătoare. Pe de altă parte, aceste afirmații foarte detașate, nimicitoare, care exprimau în cuvinte o mare parte din părerile lui George – deși într-o formulare pe care n-ar fi fost destul de ager la minte încât s-o redea chiar el –, aduceau dintr-odată o liniște nesperată în sufletul lui.

Și chiar se îmbujoră ușor în obraji – ceea ce lui i se întâmpla extrem de rar – și spuse:

– Poate chiar *sunt* gelos pe nedrept. Nu știu, nu-mi dau seama. Dar cu siguranță tu știi de ce.

Femeia zâmbi:

– Nu ai motive. Nu ai pe cine să fii gelos. Te asigur.

– Mă asiguri... Un licăr de îndoială îi apăru din nou pe chip, întunecându-l, urâțindu-l. Apoi bărbatul ridică din umeri și zâmbi: Mă rog...

– Te asigur, mai adăugă ea.

Capitolul 2

I

Doctorul Dwight Enys și domnișoara Caroline Penvenen se căsătoriră de Ziua Tuturor Sfinților – zi care, în anul 1795, pică într-o duminică – la Biserica St Mary din Truro. Killewarren, reședința lui Caroline, se afla în parohia Sawle-with-Grambler; însă biserica Sawle n-ar fi fost suficient de încăpătoare, Truro era situat în zona cea mai centrală, accesibilă pentru majoritatea invitaților, și, în plus, luna noiembrie, cu ploile sale torențiale, nu era deloc perioada potrivită pentru o călătorie în provincie.

Fusese o nuntă mare, până la urmă. Dwight obiectase de la bun început, însă Caroline reușise să-i înăbușe toate protestele în perioada în care el era prea slăbit ca să poată pune piciorul în prag, în orice privință. Într-adevăr, recuperarea lui după lunga perioadă de temniță nu era încă sigură. Avea perioade lungi de apatie și inerție totală și, în plus, nu reușea să scape de o tuse supărătoare și de senzația de sufocare pe timpul nopții. Avusese chiar tendința de a amâna nunta până în primăvară, însă Caroline spusese:

– Dragul meu, am fost destulă vreme fată bătrână. În afară de asta, trebuie să te gândești și la reputația mea. Întreg comitatul este deja scandalizat de faptul că locuim în aceeași casă fără a beneficia de o însoțitoare pe durata convalescenței tale. Bătrânicile respectabile insistă să te grăbești să faci din mine o femeie respectabilă!

Așadar, data fusese stabilită, iar apoi și tipul nunții.

– Nu ajută la nimic să-ți fie rușine cu mine, spusese Caroline. Înțeleg că ți-e jenă de faptul că eu am atâția bani, dar ai știut asta de la bun început, iar o nuntă mare este una dintre consecințe.

Așa cum anticipase Elizabeth, cea mai mare parte a comitatului – sau, în tot cazul, acea parte a comitatului aflată la o distanță rezonabilă – era prezentă. Ploaia torențială de peste noapte fusese urmată

de o zi senină, iar bălțoacele de pe străzi sclipeau asemenea unor ochi în care se reflecta cerul. Caroline purta o rochie din satin alb, cu jupă și garnituri acoperite cu o plasă aurie deasă, și avea părul prins cu o diademă cu perle foarte micuțe. Unchiul ei din Oxfordshire o condusese la altar, iar după nuntă avu loc o recepție la Sala de Adunări din High Cross.

Insistențele lui Elizabeth îl convinseseră în cele din urmă pe George să o însoțească; foarte rapid, George reușise să își localizeze rivalul, care se afla împreună cu soția sa undeva în apropierea mirilor. În starea lui de spirit din acele momente, aproape că nu suporta gândul de a merge într-acolo și a trece pe lângă ei, dar numai Elizabeth sesiză ezitarea lui în timp ce își continuară drumul.

Ross Vennor Poldark, proprietarul a 100 de acri de teren agricol mai degrabă sterp și neproductiv, situat undeva pe coasta nordică, unic proprietar al unei mine de cositor, mici, dar extrem de profitabile, fost soldat și nonconformist pe viață, era îmbrăcat cu o haină de catifea neagră, tăiată în față pentru a lăsa la vedere vesta cenușie din piele de căprioară și pantalonii de nanchin, cenușii și strâmți. Vesta și pantalonii erau noi, dar haina era cea pe care i-o cumpărase tatăl său atunci când împlinise douăzeci și unu de ani. Refuzase să o înlocuiască cu una nouă, cu toate că acum își permitea prea bine acest lucru. Probabil pe undeva acest refuz era justificat și printr-un oarecare orgoliu legat de faptul că în paisprezece ani nici nu slăbise și nici nu luase în greutate. Bineînțeles, croiala era demodată, dar cei care observau asta, considera Ross, nu aveau nici un cuvânt de spus în privința părerilor sau motivelor lui.

Cu toate acestea, insistase ca soția lui, Demelza, să aibă o rochie nouă, asta deși ea obiectase, socotind acest lucru inutil. Demelza Poldark avea acum douăzeci și cinci de ani – o tânără femeie care nu fusese niciodată de o frumusețe răvășitoare, dar ai cărei ochi, zâmbet, mers și exuberanță generală a spiritului captau mereu atenția bărbaților, asemenea unui magnet aflat în mijlocul grămezii de pilitură de fier. Nașterile repetate nu îi înăspriseră silueta, așa că încă mai putea să poarte o rochie strânsă pe talie, din damasc verde, brodată cu fir de argint. Costase mai mult decât ar fi vrut ea să-și aducă aminte, dar încă nu reușise să treacă peste acest amănunt. Îmbrăcată în ea, părea la fel de zveltă precum Elizabeth, deși nu la fel de feciorelnică. Pe de altă parte, nici nu arătase vreodată astfel.

Cei doi vecini și veri prin alianță se salutară discret, printr-o reverență, fără însă a-și adresa vreun cuvânt. Apoi soții Warleggan

merseră la miri ca să le strângă mâinile și să le ureze fericire, genul de fericire pe care George, cel puțin, o invidia. Enys fusese întotdeauna protejatul și unealta lui Ross Poldark și, încă de pe vremea când era un medic de mină sărac și se zbătea să-și câștige existența, el întorsese spatele sprijinului consistent venit din partea familiei Warleggan și lăsase să se înțeleagă foarte clar față de cine era loial. George observa acum cât de bolnav arăta încă Dwight. Stând în picioare lângă soția lui – înaltă, roșcată și radioasă, cu o idee mai înaltă decât el, o imagine vie a tinereții și a fericirii sofisticate –, Dwight arăta, dimpotrivă, slab și tras la față, cenușiu pe la tâmple și, după toate aparențele, lipsit de mușchi și carne pe sub hainele prea largi.

Plecară mai departe și discutară un timp cu reverendul Osborne și cu doamna Whitworth. Ossie era, ca de obicei, îmbrăcat după ultima modă, iar mireasa lui, cu care se căsătorise în iulie trecut, avea o ținută nouă de culoarea tutunului, care însă nu o prindea deloc, deoarece făcea ca pielea ei brună să pară și mai închisă la culoare. În cea mai mare parte a timpului, femeia ținea privirile în pământ și nu rostea nici un cuvânt; când însă i se adresa cineva, ea ridica privirea, zâmbea și răspundea politicos, și nimeni n-ar fi reușit, privindu-i expresia, să sesizeze durerea și repulsia care îi răscoleau inima, și nici greața provocată, în pântecul ei, de agitația unui Ossie aflat încă în stadiu de embrion.

Dintr-odată, George se îndepărtă de ei și o trase pe Elizabeth după el, către un colț al încăperii, unde Sir Francis și Lady Basset discutau. Iar serata agreabilă prilejuită de ceremonia nupțială continuă în aceeași notă. Două sute de persoane, crema societății din centrul comitatului Cornwall – moșieri, negustori, soldați, vânători de vulpi, deținători de titluri și proprietăți, cei fără titluri, dar plini de bani, căutătorii și cei căutați. În toată această mulțime pestriță, Demelza se pierdu de Ross, și, zărindu-i pe domnul și doamna Ralph-Allen Daniell, merse să discute cu ei. Aceștia o întâmpinară ca pe o veche prietenă, ceea ce – ținând cont de faptul că n-o întâlniseră decât o singură dată – era un lucru plăcut; ba chiar extrem de plăcut, dacă luăm în considerare și faptul că, cu acea unică ocazie în care se întâlniseră, Ross refuzase să-i facă pe plac domnului Daniell și să accepte o funcție în magistratură. Lângă ei se afla un bărbat spre patruzeci de ani, robust, discret îmbrăcat, reținut în comportament, căruia domnul Daniell îi spuse:

– Domnul meu, permite-mi să ți-o prezint pe doamna Demelza Poldark, soția căpitanului Ross Poldark. Dumnealui este vicontele Falmouth.

Se salutară printr-o reverență. Apoi lordul Falmouth spuse:

– Am auzit vorbindu-se mult despre soțul dumneavoastră în ultima vreme, doamnă. Cu toate acestea, n-am avut încă plăcerea să-l felicit personal pentru mina pe care o conduce.

– Mie nu-mi mai rămâne decât să sper că toate aceste felicitări nu i se vor urca la cap și nu îl vor determina să se înhame la o alta, replică Demelza.

Falmouth zâmbi – un zâmbet foarte reținut, afișat cu zgârcenie, ca o jumătate de măsură dintr-un lichid prețios, care nu trebuie irosit.

– E ceva nou să văd o soție atât de preocupată să-și țină soțul acasă. Dar e foarte posibil să mai avem încă nevoie de el și de alții asemenea lui.

– În cazul acesta, spuse Demelza, cred că nici unul dintre noi nu va fi neglijat.

Acestea fiind spuse, se priviră drept în ochi.

– Trebuie să veniți să ne faceți o vizită la un moment dat, mai adăugă lordul Falmouth, după care trecu mai departe.

Cei doi Poldark aveau să rămână peste noapte la Harris Pascoe, bancherul. La o cină târzie, în casa acestuia din Pydar Street, Demelza mărturisi:

– Ross, cred că ți-am stricat relația cu lordul Falmouth.

Și îi povesti despre schimbul de replici avut.

– Nu are importanță dacă s-a supărat sau nu, o liniști Ross. Nu avem nevoie de sprijinul lui.

– A, dar așa este firea lui, interveni Pascoe. Ar fi trebuit să-l cunoști pe unchiul lui, al doilea viconte. Nu avea nici un fel de prestanță, dar era arogant peste măsură. Măcar cu ăsta te poți descurca mai ușor.

– Am luptat amândoi în același război, spuse Ross, dar nu ne-am întâlnit. El era în Garda Regelui și avea un rang superior față de al meu. Mărturisesc că nu mă dau în vânt după felul lui de a fi, dar mă bucur dacă i-ai făcut o impresie bună.

– Nu cred că i-am făcut deloc o impresie bună, insistă Demelza.

Pascoe mai adăugă:

– Probabil știți că Hugh Armitage este un văr de-ai familiei Falmouth. Mama lui se trage din familia Boscawen.

– Cine? vru să știe Ross.

– Hugh Armitage. Trebuie să-l știi pe locotenentul Armitage. Tu l-ai salvat din temnița Quimper.

– Diavolul ăla! Nu, nu-l cunosc. Presupun că nu ne-am spus prea multe în drumul spre ieșire.

– S-ar cuveni ca familia să-ți fie întru câtva îndatorată.

– Chiar nu văd de ce. Nu ne-am propus câtuși de puțin să-l salvăm pe el. A fost unul dintre acei câțiva norocoși care a profitat de intrarea noastră pentru a evada.

– Cu toate astea, l-ați adus acasă.

– Da... L-am adus acasă. Și s-a dovedit destul de util pe drum, cu navigația...

– În cazul ăsta, ne suntem datori reciproc, spuse Demelza.

– Ai vorbit cu familia Whitworth? o întrebă Ross.

– Nu. N-am cunoscut-o până acum pe Morwenna, iar Osborne nu m-a interesat foarte tare.

– La un moment dat, a părut să fie foarte interesat de tine.

– A, aia..., spuse Demelza, strâmbând din nas.

– Am vorbit eu cu Morwenna, spuse Ross. E o ființă foarte timidă și îți răspunde mereu cu „da" sau „nu", ca și cum și-ar închipui că asta înseamnă să poarte o conversație. Nu mi-am putut da seama dacă se consideră nefericită.

– Nefericită? interveni Pascoe. O femeie căsătorită de patru luni? Crezi că e posibil?

– Cumnatul meu, fratele Demelzei, începu Ross, a fost îndrăgostit pentru scurt timp și în zadar de Morwenna Whitworth înainte ca ea să se căsătorească. Drake este încă într-o depresie profundă din cauza asta, iar noi încercăm să-l motivăm cumva să meargă mai departe. Prin urmare, ne interesează să știm dacă iubita lui se simte confortabil într-o căsnicie căreia ea i s-a opus cu toată ființa ei – asta dacă e să-i dăm crezare lui Drake.

– Nu știu decât că, pentru un preot, el cheltuiește m-mult prea mult pe hainele lumești, spuse Pascoe. Nu frecventez biserica lui, dar înțeleg că își face datoria cu simț de răspundere. Măcar din punctul acesta de vedere e o schimbare bine-venită.

După ce Demelza se retrase la culcare, Ross se interesă:

– Și afacerile tale, Harris? Prosperă?

– Da, mulțumesc. Banca merge destul de bine. Banii n-au încă cine știe ce valoare, creditele sunt disponibile în cel mai scurt timp, noi afaceri se dezvoltă pretutindeni. În același timp, urmărim

îndeaproape emisia de bancnote noi – și astfel pierdem tranzacții –, dar eu sunt un om prevăzător și tocmai de aceea știu că vremea bună nu poate ține la nesfârșit.

– Știi că am de gând să cumpăr un sfert din acțiunile noii topitorii de cositor a lui Ralph-Allen Daniell? întrebă Ross.

– Spuneai ceva în scrisoarea pe care mi-ai trimis-o. Mai vrei puțin vin de Porto?

– Da, mulțumesc.

Pascoe turnă în fiecare pahar, atent să nu facă prea multă spumă. Apoi ținu o clipă carafa în mâini.

– Daniell este un om de afaceri priceput. Ar trebui să fie o investiție utilă. Unde va fi construită?

– La vreo câțiva kilometri de Truro, pe drumul care duce către Falmouth. Va avea zece cuptoare cu reverberație, fiecare la vreo 1,85 m înălțime pe 1,20 m lățime, și vom angaja un număr relativ mare de oameni.

– Nu cred că Daniell a v-vrut să facă asta doar pentru bani.

– Nu. Dar are ceva experiență în minerit, iar mie mi-a oferit o parte din afacere și posibilitatea de a lua decizii pe partea de proiectare și administrare.

– Bun. Bun.

– Și nu vrea să colaboreze cu familia Warleggan.

Harris râse. Apoi își terminară de băut vinul de Porto și discutară despre alte lucruri.

– Apropo de familia Warleggan, spuse Pascoe deodată. S-a ajuns la un acord între banca lor și Basset, Rogers and Co., care va spori influența amândurora. Desigur, nu se pune problema unei fuziuni, dar va exista o colaborare amiabilă, ceea ce va reprezenta un oarecare dezavantaj pentru Pascoe, Tresize, Annery și Spry.

– În ce privință?

– Ei bine, puterea capitalului lor va fi de cinci sau șase ori mai mare ca a noastră. Întotdeauna este un dezavantaj să fii cu mult mai mic decât concurența – în special în vremuri de criză. În domeniul bancar, prestanța băncii are un farmec aparte pentru deponent. Sunt câțiva ani deja, după cum bine știi, de când m-am aliat cu cei trei parteneri ai mei, de teama pericolului de a nu fi eclipsat de alte bănci. Acum ne găsim în situația de a fi din nou p-puțin eclipsați.

– Și nu ai la cine să apelezi ca să restabilești echilibrul?

– Nu în imediata apropiere. Afară, desigur... Dar distanța este prea mare de aici și până la – să spunem Helston sau Falmouth – pentru

transportul simplu și în siguranță al aurului și al bancnotelor. Pascoe se ridică în picioare: O, vom rămâne exact așa cum suntem acum și nu ne va atinge nimic, sunt convins. Atâta vreme cât vântul bate în mod corect, cu siguranță nu există motive de îngrijorare.

II

Într-o altă parte a orașului, Elizabeth se pieptăna în fața măsuței de toaletă, iar George, îmbrăcat într-un halat lung din batist și așezat în apropierea șemineului, o urmărea din priviri, ca de obicei. Acum însă, de vreo săptămână și ceva încoace, de când cu discuția aceea, supravegherea părea ceva mai destinsă. Frâiele fuseseră slăbite puțin. Ai fi zis că George traversase o criză nervoasă – a cărei natură Elizabeth nu avea curajul să o ghicească – iar acum reușise să o depășească.

– Ai observat că Falmouth ne evită? o întrebă George.

– La George Falmouth te referi? N-am observat. De ce ar face-o?

– Întotdeauna a fost așa – neprietenos, rece, ranchiunos.

– Dar așa e firea lui! Sau, cel puțin, așa lasă impresia, pentru că în realitate nu e deloc așa. Mi-aduc aminte, imediat după ce ne-am căsătorit, că i-am întâlnit la balul acela, iar el părea atât de distant și de amenințător, încât n-am putut să nu mă întreb cu ce anume l-am deranjat. Și tot ce a avut el de spus a fost să mă mustre pentru faptul că acum aveam cu toții aceleași nume – doi George căsătoriți cu două Elizabeth – și că am putea ajunge să nu mai știm care ne sunt partenerii de pat!

– A, spuse George, poate o fi de acord *cu tine;* însă nimic din ceea ce am face eu sau tata nu va fi pe placul lui. Este mereu împotriva noastră, indiferent ce am face, iar în ultima vreme a fost și mai și.

– Ei bine, moartea soției lui l-a afectat foarte tare. E trist să rămâi văduv când ai o familie atât de tânără. Plus că nu pare genul dispus să se recăsătorească.

– Un singur semn din deget dacă ar face și în secunda următoare ar da fuga o sută de femei. Atât de mare este tentația unui titlu!

Disprețul din vocea sa o făcu pe Elizabeth să ridice privirea spre el, pentru ca apoi să se uite în altă direcție. Nici familia Warleggan nu era insensibilă la astfel de tentații, în caz că se oferea prilejul.

– Nu-i ajunge să fie stăpân peste moșiile sale de dincolo de Fal. Acum mai vrea să ajungă și stăpân peste Truro! Și nimeni nu are voie să-i stea în cale!

– Păi, el chiar *este* stăpân peste Truro, nu? răspunse Elizabeth. Cel puțin în măsura în care îi permit averea și influența. Nimeni nu contestă acest fapt. Totul se desfășoară foarte pașnic, din câte înțeleg.

– Atunci înțelegi pe dos! o contrazise George. Orașul și circumscripția s-au săturat până peste cap să fie tratate ca niște simple proprietăți ale unui bogătaș. Circumscripția noastră n-a fost niciodată coruptă în sensul că alegătorii ar primi bani în schimbul votului, dar comportamentul lui face toată administrația de râsul lumii!

– A, te referi la alegeri, se dumiri Elizabeth. N-am înțeles niciodată cum e cu alegerile.

– Sunt doi membri, pe care îi alege administrația locală. Până acum, administrația a fost bucuroasă să aleagă candidații din familia Boscawen – într-adevăr, până de curând, doi membri neînsemnați din familia Boscawen au deținut locurile respective – și nu-i nimic rău în asta, pentru că suntem cu toții cam de aceeași culoare politică; dar este esențial ca, pentru respectul lor de sine, membrilor electori să li se lase măcar *impresia* că au de ales – dacă nu chiar să li se dea realmente de ales, oricât de improbabil ar fi ca, în final, să aleagă să se opună dorințelor lui Falmouth.

Elizabeth începu să-și împletească părul.

– Mă întreb dacă George va aduce o astfel de jignire inutilă. Unchiul lui, știu prea bine, a fost un mare autocrat, însă...

– Cu toții sunt.

Elizabeth credea că are o oarecare idee de ce George Evelyn, al treilea viconte – și, de altfel, întreaga familie Boscawen în general –, îi ținea la respect pe cei din familia Warleggan. Știa prea bine cât se chinuiseră Nicholas – tatăl lui George – și chiar George însuși pentru a intra în grațiile familiei Falmouth; însă, dincolo de prejudecățile firești pe care te-ai fi așteptat ca o familie veche, intrată de curând în rândul nobilimii, să le aibă împotriva unei familii fără tradiție, care încerca să-și facă loc în lumea bună, interesele vizau, în mare parte, aceleași teritorii. Influența familiei Warleggan crescuse constant; probabil nu intra într-un conflict evident cu interesele familiei Boscawen, dar mergea paralel cu acestea. De asemenea, cei din neamul Boscawen erau obișnuiți să trateze fie cu egalii lor, fie cu cei de rang inferior. Familia Warleggan nu era nici una, nici alta. Ei reprezentau pătura nou îmbogățită, care nu se încadra deocamdată într-o

categorie socială bine definită. Mai existau, desigur și alți noi îmbogățiți, în special la Londra, însă unii se adaptau mai repede decât alții. În ciuda tuturor eforturilor lor, Elizabeth înțelegea că familia Warleggan nu era ușor adaptabilă.

George adăugă:

– E multă nemulțumire prin oraș, iar Sir Francis Basset ar putea foarte bine să devină figura în jurul căreia se axează toată această nemulțumire.

– Francis? O, sunt convinsă că el este foarte influent în felul lui, foarte bogat și foarte ocupat, dar...

– Normal, tu și pe *el* îl cunoști de o viață întreagă, dar eu îl cunosc abia din februarie trecut. Am aflat că avem multe în comun. În calitate de proprietar al celei de-a treia bănci din Truro, a fost în măsură să-mi creeze oportunități pentru noi afaceri, iar eu am făcut același lucru pentru el. De fapt, colaborăm în mai multe chestiuni.

– Și cum se...?

– El cumpără proprietăți în localitate de doi ani încoace. Recent, a fost ales membru elector principal. Este membru al Parlamentului pentru Penryn și controlează mai multe locuri din Parlament. Din câte știu, e foarte interesat de locurile pentru Truro.

Elizabeth își legă capătul cozii împletite cu o bucată de panglică de culoarea albăstrelei. Astfel, pregătită de culcare, ar fi trecut cu ușurință drept o fetișcană de optsprezece ani.

– A spus el toate astea?

– Nu încă. Nu suntem atât de apropiați deocamdată. Dar îmi dau seama cam cât de departe bate. Și am sentimentul că, dacă vom consolida relația noastră de prietenie, eu aș putea fi unul dintre cei nominalizați de el.

Elizabeth se întoarse:

– Tu?

– De ce nu? întrebă el tăios.

– Fără un motiv anume. Dar... dar circumscripția asta *aparține* celor din familia Boscawen. Crezi că ai vreo șansă?

– Eu așa cred. Dacă lucrurile merg în direcția de acum. Ai avea ceva împotrivă?

– *Normal* că nu. Ba chiar cred că mi-ar surâde ideea. Elizabeth se ridică în picioare deodată: Dar Basset este *liberal!*

Cei din familia Chynoweth erau susținători ai Partidului Conservator tradițional de generații întregi.

– Nici mie nu-mi place eticheta mai mult decât ție, spuse George. Însă Basset l-a renegat pe Fox. Dacă aș intra în Camera Comunelor, aș face-o ca unul din oamenii lui și, în această calitate, aș susține guvernul actual.

Elizabeth stinse una din lumânări. O urmă de fum pluti către oglindă, după care se risipi.

– Dar de unde interesul acesta acum? N-am auzit vorbindu-se despre alegeri.

– Pentru că nu sunt alegeri. Cu toate că mandatul lui Pitt se apropie de sfârșit. Nu... nu se vorbește despre alegeri, dar există posibilitatea să se organizeze alegeri electorale speciale. Sir Piers Arthur este grav bolnav.

– Nu știam asta.

– Se spune că nu poate urina și refuză cu obstinație să-și monteze un cateter.

– Bietul om..., comentă Elizabeth în timp ce trăgea draperia de la baldachin.

– Acum nu fac altceva decât să-ți mărturisesc gândurile mele și să-ți indic direcția pe care ar putea s-o urmeze prietenia mea cu Sir Francis Basset.

– Îți mulțumesc, George, pentru că mi te destăinui.

– Bineînțeles, este absolut obligatoriu ca nimic din toate astea să nu se afle. Deocamdată trebuie pregătit terenul.

– Eu nu voi spune nimic nimănui.

– Nu-ți spun eu ție toate secretele mele? mai întrebă George, după câteva clipe.

– Sper că o vei face întotdeauna, răspunse Elizabeth.

III

Și într-o cu totul altă parte a orașului, Ossie Whitworth, după ce-și consumase exercițiul nocturn cu soția lui, se răsuci, își trase în jos cămașa de noapte, își aranjă boneta pe cap și spuse:

– Sora asta a ta, dacă aș decide s-o iau la mine, când ar putea veni?

Cu o voce înăbușită, ascunzându-și dezgustul și suferința, Morwenna spuse:

– Va trebui să-i scriu mamei. Nu cred că Rowella are vreo obligație pe undeva, dar ar putea avea angajamente despre care eu nu știu.

– Ai grijă, o atenționă bărbatul, nu ne putem permite s-o ținem în casa asta pe spinarea noastră, doar ca să-ți țină ție de urât. Va trebui să se ocupe de copii, iar atunci când tu faci un copil să mai ajute și la alte treburi ale casei.

– O să-i explic toate astea atunci când am să-i scriu.

– Ia să vedem: câți ani are? Ai atâtea surori, că nu reușesc niciodată să țin minte.

– A făcut paisprezece ani în iunie.

– Și e sănătoasă? Se pricepe la treburile casei? Nu ne putem permite să ținem în spinare o domnișorică din asta căreia îi este teamă să se murdărească pe mâini.

– Știe să coasă, să gătească și știe puțină greacă. Tata spunea că e cea mai bună la învățătură din familie.

– Hm... Nu văd cum i-ar putea fi de folos unei femei să știe o limbă veche. Dar, desigur, tatăl tău era un om erudit, îi recunosc această calitate.

Se lăsă tăcerea.

Apoi Osborne spuse:

– Mirele de astăzi arăta teribil de bolnăvicios. N-aș crede că mai are mult de stat pe lumea asta.

Morwenna nu spuse nimic.

– Știi vorba aia: Doctore, vindecă-te singur... Ha? Ce spui? Ai ațipit?

– Nu, nu.

– Pe mireasa lui am văzut-o des la adunări. Și adăugă gânditor: E dată dracului! Bag mâna în foc că e greu de ținut în frâu, cu părul ăla roșu al ei!

– Și-a amintit de mine, deși nu ne-am întâlnit decât de două ori.

– Ciudat! Tu ai tendința să treci perfect neobservată, ceea ce e un mare păcat. Să nu uiți niciodată că tu ești doamna Osborne Whitworth, iar în orașul ăsta ai tot dreptul să ții capul sus!

– Da...

– Societatea în mijlocul căreia ne-am aflat astăzi a fost destul de selectă. Însă unele haine de pe acolo erau nepermis de demodate. Le-ai văzut pe fetele Teague? Și pe bărbatul ăla, Poldark... Haina lui trebuie să fi fost croită acum o jumătate de secol!

– E un bărbat de ispravă.

Ossie se așează mai confortabil în pat și căscă.

– Nevastă-sa se ține încă neobișnuit de bine.

– Păi e încă tânără, nu?

– Da, dar de regulă oamenii de rând se consumă mai repede decât cei care sunt de viță nobilă... Acum vreo câțiva ani avea obiceiul să se dea în spectacol la recepții și baluri... Imediat după ce s-a căsătorit cu ea, adică...

– În spectacol?

– Da, adică își etala nurii, ispitea bărbații, îți spun eu! Purta rochii cu decolteu adânc... Era tare încrezută. Încă mai e, presupun.

– Elizabeth n-a spus niciodată asta despre ea. Și nici nu cred că o agreează prea tare pe cumnata ei.

– A, Elizabeth... Reverendul Whitworth căscă din nou, stinse lumânarea solitară cu mucarnița și trase draperia. Trecerea în revistă a evenimentelor petrecute în cursul serii, așa cum obișnuia să facă mereu, îi provoca, de regulă, o plăcută toropeală. Elizabeth nu vorbește niciodată de rău pe nimeni, explică el. Dar da, de acord, nu se înghit prea tare una pe alta.

Morwenna oftă. Durerea aceea puternică începuse să cedeze, dar nu îi era deloc somn.

– Povestește-mi! Care este motivul vrajbei dintre familiile Poldark și Warleggan? Toată lumea știe despre conflict, dar nimeni nu vorbește despre asta.

– În privința asta, nu cred că te adresezi persoanei potrivite. Tot ce știu este că are o oarecare legătură cu o rivalitate în dragoste. Elizabeth Chynoweth îi era promisă lui Ross Poldark, dar, în schimb, ea s-a căsătorit cu vărul lui, Francis. După câțiva ani, Francis a murit într-un accident în mină, iar Ross a vrut să-i dea papucii fetei din bucătărie, cu care se căsătorise între timp, ca să o ia pe Elizabeth de nevastă. Dar Elizabeth nici n-a vrut să audă și s-a măritat cu George Warleggan, dușmanul de moarte al lui Ross... încă de când erau în școală... amândoi...

Vocea lui Ossie se stingea treptat, ca a cuiva care pătrundea tot mai adânc într-un tunel.

Printr-o deschizătură a perdelelor baldachinului, Morwenna privea razele lunii pătrunzând în cameră. Dincoace de perdea, în pat, era atât de întuneric încât abia dacă putea zări chipul soțului ei; dar ea știa că în câteva clipe el avea să adoarmă profund, pe spate, cu gura larg deschisă, și așa avea să doarmă pentru următoarele opt ore. Din fericire, deși răsufla adânc, nu sforăia.

– Și eu l-am iubit pe Drake Carne, fratele doamnei Poldark, spuse ea abia șoptit.

– Cum? Ce... spui?

– Nimic, Ossie. Absolut nimic... Și de ce erau Ross Poldark și George Warleggan dușmani atât de înverșunați înainte?

– Cum? A... Nu știu. Asta era demult. Dar sunt ca uleiul și apa, ascultă-mă pe mine! Oricine vede asta... Amândoi sunt încăpățânați, dar din motive diferite. Bănuiesc că Poldark îl disprețuiește pe Warleggan pentru originile lui umile, iar uneori și-a manifestat disprețul fățiș. Iar când e vorba de George, nu poți face asta fără nici un fel de consecințe...

Oare mi-am spus rugăciunea în seara asta?...

– Da, Ossie.

– Ar trebui să fii și tu mai zeloasă în rugăciunile tale... Și adu-mi aminte de dimineață, mai spuse el. Am un botez la ora unsprezece... e vorba despre familia Rosewarne... o familie cu dare de mână...

Acestea fiind spuse, răsuflarea lui deveni adâncă și constantă. Mintea și sufletul se relaxară împreună. De la căsătoria cu Morwenna, starea lui de sănătate fusese extrem de bună. Dispăruseră frustrările acelea de văduv sănătos, din ritualul de hirotonisire într-un oraș mic.

– *Încă* îl mai iubesc pe Drake Carne, mai spuse femeia, cu vocea ei delicată și blândă, fără a se mai feri acum. Îl iubesc pe Drake Carne, îl iubesc pe Drake Carne, îl iubesc pe Drake Carne.

Uneori, adormea după vreo oră sau două în care își tot repeta aceste cuvinte. Uneori se întreba ce s-ar întâmpla dacă Ossie s-ar trezi și ar auzi-o. Însă el nu se trezea niciodată. Poate numai Drake Carne se trezea și o auzea, de la mulți kilometri distanță.

IV

În vechea reședință din Killewarren, mirele și mireasa se aflau împreună în dormitorul lor. Caroline stătea pe pat, îmbrăcată într-un neglijeu lung de culoare verde; Dwight, într-o cămașă largă din mătase și în pantaloni, scormonea alene în jarul din șemineu. Horace, micul mops al lui Caroline și intermediarul primei lor întâlniri, fusese alungat din cameră și dus suficient de departe încât protestele lui să nu poată fi auzite. În primele luni, manifestase o gelozie acută față de Dwight, dar, dând dovadă de răbdare, acesta reușise să-l câștige de partea sa. Așa se face că, în ultimele săptămâni, animalul reușise să accepte inevitabilul – respectiv că mai exista prin preajmă încă un pretendent la atențiile stăpânei sale.

Se întorseseră aici pentru că nici o altă opțiune nu păruse mai bună. Killewarren era reședința lor comună încă de când Dwight se întorsese ca o epavă din lagărul din Quimper. Caroline insistase ca el să locuiască aici, unde ea putea să-i ofere cele mai bune îngrijiri. În decursul acestor luni, în timp ce luau în derâdere convențiile fățișe, respectaseră principiul separării într-un fel care i-ar fi mulțumit până și pe cei mai pudici dintre vecinii lor.

Nu argumentele de ordin moral fuseseră primordiale în luarea acestei decizii. Viața lui Dwight pâlpâia ca o lumânare în bătaia vântului; în situația dată, orice pretenție la pasiune ar fi putut s-o stingă complet.

Caroline spuse:

– Ei bine, dragul meu, iată-ne aici, în sfârșit împreună, uniți și binecuvântați de biserică. Știi, mi-e tare greu să găsesc vreo diferență...

Dwight râse:

– Și mie. E greu să nu simt că fac un adulter. Poate tocmai din cauza faptului că am așteptat atât de mult.

– Prea mult.

– Prea mult. Dar întârzierea a depășit puterea noastră de control.

– Nu de la bun început. A fost vina mea.

– N-a fost *vina* nimănui. Bine măcar că totul s-a terminat cu bine.

Dwight puse jos vătraiul, se întoarse și o privi, apoi veni și se așeză lângă ea pe pat, punându-i o mână pe genunchi.

– Știi, începu ea, am auzit o poveste despre un doctor care era atât de pasionat de studiul anatomiei, încât a luat un schelet cu el în luna de miere. Și atunci când se trezea din somn, soția îl vedea pipăind oasele scheletului lângă ea, în pat.

Dwight zâmbi din nou:

– Fără oase. Măcar în primele două zile.

Femeia îl sărută. El își trecu mâinile prin părul ei, împingându-i-l pe spate de la fiecare tâmplă.

– Poate ar fi fost mai bine să mai așteptăm, până erai cât de cât pus pe picioare, spuse ea.

– Poate ar fi fost mai bine dacă n-am fi așteptat atât de mult, spuse el.

Focul licărea intens, proiectând umbre aprobatoare pretutindeni în încăpere.

– Din păcate, mai adăugă ea, trupul meu nu are surprize pentru tine. Cel puțin în ceea ce privește jumătatea de sus, pe care

ai studiat-o în amănunțime în lumina nemiloasă a zilei. Probabil mă pot considera norocoasă pentru că n-am avut niciodată vreo durere mai jos de buric.

– Caroline, să știi că vorbești prea mult.

– Știu. Așa voi face întotdeauna. Este un defect cu care te-ai căsătorit.

– O să găsesc eu căi pentru a-l repara.

– Există așa ceva?

– Eu cred că da.

– Atunci încearcă, mai spuse ea, sărutându-l din nou.

Capitolul 3

I

Cu o singură excepție, Sam Carne era un om fericit. Cu câțiva ani în urmă, cât încă se afla în brațele Satanei, acceptase – parțial convins, parțial sub amenințările tatălui, care apelase la metodele obișnuite de intimidare – să participe la o adunare de rugăciune metodistă. Acolo, simțise dintr-odată cum i se încălzește inima, se contopise profund și chinuitor cu spiritul său și ajunsese să experimenteze bucuria iertării păcatelor. Imediat după aceea, îmbrățișase credința în Hristos cel Viu, iar viața lui se transformase complet. Acum, după ce plecase departe de casă, în căutarea unei slujbe în mina cumnatului său, căpitanul Ross Poldark, și după ce găsise în împrejurimile Namparei o sălbăticie uscată și aridă, în care adunările periodice fuseseră suspendate, iar oamenii – cu excepția câtorva – reveniseră la apucăturile trupești și păcătoase, Sam reușise, în mai puțin de doi ani, să reformeze societatea, să le redea speranța acelor câțiva credincioși, să lupte împotriva Satanei în sufletele multora dintre cei slabi și păcătoși și să atragă mai mulți nou-veniți; toți aceștia beneficiaseră de rugăciuni, descoperiseră ei înșiși legământul de preț al lui Iehova și fuseseră purificați și sfințiți la timp.

Era o realizare absolut remarcabilă, însă lucrurile nu se opreau aici. Acționând fără aprobarea liderilor mișcării, el pusese să fie ridicată – la marginea moșiei Poldark – o nouă casă de rugăciune, care putea să găzduiască cincizeci de persoane pe scaune, și care era acum

aproape de finalizare. În afară de asta, el fusese de curând în Truro, unde se întâlnise cu coordonatorii și cu conducătorii, iar aceștia îi conferiseră titlul oficial de lider de castă și promiseseră să trimită unul dintre cei mai buni predicatori ambulanți pentru deschiderea casei, care urma să aibă loc în primăvară.

Din punctul lui de vedere, lucrurile mergeau cum nu se putea mai bine. Faptul că Domnul lucrase prin el, că Hristos îl alesese pe el ca misionar în această mică parte a ținutului era o sursă de uimire și o bucurie constantă. Însă în fiecare noapte stătea îndelung în genunchi și se ruga ca acest privilegiu care îi fusese acordat să nu-l facă să cadă vreodată în păcatul trufiei. Era cea mai umilă dintre creațiile lui Dumnezeu și avea să rămână pe veci astfel, slujindu-L și preamărindu-L acum și pururea, și în vecii vecilor.

Dar poate că în el mai rămăsese o urmă de slăbiciune și ticăloșie, care nu fuseseră stârpite cu totul, motiv pentru care încă era nevoit să poarte o cruce, întruchipată de un frate mai mic, decăzut.

Drake nu împlinise încă douăzeci de ani și, cu toate că nu fusese niciodată atât de pătimaș în credința sa, primise binecuvântarea la o vârstă mai fragedă decât Sam și atinsese acea stare de sfințenie pură și adevărată a sufletului și a vieții. Cei doi frați trăiseră împreună în acea armonie perfectă care apropie doi oameni aflați în serviciul lui Hristos. Asta până când Drake se înhăitase cu o femeie.

Căsătoria cu o femeie potrivită era parte din rânduiala sfântă a lui Dumnezeu și nu era câtuși de puțin un lucru care trebuia descurajat sau disprețuit; din nefericire însă, fata în mrejele căreia se lăsase prins Drake provenea dintr-o clasă socială diferită și, cu toate că – fiică de preot fiind – nu exista nici o îndoială că i se închina sincer și loial lui Dumnezeu, felul în care fusese educată și convingerile autoritariste care îi fuseseră insuflate făceau din ea o parteneră nepotrivită pentru un adept al Bisericii Metodiste din Cornwall. În cele din urmă, fuseseră despărțiți – nu de către Sam, care, chiar dacă ar fi dorit, nu l-ar fi putut ține în frâu pe fratele său, ci de către vărul fetei, domnul Warleggan, și de mama ei; și astfel, fetei îi fusese aranjată o căsătorie foarte convenabilă cu un tânăr preot din Truro, aflat în plină ascensiune.

Fără îndoială, fusese cea mai bună turnură pe care ar fi putut s-o ia situația, pentru toți cei implicați, cu toate că Drake nu vedea lucrurile astfel. Nimic nu l-a putut convinge de asta. Și, cu toate că toți cei din jurul lui erau convinși că acesta era un caz clasic de primă iubire sortită eșecului și că în decurs de un an el avea să uite

de această pasiune nebună și să redevină tânărul senin și vesel de dinainte, deocamdată – la câteva luni bune de la eveniment – nu se zăreau semne de vindecare.

Și nu pentru că ar fi lăsat pe oricine să-i vadă rănile. Dimpotrivă: muncea din greu și mânca bine; glonțul de flintă franceză care îi pătrunsese în umăr nu lăsase sechele permanente – Drake reușea să se cațere la fel de repede ca înainte pe o scară sau în vreun copac. Dar Sam, care îl cunoștea prea bine, știa că fratele lui se schimbase destul de mult în interior. Și aproape că părăsise congregația. Acum abia dacă mai trecea pe la adunările de seară și adesea refuza chiar să îi însoțească la biserică duminica, preferând, în schimb, să rătăcească ore întregi pe plaja Hendrawna. Refuza să se roage împreună cu Sam seara și nu puteai purta o discuție rezonabilă cu el.

– Știu că eu sunt cel care greșește, spunea el. Știu asta prea bine. Știu că cedez în fața necredinței, știu că nu practic credința întru Hristos. Știu că am ratat ocazia marii mântuiri. Dar, dragul meu frate, mi se pare că tocmai am pierdut *mai mult* aici, pe pământ... Înțeleg prea bine că tu consideri asta o blasfemie; dar nu pot schimba ceea ce simt în adâncul sufletului meu.

– Lucrurile din lumea asta...

– Da, mi-ai mai spus, și fără îndoială ai dreptate, dar asta nu schimbă ceea ce simt. Dacă Satana a pus stăpânire pe mine, asta e acum; înseamnă că e prea puternic ca să-i pot ține piept. Lasă-mă, frate, ai alte suflete de izbăvit!

Așa că Sam l-a lăsat în pace. Timp de câteva săptămâni, Drake a locuit cu sora și cumnatul lui la Nampara, iar Demelza îi spusese chiar că nu e nevoie să plece; curând după aceea însă, se mutase înapoi în Reath Cottage, cu Sam. Pentru prima dată, relația lor era una tensionată. Ross îi pusese capăt în ianuarie '96.

Drake lucra încă la reconstrucția bibliotecii, iar într-o bună zi de pe la începutul lunii decembrie fusese convocat în salon. Acolo, Ross îi spuse așa:

– Drake, știu că vrei de multă vreme să părăsești comitatul. Știu că simți că nu te vei putea stabili niciodată aici după tot ce s-a întâmplat. Însă oricât de greu ți-ar fi după toată povestea asta, nici eu și nici Demelza nu ne dorim să te vedem irosindu-ți viața cu regrete zadarnice. Aici, în Cornwall, ai reputația unui bun meseriaș și există perspective mai bune pentru tine într-o zonă unde noi te putem ajuta, decât pe continent, unde vei fi nevoit să prestezi muncă necalificată pentru a supraviețui. Ți-am mai spus toate astea și cu

alte ocazii, dar ți le repet acum pentru că tocmai am aflat despre o nouă oportunitate – cât se poate de rezonabilă – de a-ți întemeia o afacere proprie.

Zicând acestea, Ross ridică ultimul număr din *Sherborne & Yeovil Mercury & General Advertiser* și i-l întinse tânărului. Era împăturit cu pagina din spate deschisă, iar un anunț fusese însemnat. Drake privi încruntat literele tipărite, abia reușind să silabisească. Citi următorul anunț:

Se va vinde prin licitație miercuri, 9 decembrie, la Hanul King's Arms, Chacewater. Atelierul fierarului, dimpreună cu casa și terenul, situate în parohia St Ann, proprietăți ale regretatului Thomas Jewell, constând din: casă cu patru camere, berărie, brutărie, șopron; atelier spațios, dotat cu cele necesare, adică: 1 nicovală, 1 pereche foale, ciocane, clești, 2 duzini potcoave noi, grajd cu 1 iapă, 1 mânz, 1 balot de fân vechi. În total 6 acri, inclusiv 1,5 acri grâu de iarnă, 2,5 acri teren arabil, 6 oi de carne. Polițe datorii: 21 lire sterline.

Pentru vânzarea celor de mai sus, se va face o expertiză înaintea licitației.

După ce termină de citit, Drake își umezi buzele și ridică privirea:

– Nu prea înțeleg...

– Există avantaje și dezavantaje, spuse Ross. Principalul inconvenient este acela că St Ann este la mai puțin de 10 km de aici, ceea ce se cheamă că, de fapt, o să evadezi doar într-o mică măsură. Pe lângă asta, te vei afla și mai aproape de familia Warleggan, în perioadele în care ei se vor afla la Trenwith. Plus că două dintre cele patru mine care funcționează în prezent în comitat sunt deținute de Warleggan. Însă St Ann este satul cel mai important pe bucata asta de coastă; comerțul își revine și ar putea să apară oportunități pentru o viitoare extindere – pentru cineva care a muncit din greu și a dat dovadă de inițiativă.

Drake răspunse:

– Toată averea mea pe lumea asta sunt două lire și doi șilingi. Cu suma asta, presupun că mi-aș permite să cumpăr potcoavele acelea!

– Nu știu exact cât costă, spuse Ross, dar știi foarte bine că mi-aș permite să fac această investiție în numele tău. Dacă ești de acord, eu asta propun să facem. În iulie, în urma aventurii noastre în Franța,

ai suferit o rană gravă, care aproape că te-a ucis. Cu toate că ai negat acest lucru, cred că te-ai expus – măcar în parte – și în încercarea de a-mi salva mie pielea. Mie nu-mi place să rămân dator – cu atât mai puțin față de o persoană suficient de tânără încât să fie copilul meu. Asta ar fi o metodă de a mă achita de această datorie.

Spusese toate aceste lucruri pe un ton impasibil, sperând ca astfel să înăbușe în față deruta sau mulțumirile.

– Și Demelza ce...?

– Demelza n-are nimic de-a face cu această idee, deși, în calitate de soră a ta, normal că va fi de acord.

Drake împunse ziarul cu degetul:

– Bine, dar aici scrie că sunt șase acri și... că este o proprietate foarte mare.

– Deci va trebui s-o plătim. Avem noroc că s-a ivit această șansă, dat fiind că astfel de ateliere și mici ferme cel mai adesea se moștenesc din tată-n fiu. Pally Jewell, care a murit luna trecută, era un văduv cu două fiice, ambele măritate cu fermieri. Fetele vor banii ca să îi poată împărți între ele.

Drake îl privi în ochi pe Ross:

– Te-ai interesat tu?

– M-am interesat eu.

– Nu prea știu ce să spun...

– Licitația e de miercuri într-o săptămână. Expertiza se va face în aceeași zi; dar eu cred că ar trebui să mergem acolo mai înainte. Bineînțeles, tu ești cel care decide.

– Ce vrei să spui?

– Încă n-ai împlinit douăzeci de ani. Poate simți că e prea mult și nu poți face față de unul singur. N-ai fost niciodată pe picioarele tale. Ar fi o răspundere foarte mare.

Drake privi pe fereastră. În același timp, trecu în revistă perspectiva cenușie din inima lui, lipsa de însuflețire, anii îndelungați petrecuți fără femeia pe care o iubea. Și, cu toate acestea, trebuia să trăiască. Nici în cele mai negre clipe nu luase în calcul varianta sinuciderii. Proiectul care i se oferea acum era o provocare, nu numai pentru spiritul lui întreprinzător și plin de inițiativă, dar și pentru scânteia de viață din sufletul lui.

– Nu e prea mult pentru mine, căpitane Poldark. Te-aș ruga numai să-mi dai răgaz să mă gândesc la asta.

– Sigur, chiar te rog! Ai la dispoziție o săptămână.

Drake ezită.

– Nu prea știu dacă *aș putea* să accept toate astea. Nu mi se pare corect. Ar fi un efort financiar prea mare pentru tine. Dar nu e vorba că nu aș aprecia...

– Din ce mi-a ajuns la urechi, locul ăla valorează, probabil, vreo două sute de lire. Dar lasă-mă pe mine să decid asta. Tu gândește-te la partea care te privește pe tine. Mergi acasă, discută cu Sam și spune-mi ce decizie ai luat.

Drake merse acasă și discută cu Sam. Sam era de părere că Dumnezeu îi scosese în cale o mare oportunitate. Câtă vreme legăturile acestei vieți vremelnice încă mai rezistau, ei aveau toate motivele să încerce să se îmbogățească atât material, cât și spiritual. Să respecte Cuvântul lui Dumnezeu în toate privințele, dar să nu fie leneși și indolenți în muncă sau în afaceri. Era bine să ceară binecuvântarea lui Dumnezeu în orice lucru întreprins cu onestitate, generozitate și ambiție modestă. Cine putea ști dacă nu cumva, printr-o asemenea sârguință, norul cel negru care umbrea sufletul lui Drake nu avea să fie înlăturat, astfel încât el să poată regăsi posibilitatea mântuirii depline și de durată?

Drake vru să știe dacă, în eventualitatea că se ducea să vadă respectiva proprietate, iar căpitanul Poldark avea să i-o cumpere – sau să-i împrumute banii necesari pentru a o cumpăra, variantă care lui Drake i se părea mai ușor de acceptat –, Sam ar fi fost dispus să îl însoțească și să încheie cu el un parteneriat, astfel încât cei doi frați să poată munci împreună și să împartă frățește provocările sau prosperitatea pe care le-ar fi adus respectiva afacere.

Sam îi zâmbi cu zâmbetul său de frate mai mare și spuse că intuise că îl va întreba asta și se bucura că fusese întrebat asta, dar că el cântărise situația cât timp durase discuția lor și simțea că e de datoria lui să rămână aici. Cu inspirația divină a iubirii lui Hristos, care lucra prin intermediul unui biet păcătos cum era el, recrease bărbați și femei în jurul lui și îi adusese pe mulți dintre ei la tronul Grației Divine. Tocmai fusese numit lider de castă aici; noua casă de rugăciune era aproape gata; munca lui începea să dea roade binecuvântate; nu putea și nu trebuia să lase totul de izbeliște acum.

Drake spuse:

– Tot nu știu dacă se cuvine să accept această propunere a căpitanului Ross. Mi se pare prea mult.

– Generozitatea este una dintre cele mai nobile virtuți creștine și nu trebuie descurajată atunci când vine din partea celorlalți. Deși

valorează mai mult în ochii lui Dumnezeu să dai decât să primești, este totuși nobil să știi cum să primești cu eleganță.

– Da... da... Drake își trecu mâinile peste față, frecându-și bărbia în răspăr. Duci un trai greu și modest, dragul meu frate. Și ai fi la puțin peste zece kilometri distanță. Mulți parcurg pe jos distanța asta, până la muncă. De ce să nu încerci?

– Poate mai târziu, spuse Sam. Dacă...

Tăcu.

– Dacă ce?

– Cine poate spune dacă într-un an sau mai mult după ce te vei fi stabilit acolo nu vei considera că e cel mai bine să-ți schimbi situația de viață? Și atunci nu mă vei mai dori pe mine prin preajmă.

– Nu cred că înțeleg ce vrei să spui.

– Ei bine, poate îți vei schimba statutul de burlac cu cel de bărbat căsătorit. Și îți vei întemeia propria ta familie.

Drake privi îndelung la ploaia torențială, rece.

– Nu fac eu asta, așa cum bine știi.

– Ei bine, am zis că e posibil. Mă rog pentru tine în fiecare noapte, Drake. În fiecare zi și noapte mă rog ca sufletul tău să fie eliberat de această uriașă povară. Femeia asta...

– Ajunge! Ai spus destule.

– Da, poate.

Drake se întoarse către el:

– Tu crezi că nu știu ce cred alții despre mine? Și crezi că nu știu că e posibil să aibă dreptate? Dar asta nu ajută. Nu ajută aici, frate. Drake își puse mâna pe piept: Vezi? Nu ajută... Dacă... Dacă s-ar spune... Dacă aș auzi că Morwenna a murit, iar eu aș ști că n-am s-o mai văd niciodată, ar fi cu atât mai greu. Tare-tare greu. Dar aș face față. Și-au mai pierdut și alții oameni dragi. Ceea ce nu pot suporta și nu voi putea suporta niciodată este s-o știu măritată cu bărbatul acela! Pentru că știu că ea nu-l iubește, Sam! Știu că nu-l poate suferi! Asta o fi creștinesc? O fi asta lucrarea Duhului Sfânt? Oare Hristos a rânduit ca un bărbat și o femeie să se culce împreună și să fie uniți trupește, dacă trupul femeii simte numai repulsie la atingerea bărbatului? Oare *asta* e scris în Biblie? Unde scrie *asta* în Biblie? Spune-mi, unde anume se fac simțite iubirea, mila și iertarea lui Dumnezeu?

Sam părea extrem de abătut:

– Frate, acestea sunt numai *gândurile* tale despre preferințele femeii. Nu avem cum să știm...

– Știu destule! N-o fi spus ea prea multe, dar a lăsat să se vadă destul! N-ar putea să mă mintă în astfel de probleme. Iar chipul ei nu mă poate minți! Ăsta e gândul cu care nu mă pot împăca! Mă înțelegi, nu-i așa?

Sam se duse lângă fratele lui și rămase în picioare lângă el. Amândoi erau pe punctul de a izbucni în lacrimi și nu-și spuseră nimic timp de câteva clipe.

Apoi Sam spuse:

– Poate că nu înțeleg nimic din toate astea, Drake. Poate voi reuși să înțeleg într-o bună zi, pentru că, într-o bună zi, cu ajutorul lui Dumnezeu, sper să-mi aleg o nevastă. Dar nu mi-e greu să văd cum te simți. Nu pot decât să mă rog pentru tine, așa cum am făcut-o în fiecare zi de când a început toată povestea asta.

– Roagă-te pentru ea, îl imploră Drake. Roagă-te pentru Morwenna.

II

Atelierul lui Pally, așa cum era cunoscut, era situat într-o vale mică și adâncă pe drumul principal care făcea legătura între Nampara sau Trenwith și St Ann. Ca să ajungi la micul orășel maritim, coborai un deal abrupt, cu multe serpentine, după care trebuia să urci un alt deal abrupt cu multe serpentine, pe partea cealaltă. Cam doi kilometri și jumătate de teren pietros, plat și landă stearpă îl separau de mare; una dintre minele deținute de Warleggan, Wheal Spinster, fumega în depărtare, printre buruieni și grozamă. În spatele atelierului, terenul urca într-o pantă mai puțin abruptă, iar aici se aflau și cei șase acri de pământ scoși la vânzare. Proprietatea era separată prin Golful Trevaunance de orice altă proprietate aparținând familiei Warleggan, precum și de casa și terenul acelui burlac de vârstă înaintată – Sir John Trevaunance. Pe dealul care urca spre St Ann erau câteva case aflate în ruină, iar singurul pâlc de copaci vizibil adăpostea turla retezată a bisericii St Ann, care abia se zărea dincolo de vârful dealului.

Demelza insistase să îi însoțească pe Ross și pe Drake ca să vadă proprietatea, iar acum alerga de colo-colo, studiind totul cu mult mai multă însuflețire decât oricare dintre cei doi bărbați. Pentru Ross, această achiziție ar fi echivalat cu achitarea unei datorii – o turnură satisfăcătoare, maniera sănătoasă în care puteau fi investiți

banii. Pentru Drake, era un vis pe care tânărul nu reușea să-l vadă ca pe o realitate posibilă: dacă ajungea să dețină aceste proprietăți, devenea om cu stare, un tânăr care avea pentru ce munci, un meseriaș calificat care avea un viitor asigurat. Ar fi fost o dovadă de nerecunoștință crasă să întrebe care era, de fapt, scopul. Dar Demelza studia totul în cele mai mici detalii, ca și cum achiziția s-ar fi făcut în folosul ei personal.

Un zid scund, din piatră, înconjura o curte scufundată în noroi, cu grămezi de fiare vechi, bucăți de pluguri ruginite și osii rupte împrăștiate pretutindeni. În spatele acestora se afla „atelierul", cu deschidere spre curte, cu stâlpul de piatră central, pentru priponit caii veniți la potcovit, cu forja, cu pompa cu evacuare într-un butoi de apă, cu nicovala și cu hornul larg. Peste tot era baligă de cal. Spate în spate cu atelierul era casa, cu o bucătărie îngustă, cu pardoseală de pământ și două trepte care duceau spre un salon micuț; acesta avea podea de lemn și o scară mobilă ce ducea, la rândul ei, către două dormitoare situate la mansardă.

Demelza turui fără oprire în drumul de întoarcere spre casă: asta trebuia curățată, aia reparată, cealaltă îndreptată; ce se putea face cu terenurile, cu șopronul și curtea; cum putea Drake să tocmească mână de lucru ieftină, pentru a curăța și a amenaja proprietatea. În cea mai mare parte a timpului, cei doi bărbați tăcură mâlc, iar atunci când ajunseră cu toții acasă, Drake o ajută pe sora lui să descalece, îi strânse mâna și o sărută pe obraz, apoi îi zâmbi lui Ross, după care se îndreptă cu pași mari spre casa unde locuia.

Ross îl privi îndepărtându-se.

– Nu spune prea multe. Locul acela are potențial, însă Drake are nevoie să fie pe picioarele lui, pentru a se scutura de starea asta.

– Cred că „locul acela", cum îi spui tu, o să-l ajute, Ross. Odată ce va fi al lui, n-o să se îndure el să-l lase în paragină. Și, din câte văd eu, se pot face atât de multe în locul acela!

– Tu așa vezi lucrurile întotdeauna. Cred că voi miza pe faptul că Drake seamănă destul de mult cu tine.

Așadar, două zile mai târziu, Ross și Drake merseră la Hanul King's Arms din Chacewater, unde se amestecară printre ceilalți douăzeci de oameni aflați acolo. În scurt timp, Ross confirmă pentru ultima oară intenția de a cumpăra, iar Atelierul lui Pally îi fu adjudecat în schimbul sumei de 232 de lire sterline. După șapte săptămâni, Drake Carne părăsi definitiv Reath Cottage, îmbrățișându-l și sărutându-l pe fratele său. Apoi urcă în șaua calului de mină care îi fusese

împrumutat special pentru această ocazie și, cu un alt cal în urma sa, încărcat cu coșuri pline ochi cu mâncarea, ustensilele, mobilierul de rezervă și stofele pentru draperii pe care Demelza reușise să le pună deoparte, Drake plecă să își ia în primire noua proprietate. Tânărul avea să înceapă o viață singuratică, însă ei aranjaseră ca o văduvă ce locuia în casa vecină să treacă din când în când pe la el să-i gătească câte ceva; de asemenea, doi dintre nepoții femeii aveau să-l ajute la muncile câmpului în perioadele în care era prea mult de lucru. Drake nu avea nici el timp de pierdut cât era lumină afară; dar în această perioadă a anului se întuneca devreme și se lumina de ziuă târziu; iar Demelza se întreba uneori dacă aleseseră înțelept momentul mutării. Ross spunea:

– Și eu am fost în exact aceeași situație acum treisprezece ani. Nu-l invidiez. Nu e deloc plăcut să treci prin asta la o vârstă atât de fragedă. Dar acum trebuie să se descurce pe cont propriu.

– Ce bine era dacă pleca și Sam cu el!

– Cred că Sam se va duce la el destul de des.

Sam merse, într-adevăr, destul de des la St Ann în primele luni. De câteva ori, pentru că vremea era rea, petrecu chiar noaptea acolo. Dar enoriașii lui reclamau prezența sa în permanență. Ba chiar și cei care nu îi erau enoriași. După cum vedea Sam lucrurile, era necesar să practici întotdeauna ceea ce predici. Trebuia să-l urmeze pe Hristos îngrijindu-se de cei bolnavi trupește, dar și de cei bolnavi sufletește. Și deși iarna asta era blândă față de cea de dinaintea ei, situația era, în unele privințe, mai gravă. Prețul grâului era de 110 șilingi pentru sfertul de livră și încă mai creștea. Copii pe jumătate goi, cu burțile umflate, stăteau ghemuiți în șandramale fără foc în sobă, prin care vâjâia vântul și bătea ploaia. Foamea și boala domneau pretutindeni.

Într-o dimineață friguroasă și senină de sfârșit de februarie, Sam, care își petrecuse noaptea la Atelierul lui Pally, plecă cu o oră mai devreme decât i-ar fi trebuit ca să ajungă la Wheal Grace la timp pentru a intra în tură, așa că se opri în Grambler, la o căsuță izolată, aflată în paragină, știind că aproape toată familia care locuia acolo era bolnavă. Bărbatul, Verney, lucrase mai întâi la mina Grambler, apoi, când aceea se închisese, la Wheal Leisure, pe faleză. De când se închisese și aceea, trăia din ajutorul oferit de parohie, dar Jim Verney refuzase să „intre la stăpân", ceea ce ar fi însemnat să se separe de soția sa, sau să-i permită vreunuia dintre băieții săi să devină ucenic sărac, știind că asta ar fi însemnat, pentru ei, semisclavie.

În dimineața aceea, însă, Sam află că febra reușise să-i despartă așa cum oamenii nu putuseră să o facă. Jim Verney murise în cursul nopții, iar Sam o găsi pe Lottie Verney încercând să-și pregătească soțul de înmormântare. Însă cum nu aveau decât o singură cameră și un singur pat, în respectivul pat, lângă cadavrul tatălui, se afla băiatul cel mic al familiei, care se zvârcolea pe toate părțile, bolnav de aceeași febră, în timp ce băiatul cel mare stătea întins la picioarele tatălui, palid și slăbit, dar pe calea spre însănătoșire. Într-o albie, lângă pat, era băiatul mijlociu, mort și el. Nu aveau de nici unele – nici mâncare, nici foc și nici ajutorul nimănui. Așa că, deși mirosul era insuportabil, Sam mai zăbovi pe acolo vreme de o jumătate de ceas, ajutând-o cum putea el mai bine pe tânăra văduvă. Apoi parcurse drumul desfundat până la ultima casă din sat, pentru a-l anunța pe Jud Paynter că mai avea doi clienți pentru mormântul săracilor.

Jud Paynter mormăi nemulțumit, șuieră printre dinți și spuse că erau deja nouă morți în mormântul acela. Încă unul, iar el avea să-l astupe, indiferent de situație. Dacă îl lăsa prea mult deschis, pescărușii aveau să intre, în ciuda varului nestins și în ciuda scândurilor pe care le tot așeza peste groapă. Sau câinii. Apăruse prin zonă o javră mizerabilă în ultimele săptămâni. Tot timpul adulmeca și lătra în disperare. Încă n-o prinsese. Sam ieși din casă și merse să-i lase un mesaj doctorului.

Casa doctorului Thomas Choake, proprietatea Fernmore, se afla la mai puțin de un kilometru distanță pe drumul pe care venise Sam, însă la vremea aceea treceai rapid de la sărăcie lucie la bogăție. O distanță de numai zece pași față de cocioaba aceea fetidă conta enorm. Aerul de afară era extrem de curat și rece. Peste noapte fusese ger, dar soarele îl înmuia acum rapid. Pânzele păianjenilor decorau roua care se topea. Pescărușii țipau în înaltul cerului, parțial reușind să își controleze zborul, parțial fiind purtați în voia vântului. Valurile care se izbeau cu putere de stânci se rostogoleau și bolboroseau în depărtare. O zi în care să te bucuri de viață, cu stomacul plin și picioarele sprintene.

– Lăudat fie Domnul Iisus! spuse Sam și plecă mai departe în drumul lui.

Știa, desigur, că Choake nu se interesa prea mult de cei săraci, dar de data aceasta era vorba despre o chestiune de bună vecinătate, iar o astfel de nenorocire merita o atenție specială. Fernmore nu era cu mult mai mult decât o gospodărie de la țară, dar ceea ce făcea din ea o proprietate respectabilă erau terenul propriu, aleea care ducea

spre intrare și propriul grup de pini bătrâni și bătuți de vânt. Sam se duse la ușa din spate. Îi deschise o servitoare înaltă, care avea cei mai sinceri și, totodată, cei mai îndrăzneți ochi pe care îi văzuse el vreodată.

Fără să se fâstâcească câtuși de puțin – la urma urmei, ce rost avea sfiala când mergeai să vestești regatul lui Dumnezeu? –, Sam îi zâmbi fetei cu zâmbetul lui blând și trist, comunicându-i ce să-i transmită doctorului. Respectiv că doi oameni, doi dintre membrii familiei Verney, muriseră în căsuța lor aflată în imediata vecinătate și că și cel mai mic dintre copii – care avea febră mare, tușea repetat și prezenta pete pe obraji și în jurul gurii – avea mare nevoie de ajutor. Putea oare chirurgul să treacă să îi vadă?

Fata îl cântări atent din creștet până în tălpi, ca și cum voia să-i analizeze fiecare trăsătură, apoi îi spuse să aștepte până revine cu răspunsul. Sam își trase fularul mai strâns în jurul gâtului și bătu cu piciorul într-o piatră, pentru a se încălzi. Apoi reflectă la tristețea vieții de muritor și la puterea grației divine, până când se întoarse fata cu răspunsul.

– Doctorul zice că trebuie să duci asta acolo și că o să treacă el mai târziu în dimineața asta să vadă familia Verney. Ai înțeles? Acum pleacă!

Sam luă o sticlă cu un lichid verde, vâscos. Fata avea pielea foarte albă și părul foarte negru, cu tente de un roșu arămiu, ca și cum și l-ar fi vopsit.

– De înghițit? întrebă el. Băiatul trebuie să înghită asta sau...?

– Să se ungă cu ea, cap sec! Pe piept și pe spate. Pe piept și pe spate. Cum altfel? Și doctorul spune să aveți doi șilingi pregătiți atunci când vine el.

Îi mulțumi fetei și se întoarse să plece. Se aștepta ca ușa să se trântească în urma lui, însă nu se întâmplă așa. Știu atunci că fata rămăsese în prag să îl urmărească. Coborând pe aleea scurtă, din piatră, alunecoasă acum din cauza gheții topite pe jumătate, Sam se lupta cu impulsul acela care, până când parcursese cei opt sau nouă pași până la poartă, devenise prea puternic pentru a i se mai putea împotrivi. Știa că nu făcea bine opunându-se acestui impuls. Dar mai știa că, cedându-i, risca să fie greșit înțeles dacă i se adresa astfel unei femei de vârsta lui.

Se opri și se întoarse. Femeia își încrucișase brațele și îl privea lung. Sam își umezi buzele și spuse:

– Soră, cum se simte sufletul tău? Îți sunt străine oare lucrările divine?

Ea nu se mișcă din loc, doar îl privi cu ochii ușor măriți. Era o fată foarte atrăgătoare, fără să fie neapărat frumoasă. Și era cu doar câțiva centimetri mai scundă decât el.

– Ce vrei să spui, cap sec?

– Iartă-mă, spuse el. Dar mă preocupă foarte tare mântuirea ta. Căutătorul de suflete nu te-a atins niciodată?

Ea își mușcă buza:

– Vai de viața mea! N-am mai întâlnit niciodată pe vreunul ca tine! Au mai încercat și alții în multe feluri, dar niciodată așa! Vii de la bâlciul din Redruth, așa-i?

– Vin de la Reath Cottage, spuse el fără să se piardă cu firea. Tocmai din Mellin. Locuim acolo de aproape doi ani eu și fratele meu. Dar acum el...

– A, deci mai e unul ca tine! Să fiu a naibii dacă am mai văzut așa ceva! De ce...

– Soră, avem adunări de trei ori pe săptămână la Reath Cottage, unde citim din Cartea Sfântă și ne deschidem inimile unul față de celălalt. Te primim și pe tine cu brațele deschise. Ne vom ruga împreună. Dacă într-adevăr fericirea ți-e străină, dacă ești un suflet încă amorțit, fără Dumnezeu și fără speranță pe lumea asta, ne vom ruga împreună și îl vom căuta pe Mântuitorul nostru.

– O să caut eu câinii mai bine, să-i asmut asupra ta! spuse ea, plină de dispreț dintr-odată. Ăstora ca tine nu știu de ce nu le-o da doctorul otravă de șobolani! Eu pe toți v-aș...

– Poate ți se pare greu. Dar odată ce îți vei deschide sufletul ca să înțelegi făgăduința iertării păcatelor și...

– La dracu'! țipă ea. Doar nu-ți închipui acum c-o să mă faci pe mine să merg la o adunare de rugăciune!

– Soră, îți ofer opțiunea asta doar de dragul...

– Iar eu îți spun să te duci învârtindu-te, cap sec! N-ai decât să le spui scornelile astea babelor care vor dori să te asculte!

Și, zicând acestea, îi trânti ușa în nas. Sam rămase privind în gol la lemnul ușii timp de câteva clipe, după care socoti că e mai înțelept să o ia pe drumul ce ducea către familia Verney, cu sticla de loțiune primită. Trebuia să le lase 2 șilingi ca să-l plătească pe doctor atunci când acesta binevoia să vină.

După toate acestea, grăbi pasul, pentru că soarele era deja sus pe cer, ceea ce însemna că era timpul să ajungă la mină. Partenerul său,

Peter Hoskin, îl aștepta acolo. Coborâră împreună, așadar, seria de scări înclinate până la nivelul de 74 de metri și traversară gârboviți tuneluri înguste și grote răsunătoare, până când ajunseră la nivelul de unde o luau spre sud-vest, către mina părăsită Wheal Maiden.

Sam și Peter Hoskin erau prieteni vechi, după ce se născuseră amândoi în satele vecine Pool și Illuggan și după ce se luaseră la trântă în copilărie. Acum, lucrau împreună ca muncitori la bucată – altfel spus, în schimbul unui salariu constant pe stânjen excavat, plătit de proprietarul minei. Nu erau genul de mineri plătiți la cotă-parte, care cădeau la învoială cu conducerea pentru a excava zăcăminte promițătoare sau deja descoperite și care primeau o parte stabilită de comun acord din profitul obținut în urma exploatării minereului.

Munca lor din prezent, în condițiile în care se îndepărtau de săpăturile principale, devenea tot mai grea, deoarece, pe măsură ce distanța față de coloanele de aer creștea, era tot mai dificil pentru ei să reziste în subteran pe durata unei zile de lucru normale, fără să iasă din tunel la fiecare oră pentru a-și umple plămânii cu oxigen. În dimineața asta, după ce strânseseră tot ce fusese sfărâmat cu o zi înainte, după ce căraseră și răsturnaseră minereul sfărâmat în grota sau parcela cea mai apropiată, apelaseră la o cantitate mai mare de praf de pușcă.

Pregătiră încărcătura și se lăsară pe vine până când praful de pușcă explodă, trimițând ecouri și bubuituri cu reverberații înapoi pe coloane, tuneluri și galerii, cu freamăte și adieri de aer cald în fața cărora se văzură nevoiți să-și protejeze opaițele. Imediat ce ecourile se stinseră, cei doi bărbați se întoarseră, se cățărară peste dărâmături și moloz și începură să alunge fumul vânturându-și cămășile, pentru a putea arunca o privire și a vedea câtă stâncă fusese înlăturată. Inhalarea acestui fum era unul dintre principalele motive ale bolilor de plămâni, dar să aștepți până la dispersarea fumului în tunelul acesta cu aer fierbinte, fără nici o urmă de curent de aer, echivala cu douăzeci de minute irosite la fiecare folosire a explozibilului.

Pe parcursul dimineții, în timp ce munceau, Sam se gândi de mai multe ori la chipul obraznic, sfidător, dar candid al fetei care îi deschisese ușa la casa doctorului. Toate sufletele erau la fel de prețioase în ochii lui Dumnezeu – el știa asta; toate trebuie să îngenuncheze în fața tronului grației divine, așteptând – asemenea unor prizonieri – momentul eliberării din captivitate; cu toate acestea, pentru cineva care – ca și el – căuta să salveze doar câțiva dintre cei mulți, unii păreau, inevitabil, mai demni de a fi mântuiți decât alții. Ea, în ochii lui

Sam, părea să merite mântuirea. Probabil era păcat să facă astfel de discriminări. Trebuia să se roage pentru asta.

Cu toate acestea, toți liderii – iar el, în felul lui cu totul neînsemnat fusese numit lider –, toți liderii, așadar, aveau obligația de a încerca să privească în sufletele celor pe care îi întâlneau și, privindu-i, aveau obligația să discearnă, pe cât posibil, potențialul persoanei astfel întâlnite. Cum altfel și-ar fi ales Iisus discipolii? Și el trebuie să fi făcut discriminări. Un pescar, un perceptor și așa mai departe. Nu putea fi greșit să procedeze la fel cum procedase Domnul Iisus.

Cu toate acestea însă, respingerea ei fusese absolută. Cineva trebuia să se roage și pentru asta. Puterea grației divine făcuse posibile convulsii de spirit și convertiri mult mai spectaculoase decât era nevoie în cazul acesta. „Saul, Saul, de ce mă prigonești?..."

La vremea cinei, se mutară din locul acela dezagreabil în aerul mai răcoros și mai puțin contaminat al unei grote scoase din uz, care fusese exploatată cu trei ani în urmă, în căutare de cupru, înainte să fie descoperit cositorul, la nivelul de 110 metri. Aici, își puseră cămășile pe ei, își scoaseră căștile, se așezară și petrecură o jumătate de oră în jurul mesei, la lumina fumegândă a lumânărilor de seu. Molfăind la plăcinta lui rece și consistentă, Peter Hoskin începu să-l tachineze pe Sam în legătură cu noua proprietate a lui Drake și îl întrebă politicos dacă poate să fie el supraveghetor de suprafață după ce căpitanul Poldark avea să îi cumpere lui Sam o mină a lui. Sam suportă toate înțepăturile cu calm, așa cum era adesea nevoit să suporte glumele despre viața lui religioasă din partea altor mineri, care erau atei convinși și intenționau să rămână așa. Firea lui calmă îi fusese de mare ajutor, de multe ori. Cu o încredere neclintită în mântuirea lumii întregi, nu prea conta pentru el faptul că unii oameni mai aveau tendința să-l ia peste picior. Le zâmbea împăciuitor și nici măcar nu gândea ceva rău despre ei.

Acum însă întrerupse persiflările cu gura plină ale lui Peter, spunându-i că îi făcuse o vizită doctorului în dimineața aceea pentru a-l chema în ajutorul familiei Verney, și că o servitoare îi deschisese ușa, înaltă și atrăgătoare, dar puțin cam obraznică în aparență, cu pielea albă și părul negru. Știa oare Peter cine era?

Peter, care venise în comitat cu un an mai devreme decât Sam și intrase în contact cu diferite cercuri, știa destul de bine cine era femeia. Grăbindu-se cu răspunsul, el scuipă din greșeală câteva firimituri pe pantaloni și spuse că, fără nici o îndoială, trebuia să fie vorba despre Emma Tregirls, sora lui Lobb Tregirls, cel care lucra

la un șteamp în Sawle Combe, și fiica ticălosului de Bartholomew Tregirls, care își găsise recent o casă confortabilă la Sally Chill-Off.

– Tholly a fost implicat împreună cu fratele tău Drake și cu căpitanul Poldark în conflictul acela cu francezii. Mai știi? Anul trecut, când Joe Nanfan a fost ucis, iar ei s-au întors cu doctorul cel tânăr...

– Da, îmi amintesc prea bine. Cum aș putea altfel?

– Tholly s-a dus acolo. Diavol bătrân cum n-am mai văzut altul! N-ar mai face mulți purici prin părțile astea, dacă ar fi după unii.

– Și... Emma?

Peter își umezi degetul arătător și începu să culeagă firimiturile pe care și le împroșcase pe pantaloni.

– Mă rog, acum e mai bine. Mi-a ieșit pe nas. Abia dacă am luat o gură aseară, la cină... Emma? Emma Tregirls? O bucată bună. Dar ascultă la mine: jumătate din băieții din sat se țin scai după ea.

– Nu e căsătorită?

– Nu e și nici nu sunt șanse să fie, dacă mă întrebi pe mine. Întotdeauna se va găsi câte unul care să fie în limbă după Emma. Dumnezeu știe dacă obțin vreodată ceva de la ea. Ea pierde vremea cu ei, dar încă nu s-a înhăitat cu vreun mucos din ăsta. Cel puțin, nu din câte știu eu. E o enigmă, într-adevăr. Dar asta îi face pe băieții ăia să fie și mai insistenți.

Sam nu mai zise nimic până ce își reluară munca. Reflectă în tăcere la toate astea. Misterioase erau căile Domnului! Nu cuteza să pună la îndoială lucrarea Duhului Sfânt. Și nici n-ar fi încercat să o influențeze în vreun fel. Avea să le afle pe toate la timpul lor. Dar oare nu așa se întâmplase și cu Maria Magdalena?

Capitolul 4

I

Într-o după-amiază însorită de februarie, care, deși frumoasă și luminoasă, avusese o doză de ger ce persistase, de altfel, de-a lungul întregii zile, asemenea unei adieri reci, poștalionul, aflat pe ultima etapă a traseului dintre Bodmin și Truro, se opri la vreo doi kilometri în afara orașului pentru a lăsa două tinere fete la intrarea pe o uliță care ducea către râu. Acolo le aștepta o tânără timidă, înaltă

și mlădioasă, care, în ultimele săptămâni, le devenise cunoscută locuitorilor orașului ca fiind noua soție a vicarului din St Margaret.

Tânăra femeie, care era însoțită de un servitor, le îmbrățișă cu entuziasm pe cele două fete, cu ochii înotând în lacrimi care însă nu i se rostogoleau pe obraji. Imediat după aceea, păși împreună pe ulița abruptă, urmate de servitorul care căra un cufăr și o valiză ce aparțineau fetelor. Acestea turuiau fără oprire, iar servitorul, obișnuit ca stăpâna lui să fie excesiv de tăcută și de rezervată, fu surprins să o audă acum luând parte la discuție și chiar râzând. Era un sunet cu totul neașteptat pentru urechile lui.

Ca surori, fetele nu semănau vizibil – cu excepția, poate, a numelor extravagante pe care tatăl lor, un romantic incurabil, le alesese pentru ele. Sora cea mare, cea deja căsătorită, Morwenna, era brunetă, cu tenul închis la culoare, cu ochi frumoși și blânzi și o privire mioapă, cu o înfățișare plăcută, fără să iasă din comun, dar cu o siluetă aristocrată, ce începuse să se rotunjească de curând din cauza sarcinii.

Cea de-a doua dintre surori, Garlanda, care venise doar pentru a o aduce pe sora lor mai mică, urmând să se întoarcă în Bodmin cu următorul poștalion, avea o constituție robustă, de femeie de la țară, cu ochi albaștri sinceri, păr șaten, des, imposibil de stăpânit, un fel însuflețit de a merge și de a vorbi și o voce ciudată, profundă, ce suna asemenea unei voci de băiat care tocmai începuse să se îngroașe.

Mezina familiei, Rowella, nu împlinise încă cincisprezece ani. Era aproape la fel de înaltă ca Morwenna, dar slabă; nuanța ei generală era un cafeniu-șoricel și avea ochii apropiați, deasupra nasului lung și subțire. Avea pielea foarte delicată, o privire vicleană, sprâncene de culoarea nisipului, o buză inferioară ușor tremurândă și mintea cea mai ascuțită din familie.

La poalele dealului era un pâlc de case cu acoperiș de stuf, o poartă cu acoperiș, vechea biserică din piatră de granit, care data din 1326, iar dincolo de ele, casa parohială – o casă de formă pătrată, plăcută, cu vedere spre râu. Fetele intrară, își scuturară noroiul și restul de zăpadă de pe fuste și intrară în salon, la un ceai. Acolo li se alătură reverendul Osborne Whitworth. Ossie era un bărbat trupeș, cu o voce pe care obișnuia să o facă auzită, dar care, în ciuda extravaganței de bun-gust a hainelor sale, era stângaci în prezența femeilor. Deși fusese însurat de două ori, înțelegerea sa față de sexul opus era limitată de lipsa de imaginație. Vedea femeile în principal ca pe niște obiecte, îmbrăcate altfel decât el, făcute pentru a primi complimente

involuntare, mame de copii, mijloace statice, dar indispensabile pentru perpetuarea rasei umane și frecvent, dar pentru foarte scurt timp, ținte nude ale dorinței sale. Dacă ar fi știut despre afirmația lui Calvin potrivit căreia femeile sunt create să poarte copii în pântece și să moară din cauza asta, probabil ar fi fost de acord cu ea.

Cel puțin prima lui soție așa murise, lăsându-l cu două fetițe mici; iar el luase măsuri prompte pentru a o înlocui cu una nouă. Alesese una al cărei corp îl atrăgea din punct de vedere fizic și a cărei zestre – asigurată prin generozitatea vărului prin alianță al femeii, domnul George Warleggan – îl ajutase să își achite vechile datorii și să-și asigure un standard de viață mai bun pe viitor. Până la acel moment, totul mersese conform planului.

Dar, în ciuda obtuzității de care dăduse dovadă în ultimele câteva luni, înțelesese faptul că noua lui soție nu era încântată de căsătoria cu el și nici de noua ei poziție socială. Într-un fel, anticipase această pierdere a entuziasmului femeii după căsătorie, dat fiind că prima lui soție, deși încântată inițial de ideea uniunii lor fizice, ulterior manifestase un interes tot mai scăzut pentru atențiile lui. Și, deși ea nu făcuse nici cel mai mic gest de refuz, el intuise o anume resemnare în comportamentul ei, care nu-i picase deloc bine.

Cu Morwenna însă, lucrurile nu stătuseră niciodată altfel. Știuse de la bun început – femeia chiar îi spusese asta înainte de căsătorie – că ea nu-l iubește. El nu o luase în serios, considerase că e doar o toană feminină, peste care ar fi putut trece ușor odată ajunși în patul conjugal: avea suficientă încredere în puterea lui de seducție pentru a simți că astfel de ezitări feciorelnice din partea ei aveau să fie depășite în curând. Dar, cu toate că ea accepta atențiile lui de cinci ori pe săptămână – niciodată sâmbăta sau duminica –, supunerea ei aducea uneori cu cea a unui martir ars pe rug. Rareori îi privea chipul în timpul actului sexual, dar privirile lui fugare ocazionale o surprindeau ba cu gura strâmbă, ba cu sprâncenele încruntate; adesea, după consumarea actului, tremura și tresărea necontrolat. Lui i-ar fi plăcut să creadă că asta se întâmpla de plăcere – deși femeile n-ar fi trebuit să obțină plăcere din asta –, dar privirea din ochii ei, atunci când reușea să o surprindă, arăta foarte clar că nici nu putea fi vorba de așa ceva.

Comportamentul ei îl deranja și îl făcea să devină irascibil. Uneori, îl instiga la mici brutalități, de care mai apoi se rușina. Femeia se achita destul de bine de obligațiile firești din jurul casei; se ocupa de vizitele în parohie, fiind adesea plecată atunci când el se aștepta

ca ea să fie acasă; se atașase de fiicele lui și, după o perioadă de probă, și ele de ea; mergea la biserică, înaltă și slabă – în fine, destul de slabă, în tot cazul; stătea la masa lui și mânca din mâncarea lui; purta în felul ei banal hainele pe care el le comandase pentru ea; discuta cu el despre treburile bisericii, uneori chiar despre cele ale localității; când el mergea la o recepție – precum nunta lui Caroline Penvenen – ea era la brațul lui. Nu pălăvrăgea în timpul mesei, precum Esther, nu se lamenta atunci când nu se simțea bine, nu irosea banii pe lucruri fără valoare, avea genul acela de demnitate care îi cam lipsise primei lui soții. Ar fi putut fi, într-adevăr, genul de femeie de care el să fie pe deplin satisfăcut – asta dacă scopul nefericit, dar, inevitabil, principal al căsătoriei ar fi putut fi ignorat.

Însă nu putea fi. Cu o săptămână înainte, în timp ce oficia o ceremonie nupțială în propria biserică, își lăsase mintea să rătăcească de la sarcina imediată și reflectase timp de câteva clipe la căsnicia lui și la cele trei scopuri pentru care fusese rânduită căsătoria, conform cărții de rugăciuni. Primul, procrearea, era deja în curs. Cu al treilea – sprijin și tovărășie reciprocă etc. – lucrurile stăteau destul de bine: soția lui îi era alături în cele mai multe dintre situații și făcea întocmai cum dorea el. La cel de-al doilea era obstacolul cel mare. „... un remediu împotriva păcatului și pentru a evita preacurvia; pentru ca persoanele care nu au darul continenței să se poată căsători și să rămână astfel membri neîntinați ai trupului lui Hristos." Ei bine, el nu avea darul continenței, iar ea era acolo să-l apere împotriva preacurviei. Treaba ei nu era să tremure și să tresară de neplăcere la atingerea lui. „Femeilor", spusese Sfântul Pavel, „supuneți-vă bărbaților voștri întru totul, întocmai cum vă supuneți lui Dumnezeu." Spusese asta atât în Epistola sa către Efeseni, cât și în cea către Coloseni. Treaba ei nu era să privească trupul soțului ei cu groază și repulsie.

Așa că, uneori, ea îl împingea către păcat. Uneori o rănea, deși nu era nevoie. Odată îi răsucise labele picioarelor cu mâinile până ce ea țipase de durere; dar asta nu trebuia să se întâmple a doua oară. Gestul acela îl făcuse să sufere peste noapte. Și o învinuise pe ea pentru tot ce se întâmplase.

Dar astăzi, în prezența a trei femei tinere, se simțea într-o formă de zile mari. Cu o siguranță dată de rangul pe care îl avea – îi spusese Morwennei înainte de sosirea fetelor că în față aveau să i se adreseze cu „Domnul Whitworth", dar în societate trebuia să îl numească întotdeauna Vicarul – putea să se relaxeze și să fie agreabil în stângăcia sa. Rămăsese în picioare, pe covorașul din fața șemineului,

cu mâinile la spate și brațele pe sub pulpana hainei, și le vorbea despre problemele parohiei și neajunsurile localității, în timp ce ele sorbeau din ceai, îi răspundeau abia șoptit și râdeau politicos la glumele lui. Apoi relaxându-se și mai tare, le povesti în detaliu despre partida de cărți pe care o jucase cu o seară înainte, iar Morwenna respiră în sfârșit ușurată, deoarece știa că astfel de confidențe erau întotdeauna semnul aprobării lui. Juca whist în trei seri pe săptămână: era o pasiune veche a lui, iar partida din seara precedentă era subiectul de conversație preferat la micul dejun.

Înainte de a le lăsa pe tinerele femei să își vadă de ale lor, consideră că e absolut necesar să corecteze o eventuală impresie de lejeritate a subiectelor sale de discuție, așa că se lansă într-o expunere concisă a opiniilor sale despre război, despre criza de alimente din Anglia, despre amploarea periculoasă a disensiunilor sociale, despre devalorizarea banilor și despre înființarea unui nou cimitir în Truro. Astfel, făcându-și datoria, sună din clopoțel pentru ca servitorul să vină să strângă ceaiul – Garlanda nu terminase încă – și le lăsă, pentru a se întoarce în biroul lui.

Trecu un timp până când cele trei fete reușiră să revină la conversația lor lejeră, și atunci se axară în totalitate pe problemele din Bodmin și pe schimbul de informații despre prietenii lor comuni. Garlanda – fire optimistă, deschisă, practică – și-ar fi dorit să pună toate acele întrebări pe care le-ar fi pus în mod normal, despre pregătirile pentru venirea copilului, dacă Morwenna era fericită în căsnicie, cum se simțea acum că schimbase statutul de fiică a protopopului cu cel de soție a vicarului, dacă socializase cu multe persoane din oraș și ce rochii noi făcuse? Însă dintre surori numai ea știa despre necazurile Morwennei și înțelesese de îndată ce o văzuse în după-amiaza aceasta că ele nu se încheiaseră. Sperase și se rugase ca acele câteva luni de căsnicie și în special copilul care era pe drum să o fi făcut pe sora ei să-l uite pe „celălalt bărbat". Garlanda nu aflase încă dacă ceea ce o supăra pe Morwenna era gândul la iubirea pierdută sau faptul că iubirea dobândită nu era pe placul ei, dar acum, că îl cunoscuse pe Ossie, înțelegea o parte dintre problemele cărora sora ei trebuia să le facă față. Era păcat că *ea* însăși nu putea să rămână, se gândi Garlanda; ea ar fi putut s-o ajute pe Morwenna mai mult decât oricine altcineva. Morwenna era o ființă atât de bună și de delicată, care putea fi rănită cu ușurință, dar care, din punct de vedere temperamental, era făcută să fie fericită. În următorii câțiva ani, ea trebuia să se călească pentru a putea să-i facă față unui bărbat precum Ossie,

să-l înfrunte. Altminteri, avea să aibă de suferit, să devină un suflet de sacrificiu și să ajungă să-l venereze tot așa cum o făceau și cele două fetițe care se învârteau acum prin jur. *Trebuia* să se întărească.

Cât despre sora care avea să rămână, Garlanda nu știa ce părere avea *ea* și probabil nici nu avea să afle vreodată. Pentrú că, dacă tăcerea și reticența Morwennei erau în realitate la fel de clare ca lumina zilei și erau doar rezultatul timidității, astfel că oricine putea înțelege în scurt timp gândurile, sentimentele și temerile ei, mica Rowella – cu nasul ei subțire, ochii înguști și buza ei tremurândă – fusese impenetrabilă încă din ziua în care venise pe lume. Mica Rowella – deja mai înaltă cu 8 centimetri decât Garlanda – lua parte doar foarte puțin la discuția care, cu chiu, cu vai, se legase din nou. Privirea ei rătăcea curioasă prin cameră, așa cum făcuse, de altfel, încă de când intrase aici, studiind-o, trăgându-și propriile concluzii, oricare vor fi fost acelea – deoarece, fără îndoială, își formase deja o părere despre noul ei cumnat.

Deodată, în timp ce celelalte două surori stăteau la taifas, se ridică și se duse la fereastră. Aproape se lăsase întunericul, dar o rază de lumină sclipea încă pe oglinda râului, lucind ca un bob de strugure decojit printre copacii nemișcați.

Servitoarea intră în încăpere aducând cu ea lumânările aprinse, răpind astfel și ultima rază de lumină a sfârșitului zilei.

Văzând-o pe Rowella atât de tăcută, Morwenna se ridică în picioare, se duse la fereastră și îi înconjură talia cu brațul.

– Ce zici, draga mea, crezi că o să-ți placă aici?

– Mulțumesc, surioară, o să fiu aproape de tine.

– Dar departe de mama și de căminul tău. O să avem nevoie una de cealaltă.

Garlanda le privi pe cele două surori înalte, însă nu spuse nimic.

Rowella spuse deodată:

– Vicarul își aranjează părul într-un mod foarte plăcut. Cine se ocupă de el?

– A... Servitorul nostru, Alfred, are grijă de el.

– Nu seamănă deloc cu tata, nu?

– Nu... Nu, deloc.

– Și nici cu noul protopop nu seamănă deloc.

– Protopopul cel nou e din Saltash, spuse Garlanda. Un omuleț tare de treabă!

Se lăsă tăcerea.

– Eu nu cred că suntem chiar în pragul unei revoluții, așa cum spune vicarul. Dar săptămâna trecută au fost revolte serioase în Flushing... Cât de departe suntem de Truro aici?

– Cam vreun kilometru și jumătate. Ceva mai mult dacă mergi pe traseul poștalionului.

– Pe aici sunt magazine?

– O, da, în Kenwyn Street.

Urmă o pauză. Apoi:

– Grădina voastră arată bine. Se întinde până la râu?

– O, da. Morwenna făcu un efort: Ne distrăm tare bine eu, cu Sarah și cu Anne. Când se apropie fluxul, avem o insuliță pe care stăm și ne prefacem că suntem abandonate acolo în așteptarea unei bărci. Dar dacă nu alegem *exact* momentul potrivit pentru a evada, picioarele ni se afundă în nămol și ne udăm... Și hrănim lebedele. Sunt numai patru și sunt destul de blânde. Una dintre ele are o aripă ruptă. Noi îi spunem Leda. Furăm resturi de la bucătărie. Anne este îngrozită, dar Sarah și cu mine... pur și simplu ne ciugulesc din palmă...

Între timp, se lăsase întunericul de tot, astfel că femeile nu-și mai vedeau decât propriile reflexii în geamul ferestrei.

Rowella spuse:

– Ți-am adus o pernuță de ace, s-o agăți undeva. Este din satin alb și este cusută ciudat – cu modele diferite pe partea de sus, față de cea de jos. Cred că o să-ți placă.

– Sunt foarte convinsă că o să-mi placă. Arată-mi-o după ce despachetezi.

Rowella se întinse, dezmorțindu-se:

– Cred că aș vrea să fac asta acum, Wenna. Mă cam jenează pantofii și abia aștept să-i schimb. Au fost ai Carenzei, căreia i-au rămas mici, așa că au fost dați mai departe. Dar acum cred că mi-au rămas și mie mici.

II

Ross Poldark îi cunoștea pe cei din familia Basset aproape de când se știa, dar nu s-ar fi putut spune că era vorba despre o relație de prietenie între ei, ci mai degrabă de simple cunoștințe – genul de relație pe care o aveau mai toți cei care dețineau terenuri în Cornwall. Sir Francis Basset era o persoană mult prea importantă pentru a stabili

relații apropiate cu micii moșieri ai comitatului. Deținea proprietatea Tehidy, cam la 18 kilometri vest de Nampara, iar profiturile importante din minerit îi asigurau un venit cheltuibil mai mare decât al oricărui alt bărbat din ținut. Scrisese și publicase lucrări de teorie politică, de agricultură practică și de siguranță în mine. Era patron al artelor și al științelor și petrecea cam șase luni pe an la Londra.

Prin urmare, în luna martie familia Poldark primi cu surprindere o scrisoare de la el, prin care îi invita la cină la Tehidy. Surpriza nu era totuși la fel de mare precum ar fi fost cu un an în urmă. Spre marea iritare a lui Ross, după aventura din Quimper, Ross devenise fără să vrea eroul comitatului; oameni care până atunci nici nu știau că există aflaseră acum numele lui, astfel că nu era prima invitație neașteptată pe care o primeau. Pentru unele dintre ele reușise să negocieze cu succes un refuz – negocierea fiind cu Demelza, care, din principiu, nu refuza niciodată o invitație, nicăieri. Peste iarnă, Clowance avusese probleme din cauza primilor dinți, ceea ce îi oferise lui Ross un avantaj, dat fiind că episodul cu moartea Juliei era încă viu în mintea Demelzei, iar faptul că noul lor copil era tot o fetiță părea să o facă și mai sensibilă la astfel de probleme. Dar acum Clowance se simțea mai bine, așa că Ross nu mai avea nici o scuză plauzibilă.

– A, îl plac, n-am zis că nu, spuse Ross, simțindu-se încolțit. E construit dintr-un alt aluat față de vecinii mei din imediata apropiere. E un om rațional, deși oarecum nemilos în ceea ce privește afacerile proprii. Numai că nu mă încântă deloc ideea unei invitații la baza căreia stă, evident, notorietatea mea proaspăt căpătată.

– Notorietate nu e un cuvânt tocmai potrivit, nu? îl apostrofă Demelza. Eu credeam că notorietatea e un fel de proastă reputație.

– Eu cred că poate face referire la toate tipurile de reputație. Și cu siguranță se aplică în cazul reputației necuvenite, așa cum este în cazul meu.

– Poate alții se pricep mai bine decât tine, Ross. Nu e nici o rușine să fii cunoscut ca o persoană destoinică și curajoasă.

– Curajoasă și nesăbuită. Am pierdut tot atâția oameni câți am salvat.

– Nu, dacă nu cumva te-apuci să faci presupuneri privind numărul celor care probabil au murit încercând să evadeze pe cont propriu.

– Ei bine, se încăpățână Ross, obiecția rămâne în picioare. Nu îmi place deloc ca oamenii să-și facă o părere prea bună despre mine din motive cu totul și cu totul greșite. Dar cedez, mă dau bătut,

mă predau. Mergem să-l înfruntăm pe Sir Francis în bârlogul lui. Apropo, să știi că și pe soția lui o cheamă Frances. Ca și pe fiica lui. Așa că situația o să devină foarte derutantă pentru tine, dacă bei prea mult Porto.

– Îmi dau seama imediat când urmează să spui o răutate! îl avertiză Demelza. Îți zvâcnesc urechile, ca ale lui Garrick atunci când vede vreun iepure!

– Poate că e vorba despre același impuls, spuse Ross.

Și totuși, Demelza ar fi fost mai încântată dacă ar fi fost o petrecere de seară și dacă ar fi putut chiar să se întărească cu un pahar sau două imediat după sosire. Pentru Ross, nu conta absolut deloc faptul că ea se născuse la mai puțin de doi kilometri de Tehidy Park, iar tatăl ei lucrase o viață într-o mină în care Sir Francis Basset deținea drepturile de exploatare. Patru dintre frații ei lucraseră ocazional în mine la care el era acționar majoritar. În Illuggan și Camborne, numele lui Sir Francis Basset cântărea tot atât de greu ca și numele regelui George, iar Demelza se simțise intimidată chiar și atunci când îi fusese prezentată la nuntă. Oare Sir Francis știa sau nu faptul că doamna Ross Poldark fusese progenitura prost educată a unui miner și crescuse într-o cocioabă, împreună cu alți șase frați și un tată bețiv care o lovea cu pumnul chiar și pentru cel mai neînsemnat dintre motive? Și dacă nu știa, oare accentul ei – în ciuda progresului enorm făcut în privința limbajului – n-o dădea de gol? O ureche antrenată sesiza diferențe notabile între două regiuni diferite.

Însă Demelza nu-i spuse lui Ross nimic din toate acestea, pentru că i-ar fi putut da astfel un nou motiv să refuze, iar ea nu considera că *el* trebuia să refuze și, în plus, știa că nu ar merge fără ea.

Fuseseră invitați într-o joi, pe la ora unu, așa că plecară curând după ora unsprezece, pe o ploaie ușoară.

Tehidy Park era de departe proprietatea cea mai întinsă și cea mai bogată de pe întreaga coastă de nord a comitatului Cornwall, de la Crackington până la Penzance. Deși înconjurată la mică distanță de landă și de exploatări părăsite, era frumos împădurită, cu o minunată rezervație de căprioare și un lac frumos, spre care era orientată casa. Șapte sute de acri de teren o izolau de industria care îi asigura proprietarului un venit de peste 12 000 de lire sterline pe an. Casa în sine era o vilă enormă, pătrată, construită în stil palladian, străjuită la fiecare dintre colțuri de un „pavilion" sau o casă mai mică, una dintre acestea fiind o capelă, alta o seră imensă, iar celelalte două – locuințe pentru servitori.

Intrară în casă, unde fură întâmpinați de gazde. Dacă știau într-adevăr ceva despre originile umile ale Demelzei, gazdele nu trădară acest lucru nici măcar printr-o fluturare de gene. Cu toate acestea, Demelza se simți extrem de ușurată zărindu-i pe Dwight și pe Caroline printre invitați.

Printre alții, era și un domn Rogers – un bărbat rotofei, de vârstă mijlocie, venit de pe coasta de sud, care era cumnatul lui Sir Francis, două dintre surorile lui Sir Francis, fiica sa în vârstă de paisprezece ani și, desigur, Lady Basset – o femeiușcă elegantă, atrăgătoare, a cărei constituție minionă se potrivea de minune cu cea a soțului său. Alături de ei se mai aflau și un domn rumen – generalul William Macarmick – și un tânăr pe nume Armitage, în uniformă de marină, cu epoleți de locotenent pe umărul stâng.

Înainte de cină, vizitară în tihnă casa, care, pe interior, era atât de luxoasă încât toate casele mari din jurul proprietății Fal păleau prin comparație. Tablouri frumoase erau expuse pe pereți și pe marginea din marmură a șemineului, iar nume precum Rubens, Lanfranc, Van Dyke și Rembrandt se auzeau pe buzele tuturor celor din jur. Atunci când bărbatul îi fusese prezentat, figura locotenentului Armitage nu îi spusese nimic în mod special Demelzei, dar când îl văzuse salutându-l pe Ross, își dădu deodată seama că era vorba despre acea rudă a familiei Boscawen pe care Ross o eliberase din lagărul din Quimper. Era un tânăr impresionant, a cărui paloare a feței – probabil rezultat al îndelungatei perioade de temniță – scotea în evidență ochii mari și întunecați, cu gene pe care orice femeie le-ar fi invidiat. Însă chipul lui fin, cu trăsături ascuțite, și firea sa ușor melancolică nu aveau nimic feciorelnic, iar Demelza surprinse un licăr aparte în ochii lui atunci când o privi.

Până când se așezară la masă se făcuse deja ora trei. Demelza se afla față în față cu locotenentul Armitage, între Dwight și generalul Macarmick. Acesta din urmă, în ciuda vârstei înaintate, era vesel și sociabil, un bărbat cu multe opinii, care nu ducea lipsă de atitudinea necesară pentru a le da glas. La un moment dat fusese membru în Parlament, ales ca reprezentant al localității Truro, înființase un regiment pentru Indiile de Vest și făcuse avere din comerțul cu vin. Era politicos și șarmant cu toată lumea, dar între felurile de mâncare, atunci când nu avea mâinile ocupate, pipăia în mod repetat piciorul Demelzei, deasupra genunchiului.

Demelza se întreba uneori prin ce anume îi încuraja pe bărbați să fie atât de curtenitori față de ea. În vremurile de demult, când

mergea la diverse recepții și baluri, întotdeauna se găseau vreo doi–trei care să o roage insistent să le acorde următorul dans – adesea și multe altele pe lângă el. Sir Hugh Bodrugan încă mai apărea șontâcăind pe la Nampara de vreo câteva ori pe an, plin de speranță, gândindu-se, probabil, că, mai devreme sau mai târziu, perseverența lui va da rezultatele scontate. Apoi, cu doi ani în urmă, la dineul acela de la Trelissick, mai fusese și franțuzul acela care își condimentase întreaga conversație de pe parcursul cinei cu apropouri indecente. Nu părea deloc în regulă.

Dacă s-ar fi știut o femeie extrem de frumoasă sau impresionantă – la fel de frumoasă, de pildă, precum Elizabeth Warleggan sau la fel de impresionantă precum Caroline Enys – situația ar fi fost mai ușor de înțeles. În schimb, ea era doar amabilă, iar ei interpretau această trăsătură a ei în cele mai nepotrivite feluri. Sau poate simțeau la ea ceva extrem de feminin, care îi stimula. Sau pentru că nu era de viță nobilă, ei își închipuiau oare că va fi o pradă ușoară? Ori poate că așa făceau toți? Trebuia neapărat să-l întrebe pe Ross cât de des i se întâmpla să le ciupească pe femei de picioare pe sub masă.

Subiectul principal al discuțiilor era războiul. Domnul Rogers încheiase foarte recent tranzacții cu emigranți francezi și era de părere că Directoratul[1] nou înființat era pe marginea prăpastiei și avea să tragă după el întreaga Republică.

– Aici nu e vorba doar despre decădere morală și religioasă, spunea el, e vorba deja despre o pierdere a voinței, a dispoziției de a-și asuma orice fel de datorie sau de responsabilitate, a dorinței de a lua orice măsuri în numele celor câțiva fanatici fără nici un Dumnezeu, care se agață acum de putere. Dumneavoastră, domnule, adăugă el adresându-i-se lui Ross, sunt sigur că veți confirma ce spun eu acum.

Ușoara înclinare din cap a lui Ross era mai degrabă un semn de politețe decât de aprobare.

– Legăturile mele cu republicanii francezi au fost superficiale – cu excepția acelor câțiva republicani pe care i-am întâlnit în... în timpul a ceea ce presupun că s-ar putea numi luptă. Din nefericire, din experiența proprie cu contrarevoluționarii francezi, aș putea trage concluzia că mare parte din descrierea dumneavoastră li se aplică la fel de bine și lor.

[1] Regim politic cu putere executivă în Franța, reprezentat de un consiliu de cinci persoane care a guvernat țara între 26 octombrie 1795 și 9 noiembrie 1799 (n.tr.)

– Cu toate acestea, continuă Rogers deloc descurajat, prăbușirea actualului regim aflat la putere în Franța nu se va lăsa prea mult așteptată. Tu ce părere ai, Armitage?

Tânărul locotenent își mută privirile de la Demelza și spuse:

– Știți, cu toate că am stat nouă luni în Franța, eu, unul, n-am văzut din ea mai mult decât am reușit să văd în primele nouă zile, când am fost mutat dintr-o temniță în alta. Tu, Enys?

– Odată ce ai ajuns la Quimper, răspunse Dwight, se poate spune că ai trecut prin purgatoriu. Ce-i drept, îi mai auzi pe paznici discutând din când în când. Costul multor lucruri s-a multiplicat de douăsprezece ori într-un singur an.

– În 1790, preluă Rogers ideea, îți puteai cumpăra din Paris o pălărie – una bună, rețineți – cu paisprezece lire. Acum, din câte am auzit, prețul se apropie de 600 de lire. Fermierii nu-și mai aduc produsele în piețe, pentru că banii pe care îi primesc în schimb își vor fi pierdut deja valoarea până în săptămâna imediat următoare. O țară nu poate duce un război fără o bază financiară solidă care să îl susțină.

– Asta e și părerea lui Pitt, precizează Sir Francis Basset.

În tăcerea care se lăsă, Ross spuse:

– Acest tânăr general care i-a nimicit pe contrarevoluționari la Paris – nu cumva el a fost numit la comanda armatei franceze în Italia? Luna aceasta. Luna asta, la un moment dat. Îi tot uit numele...

– Bonaparte, îl ajută Hugh Armitage. El e cel care a pus stăpânire pe orașul Toulon la sfârșitul lui '93.

– Există o serie întreagă de tineri generali acum, spuse Ross. Hoche este cel mai iscusit dintre toți. Dar câtă vreme ei trăiesc și comandă trupe și sunt nebiruiți în lupte, e greu de crezut că dinamica revoluției e înăbușită cu totul. Există riscul ca, nesocotind perspectiva ortodoxă a războiului și a finanțelor, ei să reușească să mai mențină acest ritm o vreme. De ani în șir, armata este plătită doar din ce mai pică de la țările pe care le cuceresc.

Basset spuse:

– Bonaparte ăsta i-a doborât pe contrarevoluționari cu focuri de *tun* – a curățat străzile Parisului cu proiectile de tun, omorând și mutilând sute de conaționali de-ai săi! Evident, nu ai cum să treci cu vederea astfel de oameni! Cât despre cei cinci din Directorat, care i-au detronat pe ceilalți tirani mânjiți cu sânge – ăștia cinci sunt niște criminali, să nu ne ascundem după deget! Pur și simplu nu pot lăsa

mașinăria războiului să se oprească. Pentru ei, ca și pentru tinerii generali, filosofia de viață este „cucerește sau mori"!

– Mă simt de-a dreptul ușurat să vă aud spunând aceste lucruri, domnule, spuse locotenentul Armitage. Unchiul meu spunea că, la o cină alături de un membru atât de important și de distins al Partidului Liberal, aș putea asista la discursuri pacifiste și la opinii favorabile revoluției.

– Unchiul dumneavoastră ar fi trebuit să se gândească mai bine, spuse Sir Francis cu răceală. Un adevărat liberal este un englez la fel de patriot ca oricare altul din acest ținut. Nimeni nu-i urăște pe revoluționari mai mult decât mine, dat fiind că ei au încălcat toate legile lui Dumnezeu și ale firii!

– Ca membru de o viață al Partidului Conservator, ținu să precizeze generalul Macarmick, nici eu n-aș fi putut spune mai bine lucrurile astea!

Demelza își schimbă poziția genunchiului.

– O rafală de tun! continuă bărbatul să peroreze, bucuros că regăsise genunchiul femeii. Nu ar strica nimănui câte o rafală de tun din când în când în țara asta! Să tragi în trăsura regelui atunci când se duce să deschidă Parlamentul! Revoltător!

– Cred că n-au aruncat decât cu pietre, spuse Dwight. Iar cineva a tras doar cu o pușcă cu aer...

– După care au răsturnat trăsura goală cu roțile în sus – și aproape că au distrus-o! Tâlharilor și ticăloșilor ăstora ar trebui să li se dea o lecție pe care s-o țină minte!

Demelza se uită la codul fiert cu sos de creveți care îi fusese pus în față, după care aruncă o privire furișă spre Lady Basset, ca să vadă ce furculiță alege. În ciuda vremurilor austere, în care consumul de alimente era restricționat în mod voluntar și se considera că e o dovadă de patriotism să te abții de la extravaganțe, aceasta era totuși o masă generoasă. Supă, pește, carne de vânat, vită, oaie, tarte cu prune goldane, deserturi cu frișcă și budincă de lămâie; plus vin de Burgundia, șampanie, vin de Madeira, vin de Xeres și Porto.

Un timp, discutară despre zvonurile care circulau prin comitat: moartea subită a lui Sir Piers Arthur, unul dintre reprezentanții orașului Truro în Parlament – ceea ce impunea organizarea unei sesiuni speciale de vot – și dacă familia Falmouth avea să-și aleagă noul reprezentant în Parlament din interiorul comitatului, pentru a face echipă cu căpitanul Gower la Cameră. Când își întoarseră privirile spre el, locotenentul Armitage zâmbi și clătină din cap.

– Nu mă întrebați pe mine. Eu nu candidez și nici nu am idee cine ar putea fi. Unchiul meu nu îmi face astfel de confidențe. De ce n-ați fi dumneavoastră, domnule general?

– Nu, nu, răspunse Macarmick. Eu am depășit faza asta. Unchiul dumitale probabil va căuta o persoană mai tânără.

Discutară mai apoi despre problema foarte serioasă la nivelul comitatului privind necesitatea unui spital central care să trateze bolile foarte răspândite în rândurile minerilor; despre argumentul pus pe tapet de Sir Francis Basset și Dwight Enys – printre alții – cum că un asemenea spital central ar trebui să fie situat în apropiere de Truro.

Mai vorbiră apoi despre faptul că fiul cel mare al lui Ruth și John Treneglos, Jonathan, se îmbolnăvise de vărsat și că doctorul Choake îi declarase pe toți în regulă; și despre cele trei surori ale sale care fuseseră aduse în camera de izolare într-un stadiu anume al bolii, după care luaseră toate infecția, dar acum evoluția lor era favorabilă.

Demelza se simți ușurată atunci când lumea se ridică de la masă. Nu că o deranja atât de tare faptul că generalul Macarmick își permitea asemenea intimități, dar atingerile lui deveneau tot mai insistente, iar Demelza se temea pentru rochia ei. Când reuși să se studieze, sus, constată dincolo de orice îndoială prezența unor pete de grăsime.

Pe durata cinei, norii se împrăștiaseră cu totul, vântul se mai domolise, iar soarele călduț coborâse spre apus, așa că gazdele propuseră ca toată lumea să facă o plimbare prin parcul moșiei după care să urce prin pădure, către o terasă de unde puteau vedea cu toții faleza de nord și marea.

Femeile își luară cu ele pelerine sau șaluri subțiri, iar grupul porni – la început în șir indian, condus de Lady Basset și generalul Macarmick, pentru ca mai apoi să se separe, pe măsură ce unul sau altul dintre invitați se oprea să admire vreo plantă, vreo priveliște sau apuca pe o cărare piezișă, încotro îl purta curiozitatea.

De la bun început, Demelza constată că avea un partener de plimbare, în persoana locotenentului Armitage. Nu fusese o alegere deliberată din partea ei, dar știa dincolo de orice îndoială că fusese o alegere conștientă din partea lui. În primele minute, el păstră tăcerea, după care spuse:

– Mă simt foarte îndatorat față de soțul dumneavoastră, doamnă.

– Serios? Eu mă bucur că lucrurile au ieșit astfel.

– A fost o dovadă de noblețe din partea lui.

– El nu e de aceeași părere.

– Cred că îi stă în fire să subestimeze valoarea propriilor fapte.

– Asta trebuie să i-o spuneți chiar lui, domnule locotenent Armitage.

– A, i-am spus.

Și merseră mai departe câțiva pași. În fața lor, o parte dintre ceilalți invitați discutau despre nașterea moștenitorului prințului și prințesei de Wales.

Armitage spuse:

– Este o priveliște încântătoare. Aproape la fel de frumoasă precum cea de la locuința unchiului meu. Ați fost vreodată la Tregothnan, doamnă Poldark?

– Nu.

– A, trebuie neapărat să veniți. Sper că veți veni amândoi, cât mai curând. Cât mai sunt eu acolo. Casa aceasta, desigur, este mult mai elegantă. Unchiul meu se gândește uneori să o renoveze pe a lui.

– Nu cred că agreez foarte tare ideea unei case atât de mari pentru o familie atât de mică, spuse Demelza.

– Așa e firesc la oamenii de vază. Ia priviți cum zboară lebăda aceea! Tocmai s-a înălțat de pe oglinda lacului, uitați-vă cum i se văd aripile în lumina soarelui – par poleite cu aur!

– Vă plac păsările?

– Acum îmi place tot ce văd, doamnă. După ce stai în închisoare atât de mult timp, vezi lumea cu alți ochi, ca pentru prima oară. Unii o descoperă cu mirare – cu ochii unui copil. Nici după câteva luni bune nu mi-am pierdut această perspectivă.

– E bine când găsești puțină consolare după o perioadă atât de neplăcută.

– Nu e puțină, vă asigur.

– Domnule locotenent, oare ne recomandați asta tuturor?

– Ce anume?

– Câteva luni în închisoare, ca să putem aprecia mai bine gustul vieții noastre obișnuite.

– Ei bine... Viața e făcută din contraste, nu credeți? Ziua e întotdeauna bine-venită după o noapte lungă. Dar am impresia că mă luați peste picior, stimată doamnă.

– Deloc! Nu e câtuși de puțin intenția mea.

În fața lor, domnișoara Mary Basset spuse:

– Mă rog, păcat că este fată... Pentru că la halul în care bea Prinny[1], nu poți să nu te întrebi dacă va apuca să-i supraviețuiască tatălui său.

– A părăsit-o de tot pe prințesa Caroline, completă domnul Rogers. S-a întâmplat chiar înainte ca noi să plecăm din oraș. Aproape imediat după nașterea copilului, el i-a părăsit pe amândoi și s-a dus să trăiască fățiș cu Lady Jersey.

– Iar Lady J. face totul cu atâta ostentație! spuse domnișoara Cathleen Basset. Lucrurile astea ar putea fi trecute mult mai ușor cu vederea dacă s-ar petrece într-o manieră decentă și discretă.

– Din câte aud, interveni Caroline Enys, tiza mea e o putoare!

Urmă o tăcere scurtă.

– Păi, așa și e! spuse Caroline râzând. Pe lângă faptul că e grasă și din topor, pute de-ți mută nasul din loc! Orice bărbat și-ar petrece noaptea nunții cu o sticlă de whisky alături și cu capul în șemineu dacă ar trebui să se cupleze cu o asemenea creatură! Cât o fi ea de lipsită de orice simț al umorului, nu cred că o femeie ar trebui să atenteze în felul ăsta la nasul unui bărbat!

– Că altminteri rămâne cu buza umflată, așa-i? comentă generalul Macarmick înainte de a izbucni într-un hohot de râs. Pe onoarea mea! Aveți dreptate, doamnă! Nu atentezi la nasul unui bărbat – ha! ha! – nu atentezi la nasul unui bărbat – că altfel rămâi cu buza umflată! Ha, ha, ha, ha, ha!

Ecoul râsului lui răspunse dinspre pâlcul de pini tineri și se dovedi atât de contagios, încât toată lumea începu să râdă cu poftă.

– Mergem mai întâi la lac? întrebă Hugh Armitage. Cred că Lady Basset mi-a spus la un moment dat că acolo sunt niște păsări sălbatice interesante.

Demelza ezită inițial, dar apoi decise să-l urmeze. Până acum, discuția lor fusese agreabilă, lejeră și protocolară. O plimbare plăcută, după masă, printr-o grădină provincială, în compania unui tânăr drăguț și politicos. Față de cuceritorii acaparatori pe care Demelza reușise să-i țină în șah în trecut, precum Hugh Bodrugan, Hector McNeil sau John Treneglos, situația de acum era complet lipsită de riscuri, pericole sau orice alte amenințări. Dar nu părea așa – și tocmai aici era problema. Profilul de pasăre de pradă al tânărului,

[1] Numele cu care îl alintau supușii pe regele George al IV-lea al Marii Britanii (1762–1830, rege între 1820–1830), recunoscut pentru stilul său de viață desfrânat, cu escapade amoroase, numeroase amante și consum exagerat de alcool (n.tr.)

cu ochii săi negri, foarte intuitivi, și glasul său blând, dar hotărât, o impresionau într-un fel ciudat. Și probabil chiar exista un pericol latent, chiar dacă nu atât în forța atacului, cât mai ales în slăbiciunea subită a apărării.

Se îndreptară, așadar, împreună către lac, unde începură să discute despre păsările de apă pe care le descoperiră acolo.

Capitolul 5

I

Sir Francis Basset spuse:

– Poldark, mă tot gândesc de la o vreme că ar trebui să ne cunoaștem mai bine. Îmi amintesc, desigur, de unchiul dumitale, de pe vremea când era judecător, dar când am ajuns eu la vârsta necesară pentru a putea să mă implic activ în problemele comitatului, dumnealui rareori își mai părăsea proprietatea. Iar vărul dumitale... Nu cred că era făcut pentru viața publică.

– Păi, după ce s-a închis mina Grambler, a rămas în sapă de lemn, ceea ce i-a cam tăiat cheful pentru multe lucruri pe care ar fi putut să le facă în mod normal.

– Mă bucur să aud că Wheal Grace este atât de rentabilă în prezent.

– A fost un joc de noroc care a dat rezultate.

– Toată afacerea asta cu mineritul e un joc de noroc. Numai condițiile să fi fost mai bune în industria asta... Pe o rază de cinci kilometri în jurul casei ăsteia erau deschise odată treizeci și opt de mine. Acum au mai rămas doar opt. Tabloul e sumbru.

Găsind că nu e nimic de comentat la cele spuse de Sir Francis, Ross nu zise nimic.

– Din câte știu, și dumneata ești un nonconformist, Poldark, continuă Basset, ridicând privirea spre mai înaltul său partener de discuție. Eu însumi – deși în moduri mai puțin radicale – am fost neortodox, intolerant față de cei de dinaintea mea. Unele dintre familiile mai convenționale încă mă consideră și astăzi un tânăr indisciplinat – așa cum eram, de altfel, acum câțiva ani.

Ross zâmbi.

– Admir de multă vreme preocuparea dumneavoastră față de condițiile de muncă ale minerilor.

– Vărul dumitale, începu Basset, avea o situație financiară precară. Până acum doi ani, și dumneata erai într-o situație asemănătoare. Acum, lucrurile s-au schimbat.

– S-ar părea că știți câte ceva despre afacerile mele, Sir Francis.

– Ei bine, probabil îți amintești că am ceva investiții bancare în Truro, precum și mulți prieteni. Presupun că estimările mele sunt corecte? Ross nu neagă. Așadar, nu ai timp pentru a lucra în serviciul public? Acum ești un nume cunoscut în Cornwall. Ai putea profita de asta.

– Dacă vă referiți la posibilitatea ca eu să intru în magistratură...

– Știu ce vrei să spui. Ralph-Allen Daniell mi-a spus că ai refuzat postul și de ce. Nu-mi par a fi niște motive plauzibile, dar presupun că nu ți-ai schimbat punctul de vedere, corect?

– Nu mi l-am schimbat.

Se auzeau râsete și mai însuflețite din grupul cel mare, în centrul căruia se afla Caroline. Basset spuse:

– Eu am plantat toate aceste conifere. Deja sunt un bun adăpost împotriva vântului puternic. Dar nu vor atinge deplina maturitate până la moartea mea.

– Aveți răbdare, spuse Ross. E posibil să mai aveți încă mult până la capătul drumului.

Basset îl privi în treacăt:

– Sper. Încă mai am multe de făcut. Dar nimeni nu se apropie de patruzeci fără... Dumneata ești liberal, Poldark?

Ross ridică sprâncenele:

– Nu am înclinații nici într-o direcție, nici în cealaltă.

– Îl apreciezi pe Fox?

– Îl *apreciam*.

– Eu încă îl apreciez, și pe bună dreptate. Dar reforma trebuie să vină printr-o bună administrare de sus, nu prin revoluție, de jos.

– În linii mari, aș fi de acord cu perspectiva asta – cu condiția să vină.

– Sunt multe aspecte – presupun – asupra cărora am cădea de acord noi doi. Să înțeleg că nu crezi în democrație?

– Nu.

– Unii dintre colegii mei de altădată – numai câțiva dintre ei, din fericire – încă nutresc idei dintre cele mai extravagante. Care ar fi oare consecințele măsurilor pe care le propun ei? Păi să-ți spun eu.

Puterea executivă, presa, membrii Camerei Comunelor vor pierde controlul propriu-zis și vor fi forțați să dobândească puterea prin mijloace nocive precum mita și corupția, iar asta...

– Eu aș fi zis că în sistemul nostru electoral actual mita și corupția sunt la ordinea zilei...

– Într-adevăr, nu scuz aceste metode, deși sunt forțat să fac uz de ele. Dar reprezentarea egală ar duce la o creștere a corupției, nu la diminuarea ei. Coroana și Camera Lorzilor ar deveni nule și toată puterea s-ar concentra la nivelul Camerei Comunelor, care, așa cum se întâmplă deja în Franța, ar fi aleasă din drojdia societății. Guvernul nostru va ajunge cel mai slab dintre guvernele lumii, respectiv acel guvern democratic pe care unii oameni îl invocă ca fiind obiectivul suprem. Să ne lăsăm guvernați de o gloată ar însemna să fim martori la sfârșitul libertăților civile și religioase și totul ar fi redus la un nivel omogen, în numele sacru al egalității maselor.

– Oamenii nu vor putea fi niciodată egali, spuse Ross. O societate fără clase sociale ar fi o societate fără viață – o societate căreia nu i-ar mai curge sânge prin vene. Dar ar trebui să existe mult mai mult trafic între clasele sociale, mult mai multe oportunități de mărire și decădere. În particular, ar trebui să existe recompense mult mai mari pentru oamenii din clasele de jos care muncesc din greu și, respectiv, pedepse mai mari pentru cei din clasele sociale superioare care fac abuz de puterea lor.

Basset încuviință printr-o mișcare a capului:

– Bine spus! Am să îți fac o propunere, căpitane Poldark.

– Mi-e teamă că aș putea să vă jignesc refuzând-o.

II

– Mergem sus, să ne alăturăm celorlalți? propuse Hugh Armitage. S-ar părea că avem șanse să asistăm la un apus superb.

Demelza se ridică de unde stătea ghemuită, încercând să încurajeze un boboc de rață-mandarin să vină mai aproape.

– Noi nu avem acasă nici helește, nici bazin. Nu este decât un pârâiaș, care cel mai adesea are o culoare dubioasă din cauza spălării minereului de cositor.

– Poate la un moment dat îmi veți permite să vă fac o vizită – amândurora, vreau să spun? Dacă nu mă înșel, stați la câțiva kilometri distanță spre nord?

– Sunt sigură că Ross va fi încântat.

– Și dumneavoastră?

– Desigur... Dar noi nu avem o moșie... Nici măcar un conac.

– Nici eu nu am. Familia tatălui meu e originară din Dorset. Noi avem un conac ascuns printre colinele abrupte din apropiere de Shaftesbury. Călătoriți des pe continent?

– N-am ieșit niciodată din Cornwall.

– Soțul dumneavoastră ar trebui să vă ia cu el. N-ar trebui să vă ascundeți niciodată aura – nici unul dintre dumneavoastră.

Pentru a doua oară locotenentul Armitage păru că își amintește prea târziu să-l includă pe Ross în observațiile sale.

Începură să urce dealul, luând-o pe o potecă parțial năpădită de tufe de ilice, dafin și castan sălbatic. Ceilalți ieșiseră deja din câmpul lor vizual, deși încă li se mai auzeau glasurile.

– Vă întoarceți curând în serviciu? întrebă Demelza.

– Nu imediat. Încă nu văd la distanță. Medicii spun că e o chestiune de timp până ce vederea mea se va vindeca, dar problema a fost cauzată de încercarea de a citi și de a scrie în semiîntuneric.

– Îmi pare rău...

– De asemenea, unchiul meu ar dori ca eu să rămân pentru moment la Tregothnan. De când a murit soția lui, sora lui – mătușa mea – a preluat treburile administrative ale casei, însă lui îi lipsește compania și a devenit ursuz.

Demelza se opri din mers și privi înapoi către casă. Așa, străjuită de cele patru pavilioane ale sale, aducea tare bine cu o moschee mare și pătrată. Un grup de căprioare țâșni prin dreptul unei raze de soare care cădea printre copaci.

– Puteați să le scrieți celor de acasă? vru să știe Demelza. Dwight nu putea. Caroline, cel puțin, n-a primit decât o scrisoare în aproape un an întreg.

– Nu... Scriam pentru propria mea plăcere. Dar hârtia era atât de puțină, încât fiecare petic era scris în ambele direcții, pe orizontală și verticală, cu niște litere minuscule pe care acum, uneori, nu le pot citi.

– Ce scriați?

– Poezii. Sau mai degrabă versuri, ca să nu sune atât de pretențios.

Demelza clipi:

– N-am cunoscut niciodată un poet până acum.

Bărbatul se îmbujoră:

– Nu e ceva serios. Dar pentru că m-ați întrebat... La momentul acela, mă ajuta să nu-mi pierd mințile.

– Și aveți de gând să mai scrieți?

– O, da. Oricât de neînsemnat ar fi, până la urmă devine parte din viața ta.

Reluară urcușul și în scurt timp ajunseră pe terasa de unde puteau privi apusul. Ajunseseră tot înaintea celorlalți, care se opriseră undeva, pe drum. Terasa avea pardoseală de cărămidă, iar doi lei din piatră străjuiau treptele care urcau către ea. Piesa centrală era un mic templu grecesc, cu o statuie a lui Bacchus ce privea către mare.

Soarele strălucea intens dincolo de coama unui nor. Arăta ca și cum cineva ar fi deschis ușa unui cuptor, iar din spatele cărbunelui stins țâșnea o lumină incandescentă. Stâncile negre, proeminente, tăiau în zigzag marea de porțelan. Pescărușii se roteau în aer precum iataganele, secerând în tăcere aerul înserării.

– Căpitanul Poldark mi-a făcut deja două favoruri, spuse Hugh Armitage.

– Da?

– Libertatea și ocazia de a o cunoaște pe soția lui.

– Nu sunt obișnuită cu astfel de amabilități, domnule locotenent, spuse Demelza, dar vă mulțumesc. Nu este...

– Ce anume ați vrut să spuneți?

– Voiam să întreb dacă nu vi se pare nepotrivit să enunțați dintr-o singură suflare două chestiuni atât de diferite? Ca și cum...

Femeia tăcu din nou. Ceilalți urcau acum treptele din spatele lor.

– Nu era intenția mea să fiu curtenitor, ci pur și simplu sincer, o lămuri el.

– A, nu...

– Când vă pot vedea din nou?

– Am să-l întreb pe Ross când anume vă poate invita.

– Chiar vă rog.

– Ia te uită! exclamă generalul Macarmick, urcând scările ca un soare el însuși, cu chipul său rotund și jovial strălucind în lumina apusului. Ia te uită! Ați ajuns aici înaintea noastră!

III

Sir Francis Basset era nevoit să facă aproape trei pași la fiecare doi pași ai lui Ross. Spuse:

– Am două ferme pe mână – una de vreo trei sute de acri, alta de abia cincizeci. Pământul nu e bun – mult sol în strat subțire și feldspat; plus că, în general, nu valorează mai mult de doisprezece șilingi pe acru. Pământul dumitale depășește suma asta?

– Nu. Între nouă și zece presupun că valorează, dacă e lucrat.

– Intenționez să testez niște culturi experimentale – napi, varză, gazon – culturi care nu sunt cunoscute încă în partea asta a țării, astfel încât fermierii din vecinătate să poată vedea ce merge cel mai bine, fără a face cheltuieli pe cont propriu. De asemenea, am foarte mult teren neutilizat, unde i-am încurajat pe cei săraci să-și construiască locuințe și le-am alocat câte trei acri de pământ fiecăruia. Îmi plătesc chirie doi șilingi și șase penny pe acru; adesea terenul este rentabilizat, chiriașii fiind, de regulă, mineri care își cultivă pământul în timpul lor liber.

– Să înțeleg, Sir Francis, că doriți să creați un fel de revoltă în sânul circumscripției electorale Truro, corect? În urma căreia, la alegerile speciale ce urmează, forurile locale să nu voteze cu candidatul propus de lordul Falmouth, ci cu cel propus de dumneavoastră. Aceasta este propunerea?

– În linii mari, da, aceasta este propunerea mea. După cum poate știi, votul le aparține consilierilor și reprezentanților din Parlament – în total, douăzeci și cinci de oameni. Am convingerea că mă pot baza pe o mare parte din ei acum. Sunt sătui până peste cap de tratamentul la care îi supune lordul Falmouth, a cărui manieră de a alege membrii meniți să reprezinte orașul în Parlament este atât de arbitrară, încât reprezentanții se simt corupți și simt că se prostituează atâta vreme cât voturile lor sunt vândute la discreția lui absolută.

– Oare asta nu e o descriere aproximativ corectă a realității?

Basset zâmbi ușor:

– Mi se pare că dumneata încerci să mă provoci. Comparativ cu multe alte târguri, situația lor nu e atât de rea. Primesc favoruri pentru voturile lor, da, însă banii nu trec dintr-o mână în alta. E de înțeles să se simtă insultați de vreme ce sunt tratați ca niște lachei.

– Ca să revenim la această... lovitură de palat. Cine o conduce?

– Noul primar, William Hick.

– Care, fără îndoială, i-a făcut declarații de loialitate lui Falmouth înainte de a fi ales.

– Și, fără îndoială, a crezut fiecare cuvânt. Există o diferență între a simpatiza un om și a-i permite să te calce în picioare.

Se opriră din mers. Un stol de stăncuțe ciripea în copaci.

– Sunt onorat de propunerea dumneavoastră, spuse Ross. Însă chiar nu aș fi omul potrivit...

– Tot ce se poate. Asta ar rămâne de văzut. Înainte de a spune mai multe, dă-mi voie să fiu mai explicit. Dacă numele dumitale va fi avansat, acest lucru nu te va costa absolut nimic. Probabil știi că este o situație excepțională. Dacă ai fi ales, mandatul dumitale ar dura până la sfârșitul mandatului prezentului Parlament, oricât de lung ar fi acesta. La momentul acela, dumneata te vei gândi dacă dorești să continui – sau dacă eu doresc ca dumneata să continui. Poate fi vorba despre un an sau – firește – poate dura încă și mai mult. Nu fac parte din cercul confidenților lui Pitt.

– Dar așteptați de la mine să votez așa cum îmi impuneți.

– Nu impun. Eu nu sunt Falmouth. Dar în general, sunt susținător al lui Pitt. Evident, ar putea să apară situații când eu și colegul meu din Penryn, împreună cu alți câțiva – și cu dumneata – am dori să urmăm o cale independentă.

– Individual sau colectiv?

Sir Francis îl privi în ochi:

– Colectiv.

Porniră mai departe. Nu o luaseră pe drumul care ducea direct la terasă și mergeau acum paralel cu coama dealului.

– Propunerea mea a venit pe neașteptate, spuse Basset. Îți las o săptămână de gândire înainte de a-mi da un răspuns.

Ross înclină capul în semn de acceptare.

– Tatăl meu îl cita pe Chatham, care spunea că circumscripțiile electorale de provincie din Anglia sunt niște excrescențe care trebuie să fie retezate de la rădăcină, pentru a proteja întregul organism împotriva unei cangrene devastatoare. Am acceptat părerea lui, fără a mă mai deranja să o verific. Dar mă gândesc că un astfel de prejudiciu e greu de recuperat.

Ieșiră de pe poteca principală, iar Basset o luă înainte, printre tufișuri, până ce ajunseră la o altă potecă, mai îngustă, care urca. Pentru o vreme, merseră unul în spatele celuilalt; apoi Sir Francis se opri să-și recapete suflul și să privească înapoi, către casă.

– Thomas Edwardes din Greenwich a proiectat-o, spuse el. Cel care a pus turla bisericii St Mary din Truro. Dacă ne gândim cât

de nouă e casa prin comparație cu restul caselor din zonă, se poate spune că se integrează foarte bine în peisaj.

– Parcă spuneați că tavanul din bibliotecă a fost construit recent?

– Reconstruit. Nu-mi plăcea modelul anterior.

– Îmi construiesc și eu o mică anexă la casă și voi avea nevoie de un tencuitor. E vorba despre un localnic?

– Din Bath.

– A... Deci nu e de prin părțile locului...

– Amintește-mi să-ți dau numele lui când ne întoarcem acasă. S-ar putea să vină din nou în zona asta și atunci va combina mai multe angajamente.

– Vă mulțumesc.

Plecară mai departe.

– Ai un fiu, pare-mi-se, Poldark? se interesă Basset.

– Până acum, un fiu și o fiică.

– Ești norocos. Noi nu o avem decât pe Frances. O fată cu har; talentată la muzică. Dar băiat nu avem. În momentul acesta, pare că ea va moșteni toată averea noastră. Nu suntem un neam fecund.

– Cu toate acestea, sunteți un neam care a rezistat în timp.

– O, da, încă de pe vremea Cuceritorului[1]. Sper că acela care se va căsători cu Frances – oricine ar fi acela – va prelua numele nostru.

Ajunseseră aproape de treptele care duceau sus pe terasă. Sir Francis mai adăugă:

– Gândește-te la ce ți-am spus, Poldark. Trimite-mi răspunsul tău într-o săptămână. Sau, în caz că mai ai alte întrebări, fă-mi o vizită în răstimpul ăsta.

IV

Ross, Demelza, Dwight și Caroline parcurseră împreună, călare, o parte din drumul către casă. Pentru că poteca era îngustă, Ross și Dwight o luară înainte, iar Demelza și Caroline rămaseră în spate, în timp ce îngrijitorul de cai al lui Caroline încheia șirul. Murmurul vocilor care tulburau liniștea amurgului era punctat de tropotul ușor al copitelor pe pământul noroios, de scârțâitul șeilor, de fâșâitul

[1] William Cuceritorul (William de Normandia) – primul rege normand al Angliei. Numele său este legat de cucerirea normandă a Angliei, din anul 1066. (n.tr.)

hățurilor sau de fornăitul ocazional al vreunuia dintre cai. Liliecii fâlfâiau din aripi pe fundalul cerului înstelat.

– Știi, toată discuția asta despre război și francezi... Cred că soțul meu nutrește o simpatie ascunsă față de ei, în ciuda tratamentului de care a avut parte cât a fost pe mâinile lor. Are tot felul de simpatii ciudate. Știai, de pildă, că nu crede în pedeapsa capitală, *indiferent* de crima comisă? El consideră că făptuitorul trebuie obligat să-și răscumpere fărădelegile prin muncă! Ei bine, nu cred că voi reuși vreodată să fac din el un adevărat nobil englez!

– Nici nu încerca, spuse Demelza.

– Nu... Ar fi păcat, nu-i așa? Nu-l preocupă câtuși de puțin proprietățile pe care le deține; nu-l interesează armele și nu va împușca niciodată nici măcar un iepure; se urcă doar ocazional în șa, pentru avantajul de a ajunge mai rapid dintr-un loc în altul; de vânătoare nici nu vrea să audă; de îmbătat, nu se îmbată niciodată până cade sub masă; nu țipă la servitori; căsătoria noastră a fost, cred, o mare greșeală.

Demelza întoarse privirile spre ea.

– Aproape singura consolare din viața mea de femeie căsătorită, continuă Caroline, este aceea că Horace – care îl privea inițial pe Dwight cu o invidie bolnavă – a prins acum drag de el într-un fel de neimaginat! Dwight reușește să-l determine pe sălbaticul ăla mic și gras să facă tot felul de *giumbușlucuri*. Să vezi și să nu crezi – la vârsta *lui!* Se așază în fund și cerșește dulciuri, iar atunci când i le dă Dwight – numai Dwight! – ține premiul în gură și se rostogolește pe spate, până când i se dă voie să-l mănânce!

– Dwight are darul de a fi capabil să convingă lumea să facă așa cum vrea el, spuse Demelza.

– Știu. Tocmai de aceea trebuie să fiu tot timpul cu ochii în patru. Cum ți se pare că arată acum?

– Ceva mai bine. Dar e încă palid.

– Și slab ca un ogar! Se îngrijește singur, normal. Însă chiar dacă ar fi fost de acord să se lase doftoricit de altcineva, nu știu dacă aș fi avut eu încredere să-l las pe mâna vreunui medic sau spițer din ducat.

– Se va vedea o îmbunătățire de îndată ce se încălzește vremea. Vara asta...

– Demelza, e înfiorător de scrupulos! Trecuse deja Crăciunul când am reușit să îl conving să solicite eliberarea din marina militară. Deși simpatizează cu francezii, încă e pregătit să lupte împotriva lor!... Iar

acum, orice i-aș spune eu, se pregătește să-și reia în întregime activitatea, cu toate responsabilitățile pe care le presupune meseria lui. *Urăsc* să-l văd umblând printre bolnavi și mă tot gândesc ce infecție dezgustătoare s-o mai nimeri să capete de la ei!

– Caroline, cu siguranță nu are nevoie decât de un pic de timp. Abia a ieșit din închisoare de câteva luni și va mai trece o vreme până își recăpăta puterile. Știu cum trebuie să te simți, dar nu ai de ales, nu-i așa? Bărbații sunt încăpățânați.

– Ca niște cai nărăvași, confirmă Caroline.

Își continuară drumul agale, în timp ce o briză nocturnă, răcoroasă, se făcu simțită în jurul lor.

– Cu siguranță va mai dura, spuse Demelza.

– Ce anume?

– Până când un om precum Dwight se va vindeca. Are noroc că e încă în viață. Locotenentul Armitage are probleme cu vederea, din câte mi-a spus chiar el. Încercarea de a citi în condiții de semiîntuneric...

– Vederea slabă n-a părut să-l împiedice pe locotenentul Armitage să te privească insistent astăzi. Dacă aș fi în locul lui Ross, te-aș ține o vreme sub cheie.

– O, Caroline, ce prostii spui! N-a fost decât...

– Draga mea, eu cred cu tărie că, dacă noi două am intra împreună într-o cameră plină cu bărbați buni de însurătoare, privirile tuturor se vor îndrepta imediat asupra mea. Însă după cinci minute ar roi cu toții în jurul tău! E o situație demnă de invidiat, pentru care nu cred că există vreun remediu.

– Îți mulțumesc, dar nu e deloc așa. Sau poate o fi valabil, însă doar în cazul unora... Demelza râse scurt, iar râsul ei trădă involuntar un ușor tremur nervos. Uneori n-am suficientă influență nici măcar asupra acelora care contează cu adevărat pentru mine. Zicând acestea, arătă cu cravașa către una dintre siluetele care mergeau călare în față.

– Doi oameni al naibii de dificili, căzu de acord Caroline.

– Dar Dwight... O să încerc să discut cu Dwight. Cu următoarea ocazie când trece să îi vadă pe Jeremy sau pe Clowance. Nu e corect să își asume un risc atât de mare, nu atât de repede. Tu ai venit de atât de puțină vreme aici. Dacă crezi...

– El știe ce cred eu. Dar poate că încă o voce, oricât de neînsemnată, nu strică. Poate îl impresionează în cele din urmă...

O stea căzătoare traversă leneș bolta cerului. De undeva se auzi ciripitul agitat al unei păsări de noapte, alarmată, poate, de o asemenea priveliște. Calul lui Dwight scutură din cap și fornăi puternic, nerăbdător să ajungă acasă.

– Îi spui Demelzei? întrebă Dwight.

– Firește.

– Și ea ce-o să zică?

– Dacă există vreo chestie imprevizibilă pe lumea asta, atunci aia e părerea Demelzei despre orice!

– Ești sigur că refuzul e alegerea corectă?

– Cum ar putea să nu fie?

– O asemenea poziție ți-ar oferi o serie întreagă de oportunități.

– De a urca pe scara socială?

– De a avea o influență în lumea asta. Și, fiind vorba despre tine, sunt convins că ar fi o influență de natură să tempereze orice situație.

– O, da. O, da. Asta dacă aș mai putea fi stăpân pe sufletul meu.

– Păi nu spunea Basset că...

– În afară de asta, nu mă încântă deloc perspectiva de a fi ales reprezentant pentru Truro ca un fel de marionetă, întruchipând resentimentele locuitorilor din Truro față de felul în care sunt tratați de Falmouth. Dacă revolta ar avea succes, iar eu aș intra în Parlament, aș avea sentimentul că n-am nici un merit personal în toată povestea asta. Iar dacă revolta ar eșua, m-aș simți și mai umilit. Bineînțeles că nu le datorez nimic celor din familia Boscawen; nu are nici o relevanță dacă îi jignesc sau nu pe ei. Dar aș avea o datorie față de un protector care nu s-ar da în lături de la a negocia totul la sânge în cele din urmă.

– Basset este cel mai instruit dintre nobilii proprietari de terenuri din ținut.

– Cu siguranță. Dar își folosește puterea pentru a-și satisface propriile scopuri. Plus că e ciudat de agitat în ceea ce-i privește pe propriii săi conaționali.

– Treaba asta are rădăcini adânci în istorie, observă Dwight sec. Magna Carta a fost concepută pentru a-i elibera pe nobili de sub jugul tiraniei, nu pe oamenii de rând.

Își continuară drumul în tăcere. Ross se gândea la ale lui.

– Demelza îmi spune că exagerez cu empatia față de cei săraci. E un obicei periculos pentru cineva care nu a răbdat niciodată de foame. Nu mă îndoiesc că binele și răul sunt distribuite uniform

la nivelul tuturor claselor sociale... Dar revolta aceea din Flushing, de luna trecută, despre care a pomenit cineva – Rogers – în după-amiaza asta... Îți amintești?

– Îmi amintesc.

– Știi ce s-a întâmplat acolo? Verity, verișoara mea, mi-a scris despre cele întâmplate. Vreo patru sute de oameni au descins în Flushing, cuprinși de disperare, înarmați cu bâte și cu pari, toți hotărâți să pună stăpânire pe un transport de cereale care tocmai fusese descărcat de pe un vapor și privind cu dușmănie la cei din jur. Nu existau nave de război în port și nu era nimeni care să-i împiedice sau care să-i pună pe fugă, cu excepția câtorva bărbați care depozitau cerealele – și case cochete, și femei dichisite, numai bune de furat. Însă cineva a urcat un copil cu o voce frumoasă pe un sac cu porumb și i-a spus să intoneze un cântec de slavă. Ceea ce a și făcut. Imediat, bărbații au început să-și descopere capetele, unul câte unul, și să i se alăture copilului în intonarea imnului – cei mai mulți dintre ei fiind oricum metodiști. După ce au terminat, au făcut stânga-mprejur în tăcere și s-au îndepărtat cu pași greoi spre casele lor din Carnon, Bissoe sau de aiurea, ducând cu ei doar bâtele și parii cu care veniseră.

După o clipă sau două, Dwight spuse:

– Mă întreb dacă, atunci când se va scrie istoria acestor timpuri, se va considera că au existat două revoluții: Revoluția Franceză și Revoluția Engleză – sau Metodistă. Una caută să găsească libertate, egalitate și fraternitate în ochii oamenilor; cealaltă caută să găsească libertate, egalitate și fraternitate în ochii lui Dumnezeu.

– Asta e o observație chiar mai profundă decât pare la prima vedere, spuse Ross. Și totuși, eu lupt împotriva uneia și sunt suspicios în privința celeilalte. Natura umană e abominabilă, chiar și cea proprie.

– Eu cred că adevărul este că omul nu e niciodată perfectibil, spuse Dwight. Întotdeauna eșuează când își urmărește idealurile. Indiferent în ce direcție își îndreaptă aspirațiile, păcatul originar e întotdeauna acolo ca să îi zădărnicească planurile.

Se apropiau de Bargus, punctul unde se intersectau patru parohii.

Ross izbucni iritat:

– Nu aș putea fi marioneta lui Basset, tot așa cum n-aș putea pupa un francez! Nu că aș avea o părere mai bună despre mine însumi decât despre oricare altul care ar veni în locul meu. Numai că eu țin capul mai sus. Ca moșier mărunt, sunt propriul meu stăpân.

Ca membru în Parlament, atâta vreme cât mă aflu sub patronajul unui mare moșier, nu mi-aș permite niciodată să fiu propriul meu stăpân, orice ai spune tu!

– Uneori, Ross, mai acceptăm și compromisuri pentru a atinge măcar o mică parte dintr-un țel dorit.

Schimbându-și deodată dispoziția, Ross râse.

– Atunci, dă-mi voie să-i sugerez lui Sir Francis numele tău în locul meu. La urma urmei, tu ești acum un moșier mai mare decât mine, dar și mult mai bogat.

– Știu că tot ce-i aparținea de drept lui Caroline este acum și al meu, îi răspunse Dwight, dar ăsta nu e decât un capriciu al legii, pe care am de gând să îl ignor. Nu, Ross, eu nu mă mai contrazic cu tine. Nu încercam decât să-ți prezint avantajele celeilalte opțiuni. Există și oameni cumsecade în Cameră, tot așa cum există și oameni lipsiți de scrupule – Basset însuși, aș spune, și Pitt, Burke, Wilberforce și mulți alții. În orice caz...

– Ce voiai să spui?

– Aici drumurile noastre se despart. Vrei ca omul nostru să vă însoțească pentru restul drumului?

– Mulțumesc, nu. Am un pistol la mine. Ce anume ai vrut să spui?

– Nu era decât un gând trecător... Înțeleg că, atunci când ai refuzat locul în magistratură, acesta i-a fost oferit lui George Warleggan. Voiam să spun că, din fericire, nu există riscul ca acest lucru să se întâmple în cazul de față, dat fiind că George este atât de interesat să rămână în bune relații cu familia Boscawen.

Capitolul 6

I

Un căldărar itinerant, care vindea și repara oale și tigăi, sosi într-o bună zi la mina Wheal Grace spunând că are un mesaj pentru frații Carne. Fusese în Illuggan cu o săptămână în urmă, unde aflase că fratele Willie avusese un accident, în urma căruia era posibil să își piardă ambele picioare. Văduva Carne îl rugase să ducă vestea mai departe. Când Sam urcă la suprafață, îi fu transmis mesajul, așa

că bărbatul ceru învoire pentru ziua următoare, pentru a merge să-și vadă familia.

Când plecă, luă cu el nu doar câteva lucruri pentru ai lui, dar și câte ceva pentru familia Hoskin. Peter îi încredință trei șilingi – rugându-l pe Sam să nu-i spună soției lui – o jumătate de livră de unt și șase ouă. Sam ajunse în Illuggan pe la mijlocul după-amiezii și află, după cum, probabil, ar fi trebuit să se aștepte, că mesajul fusese complet denaturat în drumul său de la sursă la destinație. Nu Willie, ci Bobbie Carne era cel care suferise accidentul. Bobbie căzuse dintr-o chiblă sau o găleată în timp ce cobora într-un puț de mină și suferise răni la cap și piept, însă picioarele sale erau nevătămate.

Sam mâncă o cină sărăcăcioasă împreună cu ai lui, ascultând vocea obositoare a mamei lui vitrege – o voce făcută pentru automulțumire, dar pe care circumstanțele o transformaseră în tânguire. Nevoile familiei în care intrase în urma căsătoriei atentau treptat la banii pe care ea reușise să-i pună deoparte. Luke se căsătorise și plecase, însă trei dintre frați erau încă acasă, plus că mai avea și ea un copil al ei. Mai mult decât atât, John, cel de-al patrulea băiat, se căsătorise recent – noua soție, destul de posacă și cât se poate de însărcinată, era și ea acolo – și cine putea ști câte alte guri suplimentare mai erau încă de hrănit?

Sam se culcă pe podea, lângă fratele lui accidentat, și petrecu dimineața următoare cu el, apoi porni spre Poole pentru cealaltă misiune cu care fusese însărcinat, nu înainte de a-i lăsa văduvei câștigurile sale din ultima săptămână.

O mulțime pestriță din neamul Hoskin locuia într-o casă modestă situată într-o vale bolovănoasă, între două hornuri comune ieșite din uz, pe drumul dintre Poole și Camborne. Era o familie medie. Nici unul dintre membrii ei nu era leneș, însă le lipsea capacitatea de a trage cât mai multe foloase de pe urma condițiilor vitrege. Sărăcia poate fi îndurată, dacă este îndurată cu demnitate. Munceau care pe unde și când puteau și erau muncitori destoinici, însă nu aveau inițiativă. Sam rămase o vreme în bucătărie, discutând cu cei mai mari, în timp ce copilașii pe jumătate goi se jucau pe podeaua acoperită cu un strat gros de murdărie și cenușă. Apoi, după ce împărți cadourile de la Peter și după ce spuse o rugăciune, Sam se pregăti de plecare. Tocmai atunci, John, fratele mai mare al lui Peter, intră în casă însoțit de un alt bărbat cu care se întorsese de la o adunare. Sam îl cunoștea pe celălalt bărbat. Îl chema Sampson – i se spunea „Rosie"

Sampson, din cauza chipului permanent îmbujorat. Sam îl considera genul de om care niciodată nu era mulțumit.

La întrebările lui blajine, după ce au schimbat saluturile de rigoare, John Hoskin răspunse că nu, *nu* fuseseră la o adunare de rugăciune. Apoi afișă un zâmbet forțat, se uită la prietenul său și nu mai spuse nimic. Însă „Rosie" Sampson veni cu explicațiile necesare:

– Ei bine, nu e nici un secret! Nu avem de ce să ne ascundem față de Sam. Am fost la o întrunire împotriva morarilor și a samsarilor de porumb. Când grâul se vinde cu două guinee banița, ei încă țin cu dinții de marfă și așteaptă ca prețul să urce și mai mult! În timp ce oamenii de rând se luptă cu lipsurile și mor de foame, morarii trăiesc în abundență, iar casele lor sunt burdușite cu porumb! Asta nu e bine, nu este bine deloc, iar noi nu putem să stăm cu mâinile în sân!

Tatăl lui Peter spuse:

– Nu te așteaptă nimic bun dacă preiei frâiele situației, Rosie Sampson! Nici pe tine, John! E periculos ce faceți voi! Acum doi ani...

– Știu, știu, acum doi ani, cu soldații..., îi tăie vorba „Rosie". Dar gata, s-a terminat cu ei. Nu mai sunt soldați în comitatul ăsta, așa că discuția nu mai are rost. În plus, ce vrem noi? Nu vrem revoluție, ci dreptate. Mâncare la un preț corect. Să muncim pe un salariu corect. Astfel încât soțiile și micuții noștri să poată să trăiască. Ce este rău în asta?

– Nu-i nimic rău în asta, răspunse tatăl lui Peter. E corect și cinstit așa. Dar, corect sau nu, trebuie să respecți legea. Soldații or fi plecat. Dar sunt trupe de voluntari împrăștiate prin tot comitatul. Poate că rostul lor este să-i țină pe francezi la distanță, dar li se pot găsi oricând și alte foloase. Poate chiar să le sară în ajutor morarilor, de ce nu?

– Așa, și știi ce? îl repezi John Hoskin pe tatăl său. Știi ce? Minerii din St Just discută despre formarea unei armate a *minerilor,* care să le ia maul voluntarilor. Vezi? Unii împotriva altora. Nu pentru revoluție. Nu, ci pentru dreptate. Dreptate pentru toți!

Fiind un om pentru care viața de apoi era crucială, iar viața asta trecătoare avea mai puțină importanță, Sam nu avea prea multe în comun cu oamenii care discutau despre încălcarea legii. Însă plecă înapoi spre casă deosebit de tulburat, empatizând cu suferințele acelor oameni, deși nutrea convingerea că modul lor de a încerca să le aline era complet greșit. Știa însă că n-ar fi putut spune asta în mijlocul lor fără a fi luat în derâdere. Ei se aflau în ghearele deznădejdii și,

în ciuda credinței declarate, erau încă departe de Dumnezeu. „Printre primejdii ascunse, trudă și moarte, Tu, Doamne, mi-ai netezit calea cu blândețe." Mergând, se rugă cu voce tare ca toți oamenii să fie izbăviți de primejdiile ascunse ale revoltelor și ale violenței și să li se netezească drumul către o nouă înțelegere a iertării și milosteniei lui Hristos.

II

Când Sam intră, Drake tocmai potcovea un cal pentru domnul Vercoe, omul de la Paza de Coastă, iar Sam se așeză pe un buștean de lângă poartă, urmărind scena până când aceasta se încheie, iar Vercoe se îndepărtă călare. De fiecare dată când trecea pe la Atelierul lui Pally, Sam constata noi progrese în amenajarea locului, în curățarea curții, repararea gardurilor sau desțelenirea câmpului. Pe măsură ce zilele deveneau mai lungi, se putea face tot mai mult într-o zi. Sam și-ar fi dorit să vadă o evoluție similară și în privința noului fierar. Drake muncea fără încetare de la ivirea zorilor și până la lăsarea nopții, dar încă avea de îndurat prea multe ore de întuneric și singurătate și nu descoperise încă o metodă plăcută prin care să le facă să treacă mai ușor. Nici nu se arăta interesat de fetele de prin partea locului sau de femeile care lucrau la mină, deși cele mai multe dintre ele ar fi fost cât se poate de fericite să se mărite cu un tânăr meseriaș cu vino-ncoa. Într-adevăr, având o proprietate micuță, dar neîmpovărată de datorii, și o meserie veche și onorabilă la degetul mic, Drake devenise cea mai bună partidă din vecinătate.

Sam trăgea la foale în timp ce Drake modela cu ciocanul o doagă de fier. Printre clinchete și scântei, Sam îi povesti fratelui său unde fusese.

– Sărmanul Bobbie! Crezi că o să-și revină, să fie iar ca înainte?

– Ei spun că nu a avut răni grave, slavă Domnului!

– Credeam că te-ai întors devreme din schimb. A fost bine că te-ai dus, dar ar fi trebuit să-mi spui și mie. Aș fi venit cu tine.

– Tu ai clienți de care să te ocupi, spuse Sam, privind în jur. E suficient să fii plecat o zi. Dacă vine cineva și nu te găsește, crede că nu e un atelier serios și se duce în altă parte!

Drake își șterse sudoarea de pe frunte cu un antebrat care se încăpățâna să rămână palid.

– Ai pierdut o zi de lucru la mină? Lasă-mă să ți-o plătesc eu. Aici am mai mult decât îmi este necesar.

– Nu. Mă descurc eu, băiete. Aici încă o să mai ai nevoie de tot ce câștigi pentru o vreme... Dar bunul Dumnezeu te-a adus într-un loc nemaipomenit...

– Căpitanul Poldark a făcut asta... Sam, am primit o scrisoare săptămâna trecută...

O umbră trecu peste chipul lui Sam: întotdeauna îi fusese teamă că Morwenna i-ar putea scrie.

– ... de la Geoffrey Charles.

Nici așa nu era grozav, dar era oricum de preferat celeilalte variante.

– Spune că îi merge foarte bine la Harrow și că abia așteaptă să mă vadă când o să vină vara.

– Mă îndoiesc că îi dă voie taică-său.

– Tatăl vitreg. Încă nu s-au întors la Trenwith. Cu cât am mai puțin de-a face cu ei, cu atât mai bine. Dar Geoffrey Charles poate să vină și să plece ori de câte ori vrea...

Printre primele achiziții ale lui Drake la atelier fusese și un clopot de bord, vechi și spart, pe care îl cumpărase din St Ann, în schimbul câtorva penny. Acum, acesta atârna deasupra intrării dinspre curte, astfel încât orice eventual client să poată să-și anunțe sosirea, chiar și atunci când Drake lucra pe câmp. Acum însă, cineva își anunța sosirea într-o manieră cât se poate de categorică. Drake se duse la ușă. Sam, care îl urmă cu pași mai lenți, auzi râsul unei femei pe care o recunoscu instantaneu, iar inima i se strânse de durere.

– Rotar Carne! Ai terminat treaba aceea pentru noi, da? Au trecut deja două săptămâni de când l-am adus. Vai de mine, e și pastorul Carne aici! Am întrerupt cumva o adunare de rugăciune? Să mă întorc vineri, mai bine?

Era Emma Tregirls, cu șuvițele de păr negru fluturând dezordonat în adierea vântului, cu o rochie de bumbac roz prinsă în jurul taliei cu o centură de catifea roșie, cu pantofi negri, grei, murdari de noroi; pielea ei sclipea în lumina soarelui, iar privirea ei avea o vitalitate animalică.

– Este gata, spuse Drake. Am făcut un braț nou. Nu a costat mai scump decât dacă l-aș fi reparat pe cel vechi, plus că o să țină mai mult așa.

Femeia intră și rămase în picioare cu brațele încrucișate, în timp ce Drake ridică un drug greu din lemn, cu un cârlig de fier la un capăt.

Sam nu-i spuse nimic femeii. După acel prim afront, nici ea nu mai spuse nimic, ci, în schimb, îl urmări pe Drake.

Fusese puțin iritată găsindu-l pe fratele cel mare acolo. Cu două săptămâni în urmă, în după-amiaza ei liberă, îi făcuse o vizită fratelui ei, Lobb, care avea propriul concasor pentru minereu de cositor în capătul satului Sawle, lângă familia Guernsey, și îl găsise cu o parte dintr-un levier rupt, pe care tocmai voia să-l ia în spinare și să-l ducă la fierarul din Grambler ca să i-l repare. Dar, ca de obicei, tușea foarte tare și era îngrijorat de hernia lui mai veche, așa că ea se oferise să ducă chiar ea levierul la reparat. Ajunsă pe culmea dealului Sawle Combe, o luase la dreapta în loc de stânga. Avea mai mult de mers până la Atelierul lui Pally, dar auzise că Pally își vânduse prăvălia, iar acum acolo lucra de unul singur un rotar tânăr și chipeș; așa că se gândise să meargă să vadă ce hram poartă noul proprietar.

Și chiar așa și făcuse, deși fără vreun efect vizibil asupra bărbatului. Femeia fusese destul de impresionată de înfățișarea lui, dar constatase cu o oarecare ciudă că pentru prima dată în viața sa de femeie tânără, înfățișarea ei păruse să treacă neobservată. Bărbatul o tratase cu politețe și seriozitate, conducând-o până la poartă atunci când plecase; dar nu sesizase nici o sclipire în privirea lui; ar fi putut la fel de bine să aibă și treizeci de ani. Asta nu-i plăcuse deloc Emmei.

Acum se întorsese să sondeze din nou terenul. Și iată că se nimerise să dea tocmai atunci și peste fratele care recita din Biblie, care venise parcă special ca să-i dea ei toate planurile peste cap! Fără îndoială, fratele care recita din Biblie o studia cu mai mult interes decât rotarul, era sigură de asta, deși nu putea ști în ce măsură îl interesa trupul ei și în ce măsură sufletul.

Își luă poșeta și plăti, iar monedele sclipiră și zornăiră când le puse în mâna lui Drake. Apoi, cu o sforțare, ridică levierul greu pe umăr și se pregăti să plece.

– Mergeți către Sawle, domniță? întrebă Sam. Și eu merg în direcția aceea. O să vă car eu levierul. Este o povară prea mare pentru o femeie.

Emma izbucni în râs.

– Eu l-am adus până aici! Care e diferența?

– E timpul să plec, Drake, anunță Sam pe un ton serios. Nu pot să lipsesc la adunarea din seara asta. Nu are cine să o conducă, dacă eu nu sunt acolo.

– Du-te sănătos! îl îndemnă Emma. Sunt la fel de zdravănă ca tine. Și să știi că aș putea oricând să te pun jos, dacă n-ar fi considerat lipsit de eleganță din partea unei femei să facă asta. Ia te uită!

– O să mai trec pe aici săptămâna viitoare, Drake, adăugă Sam. Fiind zi de praznic, n-o să fie multe de făcut. Vin atunci.

– Da, Sam. Când dorești. Aici mă găsești toată ziua și toată noaptea.

– Dați-mi voie să îl duc eu, domniță. Asta nu e povară pe care să o ducă o femeie, insistă Sam.

Cu ochii măriți de amuzament, Emma își propti umărul de umărul lui Sam și îl lăsă să preia levierul. Apoi își frecă umărul în locul unde stătuse acesta și îl privi pe Drake:

– Un gentleman adevărat, fratele tău, pastorul, așa-i? Are impresia că o să mă convertească, nu? *Tu* ce părere ai, rotarule?

– Puteți să râdeți de Sam cât doriți, domniță. Un lucru e sigur: n-o să-l faceți să se rușineze de bunătatea lui.

Emma ridică din umeri.

– Ei, asta-i! Mă rog, hai să mergem acum, pastore! E vremea să plecăm pe la casele noastre.

III

O vreme după ce plecară, nici unul dintre ei nu spuse nimic. Fata înaltă și voinică mergea alături de bărbatul mai înalt și mai voinic. Un vânt puternic bătea dinspre nord-est și îi sufla fetei părul de pe chip, punând în evidență liniile frumos conturate. Totodată, făcea ca rochia să se lipească de ea, scoțând astfel la iveală rotunjimile sânilor, suplețea taliei, curbele armonioase ale coapselor. Tresărind după o privire furișă, Sam se forță să privească în altă direcție.

– Pastore, fratelui tău nu-i plac femeile?

– A, nu-i vorba despre asta.

– Atunci, cred că pe mine nu mă place.

Sam ezită, întrebându-se dacă era cazul să intre în detalii. Pe de altă parte, era un lucru bine cunoscut. Putea oricând să afle din altă parte.

– Drake a fost îndrăgostit de o altă tânără femeie. Dar ea nu era pentru el.

– De ce nu?

– Nu erau... potriviți. Ea era de o altă condiție socială. Este căsătorită acum.

– Serios? El încă suferă, nu-i așa?

– Așa e.

– Ce fraier! Nu cred că un bărbat ar plânge prea mult după mine. Ha! Nici eu nu mă văd plângând după ei! Viața e prea scurtă, pastore! În fine... Să înțeleg că nu-l interesează decât fata pe care n-o poate avea, nu? Hm... Altminteri e frumușel, n-am ce spune. Și tu?

– Eu ce? tresări Sam.

– Dumnezeu nu zice că nu te poți însura, așa-i?

– Nu... Când va veni vremea, poate... Ăă... Asta nu e drumul bun, Emma. Pe aici traversezi proprietatea Warleggan.

Fata îl privi în ochi:

– Aha, carevasăzică, știi cum mă cheamă... Pe aici e scurtătura. Taie tot satul Grambler.

– Știu. Însă ăstora nu le place să vadă oamenii traversând proprietatea Trenwith. M-au mai întors din drum și cu alte ocazii.

Emma zâmbi, arătându-și dinții:

– Eu o iau mereu pe aici. Nu te teme! Cât ești cu mine, pastore, te apăr eu!

Sam ar fi continuat să se împotrivească, dar ea sărise deja pârleazul și își continua drumul. O urmă, purtând povara ei pe umeri. Ciudată treabă, se gândi el, ultima dată când o luase pe drumul ăsta căra o altă povară, împreună cu Drake, iar atunci când trecuseră prin crângul acela din față, îi întâlniseră pentru prima oară pe Morwenna Chynoweth și pe Geoffrey Charles Poldark. Atunci începuseră toate necazurile.

– Îmi cunoști și celălalt nume? vru să știe Emma.

– Tregirls.

– Și îl cunoști și pe tata? Un diavol bătrân și desfrânat din cale-afară, ăsta e tata! Și-a găsit, mai nou, un cuib călduț la Sally Chill-Off. Putrezi-i-ar oasele!

Sam era șocat și nu știa prea bine cum să reacționeze. Ce-i drept, nici el nu-l plăcuse sau admirase peste măsură pe propriul lui tată, dar se străduise, din respect, să-l iubească – ceea ce era cu totul altceva – și cu siguranță n-ar fi rostit vreodată asemenea cuvinte la adresa lui.

Emma îl privi și izbucni în râs.

– Nu suporți cuvinte de genul ăsta, așa-i? Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta... Cunosc. Dar tatăl ăsta despre care vorbim ne-a părăsit

când Lobb avea doisprezece ani, iar eu șase. Am fost crescuți amândoi în azilul pentru săraci. Apoi Tholly s-a întors, cu pretenția de a ne fi din nou tată, după ce ne-a lăsat să ne purtăm singuri de grijă timp de treisprezece ani. I-am spus să se ducă învârtindu-se!

– Iertarea întru Hristos este o nobilă virtute, spuse Sam.

– O, da, cu siguranță! Știi că luna trecută m-a tras în spatele unui gard viu și a început să mă pipăie? Tholly, da. Despre asta ce mai zici, pastore? O să-mi spui acum că trebuia să-l las? I-am spus: Nu, tată, zic eu, când o să vreau asta, o să găsesc o grămadă de tineri disponibili! Mult mai capabili, zic, decât un diavol bătrân cu un singur braț care ne-a părăsit pe mama și pe noi când eram mici copii!

Sam mută levierul pe umărul celălalt. Emma nu-și propusese nici măcar să intre la adăpostul pădurii, ci căuta acum s-o ia pe un drum și mai scurt, care însă îi ducea suficient de aproape de Trenwith House încât să fie văzuți. În depărtare se zăreau doi bărbați. Era semn că dăduseră de bucluc, genul de bucluc pe care Sam ar fi vrut în mod special să îl evite, după toate necazurile suferite cu un an în urmă. Îl recunoscu pe unul dintre bărbații care veneau spre ei ca fiind Tom Harry, cel mai tânăr dintre cei doi frați Harry, care nu erau doar paznici de vânătoare, ci și câinii de pază ai domnului Warleggan.

– Lobb are mereu dureri, spuse Emma. A fost trimis la închisoare când avea șaptesprezece ani pentru că furase niște mere, iar din cauza roții de ocnă a făcut hernie de două ori, așa că se uită oblic la lume. Și cum are cinci copii, mai merg din când în când pe acolo, în ziua mea liberă, să văd cum se descurcă... Hei, Tom, bătrâne, ai muncit din greu toată ziua privind fazanii, așa-i?

Tom Harry era un bărbat voinic, cu chipul congestionat și o figură dură, cel mai puțin respingător dintre cei doi frați, dar, cu toate acestea, înspăimântător într-un mod inexplicabil, o forță brută controlată de o inteligență ce nu recunoștea decât valorile absolute. Îi zâmbi larg Emmei, pregătindu-se să-i facă ochi dulci. Privirea lui îngheță însă brusc, atunci când dădu cu ochii de Sam.

– Stai! spuse el. Tu ce cauți aici? Pleacă, înainte să te scot eu de aici în șuturi! Jack, dă-l pe ăsta afară de pe proprietatea noastră și ai grijă să nu mai calce pe aici!

– Sam Carne îmi cară mie levierul ăla! spuse Emma tăios. E al fratelui meu Lobb și, dacă nu-l căra Sam, ar fi trebuit să-l car eu!

Tom o măsură din cap până în picioare, bucurându-și ochii cu imaginea pe care i-o ofereau vântul și rochia femeii.

– Ei bine, Emma, nu mai ai nevoie de el. De aici ți-l car eu, până în mâinile lui Lobb. Acum poți să pleci, Carne!

– Tom Harry, interveni Emma ferm, Sam l-a adus până aici și tot el o să-l ducă și restul drumului. De ce să profiți tu de pe urma muncii lui?

Tom se uită la ea, apoi la tovarășul lui, apoi la Sam, în timp ce creierul său lucra cu încetinitorul.

– Afară cu tine, Carne! Sau poate vrei să te ajut eu! Gata cu vremurile alea când viermii ca tine puteau mișuna în voie pe proprietatea Warleggan! Jack!...

– Dacă îl atingi cu un deget, spuse Emma, nu-ți mai vorbesc cât oi trăi! N-ai decât să alegi!

Urmă o altă pauză, răstimp în care problema fu întoarsă pe toate fețele.

– Și ești încă iubita mea? întrebă Tom Harry.

– Atât cât am fost întotdeauna – nici mai mult, nici mai puțin. Încă nu sunt proprietatea ta, și nici n-am să fiu vreodată dacă-mi spui că n-am voie să calc pe proprietatea ta...

– Doar ți-am spus întotdeauna că *tu* ai voie! Ține minte de la mine! Mereu am spus că *tu* ai voie. Dar ăsta...

Urmă o scurtă discuție aprinsă, în timpul căreia al doilea bărbat își mută privirile absent de la un vorbitor la celălalt. De-a lungul întregii confruntări, Sam rămăsese impasibil, privind în largul mării. Acum, cearta încetase, iar fata și noul ei însoțitor primiră permisiunea de a merge mai departe. Se îndepărtară în tăcere, până ce ajunseră la Stippy Stappy Lane – drumul care ducea spre Sawle. Atunci, Emma începu să râdă:

– Ai văzut? A fost ușor, nu? Ei fac întocmai cum le spun eu, vezi?

– E adevărat ce-a spus el? întrebă Sam.

– Ce?

– Ești iubita lui?

– Păi... Femeia râse din nou: Exact cum am spus – mai mult sau mai puțin. El ar vrea ca eu să mă mărit cu el.

– Și tu ce spui?

– A, rămâne de văzut, nu? Nu e prima ofertă care mi se face.

– Probabil nu va fi nici ultima.

Emma se uită la el:

– Așa cum văd eu lucrurile, Sam, singura putere a unei femei e atunci când reușește să-i joace pe bărbați pe degete. Odată ce au pus mâna pe ea, s-a terminat! Atunci degetele se strâng în jurul gâtului

ei. Hai încoace, fă ce ți se spune, fă copii, frământă pâine, mătură dușumelele, muncește pământul! Și tot așa, din noaptea nunții până în mormânt. Așa că eu nu văd cum aș putea avea o viață mai bună căsătorindu-mă cu cineva – cel puțin deocamdată.

Sam se gândi la zvonurile care circulau în legătură cu fata asta. Se simțea profund atras de ea, nu doar ca femeie, dar și ca suflet care merita salvat. Cu toate acestea, știa că, dacă i-ar fi vorbit fetei despre interesul lui spiritual față de ea, aceasta i-ar fi râs în nas, ca de obicei. Coborâră dealul abrupt, până ce ajunseră la cocioabele dărăpănate și halele de pește de la poale. Mirosul greu, de pește stricat, persista pretutindeni, deși sardelele nu veneau decât vara. Niște tineri fuseseră în larg, la pescuit, iar un stol de pescărușii certăreți se învârtea acum deasupra locului unde fuseseră aruncate măruntaie și oase deopotrivă. Dar duhoarea era nelipsită; și nu era doar de la pește.

În dreapta aleii cu pietriș, un ultim concasor de minereu de cositor folosea ultimul firicel din pârâul numit Mellingey Leat, iar în direcția aceea mergea Emma în acel moment.

Sam mai fusese aici, pentru că aici locuia Betty Carkeek – una dintre noile lui enoriașe, recent convertită; dar pe Lobb Tregirls, care locuia în coliba vecină, Sam nu-l cunoscuse până atunci, așa că tresări atunci când văzu un bărbat palid, cu pielea zbârcită, adus mult de spate, cu părul rar și încărunțit, care părea să se apropie de cincizeci de ani, și nu de cei douăzeci și șase sau șapte pe care ar fi trebuit să-i aibă, conform spuselor Emmei. În jurul lui, mai mulți copii mici munceau sau mergeau de-a bușilea, după cum le permitea vârsta, pe jumătate îmbrăcați, cu brațe și picioare ca de cocostârc. Mama lor era pe plajă, să adune alge.

Emma își făcu apariția ca un suflu de sănătate și bună dispoziție, arătând cu degetul înspre Sam și povestind despre ajutorul pe care acesta i-l oferise. Lobb îi strânse mâna, îl salută printr-o înclinare a capului și se duse să oprească concasorul, după care îl rugă imediat pe Sam să îl ajute să fixeze levierul. Cât se ocupară de treaba asta, Lobb abia dacă rosti două vorbe, iar Sam făcu întocmai cum i se spusese, ridicând ocazional privirea către rochia din bumbac roz și părul negru ce flutura în bătaia vântului, în timp ce femeia traversa plaja ca să-și salute cumnata.

După aproximativ o jumătate de oră, levierul era montat la locul lui, iar Lobb trase mânerul ca să redirecționeze apa către roata hidraulică. Sam privi cu interes, uimit să vadă cum firicelul acela plăpând de apă punea din nou, treptat, roata în mișcare. Roata activa,

la rândul ei, un tambur de metal, care la anumite intervale avea niște clape ușor înălțate, exact ca o cutie muzicală; numai că aceste clape, în loc să creeze note muzicale, ridicau și mai apoi lăsau să cadă, la intervale variabile, o serie de doisprezece drugi uriași care, atunci când cădeau, sfărâmau bolovanii de pământ ce conțineau minereu brut, răsturnați în jgheab de deasupra, pe măsură ce se rostogoleau sau erau aruncați cu lopata. Dedesubt, apa era folosită din nou pentru a pune în funcțiune o perie ce lăsa minereul să se așeze, după care îndepărta bucățile mai mici de pământ, pe măsură ce se învârtea.

Lobb spuse:

– Socotesc că îți sunt dator, Carne. Ești unul dintre prietenii Emmei?

– Nu, răspunse Sam.

– Cred că ea caută să-și aleagă bărbatul cel mai potrivit. E un lucru înțelept. Altfel, poate să cadă ușor în cursă. Multe fete sunt forțate să se mulțumească cu mai puțin decât merită și pe urmă nu mai au încotro!

Sam privi absent în largul mării.

– Cred că ar fi vremea să plec.

Rareori în ultimii ani se simțise atât de stânjenit ca acum, printre membrii familiei Tregirls. În discuțiile cu cei din familia Hoskin, puteau să apară dezacorduri cu privire la drepturile minerilor de a-și face singuri dreptate; dar chiar dacă ajungeau să se certe din cauza asta, porneau, de fapt, de la aceleași principii de bază, fără a reuși să cadă la un acord în privința modului în care ele trebuiau aplicate. Aici nu se punea problema așa. Rareori i se întâmplase să se simtă – într-o singură zi – atât de neputincios, vizibil lipsit de frazele bogate și colorate ale Vechiului și Noului Testament, cărora le consacrase întreaga sa viață. Nu că învățăturile lor n-ar fi fost pertinente; ci mai degrabă pentru că simțea că ar fi vorbit o limbă ce le era complet străină acelor oameni. Se afla printre păgâni pentru care cuvântul Evangheliei nu însemna absolut nimic. Propozițiile erau goale de înțelesuri, frazele erau goale de înțelesuri, cuvintele la fel. Pentru moment, era de preferat să nu spună nimic.

– Hei, spuse Lobb deodată, încruntându-se. Ia uite cine e aici!

Un bărbat călare pe un măgar cobora panta dealului. Omul purta o pălărie cu boruri largi; picioarele îi atârnau atât de jos încât aproape că atingeau pământul; ținea hățurile cu o singură mână – costelivă, dar totuși puternică. Celălalt braț se odihnea

pe șa și se termina cu un cârlig de fier. Bărbatul avea chipul brăzdat de riduri, dar surâzător.

– Tata, spuse Lobb cu un dispreț nedisimulat. Nu vreau să am nimic de-a face cu el!

– Chiar dacă nu-l poți suporta, îndrăzni Sam, nu crezi că ar fi bine să mergi măcar să îl saluți?

– Uite ce e, îl repezi Lobb, asta nu te privește pe tine!

– Știu că v-a părăsit. Mi-a povestit Emma.

– Când a plecat el, am ajuns cu toții la azilul săracilor. Ai idee cum e acolo? Așa a părăsit-o pe mama. Acum tot apare pe aici, căutând să ne intre pe sub piele cu vorbe dulci și cu cadouri... Nu am chef să stau la discuții cu el. Acum du-te dacă ai treabă, Carne! Îți sunt recunoscător pentru ajutorul oferit.

Când Sam dădu să plece, Tholly coborâse deja din șa, ținând în mâna cu cârlig o traistă în care scotocea după ceva cu mâna sănătoasă.

– Uite, am avut o fărâmă de noroc în Redruth în dimineața asta, așa că v-am adus și vouă câteva lucrușoare, acolo. De ăștia ce mai zici? Scoase o pereche de pantaloni din piele și îi ridică la vedere: Mie nu-mi vin. M-am gândit că-i vin lui Lobb. Am dat pe ei trei șilingi și șase penny. O grămadă de bani. Dar mai pot fi purtați mulți ani de acum înainte, mulți ani.

– Mulțumim, unchiule Tholly, spuse Mary Tregirls, o femeie slabă, plăpândă și neîngrijită, care fusese probabil frumoasă nu cu multă vreme în urmă. O să-i spun lui Lobb când coboară de la roată.

– Hei, Lobb! strigă Tholly, fără a se lăsa descurajat de atitudinea ostilă. I-am adus și lui Mary ceva! Apoi bătrânul îl privi în treacăt pe Sam: Tu ești fratele lui Drake Carne, nu? Peter, așa-i?

– Sam, îl corectă Sam.

– Sam Carne, zici? L-ai ajutat pe Lobb, nu? Cu toții încercăm să-l ajutăm pe Lobb, numai el să vrea să lase oamenii să-l ajute. Uite-o și pe Emma mea, draga de ea! La fel de înțepată ca întotdeauna, după cum văd.

– E timpul să plec acum, Emma, anunță Sam. Chiar ar fi trebuit să fiu acasă înainte de șase. Tu... Tu nu vii?

– Nu, îi răspunse Emma. Apoi, adresându-i-se tatălui ei: Ce i-ai adus lui Mary?

Bărbatul băgă mâna adânc în traistă:

– Uite aici! O cămășuță, să-i țină de cald. Patru șilingi m-a costat! Asta înseamnă șapte șilingi și șase penny pe amândouă! Să nu vă mai

aud pe vreunul zicând că bătrânul vostru tată nu vă dă de nici unele! Era cât pe ce să-ți iau și ție o bonetă, Emma, dar mă costa mai mult decât îmi puteam permite. Zicând acestea, bătrânul tuși înfiorător, câțiva stropi fini de salivă lucind în soare.

– Peter! strigă el atunci când Sam se întoarse să plece.

– Sam, îl corectă Sam.

– Așa, așa. Sunt teribil de distrat. Sam, tu ești luptător?

– Nu. De ce? răspunse Sam după o ușoară ezitare.

– În ziua de praznic, săptămâna viitoare, o să fie lupte. Îmi aranjez un meci. Tu ești zdravăn și arăți bine. N-ai luptat niciodată?

– Numai în tinerețe.

– Perfect!

– Nu. Nu mă reprezintă. Nu de ceva vreme încoace. Îi zâmbi lui Tholly pentru a mai înmuia puțin tonul sec al refuzului. La revedere, Emma! adăugă el apoi.

– La revedere, spuse Emma. Mai bine aduceai *mâncare*, tată, nu haine să și le pună la fund!

– Vai, vai! Așa știți voi să-mi mulțumiți? Data viitoare o să cumpăr ceva să-mi pun eu la fund! Sam!

– Da?

Sam se opri din nou din mers.

– Te interesează niște pui de buldog? Am doi pui de mai mare dragul! Frumoși-foc! Ultimii fătați. Aș da unul din ei mai ieftin unui prieten. E numai bun pentru vânătoare. Într-un an...

– Mulțumesc, spuse Sam, scuturând din cap: Nu, mulțumesc.

Și plecă mai departe.

Îndepărtându-se, îi auzea certându-se în urma lui în privința cadourilor lui Tholly, în timp ce Lobb se încăpățâna să nu coboare, făcându-și de lucru la roata lui.

Toți cei pe care îi lăsase în urmă erau din neamul Tregirls, se gândi el – toți nouă: o amestecătură de păgâni; arțăgoși, energici, ranchiunoși, hrăpăreți, gălăgioși și necizelați și, peste toate astea, complet inconștienți de păcatele lor. Chiar dacă toți meritau izbăvirea – de vreme ce fiecare suflet este prețios în ochii lui Dumnezeu –, Sam numai în privința Emmei întrezărea o rază de speranță. Și nu era exclus ca acea rază să fie mai mult în propriul lui suflet decât în sufletul ei.

Deși era păcătoasă, asemenea tuturor ființelor, după plimbarea și discuția de astăzi, lui Sam îi venea greu să creadă toate lucrurile

rele care se spuneau despre ea. Era atât de directă, de sinceră, de inteligentă și deschisă în priviri și în felul ei de a fi, încât lui îi venea greu să creadă că Emma ar fi căzut pradă vreunui bărbat. Însă chiar dacă ar fi făcut-o, analogia cu personajul biblic care îi venise lui în minte în ziua aceea când era în mină încă stătea în picioare.

Dar cum putea oare să o facă să se căiască? Cum determini o persoană să-și conștientizeze păcatul atunci când ignoranța ei e atât de desăvârșită? Iată o temă de gândire în privința căreia trebuia să se roage pentru călăuzire.

Capitolul 7

I

Un alt bărbat care se ruga pentru călăuzire în acest moment, deși în chestiuni fără absolut nici o legătură cu cele care îl preocupau pe Sam, era reverendul Osborne Whitworth. Pe el îl frământau două probleme – una morală și una temporală.

Se făceau opt săptămâni de când doctorul Behenna îi spusese lui Osborne că trebuie să se abțină de la a întreține raporturi intime cu Morwenna până după nașterea copilului.

– Sunteți un bărbat corpolent, domnule Whitworth, dacă pot spune așa. De fiecare dată când întrețineți raporturi acum, riscați să striviți copilul. Starea de sănătate a doamnei Whitworth nu este tocmai satisfăcătoare și cu siguranță ea are nevoie de odihnă și de îngrijire suplimentară în această perioadă.

Ossie consimțise fără tragere de inimă. Înțelegea situația, desigur, și nu dorea câtuși de puțin să îi facă rău copilului, cu atât mai mult dacă se întâmpla să fie băiat; însă această decizie îi impusese niște restricții care îl iritau tot mai mult cu fiecare săptămână care trecea. Fusese supus, firește, la aceleași privațiuni și în timpul cât prima sa soție fusese însărcinată; însă, la vremea aceea, respectiva privare de drepturi avusese o durată mai scurtă decât se anticipa că avea să dureze cea de acum; în plus, tandrețea, săruturile și mângâierile – care fuseseră totuși permise atunci – făcuseră cumva ca așteptarea să fie mai ușor de suportat.

Însă ideea sărutărilor și mângâierilor cu o femeie care se ferea de atingerile lui și care evita să îl atingă era, în mod evident, imposibil de pus în practică. Așa că reverendul fusese privat de contactul normal, uzual, cu o femeie, contact pe care orice bărbat căsătorit are dreptul să-l pretindă, și găsea că abstinența era o cruce greu de dus. Și o găsea cu atât mai greu de dus din cauza prezenței unei alte femei în casa lor.

Rowella, desigur, nu era decât o copilă. Abia în mai urma să împlinească cincisprezece ani. Cu toate acestea, era la fel de înaltă ca o femeie, mergea și vorbea ca o femeie, se așeza la masa lui ca o femeie, iar uneori chiar îi zâmbea pe ascuns ca o femeie. Lui nu-i plăcea în mod deosebit înfățișarea ei: nasul lung, sprâncenele de culoarea nisipului, silueta subțire, lipsită de rotunjimi. Într-adevăr, simpla idee că ai putea s-o apreciezi din punct de vedere fizic era un nonsens – și încă unul lipsit de moralitate. Dar cele două servitoare din casă erau femei în vârstă, soția lui era o umbră tăcută și tristă cu burta bombată, iar într-o astfel de companie Rowella nu putea decât să răspândească o strălucire tinerească.

Fără îndoială, existau suficiente locuri în Truro, pe malul râului, de unde ar fi putut să-și cumpere plăcerea pe bani – și unde chiar fusese de câteva ori pe perioada văduviei. Le vizitase și pe acestea o dată sau de două ori. Dar într-un oraș cu trei mii de locuitori, acesta era un joc periculos. Oricât s-ar fi deghizat el cu o mantie grea, oricât și-ar fi scos gulerul de la haina preoțească, oricât de iute ar fi traversat străduțele întunecate după căderea nopții. Cineva ar fi putut să-l recunoască și să-l raporteze la superiorii săi; cineva l-ar fi putut chiar *prăda* și apoi cum oare ar mai fi putut el să recupereze paguba? Însăși femeia respectivă ar fi putut să-l recunoască și să recurgă apoi la un fel de șantaj.

Pentru el, era o perioadă din ce în ce mai dificilă.

Cea de-a doua problemă a reverendului era legată de o promovare în ierarhie, aspect care era mai nimerit să fie discutat cu alte persoane. În cele din urmă, alese să discute cu George.

Îl găsi pe domnul Warleggan în biroul lui, discutând niște chestiuni legate de credite cu unchiul său, domnul Cary Warleggan. Trecu vreo jumătate de oră până ce George fu liber să se ocupe de el. Atunci, Osborne deschise discuția despre problema care îl frământa.

Cu două săptămâni în urmă, reverendul Philip Webb, vicar al parohiei din St Sawle-with-Grambler, murise în urma unei tumori

la rinichi; și astfel, oficiul lui eclezial[1] devenise vacant. Osborne își dorea acest oficiu pentru sine.

Respectivul oficiu, sublinie Osborne, valora 200 de lire sterline pe an. Domnul Webb, așa cum știau cu toții, locuise la Londra și Marazion și vizitase doar rareori biserica; Reverendul Odgers fusese instalat pe post de preot paroh, cu un salariu de 40 de lire sterline pe an, ca să se ocupe de treburile parohiale. Osborne socotea că aceasta reprezenta o excelentă oportunitate pentru ca el să-și rotunjească veniturile, motiv pentru care le scrisese protopopului și Consiliului Canonic din Exeter, în patrimoniul cărora se afla biroul eclezial, solicitând postul. De asemenea, îi scrisese unchiului său, Godolphin, care avea influență la Curte, rugându-l să pună o vorbă bună pentru el. Osborne socotea că, dacă George le-ar fi scris, la rândul lui, protopopului și Consiliului Canonic, acest lucru ar fi putut fi exact impulsul de care respectivele autorități mai aveau nevoie pentru a înclina balanța în direcția potrivită.

George cântări situația cu sânge-rece în timp ce Osborne vorbea. Era o ambiție destul de firească și o rugăminte destul de firească; și totuși, ideea nu-i surâdea câtuși de puțin. Deși căsătoria verișoarei lui Elizabeth cu acest tânăr domn fusese ideea lui și cu toate că insistase până la capăt, în ciuda diverselor obstacole – ca să nu mai amintim de împotrivirile Morwennei –, George nutrea o oarecare antipatie pentru acest tânăr. Felul lui de a se îmbrăca era prea înzorzonat pentru un pastor, vocea era prea autoritară, prea pompoasă; apoi George își amintea îndelungile negocieri purtate pe marginea condițiilor căsătoriei. Ossie trebuia să țină minte – și nu părea să priceapă – că, deși prin intrarea lui în această familie se crease o legătură între numele Godolphin și cel de Warleggan, din punct de vedere financiar, el, Osborne, nu era decât un pârlit, așa cum era, de altfel, întreaga familie Whitworth – și chiar și Godolphin – în ultima vreme. S-ar fi cuvenit, deci, un mai mare respect din partea bărbatului mai tânăr față de bărbatul mai matur și mult mai bogat care îi făcuse celui dintâi onoarea de a-l accepta ca prieten.

De asemenea, din câte știa George, nici Elizabeth nu era mulțumită de felul în care arăta Morwenna – fata era mai pământie ca niciodată, iar ochii îi erau și mai întunecați în ultima vreme, ca și cum ar fi meditat la cine știe ce tragedie interioară. Cele mai multe fete care

[1] Oficiu al unei administrații ecleziastice care deține bunuri imobile, din gestionarea cărora se pot obține venituri (n.tr.)

ajungeau să încheie o căsătorie lipsită de iubire, dar avantajoasă din punct de vedere material, se adaptau rapid și făceau tot ce le stătea în putință ca totul să fie bine. Așa ar fi trebuit să facă și Morwenna. George nu mai avea răbdare cu ea. Însă Elizabeth îl învinovățea pe Ossie. Elizabeth spunea că Ossie e un tânăr dezgustător, care nu făcea deloc cinste bisericii. Când i se cerea să dea detalii, femeia ridica din umerii ei frumoși, spunând că nu știa nimic concret – pentru că Morwenna nu spunea niciodată nimic; era doar o presimțire care devenise tot mai pregnantă de-a lungul ultimului an.

Așadar, când Osborne își încheie pledoaria, George nu spuse nimic o vreme, ci continuă să se joace cu monedele din buzunar și să privească pe fereastra cu zăbrele.

În cele din urmă, spuse:

– Mă îndoiesc că aș avea o influență atât de mare precum crezi asupra protopopului și a Consiliului Canonic.

– Nu mare, spuse Osborne realist. Dar, în calitate de proprietar al vechii moșii Poldark din Trenwith, ești cel mai mare proprietar de pământ din parohie, iar asta va conta în ochii protopopului, sunt convins.

George îl privi pe tânăr. Osborne nu-și formula niciodată ideile ca lumea. „Nu mare." „Vechea moșie Poldark." Dacă tot așa îi scrisese și protopopului, era puțin probabil să-l aprecieze. Și totuși, Ossie făcea acum parte din familie. George n-ar fi vrut să creadă că făcuse o alegere proastă. Iar dacă lucrurile mergeau așa cum păreau să meargă acum, un prieten elegant la Londra, și mai ales unul cu acces la curtea regală, așa cum avea Conan Godolphin, se putea dovedi deosebit de util pentru un nou membru în Parlament, care orbecăia pe drumul către Palatul Westminster, nefiind prea sigur în privința poziției sale sociale și a prietenilor.

– O să-i scriu. Ai adresa?

– Eu trimit scrisorile către protopop și Consiliul Canonic din Exeter. Nu e nevoie de mai mult.

– Morwenna ce face?

Ossie ridică sprâncenele, surprins de turnura bruscă pe care o luase discuția.

– Nu atât de bine pe cât aș dori. O să fie bine după ce scapă și de asta.

– Când e sorocul?

– Cam peste o lună, zice ea. Dar femeile greșesc adesea calculele. George, când scrii, vrei, te rog, să-i atragi atenția protopopului că, de la reședința mea din Truro, mie mi-e mai ușor să supraveghez

familia Odgers decât i-a fost vreodată lui Webb? Și chiar să țin slujba acolo, din când în când, atunci când stau la tine.

George spuse:

– Osborne, e posibil să plec la Londra mai târziu în cursul acestui an. Cu proxima ocazie când îi scrii unchiului tău, ai putea să-l anunți că sper să am plăcerea să-i fac o vizită atunci.

Ossie clipi surprins, uitând dintr-odată de preocupările sale când sesiză duritatea din tonul lui George Warleggan.

– Sigur, George, așa voi face. Plănuiești o ședere prelungită la Londra?

– Depinde. Nu se știe nimic sigur.

Pentru o clipă sau două se așternu tăcerea. Apoi Ossie se ridică să plece.

– Venitul suplimentar ar fi mai mult decât util acum, că o să mai avem o gură de hrănit.

– Pare-mi-se că micul Odgers nu a avut alocația mărită mai bine de zece ani, spuse George.

– Cum? O, nu. În fine... Asta e o chestiune pe care ar trebui să fiu pregătit s-o iau în calcul – deși, la țară fiind, aș fi zis că cheltuielile lui sunt foarte mici.

George se ridică și el și aruncă o privire către biroul lui din spate, unde lucrau doi funcționari, dar nu spuse nimic.

– Îi scriu și lordului Falmouth, spuse Ossie. Deși nu are control direct în problema asta, de regulă are foarte multă influență. M-am gândit, de asemenea, să îl abordez și pe prietenul tău, Sir Francis Basset, deși n-am avut ocazia de a-l cunoaște. La nunta lui Enys...

– Cred că acești doi domni vor fi prea ocupați în următoarele săptămâni pentru a avea răgazul necesar să se aplece asupra solicitării tale, i-o tăie George scurt. Ai face mai bine să nu mai irosești cerneala.

– Te referi la alegerile speciale care urmează? Ai aflat cumva pe cine susține lordul Falmouth?

– Nici unul din noi nu va ști până se va apropia momentul, spuse George.

II

În noaptea aceea, Ossie făcu o descoperire foarte tulburătoare.

După ce Morwenna se retrăsese la culcare, bărbatul urcase în debara cu intenția de a găsi o veche predică despre care credea

că îi va folosi ca punct de pornire pentru cuvântarea pe care dorea să o țină duminica următoare. O găsise și tocmai se pregătea să iasă din încăpere, când observă o rază de lumină ce pătrundea printr-o crăpătură a peretelui despărțitor din lemn care separa debaraua de camera unde dormea Rowella. Se duse într-acolo tiptil și privi prin crăpătură, însă tapetul de culoare albastră care decora cealaltă parte a peretelui îi bloca perspectiva. Scoțând un bold din foile pe care era scrisă predica, înțepă tapetul și lărgi gaura cu foarte mare grijă. Prin gaura aceea, o văzu pe Rowella, care era îmbrăcată într-o cămașă albă de noapte și își peria părul lung și neted.

Aruncând boldul în grabă, bărbatul coborî tiptil din debara și se furișă în biroul lui, unde stătu vreme îndelungată răsfoind paginile predicii, fără a o citi de fapt.

III

Miercurea era ziua în care Ross făcea inspecția săptămânală la Wheal Grace, însoțit de căpitanul Henshawe. De la accidentul din mai '93, nu mai lăsase nimic la voia întâmplării și nici nu se mai bazase doar pe ceea ce îi spuneau alții.

În dimineața aceasta, înainte de a coborî în mină, prezentaseră o modificare în activitatea de suprafață a minei. Minereul de cositor era încărcat pe catâri pentru a fi transportat la șteampuri. În breaslă se obișnuia de mult timp să se umple un sac mare cu rocă cu conținut de minereu, care era apoi ridicat de doi oameni și așezat pe umerii unui al treilea, iar acesta din urmă îl căra și îl arunca în spinarea catârului. Însă acești saci, odată umpluți, cântăreau cam 160 de kilograme. Douăzeci și cinci de catâri erau încărcați astfel, adesea de două ori pe zi. Ross cunoștea oameni care rămăseseră infirmi ca urmare a transportării unor asemenea poveri și de aceea propuse ca noii saci care urmau să fie cumpărați să aibă doar jumătate din capacitate, urmând ca vechii saci să fie abandonați pe măsură ce se uzau.

Spre surprinderea lui, întâmpinase rezistență chiar din partea cărăușilor, care se mândreau cu forța lor fizică și se temeau că, odată cu introducerea noilor saci, urmau să fie angajați mai mulți oameni și cu toții aveau să câștige mai puțin. Ross și Henshawe avuseseră nevoie de aproape două ore ca să îi convingă că, de fapt, schimbarea era spre binele lor. Astfel că trecuse de ora unsprezece până când începură cu inspecția minei și se apropia deja ora douăsprezece înainte

să ajungă în tunelul pe care Sam Carne și Peter Hoskin îl săpau spre sud, la nivelul de 74 de metri.

– Nici unul din ei nu muncește azi? întrebă Ross.

– Carne a cerut o zi liberă ca să-și viziteze fratele rănit la ambele picioare în urma unei căderi de la înălțime, așa că Hoskin ne ajută cu galeria de acces din sud.

– Sam cum stă cu randamentul? Sper că religia nu îl împiedică să-și facă treaba... Sau mai bine lasă, ce-i al lor e-al lor, ei n-ar face niciodată asta. Cât au mai avansat?

– Douăzeci de metri erau când am măsurat săptămâna trecută. Aici roca este dură și înaintează greu.

Aduși de mijloc, cu lumânările de la caschete pâlpâind în aerul incert, înaintară cu greu până la capătul tunelului, unde un mal de pământ surpat și un morman de rocă spartă indica distanța până la care se săpase.

Ross se lăsă pe vine, studie îndelung roca, o frecă ici-colo cu un deget umezit.

– Aici sunt suficiente zăcăminte de minerale și urme de minereu.

– Au fost acolo tot timpul. Se vede filonul până departe în spate.

– Problema e că poți merge cu deschizătura șase metri spre vest și șase metri spre est și tot ai putea rata filonul principal cu vreo doi metri. Crezi că merită să continuăm aici?

– Ei bine, domnule, acum nu putem fi prea departe de vechea exploatare de la Wheal Maiden. De vreme ce acolo a lucrat tatăl dumneavoastră, iar mina a fost profitabilă o vreme, socotesc că nu putem fi prea departe de unele dintre acele filoane vechi.

– Păi, da, ăsta a și fost motivul pentru care am săpat în direcția asta de la bun început. Dar a fost oare vreunul dintre filoanele de la Maiden la adâncimea de 74 de metri?

– Mă îndoiesc. Și cum Maiden e situată pe un deal...

– Oarecum... Aici e rocă dură, tare. Nu-mi plac cavernele astea. Nu vreau să risc un alt accident.

– A, riscul ăsta e mic. Ai putea ciopli o biserică aici și nu s-ar surpa.

– Avem ceva mai bun să le dăm de făcut dacă îi luăm de aici?

– Doar să facă malul de susținere la Gradient Alley, dincolo de Trevethan și Martin.

– Atunci mai lasă-i aici încă vreo lună. Să înțeleg că nu există riscul ca apa din Maiden să se reverse?

– Doamne ferește! Foarte puțin probabil. Mina aia a fost întotdeauna uscată.

Încet-încet, făcură cale întoarsă pe drumul pe care veniseră și începură să urce scările abrupte. Un punct de lumină se lărgi treptat, până ce deveni o gură imensă în întuneric; atunci, ieșiră afară în strălucirea uimitoare a unei zile ploioase.

Ross mai zăbovi câteva minute ca să discute cu Henshawe; în timp ce vorbea, observă un cal priponit în apropierea casei sale. Un musafir? Miji ochii, dar nu recunoscu calul. Era un dereș în nuanțe deschise, bine îngrijit. Vreo achiziție nouă a lui Caroline? Lui Sir Hugh Bodrugan îi ardea din nou de făcut curte?

De aici, ploaia fină cădea pe plajă ca o perdea de fum. Valurile erau lipsite de viață, peisajul nu avea culoare și nici formă. Două dintre cele trei șteampuri din valea asta funcționau; urechile erau atât de deprinse cu huruielile și bufniturile ritmice, încât trebuia să faci un efort conștient ca să le auzi; fânul din Long Field era puțin anul acesta. Trebuia să țină legătura cu Basset în privința culturilor lui experimentale. Asta, firește, dacă Basset era dispus să continue relația lor de prietenie după ce Ross refuzase nominalizarea. Asta se întâmplase cu o zi în urmă.

Discutase mai întâi chestiunea cu Demelza și, așa cum anticipase în discuția cu Dwight, reacția ei fusese una imprevizibilă. Se împotrivise ca el să accepte oferta. Și, cu toate că, în sinea lui, Ross luase deja decizia definitivă de a refuza, împotrivirea ei categorică îl enervase – firesc, deși complet irațional.

– Ai fost atât de dezamăgită atunci când am refuzat un loc în banca magistraților – un post mărunt – în schimb aprobi dorința mea de a nu încerca să devin membru în Parlament – un post important, îi spusese el.

Un zuluf căzuse pe fruntea Demelzei atunci când se încruntase.

– Ross, nu trebuie să aștepți întotdeauna logică din partea mea! Adesea spun ce simt, nu ce gândesc, inima este cea care domină. Și nu mă pricep la cuvinte.

– Încearcă, o îndemnă el. Am constatat că de cele mai multe ori chiar te pricepi la cuvinte.

– Bun, atunci uite cum stau lucrurile, Ross. Mie mi se pare că trăiești pe muchie de cuțit.

– Cuțit, zici. Și ce vrei să spui cu asta?

– Cuțit. Cuțitul reprezintă ceea ce crezi tu că ar trebui să faci – ceea ce crede... conștiința, spiritul, mintea ta că ar trebui să faci.

Și dacă te îndepărtezi de asta, dacă te rătăcești – care e cuvântul ăla? – atunci te tai.

– O, dar te rog, continuă! Sunt absolut fascinat!

– Nu e nimic de râs aici! Mi-ai cerut să-ți spun ce cred și asta încerc să fac. Ca magistrat, ai fi stat în instanță și i-ai fi judecat pe alții – nu zic bine? – și ai fi pus umărul la legile locale. Asta am considerat eu că poți să faci – că ar trebui să faci –, iar dacă mai și dădeai greș câteodată, tot nu erai nevoit să ții capul plecat. Plus că e de *datoria* unui nobil să ajute în felul ăsta. Nu? Încă mi-ar plăcea să faci asta. Dar în Parlament, dacă ceea ce-mi spui tu este adevărat, oare nu ți se va cere destul de des să ții capul plecat?... Demelza își dădu părul pe spate cu un gest iritat: Când spun cap plecat nu mă refer la slugărnicie, mă refer la faptul că va trebui să lași de la tine de multe ori.

– Să fac compromisuri, spuse Ross.

– Da. Așa se spune? Da, compromisuri.

– Din ce spui tu, s-ar zice că sunt foarte sever și mărinimos.

– Aș vrea să mă pot exprima mai bine. Nu sever. Nu mărinimos. Deși poți fi și așa. Dar de multe ori îmi lași impresia unui judecător în instanță. Și cine e în boxa acuzaților? Tot *tu!*

– Și cui i-ar sta mai bine acolo? râse Ross.

– Mie mi se pare, continuă Demelza, că, pe măsură ce înaintează în vârstă, cei mai mulți bărbați sunt tot mai mulțumiți de ei înșiși. Tu, în schimb, ești tot mai nemulțumit de tine de la an la an!

– Și ăsta e motivul pentru care te împotrivești?

– Motivul e că vreau să fii fericit, Ross. Să faci lucruri pe care să îți placă să le faci – să muncești din greu și să trăiești cu adevărat. Ceea ce nu-mi doresc este să te văd zbătându-te să faci lucruri pe care nu le poți face și fiind nevoit să faci lucruri cu care nu ești de acord – și făcându-ți procese de conștiință din cauza unor lucruri pe care tu le consideri eșecuri.

– Dă-mi o armură și o să fiu în regulă, bine?

– Fă-ți rost de o armură de soiul ăsta și o să fiu de acord!

Ross pusese punct discuției adăugând exasperat:

– Ei bine, draga mea, concluziile la care ai ajuns tu cu privire la calitățile și defectele mele or fi corecte, nu zic nu. Dar trebuie să-ți mărturisesc cinstit că nu din motivele expuse de *tine*, cum, de altfel, nici din vreunul din motivele prezentate de mine, am convingerea că nu greșesc atunci când refuz. Adevăratul motiv este acela că nu sunt dispus să fiu marioneta *nimănui*. Eu nu fac parte din lumea purtărilor frumoase și a manierelor elegante. De cele mai multe ori, după

cum știi, mă mulțumesc să respect convenienţele, iar pe măsură ce înaintez în vârstă și devin un familist tot mai convins și un om tot mai prosper, impulsul meu de a înota împotriva curentului devine tot mai slab. Dar îmi rezerv acest *drept. Vreau* să îmi rezerv acest drept. Ceea ce am făcut anul trecut în Franța e oarecum diferit de ceea ce am făcut acum câțiva ani în Anglia; însă pentru una din fapte am fost considerat erou, iar pentru cealaltă – trădător. Pune-mă în instanță să aplic legile sau în Parlament să le fac și m-aș simți cel mai mare ipocrit din lumea asta! încheiase el.

Apropiindu-se de casă, își aminti că parcă mai văzuse o dată dereșul acela, săptămâna trecută. Și chiar așa era.

Când intră în casă, locotenentul Armitage se ridică în picioare.

– Ia te uită! Ross, speram să te întâlnesc, dar mă temeam că nu voi avea ocazia. Trebuie să plec degrabă.

Își strânseră mâinile și schimbară câteva cuvinte de complezență. Demelza, cu obrajii ușor îmbujorați – lucru atât de rar, încât Ross nu putu să nu-l remarce –, spuse:

– Locotenentul Armitage mi-a adus o plantă din grădina unchiului său. O plantă nouă și rară despre care spune că va urca pe zidul bibliotecii. Este o mag... Cum i-ați spus?

– Nu chiar din grădina unchiului meu, spuse Hugh Armitage. El a comandat trei astfel de plante, care au venit în ghivece, iar eu l-am convins să renunțe la una, pe care să o fac cadou soției bărbatului care i-a salvat nepotul dintr-o captivitate greu de îndurat. I-am povestit soției tale despre aceste plante când ne-am întâlnit la Tehidy, săptămâna trecută. Cel mai bine o duc dacă se cațără pe un zid, pentru că sunt destul de delicate și provin din Carolina, America.

– Pentru Demelza, o floare nouă e ca un prieten nou, pe care să-l dezmierde și să-l îngrijească, spuse Ross. Dar de ce vrei să pleci? Rămâi la cină. Ai bătut cale lungă până aici.

– Am fost invitat la cină la familia Teague. Le-am spus că ajung pe la două.

– Doamna Teague mai are încă patru fete de măritat, glumi Ross.

Armitage surâse:

– Așa mi s-a spus. Dar cred că o să fie dezamăgită dacă are speranțe de felul ăsta. Dat fiind că tocmai am scăpat dintr-o închisoare, deocamdată e puțin probabil să fiu dispus să mă arunc cu capul înainte într-o alta.

– Iată o perspectivă cu adevărat pesimistă asupra căsătoriei, observă Demelza, zâmbind la rândul ei.

– O, doamnă Poldark, am o perspectivă pesimistă asupra căsătoriei din simplul motiv că am constatat că mulți dintre prietenii mei sunt prinși fără putință de scăpare în căsătorii pe care le găsesc anoste și restrictive. Nu am o perspectivă la fel de pesimistă asupra dragostei. Pentru dragostea copleșitoare a unei Heloise, a unei Chloe sau a unei Isolde, la nevoie aș da orice, chiar și viața. Pentru că ce e viața, la o adică? O poleială inutilă, în cel mai bun caz. Dar când ai parte de iubire adevărată, se poate spune că zeii sunt de partea ta.

Demelza se îmbujorase din nou.

– Nu cred că doamna Teague e pe aceeași lungime de undă cu tine în privința asta, interveni Ross.

– Ei bine, răspunse Hugh Armitage, atunci sper să am parte măcar de o cină acceptabilă.

Se îndreptară către ieșire continuându-și discuția amicală, studiară din nou planta cărnoasă, de culoare verde-închis, cu frunze grele, care stătea în ghiveciul ei de pământ de lângă trepte, admirară calul locotenentului, promiseră să îi facă o vizită la un moment dat după ce unchiul lui avea să scape de toată nebunia aceea cu alegerile, apoi îl priviră încălecând, traversând podul în zgomot de copite și făcându-le cu mâna dintr-o cotitură a văii.

Când se făcu nevăzut, Ross privi în jur și o observă pe Demelza studiind planta.

– Am uitat să-l mai întreb o dată cum îi zice plantei.

– Parcă „mag" ai spus.

– Mag-ceva. Mag... lina poate?

– Poate Magdalena.

– Nu. Acum n-o să-mi mai amintesc niciodată!

– Mie-mi pare a fi mai degrabă un leandru. Mă întreb dacă îi va merge bine aici, pe coastă.

– Nu văd de ce nu i-ar merge. Se urcă pe zid, zicea el.

– Vegetația e diferită pe coasta de sud. Solul e mai închis la culoare, mai puțin nisipos.

– În fine..., mai zise Demelza ridicându-se în picioare. Putem încerca.

Când intrară în salon, Ross o întrebă:

– Iubita mea, omul ăsta te impresionează?

Demelza ridică ochii pe jumătate, cu o licărire de jenă în priviri.

– Da...

– Atât de puternic?

– Puțin... Privirea lui e atât de întunecată și de tristă...

– Dar se luminează în totalitate atunci când se uită la tine.

– Știu.

– Numai privirea ta să nu se lumineze atunci când te uiți la el.

– Cine erau femeile acelea pe care le-a pomenit? se interesă Demelza. Heloise, parcă? Isolda?

– Niște amante legendare. Despre Tristan și Isolda am auzit. Nu-mi amintesc cine o iubea pe Heloise. Să fi fost Abelard? Eu am avut parte mai degrabă de o educație practică, nu de una clasică.

– Trăiește în lumea viselor, spuse Demelza. Cu toate astea, el nu e un vis. E cât se poate de real.

– Vreau să cred că minunatul tău simț al realității te va face să ții minte chestia asta.

– Păi... da. Ceea ce încerc eu să-mi amintesc este că este atât de tânăr.

– Cu cât? Poate cu trei–patru ani mai tânăr decât tine? Cel mult. Eu n-aș considera asta o piedică atât de mare.

– Aș fi vrut să fie mai mult...

– Ți-ar plăcea să fii bătrână? Ce ambiție și la tine! Zicând acestea, Ross o înconjură cu brațul pe după umeri, iar ea se cuibări repede la pieptul lui. Am înțeles, glumi el. Un copac care are nevoie de susținere.

– Nimic grav... Doar un freamăt, acolo, spuse ea.

Capitolul 8

I

O săptămână mai târziu, doi distinși domni măsurau cu pași rari salonul cel mare din casa Tregothnan. Era o încăpere spațioasă, cu un aspect mai degrabă neîngrijit, cu lambriuri din lemn de cedru, cu scaune neconfortabile, în stil iacobin; armurile ar fi avut nevoie să fie lustruite, iar steagurile de luptă, atârnate undeva sus, căzuseră pradă moliilor. Patru tunuri mici de tip elisabetan străjuiau consola înaltă, sculptată, a căminului.

Cei doi distinși domni așteptau deja de aproape trei ore. Un majordom își făcea apariția periodic, la intervale de o oră, aducând vin de Canare și biscuiți. Cei doi erau domnul William Hick, primarul

din Truro, și domnul Nicholas Warleggan, bancher și proprietar de topitorie. Ambii se aflau într-o stare de tensiune, deși se manifestau diferit. Domnul Hick transpira abundent, deși seara era răcoroasă, iar în cameră era frig. Batista lui putea fi stoarsă. Bărbatul mirosea a sudoare veche care fusese reactivată printr-o producție nouă. Domnul Warleggan păstra aparențele unui calm exagerat, trădându-se numai prin pocnetele degetelor.

– E scandalos! izbucni Hick pentru a zecea oară. Nu era omul remarcelor originale și, în plus, situația de acum îi consumase de mult resursele de creativitate. Absolut scandalos! Să fim chemați aici la șapte jumate, iar el nu apare nici măcar la zece! Și în tot timpul ăsta nici un cuvânt! Iar alegerile sunt mâine! Totul este sub orice critică!

– Numai bine să ne reconfirmăm decizia și să o punem în practică, spuse Warleggan.

– Poftim? Cum? A, da... Sigur că da. Decizia noastră. Pe Hick îl trecură din nou toate apele. Sigur că da, mai adăugă el.

– Trebuie să te liniștești, amice, îl îndemnă Warleggan. Doar știi ce ai de zis. Nu ai de ce te teme. Suntem cu toții oameni liberi.

– Oameni liberi? Da. Dar o persoană de talia și autoritatea registratorului... Așteptarea asta nu e deloc semn bun.

– N-are a face talia și autoritatea registratorului, Hick. Tu ești aici ca să-i comunici o decizie la care am ajuns cu toții, de comun acord. Tu ești doar mesagerul, cel care îi aduce la cunoștință... A... Mi se pare că nu mai avem prea mult de așteptat.

Veneau zgomote de afară – nechezatul unui cal, zgomote de pași, uși care se deschideau și se închideau la loc, alți pași și mai multe voci. Imediat, o altă ușă se trânti, după care casa fu învăluită din nou în tăcere.

Mai așteptară vreme de încă un sfert de oră.

Apoi un lacheu apăru în cadrul ușii și spuse:

– Excelența Sa vă poate primi acum.

Servitorul îi conduse pe un hol cu ecou puternic într-un salon mai mic, unde lordul Falmouth, în hainele pătate cu care venise de pe drum, mânca plăcintă cu carne de vânat.

– O, domnilor, li se adresă el, m-am lăsat așteptat de domniile voastre. Vă rog, luați loc! Beți un pahar de vin cu mine!

Hick privi în treacăt către tovarășul său, apoi se așeză stingher în capătul îndepărtat al mesei. Nicholas Warleggan îi urmă exemplul, dar refuză vinul cu un gest politicos.

– M-am întors oarecum în grabă din Portsmouth, spuse Falmouth. Noaptea trecută am fost cu niște prieteni în apropiere de Exeter. Afacerile mi-au întârziat plecarea în dimineața asta și n-am avut timp să iau masa pe drum.

– Ei bine, începu Hick, dregându-și vocea zgomotos. Excelența Voastră va dori, fără îndoială, să discute despre...

– Pentru că ați așteptat amândoi foarte mult, spuse Falmouth, nu trebuie să vă mai reții.

Lordul îi lăsă totuși să aștepte până termină de mestecat dumicatul de pui și tăie o altă bucată. Apoi continuă:

– Noul dumneavoastră membru în Parlament va fi domnul Jeremy Salter din Exeter. Provine dintr-o familie veche și distinsă și este vărul lui Sir Basil Salter, Înaltul Prefect al comitatului Somerset. Are ceva legături cu familia mea și a fost la un moment dat reprezentant în Parlament pentru orașul Arundel din Sussex. Corespunde din toate punctele de vedere și va fi un partener admirabil pentru celălalt membru, actualmente în exercițiu, căpitanul Gower.

Acestea fiind zise, lordul luă o nouă înghițitură și, după un gest adresat lacheului din spatele scaunului său, o nouă felie de plăcintă ajunse în farfuria sa.

– Membrii electori..., începu Hick. Membrii electori s-au întâlnit de câteva ori în absența Excelenței Voastre și...

– Da. Falmouth se scotoci într-unul din buzunare. Firește că vor dori să-i cunoască numele întreg. Îl am chiar aici. Vă rog să-l comunicați membrilor electori mâine-dimineață la prima oră. Vor dori să-l cunoască la timp pentru alegeri.

Îi dădu o bucată de hârtie lacheului, care i-o înmână lui Hick, iar acesta o luă cu degete nesigure.

– Și cum rămâne cu domnul Arthur Carmichael? întrebă Warleggan abia șoptit.

– L-am văzut în Portsmouth. Da, ar fi putut fi de folos pentru Truro în ceea ce privește contractele navale, dar nu corespundea din alte puncte de vedere.

Se lăsă liniștea. Hick asuda deasupra paharului cu vin.

Apoi Warleggan rupse tăcerea:

– Lord Falmouth, probabil vă surprinde prezența noastră aici – a mea și a domnului Hick. În mod normal...

– Ba deloc. Sunteți bine-veniți. Acum, domnilor, după cum înțelegeți, probabil, sunt foarte obosit, iar domniile voastre aveți de mers cam o oră până acasă...

– În mod normal, stărui Nicholas Warleggan, domnul Hick ar fi venit singur. Însă este necesar să-i comunicăm Excelenței Voastre o decizie luată noaptea trecută în urma unei întruniri a grupului de electori principali. Prin urmare, am considerat că mai este necesară prezența încă unui membru care să-l însoțească pe primar în seara aceasta și să vă confirme ce are de spus.

George Evelyn Boscawen, al treilea viconte, își turnă încă un pahar cu vin și sorbi câte puțin. Nu se deranjă să ridice privirea.

– Și mă rog ce anume aveți să-mi comunicați atât de important, domnule Hick, încât să nu sufere amânare până mâine?

Hick începu să explice, bolborosind:

– Excelența Voastră, marți a fost convocată la mine acasă o întrunire, care a continuat azi-noapte și la care a participat un număr mare de membri electori din localitate. Iar la... Iar la întrunirile astea, au existat multe-multe contradicții și disensiuni cu privire la metoda prin care un candidat este... este selectat. După cum știe și Excelența Voastră, de foarte mulți ani, municipalitatea din Truro și-a pus toată încrederea, fără rezerve, în familia Boscawen, tratându-i pe toți membrii ei cu... cu cele mai înalte dovezi de prietenie și respect. Dumneavoastră, Excelență, și stimatul dumneavoastră unchi înaintea dumneavoastră, ați fost registratorul circumscripției și alți doi distinși domni din familia dumneavoastră au fost selectați ca reprezentanți pentru mai multe mandate în Parlament – selectați, aș spune, în maniera cea mai nobilă și dezinteresată, dumnealor fiind aleși liber și cinstit, într-un fel care le face onoare atât votanților, cât și dumnealor înșiși. Dar în ultimii ani... de-a lungul ultimului mandat și înainte de el...

– Haide, domnule Hick, îl întrerupse Falmouth tăios. Ce încercați să-mi spuneți? Sunt obosit, iar ora e târzie. Aveți un candidat foarte bun în persoana domnului Jeremy Salter și nu există nici un obstacol în ceea ce privește alegerea lui.

Hick dădu pe gât o gură de vin.

– Dacă dumneavoastră... dumneavoastră, Excelență, v-ați fi mulțumit să trimiteți din nou în Parlament doi membri din familia dumneavoastră, fără alte cheltuieli sau complicații, autoritatea dumneavoastră ar fi rămas neștirbită. Și n-ar fi stat în puterea nimănui să-i pună capăt...

– Și cine anume sugerează – sau, de fapt, cine îndrăznește să sugereze – că autoritatea mea a fost știrbită? vru să știe lordul Falmouth.

Hick tuși și făcu eforturi să-și stăpânească vocea. Își făcu de lucru câteva clipe ștergându-și fruntea cu batista îmbibată de sudoare.

– Excelența Voastră, interveni Nicholas Warleggan în discuție, ceea ce încearcă să spună domnul Hick este că municipalitatea nu mai poate fi tratată ca un bun personal, astfel încât să vă folosiți de ea după bunul plac al Excelenței Voastre. S-a decis astfel noaptea trecută și se va confirma întocmai la alegerile de mâine.

Urmară câteva clipe de tăcere mormântală. Lordul Falmouth îl privi pe Warleggan, apoi pe Hick. După aceea, continuă să mănânce.

După o vreme în care nimeni nu mai spusese nimic, Warleggan continuă:

– Cu tot respectul cuvenit, Excelență, îndrăznesc să afirm că numai maniera dumneavoastră ciudată – ba aș cuteza să spun chiar nepotrivită și ingrată – de a-i trata pe membrii circumscripției a dus la această schimbare a sentimentelor noastre. Circumscripția a făcut întotdeauna eforturi în direcția apărării prestigiului său în ceea ce privește transparența și independența; cum oare ne-am putea păstra această reputație, în condițiile în care ea este practic vândută de registratorul nostru celui care dă mai mult, iar circumscripția nu află cu cine trebuie să voteze decât abia în noaptea de dinaintea alegerilor? Asta este o exploatare degradantă a drepturilor municipalității și face din noi obiectul batjocurii întregii țări!

– Vă faceți singuri de batjocură venind aici astfel! răspunse Falmouth, după care se întoarse către lacheul său: Brânză!

– Excelență.

– Dincolo de asta, am certitudinea că domniile voastre nu reprezentați întreaga municipalitate și nici măcar o majoritate a ei. O mică juntă nemulțumită...

– O majoritate, Excelență! puse Hick piciorul în prag.

– Asta rămâne de văzut. Vom afla mâine cum stau lucrurile. Atunci vom ști cine sunt aceia care – după ce au devenit membri electori ca urmare a faptului că și-au declarat profunda loialitate față de familia Boscawen – acum s-au sucit și, pentru nu știu ce răsplată necinstită, se dezic de acele declarații de loialitate.

– Nu e vorba despre nici o răsplată necinstită, spuse domnul Warleggan calm. Necinstea, stimate domn, este doar din partea Excelenței Voastre. Aflăm de la nivelul cel mai înalt că, în încercarea de a vinde aceste locuri, vă plângeți în mod constant că vă costă foarte mulți bani să păstrați circumscripția. S-a spus că Excelența Voastră pretinde că ar fi plătit pentru noul cimitir și noul azil de săraci.

Nu este adevărat. N-ați contribuit nici măcar cu un ban la azilul săracilor, iar terenul pentru cimitir, în valoare de aproximativ cincisprezece lire sterline, l-ați dat pe baza unei cotizații de treizeci de guinee. Cotizația mea a fost de șaizeci de guinee. Cea a domnului Hick – de cincisprezece. Alții au plătit sume asemănătoare. Noi *nu* suntem o circumscripție coruptă, Excelență. Tocmai de aceea suntem hotărâți să vă respingem candidatul mâine.

Plăcinta fusese strânsă de pe masă. În locul ei, în fața gazdei apăruse un platou cu brânză și un borcan cu smochine confiate. Lordul Falmouth luă o smochină și începu s-o mestece, zicând:

– Să înțeleg de aici că aveți un candidat personal pe care să-l propuneți ca oponent?

– Da, Excelență, spuse Hick.

– Aș putea ști și eu numele lui?

Urmă o pauză scurtă. Apoi bărbatul cu mai multă autoritate spuse:

– Fiului meu, George Warleggan, i s-a propus să candideze.

– A, spuse Falmouth. Acum poate ne dăm seama ce e putred în afacerea asta.

În acel moment, ușa se deschise și un tânăr înalt, chipeș, cu ochi negri, băgă capul înăuntru:

– A, iartă-mă, unchiule! Am auzit că te-ai întors, dar nu știam că ai musafiri.

– Acești domni tocmai plecau. Încă două minute și sunt liber.

– Mulțumesc.

Tânărul se retrase.

Falmouth își termină de băut vinul.

– Cred că după *asta* nu mai e nimic de zis, domnilor. Totul e explicat foarte clar. Vă doresc noapte bună.

Nicholas Warleggan se ridică în picioare.

– Pentru informarea dumneavoastră, domnule, nu eu l-am propus pe fiul meu. Și nici el n-a făcut-o. A fost o alegere făcută de alții, iar mie nu-mi plac deloc insinuările dumneavoastră.

– Să înțeleg, atunci, că Sir Francis Basset își arată mușchii din nou, așa-i? Ei bine, vom vedea mâine. Mâine voi afla cine-mi sunt prietenii și cine-mi sunt dușmanii. E o chestiune de care voi ține cont în mod special.

– Dacă aceasta este perspectiva Excelenței Voastre asupra lucrurilor, noi nu vă putem împiedica, mai spuse Warleggan, pregătindu-se de plecare.

– Cât despre dumneavoastră, domnule Hick, spuse lordul Falmouth, fără îndoială vă amintiți contractul pe care l-ați primit pentru ca fabrica dumneavoastră de covoare să se ocupe de amenajarea clădirii portuare din Plymouth. Scrisorile dumneavoastră legate de această chestiune, pe care le am în biroul meu, vor fi o lectură interesantă.

Fața lui Hick se umflă brusc, iar bărbatul păru pe punctul de a izbucni în lacrimi.

– Haide, Hick, interveni Warleggan, luându-l pe primar de braț. Nu mai avem ce face aici.

– Hawke, condu-i pe domnii aceștia afară, spuse Falmouth, după care luă o înghițitură de brânză.

– Viconte Falmouth! strigă Hick. Chiar mă văd nevoit să ripostez...

– Haide, prietene, spuse Warleggan pierzându-și răbdarea. Am făcut ce ni s-a spus să facem, iar dacă mai zăbovim aici nu ne ajută la nimic.

– Amintește-le de mine prietenilor dumitale, spuse lordul Falmouth. Mulți dintre ei au primit favoruri. Le voi aminti acest lucru când îi voi întâlni mâine-dimineață.

II

Se răspândise vestea că alegerile urmau, cel mai probabil, să fie contestate, iar reverendul Osborne Whitworth, în calitatea sa de cetățean de seamă al localității Truro, era în mod firesc interesat de rezultat. Cu atât mai mult de când se auzise zvonul că vărul său prin alianță, domnul George Warleggan, avea să candideze.

Prin urmare, se simți foarte iritat atunci când pe soția sa o apucară durerile facerii pe la șase dimineața în ziua alegerilor. Domnul Whitworth, nefăcând parte din consiliu, n-ar fi fost primit în sala unde aveau loc alegerile, dar spera să se numere printre cei câțiva care s-ar fi adunat afară, să observe cine vine și cine pleacă și să fie printre primii care află rezultatul. Dar la ora zece și jumătate – cu o jumătate de oră înainte de ora programată pentru alegeri – doctorul Daniel Behenna, care era la Morwenna de mai bine de o oră, o trimise pe Rowella să îl cheme. Se întâlniră în salonașul de la etaj, în care obișnuiau să stea fetele atunci când Ossie era jos, la o partidă de cărți cu prietenii lui. În încăpere era o roată de tors, coșuri cu lucru de mână, un gherghef pentru modele, hăinuțe pentru bebeluși lucrate de Morwenna.

Behenna aşteptă să plece Rowella, apoi spuse:

– Domnule Whitworth, trebuie să vă informez că la această naştere există complicaţii pe care nimeni nu le-ar fi putut prevedea. Trebuie să vă spun că, deşi s-a prezentat normal în primele etape ale travaliului, soţia dumneavoastră este acum într-o stare gravă.

Ossie îl privi lung pe bărbatul din faţa sa:

– Ce s-a întâmplat? Spune-mi! A murit copilul?

– Nu, dar mă tem că ambii sunt în mare pericol. Behenna îşi şterse mâinile pe o cârpă murdară pe care o avea cu el şi continuă: Când capul copilului a coborât în poziţie, doamna Whitworth a intrat în convulsii. Deşi acestea au încetat temporar, imediat ce a reînceput travaliul, au reînceput şi convulsiile. Ce pot să vă spun e că aceasta e o afecţiune foarte rară la naştere. *Musculorum convulsio cum sopore.* În toată experienţa mea de până acum, am întâlnit-o doar de trei ori.

Osborne simţi un amestec de mânie şi îngrijorare.

– Ce-i de făcut? Pot merge să o văd?

– Eu aş zice că nu. I-am administrat camfor şi *tartaris antimonii,* dar până acum efectul emetic nu a redus reacţiile epileptice.

– Dar acum? Ce se întâmplă acum, în timp ce vorbeşti cu mine? Poţi salva copilul?

– Soţia dumneavoastră este inconştientă după ultima criză. Doamna Parker este lângă patul ei şi mă va chema la orice semn de...

– Eu nu mai înţeleg nimic. Doamna Whitworth a avut o stare destul de bună până la sfârşit, chiar până azi-dimineaţă la primele ore. Bine, puţin apatică, ce-i drept, dar dumneata i-ai spus să nu facă efort. Nu aşa i-ai zis? Deci ce i-a provocat asta? Febră n-a avut.

– În cazurile anterioare, am observat că toate celelalte doamne care au trecut prin situaţia aceasta aveau o fire delicată şi instabilă. Excitaţia nervoasă care poate cauza această afecţiune pare să fie provocată de o instabilitate emoţională, o teamă exagerată sau – aşa cum am constatat într-unul din cazuri – de suferinţa cauzată de moartea cuiva apropiat. Doamna Whitworth trebuie să aibă o dispoziţie hipersensibilă...

Din camera alăturată se auzi un ţipăt înăbuşit, urmat de un sunet mai strident şi un icnet care îl făcu până şi pe Ossie să pălească.

– Trebuie să merg la ea acum, spuse doctorul Behenna scoţând o spatulă din buzunar. Nu vă temeţi, vom face tot ce putem, vom pune la bătaie toate cunoştinţele şi aptitudinile noastre anatomice şi chirurgicale. Am trimis-o pe servitoarea dumneavoastră după

domnul Rowe, spițerul. Când vine el, vom deschide vena jugulară și vom extrage o cantitate însemnată de sânge. Asta ar trebui să-i aline durerile. Între timp, mă rog, poate ajută o rugăciune pentru soția și copilul dumneavoastră...

III

Așadar, Ossie rată alegerile. Coborî în biroul lui, după care ieși în grădină, ca să nu mai audă zgomotele dezagreabile care veneau din camera de sus. Era o zi veselă, ba scăldată de soare, ba acoperită de nori, iar fluxul era la nivelul maxim. În această parte a râului, apa era așa numai atunci când era lună plină sau lună nouă; în restul timpului, erau băltoace mai mici sau mai mari prin care țipau nagâții și rândunicile-de-mare. De asemenea, mai erau și lebede, pe care Morwenna și copiii le hrăneau cu resturi. Acum, acele lebede veneau către el, cu gâturile întinse, mișcând din cozi, crezând că *el* are ceva pentru ele. Le alungă cu o creangă căzută, după care rămase să privească îndelung la copacii deși și bogați de pe celălalt mal, meditând la ghinionul său.

Prima lui soție decedase așa – nu în timpul nașterii, ci din cauza febrei de după. Dar nu avusese nici o problemă, cât de mică, în a-și aduce copilul pe lume. El crezuse că nici Morwenna nu se va confrunta cu astfel de probleme. Șoldurile ei erau de o mărime apreciabilă. El își dorea un băiat care să-i ducă numele mai departe. Bineînțeles, moartea era un risc pe care și-l asuma orice femeie din momentul în care începea să poarte copii în pântec; în calitate de vicar ce ținea slujbe la funeralii, se deprinsese deja prea bine cu imaginea soților tineri și a copiilor mititei care plângeau la marginea mormântului. De astfel, nu trecuse prea mult de când se aflase el însuși în această postură.

Dar erau și multe femei, o grămadă de femei – și pe acestea le putea număra prea bine – care nășteau copil după copil, în fiecare an, fără să aibă vreo problemă. Unele nășteau chiar și câte zece sau cincisprezece copii și mai bine de jumătate din ei supraviețuiau; ele însele apucau o vârstă onorabilă – uneori trăiau chiar mai mult decât bărbații lor, care munciseră fără încetare o viață întreagă pentru a-și întreține familia tot mai numeroasă. Era mare păcat dacă Morwenna călca pe urmele lui Esther, și cu un copil în pântece pe deasupra. Plus că în cazul de față era *sigur* un băiat.

Cam la vreo jumătate de oră după ce se dusese în grădină, îl văzu sosind pe domnul Rowe, spițerul. Se uită la ceas. Era miezul zilei și probabil alegerile se încheiaseră. Nu dura mult ca douăzeci și cinci de persoane să-și exprime voturile. Se gândi să se ducă acolo într-o scurtă vizită. Erau vreo doi kilometri până la primărie și ar fi putut face drumul până acolo și înapoi într-o jumătate de oră. Dar până la urmă decise să nu se ducă. Ar fi dat rău dacă era văzut acolo de enoriașii săi. Și ar fi dat chiar și mai rău dacă Morwenna ar fi murit în lipsa lui.

Rowella ieși din casă în fugă; coborî repede treptele, legându-și boneta din mers, și o luă la goană spre oraș. Ce se mai întâmplase acum? Privi silueta ei îndepărtându-se, după care se întoarse către grădină. Ticălosul ăla de Higgings nu tunsese ca lumea marginile peluzei. Trebuia să i se spună asta. Ossie ridică privirile către casa parohială. Mai urcase de două ori la mansardă după noaptea aceea, în căutarea unei predici, dar nu mai avusese noroc; fata ieșise din aria pe care o acoperea gaura făcută de el deunăzi și, deși el încercase să o lărgească, nu văzuse nimic.

Dacă Morwenna murea, ce se alegea de relația lui cu familia Warleggan? Banii rămâneau în posesia lui, dar avea să regrete pierderea interesului lor. Dar dacă își muta *el* interesul asupra Rowellei? Și ea era verișoara lui Elizabeth. Dar ar mai fi dat oare George aceeași dovadă de generozitate a doua oară? Părea puțin probabil. Așa că Rowella va trebui să se întoarcă în Bodmin, iar el, bărbat la treizeci și doi de ani, văduv pentru a doua oară, un distins tânăr cleric cu o biserică frumoasă și un venit de 300 de lire sterline pe an – chiar 460 de lire sterline în cazul în care i se aproba solicitarea legată de St Sawle – urma să fie o partidă foarte bună: fiu de magistrat, înrudit cu familia Godolphin, înrudit prin alianță cu familia Warleggan – privirile multor mame vor fi ațintite cu invidie asupra lui. El nu se va pripi, se va uita bine în jur, să vadă cine mai e și ce se mai întâmplă pe piața căsătoriilor. Îi veniră în minte una sau două femei care erau eligibile, cel puțin din punctul de vedere al banilor. Betty Michell? Loveday Upcott? Joan Ogham? Dar de data asta trebuia să încerce să găsească o fată care, dincolo de partea financiară, dincolo de faptul că el o găsea atrăgătoare, să îl considere pe el fascinant ca bărbat. Nu putea fi chiar atât de greu. Când se privea în oglindă, nu vedea nici un motiv să se îndoiască de farmecul pe care îl exercita asupra femeilor. Numai Morwenna nu reușise să-l descopere. Păi nici măcar

pe Rowella n-o lăsase rece – unele dintre privirile ei alunecoase îl făceau să bănuiască asta.

Rămase afară, pe malul râului, până când o văzu pe Rowella întorcându-se. Venea în grabă mare, iar el fu nevoit să-i taie calea ca s-o oprească.

– Ce se întâmplă cu sora ta? Unde ai fost? Ce face, spune-mi!

Ea se uită la el, cu buzele tremurânde.

– Doctorul Behenna m-a trimis la el acasă, să-i aduc asta. Îi arătă o geantă: Morwenna se mai calmase când am plecat. Dar acum n-am voie să intru.

Spunând acestea, se strecură pe lângă el.

Ossie traversă grădina, îndreptându-se către biserică. Lângă alee era mormântul lui Esther, iar în ghiveciul de pe mormânt era un buchet de micsandre proaspete. Se întrebă cine le pusese acolo. Intră în biserică și merse până la altar. Era mândru de parohia lui, care se întindea până suficient de departe pentru a include trei dintre străzile principale din Truro. În această zonă trăise Condorus, ultimul conte celtic, care pierise la scurt timp după cucerirea normandă. Oamenii cu avere și influență de pe moșiile învecinate veneau să se roage aici în fiecare duminică. Deși leafa nu era grozavă, o ducea destul de bine.

Biserica era pustie astăzi. Doctorul Behenna sugerase, într-o manieră cât se poate de arogantă, ca el, Osborne, să înalțe o rugăciune pentru supraviețuirea soției și a copilului său. Dar el făcea asta în fiecare seară, înainte de a merge la culcare. Oare situația asta disperată îi dădea dreptul să creadă că Dumnezeu, în infinita lui înțelepciune, nu auzise și nu ascultase rugile lui din fiecare noapte? Era oare corect ca el, cum s-ar spune, să-i atragă din nou atenția lui Dumnezeu asupra unui lucru pe care poate El îl trecuse cu vederea? Nu părea deloc corect. Nu prea părea a fi în spiritul credinței. Era mult mai bine să îngenuncheze pentru câteva clipe și să se roage să aibă puterea de a duce orice povară pe care Dumnezeu, în milostenia lui, alegea să i-o pună pe umeri. Văduv pentru a doua oară, atât de tânăr, doi copilași rămași fără mamă pentru a doua oară. O casă goală. Încă un mormânt.

În atitudinea aceasta de rugăciune, cu capul plecat în fața altarului, îl găsi doctorul lui vreo douăzeci de minute mai târziu, într-o poziție perfectă, ca și când în cele două ore care trecuseră de la începutul crizei vicarul își petrecuse timpul rugându-se la Dumnezeul său pentru supraviețuirea preaiubitei sale soții și a copilului lor.

Auzind zgomotul de pași, Osborne tresări și privi iritat în jur, de parcă s-ar fi fâstâcit că fusese surprins în ipostaza respectivă.

– Doctore Behenna! Deci?

Behenna își trăsese neglijent pe el haina de catifea, iar pe dedesubt i se vedea cămașa pătată și desfăcută la guler.

– A, domnule Whitworth. De vreme ce nu v-au găsit pe nicăieri, m-am gândit eu că v-aș putea întâlni chiar aici!

Ossie îl privi îndelung și își umezi buzele, dar nu spuse nimic.

– Aveți un băiat, domnule Whitworth.

– O, Doamne! exclamă Ossie. Serios? Viu și sănătos?

– Viu și sănătos. Are 2,27 kilograme.

– Înseamnă că e mic, nu-i așa?

– Nu, nu, e foarte bine.

– Ambele fete au fost mai grele. Au avut 3,5 kilograme fiecare, pare-mi-se. Sigur, au avut altă mamă. Dumnezeule mare! Ce bucurie! Pe onoarea mea! Știi că mi-am dorit întotdeauna un băiat, să-mi ducă numele mai departe. Noi, familia Whitworth, ne tragem dintr-un neam foarte vechi, iar eu am fost unicul copil la 'ai mei – o sarcină dificilă, din câte mi s-a spus. Mi-au spus că am avut 4,5 kilograme la naștere. Mama o să fie încântată! E sănătos din toate punctele de vedere? I-am ales deja numele. John Conan Osborne Whitworth. Un nume care marchează legătura noastră de sânge cu neamul Godolphin. Ăăă... Și...?

– Doamna Whitworth a trecut prin chinuri groaznice. Acum doarme.

– Doarme? Se face bine?

– Acum avem motive să sperăm asta. Pot să vă spun că am fost dezamăgit de ea, extrem de dezamăgit, când v-am văzut ultima oară. Convulsiile puerperale au fost un risc iminent atât pentru viața ei, cât și pentru viața copilului. Dacă mai continuau așa încă cincisprezece minute, mureau amândoi. Însă intervenția mea la vena jugulară a avut succes. Imediat ce i-am extras suficient sânge, s-a liniștit, iar după o vreme a apărut și copilul. La placentă am avut nevoie de ajutor și, evident, trebuia să acționez cu cea mai mare grijă, pentru ca intervenția mea să nu irite uterul, ceea ce ar fi putut provoca din nou convulsii sau chiar prolaps. Dar totul s-a terminat cu bine. Rugăciunile dumneavoastră, domnule Whitworth, au fost ascultate, iar priceperea unui chirurg a fost răsplătită!

Ossie îl privi pătrunzător pe doctorul Behenna. Acest sfârșit brusc al crizei îl lăsase puțin stupefiat; din punct de vedere emoțional,

el nu era câtuși de puțin o fire versatilă, iar trecerea aceasta subită de la așteptarea de a deveni văduv îndurerat pentru a doua oară la ipostaza unui soț și tată fericit depășea puterea lui de înțelegere pe moment. Fulgerător, îi trecu prin minte gândul că doctorii exagerau uneori gravitatea unei boli, pentru a stoarce mai multă recunoștință care să le gâdile orgoliul propriu după vindecarea pacientului. Gândul acesta îl făcu să se încrunte.

– Băiatul. Când îl pot vedea?

– În câteva minute. Am venit repede ca să vă alung gândurile neplăcute, dar a mai rămas câte ceva de făcut, răspunse Behenna încruntându-se la rândul lui, deranjat de atitudinea părintelui despovărat de griji. Dar trebuie să vă previn, domnule Whitworth, în legătură cu soția dumneavoastră, mai adăugă el.

– Cum? Păi parcă spuneai că totul e bine.

– Totul *pare* să fie bine, dar a trecut prin chinuri groaznice. Acum doarme profund și nu trebuie să fie deranjată sub nici un pretext. Îi voi lăsa, desigur, instrucțiuni complete moașei. Dar când se va trezi soția dumneavoastră în cele din urmă, cel mai probabil nu-și va mai aminti nimic din chinurile prin care a trecut, și în special de convulsii. Sub nici o formă nu va trebui să-i pomeniți de ele. La o femeie sensibilă, toate aceste aspecte pot avea un efect dăunător asupra stării emoționale și ar putea duce chiar la o tulburare gravă a sistemului nervos.

– Ah, spuse Ossie. Bun, atunci. Cel mai bine nu-i spunem nimic. E simplu. O să le poruncesc celor din casă întocmai.

– În zece minute vă puteți vedea fiul, domnule Whitworth, mai spuse Behenna înainte de a se întoarce să plece.

Ieși din biserică pășind apăsat, cu o atitudine care arăta clar faptul că nu era de acord cu bărbatul pe care îl lăsa în urmă.

Ossie îl urmă. Soarele strălucea acum din nou, iar el mîji ochii atunci când privi în josul uliței. John Conan Osborne Whitworth. Va face toate aranjamentele necesare pentru a oficia chiar el botezul, de îndată ce Morwenna avea să se pună pe picioare. Poate dădeau și o petrecere. Mama lui se va bucura. Mama lui nu fusese niciodată prea convinsă de căsătoria lor, avea convingerea că el ar fi putut găsi o partidă mai bună. Îi va invita și pe George și Elizabeth; dar și alte persoane influente: familiile Polwhele, Michell, Andrew și Thomas.

Era pe punctul de a intra în casă când zări un bărbat înalt și slab venind pe ulița care trecea pe lângă biserică și îndreptându-se spre

casa lor, ducând cu el un pachet mic. Bărbatul, care purta ochelari și se apropia de treizeci de ani, o luă spre intrarea din față.

– Da, ce dorești? îl abordă Ossie tăios.

– O, îmi cer iertare, domnule vicar, cu soarele ăsta care îmi intra în ochi nu v-am văzut. Ziua bună, stimate domn!

– Hawke, așa-i?

– Nu. Solway, domnule. Arthur Solway. De la biblioteca comitatului.

– O, da. O, da. Osborne înclină din cap cu reținere: Și ce dorești?

– Am adus aceste cărți, domnule. Domnișoara Rowella le-a cerut. Pentru dumneaei și doamna Whitworth. Mi-a spus că... mi-a spus că aș putea să le aduc eu.

– A, serios? Ossie întinse mâna: Ei bine, ai picat într-un moment inoportun. O să le duc eu.

Solway ezită:

– Vă mulțumesc, domnule.

Îi înmână pachetul, însă fără tragere de inimă.

– Ce cărți sunt astea? Romane de dragoste? Ossie apucă pachetul cu repulsie: Nu cred deloc că...

– A, nu, domnule. Una din cărți este despre păsări, iar celelalte sunt cărți de istorie – una a Franței, iar cealaltă a Greciei Antice.

– Aha, mormăi Ossie. O să i le dau domnișoarei Chynoweth.

Solway dădu să plece, dar își aminti ceva:

– A, domnule, puteți, vă rog, să-i comunicați domnișoarei Chynoweth că cealaltă carte despre Grecia nu a fost returnată încă?

Domnul Whitworth înclină din cap indiferent și intră în casă. Biblioteca asta se deschisese cu patru ani în urmă în Princess Street, vreo trei sute de volume fiind disponibile pentru împrumut. Cărți despre tot felul de subiecte. El nu fusese niciodată de acord, pentru că nu verifica nimeni cu adevărat ce se găsea prin cărțile acelea, trei sferturi din ele fiind laice. Și ele nu făceau decât să expună mințile crude și neinstruite la idei și concepții care depășeau capacitatea lor de înțelegere. Individul ăsta era bibliotecarul – își amintea de el acum. Trebuia să o prevină pe Morwenna – dar și pe Rowella – în legătură cu obiceiurile proaste cărora le puteau cădea victime. Ar fi vrut să arunce cărțile în râu. Apoi își aminti de altceva.

– Stai așa, îi strigă el tânărului care deja se îndepărtase.

– Domnule?

– Spune-mi și mie. Poate tu știi. Fără îndoială, au existat bârfe la tine la bibliotecă. Au fost alegerile azi?

– O, da, domnule, s-au încheiat acum vreo două ore. În Sala de Consiliu au fost. Mare agitație...

– Da, știu, știu. Cine a fost ales?

– O, domnule vicar, a fost agitație mare pentru că, din câte mi s-a spus, lupta a fost foarte strânsă. Treisprezece voturi la douăsprezece. Treisprezece la douăsprezece. La mustață!

– *Deci...?*

– Se aude că candidatul propus de lordul Falmouth a fost respins. Cum îl chema oare? Un nume ciudat... Salter, pare-mi-se.

– Vrei să spui că...

– Candidatul propus de Sir Francis Basset a fost ales cu un vot diferență. Toată lumea vorbește despre asta! Știți doar, domnule, este vorba despre domnul Warleggan. Nu tatăl, ci fiul. Domnul George Warleggan, bancherul. Ce nebunie a fost! Luptă strânsă! La mustață a câștigat!

– Mulțumesc. Asta e tot, Solway.

Osborne se întoarse și se îndreptă cu pași rari spre casă. Zăbovi vreme de un minut pe treptele de la intrarea principală, privindu-l pe tânărul care se îndepărta târșâind picioarele. Însă gândurile lui erau departe de ce vedeau ochii.

Vântul îi ciufulea părul. Intră în casă, amintindu-și că îi era foame.

Capitolul 9

I

În luna în care se născu John Conan Osborne Whitworth, în Cornwall apărură zvonuri urmate curând de vești sigure cum că generalul al cărui nume Ross Poldark nu prea reușea să și-l amintească niciodată săvârșise uimitoare fapte vitejești pe câmpurile de luptă din nordul Italiei. În fruntea unei gloate de patruzeci de mii de francezi, prost echipați, prost îmbrăcați, prost încălțați și subnutriți – alimentele lor de bază erau pâinea și castanele –, traversase Alpii și purtase șase bătălii, îi biruise pe austrieci și piemontezi, iar în ziua de cincisprezece a lunii invadase orașul Milano. Se spunea că acesta era un plan cu care insista la comandanții lui de doi ani; în cele din

urmă, aceștia îi oferiseră comanda și, în ciuda tuturor neajunsurilor terenului, precum și a regulilor de bază ale războiului, el ieșise învingător. Un ofițer englez de marină, comodorul Nelson, care naviga pe Mediterană, observase marșul rapid al francezilor de-a lungul coastei ligurice, aflase de la spioni natura respectivei armate și trimisese degrabă o mică armată britanică la țărm, pe urmele sale, manevră care ar fi oprit invazia pe loc, înăbușind-o în față. Dar acum era prea târziu, iar faima generalului Bonaparte se răspândise în întreaga Europă.

Iar restul Italiei rămăsese acum lipsit de protecție în fața lui. Într-adevăr, austriecii – așa cum se spunea – adunau o armată mare dincolo de Alpi, însă pentru moment nu exista nici un obstacol care să-i oprească înaintarea către orașele bogate din centrul și estul Italiei. Coaliția formată din Anglia, Austria, Rusia, Prusia, Sardinia și Spania își pierduse coeziunea cu mult timp în urmă. Olanda trecuse deja de partea inamicului. Cine urma? O escadră franceză se afla deja în Cadiz, ocupându-se ostentativ de lucrări de renovare în șantierele navale regale. Dacă Franța ieșea biruitoare în Italia, Spania avea să fie prima care să se alăture părții învingătoare. Iar Spania avea optzeci de nave de război.

Harris Pascoe spuse:

– Nu mă ascund după d-degete, Ross, toată treaba asta cu alegerile a fost o mare rușine pentru prietenii tăi din Truro. Pentru mine nu mai puțin, te asigur.

– Tu cum ai votat? vru să știe Ross.

– Chiar trebuie să întrebi?

– Păi, da... Mi-e teamă că da. Iartă-mă! Tu nu poți fi decât liberal. Și mai degrabă susținătorul lui Basset decât al lui Falmouth. Plus că ai spus de mai multe ori...

– Și aș spune-o din nou. La alegerile anterioare, membrilor electori li s-a spus cu cine trebuia să voteze abia cu zece minute înainte de intrarea în sală. La ora aceea, oricât de tare le-ar fi displăcut situația, nu mai aveau cum să-și manifeste nemulțumirea. De data asta, Sir Francis a fost centrul atenției. Așa că lordul Falmouth a primit o binemeritată lecție – dar cu ce cost!

– George s-ar putea dovedi foarte util pentru Truro. Are rara calitate că locuiește aici.

– Toată nebunia asta nu s-ar mai fi iscat dacă ai fi acceptat rugămintea lui Basset.

Ross îl privi surprins pe prietenul lui. Pascoe își scoase ochelarii și începu să-i curețe. Ochii lui păreau inexpresivi și mai degrabă orbi.

– De la cine ai aflat?

– Între granițele înguste ale comitatului ăstuia, Ross, este aproape imposibil să ții vreun secret.

– Ei bine, pentru numele lui Dumnezeu, chiar nu credeam că se va răspândi vestea!... În fine, îmi pare rău; era o propunere imposibilă, după cum știi. Cunoscându-mă, probabil îți dai seama. Regret dacă ți-a creat probleme neașteptate de conștiință!

Pascoe se îmbujoră.

– A fost alegerea ta. Nu pot să te oblig eu să faci altfel. Dar faptul că Basset l-a nominalizat pe George Warleggan mi-a creat probleme – mie și altora din jurul meu –, probleme pe care nu m-aș fi așteptat niciodată să le întâmpin în calitate de membru elector în acest oraș. Am avut întotdeauna relații de amiciție cu Basset – vreau să spun, în măsura în care un simplu bancher poate avea astfel de relații cu un nobil proprietar de pământ de un asemenea rang. Basset, Rogers&Co., banca la care Basset și cumnatul său sunt principalii acționari, a avut întotdeauna relații de prietenie cu banca noastră –, deși, așa cum cred că ți-am spus, în ultima vreme s-au apropiat mai mult de Banca Warleggan, cu care au întreprins mai multe scheme comune, acestea urmând să îi apropie și mai mult. Cât despre lordul Falmouth, el are, cred, conturi deschise la toate cele trei bănci, dar își ține cea mai mare parte a capitalului la Londra. Personal, nu am nimic împotriva actualului viconte, dacă facem abstracție de maniera sa arogantă și arbitrară de a trata cu consiliul municipal; dar din aceste motive am luat cuvântul împotriva lui la Cameră și am fost unul dintre cei care au susținut pe deplin influența tot mai mare a lui Basset în cadrul circumscripției. Dar când a venit vorba să-l votez pe omul nominalizat de Basset, asta a fost picătura pe care n-am putut s-o mai înghit!

– Vrei să spui că...

– Așa că în dimineața respectivă mi-am încălcat toate principiile și convingerile politice și mi-am dat votul pentru acest Salter – candidatul lordului Falmouth!

– Dumnezeule mare!... Chiar nu mă așteptam să spui asta!

Ross se ridică în picioare și privi afară în stradă, unde ploaia cădea împroșcând noroiul dintre pietrele de pavaj.

– Și, cu toate astea, Salter nici așa nu a câștigat, mai comentă el.

– Nu, dar de aceea votul a fost atât de strâns. Au mai fost și alții care au votat așa ca mine – împotriva candidatului, deși erau, de fapt, susținătorii lui Basset. Așa cum știi, George nu este popular în anumite cercuri din acest oraș.

– Întotdeauna l-am considerat pe George un prieten apropiat al familiei Boscawen.

– El a *căutat* mereu prietenia lor, dar cred că nu a avut niciodată parte de ea. Tocmai de aceea a și schimbat tabăra de îndată ce a apărut o oportunitate atât de favorabilă. Trebuie să spun că Falmouth s-a purtat execrabil în dimineața aceea.

– Falmouth? Cum așa?

– Părea absolut hotărât să înăbușe această revoltă. Și a acționat oarecum fără scrupule în direcția asta. A făcut un sondaj de opinie public printre membrii electori chiar înainte de alegeri. Și adusese cu el un dosar cu documente – scrisori, scrisori confidențiale, adresate lui de către unul sau altul dintre membrii municipalității în ultimii câțiva ani – și amenința că le face publice dacă oamenii nu votau pentru candidatul lui! N-am putut auzi tot ce s-a spus; dar părea că îi amenință pe unii dintre electori cu retragerea sprijinului comercial și financiar!

– În cazul ăsta, e remarcabil faptul că nu a reușit.

– Eu cred că municipalitatea a acționat sub impulsul incontrolabil de a dovedi că nu este doar o marionetă în mâinile registratorului. Asta e partea care mă bucură. Nu regret decât rezultatul.

– Păcat că a doua opțiune a lui Sir Francis a fost și mai prost cumpănită decât prima, medită Ross. Sper numai că votul tău nu îți va afecta bunele relații cu familia Basset.

– Asta rămâne de văzut. Eu am încercat să îi explic motivele mele lui Sir Francis după aceea, dar nu cred că i s-au părut satisfăcătoare. Teama mea cea mai mare este ca el să nu creadă că am schimbat tabăra din cauza noilor legături dintre banca sa și banca lui Warleggan.

– Ar fi trebuit să votezi pentru George.

Pascoe închise iritat registrul de contabilitate:

– Tocmai tu, dintre toți! Tocmai tu te-ai găsit să îmi spui asta?

Ross zâmbi:

– Îmi pare rău, dragă prietene, n-ar fi trebuit să merg atât de departe. Dar tu ai spus întotdeauna că nu este treaba unei bănci să fie părtinitoare în conflictul dintre două familii. Prietenia ta cu mine este – ehei! – prea bine cunoscută pentru a o putea nega; dar antipatia ta față de George a fost întotdeauna camuflată în spatele

diplomației comerciale. Mă doare faptul că acest lucru iese la iveală tocmai acum, când îți poate afecta parteneriatul cu Basset. Dacă se întâmplă asta, loialitatea ta față de mine s-ar putea dovedi costisitoare.

Harris Pascoe deschise din nou registrul și răsfoi paginile cu nerăbdare.

– Uite, semnează asta acum, că altfel uit.

Ross semnă în partea de jos a contului său. Apărea acolo un sold creditor de aproape două mii de lire sterline.

– De data asta te supraestimezi, Ross, spuse Pascoe.

– Serios?

– Votul meu nu are la bază loialitatea mea față de tine, ci loialitatea mea – dacă ăsta o f-fi cuvântul – față de propria-mi conștiință. Din fericire pentru tine, tu îi întâlnești mult mai rar pe cei din familia Warleggan decât mine. În ultimii ani am căpătat o aversiune față de ei care nu ar putea fi depășită în intensitate decât, poate, de sentimentele tale față de ei. Nu că ar fi niște oameni incorecți – deloc chiar! – însă ei sunt exemplul perfect al noului stil de speculant comercial care a apărut în Anglia în ultimul deceniu. Pentru ei, afacerile și profitul reprezintă totul; oamenii nu înseamnă nimic. Omul care muncește pentru ei este o simplă cifră din registrul contabil. Și mai au o chestie extrem de periculoasă: singura lor satisfacție este lipsa de satisfacție în raport cu dimensiunile actuale ale afacerii lor. Pentru a fi sănătoși, ei trebuie să se răspândească rapid, precum o ciupercă otrăvitoare. Ei înhață și cresc, și iar cresc, și iar înhață... Pascoe se opri să tragă aer în piept. Probabil noi, cei care îi antipatizăm, suntem cei cu mentalități învechite. Probabil acesta este noul mers al lumii în care trăim. Dar eu nu-mi doresc să mă schimb și n-aș putea să mă cobor până într-acolo încât să-mi dau votul pentru un astfel de om, oricât de bine sau rău mi-ar fi din cauza asta!

Ross puse o mână pe umărul prietenului său.

– Îmi cer iertare din nou. Iată un raționament pe care îl găsesc întru totul respectabil... Mă întreb cât de bine se cunosc Basset și George unul pe celălalt.

– Probabil se cunosc destul de bine.

– O, din punct de vedere mercantil, da. Dar o relație de prietenie nu se rezumă la asta.

– Nu pleca încă, îi sugeră Harris. Mai rămâi o vreme, până se oprește ploaia.

– În cazul ăsta, te-ai alege cu un chiriaș. Nu cred că ploaia se va opri azi. Nu... Puțină ploaie nu face rău nimănui. Dar îți mulțumesc, oricum.

II

Când Ross ieși de la Pascoe, ploaia răpăia de-a binelea pe pietrele de pavaj, iar pârâiașul de pe marginea străzii se revărsase. Băltoacele galbene de noroi bolboroseau ca apa dată în clocot. Erau puțini oameni în jur, iar în Powder Street blocurile de cositor luceau sub stropii de ploaie, nepăzite de nimeni. Procesul de marcare trebuia să înceapă în ziua imediat următoare, însă nimeni nu-și făcea griji în legătură cu un eventual furt, de vreme ce blocurile de cositor, deși aveau o valoare de 10–12 guinee fiecare, cântăreau peste 130 de kilograme și ar fi fost puțin probabil să dispară pe neobservate.

Din Truro pleca o cantitate mai mare de cositor peste hotare decât din orice alt port din întreg ținutul. Platformele sale de depozitare erau spațioase și avantajoase, iar râul putea transporta confortabil nave de 100 de tone. Chiar în perioada aceea, Powder Street și strada învecinată erau în mai mare dezordine decât de obicei, deoarece cartierul de case cunoscut sub denumirea de Middle Row era în curs de demolare, în locul lui urmând să fie deschisă o stradă mare și nouă, care avea să asigure spațiu și aer de respirat clădirilor înghesuite din jur.

A doua zi la prânz, inspectorul și perceptorul aveau să cântărească și să evalueze blocurile de cositor pe măsură ce aveau să fie transportate în clădirea percepturii, iar în cazul în care calitatea lor se ridica la înălțimea standardelor, aveau să aplice pe ele blazonul ducatului, ca garanție a purității lor și a plății impozitului. Procesul de marcare putea dura o săptămână și la el participau tinichigii, comercianți londonezi și străini, samsari și cositorari, precum și toate oficialitățile a căror prezență era cerută de ocazie. Procesul de marcare a cositorului avea loc trimestrial – mult prea rar, ținând cont că nu putea fi vândut înainte de a fi marcat, iar minele, în special cele mici, erau nevoite să contracteze credite în acest răstimp, pentru a-și plăti cheltuielile de funcționare. Așa că împrumutau bani de la negustorii de cositor, cu dobânzi mari; iar minele mai mari obțineau credite scumpe similare de la bănci – cu precădere de la băncile Warleggan, care erau pregătite să-și asume mai multe riscuri decât alții. Astfel, atunci când

o mină intra în faliment, tot ce era vandabil – terenuri, rezerve sau bunuri – intra în posesia acestor creditori.

Era un sistem care trebuia să fie schimbat. Cromwell abolise marcarea, spre marele beneficiu al industriei, însă atunci când Charles al II-lea revenise pe tron, sistemul de impozitare fusese reinstaurat și rămăsese neschimbat încă de atunci. Ross fusese uneori tentat să înceapă o campanie pentru schimbarea lui; însă rămăsese cu amintiri dureroase în urma încercării de a sparge monopolul topitoriilor de cupru – o campanie care pe el aproape că îl adusese în faliment și crease un adevărat dezastru pentru mulți dintre prietenii lui; așa că, odată fript cu ciorbă, sufla și în iaurt!

Faptul că avea un sold creditor atât de mare la banca lui Pascoe chiar înaintea impozitării era o dovadă grăitoare a extraordinarei abundențe a filoanelor pe care le descoperise la Wheal Grace. Însă el nu rămânea să asiste la procesul de marcare. Zacky Martin, care fusese bolnav vreme de optsprezece luni, dar fusese pus pe picioare de Dwight Enys după întoarcerea acestuia, avea să rămână în locul lui.

Prin noroi și ploaie, Ross ajunse la hanul Leul Roșu – care avea să beneficieze considerabil de lumina și spațiul pe care avea să le câștige la intrarea din spate. Găsi localul plin ochi. Ploaia torențială îi alungase pe toți înăuntru, iar acum se încinsese o beție în toată regula. Aproape prima persoană pe care o zări în barul aglomerat fu hangiul, Blight, cu codița și cu vesta lui roșie. Omulețul veni grăbit să-l întâmpine, iar Ross, scuturându-și pălăria de apă, spuse:

– Îl caut pe administratorul meu, Martin.

– O, domnule. N-am văzut nici urmă de domnul Martin toată ziua. S-o fi dus la King's Head.

– Ba l-ai văzut azi. Am fost amândoi aici de dimineață. Și el are cameră aici.

– A, da, domnule, nu-mi aminteam eu bine. Păi, acum nu e aici. Socotesc că s-a dus la King's Head. Sau poate la Șapte Stele.

Ceva din vocea hangiului îi dădea de înțeles că nu e bine-venit acolo, lucru pe care Ross nu prea îl înțelegea. Scandalul pe care îl avusese cu George Warleggan în acest han se întâmplase cu mulți ani în urmă, iar Ross trecuse pe aici de multe ori de atunci.

– Mă duc să văd dacă e în camera lui. Ce număr are?

– Trimit imediat un băiat.

– Nu, prefer să merg eu însumi.

– Ăăă... e numărul nouă. Dar vă spun eu că nu e aici.

Ross își făcu loc cu coatele prin mulțime, schimbând ici-colo câte o vorbă sau un salut. Pe culoarul hotelului era foarte întuneric și în continuare foarte multă aglomerație. În drum spre scări erau două camere private, folosite pentru întâlniri în particular. Ușa uneia dintre ele era întredeschisă, așa că văzu înăuntru mai mulți bărbați care beau și discutau. Trecu mai departe către scări, dar, după ce urcase primele trepte, auzi o voce în urma lui:

– Căpitane Poldark!

Un bărbat mărunt, șters, cu o perucă scurtă, de secretar. Thomas Kevill, intendentul lui Basset.

– Scuzați-mă, domnule, Sir Francis se află în camera privată și ar considera că i-ați face o favoare dacă ați veni și dumneavoastră acolo.

Ross se întoarse pe călcâie și coborî treptele. Nu era convins că dorea să discute cu Sir Francis chiar în momentele acelea, dar ar fi fost nepoliticos din partea lui să refuze. Poate că era o ocazie numai bună să încerce să îndrepte eventualele resentimente ale lui Basset față de Harris Pascoe, se gândi el. Apoi intră în încăpere și se opri imediat în prag. Basset avea trei tovarăși de discuție: lordul Devoran; un bărbat bine îmbrăcat, între două vârste, pe care nu-l cunoștea; și George Warleggan. Nici nu era de mirare că hangiul Blight era atât de agitat!

– Căpitane Poldark, îl întâmpină Basset. Te-am zărit când treceai prin fața ușii și m-am gândit că poate bei ceva cu noi.

Era pe jumătate o invitație cordială, pe jumătate un ordin.

– Vă mulțumesc. Trebuie să mă întorc acasă în seara asta, refuză Ross. Dar rămân cu plăcere câteva minute.

– Îl cunoști pe lordul Devoran, presupun. Probabil nu pe Sir William Molesworth de Pencarrow. Și pe domnul George Warleggan.

– Pe lordul Devoran, da. Ross se înclină ușor în semn de salut. Pe Sir William nu-l cunosc, cred. Domnule... Ross făcu o nouă reverență. Și îl cunosc și pe domnul Warleggan. Am fost la aceeași școală.

– Serios? Chiar nu știam că sunteți prieteni atât de vechi.

Oare nu se *deranjase* nimeni să-i spună lui Basset sau se socotea el prea important pentru a lua în considerare asemenea frecușuri între subordonații săi?

– Noi bem Geneva, dar dacă ai alte gusturi..., adăugă Sir Basset.

– Nu, mulțumesc. Este exact ce aș alege și eu pentru a nu lăsa ploaia să-mi pătrundă în oase.

Ross se așeză între George și Sir William Molesworth – nu mai era alt scaun liber – și acceptă paharul pe care i-l întinse Kevill.

– Discutam despre spitalul pe care îl avem în plan – infirmeria pe care sperăm s-o construim lângă Truro – și am încercat să îi determin atât pe lordul Devoran, cât și pe Sir William Molesworth, să îmi împărtășească opiniile.

Deci asta era. Sir Francis nu era genul de om care să abandoneze o idee odată ce apuca să i se cuibărească în minte. Sir William, a cărui proprietate se afla în apropiere de Wadebridge, considera că un spital situat atât de departe în vest ar fi inutil pentru jumătatea estică a comitatului; lordul Devoran era de părere că centralizarea era o premisă greșită și că aveau nevoie, de fapt, de vreo șase dispensare mici, dar eficiente, situate în diferite părți ale comitatului.

Chipul lui George devenise rigid atunci când bărbatul îl văzuse pe Ross intrând, dar acum se purta de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic ieșit din comun. Ross socoti că George pierduse mult în greutate – se vedea asta cu ușurință încă de la nunta lui Dwight –, dar aspectul lui general nu era unul tocmai sănătos. Acum, George nu părea neapărat mai slab, ci mai bătrân. Lordul Devoran era un omuleț fără stare, fost asociat al lui Ross în afacerea cu topitoria de cupru, care pierduse bani în povestea aceea. La vremea respectivă, păruse să-i poarte pică pentru asta, dar mai târziu se dovedise suficient de generos încât să-i achite cauțiunea lui Ross, atunci când urma să fie condamnat pe viață la Bodmin. Avea o fiică, pe nume Betty, cu o reputație nu tocmai grozavă. Sir William Molesworth, un bărbat rotofei, cu o mustață încărunțită și un ten sănătos, de om care petrecea mult timp în natură, era o persoană cu mult mai multă influență decât Devoran, iar opoziția lui față de propunerea lui Basset ar fi cântărit greu în comitat.

– Dumneata ce părere ai, Poldark? se interesă Basset. Știu că susții planul în general, dar nu ți-ai exprimat părerea în particular.

Personal, Ross nu avea o părere anume în această privință, dar știa părerea lui Dwight.

– Ideal ar fi să existe *și* un spital central, *și* dispensare. Cum asta e puțin probabil să se întâmple, aș spune că spitalul este prioritar și că trebuie să fie situat undeva în zona aceasta. Suntem la distanță aproximativ egală față de Bodmin, Wadebridge și Penzance.

Basset încuviință printr-o mișcare a capului opinia pe care o așteptase, iar de aici se încinse o discuție generală. Ross observa o oarecare diferență la George, în felul în care acesta vorbea. Niciodată

în viață nu-i lipsise încrederea; și întotdeauna avusese grijă ca în discursurile sale în public să elimine acele mici defecte din copilărie – să evite „r"-urile lungi, să nu transforme vocalele în diftongi, să se ferească de cadențele urcătoare; în aceeași măsură, fusese atent ca nu cumva să își *însușească* un accent prin care să lase impresia că încerca – fără a reuși pe deplin – să îi imite pe cei mai buni decât el. Își menținuse cu scrupulozitate discursul cât mai neutru posibil, făcând cum știa el mai bine. Acum trecuse la următorul nivel. Acum, discursul lui se apropiase sensibil de felul de a vorbi al lui Basset sau Molesworth, fiind mai rafinat decât cel al lui Devoran. Deja. Și asta se întâmplase în numai câteva săptămâni. Devenise membru în Parlament.

Ross îi spuse:

– Cred că se cade să te felicităm, George.

George zâmbi reținut, în eventualitatea că auziseră și ceilalți aceste cuvinte, dar nu răspunse.

– Când îți ocupi locul în Parlament?

– Săptămâna viitoare.

– Vei închiria o locuință la Londra?

– Probabil. Pentru câteva luni pe an.

– Să înțeleg atunci că nu vom mai fi vecini pe coastă anul acesta?

– A, în august și septembrie fără îndoială.

– Presupun că nu intenționezi să vinzi moșia Trenwith?

– Nu.

– Dacă te gândești să vinzi vreodată, aș putea fi interesat.

– Proprietatea aceea nu va fi scoasă pe piață – niciodată! – pentru tine.

– Căpitane Poldark, interveni Basset, noi ne-am gândit că aceia dintre noi care suntem de aceeași părere să semnăm o adeziune. Nu cred că e încă timpul să cotizăm cu bani – mai avem multe de făcut până atunci; de pildă – completă Basset cu un zâmbet – să îi convingem pe cei care cred că proiectul ar trebui să fie demarat în alt mod. Dar eu aș crede că, în acest stadiu, semnăturile a cincizeci de persoane respectabile, care să promită că vor pune umărul atunci când proiectul va demara, ar fi de mare ajutor pentru a-i convinge pe mulți dintre cei care ezită în momentul acesta. Ești de acord?

– Desigur, sunt de acord.

– Sir Francis a inițiat lista de subscripție, oferind, pentru început, o contribuție de o sută de guinee. Iar eu am făcut la fel, interveni George umezindu-și buzele.

Un licăr de iritare străbătu chipul lui Basset.

– Repet, nu cer o sumă anume, Poldark. Nu în stadiul acesta. De semnătura dumitale am nevoie.

– Și o veți avea, răspunse Ross. Împreună cu o sută de guinee.

– E foarte amabil din partea dumitale. Sper să nu te simți luat cu arcanul într-un moment dificil.

– Metafora vă face o nedreptate, Sir Francis. Nu sunt atât de beat încât să refuz paraua regelui[1]. O să vă dau o cambie exigibilă la banca lui Pascoe.

Basset ridică din sprânceană, neplăcut impresionat de înțepăturile care își făcuseră loc în discuție.

– Așa cum am spus deja, nu e absolută nevoie. Dar mulțumesc, îți sunt recunoscător. Să înțeleg că dumneavoastră, domnilor, nu sunteți convinși deocamdată de justețea cauzei noastre? întrebă el, întorcându-se către ceilalți doi oaspeți.

Devoran ezita, dar Sir William Molesworth rămase de neclintit. Ross se uită la George: după ani buni, era pentru prima oară când erau împreună așa ca acum și nu se puteau certa nestingheriți și nici nu puteau s-o ia din loc.

– N-am mai auzit nimic despre Geoffrey Charles în ultima vreme. Presupun că se descurcă bine la școală? întrebă Ross.

– E prea devreme să ne dăm seama. Cred că a moștenit ceva din tendința spre leneveală a tatălui său.

– Probabil îți amintești că la școală tatăl lui era mai dezghețat decât oricare din noi doi.

– O promisiune pe care nu și-a respectat-o până la sfârșit.

Tăcură amândoi în timp ce vorbi Molesworth.

Apoi George spuse:

– Acopăr, desigur, în întregime cheltuielile considerabile pentru educația lui Geoffrey. Asta deși i s-ar cuveni să aibă un venit propriu suficient de mare.

– De unde?

– Din acțiunile de la mina ta.

---

[1] În original, *the King's shilling* – practică strâns legată de metoda recrutării forțate. Se referă la faptul că recruților li se oferea ca arvună un șiling. Dacă acceptau plata, erau implicit de acord să se înroleze în Marina Regală sau armata britanică. (n.tr.)

– Elizabeth a vândut acțiunile de la mina mea.

– Ți le-a vândut ție, în schimbul unei părți neînsemnate din valoarea lor reală. Ai știut tu cum s-o duci de nas.

– Eu nu te-aș sfătui să răspândești versiunea asta distorsionată a evenimentelor. Până și soția ta te-ar numi mincinos.

– ... și toată chestiunea asta privind găsirea pacienților potriviți, spunea lordul Devoran, ar fi stabilită la nivel de dispensare, în loc să depindă de patronajul individual. Dacă...

– Și inevitabil, adăugă Sir William Molesworth, dacă spitalul central ar fi amplasat mai departe către est...

Ross întrebă:

– Cu mormântul mătușii Agatha cum a rămas?

– Ce-i cu el?

– Presupun că ai comandat o piatră de mormânt.

– Nu.

– Mă gândesc că, deși n-ai avut-o deloc la suflet cât a trăit, nu poți totuși să-i negi femeii dreptul la o dovadă că a existat la un moment dat!

– Asta va decide Elizabeth.

– Poate îmi dai voie să trec să o văd pe Elizabeth și am putea discuta despre asta.

– N-ar fi tocmai oportun.

– Pentru cine?

– Pentru ea. Și pentru mine.

– Poți să iei decizii în locul ei în asemenea chestiuni familiale?

– Elizabeth nu este o Poldark.

– Dar a fost, George. A fost.

– Un lucru pe care l-a regretat multă vreme – și nu fără motiv.

– Cine știe ce motive de regret mai găsește până ajungem în mormânt...

– Blestemat să fii și blestemat să-ți fie sângele pentru eternitate!...

– *Domnilor,* îi întrerupse Basset, care nu auzise decât ultima parte. Nici unuia dintre dumneavoastră nu-i șade bine să...

– Nu ne șade bine, confirmă Ross, dar cu toate astea o facem. Ne ciondănim din când în când, așa cum fac tovarășii de joacă din cauză că se întâlnesc prea des. Rog să avem iertare și să ne treceți cu vederea.

– Bucuros trec cu vederea lucrurile care nu se întâmplă în prezența mea. Dar nu se cuvine să dăm frâu liber ostilităților de vreme ce ne-am adunat aici pentru a discuta o chestiune caritabilă.

– Din nefericire, spuse Ross, ambele se învață în cei șapte ani de acasă.

Urmară câteva clipe de tăcere. Sir Francis își drese vocea iritat:

– Sir William, așa cum tocmai spuneam, chestiunea amplasării spitalului este una care poate fi analizată de comisie...

III

Ross ajunse târziu la Nampara în seara aceea. Vântul îi bătuse din față tot drumul și, în plus, era ud până la piele.

– Dragul meu, nu e deloc înțelept ce faci! îl mustră Demelza. Ai mâncat de seară? Stai să-ți scot cizmele. Trebuia să rămâi la Harris peste noapte!

– Știind că probabil îți imaginezi că zac înecat într-un șanț sau că sunt atacat de tâlhari la drumul mare? Ce face Jeremy?

Jeremy se recupera după vaccinul împotriva vărsatului. Îi dăduseră o carte din care să citească, astfel încât să nu vadă ce i se pregătește. Cu toate acestea, scăpase un țipăt ascuțit atunci când Dwight îi făcuse incizia aceea adâncă. Demelza se simțise atunci ca și cum chiar ei i-ar fi înfipt cineva cuțitul în pântece.

– I-a trecut febra și a mâncat astăzi. Îi mulțumesc lui Dumnezeu că deocamdată Clowance e scutită de chinul ăsta! Nici măcar nu cred că o să fiu de acord vreodată. Eu sunt... Cum se spune? Imună. Ea de ce n-ar fi?

Ross se dezbrăcă de cămașă și se aplecă pe fereastra dormitorului să privească marea. Atmosfera fusese atât de întunecată toată ziua, încât seara aceea lungă începea abia acum să facă loc nopții. Rafalele de vânt împleteau văluri subțiri de ploaie, întrețesându-le în toate direcțiile peste întinderile de nisip, largi și întunecate. Marea nu fusese stârnită de vânt, ci fusese potolită de ploaie, iar acum se unduia lin la țărm, asemenea unor omizi verzi, cuprinse de letargie.

Discutară despre ultimele bârfe în timp ce el se schimbă. Apoi, Demelza coborî să-i spună lui Jane să aducă grumazul fript de oaie, deși Ross insistă că nu-i era foame.

– Am primit încă o invitație, Ross! Acum, de când ai ajuns celebru, curg întruna!

Ross luă scrisoarea. Avea antetul moșiei Tregothnan și spunea așa:

Stimată doamnă Poldark,

Fratele meu și cu mine am fi încântați dacă dumneavoastră împreună cu soțul dumneavoastră ne-ați putea face o vizită în ziua de marți, 26 iulie, pentru a lua prânzul și cina împreună cu noi și a rămâne aici peste noapte. Nepotul meu, Hugh, se va reîntoarce pe vas în ziua imediat următoare și și-ar dori să aibă ocazia să vă vadă din nou înainte de a pleca. La rândul meu, mi-ar plăcea să am ocazia de a vă cunoaște și de a-i mulțumi personal căpitanului Poldark pentru a-mi fi readus nepotul teafăr și nevătămat din lagărul terifiant unde a fost închis.

Al dumneavoastră, cordial,

Frances Gower

Demelza studia cu atenție una din urechile lui Garrick, suspectând că adăpostește niște paraziți. Trecuseră câțiva ani buni de când lui Garrick i se interzisese accesul în camera aceasta, însă, pe măsură ce vârsta îi mai domolise impulsul spre mișcări bruște și violente și, prin urmare, mobila și vasele erau mai în siguranță, câinelui i se permisese, treptat, să intre din nou în salon. Așa cum motivase Demelza atunci când Ross protestase cu jumătate de gură: „Aproape toți aristocrații își țin câinii pe lângă ei, în salon". Iar Ross replicase atunci: „Nici unul dintre aristocrații ăia nu-l are pe Garrick al nostru".

Ross luă o înghițitură de bere, după care apucă din nou scrisoarea.

– Cum a venit?

– Cu omul nostru din Sherborne.

– Adică prietenul nostru, locotenentul Armitage, n-a dat o fugă până aici să ți-o aducă?

– Nu, nu.

– Și totuși, pari puțin entuziasmată de toată chestia asta.

Demelza ridică privirea:

– Ce *vrei* să spui?

– Păi... agitată... înduioșată... Nu?

– Dumnezeule mare! Ross, ideile tale sunt de-a dreptul caraghioase! Eu... Știi că am o oarecare simpatie pentru locotenentul Armitage; dar trebuie să mă crezi tare fraieră dacă îți închipui că mă emoționez atât pentru o simplă invitație!

– Mda... Mă rog, poate am eu prea multă imaginație. Poate grijile pe care ți le faci pentru Jeremy te fac să ai privirea asta...

Continuă să mănânce. Garrick, care se bucura de orice mică atenție care i se acorda, rămăsese întins pe spate, dorindu-și mai mult. Avea una din labele din față îndoită pe jumătate și unul din ochi se zărea ușor bulbucat și sălbatic prin părul dezordonat. Acum, animalul pufnea zgomotos pentru a recăpăta atenția Demelzei.

– Ce zi, spuse Ross. A plouat întruna încă din zori.

– Fânul nostru arată ca părul lui Jeremy înainte să îl pieptăn de dimineață.

– L-am văzut pe George Warleggan după cină.

– Ah... Da?

Ross îi explică circumstanțele întâlnirii lor.

– Deci, într-un fel, totul a decurs pașnic. Însă nu mai puțin dezagreabil. Omul ăsta are ceva în caracterul și înfățișarea sa, care îți declanșează automat o reacție fizică, de respingere. Când l-am văzut stând acolo, mi-a displăcut profund faptul că am fost invitat să mă așez lângă el; dar nu aveam nici cea mai mică intenție să spun ceva ca să îl provoc! Probabil și el simte la fel în ceea ce mă privește.

– Măcar n-o să stea prea mult pe la Trenwith anul ăsta.

– Iar eu am să fac o piatră de mormânt pentru Agatha, fără să-i mai deranjez pe ei.

Demelza se aplecă din nou asupra lui Garrick, iar Ross studie curba bine conturată a trupului femeii: fund și coapse mici și ferme, tălpile papucilor, care scoteau în evidență albul pielii, precum palmele mâinilor unui negru, bluză albastră de mătase și fustă de olandă; părul închis la culoare, care se revărsa deasupra câinelui, atingându-l, linia abia întrezărită a gâtului, peste care părul cădea în valuri.

– Ce ai de gând să faci în privința asta? întrebă el dintr-odată.

– În ce privință? A... Păi de data asta nu prea pot să zic ceva, nu?

– De ce nu?

– Dacă insist să mergem de data asta, vei crede că vreau să merg din anumite motive personale.

– *Eu*, unul, cu siguranță nu-mi doresc să merg!

– Păi, în cazul ăsta, mai bine nu mergem și gata!

Ross se ridică de la masă și îl înghionti pe Garrick cu piciorul. Garrick pufni de plăcere, apoi se rostogoli și se ridică în picioare, cât era de mare.

– Ei, poftim! exclamă Demelza. Acum ai stricat tot. Cred că de la iepuri se tot alege cu târâtoarele astea!

Se lăsă pe vine și încercă să se ferească de încercarea lui Garrick de a o linge pe față.

Ross începu să-și umple pipa.

– Dumnezeu știe ce i-am putea spune femeii ăsteia, fără să o jignim.

Era atât de obișnuit să fie presat să accepte invitații, încât se simți brusc privat de insistențele cu care se obișnuise. Aversiunea lui pentru ieșirile în societate – înalta societate – era cât se poate de reală, dar, cum natura umană este adesea perversă, mintea lui începu să treacă în revistă problemele pe care le ridica un refuz în cazul de față. Dacă el îl scăpase pe Hugh Armitage din închisoare – chiar dacă fără intenție –, la rândul lui, Hugh Armitage probabil îi salvase viața lui Dwight datorită cunoștințelor sale aprofundate de navigație (încă o noapte pe mare i-ar fi putut fi fatală lui Dwight). Ar fi fost o dovadă de mojicie și de lipsă de bune maniere să-i refuze invitația – asta dacă nu găsea între timp o scuză cu adevărat credibilă. Și, deși știa că Demelza era impresionată de tânărul acela, nu prea părea posibil ca prietenia lor să evolueze necontrolat la o ultimă întâlnire.

– Mă înspăimântă gândul de a petrece o zi și o noapte în compania lui George Falmouth, mărturisi Ross. Îmi spunea Harris că s-a purtat mizerabil la alegerile astea.

– Probabil există resentimente între ei în momentul acesta, Ross. Dacă am merge, oare o să se creadă că noi... că tu vrei să împaci și capra, și... Cum era?

– Și varza? A, te referi la... Chiar nu văd de ce. Părerea pe care o au Basset și Falmouth unul despre celălalt îi privește personal. Eu nu mă declar de partea nimănui – cu atât mai puțin în condițiile în care Basset alege – într-o manieră atât de nonșalantă – să ignore conflictul meu cu George Warleggan.

– Știi de ce mi-e întotdeauna teamă când te vezi cu George, Ross? Că vă veți certa – așa cum faceți de obicei – și că următorul lucru care vă va trece prin minte e să vă provocați la duel.

Ross râse:

– În privința asta, cred că poți să stai liniștită. George este un om de afaceri cu capul pe umeri și cu multă minte. Știu că am ajuns să ne și încăierăm de vreo două sau trei ori în viață, dar asta se întâmplă sub impulsul momentului; ultima oară s-a întâmplat cu mai mulți ani în urmă. Plus că ne maturizăm și devenim puțin mai înțelepți cu fiecare zi care trece. Ar intra bucuros într-un duel comercial cu mine, indiferent de motivul pentru care aș dori sau aș îndrăzni să-l

provoc. Dar pistoalele – astea sunt, din punctul lui de vedere, recuzita de melodramă a aristocraților, a boierilor mărunți sau a militarilor care nu au destulă minte.

– Ceea ce mă preocupă pe mine, insistă Demelza, este atunci când îl întâlnești în prezența oamenilor ăstora importanți în cercurile cărora te învârți tu acum. Nu există pericolul ca el să se simtă încolțit și astfel să fie forțat să te provoace, pentru că asta așteaptă ei de la el?

Ross rămase pe gânduri.

– Ești singura femeie pe care o cunosc care știe să pună problema atât de direct.

– Mulțumesc, Ross.

– Dar, de fapt, pe George ar trebui să-l pui în gardă, de vreme ce eu sunt soldatul, iar el, negustorul. El ar fi mult mai degrabă în pericol în urma unei astfel de provocări, de aceea presupun că bunul lui simț îl va apăra.

– Iar eu vreau să cred că nu va trebui să vă întâlniți prea des într-o companie atât de selectă.

Câteva minute mai târziu, Ross ieși afară să se uite la doi viței nou-născuți, iar Betsy Ann Martin intră să strângă masa. Când termină de strâns, Demelza îl împinse pe Garrick afară pe ușă și rămase singură. Urcă la etaj să vadă ce fac copiii. Jeremy respira zgomotos; în urma febrei, rămăsese cu nasul înfundat. Clowance dormea ca un îngeraș, cu pumnul strâns sprijinit de buză, iar degetul mare aproape băgat în gură.

Demelza se duse apoi în dormitorul lor și scotoci în buzunarul interior al fustei. Scoase de acolo o a doua scrisoare care sosise cu poșta.

Venea de la aceeași adresă ca prima, dar avea un sigiliu diferit și era scrisă de o altă mână.

În partea de sus, scria simplu: „D.P. de la H.A." și spunea așa:

Pentru D.

Mersul ei e precum umbletul călare al inegalabilei Diane
Prin ploaie sau sub clar de lună,
Zbor lin, de albatros purtat de vânt
Peste valuri, în larg de mare.
Astfel, în ea se-mbină, îngemănate,
Lumina cerească și paliria de pe pământ.

Zâmbetul ei e ca răsăritul de soare pe-un val
În zori de zi și-n miez de vară,
O rază de lumină ce pătrunde în grota întunecată,
Ducând cu ea suflul dimineții.
Astfel, noapte și zi de bucurie tresar
Cu patimă nou-născută.

Mersul ei e ca o adiere, surâsul îi e rază de lumină
Printre cei plini de păcate încă nemărturisite.
Dar unul din ei își cunoaște năpasta,
Și nu a fost încă izgonit din Rai.

Capitolul 10

I

La mijlocul lui iunie era ziua de naștere a Rowellei: făcea cincisprezece ani, iar mama ei îi trimise o prăjitură cu diligența. Morwenna îi dădu un mic crucifix din argint, pe care îl comandase de la Solomon, giuvaiergiul. Domnul Whitworth îi oferi o carte de meditație despre Apocalipsa Sfântului Ioan Divinul.

Trecuse, de asemenea, o lună din ziua în care se născuse John Conan Osborne Whitworth.

Îi mergea bine și căpătase ceva putere, însă mama lui încă nu se întremase. Reușise să asiste la botez și se ridica din pat în fiecare după-amiază pentru câteva ore, însă era foarte palidă și apatică, nu putea alăpta copilul, iar înfățișarea ei plăcută și gingașă de altădată pălise acum cu totul. Doctorul Behenna spunea că femeia suferea de o sensibilitate a vaselor de sânge din zona uterului și de aceea îi extrăgea sânge periodic. Infecția, îl avertizase el pe Osborne, putea să se extindă către pelvis. Pentru a împiedica acest lucru, Morwenna era înfășurată în fiecare dimineață, timp de două ore, în pături îmbinate în oțet cald. Doica pe care o angajaseră să se ocupe de John Conan fusese, de asemenea, instruită să o ungă pe Morwenna cu alifie mercurială pe coapse și șolduri. Până acum, tratamentul nu adusese nici o ameliorare.

Era o seară de vineri senină și umedă, iar după cină Osborne se afla în biroul lui, notându-și ideile pentru predică. Lăsase ușa de la birou întredeschisă – Osborne avea convingerea că servitorii munceau mai cu spor știind că stăpânul nu era complet izolat. Auzi deodată un zgomot de pași și un clinchet metalic și o zări pe Rowella cărând albia cenușie din tablă pe treptele care duceau la primul etaj. Întorcându-se la locul lui după ce se asigurase că nu se înșală, se gândi că atât Sarah, cât și Anne erau deja în pat. În afară de asta, era albia mai mare, pe care o folosea el – asta în rarele ocazii când chiar o folosea. Detaliul acesta îi stărui în minte în timp ce încerca să se concentreze la predica lui. Dar, după ce termină încă un paragraf, o auzi pe Rowella coborând, pentru ca, după vreo alte cinci minute, Rowella să urce din nou la etaj, de această dată însoțită de cele două slujnice ale lui, fiecare dintre ele ducând câte un urcior; în urma lor plutea un văl de abur.

Bărbatul puse stiloul pe birou și îndoi capătul acestuia cu degetul mare. Oare nu mai ținuse o predică pe acest subiect și înainte? Și, dacă da, oare notițele nu ar fi trebuit să fie arhivate undeva, într-o cutie, la mansardă? Când se gândi la asta, gura i se uscă deodată foarte tare; ai fi zis că toată saliva se evaporase dintr-odată. Se duse la o măsuță de lângă perete și dădu rapid pe gât două pahare de whisky. În acest răstimp, le auzi pe cele două slujnice coborând. Rowella însă nu era cu ele.

În ciuda constituției lui stângace, la nevoie putea merge și tiptil. Prin urmare, urcă în liniște primul rând de trepte și se duse să asculte la ușa camerei soției lui. O auzi tușind o dată, dar știa că era puțin probabil ca ea să se mai ridice din pat în ziua aceea. Apoi, asemenea unui tată-model, merse să arunce o privire la cele două copile ale sale și le sărută de noapte bună. Ele ar fi vrut ca el să mai rămână, însă el le spuse că nu poate, pentru că are mult de lucru. Apoi urcă la etajul al doilea. Zăvorul de la mansardă se deschise ca și cum ar fi fost uns recent. Bărbatul intră, traversă camera tiptil, se așeză ușor pe o cutie de lemn de lângă perete și puse ochiul în dreptul găurii.

La început, faptul că soarele încă nu asfințise îi tăie oarecum elanul; plus că îi era teamă nu doar că ea nu era în câmpul lui vizual, dar și că lumina ce pătrundea pe fereastră îl va împiedica să vadă prea bine. După câteva clipe însă, reuși să focalizeze și o văzu stând pe un scaun și pieptănându-și părul. În fața ei se afla albia de tablă, din care se ridica aburul. În timp ce el privea, ea mai turnă apă dintr-unul din urcioare și verifică rezultatul cu mâna. Chiar era o fată

foarte banală, cu sprâncenele ei de culoarea nisipului, cu nasul ei lung și subțire și cu buza ei tremurândă. Își ridică poalele și începu să tragă în jos jartierele și ciorapii negri. După ce termină, se așeză, ținându-și fustele ridicate deasupra genunchilor, și testă apa cu degetele de la un picior.

Picioarele ei nu aveau cine știe ce formă, însă labele picioarelor ei îl fascinau. Erau lungi, subțiri și excelent proporționate, cu unghii frumoase și regulate și piele palidă și fină, prin care se zăreau câteva vene albăstrui, asemenea unor linii fine în alabastru. Pe măsură ce le încorda, verificând fierbințeala apei, oasele apăreau și dispăreau, descoperind osatura delicată. Labele picioarelor îl fascinaseră întotdeauna, iar acestea erau cele mai frumoase pe care le văzuse el vreodată.

Fata se ridică, așternu un prosop pe podea, păși pe el și își dădu jos cele două fuste, rămânând în pantalonașii albi, lungi. Arăta chiar penibil cum stătea acolo, în timp ce începu să-și scoată bluza. Sub bluză avea o altă bluză, iar sub aceasta din urmă purta o flanelă. Așa, îmbrăcată în flanelă și pantaloni, se îndepărtă și ieși din câmpul lui vizual. Osborne închise ochii și își sprijini capul de perete, deznădăjduit. Apoi ea se întoarse cu două panglici verzi și începu să-și împletească părul. În timpul ăsta, buzele ei se mișcau, iar el înțelese că fata fredona o melodie. Cel mai probabil nu era un cântec de slavă, ci vreun cântecel naiv și ușor de reținut pe care îl auzise în oraș.

Lumina de afară se mai estompase puțin, dar vremea se înseninase în preajma apusului, iar acum cerul strălucea în razele amurgului. Acestea învăluiau camera într-o lumină delicată. Cineva făcu un zgomot undeva mai jos, iar Rowella se opri din împletit, ascultând cu atenție, cu capul aplecat într-o parte și degetele nemișcate pe moment. Ascultă și el. Era idiotul de Alfred, servitorul lui, care trântise ceva. Ar fi meritat o bătaie zdravănă!

Se lăsă liniștea, iar ea continuă cu împletitul. El aștepta. Nu mai avea nici pic de salivă să înghită.

Ea se ridică în picioare, înaltă și uscățivă, și își trase flanela peste cap, rămânând goală până la brâu. Osborne își reținu cu greu un strigăt de mirare, atunci când îi zări sânii; era cea mai mare surpriză din viața lui. Deși nu avea decât cincisprezece ani, sânii ei erau plini și frumoși. Erau mai mari decât ai surorii ei, mai rotunzi decât ai primei lui soții, mai albi și mai puri decât cei ai femeilor din lupanarele din Oxford. Rămăsese cu gura căscată, nevenindu-i să creadă ceea ce vedea. Cum puteau oare să fie ascunși atât de bine de dantela

bluzelor, de pliurile rochiilor, de masca pânzei și a bumbacului, de iluzia brațelor subțiri și îngustimea spatelui?

Apoi Rowella ridică brațele ca să-și prindă părul la spate, iar sânii ei se proiectară în afară, îndrăzneți, asemenea unor fructe proaspete și pline, descoperite dintr-odată și crescând într-un pom mult prea subțire. După câteva clipe, fata își trase pantalonașii în jos, îi scoase, se ridică în picioare, iar apoi se lăsă pe vine în albia îngustă și începu să se spele.

II

Morwenna citea atunci când Ossie intră în cameră. Cititul devenise singura ei evadare, o eliberare de slăbiciunea propriului ei trup, de suferințele provocate de tratamentele zilnice, de nevoile unui copil pe care nu-l putea hrăni și de care nu putea începe să se atașeze, precum și de sentimentul că era prizonieră în casa asta, alături de un bărbat a cărui simplă prezență o oprima. Mulțumită Rowellei și bibliotecii celei noi, avea constant o rezervă de cărți noi de citit, în special de istorie, dar și câteva de geografie și puține – foarte puține – despre teologie. Convingerile ei religioase, adânc înrădăcinate, fuseseră puse la grea încercare în anul acesta din urmă și, într-un fel, cărțile despre virtuți creștine precum modestia, compasiunea, răbdarea și supunerea n-o mai impresionau câtuși de puțin. Se rugase în privința asta, dar încă nu simțea că rugăciunile ei ar fi primit vreun răspuns. Era înverșunată și se rușina de înverșunarea ei, dar nu era capabilă să iasă din acea stare.

Imediat ce-l văzu pe Ossie, își dădu seama că se îmbătase. Era ceva rar la el; în mod normal, bea foarte mult, dar știa când să se oprească. Nu-l văzuse niciodată clătinându-se pe picioare și nici nu-l auzise vorbind împleticit. Avea măsura lui.

De data aceasta, intră îmbrăcat cu cămașa lui de noapte din mătase galben canar, cu pliuri late, cu părul în dezordine și privirea tulbure.

– Ah, Morwenna, spuse el și se așeză cu greu lângă patul ei.

Ea puse semnul de carte între paginile cărții.

– Săptămânile astea, lunile astea, continuă el, în care l-ai p-purtat cu mândrie în pântece pe copilul nostru, au fost grele pentru tine. Știu prea bine, nu nega. Te rog, nu nega! Doctorul Behenna spune că ești mult mai bine acum, dar încă ai nevoie de îngrijiri. Pe care,

după cum știi, voi încerca să ți le ofer. Am făcut-o până acum și o voi face în continuare. Grijă. Mare grijă. Mi-ai oferit un copil sănătos, iar acum te simți mult mai bine.

– A spus doctorul Behenna asta?

– Dar eu cred că trebuie să te gândești puțin... să te gândești la cât de greu a fost... săptămână după săptămână, după săptămână... pentru mine. Pentru mine. Înțelegi tu? Pentru mine. Ăsta este reversul monedei. În timpul sarcinii, a fost o așteptare răbdătoare, încordată. La naștere, la parturiție, a fost și mai multă încordare, și mai intensă așteptarea. La un moment dat, pot spune, starea ta era disperată. Deși nu se știe niciodată cât de mult exagerează Behenna gravitatea unei boli pentru a i se recunoaște meritele. Dar fie! De atunci a trecut o lună – patru săptămâni lungi – pentru mine așteptarea, tensiunea au continuat.

Puțin emoționată în ciuda voinței ei, Morwenna spuse:

– O să fiu mai bine peste un timp, Ossie. Poate dacă tratamentele astea nu dau rezultate, doctorul Behenna va încerca altceva.

– Nu poate continua așa, spuse Ossie.

– Ce nu poate continua așa?

– Eu sunt preot, un slujbaș al Sfintelor Canoane, și încerc să-mi fac datoria în consecință – în conf-conformitate cu jurămintele serviciului divin. Dar sunt și om totodată. Toți suntem oameni pe acest pământ, Morwenna, înțelegi tu asta? Uneori mă întreb dacă înțelegi.

Ea îl privi în ochi și pricepu îngrozită că nu numai băutura era cea care îi împleticea vorbele. Poate că băutura nu avea nici un amestec, până la urmă.

– Ossie, dacă te referi la..., începu ea.

– Exact la asta mă refer...

– Dar nu mă simt bine! E prea devreme!...

– Prea *devreme?* Au trecut *patru săptămâni!* Cu Esther n-am așteptat niciodată atât! Vrei să mă îmbolnăvesc și eu? Trebuie să știi că nu stă în natura umană să...

– Ossie!

Femeia se ridicase în capul oaselor, iar părul ei împletit îi amintea într-un fel înnebunitor de celelalte cosițe împletite pe care tocmai le văzuse.

– Este dreptul unui bărbat să-și dorească femeia! Și e de datoria femeii să se supună! Cele mai multe neveste – Esther se număra

printre ele... Ea era întotdeauna recunoscătoare să primească atenţiile soţului ei. Întotdeauna!

Zicând acestea, o apucă de mână.

– Ossie, îl imploră ea. Te rog, Ossie, nu ştii că încă nu sunt...

– Acum taci, zise el, după care o sărută pe frunte şi pe buze. O să spun acum o mică rugăciune pentru noi amândoi. Apoi trebuie să mi te oferi ca soaţă. În curând se va termina.

III

Casa de rugăciune Nampara fusese deschisă în martie, iar un predicator important din eparhie venise acolo să le vorbească credincioşilor şi să le ofere binecuvântarea lui – atât lor, cât şi noului lăcaş. Fusese o reuşită notabilă pentru Sam, deoarece, pe lângă cei douăzeci şi nouă de enoriaşi ai săi, pentru care putea garanta, cu sinceritate şi evlavie, că l-au descoperit pe Hristos, mai veniseră alţi vreo douăzeci şi ceva care se înghesuiseră în bisericuţa neîncăpătoare, majoritatea ajunşi acolo – fără îndoială – doar din curiozitate. Unii dintre aceştia însă, fuseseră profund impresionaţi de cuvintele predicatorului, aşa că numărul total al enoriaşilor lui Sam crescuse, după slujbă, la treizeci şi patru, în timp ce alţi câţiva duceau încă o luptă lăuntrică, fiind tentaţi să se convertească. După aceea, predicatorul îl felicitase pe Sam şi, înainte de plecare, şezuse la masă cu cei mai vârstnici membri ai congregaţiei.

În iunie însă, veni un alt bărbat, iar prezenţa lui nu aduse aceeaşi căldură şi aceeaşi bucurie. Numele lui era Arthur Champion şi era reprezentant al eparhiei. Predica cu pricepere, însă fără emoţia aceea înălţătoare la care te-ai fi aşteptat. După adunare, petrecu noaptea cu Sam la Reath Cottage, mâncând pâinea cu gem pe care i-o oferise Sam şi dormind în vechiul pat al lui Drake. Era un bărbat cam la vreo patruzeci de ani, care fusese ajutor de cizmar înainte de a simţi chemarea. După cină, abordă politicos, dar ferm, chestiunea finanţelor micii congregaţii conduse de Sam. Era interesat să afle dacă toţi membrii participanţi îşi plăteau cotizaţiile, dacă se ţinea o evidenţă şi dacă Sam avea un asistent bun şi de încredere care să păstreze banii în siguranţă. De asemenea, voia să ştie cum fusese ridicată mica biserică, cât costase ridicarea ei şi ce datorii se strânseseră. Mai voia să afle şi dacă locurile din faţă erau mai scumpe decât cele din spate şi cu cât anume. Cine păstra evidenţa activităţilor congregaţiei şi cine

planifica adunările săptămânale. Cu cât se putea contribui pentru vizitele predicatorilor ambulanți și pentru cei care lucrau cu normă întreagă pentru cauza lui Hristos.

Sam ascultă cu răbdare și smerenie și răspunse, pe rând, la toate întrebările. Cei mai mulți dintre membrii participanți își plăteau cotizațiile când puteau, dar, cum sărăcia în zonă era foarte mare, aceste plăți nu veneau întotdeauna regulat, așa cum se întâmpla, poate, la oraș.

– Eu zic că așa ar trebui, Sam, exact la fel, spuse Champion, cu un zâmbet amabil. Vezi tu, nu merită să aparții unei societăți pentru care nu merită să te sacrifici. În special dacă vorbim despre o comunitate care a descoperit mântuirea.

Sam mai spuse că are câțiva asistenți buni, dar nu apelase la nimeni să țină o evidență și să păstreze banii în siguranță. Nota el însuși aceste lucruri într-un carnet negru, iar banii, atunci când existau, erau ținuți sub patul în care musafirul lui avea să doarmă în noaptea aceea.

– Frumos! spuse Champion. Te descurci bine, Sam, dar cred eu că e de dorit să împarți responsabilitatea cu doi sau trei vârstnici din grup. Într-adevăr, asta e necesar într-o societate, ca să fie bine administrată.

Sam explică faptul că biserica fusese ridicată pe un teren oferit de căpitanul Poldark, iar pietrele folosite la construcția ei fuseseră luate din sala mașinilor de la mina Wheal Maiden, aflată în apropiere, dar care acum era în ruină. Acoperișul fusese construit din lemnul unei epave naufragiate pe plaja Hendrawna exact la momentul potrivit. Iar căptușeala de paie fusese procurată cu cheltuieli minime. Toate băncile din interior fuseseră improvizate la nivel local, în vreme ce altarele și amvonul fuseseră lucrate de fratele lui, Drake, priceput la mânuirea fierăstrăului, din lemn luat de la o veche bibliotecă pe care căpitanul Poldark tocmai o reconstruia. Așadar, dat fiind că clădirea nu costase aproape nimic altceva decât timpul oamenilor, care munciseră ca robi credincioși ai divinului Iehova, Sam nu socotise de cuviință să ceară vreo plată pentru accesul în casa lui Dumnezeu de la cei care o construiseră.

– Corect, Sam, corect, spuse Champion cu blândețe. Corect și frumos din partea ta. Dar cât de curând ar fi de preferat să percepi poate o mică taxă, pentru că altminteri nu vei putea contribui la marea frăție de care aparții acum. Multă muncă se face de la centru, vezi și tu doar, prin predicatorii ambulanți și cei care își dedică viața cu totul

lui Dumnezeu. Nu avem nevoie decât de obolul văduvei[1] de la fiecare suflet, de la fiecare suflet care și-a găsit mântuirea.

Sam își admise greșeala, iar apoi continuară să discute despre organizare, despre felul în care era bine să se stabilească adunările și socializările claselor, despre îndrumările care ar fi fost necesare și despre existența sau nu a unei alte persoane care să-l înlocuiască pe Sam atunci când era bolnav sau nu era în localitate. Toate aceste detalii erau necesare, iar Sam înțelegea acest lucru pe deplin; toate făceau parte din procesul de a deveni membri permanenți și activi ai marii Congregații Wesley[2]. Fără îndoială, organizarea era la fel de necesară ca și revelația. Și totuși, această revenire forțată cu picioarele pe pământ îi dădea lui Sam o senzație de disconfort. Pentru Sam, acel spirit care îl animase și spiritul care trecuse ca un fulger de vară prin marea adunare de la Gwennap de anul trecut erau adevăratul izvor al mântuirii; deși nu-i era greu să dea dovadă de spirit practic în alte aspecte, simțea că a da dovadă de pragmatism în chestiuni atât de vitale pentru suflet era ca și cum, după ce ai fi făcut saltul peste prăpastie, cineva ți-ar fi cerut să te întorci și să construiești un pod.

Discutară și se rugară împreună vreme de aproape un ceas, după care Arthur Champion spuse:

– Sam, aș dori să schimb două vorbe cu tine într-o altă chestiune, mai intimă. Sunt absolut sigur că tu ai convingerea că totul se întâmplă între tine și Mântuitorul tău, dat fiind că rar mi-a fost dat să întâlnesc oameni atât de pătrunși de bucuria izbăvirii ca tine. Dar este de obligația și datoria mea să raportez la eparhie că totul merge bine și așa cum se cade. De aceea, te-aș ruga să cauți adânc în sufletul tău și să îmi spui dacă ai vreun gând cu păcat sau vreo tentație pe care dorești să o discuți cu mine.

Sam îl privi lung.

– Cu toții avem nevoie de purificare în fiecare clipă din viața noastră, frate. Dar eu nu pot să spun că acum sunt în pericol mai mare

[1] Aluzie la Evanghelia după Marcu, 12:42-44: „A venit o văduvă săracă și a aruncat doi bănuți, care fac un gologan. Atunci Iisus a chemat pe ucenicii Săi și le-a zis: «Adevărat vă spun că această văduvă săracă a dat mai mult decât toți cei ce au aruncat în vistierie; căci toți ceilalți au aruncat din prisosul lor, dar ea, din sărăcia ei, a aruncat tot ce avea, tot ce-i mai rămăsese ca să trăiască.»" (n.tr.)

[2] Frații John și Charles Wesley, doi dintre întemeietorii religiei metodiste, inițial (aproximativ 1740) ca mișcare de renaștere spirituală în sânul Bisericii Anglicane, dar apoi dezvoltată separat de aceasta. (n.tr.)

decât eram anul trecut sau în orice alt moment de când am aflat mântuirea. Dacă ai motive să crezi că Satana îmi este alături, atunci te-aș ruga să mă povățuiești ca să evit primejdia.

– Ce vreau să spun, reluă Champion, dregându-și glasul. Mi s-a spus că te-ai însoțit cu o femeie care are o reputație proastă prin părțile locului.

Urmară câteva clipe de tăcere. Sam își slăbi lavaliera.

– Te referi cumva la Emma Tregirls?

– Cred că așa o cheamă.

– Eu credeam că face parte din misiunea mea sfântă de lider spiritual să încerc să readuc sufletele rătăcite la turma lui Hristos, răspunse Sam.

Champion își drese glasul din nou:

– Așa și este, frate, așa și este.

– Și atunci? Unde am greșit?

– Sam, nu uita că eu, personal, nu știu nimic despre asta. Absolut nimic. Dar mi s-a spus că e o femeie vicleană și imorală, altminteri tânără și atrăgătoare trupește. Veninul însă, din câte mi se spune, încă nu i s-a întipărit pe chip. Și tu ești tânăr, Sam. Inocența și destrăbălarea se confundă uneori în instinctul unui bărbat. Acolo zac cele mai mari pericole ale infernului.

Sam se ridică în picioare, iar trupul lui înalt și robust blocă o parte din lumina și așa foarte slabă.

– Am văzut-o de cinci – nu, șase – ori, frate. Dar este oare ea mai puțin însemnată în ochii lui Dumnezeu cel Viu, pentru că a greșit și a păcătuit ca o oaie rătăcită? Pentru că a căzut pradă, în sufletul ei, planurilor și dorințelor Satanei? Providența s-ar bucura mai tare de un păcătos care se căiește...

– Și dă ea semne de căință?

– ... Încă nu. Dar prin credință și rugăciune nutresc speranța că vom ajunge și acolo.

Champion se ridică, la rândul lui, în picioare, frecându-și barba nerasă:

– Se spune că a fost văzută beată, în plină stradă, după ce a ieșit dintr-o cârciumă. Și că tu ai fi intrat într-o cârciumă săptămâna trecută ca s-o cauți.

– În timpul pe care l-a petrecut pe pământ, și Hristos a umblat printre cârciumari și păcătoși.

– Se spune că e o femeie desfrânată. Odios, odios! Că își expune trupul gol în fața bărbaților, oferindu-se oricui, la cel mai mic semn.

Sam se încruntă, cu mintea chinuită de gânduri.

– Asta nu știu prea bine, fratele meu. Există *bârfe;* dar și bârfele astea sunt un lucru otrăvit, viclean, depravat. Nu știu nimic sigur în privința asta. Dar, dacă e adevărat, și Hristos a avut o astfel de femeie la baza crucii Sale...

Champion ridică mâna:

– Pace, frate. N-am venit să te judec, ci doar să te previn. Deși îl urmăm pe Maestrul Divin, nu avem înțelepciunea lui sublimă. Înțelegi ce-ți spun? Ca lider de congregație, nu-ți face bine să fii văzut în compania unei femei ușoare. Mai sunt multe alte suflete de izbăvit. Hristos era atât de pur, încât *nu era cu putință* să-i fie pângărită reputația. Nici unul dintre noi nu este atât de pur. Sau atât de *nesupus greșelii.*

Sam plecă capul.

– O să mă rog pentru ea. Nu că nu am făcut-o deja. Ba chiar de multe ori. Mi-ar plăcea tare mult să o aduc pe calea cea bună.

– Renunță, rogu-te, Sam!

– Asta *nu* aș putea face! Și ea are un suflet, iar sufletul ei are dreptul și nevoia de a primi Mesajul...

– Lasă-i pe alții să încerce. Nu merită să-ți auzi vorbe...

– Tot ce se poate, frate. O să mă rog pentru asta.

– Să ne rugăm împreună, Sam, propuse Champion. Înainte să ne retragem. Hai să mai stăm puțin aici, în genunchi!

IV

În săptămâna aceea, George Warleggan plecă să-și ocupe locul în Camera Comunelor. Elizabeth nu îl însoți.

Tot anul acela, relația lor fusese foarte oscilantă; uneori glacială, alteori apropiindu-se de legătura aceea distantă, dar amicală, din primii ani de căsnicie. Succesul lui George fusese un real motiv de bucurie pentru George. Fusese o bucurie pentru întregul neam Warleggan, de altfel; și tot motiv de bucurie fusese și pentru Elizabeth, pentru că era ambițioasă ca oricare altă femeie în locul ei, iar faptul că era căsătorită cu un membru al Parlamentului, chiar dacă acesta era negustor, nu putea decât să-i sporească prestigiul. Era foarte bucuroasă pentru George, deoarece simțea că această distincție avea să îl ajute să scape de complexul acela de inferioritate despre care ea știa că se lipise de el ca o năpastă, în ciuda tuturor succeselor sale.

George reușea adesea să ascundă acest lucru de majoritatea oamenilor, însă ei nu i-l putea ascunde. Asta cu toate că Elizabeth nu intuise acest complex – și cu siguranță nu la dimensiunea lui reală – atunci când se căsătoriseră.

Cinaseră la Tehidy și înainte, și după alegeri; Sir Francis fusese într-o dispoziție de zile mari. Mai târziu, el și Lady Basset luaseră cina cu ei în Truro; primarul și soția lui erau acolo, precum și tatăl și mama lui George și, pe lângă ei, toate persoanele de rang din comitat care putuseră fi invitate. Fusese un adevărat succes. Casa nu arătase niciodată mai bine de la balul prin care sărbătoriseră însănătoșirea regelui, în 1789. Familia Basset petrecuse noaptea la ei; iar mândria lui George în privința soției sale îl făcuse să împartă același pat cu ea.

O săptămână mai târziu însă, se întorsese cu nările albe și un aspect crispat al gurii, iar din acel moment și până la plecare inima lui nu mai dăduse semne de bunătate. Fusese plecat să se întâlnească cu Sir Francis pentru a discuta un proiect de construire a unui spital în comitat, iar Elizabeth nu înțelegea ce s-ar fi putut întâmpla acolo, astfel încât el să se schimbe atât de mult. Întrebările ei politicoase rămaseseră fără răspuns, așa că, în cele din urmă, renunțase. Cu siguranță, existaseră discuții privind plecarea ei la Londra împreună cu el; i-ar fi surâs ideea, pentru că nu mai fusese acolo de când era fată; dar, după acel moment, subiectul fusese abandonat. El venise cu pretextul că vrea să se acomodeze, că locuința nu e adecvată, că o va lua cu el data viitoare. Elizabeth acceptase, conștientă că, dată fiind starea lui de spirit, ei nu avea cum să-i priască acea călătorie.

Iar George continuase să fie aspru cu fiul lui. Asprimea lui consta în faptul că îl neglija. Cu alte cuvinte, în loc să fie lumina ochilor lui, Valentine părea, mai nou, neglijat. George rareori putea fi convins să meargă măcar să-l vadă pe băiat. Era nefiresc și nedrept. Până și mama lui observase asta și îl dojenea cu blândețe.

Elizabeth nu avea pe nimeni căruia să i se confeseze. Soacra ei era o femeie simplă, de la care nu putea cere sfaturi pe teme mai complexe decât broderia de pe o vestă sau când era cazul să ia niște pulbere de rubarbă. Propria ei mamă era pe coastă, la Trenwith, și, rămasă fără vedere la un ochi, cu un picior beteag și un defect de vorbire, era într-o stare de invaliditate ceva mai puțin gravă decât a tatălui lui Elizabeth, care acum nu se mai putea îmbrăca singur.

Cu o senzație de rău, Elizabeth înțelese că viața ei de familie se destrăma și se înfioră gândindu-se la cauzele posibile. Așa că, atunci

când George plecă, nu înainte de a o săruta protocolar pe obraz, de a-i promite că îi va scrie, dar fără a-i comunica data exactă la care avea să se întoarcă, avu un sentiment de ușurare la gândul că, măcar pentru moment, va putea să se elibereze de toată tensiunea acumulată. Era acum unica stăpână a casei, putea să planifice partide de whist cu prietenele ei în fiecare după-amiază, putea să stea la o șuetă cu ele, să ia ceaiul, să iasă la cumpărături și, în general, să ducă o viață de oraș liniștită și confortabilă, fără să fie nevoită să țină cont de dispozițiile schimbătoare ale soțului ei.

Într-o bună zi, cam la vreo săptămână de la plecarea lui, Elizabeth se afla la bibliotecă atunci când o văzu pe verișoara ei Rowella discutând cu bibliotecarul; se duse la ea și se interesă de starea Morwennei.

Rowella clipi și o trase într-un colț mai ferit, având o grămadă de cărți sub braț.

– Nu este deloc mai bine, verișoară Elizabeth. Crede-mă pe cuvânt! Ai văzut-o la botez; ei bine, nu e mai bine decât era atunci. Probabil e chiar mai rău. Mă gândeam să-i scriu mamei.

– Ar fi trebuit să trec pe la ea, dar am fost atât de ocupată cu plecarea domnului Warleggan... O să trec în după-amiaza asta. O anunți tu?

Plecă într-acolo pe la șase, fără să o deranjeze prea tare faptul că servitorul lui George, Harry Harry, o urmări de la distanță tot drumul. Luă ceaiul cu Morwenna, iar apoi plecă în căutarea domnului Whitworth, pe care îl găsi la biserică testând o stofă nouă din catifea stacojie cu franjuri aurii pentru masa de împărtășanie.

– Osborne, spuse ea. Cred că Morwenna este foarte bolnavă. Eu zic că este cazul să consulți un alt doctor.

Ossie o privi încruntat.

– Nu se simte grozav, de acord, dar îi e mai bine când stă în pat. Coborâtul ăsta din pat după-amiaza pare s-o obosească. În plus, Behenna o vizitează regulat. N-ar fi deloc încântat.

– Încântat n-a fost nici anul trecut, când Valentine a avut rahitism. Dar nu ne-am permis să-i menajăm lui sentimentele, știind că e vorba, cel mai probabil, de o problemă de viață și de moarte.

Ossie studie postavul cel nou.

– Stofa asta tocmai a fost adusă la biserică de doamna Thomas. E cam țipătoare pentru gustul meu. În biserica asta, vreau să spun. Nu avem suficiente ferestre ca să o luminăm suficient. Nimeni

nu e atât de bogat prin părțile astea încât să ne doneze niște ferestre. Mă întreb dacă...

– Cred că trebuie să ceri și părerea altcuiva.

– Poftim? Mă rog... Tu pe cine ai avut?

– Pe doctorul Pryce din Redruth. Care era un medic foarte priceput. Dar a murit iarna trecută.

– În cazul ăsta, ce pot să spun? E mult mai departe de Redruth acum, nu? Ce zici? Ha! Ha! se spune că spițerul ăla care s-a stabilit în Malpas se pricepe destul de bine la medicină. Aș putea să-l întreb pe Behenna de el.

– Ossie, eu zic că ar trebui să-l chemi pe doctorul Enys să vină să o vadă.

– Pe Enys? Ossie se încruntă și mai tare: Dar și el este suferind. Poate nu-i prieste căsătoria. Nu le prieste tuturor, să știi. Îl aveam pe unul în parohie – îl chema Jones și era potcovar de meserie. S-a căsătorit cu una din familia Crudwell; s-a stins ca o lumânare după aceea.

– Doctorul Enys ar veni dacă i-aș trimite vorbă. Îl știu de ani buni. La urma urmei, ai fost la nunta lui.

– Da... Părea foarte abătut la vremea aceea, dacă îmi amintesc bine. Dar mai cred că doctorul Behenna nu-l place absolut deloc. Îmi amintesc una sau două remarci usturătoare pe care i le-a adresat Behenna. Foarte usturătoare, într-adevăr. Spunea ceva de un caz despre care a auzit, când Enys a fost chemat la patul unui bătrân care avea o durere de dinți. Enys i-a scos dintele, i-a spart falca, iar bătrânul a murit!...

Liniile chipului lui Elizabeth deveneau mai dure cu fiecare clipă:

– Osborne, cred că Morwenna este foarte grav bolnavă. Dacă nu trimiți tu după Enys, o voi face eu!

– Oh!... Bărbatul răsuflă adânc și îi susținu privirea, încercând să o determine să privească în pământ. Dar Elizabeth nu era unul dintre enoriașii lui. Foarte bine, reluă el. E o chestiune care, desigur, mă preocupă și pe mine foarte tare. Îi scrii tu sau îi scriu eu?

– I-aș scrie eu, dacă îmi dai voie. Dar aș vrea să adaugi și tu câteva cuvinte.

Discuția aceasta avu loc într-o zi de miercuri. Dwight veni vineri. Doctorul Behenna fusese anunțat, dar refuzase să fie de față.

Dwight se așeză lângă patul Morwennei timp de câteva minute, discutând puțin cu ea înainte de a-i pune întrebările de ordin medical. Discutară despre Trenwith, despre alegerea lui George și despre

mopsul lui Caroline. Dwight ghidă treptat discuția către nașterea lui John Conan și suferințele ei de după aceea, după care o invită pe doica copilului să intre, în timp ce el se ocupa de consult. Doica rămase șocată de meticulozitatea examinării. Era în firea lucrurilor ca doamnele să rămână însărcinate, dar nu era normal să se intervină după nașterea copilului. Apoi așternuturile de pat fură întinse la loc, iar doica fu condusă afară.

Și așa discutară încă zece minute, timp în care afluxul de sânge al Morwennei se stinse, reveni, apoi se stinse din nou, lăsându-i pielea feței palidă și întunecată. Apoi Dwight îi strânse mâna și coborî la parter, unde Ossie discuta cu Rowella. După ce Rowella se retrase, Dwight zise:

– Nu pot să vă spun exact ce este în neregulă cu soția dumneavoastră, domnule Whitworth. (Această introducere îl descalifică pe loc în ochii lui Ossie.) Nu pot să vă spun exact, dar nu cred că soția dumneavoastră suferă de infecție puerperală a țesuturilor uterine, așa cum s-a sugerat. Poate că simptomele superficiale indică în direcția asta, dar dacă asta ar fi fost problema într-adevăr, ar fi trebuit să apară alte simptome și gută până acum. Faptul că nu s-a întâmplat încă asta este de bun augur. Dar doamna Whitworth este foarte slăbită și se află într-o stare emoțională foarte proastă. Un lucru de care sunt convins este acela că nu s-a întremat suficient după pierderea masivă de sânge de la momentul nașterii. Dacă acest lucru se întâmplă din cauza unei boli a sângelui, atunci e posibil ca leacurile să nu aibă efect. Însă pentru moment, ca test, aș recomanda să nu i se mai extragă sânge și să țină o dietă de înzdrăvenire, nu una restrictivă.

Ossie stătea cu mâinile la spate, privind pe fereastră.

– Trebuie să consume cel puțin șase ouă crude pe zi, continuă Dwight. Nu contează cum le ia, atâta vreme cât le consumă. Și două halbe de bere neagră.

– Două... Două halbe de... Dumnezeule mare! Omule, o transformi într-o beție notorie!

Dwight zâmbi:

– Asta a spus și ea. Dar mulți oameni beau chiar mai mult și nu pățesc nimic.

– Dar ea nu e deloc obișnuită cu băutura asta!

– Lăsați-o să încerce regimul ăsta o lună. După aceea poate să renunțe, pentru că până atunci fie o pune pe picioare, fie n-o ajută la nimic, în funcție de cât de corect este diagnosticul meu.

Ossie mormăi ceva în timp ce își făcea de lucru cu pulpana hainei.

– Doamna Warleggan e aici; a sosit acum zece minute; așa că ați face bine să îi explicați minunăția dumneavoastră de tratament, pentru că ea are impresia că le știe cel mai bine pe toate!

– Mai e ceva, domnule Whitworth, adăugă Dwight, în timp ce așeza cureaua genții. Ceva ce nu-i pot spune doamnei Warleggan.

– Așa?

– Înțeleg că v-ați reluat relațiile conjugale cu soția dumneavoastră.

– Dumnezeule mare! Domnule, dar ce vă privește pe dumneavoastră asta? Și cu ce drept v-a pomenit doamna Whitworth despre treaba asta?

– Nu ea a adus vorba. Eu am întrebat-o.

– Nu avea nici un drept să vă spună!

– Nu prea avea cum să mă mintă, domnule Whitworth. Și, de vreme ce sunt doctorul ei, nici n-ar fi fost indicat să facă asta, desigur. Ei bine...

– Ei bine?

– Trebuie să încetați, domnule Whitworth. Pentru moment. Aș spune cel puțin pentru luna în curs, cât timp ia tratamentul pe care i l-am prescris.

Reverendul Whitworth păru că nu mai are mult până explodează:

– Cu ce *drept*, dacă îmi permiteți să întreb? Cu ce *drept*...

– În virtutea iubirii pe care i-o purtați soției dumneavoastră, domnule Whitworth! Trupul ei nu este vindecat complet. Și nici emoțional nu stă mai bine. Este esențial să i se ofere libertate completă și absolută de la orice obligații de natură conjugală până când se înzdrăvenește complet.

Privirea lui Osborne rătăci către silueta lungă și subțire a Rowellei, atunci când o văzu trecând prin dreptul ferestrei către grădina de zarzavaturi.

Râse cu amărăciune:

– Cine poate spune, cine ar putea spune cum se poate ști când este sau nu este suficient de întremată pentru a-și îndeplini datoria de soție? *Cine*, vă întreb?

– Pentru moment, vă rog să-mi ascultați sfaturile, spuse Dwight cu răceală. Dacă, în decurs de o lună, tratamentul prescris de mine nu a adus nici o ameliorare, puteți să vă lipsiți de serviciile mele și să căutați în altă parte.

Capitolul 11

I

Deși acest lucru nu fusese exprimat concret, în cuvinte, între cei doi, era de la sine înțeles că Elizabeth nu trebuia să meargă la Trenwith înainte de întoarcerea lui George. Însă în săptămâna de după plecarea lui George, Geoffrey Charles se întoarse de la Harrow, cu două săptămâni înainte de sfârșitul trimestrului, din cauza unei epidemii de scarlatină izbucnite la școală. Aspectul acela de copil durduliu dispăruse de-acum, era extrem de palid și mai crescuse cu vreo câțiva centimetri. Îl crezuse bolnav, dar cântarul nu spunea asta. Așa cum se temuse, aproape că nu-l mai recunoștea – era la fel de înalt ca ea, deși nu împlinise încă doisprezece ani; și avea o privire întunecată, care sugera că trecuse prin multe greutăți. Încântătoarea lui spontaneitate dispăruse; și totuși, când zâmbea, avea un farmec aparte, nou și mai matur. Lui Elizabeth i se părea că arată mai degrabă de cincisprezece ani.

Băiatul nu voia să rămână în Truro. Truro era un oraș anost. Acolo nu avea prieteni și nu se putea bucura de libertate. După vreo două vizite la Morwenna și o zi sau două petrecute pe râu, îi spuse că vrea să meargă pe coastă. Acolo putea călări mai ușor, putea să înoate, să-și scoată gulerul acela rigid și să se bucure de vară. În săptămâna aceea, Elizabeth primi o scrisoare de la tatăl ei, care îi spunea că mama ei se purta bizar, că personalul, în general, se purta urât cu ei, că nici el nu se simțea prea bine și că s-ar fi bucurat să o vadă, pentru a discuta despre incompetența lui Lucy Pipe care, după moartea mătușii Agatha, avea grijă de ei.

Domnul Chynoweth îi scria lună de lună și întotdeauna era bolnav și nemulțumit de ceva; dar scrisoarea asta, pe lângă insistențele lui Geoffrey Charles, pe lângă propria ei iritare cauzată de faptul că până și cea mai mică mișcare în Truro îi era urmărită de unul sau altul dintre servitorii lui George, pusese capac. Plecă de dimineață, în sâmbăta imediat următoare sosirii lui Geoffrey, luându-i cu ea doar pe cei doi copii, pe doica lui Valentine, Polly Odgers, și birjarul. Harry Harry și prietenii lui primiră instrucțiuni să rămână pe loc.

Avură parte de o călătorie de-a lungul căreia le clănțăniră dinții, pe drumuri cu brazde adânci de pământ desfundat, întărit după zece zile de vreme frumoasă. Sosiră la vechiul cămin Poldark pe un soare strălucitor și o căldură rar întâlnită atât de aproape de coastă. Albinele zumzăiau într-un continuu du-te-vino printre clopoțeii de Canterbury, care le făceau plecăciuni de bun venit. Terierul lui Tom Harry lătra frenetic, hamurile din piele scârțâiră atunci când trăsura se opri, iar servitorii speriați scoaseră capetele pe fereastră să vadă cine sosise pe nepusă masă.

Odată ajunsă aici, Elizabeth se bucură că venise. Deși păstra amintiri de tot felul pentru ea, casa aceasta purta mult mai puțin amprenta familiei Warleggan decât casa din Truro și conacul din Cardew. Servitorii, odată ce pricepură că nu venise cu intenția să le facă reproșuri, o primiră cu o reală încântare. Până și părinții ei păreau mai puțin obositori după plecarea ei de acolo. Plus că aici nu mai era supravegheată permanent.

Avusese un moment de ezitare în prima dimineață de după sosire, atunci când Geoffrey Charles luase un ponei și plecase în vizită la Drake Carne. Exact de asta se temuse: nu puteai distruge o legătură afectivă la comandă; și totuși, Geoffrey Charles se întorsese la cină mai fericit decât fusese vreodată de când revenise de la școală. Și acest lucru continuă vreme de câteva zile. La urma urmei, acum că Morwenna se căsătorise, singurele opreliști în fața prieteniei dintre băiat și tânărul bărbat erau acelea că Drake avea un rang social prea modest și că era cumnatul lui Ross Poldark. Dar acum, că locuia în *cealaltă* parte a moșiei Trenwith, scăzuseră șansele ca el să se amestece în vreun fel în treburile Namparei, iar în afară de asta, meseria lui de acum și noua proprietate îi mai ridicaseră întru câtva statutul. Ea, Elizabeth, avea mai mulți prieteni printre țăranii din Grambler și Sawle, pe care era obișnuită să îi viziteze ca să mai schimbe o vorbă, cei mai mulți dintre ei fiind foști servitori care și-l aminteau pe Francis și pe tatăl lui sau femei de prin sat care aveau legătură cu biserica. Nu era cine știe ce diferență.

Una dintre familiile față de care își asumase o oarecare responsabilitate de-a lungul timpului – încă din vremurile când era proaspăt căsătorită și înstărită, apoi de-a lungul tuturor acelor ani în care cunoscuse mizeria și lipsurile, și din nou, în viața mult mai prosperă pe care o cunoscuse în noul ei mariaj – era aceea a reverendului Clarence Odgers, a soției și a copiilor acestuia. Polly, doica lui Valentine, era fata cea mai mare; dar între timp mulți dintre frații ei crescuseră

suficient de mari încât să muncească și ei, la rândul lor. Trei dintre copii muriseră în ultimii ani, dar mai erau încă șapte de care trebuia să țină cont. Așadar, după ce trimisese pe cineva să-l aducă pe domnul Odgers în prima după-amiază și după ce schimbase câteva vorbe de bun venit și noutăți cu el, îi invită pe toți la cină marți; atunci când se pregăteau să plece, cum seara era frumoasă și caldă, le propuse să îi conducă până la căsuța lor împovărată până la refuz, care trecea drept casă parohială. Când mai aveau puțin până să ajungă acasă, domnul Odgers își pierdu cunoștința.

Nu era nimic în neregulă cu el, numai că, după o primăvară întreagă în care răbdase de foame, mâncase prea mult la Trenwith în seara aceea, astfel că betelia de la pantaloni îl strângea acum foarte tare și, cum îi fusese jenă să se descheie la nasturi în fața gazdei, strânsura din jurul taliei, împreună cu patru pahare de vin de Canare aduseseră trupul slăbit al bărbatului într-o stare în care acesta refuzase să mai opună rezistență.

Fiul cel mare al reverendului, care servea ca paracliser și preluase cea mai mare parte dintre îndatoririle tatălui său în grădină și bucătărie în ultima vreme, împreună cu un copil voinic de vreo doisprezece ani, îl transportară pe tatăl lor în pat, unde își reveni în simțiri și vru numaidecât să coboare din nou, ca să-i ceară scuze lui Elizabeth pentru rușinea pe care i-o făcuse.

Elizabeth așteptă douăzeci de minute pentru a se asigura că totul e în regulă, după care trebui să mai aștepte încă douăzeci, până ce trecu o ploaie torențială ce începuse să răpăie din senin pe frunze și pietrele inegale de afară. Pe splendidul cer incandescent, de unde soarele aflat la asfințit colora landele în portocaliu, se adunaseră câțiva nori care își revărsau acum povara. Un curcubeu intens păli atunci când ploaia se opri, iar soarele se retrase.

– Paul vă va însoți, doamnă Warleggan, spuse Maria Odgers. Va merge cu dumneavoastră până la poarta moșiei. Paul...

– Lasă-l să aibă grijă de tatăl lui, spuse Elizabeth. N-am de mers decât zece minute și o să mă bucur de răcoarea serii.

– Ar fi mai bine dacă ar merge Paul cu dumneavoastră, doamnă Warleggan. Domnul Odgers nu mă va ierta niciodată dacă...

– Nu, nu, mulțumesc. Noapte bună! O să trimit pe cineva de dimineață după vești.

Elizabeth se strecură afară, deloc amatoare de o nouă escortă.

Când ieși, câteva picături de ploaie răzlețe îi căzură pe păr, așa că își puse pe cap boneta albă pe care o avea la ea. Pe drumul

de venire dinspre Trenwith, domnul Odgers discutase nerăbdător cu ea despre biroul eclezial rămas vacant în Sawle-with-Grambler. Și-ar fi dorit tare mult biroul acela pentru el; la urma urmei, el administrase parohia și organizase slujbele religioase vreme de optsprezece ani, iar un asemenea privilegiu, care-i împătrea venitul dintr-o lovitură, ar fi făcut din el un om bogat pentru tot restul vieții. Fiul lui putea fi ucenic aici, celălalt fiu, care dovedea un rar talent la limbile vechi, putea fi trimis la școala elementară; una din fiice, care era suferindă, putea primi mâncare adecvată; fiica cealaltă, care moștenise toată frumusețea familiei, avea ocazia să petreacă un an alături de verii lor din Cambridge. Soția lui, Maria, ar scăpa de chinul ăsta nesfârșit de a o scoate cumva la capăt cu toate. Cât despre el, era suficient să se uite cineva la el, ca să-și dea seama cât de bine i-ar fi prins o asemenea promovare.

Dar el nu avea prieteni sus-puși, așa că nu avea mari speranțe că va putea căpăta oficiul eclezial. Însă acum, că domnul Warleggan devenise membru în Parlament, exista oare măcar o *foarte mică* șansă ca el să pună o vorbă bună pentru el la protopop și la Consiliul Canonic sau măcar să scrie o scrisoare ori să intervină cumva pentru el printre prietenii lui influenți?

Elizabeth îl ascultă cu bunăvoință până la sfârșit și îi promise că va face tot ce îi stătea în putință.

Când ajunse la biserică, ploaia se înteți din nou, așa că se adăposti pe verandă, își scoase boneta, o scutură și privi spre cer. Fusese atât de nerăbdătoare să plece, încât nu văzuse spectacolul de deasupra capului ei. Ploaia cădea ca niște tije înclinate, pe care lumina amurgului le transforma într-o strălucire fără seamăn. Nu putea ține mult. Biserica era încuiată, așa că nu avea de ales decât să stea pe verandă și să aștepte.

„Pastorul care cunoaște un duce nu are nevoie de mai multă știință." Cine spusese asta oare? Îi va pomeni lui George de dorința domnului Odgers dacă, atunci când se va întoarce, va fi într-o dispoziție potrivită. Sau poate să pună o vorbă pe lângă Francis Basset? Putea încerca asta chiar ea. Era prea departe să meargă până acolo pentru o chestiune atât de măruntă, dar putea să-i scrie o scrisoare. Era oare domnul Odgers candidatul potrivit pentru o asemenea funcție? Bietul om era atât de tensionat, atât de obidit, cu peruca lui din păr de cal și cu unghiile acelea murdare. Părea sortit să le fie subordonat altora. Și totuși, cum puteau fi servite mai bine interesele parohiei de un alt vicar care nu era prezent? Ea nu-și putea aminti nici măcar

numele celui care murise. Așa neîngrijit și neșcolit cum era el, Odgers își dedicase întreaga viață parohiei. Într-adevăr, observase recent că uneori scria inițialele SDC după numele său. Student de Drept Civil, o titulatură inexistentă, pe care cei care nu absolviseră nici o școală o mai foloseau uneori pentru a crea impresia unui statut mai înalt.

Până când se opri ploaia, lumina era deja foarte slabă. Elizabeth păși în curtea bisericii, încercând să nu calce în bălți cu pantofii ei din pânză groasă. Drumul cel mai scurt de aici era dacă tăia cimitirul în diagonală, pe o potecă ce mergea printre morminte către un pârleaz aflat în colț. O luă pe drumul acela, știind că va trece pe lângă mormântul mătușii Agatha.

Multe dintre familiile care jucaseră un rol important în biserica unei comunități – așa cum era familia Poldark în Sawle – aveau un cavou de familie; însă, cu excepția unui cavou vechi al celor de la Trenwith, aflat în celălalt capăt al cimitirului – cavou care era de mult plin și uitat în paraginā –, toți membrii familiei Poldark erau înmormântați în această zonă a cimitirului, fie individual, fie – cel mult – câte doi. Câțiva dintre ei aveau plăci comemorative în interiorul bisericii. Aceasta era singura parte a cimitirului care încă nu era încărcată până la refuz. În multe părți, așa cum se plângea Jud Paynter, nu puteai nici să înfigi o lopată în pământ fără să atingi vreun os. Ce-i drept, Jud se plângea din orice, dar același lucru îl spunea și paracliserul de dinaintea lui. Trebuia să încerce să-l convingă pe George să cedeze o nouă bucată de pământ. Cicatricile lăsate în urmă de săpăturile de mină urcau ca un val chiar până în zidul cimitirului.

Chiar lângă mormântul mătușii Agatha, așa cum observase Elizabeth încă de la înmormântare, erau trei păducei piperniciți, atât de aplecați și îndoiți de vânt, încât ai fi zis că numai un foarfece uriaș i-ar fi putut aduce în forma aceea atât de schimonosită. Cum mergea către ei acum, către imaginea lor proiectată pe fundalul unui cer palid în umbra înserării, ei întruchipau parcă o copie fidelă a mătușii Agatha, sculptată și mărită în negru pe fundalul luminii lăptoase. Aplecată înainte, cu mantia atârnând, cu nasul și bărbia împinse în afară, cu boneta pe cap. O lopată cu mâner lung, pe care cineva o lăsase sprijinită de copaci, îi ținea loc de baston.

Elizabeth șovăi și privi lung într-acolo, zâmbind în sinea ei. Apoi, zâmbetul dispăru și simți un fior când trecu pe lângă mormânt. Exact atunci, o parte a unuia dintre copaci se mișcă prinzând viață, iar o siluetă prinse contur. Elizabeth rămase pe loc.

Se întoarse cu gândul de a o lua la fugă pe drumul pe care venise, însă o voce strigă în urma ei:

– Elizabeth!

Se opri din nou. Era vocea lui Ross. Decât să-l întâlnească aici, ar fi preferat mult mai degrabă să aibă în fața ochilor un om mort de multă vreme, târând după sine rămășițele giulgiului putred. Bărbatul se îndepărtă de copaci cu câțiva pași, iar ea văzu atunci picăturile de ploaie sclipindu-i în păr.

– Venisem să arunc o privire la mormântul mătușii Agatha și m-am adăpostit de ploaie. Ai fost la biserică?

– Da.

Ross nu se schimbase prea mult cu trecerea anilor, se gândi ea. Același chip osos, permanent pradă unor frământări interioare, aceeași privire fără astâmpăr, umbrită de pleoape grele.

– Te duci la... Te întorci la Trenwith?

– Da.

– Ai fi mai în siguranță dacă ai avea un însoțitor. Te conduc eu până acolo.

– Mulțumesc, prefer să merg singură.

Trecu pe lângă el, îndreptându-se către pârleaz, dar el veni după ea și sări și el pârleazul.

Când începu să vorbească, vocea lui devenise din nou inexpresivă:

– Mă gândeam la dimensiunea lespezii pe care s-o ridic pentru Agatha. Am înțeles de la George că el nu are astfel de planuri, așa că m-am gândit să mă ocup eu.

După o porțiune de drum cu teren accidentat, regăsiră poteca, astfel că acum puteau merge unul lângă celălalt. Dacă nu se întorcea, eventual, la familia Odgers, pentru Elizabeth nu era chip să scape altfel de compania lui.

– Mă gândeam la o bordură de granit și o cruce în stilul celei a fratelui ei, dar mai mică. Nimic în afară de granit nu rezistă la vremea de aici.

Valuri de mânie clocoteau în Elizabeth – o mânie sufocantă împotriva celui care îi făcuse un rău atât de monstruos, absolut impardonabil. Mânie mai ales din cauza faptului că acum îndrăznea să meargă alături de ea și să-i vorbească pe tonul ăsta aparent relaxat, ca și cum ei ar fi fost doi veri prin alianță, fără nici o altă legătură între ei, care discutau o simplă chestiune legată de piatra de mormânt a unei mătuși de-a doua decedate. Dacă n-ar fi fost atât de aprigă în furia ei, probabil ar fi înțeles că acel calm al lui era doar de suprafață,

ascunzând toate acele emoții pe care i le stârnise apariția ei. Dar furia lui Elizabeth era cumplită. În acele momente, Ross părea cauza, izvorul, inițiatorul tuturor suferințelor ei din prezent și din trecut.

El începuse să vorbească din nou, însă ea îl întrerupse tăios:

– *Când* l-ai văzut pe George? *Când* ți-a spus el că nu avem de gând să ridicăm o lespede?

Acestea erau primele cuvinte pe care i le adresa lui, iar Ross simți furia care îi tremura în voce.

– Când? Păi, pare-mi-se chiar marțea trecută. Eram în Truro, iar Francis Basset m-a chemat să discutăm despre un spital caritabil.

Femeia se oprise în loc:

– Deci *asta* era!

– Ce? Ce s-a întâmplat, Elizabeth?

– Tu ce... Cam ce crezi tu că s-a întâmplat?

– Păi, știu tot ce n-a fost în regulă între noi în toți anii ăștia, dar ce e nou aici?

– Nou? râse ea. Nimic nou, desigur! Cum ar putea fi?

El tresări sesizând asprimea râsului ei.

– Nu înțeleg...

– Nu-i nimic. Pur și simplu nimic. Numai că de fiecare dată când George se întâlnește cu tine devine din om neom, dintr-un soț tandru un soț înverșunat, din... din...

Ross tăcu câteva clipe, reflectând la spusele ei.

– Îmi pare rău. Conflictul dintre noi nu s-a atenuat cu trecerea anilor. Ba mărturisesc chiar că pare să se fi înrăutățit iar în ultima vreme. Am schimbat câteva cuvinte cu el în după-amiaza aceea și, ca de obicei, ne-am cam zgândărit unul pe altul, dar nu s-a întâmplat nimic ieșit din comun. Acum, de când te-ai căsătorit cu el și ți-ai legat soarta de a lui, cu atât mai puțin mi-aș dori să spun ceva sau să fac ceva prin care să-ți fac viața mai amară sau să umbresc cu ceva fericirea de care s-ar cădea să ai parte.

Cu toate că nu-și dorise acest lucru, reușise să scape o înțepătură în ultima frază.

Ea stătea acolo, în rochia ei albă, în întunericul tot mai adânc. La fel ca ea ceva mai devreme, și el se gândi cât de puțin se schimbase Elizabeth în toți acești ani. Ar fi zis că e în Trenwith, cu treisprezece ani în urmă, privind-o pe fata care, la vremea aceea, însemna totul pentru el și de al cărei singur cuvânt atârna întreg viitorul lui.

Era practic prima oară când își vorbeau unul altuia, din mai 1793. Era foarte conștient de lipsa oricărei justificări pentru acțiunile lui

de atunci, precum și de lipsa probabil și mai gravă a oricărei justificări pentru pasivitatea lui din luna următoare. Știa că erau lucruri pentru care Elizabeth nu va fi niciodată dispusă să îl ierte: ea îi dăduse foarte clar de înțeles acest lucru în scurtele lor întâlniri de după aceea, în compania lui George. Ross n-o învinovățea numai pe ea; dacă ar fi putut face schimb de locuri, probabil că și el ar fi simțit la fel. Așa că se aștepta la răceală. Dar nu se aștepta la furia asta clocotitoare. Asta îl uimise și îl tulburase. Cu cât se maturiza, tendința lui era să încerce să lipească cioburile lăsate în urmă de vrajbele trecutului.

– Și de ce întâlnirea mea cu George l-ar întoarce pe el împotriva ta? Eu nu spun nimic despre tine. Nici măcar nu-ți pomenesc numele vreodată. Deși, stai, în ziua respectivă am sugerat, ce-i drept, că aș putea discuta cu tine despre lespedea mătușii Agatha. Dar a fost o simplă sugestie pe care el a refuzat-o cu bruschețe. Încă e gelos pe legătura noastră de altădată?

– Da, este! Pentru că acum pare să bănuiască natura acelei legături!

– Dar... cum ar putea? Ce vrei să spui?

– Tu ce crezi că vreau să spun?

Se priviră țintă unul pe celălalt.

– Nu știu. Dar ce a fost odată a trecut de mult.

– Nu și dacă el are impresia că Valentine nu e copilul lui!

Era un lucru pe care nu l-ar fi putut spune vreodată vreunei alte persoane. Un lucru pe care vreme îndelungată nu și-l putuse spune nici măcar ei însăși.

– O, Dumnezeule! exclamă Ross. Dumnezeule mare!

– Dacă tu crezi că Dumnezeu are vreo legătură în povestea asta!

Peste ținut aproape că se lăsase noaptea deja, dar, în larg, marea și cerul îi împrumutau întunericului o lumină strălucitoare.

– Și este? întrebă Ross.

– Ce să fie?

– Este copilul lui George?

– Nu pot să spun.

– Adică nu vrei să spui.

– Nu vreau să spun.

– Elizabeth...

– Acum o să plec.

Femeia se întoarse cu intenția de a-l îmbrânci pentru a-și face loc să treacă. El o prinse de braț, iar ea îl respinse brutal.

– Ross, aș vrea să *mori*...

El rămase privind în urma ei buimac, în timp ce ea se îndepărta în grabă. Apoi alergă după ea și o prinse din nou de braț. Ea se smuci cu toată puterea, dar de data asta nu reuși să scape din strânsoarea lui.

– Elizabeth!

– Lasă-mă să plec! Sau ai rămas aceeași bestie bătăușă?

– Ascultă-mă până la capăt! strigă el, eliberându-i brațul.

– Ce ai tu de zis?

– Multe! Dar unele sunt lucruri care nu pot fi spuse.

– De ce? Ai rămas și la fel de laș?

El n-o văzuse niciodată așa ca acum, nici pe departe. Fusese întotdeauna atât de stăpână pe ea – cu excepția acelei unice ocazii, când el îi distrusese stăpânirea de sine. Dar ce vedea acum îi era cu totul străin: această isterie nimicitoare și ură – ură față de *el*.

– Da, laș, iubita mea. E imposibil să înșir toate amintirile din cincisprezece ani. Te-ar răni chiar mai rău și sunt convins că nu ar ajuta cu nimic în problema noastră. Acum trei ani, eu, fără îndoială, ți-am adus ofensa supremă, insulta pe care nu mi-o vei putea uita și ierta niciodată. Nu-ți cer decât ca, atunci când vei fi mai calmă, să te gândești puțin la evenimentele care au dus la vizita mea din noaptea aceea. Până la momentul acela, rănile nu le-am provocat numai eu.

– Vrei să spui...

– Da, *vreau* să spun. Nu ca să mă scuz, ci să-ți spun să analizezi bine ultimii zece ani. Nu cumva tragedia unei femei – o femeie frumoasă care nu putea lua o decizie – ne-a distrus viețile tuturor?

Elizabeth păru că mai vrea să spună ceva, dar n-o făcu. Părul și rochia ei luceau, dar acum nu mai era suficientă lumină încât să i se vadă fața. Se întoarse încet și plecă mai departe. Erau în apropiere de porțile moșiei Trenwith.

– Dar asta ține de trecut, spuse el. Până și ofensa mea s-a întâmplat acum trei ani. *Prezentul* este cel care mă șochează. Ross ezită, căutându-și cuvintele: De unde ar putea ști el?

– Am crezut că poate i-ai dat tu de înțeles...

– Dumnezeule mare, probabil ai crezut că sunt vreun monstru!

– După tot ce ai făcut, de ce n-ai fi făcut și asta?

– Pentru motivul foarte bun că te-am iubit. Tu ai fost... iubirea vieții mele. Iubirea nu se poate transforma într-o *asemenea* ură.

Ea tăcu. Apoi, cu o voce oarecum schimbată, ca și cum vorbele lui o convinseseră în sfârșit, spuse:

– Atunci, altcineva.

– Cine ar putea fi?

– Demelza?

– A aflat și ea, desigur. Asta aproape că ne-a distrus căsnicia, dar acum cred că ruptura s-a vindecat. Dar de spus n-ar spune *nimic*, nimănui, niciodată. Ar distruge-o să vorbească despre asta.

Mai înaintară câțiva pași.

– A fost... așa de când s-a născut Valentine?

– George? Nu.

– L-a acceptat ca fiind născut prematur?

– Nu spun că Valentine nu s-ar fi născut prematur. Eu vorbesc doar despre suspiciunile lui George.

– Foarte bine. Deci trebuie să fi aflat ceva mai recent sau i s-a dat motiv să creadă asta după aceea.

– Of, ce *rost* are să vorbim despre asta?! întrebă Elizabeth extenuată. Totul este... distrus. Dacă scopul faptelor tale a fost distrugerea, atunci ai reușit!

Însă Ross nu se lăsă distras de la subiect.

– Cine era în casă în noaptea aceea? Geoffrey Charles? El dormea dus în camera din foișor. Mătușa Agatha? Aproape că nu se putea mișca din pat. Cei doi Tabb?...

– George s-a văzut cu Tabb acum câteva luni, spuse Elizabeth cu reticență. Mi-a spus el asta.

Ross clătină din cap.

– Cum ar fi putut fi Tabb? La vremea aia, mi te plângeai că nu merge niciodată la culcare fără să fi băut bine înainte. Iar eu n-am intrat pe ușă, după cum știi.

– Ca un diavol! Cu chip și privire de diavol.

– Și totuși, nu așa m-ai tratat după primul șoc.

Nu voise să spună asta, dar ea îl provocase.

– Îți mulțumesc, Ross. Iată genul de afront la care ar fi trebuit să mă aștept!

– Posibil. Posibil. Dar întâlnirea asta a noastră... după atâția ani. Nu-i văd nici începutul, nici sfârșitul.

– Sfârșitul este acum. Mergi pe drumul tău!

Ajunseseră la poarta cu ușiță.

– Întâlnirea în sine a fost un șoc, Elizabeth. Dar ceea ce-mi spui tu acum este un șoc și mai mare. Cum ne-am putea despărți exact acum? Sunt multe lucruri care trebuie spuse. Mai rămâi cinci minute!

– Nici cinci ani n-ar ajuta la nimic! Totul s-a terminat!

– Nu încerc să reînsuflețesc legătura dintre *noi!* Încerc să văd ceea ce tocmai mi-ai spus într-o lumină credibilă... Ești sigură că George are astfel de bănuieli?

– Cum ai putea explica altfel atitudinea asta a lui față de fiul său?

– E un om ciudat – din cauza toanelor lui care îți pot da o impresie greșită. Faptul că tu ai o teamă naturală...

– O conștiință vinovată, vrei să spui.

– Asta în nici un caz, pentru că vina a fost doar a mea.

– Câtă generozitate!

Dând primul semn de nerăbdare, Ross spuse:

– Bine, spune-i cum vrei atunci! Dar mie spune-mi ce te face să fii atât de sigură.

Vreme de câteva clipe se lăsă o asemenea tăcere, încât o cucuvea trecu în zbor pe lângă ei, aproape printre ei, iar Elizabeth ridică o mână în dreptul feței pentru a se proteja.

– Când s-a născut Valentine, George nu se mai sătura de el. Îl iubea ca un nebun, vorbea constant de perspectivele lui, de educația lui, de moștenirea lui... Din septembrie trecut s-a schimbat. Toanele lui sunt schimbătoare, dar atunci când a fost cel mai rău, n-a trecut prin camera copilului zile la rând. După ultima voastră întâlnire, l-am dus pe Valentine la el în cameră, iar el a refuzat să ridice privirea de pe birou!

Ross se încruntă în întuneric, cântărind cuvintele ei pe toate părțile.

– Dumnezeule mare, în ce capcană am intrat amândoi!...

– Și în ce capcană a fost atras Valentine... Acum, te rog să-mi dai voie să trec.

– Elizabeth...

– Te rog, Ross. Nu mi-e bine deloc.

– Nu, așteaptă! Chiar nu putem face nimic?

– Spune-mi ce anume.

Ross tăcu.

– În cel mai rău caz – de ce nu discuți deschis cu el?

– Să discut deschis cu el?

– Da. Întotdeauna e mai bine ca lucrurile să fie discutate decât să rămână nerostite.

Femeia râse nervos:

– Ce sugestie nobilă! N-ai vrea mai bine să discuți tu deschis cu el?

– Nu, pentru că l-aș omorî – sau m-ar omorî el pe mine, poate –, iar asta nu te-ar ajuta să rezolvi problema. N-am sugerat să-i spui adevărul. Dar provoacă-l – fă-l să spună ce suspectează, iar apoi neagă!

– Adică să-l mint.

– Dacă e nevoie, da! Asta dacă nu găsești o cale mai puțin directă să negi ceea ce ai de negat. Dar eu nu știu care *este* adevărul. Poate nici tu nu știi. Sau dacă știi, *numai* tu știi. El nu *poate* avea nici o dovadă, pentru că *nu există* nici o dovadă. Dacă știe cineva cine este tatăl lui Valentine, numai tu poți fi aceea. Cât despre restul – ceea ce s-a întâmplat între noi –, asta nu știm decât noi. Orice altceva se numește speculație, bănuială, șușoteală sau bârfă. Ce *putea* el să audă în septembrie ca să-i distrugă liniștea sufletească? Spui că toanele lui sunt schimbătoare. Asta înseamnă că nu are nici o certitudine – numai că i-a ajuns la ureche o răutate, iar acum nu mai poate să și-o scoată din minte! Tu ești singura care îl poate elibera.

– Cu cât curaj rezolvi tu problema! Ar fi trebuit să vin la tine mai devreme.

El refuză să se lase provocat.

– Eu nu rezolv nimic, draga mea, dar cred că asta ar trebui să faci. Îl cunosc pe George de douăzeci și cinci de ani. Iar tu de cincisprezece. Și știu că în privința asta te subestimezi. Înfruntă-l, cu toate bănuielile lui. E posibil ca tocmai din cauza acestei temeri din sufletul tău să exagerezi proporțiile întregii povești. Dar, din toată lumea asta, tu ești acea persoană – probabil singura – care nu trebuie, care nu are nici un motiv să se teamă de el.

– De ce?

– Pentru că încă îi ești dragă – așa cum le ești multor altor bărbați – și n-ar *suporta* să te piardă. Patima lui în privința asta... Îți spun, eu îl cunosc prea bine, ar face orice să te păstreze, să știe că îl iubești și să i se spună că nu ai ochi pentru nici un alt bărbat. Te-a dorit din prima clipă când a pus ochii pe tine. De prima dată când l-am văzut privindu-te am știut acest lucru. Dar nici n-aș fi visat vreodată că ar avea vreo șansă. Nici el nu credea asta.

– Nici eu, spuse Elizabeth.

– Nu...

Cucuveaua țipa acum în întunericul dens al copacilor.

Ross nu era sigur, dar ar fi zis că femeii îi trecuse întru câtva furia aceea înverșunată de mai devreme.

– Îți poți imagina ce am simțit eu când am aflat că o să fii a lui? întrebă Ross.

– Nu mi-ai lăsat loc de îndoieli.

– N-am procedat corect, dar până acum nu am regretat.

– Eu am crezut că probabil ai fi putut s-o faci – aproape imediat după aceea.

– Ai presupus greșit. Dar nu puteam veni din nou la tine – să distrug iar viețile tuturor.

– Ar fi trebuit să te gândești la asta înainte.

– Am fost nebun – nebun de gelozie. Nu-i lucru ușor să găsești argumente solide pentru un bărbat care o vede pe femeia pe care a iubit-o toată viața oferindu-se bărbatului pe care el l-a urât dintotdeauna.

Ea se uită la el. Chiar și în întunericul acela, el intui privirea ei iscoditoare.

– Am crezut multe lucruri rele despre tine, Ross. Nu mi-am închipuit însă că ești și... duplicitar.

– Ce te face să spui asta acum?

Ea se smulse brusc din starea aceea de tensiune care crescuse subit între ei.

– Nu e oare dovadă de fățărnicie să încerci să salvezi o căsnicie pe care ai făcut tot posibilul s-o împiedici?

– Nu chiar. Pentru că acum mai există și o a treia persoană care trebuie luată în considerare.

– Și ai avea conștiința mai curată dacă...

– Doamne, Dumnezeule! Nu de conștiința mea e vorba aici! E vorba despre viața ta și viața fiului... tău! Ross făcu o pauză, apoi continuă: Asta presupunând că nu-ți dorești ca mariajul tău cu George să o ia la vale.

– Deja o ia la vale.

– Dar din ceea ce-mi spui înțeleg că vrei să-l salvezi.

Elizabeth ezită.

– Da... Vreau să-l salvez.

– Mai presus de orice, trebuie să îl protejezi pe Valentine. El este cel pentru care merită să lupți, orice s-ar întâmpla.

O văzu crispându-se.

– Crezi că nu sunt pregătită să lupt?

– Indiferent de orice altceva se mai întâmplă, spuse el cu asprime, el este fiul tău. Eu *sper* că este al lui George. Nu mi-aș dori să fi lăsat vreun cuc în cuib care să moștenească toată averea Warleggan. Dar el este fiul *tău* și ca atare ar trebui să crească liber, fără vreo urmă de suspiciune... Și, Elizabeth...

– Da?

– Dacă se întâmplă... dacă destinul vrea să-i oferi lui George un alt copil...

– Ce încerci să spui?

– Dacă se întâmplă cumva asta, oare acest lucru n-ar pecetlui căsnicia voastră într-un mod de necontestat?

– Nu poate schimba nimic din ceea ce s-a întâmplat deja.

– Ba ar putea. Dacă tu ai fi dispusă să pui la cale...

Se opri din nou.

– Hai, spune!

– Femeile se mai pot înșela în privința lunii concepției. Poate te-ai înșelat la Valentine sau poate nu. Dar, oricum ai face, lasă loc de confuzie data viitoare. Un alt copil născut la șapte luni îl va convinge pe George mai mult decât orice altceva.

Elizabeth studia ceva pe mâneca rochiei.

– Cred... Poți lua ăsta de pe mine, te rog? spuse ea.

Un gândac de iulie sau un cărăbuș aterizase și se prinsese de dantela mânecii ei. Deși inofensive altfel, erau niște insecte gigantice și cele mai multe femei se temeau să nu le ajungă în păr. El o prinse de brat și o ținu strâns. Încercă apoi să îl îndepărteze cu latul palmei, dintr-un gest scurt; insecta se agăță, așa că Ross se văzu nevoit să îi prindă corpul între degete și să o smulgă, înainte ca aceasta să cadă.

În cele din urmă, ateriză undeva în iarba întunecată, de unde începu să bâzâie neputincioasă în încercarea de a-și lua din nou zborul.

– Îți mulțumesc, spuse Elizabeth. Și acum, rămas-bun!

El nu-i eliberase brațul și, deși ea făcu un gest să se desprindă de el, Ross nu-i dădu drumul. Pe tăcute, o trase către el și îi acoperi fața cu sărutări. Nici urmă de brutalitate de data asta; cinci sau șase sărutări dezmierdătoare, tandre, pline de admirație; prea senzuale pentru a fi fraterne și totuși prea duioase pentru a fi respinse.

– Rămas-bun, răspunse Ross. Iubita mea.

Capitolul 12

I

Dwight și Caroline fuseseră și ei invitați la Tregothnan, așa că Ross și Demelza se opriră să-i ia de la Killewarren, unde băură

cu toții ciocolată înainte de a porni la drum. Ross cumpărase recent doi cai noi, Sheridan și Swift, de la Tholly Tregirls, așa că el și Demelza nu mai erau eclipsați prea tare în privința calității cailor lor. De vreme ce era necesar să ia cu ei haine de seară și de noapte, îl luaseră cu ei și pe John Gimlett, care mergea călare pe bătrâna Darkie. Trecuse multă vreme de când John Gimlett nu mai avusese ocazia să iasă la o plimbare, iar lui Ross i se păru potrivit ca el să mănânce și să doarmă pe cheltuiala lui Boscawen. Caroline luase cu ea o cameristă, dar și un lacheu.

Pe drumul lor către Truro, pe strada lungă, abruptă și plină de praf, cu magazii, șoproane și porci care râmau în drum, Dwight le spuse că vor trebui să îl scuze o jumătate de oră, pentru că avea un pacient de vizitat.

– Trebuie să treacă pe la soția vicarului, îi lămuri Caroline. Dwight nu poate separa niciodată datoria de distracție. Deși eu chiar cred că el face din datorie o distracție, mai ales când are de vizitat o femeie frumoasă!

– Caroline, te rog! spuse Dwight, mustăcind.

– Nu, nu! Nu nega! Toate tinerele femei te adoră. Până și – cu sfială ți-o mărturisesc – propria ta soție, care își ocupă umilă locul în mulțime, jinduind la puțină atenție din partea ta!

– Caroline adoră să mă pună la stâlpul infamiei, acuzându-mă de neglijență, spuse Dwight, și asta numai pentru că îndrăznesc să-mi văd de profesia mea. Dar nu juca teatrul ăsta de față cu prietenii noștri, iubito. Ei știu prea bine cât de tare te neglijez eu.

– E vorba despre soția lui Whitworth? Morwenna Whitworth? se interesă Ross. Habar n-aveam că e bolnavă.

– Da... bolnavă, spuse Dwight.

– A născut acum câteva luni, interveni Demelza. Din cauza asta nu e bine?

– E pe cale de vindecare, oarecum.

– Dwight nu discută despre pacienții lui, spuse Caroline. E cu totul diferit de doctorul din Oxford al unchiului meu, care pălăvrăgește fără nici o reținere despre nu știu ce doamnă care a beneficiat de prafurile lui de rubarbă rasă și despre nu știu ce domn care s-a îmbolnăvit de variolă, dar răspunde la tratament. Și întotdeauna le dă și numele, firește, fără excepție! Ai parte de o vizită antrenantă și, în același timp, rămâi permanent la curent cu bârfele de prin partea locului.

– Ce părere ai despre Whitworth? întrebă Ross. Îl găsești un individ agreabil?

– Rareori se întâmplă să fie prin preajmă când merg eu acolo.

– Eu am avut întotdeauna pornirea de a-i da brânci într-o baltă urât mirositoare.

– Te admir pentru subtilitatea ta, Ross, râse Caroline. Ce-a făcut bietul om să merite o asemenea antipatie?

– Mie, personal, nu cine știe ce, cu excepția faptului că obișnuia la un moment dat să adulmece pe lângă Demelza, dar...

– Ei, presupun că nu îi dușmănești pe toți bărbații care o îndrăgesc pe Demelza, pentru că, în cazul ăsta, cu greu ți-ai mai găsi vreun prieten!

– Nu, dar Whitworth are o părere intolerabil, ostentativ de bună despre sine. Sunt convins că nici Demelza nu are vreo simpatie aparte pentru individul ăsta.

– Să adulmece, zici, comentă Demelza. Nu mi-l aduc aminte adulmecând. În schimb, felul în care se gudura pe lângă mine nu mi-a plăcut în mod deosebit.

Turla Bisericii St Mary se ridica semeață deasupra orașului aglomerat. Suprafața apei se tulburase sub norii adunați. Convoiul își croia drum cu greu pe străzile înguste, copitele cailor alunecând și clămpănind pe pietrele de pavaj și prin noroi. Copii îmbrăcați în haine zdrențuite alergau după ei, iar Caroline deschise geanta și le aruncă niște bănuți făcând un gest larg cu brațul. Imediat, strengarii se aruncară asupra lor, dar fură alungați cu bătaia de către bărbați și de femei cu haine la fel de zdrențuite, care stăteau în pragurile ușilor.

Cotiră pe o altă stradă, lăsând astfel în urmă zgomotul de încăierări, țipete, strigăte și lătraturi. O luară către Malpas, iar aici Dwight îi părăsi. Căzură două-trei picături de ploaie. Drumul era îngust și mergeau în șir indian ca să evite șanțurile lăsate în urmă de roțile trăsurilor.

Ross privi spatele drept al Demelzei săltând în fața sa. Femeia nu avea postura lui Caroline în șa, dar, ținând cont de cât de puțin ieșea călare, se descurca destul de bine. Nu-i spusese despre întâlnirea lui cu Elizabeth. Oricât de atent i-ar fi explicat, exista posibilitatea să interpreteze totul greșit. Deloc surprinzător, dacă ținei cont de trecutul lor. Și totuși, el și-ar fi dorit foarte mult să-i spună. Veștile lui Elizabeth despre suspiciunile lui George îl îngrijorau și îl șocau deopotrivă, iar înțelepciunea Demelzei i-ar fi prins tare bine. Însă acesta era subiectul în privința căruia înțelepciunea Demelzei

putea fi distrasă de principiul călăuzitor al emoțiilor sale. Nu te puteai aștepta la altceva. Ross anticipa o situație neplăcută și periculoasă, dar nu avea dreptul s-o implice pe Demelza mai mult decât era deja implicată.

Însă cel mai mult ar fi vrut să-i vorbească iar despre sentimentele lui pentru Elizabeth. Mai încercase să facă asta o dată și mai-mai că provocase o a doua ruptură a relației lor. Vestea bună pe care încercase să i-o comunice atunci – respectiv că dragostea lui pentru Elizabeth nu se mai putea compara cu dragostea lui pentru ea – căpătase cumva pe parcurs accente pompoase și condescendente, iar cearta îngrozitoare care urmase o făcuse să-și înșeueze calul și aproape să plece înainte ca o ultimă chemare din partea lui și o banală criză domestică să o oprească.

Așadar, cu siguranță nimic bun n-ar fi ieșit din această redeschidere a rănii după ce, în trei ani întregi, abia reușise să se vindece. Cu toate acestea însă, în drumul lor către podul plutitor în acea potrivnică după-amiază de iulie, în care albinele zumzăiau prin gardurile vii, fluturii pâlpâiau delicat din aripi la marginea apei, iar tunetele nu mai conteneau, Ross ar fi vrut să spună: „Demelza, m-am întâlnit cu Elizabeth și am vorbit pentru prima oară după ani în șir. La început a fost aprigă și ostilă. Dar până la sfârșit s-a mai înmuiat, iar atunci când ne-am despărțit am sărutat-o. Încă îmi e dragă, așa cum îi este o femeie unui bărbat care a iubit-o cândva. Mă doare situația neplăcută în care se află și aș fi în stare de multe lucruri ca s-o ajut. Am încercat în mod deliberat să îmi arăt afecțiunea pentru ea, deoarece mă doare s-o văd atât de ostilă. Am conștiința încărcată în ceea ce o privește, pentru cele două nedreptăți pe care i le-am făcut. În primul rând, am avut-o împotriva voinței ei – deși până la urmă cred că nu a fost chiar împotriva voinței ei. Dar, în al doilea rând, nu m-am mai dus s-o văd după aceea și cred că astfel am adăugat la prima insultă o insultă și mai mare, pentru care ar fi mult mai dureros să-mi cer iertare. Mi-aș *dori* să fiu din nou prietenul ei – în măsura în care acest lucru este posibil, ținând cont cu cine s-a măritat. În seara trecută, am *încercat* s-o fac să creadă că încă o mai iubesc – pentru că, într-un fel, chiar o iubesc. Dar nu într-un fel de care să-ți fie ție teamă, draga mea. Acum cincisprezece ani, aș fi dat totul pentru ea. Iar *ea* nu s-a schimbat mult între timp – nu a îmbătrânit, trăsăturile ei nu s-au înăsprit, iar frumusețea ei e neștirbită. Numai eu m-am schimbat, Demelza. Și e numai vina ta."

I-ar fi plăcut tare mult să-i spună toate astea Demelzei; însă o încercare de a-i explica sentimentele lui pentru Elizabeth fusese suficientă. Dacă se fripsese odată cu ciorbă, acum sufla până și în iaurt. Cumva, pe firul poveștii, încrederea s-ar fi distorsionat, s-ar fi întors împotriva lui și ar fi devenit o încercare jalnică de a o convinge pe soția lui de ceva ce nu credea nici măcar el. De data asta, soția lui isteață, cu picioarele pe pământ și extrem de șarmantă și-ar fi folosit inteligența și simțul realității ca să conteste raționamentul și bunele lui intenții, și, într-o clipită, ar fi început să-și arunce unul altuia vorbe pe care nici măcar ei nu le credeau cu adevărat. Și atunci să te ții!

Deci totul trebuia ținut secret. Era mai bine ca toate acele lucruri să rămână nerostite.

II

Drumul către casă de la porțile de acces de mai sus de Tresillian avea peste șase kilometri, dar, traversând cu podul plutitor, scurtară drumul, iar în câteva minute se apropiau deja de Tregothnan. Așa cum află Demelza, casa de aici era mai veche și, una peste alta, mai părăginită decât Tehidy. Și nu avea nici acea eleganță elisabetană aparte a mult mai modestei moșii Trenwith. Era construită din același tip de piatră albă, cu un acoperiș spălăcit de ardezie, și se afla pe o movilă de pământ, având ferestrele orientate spre râu. Înăuntru, camerele erau sărăcăcioase și mai degrabă întunecate, fiind decorate cu steaguri atârnate și trofee de război și încărcate cu armuri și mici tunuri.

– Habar nu aveam că sunteți o familie atât de războinică, îi spuse ea lui Hugh Armitage. S-ar părea că...

– Unele dintre aceste obiecte i-au aparținut bunicului meu, marele amiral, răspunse Hugh, a cărui văduvă locuiește încă la Londra. Cât despre celelalte, presupun că s-au adunat, în timp. Ca indivizi, am participat la majoritatea războaielor; ca familie, însă, am prosperat în principal văzându-ne de treburile noastre.

Coborâse treptele ca să îi întâmpine, iar doamna Gower, o femeie durdulie și simpatică la vreo patruzeci de ani, venise chiar în urma lui. Cei doi copii ai lordului Falmouth erau în antreu, la fel ca și colonelul Boscawen – un unchi; dar vicontele însuși nu se zărea nicăieri deocamdată. Vreo câțiva invitați sosiseră cam în același timp cu ei,

iar în agitația aceea Demelza reuși să-și retragă mâna din mâna lui Hugh fără ca Ross să observe cât de mult i-o reținuse.

– Mi se pare că v-am supărat, doamnă Poldark, spuse Armitage.

– Dacă ați făcut-o, eu nu mi-am dat seama, răspunse ea.

Bărbatul zâmbi. În ciuda pielii bronzate, el încă reușea să pară palid.

– Nu cunosc nici o femeie care să fie atât de inteligentă fără să aibă un strop de răutate. Și nici una atât de frumoasă, fără urmă de trufie.

– Frumoase cuvinte... Dacă ar fi meritate, cu greu ar putea să nu păteze ceea ce încearcă, de fapt, să laude.

– Asta nu pot să cred și refuz să cred!

– Presupun că dumneavoastră creați ceva ce nu există, de fapt, domnule locotenent Armitage.

– Vreți să spuneți că plăsmuiesc un ideal de femeie care nu poate fi atins? Ba din contră. Nu-i *deloc* așa. Să vă explic...

Însă nu mai apucă să explice, deoarece un lacheu veni la ei să îi conducă la etaj. Se schimbară și luară cina la o masă lungă, în jurul căreia, în afară de gazde, mai erau așezați douăzeci de invitați. După cină mai sosiră vreo douăzeci de persoane și dansară cu toții în salonul cel mare – camera aceea în care, nu cu multă vreme în urmă, domnul Hick și domnul Nicholas Warleggan trăiseră experiența acelei așteptări îndelungi și deloc confortabile. Acum, însă, o mare parte din mobilă și arsenal fusese îndepărtată, iar o formație de trei instrumentiști cânta în colțul încăperii, lângă șemineul gol, cu cariatidele sale mari ce susțineau consola din lemn.

Excelența Sa venise la cină, iar manierele sale erau desăvârșite; avea însă o anumită reținere, care făcea ca, în prezența sa, veselia exagerată să pară deplasată; prin urmare, nimeni nu se plânse de dispariția lui atunci când începu dansul.

Cei mai mulți dintre oaspeți erau tineri, iar asta făcea ca petrecerea să fie însuflețită. Locotenentul Armitage jucă rolul de gazdă și o tratâ foarte circumspect pe Demelza; seara era deja pe la jumătate când se apropie de Ross ca să-l întrebe dacă poate dansa cu soția lui. Ross, care tocmai făcuse acest lucru și găsea că seara era una agreabilă, acceptă zâmbitor. Rămase lângă una din ușile duble și îi urmări intrând pe ringul de dans; erau încă la dansurile de salon – o gavotă – și îi văzu vorbindu-și atunci când dansul îi aducea față în față, după aceea separându-se și întâlnindu-se din nou. Demelza era una dintre acele femei care izbuteau să-și păstreze farmecul chiar și în situațiile

cele mai nefavorabile. Iar Ross o văzuse în nenumărate astfel de situații: cu părul lins și asudat din cauza febrei, cu chipul schimonosit de durerile facerii, murdară și neîngrijită după ce preluase vreo sarcină neplăcută de pe umerii servitorilor; înverșunată în urma acelui lung conflict cu urmări dezastruoase. Dar poate cea mai mare calitate a ei era capacitatea de a deborda de entuziasm pentru lucruri aparent mărunte. În ochii ei, nimic nu părea perimat. Primul pui de pitulice care ieșea din ou era la fel de fascinant anul acesta ca și anul trecut. O seară în societate era o experiență la fel de plăcută la douăzeci și șase de ani precum fusese la șaisprezece.

Așadar, el nu trebuia să-și facă prea mari griji cu privire la strălucirea ei din seara aceea. Dar bănuia că de data aceasta era ceva diferit: o oarecare seninătate pe care n-o sesizase până atunci. Bineînțeles că tuturor femeilor le place să fie admirate și iar admirate, iar ea nu făcea excepție. Se și certaseră la un moment dat pe un ring de dans – numai Dumnezeu putea ști cât timp trecuse de atunci. Dacă își aducea bine aminte, la momentul acela el o acuzase mânios de faptul că atrăgea după ea o gloată de bărbați nedemni și de o calitate îndoielnică, iar ea îi replicase că el, Ross, o neglijase în ultima vreme.

De data asta, el n-o mai neglija, și un singur bărbat – bărbatul cu care ea dansa – se lăsa condus într-un fel sau altul. Armitage era un tip onest, șarmant și atrăgător, și nu exista absolut nimic care să indice faptul că Demelza era mai mult decât un destinatar pasiv al admirației și al atențiilor lui. De fapt, Ross nu avea îndoieli foarte serioase în privința Demelzei; ei doi fuseseră foarte apropiați multă vreme; spera doar ca ea să nu-i permită lui Armitage – chiar fără să-și propună neapărat acest lucru – să-și imagineze altceva.

Cineva își drese glasul în spatele lui, iar asta îl făcu să se întoarcă. Un lacheu cu perucă albă.

– Îmi cer iertare, domnule, dar Excelența Sa vă roagă să fiți bun să îl însoțiți în biroul său.

Ross ezită. Nici că-și putea dori mai puțin ca acum să discute cu Excelența Sa. Cum era însă oaspete în casa acestuia, nu prea putea refuza. În timp ce traversa antreul, Caroline tocmai cobora treptele, iar el îi spuse:

– Spune-i, te rog, Demelzei, în caz că se întoarce de pe ringul de dans, că eu sunt în biroul Excelenței Sale. Sper să nu dureze mult.

– Desigur, Ross, îi zâmbi Caroline.

Abia când îl urmă pe lacheu către biroul lui Falmouth înțelese, cu o ușoară surprindere, că era pentru prima dată când Caroline nu îi dăduse un răspuns obraznic sau ironic.

III

– Sunt cel mai nefericit dintre bărbați, spuse Hugh Armitage.

– Cum așa? întrebă Demelza.

– Pentru că femeia care a ajuns să-mi fie mai dragă decât viața este căsătorită cu bărbatul căruia îi datorez viața însăși.

– În cazul ăsta, cred că nu trebuie să spuneți ceea ce tocmai ați spus.

– Condamnatului trebuie neapărat să i se permită să spună ce are pe suflet.

– Condamnat?

– La despărțire. La pierdere. Mâine plec la Portsmouth.

– Domnule locotenent Armitage, eu...

– Vrei, te rog, să-mi spui Hugh?

Se despărțiră, dar imediat după aceea se întâlniră din nou.

– Fie, atunci, dacă trebuie, Hugh... Nu cred că ești condamnat la pierdere. Cum ai putea pierde ceva ce nu ai avut niciodată?

– Am avut compania ta, discuțiile cu tine, inspirația pe care mi-a oferit-o atingerea mâinii tale, auzul glasului tău, vederea luminii din ochii tăi. Nu e asta o pierdere suficient de dureroasă?

– Ești poet, Hugh. Asta e problema...

– Da, lasă-mă să-ți explic, așa cum am vrut să-ți explic și înainte. Tu crezi că am plăsmuit un ideal imposibil de atins. Dar nu toți poeții sunt romantici. Eu n-am fost un romantic, crede-mă! Sunt în marină de la paisprezece ani. Am umblat haihui prin lume și am văzut multe lucruri din viața asta, multe din ele sordide. Am văzut și am cunoscut câteva femei. Nu-mi fac iluzii în privința lor.

– Atunci nu trebuie să-ți faci iluzii nici în privința mea.

– Nici nu-mi fac. Nici nu-mi fac.

– O, ba da, îți faci. Poezia aia...

– Am scris și altele. Dar nu am putut risca să le trimit.

– Cred că nici pe aceea n-ar fi trebuit să o trimiți.

– Normal că n-ar fi trebuit. A fost cu totul deplasat din partea mea. Dar atunci când un bărbat cântă un cântec de iubire, el speră că o dată, măcar o dată, obiectul iubirii lui l-ar putea auzi.

Demelza spuse ceva ca pentru sine.

– Poftim? Ce-ai spus?

Ea ridică privirea:

– Mă tulburi.

– Să îndrăznesc oare să sper că asta înseamnă...

– Nu spera nimic. Nu putem fi fericiți doar pentru că... suntem în viață? Mai știi ce-mi spuneai la Tehidy, despre cum e să vezi lumea cu alți ochi?

– Da, admise el. Acum îmi folosești propriile cuvinte împotriva mea.

Ea îi oferi un zâmbet strălucitor:

– Nu, Hugh, *pentru* tine. În felul acela... în felul acela putem simți afecțiunea, fără să rănim pe nimeni și nici nouă înșine nu ne facem rău.

– Asta simți tu pentru mine – afecțiune? întrebă el.

– Nu cred că se cade să mă întrebi asta.

– Acum am umbrit lumina soarelui, spuse el. Pentru că asta este zâmbetul tău. Dar a meritat, pentru că, din câte văd, ești prea sinceră ca să mă poți minți. *Nu* afecțiune este ceea ce simți pentru mine.

– Dansul s-a încheiat. Lumea pleacă de pe ring.

– Nu simți pentru mine ceea ce ai simți pentru un frate. Este adevărat, Demelza, așa-i?

– Am o mulțime de frați și nici unul dintre ei nu e chiar ca tine.

– Surori?

– Nu.

– Of, ce păcat! Aș cere prea mult. Dumnezeu nu face replici la capodoperele lui.

Demelza respiră adânc.

– Chiar aș vrea să beau niște vin de Porto.

IV

– Contrabanda asta a atins proporții scandaloase, spuse vicontele Falmouth. Știi, poate, că săptămâna trecută o goeletă, *Mary Armande*, a sosit în portul Falmouth cu o încărcătură de cărbune. Dar cineva a făcut un denunț, așa că niște oameni de la paza de coastă s-au urcat la bord până la descărcarea cărbunelui. S-a descoperit că avea fund dublu, iar acolo erau ascunse 276 de butoaie de brandy.

– Într-adevăr, spuse Ross.

Se gândi într-o doară că măcar exista un lucru pe care Falmouth, Basset și George Warleggan îl aveau în comun: ura față de contrabandă. Dar, de vreme ce chiar el, Ross, se dedase cândva la astfel de practici – și asta nu cu mult timp în urmă – simți că nu poate comenta mai mult. În orice caz, nu credea că fusese invitat la Excelența Sa ca să discute o asemenea chestiune.

Falmouth stătea lângă un foc micuț, care fumega și părea că a fost aprins de curând. Purta o jachetă din catifea verde și o tichie mică, verde, care să-i acopere părul foarte rar. Arăta ca un distins fermier înstărit, între două vârste, sănătos, bine hrănit. Numai privirea îi era ca de tiran. Un ciorchine de strugure de seră stătea pe un platou în dreptul cotului lui, de unde ocazional mai smulgea câte o boabă.

Discutară apoi despre un subiect mai potrivit: recoltele. Ross se gândi că ar fi putut discuta despre aproape orice subiect care avea legătură cu ținutul: minerit, transport maritim, construcții de ambarcațiuni, exploatare de carieră, pescuit, topitorie sau chiar despre acea industrie nouă din sud-est – exploatarea de argilă pentru olărit; Falmouth putea fi implicat în oricare dintre acestea. Nu într-un mod atât de direct precum familia Warleggan, nu se punea problema implicării *personale*. El avea, mai degrabă, interese vegheate de administratori, de intendenți, de avocați, care își câștigau pâinea de fiecare zi asigurându-se că afacerile patronului lor erau rezolvate și încă bine; sau putea fi implicat pur și simplu prin posesia terenului unde se desfășura respectiva activitate sau exploatare.

– Am impresia că îți sunt dator, căpitane Poldark, spuse lordul Falmouth dintr-odată.

– Serios? Eu nu știu de vreo datorie.

– Ei bine, da; ba chiar cred că-ți sunt de două ori îndatorat. Dacă nu erai dumneata, fiul surorii mele încă ar putrezi pe undeva printr-o temniță infectă în Bretania. Asta dacă nu cumva era deja mort până acum.

– Mă bucur să aflu că, din câte se pare, mă apreciați. Dar trebuie să subliniez că m-am dus la Quimper exclusiv pentru a încerca să-l eliberez pe doctorul Enys – care este aici în seara asta. Restul a fost pură întâmplare.

– Nu contează, nu contează. A fost o faptă plină de curaj. Zilele mele în serviciul militar nu sunt atât de îndepărtate încât să nu pot aprecia curajul întregului plan și imensele riscuri pe care ți le-ai asumat.

Ross înclină din cap și așteptă. Falmouth scuipă niște sâmburi în palmă, după care mai băgă trei boabe de strugure în gură. Pentru că așteptase suficient, Ross spuse:

– Mă bucur că i-am oferit lui Hugh Armitage șansa de a evada. Însă nu pot să-mi imaginez care ar fi cea de-a doua obligație pe care simțiți că o aveți față de mine.

Falmouth aruncă și restul de sâmburi.

– Înțeleg că ai refuzat nominalizarea pentru a candida împotriva candidatului meu la alegerile speciale din Truro.

– Of, pentru numele lui Dumnezeu!

– De ce spui asta?

– Spun asta pentru că, din câte se pare, e imposibil să porți o conversație, oricât de confidențială, fără ca esența ei să se afle în tot ținutul!

Falmouth îl privi cu superioritate:

– Nu cred că știe multă lume. Dar asta e informația care mi-a ajuns la urechi. Presupun că e adevărată.

– A, destul de adevărată. Dar motivele mele, trebuie s-o spun din nou, au fost în totalitate egoiste și n-au avut nici un fel de legătură cu îndatorarea față de anumite persoane sau cu refuzul de a ține cont de dorința altor persoane.

– Alții, din câte se pare, nu se dau deloc în lături de la a mă nesocoti.

– Unii oameni au o anumită ambiție, Excelență. Alții au alta.

– Și care e ambiția dumitale, căpitane Poldark?

Pus în fața unei asemenea întrebări directe, Ross nu știu cum să răspundă.

– Să trăiesc așa cum îmi place, spuse el în cele din urmă; să îmi ridic o familie; să-i fac fericiți pe cei din jurul meu; să nu fiu sufocat de datorii.

– Niște țeluri admirabile, dar limitate în natura lor.

– Și ale cui sunt mai puțin limitate?

– Cred că ale celor care au ca ideal să lucreze în serviciul public – mai ales atunci când națiunea este în război... Dar, din aventura dumitale de anul trecut, trag concluzia că îți subestimezi obiectivele – sau poate că îți lipsește o bună canalizare a lor.

– Cel puțin nu vizează viața parlamentară.

– Pe câtă vreme cele ale domnului George Warleggan exact asta vizau.

– Tot ce se poate.

Falmouth mestecă o altă boabă de strugure.

– Mi-ar face mare plăcere ca într-o bună zi să împiedic viața de parlamentar a domnului George Warleggan.

– Cred că e o singură cale prin care puteți face asta.

– Cum anume?

– Punând capăt conflictului cu Sir Francis Basset.

– Asta *niciodată!*

Ross ridică din umeri fără să spună mai mult.

Lordul Falmouth continuă:

– Basset intră cu forța în circumscripțiile *mele,* cumpără influență și favoruri, contestă drepturi care sunt în familia mea de generații întregi! Nu e cu nimic mai demn de laudă decât lacheul său!

– Și negustoria cu circumscripții nu este tot o chestiune de cumpărare de influență și favoruri?

– În sensul cel mai cinic al cuvântului, da. Este însă un sistem care funcționează în mod adecvat pentru întreținerea și gestionarea guvernului. El intră în colaps atunci când niște moșieri băgăcioși și obraznici cu prea mulți bani își bagă nasul în drepturile seculare ale vechii aristocrații.

– Nu sunt sigur că întreținerea și gestionarea guvernului este bine deservită de sistemul actual de reprezentare și alegeri, spuse Ross. Bineînțeles că este mai bun decât tot ce a fost înainte, pentru că nici regii, nici lorzii, nici membrii Camerei Comunelor nu pot decide unii fără acordul celorlalți. Asta poate să ne apere împotriva unor evenimente precum cele din 1649[1] sau chiar cele mai recente, din 1789, dacă ne uităm la Franța. Dar, de vreme ce Sir Francis mi-a propus să candidez pentru locul din Truro, am studiat mai bine sistemul existent în Anglia astăzi și am ajuns la concluzia că este... este ca o trăsură veche și dărăpănată, cu osia și arcurile rupte de multă

[1] An marcat de evenimente hotărâtoare din cadrul Războiului Civil Englez (1642–1651). În anul respectiv, Parlamentul adoptă o ordonanță în vederea instituirii Înaltei Curți de Justiție pentru a-l judeca pe regele Carol I al Angliei. Regele este găsit vinovat de înaltă trădare și executat. Prințul Charles Stuart se autoproclamă regele Carol al II-lea al Angliei, Scoției și Irlandei, fără a fi însă recunoscut de nici unul dintre cele trei regate. Parlamentul abolește apoi monarhia engleză, prin adoptarea unei legi de desființare a regalității. Monarhia este înlocuită cu Commonwealthul Angliei – o formă republicană de guvernământ, care se extinde apoi și în Irlanda și Scoția. Tot în acel an, Camera Comunelor adoptă o lege prin care desființează Camera Lorzilor, declarând-o pe aceasta din urmă „inutilă și periculoasă pentru poporul englez". (n.tr.)

vreme, și cu găuri în podea, din cauza drumurilor pline de brazde de pământ. Ar trebui aruncată și construită una nouă în locul ei.

Ross nu se obosise să vorbească pe ocolite, însă Falmouth nu se enervă.

– Și cum vezi dumneata îmbunătățirile în modul de construcție al unei noi trăsuri?

– Păi... în primul rând printr-o redistribuire a locurilor din Parlament, astfel încât interesele întregii țări să fie reprezentate în mod egal. Nu știu cât de mare este populația din Cornwall – presupun că sub 200 000 de locuitori și are patruzeci și patru de membri. Noile orașe Manchester și Birmingham, ale căror populații sunt poate puțin sub 70 000 de persoane fiecare, nu sunt deloc reprezentate în Parlament!

– Ești un susținător al democrației, căpitane Poldark?

– Și Basset mi-a pus aceeași întrebare. Răspunsul este nu. Dar nu poate fi un lucru sănătos acela că noile mari orașe din nord nu au nici un cuvânt de spus în ceea ce privește problemele națiunii.

– Noi *toți* vorbim în numele națiunii, spuse Falmouth. Ăsta e unul din scopurile pentru care devii membru. Și unul dintre privilegii.

Ross nu răspunse, iar gazda lui scormoni cu vătraiul în foc. Apăru o flacără șovăielnică.

– Presupun că știi că există zvonuri cum că prietenul dumitale Basset ar putea fi înnobilat curând.

– Nu știam.

– Ar putea foarte bine să devină unul dintre nobilii plini de bani ai lui Pitt. Un titlu de baron sau un rang similar în schimbul unei sume de bani și al sprijinului din partea membrilor pe care îi controlează.

– Cum spuneam, nu e un sistem grozav.

– N-o să reușești niciodată să stârpești corupția, lăcomia și ambiția.

– Nu, dar le poți controla.

Urmă o pauză.

– Și celelalte reforme ale dumitale?

Se simți o urmă de ironie în glas.

– Acestea v-ar putea deranja și mai tare.

– N-am spus că cealaltă m-ar fi deranjat.

– Ei bine, în mod evident ar trebui o modificare în metoda alegerilor. Locurile nu trebuie să fie cumpărate și vândute ca și cum ar fi o proprietate privată. Membrii electori nu ar trebui să fie mituiți nici cu ospățuri, nici cu plăți directe. În multe situații, alegerile sunt

o escrocherie curată. Truro, cel puțin, are niște bărbați în toată puterea, care lasă impresia că sunt votanți, oricât de mult sunt sau nu influențați. Alții, din restul țării, sunt mult mai rău. Mulți din Cornwall. Și se spune că în Midhurst, Sussex, există un singur alegător apt, care alege doi membri la instrucțiunile protectorului său.

– A, asta cam așa e, admise Falmouth. La Old Sarum, lângă Salisbury, nu există decât un castel în paragină – nu sunt nici case, nici locuitori. Cu toate astea, au doi reprezentanți. Falmouth mestecă dus pe gânduri. Apoi își reluă ideea: Prin urmare, cum îți construiești noua trăsură?

– Pentru început, cu un sufragiu extins. Nu se poate...

– Sufragiu?

– Electorat, dacă vreți. Până nu extindem dreptul de vot, nu ajungem nicăieri. Iar electoratul trebuie să fie liber, chiar dacă sunt douăzeci și cinci de votanți la un loc. Și locurile trebuie să fie libere – fără protectori, fără influență din exterior. Poate din cauza asta se folosește din ce în ce mai mult noțiunea de „sufragiu" – pentru că ea presupune libertate. Nici votul, nici locul în Parlament nu trebuie să fie scoase la vânzare.

– Și parlamentele anuale, și pensiile la cincizeci de ani și alte prostii de genul ăsta?

– Văd că sunteți bine informat, Excelență.

– Este o greșeală să nu știi ce gândește dușmanul.

– De aceea m-ați invitat aici în seara asta?

Pentru prima oară de când începuse întrevederea, Falmouth surâse:

– Pe dumneata nu te consider dușman, căpitane Poldark. Credeam că m-am exprimat clar atunci când am spus că te consider un om cu potențial necanalizat. Dar, realist vorbind, deși renegi extremele cele mai grave ale societăților de corespondență, chiar crezi că locurile din Parlament pot fi scoase de sub protectorat, că membrii electori pot acționa independent de *orice* fel de plată?

– Eu așa cred.

– Spuneai ceva despre electorii care sunt *cumpărați*. Spuneai cu dispreț despre ei că ar fi mituiți cu bani sau influență. E oare mai grav să plătești o recompensă la momentul votului decât să *promiți* o recompensă, promisiune pe care știi că după aceea o poți încălca cu ușurință? Hai, spune, cum e mai cinstit: să-i dai omului douăzeci de guinee pe loc pentru a vota candidatul tău sau să-i promiți adoptarea

unei legi care i-ar *putea* băga douăzeci de guinee în buzunar după ce tu ai fost ales?

– Eu nu cred că lucrurile trebuie să stea așa.

– Ai o viziune mai plăcută decât a mea în privința naturii umane.

– Omul nu e niciodată perfectibil, spuse Ross, drept pentru care eșuează întotdeauna în idealurile sale. Indiferent în ce direcție își îndreaptă aspirațiile, păcatul originar e întotdeauna acolo ca să îi zădărnicească planurile.

– Cine a spus asta?

– Un prieten care se află aici în seara asta.

– Un om înțelept.

– Dar nu un cinic. Cred că ar fi de acord cu mine că e mai bine să urci trei trepte și să cazi înapoi cu două decât să nu faci nici o mișcare.

Falmouth se ridică în picioare și rămase cu spatele la foc, încălzindu-și mâinile.

– Ei bine, noi suntem în tabere diferite în privința asta și presupun că așa vom rămâne. Bineînțeles, dumneata vezi în mine un om aflat în posesia unei puteri ereditare, fără nici cea mai mică intenție de a o ceda. Cumpăr și vând așa cum pot în lumea guvernamentală. Soldați, marinari, pastori, vameși, primari, funcționari și alții asemenea lor depind de o vorbă pusă de mine pentru numire și avansare în carieră. Nepotismul e în floare. Ce altceva ai pune dumneata în loc? Puterea nu este un lucru divizibil la nesfârșit. Cu toate astea, ea trebuie să existe. Cineva trebuie să o dețină – și, de vreme ce omul nu este perfectibil, așa cum spui, uneori trebuie să abuzezi de ea. Și cine oare abuzează de ea mai tare: demagogul care se trezește deodată în posesia ei, ca un om care până atunci n-a pus alcool pe limbă și primește dintr-odată un vin amețitor? Sau un om care a învățat – și a fost educat – ereditar cum să o folosească, un om care, obișnuit cu alcoolul pe care l-a gustat toată viața, poate să guste vinul acela amețitor fără să se îmbete dintr-o înghițitură?

Ross se ridică și el:

– Cred că ar putea exista niște categorii între nobil și demagog care s-ar descurca mai bine decât oricare dintre ei; dar nu mai contează. Înțeleg că există întotdeauna un pericol în orice schimbare, dar nu m-aș feri de schimbare pentru un astfel de motiv... Acum cred că ar trebui să mă întorc la dans.

– Ai o soție frumoasă și respectabilă, spuse Falmouth. Apreciaz-o cât încă o mai ai. Viața e plină de surprize.

Din ușă, Ross mai spuse:

– Mi-ați putea face totuși o favoare. Și asta prin exercitarea acelei puteri ereditare pe care mi-am permis – la invitația dumneavoastră – să o deplâng. Cunoașteți biroul eclezial din Sawle-with-Grambler?

– Da, îl știu. Dețin terenuri în parohie.

– Mi se pare că biroul respectiv aparține de protopop și Consiliul Canonic din Exeter. Deținătorul oficiului respectiv a decedat, iar actualul preot paroh, un biet amărât împovărat de griji și cu un salariu de mizerie, care se străduiește de aproape douăzeci de ani să țină slujbele la parohie, ar fi din cale-afară de fericit dacă i s-ar oferi în grijă acel oficiu. Nu știu dacă mai există și alți doritori, dar, deși se vor găsi mulți cu relații sus-puse, puțini vor fi aceia care să merite mai mult acel post.

– Care este numele parohului dumitale?

– Odgers. Clarence Odgers.

– O să-l am în vedere.

Capitolul 13

I

Venind pe coridor, Ross auzi râsete și i se păru că identifică vocea Demelzei. Începu să se simtă iritat. Vizita asta începea să devină o replică ciudată și nedorită a vizitei la Tehidy. Fusese tras deoparte și implicat într-o discuție rigidă și sobră despre problemele țării și ale ținutului de către o gazdă rigidă și sobră, așa cum îi ședea bine unei persoane de asemenea vârstă înaintată și rang însemnat, în timp ce tânăra lui soție se distra printre persoane de vârsta ei și flirta cu un locotenent de marină. În mod normal, omul ăla ar fi trebuit să aibă ditamai burta, să prizeze tutun și să aibă crize de gută. La naiba cu toate astea!

Traversă antreul, cu starea de spirit a unui om care aproape caută necazul cu lumânarea, reușind să se stăpânească numai datorită bunului său simț înnăscut. Văzu imediat că Demelza nu se afla în grupul celor care râdeau. Caroline era în centrul lui. Iar gazda sa, doamna Gower, veni spre el.

– A, căpitane Poldark, soția dumitale a urcat la etaj împreună cu un grup de invitați pentru a admira priveliștea care se poate vedea din cupola noastră, până nu se întunecă. Îmi dai voie să te conduc?

Urcară împreună două rânduri de trepte și apoi o scară îngustă, ajungând într-un dom de sticlă care dădea deasupra acoperișurilor casei. Demelza se afla acolo, împreună cu Armitage, Dwight și St John Peter, vărul lui Ross. Ross păși în mica încăpere din sticlă, fără nici o tragere de inimă; însă privirea Demelzei, care îl întâmpină cu bucurie, îi domoli iritarea.

Admiră supus priveliștea, în timp ce doamna Gower le arăta reperele importante. Afară se înseninase odată cu asfințitul soarelui, iar câteva stele străluceau deja pe cerul iridescent. Curgând la vale între malurile împădurite, râul avea aspect de plumb topit. Într-un „bazin" din imediata apropiere, erau ancorate vreo șase nave înalte, cu pânzele întinse la uscat, după ploaie. La distanță, se zărea portul Falmouth și farurile care clipeau. Trei stârci țipară în înaltul cerului.

– Discutam despre foci, Ross, îi explică Demelza, iar eu povesteam despre cele pe care le avem în Great Seal Hole, între noi și St Ann. Familii mari de foci. Și înăuntru, și în afara grotelor.

– Să vezi și să nu crezi! exclamă Hugh Armitage. Sunt marinar de zece ani și n-am văzut nici măcar o focă!

– Nici eu, dacă stau să mă gândesc, spuse Dwight.

– Asta-i bună acum! spuse St John Peter. Doar există și pe coasta *asta*. Le poți vedea oricând pe lângă Mevagissey și la gura râului Helford. Țopăie întruna pe stânci. Dar cui îi trebuie așa ceva? Nu m-aș obosi să merg nici măcar un metru pentru privilegiul de a le vedea!

– Mi-aduc aminte când eram copil, interveni doamna Gower, am plecat într-o excursie de la St Ives. Stăteam la familia St Aubyn eu cu fratele și sora mea, și am pornit la drum într-o dimineață însorită. Pe drum însă s-a iscat o furtună și aproape că am naufragiat.

– N-aș avea niciodată încredere în coasta aia nenorocită! spuse St John Peter bolborosind cuvintele. E al naibii de înșelătoare! N-aș pune piciorul în vreo barcă – mare sau mică! E ca și cum ai naviga printre colții unui aligator!

– Noi mai ieșim la pescuit din când în când, spuse Demelza. Totul e bine dacă te pricepi să intuiești capriciile vremii. Pescarii se pricep și nu pățesc nimic. Mă rog, aproape niciodată.

– Ar fi frumos să plecăm într-o mică aventură mâine, dacă vremea e frumoasă, propuse doamna Gower. Helford nu e prea departe

de aici și știu că copiilor mei le-ar plăcea. Nu-ți poți amâna plecarea, Hugh?

– Nu, din păcate. Trebuie să fiu în Portsmouth până joi.

– Atunci..., doamna Gower îi zâmbi Demelzei. Poate ar trebui să amânăm plimbarea și să venim odată în vizită la Great Seal Hole. Am auzit de locul acela. E destul de cunoscut.

– Dacă s-o mai îndrepta vremea în vara asta deloc ușor de suportat, aduceți-i pe copii la Nampara, doamnă Gower. Din golful meu și până la Great Seal Hole sunt cel mult douăzeci de minute de mers și cred că sunt slabe șanse să fiți dezamăgiți.

Demelza îl privi surprinsă pe Ross. Pentru cineva care se lăsase cu greu convins să vină astăzi aici, era o propunere neașteptat de prietenoasă. N-avea de unde să știe că schimbarea lui de dispoziție de la irascibilitate și gelozie la sentimentul de ușurare atunci când o văzuse iscase un scurt impuls de împăcare cu propria conștiință.

– Și să rămâneți la noi peste noapte, vă rugăm, se grăbi ea să pluseze.

– Ar fi minunat! Dar... poate că ar trebui să așteptăm până se întoarce Hugh.

Armitage clătină din cap:

– Oricât de mult m-aș bucura, s-ar putea să treacă și doi ani până mă întorc în Anglia din nou.

– Să fiu al naibii! exclamă St John Peter. Sunt mijloace mai bune de a-ți petrece timpul decât să ieși cu o barcă greu de controlat ca să caști gura la un mamifer de apă cu o pereche de mustăți! Dar, mă rog, *chacun à son goût*[1].

Coborâră din nou, băură ceai, dansară, discutară și dansară din nou, iar Demelza bău prea mult vin de Porto și avu un comportament mai degajat în casa unui nobil decât ar fi îndrăznit vreodată în alte circumstanțe. Cunoscându-și preferința pentru această băutură, Demelza hotărâse să se țină la distanță de ea cât Clowance era încă mică, însă răsfățul pe care și-l permise în seara aceea avea un motiv de natură afectivă, aproape masochist. Hugh Armitage o considera un exemplu de feminitate fără cusur, asemenea unei creaturi din mitologia greacă, idealul lui dincolo de orice defect posibil; iar pentru binele lui trebuia să fie decepționat. În ciuda declarațiilor sale ferme cum că cunoscuse alte femei și că le știa prea bine defectele, refuza *cu obstinație* să le recunoască pe ale ei. Așa că, oricât de trist ar fi fost

[1] „Fiecare cu gusturile lui." (în limba franceză, în original) (n.tr.)

să se comporte așa – pentru că prețuia imaginea din ochii lui, chiar dacă știa că este falsă –, numai astfel putea să se arate în fața lui ca nefiind cu nimic deosebită de toate celelalte femei.

Era cu deosebire necesar să facă asta înainte de plecarea lui. Punea mare preț pe prietenia lui și voia să o păstreze ca pe un gând bun, o amintire dragă, până când, peste doi–trei ani, avea să-l întâlnească din nou, iar prietenia lor putea continua din punctul în care rămăsese. Era în regulă să simtă o caldă afecțiune. Chiar și admirație, în cazul în care – Dumnezeu să-l aibă în pază! – așa simțea. Dar nu idealism, nu adorare și nu iubire. Nu-i făcea bine să plece în starea aceea de fascinație și de autoamăgire.

În dormitor, în noaptea aceea, avu o reacție subită în urma acestor instincte de cumpătare și se așeză pe marginea patului ca să-și scoată ciorapii, simțindu-se deodată cuprinsă de o mare tristețe. La ea era lucru rar, iar Ross observă numaidecât.

– Nu te simți bine, iubire? o întrebă el.

– Ba da.

– Ai exagerat puțin cu vinul acela. A trecut multă vreme de când îl beai ca să prinzi curaj.

– N-a fost ca să prind curaj.

– Nu. Cred că știu.

– Oare?

– Atunci, spune-mi tu.

– Nu pot.

El se așeză pe pat lângă ea și îi înconjură umerii cu brațul. Ea își sprijini capul de pieptul lui.

– O, Ross, sunt atât de tristă!

– Pentru el?

– Păi... Mi-aș dori să mă împart în două.

– Ia spune-mi!

– Să fiu... În primul rând, să fiu soția ta iubitoare. Asta vreau să fiu mereu și voi fi întotdeauna. Și mamă. Încântată, încântată, încântată... Dar, pentru o singură zi...

Urmă o tăcere lungă.

– Pentru o singură zi ai vrea să fii iubita lui.

– Nu. Nu *asta*. Dar mi-ar plăcea să fiu o altă persoană, nu Demelza Poldark, ci o cu totul *altă* persoană, care ar putea răspunde la sentimentele lui și care l-ar putea face fericit, măcar pentru o zi... Cineva care ar putea să râdă împreună cu el, să vorbească cu el, să flirteze poate, să plece împreună cu el, să călărească, să înoate, să discute,

fără să simtă că astfel îi este necredincioasă bărbatului pe care îl iubește cu adevărat și pentru totdeauna.

– Și crezi că el s-ar mulțumi cu asta?

Ea clătină din cap:

– Nu știu. Nu cred.

– Nici eu nu cred. Tu ești sigură că te-ai mulțumi cu atât?

– O, da!

Lumânarea avea fitilul rupt, iar fumul pe care îl scotea era la fel de negru precum cel de pe coșul de mină. Însă nici unul dintre ei nu se ridică să o stingă.

– Nu e un caz izolat, spuse Ross.

– Ce anume?

– Ceea ce simți tu. Felul în care simți tu. Se întâmplă în viață. Mai ales printre cei care s-au îndrăgostit de timpuriu și au iubit multă vreme.

– De ce neapărat printre aceia?

– Pentru că alții au mâncat mai întâi pe la alte mese. Și alții nu consideră că iubirea și loialitatea merg întotdeauna mână în mână. Apoi...

– Dar eu *nu vreau* să fiu neloială! Nu caut iubire în altă parte! Nu-i deloc vorba despre asta! Vreau să-i ofer unui alt bărbat un strop de fericire – poate ceva din fericirea *mea* – și nu pot. Iar asta doare...

– Liniștește-te, iubito! Și pe mine mă doare.

– Serios, Ross? Îmi pare tare rău...

– Păi, e prima oară când te văd uitându-te la un alt bărbat așa cum te uiți la mine.

Demelza izbucni în lacrimi.

O vreme, el nu mai spuse nimic, mulțumit că ea era alături de el și că îi împărtășea gândurile și emoțiile ei.

Femeia avea o batistă pe mânecă, așa că o refuză pe a lui.

– Iuda, spuse ea. Nu-i nimic. E doar vinul care se cere afară...

– N-am auzit niciodată de vreo femeie care să fi băut atât de mult vin încât să înceapă să-i țâșnească din ochi.

Femeia chicoti ușor și sfârși sughițând.

– Nu râde de mine, Ross! Nu-i corect să râzi de mine când sunt supărată.

– Nu mai râd. Promit. Nu mai fac niciodată.

– Asta e o minciună. Știi bine că o s-o mai faci.

– Promit să râd de tine numai jumătate din cât râzi tu de mine.

– Dar acum nu-i același lucru!

– Nu, iubire, spuse el sărutând-o ușor. Nu e același lucru.

– Și mai e ceva, spuse ea. I-am promis că mă trezesc mâine-dimineață să-mi iau rămas-bun. La șase.

– Așa o să faci.

– Ross, ești tare bun cu mine și foarte îngăduitor.

– Știu.

Ea îl mușcă de mâna care se afla din întâmplare în preajmă.

El își obloji degetul timp de câteva clipe.

– A, îți închipui poate că mă complac în rolul de soț și protector. Nu-i așa. Amândoi călcăm pe cărbuni încinși. Ai prefera mai degrabă să-ți dau o mamă de bătaie?

– Poate de asta am nevoie, spuse ea.

II

Cu ocazia vizitei sale în casa parohială din St Margaret, Dwight putuse să constate o îmbunătățire în starea de sănătate a Morwennei. Iritația țesuturilor moi ale uterului se ameliorase în mare măsură. Rana nu supurase, iar starea emoțională a femeii era mai bună. El îi spuse că de-acum se putea da jos din pat la o oră normală, trebuia să se odihnească puțin după cină, după care putea coborî din nou seara. Putea să iasă în plimbări scurte prin grădină cu sora ei, atunci când vremea era prielnică, să hrănească lebedele, să culeagă flori, să se ocupe de treburi mărunte prin casă. Trebuia să aibă grijă să nu se extenueze și, de asemenea, trebuia să continue dieta prescrisă cel puțin până la încheierea celor patru săptămâni.

Până atunci mai era o săptămână. Dwight spuse că va trece din nou în vizită joia următoare, când anticipa o nouă scenă neplăcută cu domnul Whitworth. Pe parcursul anului petrecut în temniță și, ulterior, de-a lungul perioadei de boală, Dwight avusese timpul necesar ca să observe efectele stărilor de bucurie și de tristețe asupra evoluției bolii – a sa și a altora – și ajunsese să creadă că exista o relație aparte între ceea ce percepeau mintea și emoțiile, pe de-o parte, și reacțiile corpului, pe de altă parte. Era convins – tot așa cum Caroline nu era – de faptul că propria lui vindecare fizică depindea de revenirea cât mai rapidă la activitatea sa obișnuită. Dacă mintea îi însufleția trupul împotriva voinței acestuia, în cele din urmă, trupul lui se simțea mai bine și chiar *era* mai bine pentru că era condus astfel. Iar acest lucru, la rândul său, părea să-i reactiveze mintea. La fel

se întâmpla și cu alți oameni. Firește că nu vindecai un picior rupt doar spunându-i omului că poate merge; dar, de multe ori, dacă puneai mintea omului să lucreze pentru binele trupului, erai deja la jumătatea drumului către vindecare.

Iar după părerea lui, nu exista nici o îndoială că, în afară de diagnosticul greșit, Morwenna suferise o depresie acută. Încă suferea, dar mai puțin. Iar în urma unei discuții blânde cu ea în jurul acestui subiect, Dwight căpătă convingerea că femeii îi era groază de atențiile fizice ale bărbatului ei și că aceasta era – cel puțin parțial – sursa depresiei ei.

Soțul ei era un om al lui Dumnezeu, pe câtă vreme Dwight era doar medic, așa că asta îl punea în situația ingrată de a face mai mult decât să-i ofere câteva sugestii pe tema respectivă; și știa deja că acest lucru nu avea să fie deloc pe placul pastorului. În orice caz, nu era chiar în măsură să își asume responsabilitatea de a controla o căsnicie nefericită. Ultima dată acționase în limitele drepturilor sale de medic pentru a interzice raporturile intime dintre cei doi soți pe o perioadă de patru săptămâni. Numeni nu-i putea pune la îndoială dreptul de a face asta. Însă Morwenna se simțea de-acum destul de bine trupește, pentru a relua raporturile maritale. Numai că nu se simțea suficient de bine pe plan emoțional. Pur și simplu nu dorea raporturi sexuale. Fie își disprețuia soțul, fie era una dintre acele femei nefericite care suferă de frigiditate incurabilă.

Cu ce drept putea el să intervină, în calitate de doctor? Evident, situația reprezenta pentru domnul Whitworth un efort considerabil. Cu toate acestea, Morwenna era pacienta lui. Whitworth părea suficient de puternic pentru a ridica un bou. Oare el, Dwight, mai avea acum dreptul, medical vorbind, să interzică orice fel de raport pentru – să spunem – alte două săptămâni? În calitate de creștin și gentleman, Whitworth l-ar fi ascultat, probabil. Încă două săptămâni ar fi contat mult pentru soția lui. Pe urmă, poate se cădea mai degrabă să-i bată Morwennei câteva apropouri cu privire la obligațiile pe care le presupunea mariajul. O sarcină la fel de dificilă.

Din fericire, mai avea de așteptat o săptămână până atunci.

În casă, după plecarea lui, familia luă cina în liniște. Vicarul rezident de la St Margaret și, totodată, aspirantul la postul de vicar non-rezident la Sawle-with-Grambler se așeză între cele două surori înalte, la o masă mult prea lungă pentru nevoile lor. Tacâmurile bune sclipiră atunci când lacheul cu mănuși albe servi pulpa fiartă de vițel cu sos de rozmarin.

– Excelența Sa spune că te simți bine, Morwenna, remarcă vicarul, străpungând cu furculița o bucată de carne. O îndesă apoi bine în gură, ca și cum i-ar fi fost teamă să nu-i scape, și mestecă gânditor. Folosea ironic această denumire pentru Dwight, încă de la prima lui vizită. Tratamentul de înzdrăvenire e un succes, iar indispoziția trece. Așa-i? Zicând acestea, se uită la Rowella, insistând cu privirea asupra ei.

– Da, Ossie, spuse Morwenna. Mă simt mai bine. Dar doctorul Enys a spus că va mai trece un timp până să mă vindec suficient.

– N-am nici cea mai vagă idee care va fi nota de plată, dar presupun că va fi pe măsura pretențiilor pe care le are de când s-a căsătorit cu nepoata lui Penvenen. Cine poate spune că tratamentul lui Behenna nu s-ar fi dovedit la fel de bun în final? Nu aveai nevoie decât de liniște și de odihnă. Și exact de asta ai avut parte.

– Dar tratamentul doctorului Behenna era bazat pe o dietă restrictivă, părinte, interveni Rowella. Tratamentul doctorului Enys a fost complet diferit. Nu credeți că asta a contat de fapt?

– Văd că sunteți amândouă împotriva mea, așa că trebuie să cedez, spuse Ossie amabil. De-a lungul ultimelor săptămâni, devenise vizibil faptul că dădea dovadă de o mai mare bunăvoință în prezența ambelor femei decât atunci când rămânea singur cu soția lui.

– Cum este nepoata lui Penvenen – doamna Enys? întrebă Rowella. Nu-mi aduc aminte să o fi văzut vreodată.

– O fată înaltă ca o prăjină, slabă, guralivă, cu părul roșcat, o descrise Ossie dintr-o răsuflare. Iese la vânătoare călare pe un Forbra. În glasul lui se simțeau ușoare inflexiuni malițioase, probabil reminiscențe ale unor refuzuri trecute. Unchiul lui n-ar fi fost de acord ca ea să se mărite cu un chirurg sărac lipit, dar atunci când a murit s-au căsătorit repede. Bineînțeles că n-o să țină.

– N-o să țină, părinte?

Ossie îi zâmbi cumnatei sale.

– A, de ochii lumii, poate. Dar n-o văd pe gălăgioasa doamnă Enys mulțumindu-se pe termen lung cu un soț care, atunci când nu-și vizitează pacienții, își petrece tot timpul experimentând.

– A, apropo, spuse Rowella. Wenna, îl mai ții minte pe doctorul Tregellas?

– Da, da.

– Era un bătrân care locuia lângă Bodmin, părinte, explică Rowella, cu chipul însuflețit dintr-odată. Se spune că ar fi căutat o metodă de a transforma cuprul în aur. Când s-a dus tata pe la el la un moment

dat, l-a găsit îmbrăcat în robă și cu toca cu canaf pe cap, cu ciorapii căzuți în jurul pantofilor, citind din nu știu ce carte arăbească și sorbind dintr-o ceașcă de ceai goală, în timp ce apa clocotise în ibric până se vărsase toată și stinsese focul!

– Ha! Ha! spuse Ossie. Frumos spus! Trebuie să recunosc că e o poveste foarte bună.

– Dar adevărată, părinte. Pe cuvânt că e adevărată!

– O, te cred!

– Odată era bolnav – domnul Tregellas – și a căzut de pe scaun pierzându-și cunoștința. Iar cele două fiice ale lui l-au ridicat din nou pe scaun și imediat după aceea el a continuat să citească de unde rămăsese, fără să conștientizeze faptul că fusese leșinat între timp!

Terminară vițelul, după care urmă o pulpă de miel fript, servită cu mentă și sparanghel. Morwenna se uitase spre sora ei o dată sau de două ori. Acum, Rowella ridică privirea.

– Tu nu mănânci nimic, Wenna.

– Nu, draga mea. Trebuie să beau tot ăsta, răspunse Morwenna, arătând către un pahar înalt cu bere neagră. Iar ouăle de dimineață, deși alunecă foarte ușor pe gât, îmi cam taie pofta de mâncare. Dar mănânc *bine*. Față de acum câteva săptămâni, sunt o adevărată gurmandă!

Mielul fu urmat de două găini tinere, cu conopidă, spanac și castravete; apoi, puding cu stafide și un desert cu frișcă. Ossie, care bea întotdeauna bine, dar cu moderație pentru epoca în care trăia, bău încă o jumătate de sticlă de vin de Canare și încheie cu un pahar sănătos de coniac.

Între timp, Morwenna se retrăsese pentru odihna de după-amiază. Rowella mai zăbovi la masă, așa cum făcea uneori în ultima vreme, iar Ossie discuta cu ea despre tot ce-i trecea prin minte: prima lui soție, mama lui, treburile parohiei, ambiția lui de a deveni vicar la St Sawle, relația lui cu Conan Godolphin, evoluția familiei Warleggan și fărădelegile epitropilor.

Acum, Rowella se ridică, înaltă și subțire și aparent lipsită de forme, cu umerii lăsați, cu rochia lungă abia atingându-i papucii de catifea, fără toc. Ossie se ridică odată cu ea, urmând-o ca din întâmplare în antreul întunecat. Întreaga casă era întunecoasă în această după-amiază caldă și umedă de iulie. O pâclă subțire se ridica dinspre râu și făcea copacii din fundul grădinii să se unduiască asemenea unor fantome.

Rowella își luă cartea din salon – era *Iliada* – și urcă la etaj, trecând pe lângă camera de joacă, unde Anne și Sarah tocmai își făceau lecțiile, pe lângă camera Morwennei și camera bebelușului, unde un gângurit de copil sugera faptul că John Conan Whitworth nu dormea. Urcă următorul rând de trepte către dormitorul ei și abia când deschise ușa pricepu că reverendul Osborne Whitworth o urmărise până acolo. Cu mâna pe clanță, ridică o privire iscoditoare către el, cu ochii îngustați, de nepătruns, ale căror profunzimi verzi nu trădau nimic altceva decât o curiozitate dezinvoltă.

– Părinte?

– Rowella, am tot vrut să discut ceva cu tine. Pot să intru câteva clipe?

Fata ezită, dar apoi deschise ușa, așteptându-l pe el să intre primul. Însă el îi ținu ușa și o urmă înăuntru.

Deși nu era decât o mansardă, micuța încăpere era plăcută, iar Rowella o înfrumusețase cu câteva decorațiuni feminine: flori, o pernă decorativă viu colorată, un pled colorat peste singurul fotoliu din încăpere, draperiile schimbate cu unele dintr-o cămeră de jos.

El rămase acolo, înalt și masiv, și i se putea auzi respirația. Ea îi indică cu mâna singurul scaun confortabil, însă el nu vru să se așeze.

– Doreați să-mi vorbiți, părinte?

El ezită.

– Rowella, când suntem singuri vrei, te rog, să-mi spui Osborne?

Ea încuviință din cap. El se uită la ea. O cântări din cap până în picioare. Ea întoarse o pagină din cartea pe care o citea.

– Te invidiez pentru faptul că știi atât de bine limba greacă, spuse el.

– Tatăl meu m-a învățat de când eram mică.

– Ești încă mică. Și totuși, în unele privințe, nu pari deloc așa.

– În ce privințe?

El evită să răspundă la această întrebare.

– Unde ești – cu poemul, mă refer?

Ochii ei clipiră repede.

– Ahile i-a îngăduit lui Patrocle să meargă la luptă.

– Am învățat și eu ceva greacă, desigur, dar, din păcate, am uitat-o. Nici nu cred că-mi mai amintesc povestea.

– Patrocle conduce o armată împotriva troienilor. Îi conduce către victorie. Însă este posedat de *hybris*...

– De cine?

– *Hybris. Hubris.* Cum vreți să-i spuneți...

– A, da.

– ... așa că își împinge triumful prea departe.

În jur era o liniște deplină.

Osborne îi luă mâna:

– Continuă!

Ea își retrase mâna pentru a întoarce pagina, cu buza tremurândă. Dar nu de teamă, nu de jenă.

– *Trebuie* să vă amintiți, părinte. Patrocle este ucis de către Hector. Apoi se încinge o luptă teribilă în jurul corpului neînsuflețit, deoarece este foarte important pentru greci ca ritualurile funerare să fie săvârșite în totalitate pe trupul eroului lor...

– Da, da...

– Sunteți sigur că vă interesează ceea ce spun?

– Da, Rowella, normal că da...

Îi luă din nou mâna și de data aceasta i-o sărută.

Fata își lăsă mâna în mâna lui și continuă cu povestea.

– În tot timpul ăsta, Ahile e supărat. Nebunia (ei îi spun *Ate*, zeița crimei) a pus stăpânire pe el, așa că a refuzat să lupte, pentru că... pentru că Agamemnon l-a insultat. Părinte, eu cred...

– Spune-mi Osborne, rogu-te!

– Osborne, eu cred că, de fapt, nu te interesează deloc povestea asta.

– Cel mai probabil ai dreptate.

– Atunci de ce ai venit aici?

– Voiam să discut cu tine.

– Despre ce anume?

– N-am putea oare... doar să stăm și să discutăm?

– Cum dorești.

Ea îi făcu din nou semn către scaun, iar de data aceasta el se așează. Apoi, ținând-o în continuare de mână, o trase cu grijă către el, până ce ea veni să se așeze pe genunchiul lui.

– Nu cred că se cade să facem asta, Osborne, spuse ea.

– De ce nu? Nu ești decât o copilă.

– Fetele, după cum probabil îți amintești, se maturizează devreme.

– Și tu ești matură? Păi... Hm... În fine, eu...

– Da, Osborne, sunt matură. Despre ce doreai să vorbim?

– Despre... despre tine.

– Ah, bănuiam eu că despre asta era vorba.

– Despre ce?

– Că nu lupta legată de cadavrul lui Patrocle te interesa. De fapt, cadavrul lui Patrocle nu te interesa deloc.

El o privi cu ochi măriți, șocat de francheța ei – care suna atât de ciudat pe buzele acelea tinere – și șocat de faptul că ea înțelesese atât de clar care erau intențiile lui.

– O, haide, draga mea, nu trebuie să-ți faci astfel de gânduri! Vezi bine că eu...

Ea alunecă ușor de pe genunchiul lui și rămase acolo, slabă și stângace în lumina palidă a după-amiezii.

– Dar nu ești interesat de mine? Dacă sunt o copilă – și chiar dacă sunt femeie – nu ar trebui să-mi spui adevărul? Cu siguranță ești foarte interesat de mine în ultima vreme.

El își drese vocea, mormăi și rămase așezat acolo, stânjenit, vreme de câteva clipe.

– Nu văd de ce presupui asta.

– Dar nu-i așa? Nu-i așa, părinte? Atunci de ce mă privești atât de insistent la fiecare masă, de fiecare dată când ne întâlnim? Mă privești tot timpul. Și în majoritatea timpului te uiți aici. Zicând acestea, fata își duse mâna lungă și subțire la bluză. Iar acum m-ai urmărit până sus! Spune, nu-i așa? întrebă ea, privindu-l țintă.

În timp ce o privea, ochii lui se înroșiră dintr-odată, privind-o intens și fără jenă. Contactul fizic – faptul că ea stătuse așezată pe genunchiul lui, după care se îndepărtase de el, fusese ultima picătură.

– Dacă mă întrebi...

– Da, chiar te întreb.

– Atunci, da. Trebuie să-ți spun. Este adevărat. Trebuie să... să ți-o spun, Rowella. Este adevărat. Este adevărat.

– Atunci ce anume dorești?

El nu putu să răspundă – chipul lui masiv era crispat și tensionat.

– Asta dorești? întrebă ea.

El continuă să o privească, cu sângele pulsându-i puternic în vene; își umezi buzele și încuviință din cap, rămas fără suflu.

Ea privi afară, la ziua ce se apropia de asfințit, cu buzele țuguiate și ochii ascunși sub gene.

– E o după-amiază mohorâtă, spuse ea.

– Rowella, eu...

– Da?

– Eu... nu pot s-o spun.

– Ei bine, în cazul ăsta, poate nu mai e nevoie să spui nimic, spuse ea. Dacă preferi așa. Dacă într-adevăr asta vrei.

Și începu, încet și cu grijă, să își desfacă șireturile din față ale bluzei.

Capitolul 14

I

– Dă-mi celălalt ciocan, te rog, spuse Drake. Nu, cel mic. Altfel nu pot să bag capătul înăuntru.

– Nu știu cum reușești, Drake, spuse Geoffrey Charles. Nu știam că ești un meseriaș atât de bun.

– Am fost timp de patru ani ucenicul lui Jack Bourne. Dar era gelos. Îl ajutam întotdeauna, dar niciodată nu mă lăsa să fac ceva de unul singur. Așa că nu sunt atât de bun pe cât ar fi trebuit.

Făcea o roată nouă pentru un vagonet de la mina Wheal Kitty. Roata din spate și partea laterală a vagonetului fuseseră strivite de căderea unei stânci și îi era mai ușor să le facă de la început decât să încerce să pună resturile cap la cap. De când preluase atelierul lui Pally, nu prea făcuse astfel de lucrări, lumea privindu-l mai degrabă ca fierar; dar, treptat, oamenii aflau că el putea realiza o roată bună și funcțională, că era mai ieftin și că îi scutea de un drum prea departe de casă. Dar asta însemna să cumpere lemn uscat, care era scump și greu de obținut, așa că șansele lui Drake de a prelua astfel de lucrări erau limitate.

– De ce faci fața roții adâncită așa, ca și cum ar fi scobită? vru să știe Geoffrey Charles.

– Păi, trebuie să meargă pe drumuri bătătorite și denivelate. Dacă o faci plană, în hurducăturile alea pierzi toate spițele pe drum.

– Într-o bună zi va trebui să mă înveți și pe mine. Mai bine aș învăța să fac o roată decât să-mi fac nervi cu declinările alea stupide din limba latină!

Drake făcu o pauză și îl privi pe băiatul a cărui paloare se transformase, în numai câteva săptămâni, într-un bronz sănătos.

– Nu înveți numai latină, Geoffrey Charles. Înveți să fii un gentleman.

– O, da! O, da! Știu. Și chiar asta îmi doresc eu să fiu. Și mai am de gând să moștenesc proprietatea Trenwith. Dar eu vin și te întreb ca prieten: ce crezi că îmi va folosi mai mult când voi fi bărbat în toată firea? Să fiu capabil să fac – sau măcar să repar – o roată sau să recit cazul nominativ al unui verb personal – ori alte asemenea tâmpenii?

Drake zâmbi și cântări în mână o bucată de frasin, calculând dacă se va potrivi cu celelalte bucăți pe care trebuia să le fixeze laolaltă pentru a face cadrul.

– Când vei fi bărbat în toată firea, vei putea să mă plătești pe mine să îți fac roțile.

– Când voi fi proprietarul moșiei Trenwith, tu vei veni să locuiești acolo ca ajutor al meu și vom face roți împreună!

Drake se duse la fântâna situată într-o parte laterală a curții și ridică hârdăul.

– O să te învăț eu să faci unul de-ăsta când mai vii pe aici. Nu e atât de greu. Dar acum ești aici de mai bine de două ore, iar mama ta se va supăra foarte tare pe noi dacă lipsești prea mult de acasă.

– A, mama... Nu ea e problema. Dar unchiul George trebuie să se întoarcă săptămâna viitoare sau peste două săptămâni, și atunci s-ar putea să iasă cu scântei. Geoffrey Charles izbi cu putere ciocanul de nicovală: Asta nu m-ar mira. Dar el nu e tatăl meu și nu e stăpânul meu, așa că am să fac cum îmi place!

– Geoffrey, eu cred că ar fi o mare greșeală să intri într-un bucluc și mai mare din cauza mea. Faptul că vii aici aproape în fiecare zi...

– O să fac cum îmi place mie și n-o să te întreb nici pe tine, nici pe unchiul George! *Ma foi*[1], nu mă las convins!

– Și totuși, ar fi înțelept din partea ta să nu provoci alt scandal. Măcar de dragul mamei tale. Nu e mai bine să ne întâlnim din când în când așa, în secret, decât să ți se interzică să vii aici, iar tu să vii indiferent ce s-ar întâmpla?

Geoffrey Charles se duse la el și studie hârdăul.

– Puah! Asta aproape că aș putea să fac chiar acum! Sunt doar câteva doage și niște cercuri din fier.

[1] „Pe cuvântul meu!" (în limba franceză, în original) (n.tr.)

– Nu e așa ușor cum crezi. Dacă te-ai apuca *tu* să faci un hârdău, toată apa ar țâșni printre doage.

Geoffrey Charles atârnă hârdăul deasupra fântânii și îl coborî înăuntru.

– Am văzut-o pe Morwenna luna trecută.

Drake se opri brusc din treabă, cu mâna în care avea ciocanul ridicată și o coborî apoi încet:

– Nu mi-ai spus asta până acum.

– La început m-am gândit că e mai bine să nu-ți spun.

– Și acum?

– M-am gândit că poate ai uitat sau vrei să uiți povestea aceea. Mi-am zis: ce rost are să redeschid rana?

– Și atunci?

– Dar rana nu e vindecată, așa-i?

– Ce mai face?

– E bine. Geoffrey Charles, știind că dăduse buzna pe un teren interzis, avu suficient discernământ încât să nu aducă vorba despre boala Morwennei. Are un copil, știai? mai adăugă el.

Chipul lui Drake se îmbujoră brusc.

– Nu, nu știam. Ce... când s-a întâmplat asta?

– În iunie – la începutul lui iunie.

– ... Ce este?

– Băiat.

– Și ea... ea e fericită?

– Păi...

– Ce-a spus? A spus ceva?

Geoffrey Charles înfășură lanțul hârdăului, iar acesta ajunse la suprafață plin cu apă proaspătă.

– Ea... ea mi-a spus să-ți spun că nu va uita niciodată.

După îmbujorarea de mai devreme, chipul lui Drake deveni dintr-odată foarte palid. Răsuci în mâini mânerul ciocanului.

– Când te întorci la școală... o s-o vezi din nou, nu?

– Poate. Destul de probabil.

– Vrei să-i transmiți ceva din partea mea, Geoffrey? Vrei să-i spui ceva de la mine? Vrei să-i spui că știu că totul s-a sfârșit între noi și că nu va putea fi niciodată mai mult, dar... nu, *nu*-i spune asta. Nu spune *nimic* despre asta. Spune-i doar... spune-i doar că într-o bună zi sper să-i aduc niște primule...

– Asta-mi amintește de vremurile când veneai să ne vezi înainte de Crăciun, acum doi ani. Într-un fel... într-un fel, viața era misterioasă, tainică și frumoasă pe atunci.

– Da, spuse Drake privind în gol. Da. Așa era.

II

Sam tocmai ieșise din schimb, de la mină, iar acum săpa în grădina sa. Nu conta prea mult umezeala de afară. Văluri de ploaie măruntă coborâseră asupra întregului ținut. În depărtare, marea ursuză mușca din întinderea de nisip cât de departe putea ajunge.

Plutind printre stropii de ploaie, pescărușii plonjau brusc spre apă, țipând.

Terminase de săpat un rând, iar acum curăța pământul umed de pe cazma. În majoritatea regiunilor ar fi fost dificil de săpat pe timp de ploaie, dar aici solul era atât de ușor și de nisipos, încât aproape că nu se îngloda deloc. Se pregătea să înceapă din nou, când auzi o voce în spatele lui:

– Ce faci acolo, Sam?

Stomacul i se strânse. Femeia se apropiase prin spatele lui, pășind pe pământul moale, fără ca el să o simtă.

– Ia te uită! Emma...

– Slăbuță recolta ta de cartofi, spuse ea, aruncând o privire în găleată.

– Nu, i-am scos luna trecută. Acum doar mai trec o dată cu sapa, să văd dacă nu cumva au mai rămas vreunii mici neculeși.

Purta o mantie din serj roșu și un șal negru pe cap; câteva șuvițe de păr se desprinseseră și îi atârnau pe obraji, ușor ondulate din cauza umezelii.

– Deci nu ești la biserică, să te rogi?

– Nu încă. O să fie un studiu biblic mai târziu.

– Încă mai cauți suflete rătăcite, așa zelos ca întotdeauna?

– Da, Emma. Mântuirea este poarta către viața veșnică.

Femeia înghionti un melc cu piciorul, iar acesta se retrase imediat în cochilia lui.

– N-ai mai fost atât de zelos cu sufletul meu în ultima vreme, din câte am observat.

El se sprijini de coada cazmalei.

– Dacă te-ai gândi măcar o clipă la Dumnezeu, Emma, asta m-ar bucura mai mult decât orice pe lumea asta.

– Asta credeam și eu până acum ceva timp. Erai pe urmele mele peste tot, chiar și la Sally Chill-Off. Nu te-am mai văzut de o lună întreagă. Ți-ai găsit un alt suflet rătăcit, așa-i?

El își trecu mâna umedă peste gură.

– Pentru mine nu există alt suflet la fel de important ca al tău, Emma. Deși toate sufletele valorează la fel de mult în ochii Mântuitorului nostru, pentru mine nu există nici un altul pe care să-mi doresc la fel de mult să-l aduc la lumină.

Emma privi în depărtare, în largul mării învăluite în ceață. Apoi râse, cu râsul acela al ei din toată inima, fără nici o reținere.

– Tom spunea că ți-e teamă de el. Că de-aia te-ai lăsat păgubaș.

– Tom Harry?

– Da. Eu i-am spus că n-are dreptate. Că nu-i deloc așa. Nu de Tom ți-e frică ție.

El o privi fix, cu inima bătându-i nebunește:

– Și de cine zici *tu* că mi-e frică, Emma?

Ea îi răspunse franc, întâlnindu-i privirea:

– De diavol.

– De diavol... se bâlbâi el. Draga mea, cu toții luptăm împotriva... diavolului. Și aceia dintre noi care s-au înrolat în armata Regelui Iisus...

– De diavolul din *mine!* îl întrerupse ea. Poate e mai bine s-o recunoști, Sam! Nu de asta ți-e teamă?

– Nu, răspunse el. Niciodată. N-aș putea să mă tem vreodată de răul din tine, Emma, decât dacă ar pune stăpânire și pe mine. Cu Necuratul din mine mă lupt în fiecare zi a vieții mele. Demonii interiori ai oricăruia dintre noi nu dispar niciodată. Dar nu există demoni în afară. Eu vreau să te *ajut*, Emma. Vreau ca tu să găsești mântuirea veșnică, vreau ca tu să fii... Vreau...

– Adică mă vrei *pe mine*, spuse Emma.

Sam privi către cer. Urmă o liniște îndelungată.

– Dacă vreau ceva de la tine, Emma, este puritatea sufletului tău; pentru că am convingerea sinceră că sufletul tău, odată adus pe calea lui Hristos, ar fi un suflet nobil și frumos care să-i fie oferit Lui. Dacă te vreau în... într-un alt mod, asta nu e dintr-o dorință carnală, ci din dorința de a te lua de soție, de a te duce în așternutul meu și în inima mea... în... în spiritul adevărat al grației și venerației divine...

Se opri, rămânând fără suflu. Nu intenționase să spună asemenea lucruri, dar cuvintele îi înfloriseră spontan pe buze.

Emma rămase acolo, înghiontind cu degetul de la picior melcul retras în cochilie. Ploaia măruntă continuă să-i cadă pe chip, lăsându-i-l fără expresie.

– Știi că i-am fost făgăduită lui Tom Harry.

– Nu știam asta.

– Mă rog, pe jumătate făgăduită... Și știi că se spune că sunt o desfrânată.

– N-o să cred asta până nu mi-o spui chiar tu.

– Am fost prin fânețe cu mulți bărbați.

– Și asta înseamnă același lucru?

– Oamenii asta spun.

– Dar tu ce spui?

– M-ai văzut beată, spuse ea.

– M-am rugat pentru tine în fiecare noapte – cu mare durere în suflet. Dar nu e prea târziu, Emma. Știi bine ce a spus Ezechiel: „Vă voi stropi atunci cu apă curată și veți fi curățiți; vă voi curăți de toate spurcăciunile voastre și de toți idolii voștri".

Ea făcu un gest de nerăbdare:

– Of, Sam, ce rezolvi cu *rugăciunea*? Ești un om *bun*, știu asta. Ești fericit în bunătatea ta. Ei bine, eu sunt fericită în spurcăciunile mele, cum le numești tu. Care e diferența pe termen lung?

– Of, Emma, draga mea, iubita mea, chiar nu *simți* nevoia să condamni greșeala, păcatul? Nu este oare dragostea Mântuitorului mai de preț pentru tine decât îmbrățișarea Satanei? Lasă-mă să te ajut să-ți găsești calea spre căință, credință, mântuire și dragoste!

Ea îl cântări de sus până jos, cu ochii mijiți, scânteietori:

– Și mă vei lua de soție, Sam?

– Da. O, da, asta m-ar face...

– Chiar dacă nu m-aș căi?

El se opri și oftă, frământat de gânduri care îi făceau ridurile să apară și să-i dispară de pe chip:

– Te-aș lua de soție cu speranța și credința că Dumnezeu, în dragostea Lui nemărginită, îmi va da puterea de a te aduce la lumină.

– Și ce s-ar întâmpla cu enoriașii tăi, Sam?

– Vor fi cu toții bărbați și femei care vor fi primit sanctificarea, cărora Dumnezeu le va fi iertat păcatele, pentru că numai El *poate* să le ierte. Așa cum îi iertăm și noi pe cei care ne greșesc nouă. Te vor primi printre ei cu bucurie, ca pe o fiică risipitoare...

Ea clătină din cap atât de tare, încât împroșcă în jurul ei picături de ploaie.

– Nu, Sam, nu este adevărat și tu știi asta! Dacă doar m-aș converti, s-ar uita toți la mine cruciș, ca și cum ar spune: ce caută *asta* aici, tocmai ea care se etala fără pic de rușine! Ce are de gând Sam? Ah, a început și Sam să se țină după fundul ei, ca toți ceilalți! Dar dacă mă *mărit* cu tine, și asta fără să-mi cer măcar iertare pentru păcatele mele, ce vor crede ei atunci? Vor crede că minunatul lor lider a intrat într-o mocirlă adâncă de vicii și nelegiuiri și vor spune că nu vor să mai aibă nimic de-a face cu el; vor spune că nu vor să-l atingă nici de la distanță, pentru că nu poți să intri în mocirlă fără să te murdărești, asta vor spune! Și ăsta va fi sfârșitul adoratei tale congregații!

Ploaia se întețea. Lumea în perpetuă mișcare pătrunsese acum sub nori mai negri și mai apăsători.

– Hai înăuntru, Emma, propuse el.

– Nu. Nu dă bine pentru tine. Plus că trebuie să mă întorc.

Dar rămase pe loc, fără să facă nici o mișcare. El clipi pentru a-și scutura picăturile de ploaie de pe pleoape.

– Emma, draga mea, nu știu care este adevărul în ceea ce spui tu. Sunt confuz. Trăim într-o lume în care răutatea și lipsa de compasiune cresc constant în sufletele unor oameni altminteri cu frica lui Dumnezeu. Am motive să știu asta – a fost un lider printre noi, iar dacă te-am văzut atât de rar în ultima vreme este pentru că am ținut seama de sfaturile lui. Îmi este greu deci să neg că oamenii buni au gânduri rele doar pentru că este necreștinesc să ai astfel de gânduri.

– I-auzi!

– Dar Emma, eu cred, chiar cred că dragostea va învinge orice greutate. Dragostea omului pentru Mântuitorul lui este cea mai mare avere pe care o putem avea în viața asta. Dar dragostea bărbatului pentru femeie, deși mai neînsemnată, poate fi binecuvântată de Duhul Sfânt, iar când se întâmplă asta, este mai presus de legăturile carnale și mai presus de gândurile rele ale oamenilor mărunți și... și poate *învinge* tot. Eu chiar cred asta, Emma! Chiar cred!

Vocea lui tremura. Clipi din nou, dar de data asta nu era din cauza ploii.

Femeia făcu un pas sau doi în față, mergând stângaci prin pământul noroios.

– Ești un om de-o bunătate rară, Sam, spuse ea, punând în treacăt mâna pe brațul lui și sărutându-l pe obraz. Dar nu pentru cei ca mine. Zicând acestea, ea se retrase, își îndepărtă șuvițele umede de pe chip

și își trase mai bine șalul pe cap. Apoi adăugă: Nu sunt făcută să fiu atât de *bună,* Sam. Tu crezi pentru că *tu ești* bun. Eu mă văd căsătorită mai degrabă cu unul ca Tom Harry, care înjură cu patimă și bea de stinge. Asta dacă mă voi căsători totuși vreodată. Tu vezi-ți mai departe de clasele tale, de studiile din Biblie, de rugăciunile tale; *asta* e viața ta – nu să te încurci cu o femeie ca mine! Sincer, Sam, dragule. Sincer, iubire. Îți spun cinstit pe Dumnezeu! Uite, am spus-o! I-am rostit numele, deci poate că mai e o speranță. Dar e drum lung până acolo. Prea lung pentru tine, Sam. Așa că o să-mi iau rămas-bun.

– Eu n-o să-mi iau *niciodată* rămas-bun, bolborosi Sam. Te iubesc, Emma. Asta nu înseamnă nimic pentru tine?

– Înseamnă că trebuie să plec și să te las în pace, spuse Emma. Asta înseamnă. Pentru că ar fi un lucru sortit eșecului de la bun început.

Se întoarse și-și croi drum cu greu către partea cu teren mai bătătorit a landei. El rămase acolo unde era, cu capul plecat, cu mâinile pe cazma, cu lacrimile rostogolindu-i-se pe mâini.

Deasupra capului lui, pescărușii continuau să plonjeze în aer, să țipe și să se tânguie în jelania lor intermitentă.

Cartea a doua

Capitolul 15

I

Vara se apropia ușor de sfârșit. Oricum nu fusese vară în adevăratul sens al cuvântului, de vreme ce ținutul fusese măturat constant de brizele dinspre sud-vest – uneori chiar de furtuni în toată regula – care aduceau cu ele zile cu nori întunecați și ploi torențiale. Mucegaiul încolțea, melcii și limacșii erau pretutindeni din abundență, moliile își depuneau ouăle în haine, ciupercile de tot felul o duceau de minune, carii de lemn se înmulțeau nestingherite.

Pe Continent, drapelul francez se răspândea la fel ca o ciupercă otrăvitoare. Probabil că prețul produselor din magazinele pariziene crescuse de douăsprezece ori într-un singur an, dar armatele franceze mărșăluiau pe unde doreau, iar jafurile de tot felul – inclusiv aur în valoare de patruzeci de milioane de franci – se vărsau în vistierie. Prusia, Sardinia, Olanda și Spania făcuseră pace sau duceau negocieri în acest sens. Austria era pe marginea prăpastiei. Marea alianță a Angliei ajunsese, în cele din urmă, sub linia de plutire. În conflict cu propriul rege, Pitt începuse să ia în calcul o eventuală reconciliere cu inamicul de dincolo de Canalul Mânecii.

La urma urmei, așa cum spuneau tot mai mulți oameni, din partea Angliei era vorba doar despre un război de principiu, de opinie chiar. Anglia nu dorea nimic de la Franța – nici de la altcineva, de altfel; nu dorea legături comerciale suplimentare, nici proprietăți noi în afara granițelor, nici supremație maritimă sau militară. Pur și simplu îi detesta pe iacobini, detesta propaganda iacobină și revoluțiile sângeroase. Și poate că acum partea cea mai gravă dintre toate acestea se încheiase. În general, după ce se îmbogățesc și cunosc succesul, revoluționarii sunt mai puțin preocupați de revoluții. Poate merita o încercare. Se putea lua în calcul chiar o negociere pentru pace cu prețul câtorva insule sau bucăți din teritoriile de peste graniță. În ultimii doi ani, Anglia pierduse patruzeci de mii de soldați în Indiile

de Vest, aproape toți căzuți pradă bolilor tropicale. Era un preț prea mare pentru Imperiu și nimeni nu câștigase nimic în schimbul lui.

Acasă, cu excepția euforiei ocazionale prilejuite de o mică victorie pe mare, viața părea la fel de mohorâtă ca vremea de afară. Faptul că tot mai multe porturi de pe continent refuzau legăturile comerciale cu Anglia provocă o serie de falimente, care, la rândul lor, începură să zdruncine băncile din temelii și să le trimită pe cele mai mici în faliment. Taxele și datoria națională crescură în tandem, iar în apărarea libertății, libertatea însăși era scoasă la amanet.

În mijlocul acestui haos, Pitt introduse niște măsuri noi surprinzătoare, pentru a le asigura săracilor accesul la justiție și la un tratament mai corect. Astfel, încerca să restabilească un echilibru în urma prevederilor aspre ale legii Speenhamland[1] și de aceea propuse introducerea asigurărilor la nivel național, pensii pentru vârsta înaintată, acordarea de împrumuturi pentru achiziționarea de bovine, instruire în arte și meserii atât pentru fete, cât și pentru băieți, precum și o alocație familială de un șiling pe săptămână pentru fiecare copil, pentru toate familiile aflate la ananghie. Măsurile îi încântară pe unii dintre susținătorii lui Pitt, dar pe mai mulți îi înfuriară. Ross citi despre asta în *Mercury* și se gândi că, în plin război, *aceasta* era modalitatea de a lupta împotriva iacobinilor. Dacă el însuși avea să obțină vreodată drept de vot, decise că va vota pentru Pitt.

Din motive cu totul diferite, și Sir Francis Basset avea același gând; pentru că, așa cum caustic anticipase lordul Falmouth, Sir Francis tocmai fusese înnobilat și preluase vechiul nume al familiei de Dunstanville, devenind baronul de Dunstanville de la Tehidy, care îl asigurase pe Pitt de susținerea micului grup de membri ai Camerei pe care îi controla, motiv pentru care era nevoie de noi alegeri speciale la Penryn.

La Nampara, viața continua pe făgașul ei obișnuit. Biblioteca și noul etaj superior erau acum terminate din punctul de vedere al construcției. Camera de depozitare a mobilierului nefolosit și dulapul cu mere de deasupra vechiului dormitor al lui Joshua Poldark se transformaseră într-un coridor care ducea către două noi dormitoare situate deasupra bibliotecii. Din vechiul dormitor al lui Joshua Poldark fusese scos patul din lemn de stejar, dulapurile fuseseră scoase, consola grea a căminului fusese îndepărtată, iar în locul ei apăruse

[1] Sistemul *Speenhamland* – sistem de ajutoare sociale popular în sudul Angliei la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea (n.tr.)

una mai ușoară; fereastra cu cercevea zornăitoare, care anunța întotdeauna când se întețea vântul – acea fereastră prin care se strecurase cândva Garrick pentru a-i aduce alinare stăpânei sale în prima noapte petrecută la Nampara – fusese, de asemenea, îndepărtată, fiind înlocuită cu o fereastră cu un cadru mai larg și sticlă de o mai bună calitate; crăpăturile din ziduri fuseseră umplute, iar pe pereți fusese lipit un tapet aproape alb, cu decorațiuni; tavanul dintre grinzi fusese tencuit din nou și vopsit: era noua lor sufragerie, care acum era atât de luminoasă, încât ar fi putut chiar renunța la vreo două ferestre; pe jos aveau un covor turcesc ce acoperea tot, mai puțin marginile scândurilor de dușumea inegale. Tocmai atunci se lucra la o nouă masă cu un picior, cu opt scaune asortate – din mahon cubanez, cu un model nou și elegant. Toate acestea erau extrem de scumpe.

Mai rămăseseră de cumpărat – ba chiar de comandat – porțelanuri și farfurii noi, argintărie, carafe și tot restul. Era uimitor cât de ponosite păreau vechile lucruri, acum, după ce se construise o cameră frumoasă, luminoasă și elegantă. Ross ar fi dorit să o ducă pe Demelza la Londra pentru câteva săptămâni, astfel încât să poată comanda tot ce le mai trebuia, însă Demelza refuzase. Tocmai asta era partea frumoasă, spusese ea, să facem totul puțin câte puțin. Nu vom mai avea niciodată parte de o asemenea distracție, hai să mai tărăgănăm puțin, ce contează dacă nu sunt toate asortate dintr-odată?

Dacă sufrageria era aproape terminată – ei luau deja masa acolo în mod regulat –, amenajarea bibliotecii nici nu începuse bine. Încăperea era terminată, tencuitorul – omul lordului de Dunstanville, adică – venise, iar Demelza ar fi dorit să lase totul baltă și să-l admire cât era ziua de lungă – priceperea, viteza, îndemânarea, felul în care crea decorațiunile, în care le modela părea aproape fără efort; astfel că încăperea aceea mare avea acum o cornișă cu caneluri adânci, iar tavanul – două motive grecești circulare, amplasate cu precizie și perfect similare. Cât durase lucrarea, el locuise la ei în casă și le ceruse o grămadă de bani; Demelzei nu-i părea rău nici măcar după un singur penny: totul era minunat.

Pereții de sub cornișă erau căptușiți cu lambriuri ușoare de pin, iar ei cumpăraseră deja o parte din decorațiuni: două mese din lemn de măr cu picioare în formă de gheară, o canapea, o măsuță decorativă din lemn de trandafir cu intarsii din lemn de arbore de lalea, un covor de calitate, de producție locală. Însă nu se putea numi deocamdată *cameră*. Era doar un început. Nimic nu era încă nepotrivit sau nelalocul său, însă totul trebuia făcut cu multă grijă. Discuțiile

pe marginea acestui subiect continuau uneori până în miez de noapte. De pildă, la unul dintre capete fuseseră amenajate rafturi – asta ca să justifice denumirea inițială a acestei încăperi; dar cele mai multe dintre cărțile lui Ross – și nu erau deloc atât de multe – erau vechi și ponosite și citite din scoarță în scoarță; nu ar fi dat bine. Cu toate acestea, Ross nu era deloc atras de cărțile acelea frumoase pe care le văzuse la Trelissick și Tehidy. Titlurile lor inscripționate cu litere de aur pe copertele parțial confecționate din marochin păreau mai degrabă decorative, nu îndemnau neapărat la citit.

Jeremy trecuse de cea de-a cincea aniversare, iar Clowance se apropia de a doua. Fetița se dovedise iute la mers, dar înceată la vorbire. Singura frază ușor de recunoscut până în momentul de față era „Mai-vau-umpic", iar asta spunea de obicei când stătea la masă în fața unei farfurii goale. În fiecare zi în care vremea era frumoasă, Demelza îi ducea pe plajă, unde se bălăceau cu toții, iar Clowance se așeza adesea la momentul cel mai nepotrivit. Și totuși, singurul efect atunci când simțea apa rece în jurul fundulețului ei era acela că începea să chiuie și mai tare de bucurie.

Uneori, ieșeau cu barca la pescuit, din Golful Sawle. Ocazional, vedeau foci alunecând ușor pe marginea stâncilor atunci când se apropiau de sălașul lor, lucru care o trimitea pe Demelza temporar, tulburător, cu gândul la vizita de la Tregothnan și la cuvintele de bun-rămas ale lui Hugh Armitage.

– Orice spui, Demelza, orice îmi vei spune acum nu mă va împiedica să te port în gândul meu oriunde voi merge. Vei fi mereu în preajma mea, amintirea dragă a unei persoane pe care am văzut-o cândva, pe care am apucat chiar s-o cunosc puțin și – cu permisiunea ta – pe care am iubit-o.

– Nu ai permisiunea mea, Hugh. Îmi pare rău, dar... Sunt *fericită* să fiu prietena ta, chiar sunt. Dar asta e tot ce poate fi între noi. Și e o greșeală, ți-am mai spus, e o greșeală din partea ta să îți imaginezi că ai întâlnit nu știu ce creatură perfectă, pe care s-o păstrezi în mintea ta ca pe un ideal pe care alte femei nu-l vor putea atinge vreodată.

– Pot să fac așa cum îmi place.

– Dar nu este *adevărat!* Nimeni nu e așa! Tu știi că eu sunt fiică de miner și că n-am avut niciodată parte de educație?

– Nu știam asta. Dar ce importanță are?

– Eu aș fi zis că pentru cineva cu educația ta contează chiar foarte mult.

– Nu îmi dau seama dacă ai prejudecăți față de clasa mea socială, dar cu siguranță pe mine mă judeci greșit.

– Ai răspunsuri pentru orice, observ.

– Care nu-mi folosesc la nimic, în lipsa bunăvoinței tale.

– Și cum aș putea da dovadă de bunăvoință?

– Dându-mi voie să îți scriu.

– Îi pot arăta scrisorile de la tine soțului meu?

– Nu.

– Vezi?

– Nu poți fi puțin îngăduitoare în această privință? E posibil să fiu plecat mulți ani de acum înainte.

– Dar Ross le poate vedea atunci când sosesc, protestase Demelza, începând să cedeze.

– Pot aranja să-ți fie aduse personal.

– Dar asta face ca totul să devină o ticăloșie!

– Atunci aș putea să-ți trimit poezii?

Demelza ezitase.

– Of, Hugh, chiar nu vezi situația mea? Am o căsnicie fericită. Am doi copii minunați. Tot ce îmi doresc pe lumea asta. *Vreau* să fiu bună cu tine. Îmi placi foarte mult. Dar vezi bine că nu pot fi mai mult decât atât...

– Bun, atunci, o să-ți scriu și o să-ți trimit scrisorile cu poștalionul, iar tu îi poți arăta scrisorile mele lui Ross, le puteți citi împreună și veți putea râde împreună, cu bunăvoință, de acest tânăr locotenent idiot peste care a căzut năpasta că s-a amorezat! Dar...

– Știi bine că nu am face asta niciodată!

– Dă-mi voie să termin! Puteți râde împreună – cu bunăvoință, desigur – iar Ross îmi va ierta, poate, accesul de sinceritate, pe motiv că nu e decât o criză de tinerețe de care mă voi lecui la un moment dat. Dar *tu* vei ști că nu-i așa, Demelza, *tu* vei ști că nu-i deloc așa. *Tu* vei ști că nu e o îndrăgostire de tinerețe, că nu e ceva de care să mă lecuiesc de îndată ce ajung în primul port de escală. Tu vei ști că te iubesc și că voi continua să te iubesc până la sfârșitul vieții mele...

O astfel de declarație nu e un lucru pe care o femeie să și-l poată scoate prea ușor din minte. Demelzei, în mod special, nu îi stătea în caracter să facă asta. Dragostea ei pentru Ross rămăsese neștirbită și era la fel de mulțumită de casa și de familia ei; rămăsese la fel de capabilă să culeagă bucurii din lucrurile simple trăite în goana vieții,

tot așa cum alții culegeau florile crescute la margine de drum. Dar vorbele acelea îi rămăseseră întipărite în minte, adesea încălzindu-i sufletul, dar uneori sunând tulburător de clar, de parcă fuseseră rostite cu numai o zi în urmă și cereau un răspuns.

Hugh Bodrugan, baronetul bătrân și păros, și Connie, tânăra lui mamă vitregă, veniseră în vizită de câteva ori, iar Sir Hugh îl întrebase pe Ross dacă ar putea cumpăra câteva acțiuni la mina lui. Ross îi răspunsese politicos că pe moment nu avea nevoie de capital, dar făgăduise solemn că, în cazul în care la un moment dat ar fi decis să vândă o parte din acțiuni, Sir Hugh ar beneficia de prima ofertă. Bodrugan mormăise ceva și plecase nemulțumit. Cel puțin așa crezuse Ross, dar pesemne că baronetul continuase să nutrească ceva speranțe în acest sens, de vreme ce, câteva zile mai târziu, îi trimisese cadou Demelzei doi purcelușI alb-negri dintr-o rasă nouă, despre care se spunea că ajung la o greutate mai mare decât oricare alții de până atunci.

Cei doi purcelușI erau atât de mici și de simpatici, încât se împrieteniseră imediat cu bătrânul Garrick și deveniseră animalele de companie ale copiilor, care, ocazional, îi mai lăsau să intre în casă. Ross îi avertizase pe tonul cel mai serios cu putință că, dacă mai continuau să facă asta, avea să vină o zi când purcelușii aveau să se umfle dintr-odată și să crească atât de mari, încât nu vor mai putea să se strecoare pe ușă afară. Demelza îi botezase Flux și Reflux.

În zilele mohorâte ale sfârșitului de vară, fluturii de noapte deveniseră o asemenea pacoste în casă – de vreme ce nu mai puteai aprinde o lumânare sau lăsa o ușă întredeschisă fără ca încăperea să nu fie invadată de arătări fâlfâitoare de toate formele și dimensiunile –, încât li se declară război pe toate fronturile. Pentru a-i distra pe copii, Demelza îi ținu treji până târziu într-o noapte, ca să pornească împreună într-o expediție de vânătoare de fluturi. Pentru asta, amestecară zahăr și bere într-un castron, se strecurară afară când soarele era în amurg și întinseră cu o pensulă berea zaharisită pe cioturile de copaci și pe stâlpii de la gard. Când își încheiară misiunea, puteai trece cu găleata plină cu apă să culegi fluturii de pe suprafețele mânjite cu zahăr – unde se opreau plini de poftă pentru a se înfrupta din licoarea înșelătoare – și îi puteai arunca în apă. Însă Demelza se sătură de toate astea mai repede decât copiii. Fluturii erau prea frumoși pentru a-i ucide, așa că eliberă cam jumătate dintre ei. Apoi Garrick, care îi însoțise, strică totul atunci

când află că berea zaharisită îi e pe plac și începu să lingă cioturile de copaci, curățându-le și de soluție, și de fluturi, și de tot, înainte ca ei să apuce să-l oprească.

Cu toate acestea, în ciuda vremii, sau poate pentru că soarele își făcuse suficient de des apariția printre nori la anumite intervale, pentru că furtunile veniseră prea devreme pentru a face pagube, iar în septembrie ploile nu mai erau atât de dese, recolta era destul de bună. Întregul Cornwall, cea mai mare parte a Angliei, avea cea mai bună recoltă de porumb din ultimii patru ani – și niciodată nu fusese mai bine-venită. Și, în ciuda lipsurilor de tot felul din timpul și a crizei care se instalase atât de brusc după dezvoltarea și condițiile favorabile din primii ani de război, Wheal Grace producea minereu, iar Ross investi și mai mulți bani în afacerea lui Blewett din Looe, cu construcțiile de ambarcațiuni. În plus, purtă discuții serioase cu căpitanul Henshawe în privința construirii unui nou motor pentru mină.

Ross îl angajă pe Zacky Martin, acum însănătoșit de-a binelea, ca șef de echipă în subteran. Henshawe abia mai reușea să facă față cu sarcina sa de a veghea la bunul mers al minei; iar minerii, oameni fiind, aveau nevoie de supraveghere. Unii dintre ei alegeau să facă săpături în zonele mai bogate în minereu, lăsând deoparte zonele mai sărace. În economia unei mine de cupru, aceasta era o practică uzuală; în economia unei mine de cositor însă, acest lucru nu le era permis decât minerilor plătiți la cotă-parte, care astfel își mai rotunjeau veniturile. Unii dintre mineri, cei mai vicleni, aduceau la suprafață bucăți de minereu fără valoare timp de o lună înainte de negocieri, astfel încât să poată pretinde apoi că terenul lor era mai slab productiv și să negocieze o cotă mai mare din profit pentru terenul pe care îl exploatau. Odată ce contractul era astfel încheiat, solul devenea, ca prin minune, mai bogat. Zacky mai descoperi, de asemenea, un mic consorțiu prin intermediul căruia o parte din roca mai bogată în minereu ajungea în vagonetele minerilor angajați pentru exploatarea zăcămintelor mai sărace. Profitul suplimentar urma să fie împărțit ulterior.

Toate aceste detalii făceau parte din viață și nimeni nu dădea prea multă atenție acestor practici. Era treaba patronului să le pună capăt. Și, ținând cont de faptul că cele mai multe din înțelegerile pe care le încheia erau destul de generoase, Ross se socotea îndreptățit să le pună capăt.

II

Când sosi momentul următoarei vizite săptămânale la Morwenna Whitworth, Dwight constată că starea ei de sănătate continua să se îmbunătățească. Doctorul își făcuse curaj pentru discuția neplăcută pe care trebuia s-o poarte cu soțul femeii. După ce coborî de la etaj, ceru să-l vadă pe vicar și fu condus în biroul acestuia. Fără prea multe introduceri, de vreme ce știa că oricum interlocutorul lui avea să se simtă ofensat, Dwight își prezentă opinia medicală. Dar îl judecase greșit pe omul acela. Furia și afectarea de data trecută dispăruseră acum. Osborne se interesă de sănătatea soției sale, pe un ton răstit, ce-i drept, dar de data aceasta nu mai păru iritat de faptul că medicul îi solicita să continue cu abstinența o perioadă. Îi spuse doctorului că, din câte bănuia el, așa erau femeile uneori. Important era să se pună pe picioare. Boala asta care nu se mai termina era neplăcută pentru toată lumea; cu cât mai curând își revenea în totalitate, cu atât mai bine. O soție de vicar avea multe responsabilități, iar slăbiciunea asta, starea asta de boală nu era deloc bine-venită. Vezi bine, multe femei ar fi fost deja însărcinate a doua oară până acum, după primul copil, și ar fi trecut peste toate obstacolele cu ușurință.

Dwight plecă de acolo fără să fi căpătat neapărat o simpatie pentru omul acela, dar înțelegând că, dincolo de aparența ușor stupidă, brutală, care, fără îndoială, în relația conjugală îi provoca repulsie soției, se afla o persoană mai bună decât bănuise el inițial.

Când ajunse acasă, mâncă un bol de supă și bău un pahar de vin de Canare, după care se duse în biroul lui, unde îl găsi Caroline la ora cinci, atunci când se întoarse.

– Ce s-a întâmplat? vru ea să știe, intrând valvârtej în biroul lui. Mi-au spus că n-ai luat cina. Te simți rău?

– Nu. Nu mi-era foame.

– Atunci cum se face că nu ești în vizite pe la pacienți așa cum faci de obicei la ora asta? Ce-i cu tine? Dwight, tu chiar ești bolnav!

El închise cartea și îi zâmbi:

– Eram obosit. M-am gândit să-mi schimb obiceiurile astăzi.

Ea se așeză pe marginea scaunului; părul neted și lucios îi cădea pe umeri, iar ochii ei priveau fix într-ai lui.

– Scoate-ți degetul din carte, spuse ea. Altminteri o să știu că nu ești atent la mine.

El râse și făcu întocmai cum i se spusese.

– Cine e medicul cel mai apropiat? întrebă ea.

– Îl ai în fața ochilor tăi.

– Nu te eschiva! O să-l chem pe doctorul Choake.

– Doamne ferește! Ai putea, la fel de bine, să-l chemi pe domnul Irby!

– Îl chem și pe el, dacă vrei. Deși în casa asta sunt suficiente leacuri și poțiuni încât să-ți deschizi tu însuți o spițerie proprie! Numai că nu știu eu ce să-ți dau.

– Nu am nevoie de medicamente, Caroline. Un somn bun va face minuni.

– Minuni... Îți spun eu ce rezolvi cu un somn bun. Îți va aduce o porție mică și limitată de energie, pe care o vei consuma într-o jumătate de zi având grijă de bieții tăi bolnavi, după care vei fi din nou bolnav și epuizat și gata să te bagi în pat. Nu-i așa? Spune că n-am dreptate!

Dwight reflectă la spusele ei.

– Munca îi prinde bine unui om, Caroline. Îi pune mintea în mișcare, iar în final mintea îi reactivează trupul...

– Ia spune-mi tu mie, ce altceva îi prinde bine unui om? Iubirea pentru soția lui, poate?

Bărbatul se îmbujoră:

– Dacă uneori mai dau greș în privința asta, este o neputință a trupului, nu a intenției de a iubi. M-ai asigurat că...

– Dacă neputința trupului este rezultatul bolii care încă te mai macină după perioada de temniță, atunci tot ce-ți cer este intenția de a iubi. Dar dacă îți irosești cu munca ta *tot* timpul, fiecare atom din puterea pe care o recapeți, imediat ce prinzi puțină putere, ai și irosit-o – atunci nu pot decât să pun la îndoială intenția ta de a iubi.

Horace intră în cameră prin crăpătura ușii, bălăbănindu-se pe piciorușele lui grase, și scheună la ei, însă de această dată fu ignorat cu totul. Atunci se rostogoli cu burta în sus, dar ei tot nu-i dădură nici o atenție.

– Pui asta la îndoială, Caroline? întrebă Dwight.

– Spune-mi, zise ea. Ce ai făcut astăzi?

– Astăzi? De dimineață am consultat vreo doisprezece bieți nefericiți care stăteau la intrarea servitorilor, așteptând sfaturi sau asistență. Apoi am fost să îl vizitez pe domnul Trencrom, care are un astm grav. Apoi pentru că era ziua în care vizitez pacienții aflați mai departe de casă, am făcut vreo douăsprezece vizite pe drum și așa am ajuns în Truro, unde i-am vizitat pe doamna Whitworth

și pe domnul Polwhele. Apoi am venit acasă. Când am ajuns acasă, am constatat că respir greu și am probleme cu stomacul, așa că am mâncat ceva ușor. Acum mi-e bine.

Femeia se ridică, încordată ca un arc, merse la fereastră, luă o carte și o răsfoi cu degetul, fără să se uite la ea.

– Dar ce am făcut eu astăzi știi? Am petrecut o oră aranjându-mi toaleta, apoi o altă oră cu Myners, ocupându-mă de treburile moșiei, apoi am cules niște flori pentru salonașul meu gol, după care mi-am schimbat toaleta și am călărit vreme de două ore cu Ruth Treneglos. Am luat masa cu ea și cu soțul ăla al ei permanent asudat, precum și cu ceata lor de copii gălăgioși, după care am venit acasă. Observi cumva vreun punct comun în drumurile noastre?

– Nu, spuse Dwight după câteva clipe.

Horace îi sări pe genunchi.

– Dar n-am stabilit niciodată că în viețile noastre cotidiene trebuie să fim în permanență lipiți unul de celălalt, mai adăugă el.

– Nu, iubitule, n-am stabilit niciodată să stăm lipiți unul de celălalt. Dar nici la polii opuși!

– Și tu crezi că acum suntem la polii opuși?

Ea se întoarse cu fața, vorbind în continuare pe o voce calmă; dar el nu se lăsă indus în eroare.

– Când m-am îndrăgostit de tine, dragule, unchiul meu nu a fost de acord, pentru că, spunea el, tu nu aveai un nume – ceea ce nu era adevărat – și nu aveai bani – ceea ce era. Unwin Trevaunance îmi fusese sortit ca soț și toată educația mea de până atunci mă deprinsese cu un stil de viață care s-ar fi potrivit de minune cu al lui. Dar eu eram atrasă de tine. Iar tu erai atras de mine; și nici unul dintre noi nu s-ar fi mulțumit cu altceva. Însă chiar și atunci ne-am certat sau am avut o divergență de opinii cu privire la felul în care aveam să trăim după căsătorie. Chiar și fără banii unchiului Ray, tot aveam o sumă suficient de mare pe numele meu ca să-ți amenajez un cabinet în Bath, așa cum, de altfel, am și stabilit de comun acord. Și... urma să fugim împreună pe ascuns... dar n-am mai fugit, pentru că tu ai preferat – sau așa mi s-a părut mie atunci, în imaginația mea bogată – pacienții tăi de aici în locul căsătoriei cu mine și al unui cabinet elegant. Așa că ne-am despărțit – și am fi rămas despărțiți pentru totdeauna, dacă individul acela băgăcios pe nume Ross Poldark nu ne-ar fi obligat să ne întâlnim din nou, moment în care mai-mai că ne-a ciocnit cap în cap pe amândoi. Așa se face că... ne-am împăcat.

Dar între timp tu te înrolaseși deja în marină, iar rezultatele le mai simțim încă și astăzi...

– De ce-mi spui toate astea, Caroline?

– Pentru că am trecut prin iad așteptându-te pe tine – iar întoarcerea ta m-a readus la viață. Și nu vreau să se spună, sau să se zvonească, și nici măcar să creadă cineva – nici măcar în treacăt – că interesele noastre sunt atât de diferite încât, în ciuda iubirii noastre, Ross Poldark a greșit.

Dwight se ridică în picioare, rostogolindu-l pe Horace pe preș. Câinele mormăi nemulțumit.

– Draga mea, doar nu vorbești serios!

– Normal că vorbesc serios! Dacă noi nu ne gândim la asta, alții o vor face cu siguranță!

– Ce importanță are ce au alții de spus?

– Are importanță doar dacă spusele lor se reflectă în sufletul nostru!

Dwight era încă nesigur pe picioare, așa că se așeză pe marginea mesei. Chipul lui îngust, gânditor, era brăzdat de riduri în seara aceea. Arăta exact așa cum și era, de altfel: un om bolnav cu o voință de fier.

– Spune-mi cum trebuie să mă schimb, spuse el.

După câteva clipe, ea își dădu părul pe spate cu o mișcare bruscă a capului și îngenunche lângă Horace.

Cu o voce diferită – dar atât de subtil diferită, încât numai Dwight ar fi reușit să sesizeze asta, ea spuse:

– Știu că sunt o ființă cu capul în nori...

– Nu este adevărat!

– ... frivolă și...

– Asta numai la suprafață!

– ... fără nici un fel de idei dincolo de...

– Ai o mulțime de idei!

– Dwight, spuse ea, făceam un efort de căință; dar nu pot face nici măcar atât, dacă mă întrerupi tot timpul!

– Eu sunt acela care ar trebui să mă căiesc, pentru că te-am neglijat enorm.

Ea se așeză pe un scaun, cu spatele lipit de spătar și picioarele strânse sub ea.

– Atunci, n-o să-mi trec în revistă greșelile. Hai să spunem doar că îmi place viața la țară, îmi place să călăresc și să vânez, îmi plac seratele și petrecerile ocazionale, care ție nu-ți plac deloc. Nici eu nu sunt

câtuși de puțin pasionată de medicină – deși chiar mi-aș dori acest lucru. Dacă nu sunt niște oameni *de seamă* – iar aceștia sunt mult prea puțini –, chiar nu văd rostul de a-i vindeca. Lumea este suprapopulată. Oamenii roiesc pretutindeni. E foarte trist, știu, dar, vorbind la modul general, eu aș fi de părere că trebuie lăsați să moară.

– Nu cred asta! Astea sunt vechile convingeri ale unchiului tău, nu ale tale...

– Ba da, sunt! În cazul de față, asta este convingerea mea, pentru că îl implică pe soțul meu! El neglijează *două* aspecte. Își neglijează soția – ceea ce mie îmi displace foarte mult. Dar, ceea ce este și mai important, se neglijează pe el însuși. Tu, personal, comiți un singur păcat, Dwight. Dar el are două consecințe nefaste; iar a doua este chiar mai gravă decât prima.

– Greșești, Caroline. Sunt sigur de asta. Dacă te neglijez, sunt de condamnat și asta... asta o să se schimbe. Cealaltă parte însă nu e deloc o consecință. Eu... Nu mă simt foarte bine. Dar nici foarte bolnav nu sunt. Este o stare despre care cred că se va remedia într-un an sau doi, dar nu cred că asta ține de numărul de pacienți pe care îi consult sau de eforturile pe care le fac ca să îi vindec.

– Bun, atunci, spuse ea. Dacă nu vrei să ții seama de cea de-a doua consecință, măcar ocupă-te de prima!

– O să încerc să petrec mai mult timp cu tine după cină, să îmi reduc consultațiile de dimineață...

– Ah, o să *încerci*... O să încerci să faci asta, o să încerci să faci ailaltă, dar o să și reușești? La tine... La tine e ca un drog, Dwight, așa cum e băutura pentru alți oameni. Se jură că se lasă, dar după o zi sau două se întorc iar la vechile obiceiuri...

El merse să îngenuncheze lângă ea, pe covor, iar ea observă faptul că abia se ținea pe picioare. O sărută și se ghemui lângă ea. Horace mârâi și chefni, într-o reminiscență a vechii sale gelozii.

– Mâine deschid o pagină nouă. O să vezi. Bețivul intră la recuperare.

– Știi, nu cu mult timp în urmă, stăteam zilnic la căpătâiul unui muribund care suferea de boala zahărului. Unchiului meu i-a luat mult timp să moară. Aproape tot timpul cât ai fost tu plecat. Iar eu m-am scârbit de vederea și de mirosul bolii – al pilulelor și al poțiunilor de tot felul, al ploștilor de peste noapte, al mâncării negustate, al unui trup care se ofilește pe zi ce trece. De... de stările de inconștiență și de trezirile lui parțiale, doar ca să-l văd intrând din nou în comă. Sunt *tânără*, Dwight. *Tânără*. Și frivolă, deși tu pretinzi

că nu crezi asta. Și *te iubesc*. Vreau să fiu tânără împreună cu tine și să mă bucur de tinerețea mea! Tu te-ai întors – pentru mine a fost ca și cum te-ai fi întors din morți! Și nu vreau să te întorci printre morți. Nu vreau să stau la căpătâiul *tău*. Vezi tu, eu sunt egoistă de felul meu. Stai, stai, lasă-mă să termin! Caroline făcu o pauză, ca să-și șteargă, nervoasă, lacrimile din ochi. Apoi continuă: Știu prea bine că m-am măritat cu un chirurg, un medic. Știam asta și asta sunt dispusă să accept. Faptul că tu vei continua să-ți practici meseria a fost parte din înțelegerea noastră. Nu a fost vreodată exprimat în aceste cuvinte, dar eu am înțeles că este parte din învoiala noastră. Nu mă aștept și nici nu-mi doresc ca tu să te transformi într-un moșier necioplit doar ca să-mi faci mie pe plac, tot așa cum nici tu nu te-ai aștepta ca eu să devin genul de nevastă obidită, care amestecă poțiuni sau completează notele de plată pentru soțul ei. Cu toate astea, te-ai căsătorit cu mine, eu *sunt* soția ta la bine și la rău, iar tu *trebuie* să ții cont de lucrul ăsta! Pe lângă faptul că sunt soție de doctor, sunt și o tânără femeie proprietară de moșie; iar tu, pe lângă faptul că ești doctor, ești acum proprietar de pământ și om cu avere. Trebuie să existe un compromis de ambele părți. Altminteri, există riscul... există riscul să ne trezim într-o bună zi și să ne dăm seama că nu a mai rămas nimic între noi.

Micul mops se cățăra acum cu încăpățânare în poala strâmbă pe care ea i-o oferise din poziția în care stătea, încercând să o lingă pe păr.

– Horace face exact ceea ce ar trebui să fac eu, observă Dwight.

– Ceea ce ar trebui sau ceea ce ți-ai dori să faci?

– Ceea ce mi-aș dori.

– Dar nu trebuie, iar eu nu aș vrea ca atențiile tale să fie atât de caste.

– Crezi oare că eu aș vrea să fie așa?

– Dar *eu* trebuie să vreau asta. Ești bolnav, Dwight. Trebuie să te fi simțit foarte rău astăzi, altfel nu te-aș fi găsit acasă.

– O să treacă. A trecut deja.

– Poate. Eu am îndoielile mele. Încetează, Horace! Ai limba prea aspră, îl mustră Caroline, împingându-și părul brun-roșcat pe spate, astfel încât animalul să nu mai ajungă la el. Așadar, dragul meu, sunt pregătită să fiu o soție exigentă în unele privințe, dar nu și în altele. Îți cer să muncești mai puțin. Îți cer ca, ocazional, măcar din când în când, să petreci o zi întreagă cu mine, făcând ceea ce vreau eu să faci.

Pentru moment, nu-ți cer nimic mai mult, chiar dacă acel „mai mult" la care mă refer este ceea ce mi-aș dori eu cel mai mult...

– Și eu.

– Atunci, dovedește-mi-o!

– O să ți-o dovedesc...

– Nu, spuse ea, punându-i palma în dreptul buzelor. Nu în seara asta. Îndeplinește-mi celelalte cerințe mai întâi. Pentru că ele stau la baza a ceea ce cred eu că va fi mai bine pentru noi amândoi.

Rămaseră acolo, împreună, pe covorul oriental decolorat de vreme. Se țineau de mâini, dar, cumva, Horace reușise să-și strecoare trupul obez între ei, astfel că acum rămăsese înțepenit într-o poziție care îi ținea pe cei doi la distanță și nu putea fi urnit cu ușurință.

Pentru moment, mica furtună iscată în paharul cu apă se încheiase. Ea îi lăsase pe amândoi extenuați – pe Dwight cu atât mai mult, de vreme ce, prin natura lui, el se consuma mai mult. În afară de asta, avea și mai puțină energie nervoasă decât de obicei. Caroline era conștientă de victoria repurtată, dar și de cât de atent trebuia acum să apere teritoriul câștigat. Pentru că ea cunoștea prea bine vâna aceea subțire de fermitate – sau de încăpățânare – care îi stătea în caracter lui Dwight. Îi părea rău că nu fusese mai categorică până atunci. Dar, după miraculoasa lui întoarcere din morți și după boala care urmase, preocupările lui erau greu de combătut. Nu avea să fie o căsnicie ușoară, asta clar. Nu fusese niciodată așa, în cele câteva luni care trecuseră până în acel moment. Dar ea era hotărâtă să câștige războiul. Fermitatea – sau încăpățânarea – ei nu trebuia să fie mai prejos decât a lui. Iubirea lor nu putea fi pusă la îndoială. Întrebarea era ce aveau să facă cu ea.

Capitolul 16

I

Așadar, Ossie Whitworth primi o scrisoare din partea doctorului Enys, care îi spunea că, din motive banale de sănătate, se vedea obligat să își restrângă practica mai aproape de casă și de aceea nu avea să mai fie disponibil pentru vizite medicale, cu excepția

situației în care starea de sănătate a doamnei Whitworth se deteriora subit. Îi mai spunea domnului Whitworth că, în opinia lui, doamna Whitworth își revenise foarte bine din boala care o afectase după naștere. În continuare era de preferat o dietă de înzdrăvenire, și nu una restrictivă. În plus, trebuia făcut tot posibilul pentru ca doamna Whitworth să respecte un stil de viață simplu și liniștit și să evite orice fel de șocuri nervoase. Dacă se mergea pe drumul acesta, el era de părere că nu mai existau motive de teamă. Acestea fiind spuse, el rămânea, respectuos, servitorul lor supus și umil etc.

Ossie mormăi ceva după ce citi scrisoarea, după care i-o azvârli Morwennei peste măsuța de ceai, ca s-o citească și ea.

– După cum vezi, Excelența Sa s-a săturat de noi, așa că acum va trebui să ne întoarcem la doctorul Behenna.

– Vai de mine! exclamă Morwenna, continuând să citească. Ce păcat! Era atât de cumsecade! Ca un prieten bun. Simțeai că poți discuta orice cu el.

– Așa cum este evident că ai și făcut, draga mea. I-ai făcut mai multe confidențe decât ar considera potrivit majoritatea femeilor să îi facă unui alt bărbat. Unui bărbat care nu le este soț, vreau să spun.

– Era doctorul meu, Ossie. Nu cred că am discutat vreodată cu el aspecte care să nu țină de boala mea.

– Părerile sunt împărțite în privința asta. Ei bine, acum că te simți din nou bine, că ai început să te îngrași, și ești destul de rumenă și sănătoasă, fără îndoială că vei putea să îți reiei pe deplin responsabilitățile de soție de vicar în cadrul parohiei.

– Deja mă străduiesc să fac asta. Am fost toată ziua prinsă cu treburile tale. Sunt convinsă că nu vrei să ți le înșir acum, pentru că mi le-ai înșirat tu însuți chiar în dimineața asta. A fost o zi minunată pentru mine pentru că am reușit să fac atât de multe. Și, deși sunt obosită acum, e o oboseală plăcută, nu seamănă deloc cu starea de epuizare din trecut. Abia aștept s-o iau mâine de la capăt.

Ossie mormăi:

– Mâine-seară joc whist acasă la familia Carharack, așa că voi ajunge târziu. Să-i spui lui Alfred să nu se culce până mă întorc. Apoi bărbatul își scoase ceasul din buzunarul elegantei sale veste și se uită la el: Fata asta întârzie. Ce face de întârzie atât?

Morwenna își scoase ochelarii:

– Rowella? Abia dacă e o oră de când a plecat și, în plus, soarele e încă sus! Greu de crezut că ar putea păți ceva!

– Eu nu vorbesc de ce ar putea păți fizic. Mă refer la stricăciunea morală, spuse Ossie. Știu că s-a dus la biblioteca aia, după cărți. Amândouă pierdeți câte-o jumătate de zi cu ele. Prea mult citit e demoralizant, mai ales la ce citiți voi. Lecturile de genul ăsta duc la visuri, visuri nedemne. Pierzi contactul cu realitatea unei vieți evlavioase. Știi bine că ție nu îți țin niciodată predici, Morwenna. Nu-mi stă în caracter să fiu metodic sau moralist. Cu toții trebuie să dăm tot ce e mai bun din noi în lumea în care trăim, așa cum ne e dat s-o cunoaștem. Dar nu putem să dăm tot ce e mai bun dacă încercăm, prin intermediul cărților, să le conducem viețile altora. Este covârșitor, nesănătos – pentru voi amândouă. Își termină de băut ceaiul și se ridică de la masă adăugând: O să fiu în biroul meu în următoarea oră.

– Aș fi vrut să-mi acorzi câteva minute, îl opri Morwenna, ca să discutăm despre educația lui Sarah și a lui Anne. Cât am fost eu bolnavă, Rowella a fost extrem de ocupată cu toate și n-a reușit să le dedice atât de mult timp cât ne-am fi dorit noi. Nu cred că au avut de suferit din cauza asta, dar Sarah a devenit puțin obraznică. Rowella mi-a fost de mare ajutor și mie, și copilului, așa că aș prefera să nu-i mai dau și alte responsabilități în afară de astea.

– Altă dată, spuse el nerăbdător. O să discutăm altă dată despre asta.

După ce Ossie ieși din cameră, Morwenna se gândi într-o doară că numele surorii ei avea un efect ciudat asupra bărbatului. Uneori părea extrem de ostil față de ea și o numea „fata aia", astfel că Morwenna se temea ca nu cumva el să ajungă la concluzia că fata nu se achita de obligațiile ei și s-o trimită acasă. Alteori, părea glumeț și prietenos și dădea dovadă de suficientă politețe în rarele situații când i se adresa direct. Însă cei doi nu se acomodaseră încă unul cu altul, așa cum ar fi trebuit să o facă un cumnat și o tânără cumnată. Morwenna își puse din nou ochelarii la ochi și citi scrisoarea lui Dwight. Retragerea lui era o mare pierdere pentru ea, pierderea unui prieten adevărat, în condițiile în care și așa nu prea avea parte de astfel de prieteni.

Ieși să se plimbe prin grădină, după care coborî către locul ei preferat de lângă râu. Însă râul se retrăsese, nămolul avea un miros umed și stătut, iar Leda și prietenele ei nu erau acolo. Morwenna aruncă bucățile de pâine și prăjitură pe mal, astfel încât lebedele să poată ajunge la ele, dacă găinușele de baltă și celelalte păsări

nu le înfulecau cumva înainte de întoarcerea lebedelor. Acesta era locul în care se gândise la un moment dat să se arunce și să se înece în nămol, ca să evite obligațiile de femeie căsătorită. Încă era o opțiune, însă un scurt mesaj pe care i-l adusese recent Geoffrey Charles, deși fără speranță, o făcuse să vadă viața cu alți ochi.

Cât despre Rowella, Morwenna aprecia compania și ajutorul ei, dar ele nu prea obișnuiau să discute în felul acela intim, firesc pentru surorile care trăiau sub același acoperiș și se întâlneau zilnic. Dacă ar fi fost Garlanda în locul Rowellei, Morwenna știa că ar fi trăncănit întruna, într-o manieră însuflețită și fără rețineri, iar astfel ziua ar fi trecut mai ușor. Orice s-ar fi întâmplat, Rowella era mereu ea însăși, reținută și rece la vorbă, cu un ochi critic activ în permanență, capabilă și binevoitoare, dar niciodată „caldă". Poate că trăsătura asta nu-i stătea în caracter.

De pe scaunul din biroul lui, în timp ce îi scria o nouă scrisoare lui Conan Godolphin despre locul încă vacant de la Sawle-with-Grambler, Ossie Whitworth i-ar fi putut oferi soției sale niște puncte de vedere cu totul și cu totul interesante despre firea Rowellei Chynoweth. De fapt, în momentul acela el nu se putea concentra pe deplin la scrisoarea pe care o avea de scris, deoarece aștepta să audă pașii Rowellei Chynoweth. *Pașii* ei.

Totul era extrem de tulburător pentru el. Nu era genul de bărbat care să se roage din convingere – asta, firește, cu excepția slujbelor publice, funcție pentru care fusese hirotonisit conform tuturor canoanelor. În particular, nu se ruga foarte mult. Însă în chestiunea legată de cumnata lui ceruse călăuzire o dată sau de două ori. Și, după toate aparențele, nu o primise.

Uneori avea o părere foarte proastă despre el – ca, de pildă, chiar acum, sau de cele mai multe ori în momentele acelea în care știa că fata e prin preajmă, iar el asculta atent ca să îi audă pașii. Era un lucru foarte ciudat. Nici o altă femeie nu îl tulburase atât de tare până atunci. Nici măcar soția lui, înainte de nuntă, pe vremea când o dorea cu pasiune. Când Rowella se afla în casă, era ca și cum ar fi putut să-i audă respirația. Poate tocmai pentru că știa ce se întâmplă când ea respiră îi ocupa în așa măsură gândurile. Uneori, în momentele cele mai stânjenitoare, amintirea imaginii ei îi apărea în fața ochilor, făcându-l să ezite și poticnindu-i gândurile.

Pășea tiptil prin casă în rochiile ei lungi, înguste, care îi veneau prost, dar trupul ei – acum, de când el știa ce se află acolo – i se etala

în toată splendoarea prin materialul acela subțire, dezgustător. Și, desigur, picioarele ei, care erau atât de minunat de răcoroase și zvelte în mâinile lui, cu piele atât de fină, cu forma și osatura atât de suplă – atât de minunat, seducător de suplă. Atitudinea ei în casă era impecabilă: niciodată nu trăda în public, nici măcar printr-o licărire a ochilor vicleni și apropiați, ceea ce se întâmplase cu o noapte înainte, când fuseseră singuri.

Uneori, se întreba dacă nu cumva era o vrăjitoare – o vrăjitoare trimisă special în lumea largă, perfect calificată în toate ticăloșiile, încă de mică. Pentru că ea înțelegea mai multe despre felul în care putea seduce sau întârâta un bărbat decât visaseră vreodată prima și a doua lui soție. Părea să știe chiar mai multe decât femeile acelea ușoare din Oxford sau cele care stăteau pe chei în acest orășel. Era, desigur, și mai fragedă decât ele și al naibii de provocatoare. Comportamentul pe care îl avea în pat, după ce el o dezbrăca, stângaci, pe jumătate, era sălbatic și rău. Îl scuipa, schimonosindu-și chipul și arcuindu-și trupul precum o pisică, i se oferea și îi oferea sânii ei minunați, pentru ca mai apoi să-l respingă, se îmbufna, mușca, rânjea răutăcios sau se încrunta, iar când în cele din urmă îl lăsa să o posede, toate elementele care precedaseră momentul acela deveneau parte integrantă din el; așa se face că Ossie descoperise senzații care îi fuseseră cu totul străine până atunci.

Era amețitor și oribil în același timp și, de regulă, o detesta. Cel mai mult îl supăra faptul că ajunsese să se înjosească atât de mult. Fusese adus la nivelul unui puștan de cincisprezece ani care cerea, implora, argumenta, lingușea. Și apoi, în momentele acelea de desfrâu, ea i se adresa deodată cu „părinte", ca și cum îl lua peste picior, îl provoca să-și aducă aminte de rangul lui.

Cu toate acestea, uneori credea că o iubește. În ciuda aspectului ei searbăd, avea un farmec teribil și uneori, după ce făceau dragoste, ea îl mângâia pe frunte, părând că încearcă să-i redea respectul de sine. Nici o femeie nu îl mângâiase pe frunte până atunci, iar lui îi plăcea asta. Bineînțeles că atitudinea lui față de femei fusese întotdeauna aceea că ele erau acolo cu un scop; ele existau pentru plăcerea lui, și nu a lor. Nu văzuse niciodată până atunci o femeie care să obțină plăcere din asta – ceea ce-l făcea cu atât mai bănuitor în privința acestei tigroaice pe care o descoperise deghizată într-o biată pisicuță. Nu era deloc *naturală*. În momentele lui de moralitate, pricepea că ea era răul întruchipat. Erau suficiente exemple de astfel de femei

în Scriptura din care predica el în fiecare săptămână. Tot acolo erau chiar și mai multe exemple de bărbați răi, dar el încerca să nu se gândească la aceștia din urmă.

El mai înțelesese – chiar dacă Rowella n-o făcuse – și capcanele care îl păsteau dacă nu rupea această legătură. Totul începuse, în parte, din cauză că el fusese privat de o relație normală cu soția lui. Nu-i trebuia prea multă intuiție ca să-și dea seama că acum trebuia să găsească un pretext pentru ca Rowella să fie trimisă acasă. Acum că Morwenna era mereu prin preajmă, exista un risc mai mare de a fi descoperiți și, dincolo de orice altceva ar fi decurs de aici, cel mai mult îi displăcea gândul ca soția sa să aibă orice fel de scuză morală pentru mofturile pe care le făcea în privința lui. Și chiar dacă asta nu se întâmpla, exista întotdeauna riscul ca vreunul dintre servitori să bănuiască ceva și să lanseze un zvon în parohie. Atâta vreme cât încă nu primise un răspuns clar în privința parohiei Sawle, Ossie dorea în mod special să evite acest lucru.

Însă dincolo de toate aceste gânduri rezonabile și prevăzătoare, exista un singur factor care înclina balanța în partea opusă: Rowella însăși. Nu mai exista nimeni asemenea ei. Nu existase niciodată. Și nici nu mai avea să existe vreodată.

Așa că, probabil, Rowella avea să fie trimisă acasă în cursul săptămânii următoare. Sau al celei de după ea. Nu avea decât cincisprezece ani; o copilă. Deși era fiică de protopop, nu părea să aibă mustrări de conștiință pentru faptul că preacurvise și nici pentru păcatul dublu că se culcase cu soțul surorii ei. Era de datoria lui să îi explice cum e cu păcatul. Era de datoria lui să îi arate că e greșit ceea ce face, dincolo de propria lui greșeală. Într-o bună zi, curând, aveau să discute unul cu celălalt. Decent și cumpătat, nu frenetic și desfrânat. Iar apoi ea avea să accepte să plece acasă...

Afară, în hol, Ossie auzi zgomotul tiptil de pași pe care îl așteptase. Rowella venise acasă. Citea prea multe cărți. Poate că deprinsese câte ceva din atitudinea aceea desfrânată tocmai din cărțile pe care le citea. Seara, ea ar fi trebuit să joace whist sau pichet în loc să stea cu nasul în cărți. Într-o bună zi poate avea s-o învețe. Dar nu, era riscant. Nu trebuia să facă nimic prin care să lase impresia că o atrage deoparte pentru a-i oferi atenții speciale. Dacă erau atenți, foarte atenți, putea să mai treacă o vreme până ca el să fie nevoit să o trimită acasă.

II

Jud Paynter era un om ale cărui supărări pe viață deveniseră parte din înțelepciunea tradițională a parohiei. La început fusese miner, se împrietenise cu tatăl lui Ross și venise ulterior să locuiască la Nampara cu presupusa lui nevastă, Prudie. Fusese prin preajmă în vremurile când Joshua Poldark o luase razna. Celălalt tovarăș apropiat al lui Joshua fusese Tholly Tregirls; dar Tholly fusese întotdeauna adevăratul aventurier. Chiar și în vremurile acelea, Jud fusese genul de aventurier șovăielnic, pesimist incurabil, convins că lumea întreagă îi era ostilă.

Când Ross se întorsese din America, după moartea tatălui său, îi ținuse pe lângă el pe cei doi Paynter vreme de vreun an sau doi, dar în cele din urmă trăsese concluzia că nu se poate baza pe ei, așa că îi alungase, iar ei își găsiseră adăpost într-o cocioabă dărăpănată din capătul de nord al satului Grambler. După aceea, o vreme, Jud muncise pentru domnul Trencrom și afacerea lui, dar trăgea prea des la măsea și, de cele mai multe ori, îl lua gura pe dinainte când era beat; din acest motiv, nu prea le era pe plac colegilor săi mai prudenți, care își aminteau noaptea aceea din februarie 1793, când, la debarcare, fuseseră surprinși de paza de coastă, mai mulți dintre prietenii lor fiind deportați sau încarcerați din această cauză.

Așa că, într-o bună zi, respirând din greu și semănând tot mai mult pe zi ce trece cu mopsul lui Caroline, domnul Trencrom trecuse pe la cocioaba dărăpănată și se achitase de datoriile pe care le avea la el. La scurt timp după aceea, o șansă nesperată făcuse ca groparul de la Biserica Sawle să moară, și astfel Jud fusese angajat pe postul rămas vacant.

Era genul de muncă potrivit cu vârsta și temperamentul lui. Pentru bătrânul trecut acum bine de șaizeci de ani, munca era ceva ce el încercase să evite toată viața; însă nu-l deranja prea tare puțină muncă, dacă putea să o facă în ritmul lui. Când i se cerea să sape un mormânt, de regulă i se spunea cu două zile înainte; apoi, munca era în aer liber, iar asta îi plăcea: putea întoarce câteva cazmale de pământ, după care putea să se oprească pentru o țigară. Plus că, pe lângă faptul că îi aducea câțiva bănuți în plus, slujba îi oferea pretextul perfect pentru a scăpa de Prudie.

Îi plăcea să îngroape oameni. Tristețea care îl înconjurase toată viața se mai disipa puțin atunci când era martor la tristețea altor

oameni. Îi plăcea să urmărească și să comenteze nestingherit despre aparenta durere afișată de două văduve, despre care se întâmpla să știe că își detestaseră soții. Calitatea sau lipsa de calitate a unui sicriu era un subiect despre care era dispus să țină adevărate prelegeri în cârciuma lui Sally Tregothnan – sau chiar și acasă, dacă nu cumva îl obliga Prudie să tacă. Mormintele săracilor și lipsa de sicrie erau alte subiecte care îl pasionau. Și, deși mulți dintre clienții lui erau copii și tineri ale căror vieți fuseseră curmate de o epidemie sau alta, Jud simțea o plăcere aparte atunci când se întâmpla să îngroape persoane de aceeași vârstă cu el. Își desfăta privirile văzându-i pe fiecare în parte sub pământ și își plescăia buzele satisfăcut că îi supraviețuise încă unuia. Când era băut, în seara de după înmormântare, oferea bucuros oricui era dispus să îl asculte o scurtă biografie a celui decedat, insistând îndeosebi asupra ghinioanelor și greșelilor care îi marcaseră viața nefericitului sau nefericitei. De vreme ce trăise în satul acela toată viața lui, fiind acum unul dintre locuitorii cei mai vârstnici, cunoștea pe toată lumea și știa povestea tuturor; și, ca întotdeauna, băutura atâța focul de sub oala amintirilor, astfel că trecutul creștea treptat precum spuma laptelui care stă să dea în clocot, căpătând proporții ireale.

Ascultătorii săi îl apreciau sau nu, în funcție de dispoziția de moment. Uneori îl considerau o sursă bine-venită de divertisment, așa că-l lăsau să-și facă de cap; alteori îi enerva simpla inflexiune a vocii lui și numaidecât îi strigau să tacă. Deși se simțea profund ofensat în astfel de momente, ele nu făceau decât să-i confirme perspectiva vizavi de inechitatea lumii.

Într-o bună zi din septembrie, se duse la cimitir într-o stare aparte de pesimism și iritare, deoarece Ed Bartle îl dăduse afară din cârciumă în noaptea precedentă. Mătușa Mary Rogers, proprietară a singurului magazinaș din Sawle, murise, iar Jud fusese nevoit să se ocupe de înmormântarea ei în bune condiții. Apoi, la un pahar de rom, își manifestase zgomotos disprețul față de pastorul Odgers și de cuvintele rostite de acesta la marginea mormântului: „Sora noastră a plecat acum spre locul pregătit să-i primească pe cei cu inocență și virtute".

– Inocență, ha? Momâie bătrână și mizerabilă! Ea și prăvălia ei nenorocită! Nici o para chioară nu vedeai din mâna ei, nici de-o para chioară nu-ți dădea pe datorie! Nici o para, nici juma', și nici măcar un sfert! Numai să fi deschis ușa prăvăliei, atâta-ți trebuia! Și să intri. Că ieșea ca o sărăcie de acolo din spate, să te jupoaie cum știa ea mai

bine! Luând încă o înghițitură, Jud continuase să-și verse necazul: Și virtute, auzi colo! *Virtute.* Să faci pe tine de râs, nu alta! Am râs până mi-a ieșit pe nas! Păi, mătușa Mary l-a luat în gazdă pe Wallas Bartle pe vremea când ea avea cinzeș'opt de ani și el numa' douăș'unu. Și doar știm cu toții ce se petrecea acolo, în camera din spate...

Jud nu mai apucase să-și termine romul, pentru că, din nefericire pentru el, nu mai luase în calcul faptul că Ed și Wallas Bartle erau veri, iar Ed putea să se simtă jignit la auzul unor asemenea cuvinte. Așa că Jud ajunsese acasă mai devreme și mai treaz decât venise vreodată acasă în ultimele luni.

Astfel, în ziua imediat următoare, căuta mai mult decât oricând motive ca să se plângă de nedreptatea din lume. O vreme, se sfădise cu Prudie, dar cum nu avea pic de compasiune și înțelegere din partea ei, o șterse pe terenul lui de joacă. Mătușa Mary Rogers mai avea nevoie de încă juma' de metru de pământ peste mormânt, pentru ca acesta să ajungă la nivelul normal.

Era o zi frumoasă, însorită, cu ceva nori răsfirați în înaltul cerului. Când ajunse în cimitir, Jud se rezemă cu spatele de o piatră de mormânt pe care scria așa: *Penlee. Tata, mama și cu mine am ales să fim înmormântați separat. Tata și mama odihnesc aici, iar eu zac înmormântată mai încolo.* Genul ăsta de inscripții îi era pe plac, pentru că se potriveau cu simțul umorului lui; în plus, era o piatră funerară confortabilă, ușor înclinată, cu o poziție care convenea de minune spatelui lui. Fumă o pipă cu tutun, după care trase un pui de somn; pe la miezul zilei se trezi, luă cazmaua și se duse să termine mormântul mătușii Mary. Și atunci văzu potaia.

Jud detestase întotdeauna câinii. Ura zgomotul pe care îl făceau, felul în care mergeau, cozile care pendulau, limbile care atârnau, respirația gâfâită, obiceiurile lor murdare și locurile în care adulmecau alți câini. Undeva, în străfundurile sufletului lui Jud – ascuns foarte bine – zăcea un puritan. În propriul lui comportament, el reușea să uite asta foarte repede, dar puritanismul lui devenea evident în prejudecățile pe care le avea. În opinia lui, de pildă, câinii nu erau *decenți.* Niște obscenități cu patru picioare care lingeau, sforăiau, făceau multă gălăgie și se împreunau în văzul lumii.

Și dintre toți câinii pe care îi ura el, cel mai mult detesta cele două javre care căzuseră ca o năpastă pe capul lui în locul ăsta sacru. Nu aparțineau nimănui, umblau razna și erau o adevărată pacoste – zgrepțănau și adulmecau peste tot, se încăierau și schelălăiau,

îl lătrau de la distanță și se „răhățeau" – așa cum spunea Jud – în tot locul.

Astăzi nu venise decât unul – cel mai mare dintre ei: o corcitură imensă și pestriță, care aducea puțin a collie. Chiar atunci, râcâia în pământul afânat de lângă mormintele lui James și Daisy Ellery și ale celor șase copii ai lor. Și, una peste alta, îngropa un os!

Asta i se părea o insultă și mai mare lui Jud, care știa absolut tot despre oasele deja îngropate în locul ăsta și nu-și mai dorea surplusuri! Apoi observă că javra nu numai că stătea cu spatele la el, dar forma vechilor pietre funerare de acolo alcătuia un fel de fundătură, care putea servi drept închisoare temporară, în cazul în care câinele putea fi luat pe nepregătite. Jud era de părere că toți câinii ar fi trebuit să fie spânzurați – fără îndoială, asta ar fi fost soarta celor doi, dacă reușea să-i prindă vreodată; însă tocmai asta cu prinsul era partea cea mai dificilă. Jud puse mâna pe cazmaua cu mâner lung – lesnicioasa, așa cum i se spunea – și începu să se apropie de animal pe furiș.

Iarba dintre morminte era moale și deasă, iar briza bătea în direcția opusă. Spre surprinderea lui, Jud reuși să se apropie suficient de mult de animal încât să poată să-l lovească. Însă când ridică lopata deasupra capului, javra îl auzi. Toată suferința acumulată de săptămâni bune se revărsă în lovitura lui Jud, dar câinele făcu un salt și se feri. Mai apucă să scoată un scheunat de durere atunci când lopata îi atinse o latură a corpului și coada; în cădere, cazmaua se izbi de o piatră și vibră în mâna lui Jud, făcându-l să-și piardă echilibrul și să cadă.

Căzând, observă că și cățeaua era acolo, în spatele unei lespezi. Dintr-odată, cei doi câini erau prinși în cursă și își arătau colții la el. Apoi săriră peste el și o luară la goană. Printre labele care zburară pe deasupra spatelui său, Jud simți o mușcătură în turul pantalonilor, după care se trezi stând în fund, scuturându-și chelia de țărână, țipând și ocărând de mama focului.

În clipa următoare, unul dintre membrii încă în viață ai familiei Ellery, micul Nigel, tresări când îl văzu apărând din curtea cimitirului pe poteca din fața lui pe domnul Paynter, mânios și speriat, ținându-se strâns de turul pantalonilor și țipând:

– Am fost mușcat! Mușcat de un pui nenorocit de potaie turbată, fir-ar al dracului să fie el!

Jud porni spre casă – care era aproape – iar micul Nigel îl urmă, transmițând mesajul în gura mare tuturor celor întâlniți pe drum,

astfel că, până ajunseră la ultima cocioabă, se strânseseră în urma lor vreo duzină de oameni care îi țineau hangul.

Când sosi toată ceata, Prudie tocmai pregătea ceai pentru verișoara ei Tina din Marasanvose. Prudie făcea ceai cât de des își putea permite; ceainicul cel mare pe care i-l dăruise Demelza era golit doar o dată pe săptămână, între timp Prudie mai adăugând în el, din când în când, apă fiartă și câte un strop de ceai.

– Am fost mușcat! urlă Jud de cum intră pe ușă. Mușcat de un câine turbat! Nu e normal, nu e cinstit! Era turbat de-a binelea – îi atârna limba aia de ziceai că-i cade! O javră mare cât un vițel! M-a pus la pământ și m-a atacat ca un sălbatic. A trebuit să mă lupt cu el cu mâinile goale!

– Vai de sufletul meu! sări Prudie cu ceainicul în mână, îl puse jos, apoi îl privi încruntată și bănuitoare pe Jud, pe de-o parte dorind să se asigure că el o să supraviețuiască și o să-i facă ei zile amare în continuare, dar pe de alta cunoscându-i talentul de a face din țânțar armăsar. Cum adică – mușcat de un câine turbat? îl chestionă ea. Unde te-a mușcat? Eu nu văd nici o mușcătură! Apoi, privind peste umărul lui, la gloata care se strânsese pe urmele sale: Ce câine turbat? Ați văzut voi vreun câine turbat?

Începură să vorbească cu toții dintr-odată, explicându-i femeii ce nu văzuseră, repetând întocmai vorbele lui Jud. Jud țipă la ei să-i facă să tacă, arătându-și, cu un mârâit, ultimii doi dinți rămași în gură.

– M-a mușcat de *aici!* Poate și din alte locuri, dacă vrei să știi! Trimite după doctor! Am fost mușcat de o potaie turbată! E *periculos!*

– Ia, spuse Prudie, afară cu voi de-aici! Toată lumea! Ieșiți afară până văd eu despre ce mușcătură e vorba! Haide, haide! Și tu, Tina.

– Bine, spuse Tina.

– Trimite după doctor! țipă Jud, ținându-se de pantaloni.

– Așteaptă puțin! Nu te mai agita. Unde te-a mușcat? De fund? Păi, hai, dă pantalonii jos și lasă-mă să văd! Apleacă-te! Uite, sprijină-te de scaunul ăsta!

Bombănind, Jud făcu întocmai cum i se spusese. Prudie își încruntă sprâncenele stufoase și studie zona foarte generoasă expusă sub ochii ei.

– Aici? întrebă ea îmboldindu-l cu degetul.

– Da! Uite așa dai în turbare. Turbare, auzi tu? Și *pac!* Ești mort! Javrele astea turbate...

Semnul era, de fapt, o ciupitură minusculă, o mică margine înroșită, lungă cam de doi centimetri, fără ca pielea să fi fost julită.

– Nu mai vorbi prostii! Nu e nimic serios, șarlatan bătrân! Behăi ca un mielușel dus la tăiere!

– A fost o potaie turbată, ascultă la mine! Trimite după doctor!

Jud vru să se îndrepte de spate, dar Prudie îl îmbrânci nervoasă la loc.

– Stai așa, că te-aranjez eu! spuse ea.

Aprinse un mănunchi de vreascuri în vatră, ca să fiarbă ibricul. Acesta dăduse în clocot deja, dar bețele încă mai ardeau. Femeia se aplecă deasupra vetrei și scoase de acolo un bețișor care ardea cu flacără la un capăt. Suflă cu putere și stinse flacăra, după care apăsă capătul bățului pe fundul lui Jud.

III

În ziua următoare, Demelza plecă pe jos către biserica din Sawle. Pornise la drum cu Jeremy și Garrick. Însă, ca de obicei în ultimul timp, Garrick nu se mai aventura dincolo de pâlcul de pini care înconjurau mina Wheal Maiden și noua casă de rugăciune. Știa prea bine cât îl țineau puterile, iar o scurtă pauză în vârful dealului, cu botul pe labe, îi dădea suficientă energie pentru plimbarea ușoară la vale, către casă. Demelza îl suspecta că afișează această atitudine de domn în vârstă în special pentru a le veni lor în ajutor, dar, cum animalul împlinise deja treisprezece ani, avea și el dreptul la metehnele lui.

De data asta, Jeremy decise să se întoarcă împreună cu el, așa că Demelza își continuă drumul singură. Era o nouă zi frumoasă; vara aceea mizerabilă se transforma acum într-o toamnă însorită, iar Ross o rugase să vadă dacă Boase, pietrarul de la St Ann, începuse să monteze granitul pentru mormântul mătușii Agatha. Luase cu ea un buchețel de flori pe care să-l pună pe mormânt, precum și o jumătate de guinee, pentru Prudie Paynter.

Când ajunse acolo, constată că încă nu începuse lucrarea la mormântul mătușii Agatha. De asemenea, nu văzu nici urmă de Jud; dar se opri o vreme să se uite la inscripțiile din cimitir. Tatăl, mama și fratele lui Ross erau cu toții îngropați acolo.

Dedicată memoriei lui Grace Mary, preaiubită soție a lui Joshua Poldark, care a părăsit această lume în a noua zi a lunii mai

1770, la vârsta de 30 de ani. Quidquid Amor Jussit, Non Est Contemnere Tutum.

Dedicată, de asemenea, memoriei domnului Joshua Poldark din Nampara, Comitatul Cornwall, care a murit în a unsprezecea zi a lunii martie 1783, la vârsta de 59 de ani.

Iar pe o lespede mai mică, alături:

Claude Anthony Poldark, mort la 9 ianuarie 1771, în al șaselea an de viață.

Demelza luă o bucată de hârtie și o bucată de cărbune pe care le adusese în buzunarul fustei și copie citatul în latină. Îl întrebase pe Ross ce înseamnă, dar el spusese că uitase demult puțina latină pe care o învățase la un moment dat. Demelza ar fi dorit să știe. Tot ce știa despre părinții lui Ross era ce aflase despre reputația lui Joshua din tinerețe, despre scurta, dar fericita lui căsnicie și despre revenirea la vechile obiceiuri după moartea soției lui. Tot ce văzuse legat de mama lui Ross era o poză micuță, îngălbenită de umezeală; pe tatăl lui Ross nu-l văzuse nicăieri; nu exista nici măcar un portret de-ale sale printre stivele de fotografii de la Trenwith.

De dimineață, sosise o scrisoare de la Hugh Armitage. Din fericire, Ross fusese plecat cu Jack Cobbledick să îngrijească un vițel bolnav, așa că ea reușise să-și strecoare în buzunar bucățica de hârtie separată, înainte ca soțul ei să se întoarcă acasă. Pe spatele respectivei hârtii, Demelza copie acum inscripția aceea latinească.

Scrisoarea lui Hugh era trimisă de la bordul navei militare *Arethusa*. Deși îi era adresată ei, era formulată în termeni generali, care nu lăsau loc de reproșuri. „Dragă doamnă Poldark" și „vă rog să-i transmiteți soțului dumneavoastră și salvatorului meu cele mai calde salutări și cea mai aleasă prietenie", după care venea semnătura: „stimată doamnă Poldark, considerați-mă, vă rog, umilul și supusul dumneavoastră servitor". Demelzei i se păru că identifică printre rânduri o ușoară notă de melancolie. Părea mai degrabă o tristețe legată de viața lui decât de ea. Poate cei mai mulți dintre poeți simt asta: o suferință pentru tragedia nesfârșită a iubirilor de tot felul. Neîmpărtășite, ele sunt sortite să se stingă treptat. Împărtășite, tot se sting treptat, fie pentru că își pierd prospețimea, fie pentru că unul dintre cei doi încetează din viață și este îngropat în pământul rece. Ca acum. Ca aici. Dedicată memoriei lui Grace Mary, care

a murit în mai 1770, la vârsta de 30 de ani. *Quidquid Amor Jussit...* Cum mai era?

Iar Hugh, se pare, era îndrăgostit și era nevoit să scrie acum de pe mare, unde băteau vânturile acelea aspre, iar Anglia era în război. Și totuși, s-ar fi zis că întreaga lui compasiune nu era îndreptată către el însuși, ci către umanitate. Iar poeziile lui, indiferent de distanța de la care le scria, erau tot mai directe și cu tot mai multă dragoste. Demelza scoase bucata de hârtie și se uită în jur înainte s-o citească, de parcă toți oamenii aceia care dormeau liniștiți acolo, ar fi putut să privească peste umărul ei și să o condamne.

Era destul de scurtă. Vântul făcea ca hârtia din mâna ei să foșnească.

Dacă cea pe care o doresc ar binevoi să mă iubească,
Aș veni la ea cu sufletul în palmă,
Și în genunchi i-aș cere cu drag să mă primească
Și să îngăduiască
Pentru că tot ce am e-al ei și doar al ei pe veci,
Pe veci și până-n ziua de apoi,
Doar buzele să le lipească de ale mele
Și niciodată
Să nu lase dragostea să șubrezească.

IV

Lângă al doilea dintre cele două coșuri mari aparținând minei abandonate Grambler, cu porumbeii fâlfâind din aripi în soare, în jurul acoperișului prăbușit al vestiarului, se întâlni cu Will Nanfan, care îi povesti râzând pe înfundate despre pățania lui Jud din ziua precedentă. Demelza plecă deci mai departe, știind deja povestea tristă cu care aveau s-o întâmpine. Lucrul la care nu se aștepta atunci când ușa se deschise cu un scârțâit era s-o vadă pe Prudie cu o frumusețe de ochi învinețit. Jud era întins în pat, pe burtă, încercând să fumeze, dar din când în când fumul îi intra în ochi, iar el tușea și blestema abia șoptit, asemenea cuiva care mai are doar puțin de trăit.

– A, dumneata erai..., spuse el.

În ciuda deselor înghionteli ale lui Prudie, Jud nu putea uita sub nici o formă faptul că Demelza sosise pentru prima oară la Nampara ca o fetișcană prostuță, angajată pe post de spălătoreasă, sfrijită,

flămândă, fără știință de carte și deloc demnă de a fi acceptată în casă – cu *mult* inferioară lui și lui Prudie, care erau servitori cu experiență. Poate că acum se schimbase, devenind de nerecunoscut și poate că acum era stăpâna casei, deoarece căpitanului Poldark i se făcuse milă de ea, dar nimic din toate astea nu schimba maniera și locul din care plecase.

– Hai, vino încoace, domniță, adăugă apoi repede Jud, amintindu-și exact la timp nu atât înghiontelile lui Prudie, cât mai ales faptul că Demelza le mai aducea uneori bani. Aici zac și strig toată ziua. Probabil ai auzit?

– Da, răspunse Demelza. Îmi pare rău pentru tine.

– N-a pățit nimic, spuse Prudie. Putoare bătrână! Ia stai aici jos, draga mea! Îți pregătesc numaidecât o cană cu ceai.

Demelza se așeză pe un scaun șubred. Observă că oglinda pe care le-o făcuse cadou anul trecut avea o fisură, iar singurul scaun din casă zăcea acum sprijinit de perete, cu două picioare rupte. Ai fi zis că acolo avusese loc o ceartă.

– Javre! spuse Jud, ridicându-se într-un cot. O să pun eu în streang toată haita aia nenorocită! Nu e normal așa! Cu javrele alea turbate hoinărind prin cimitirul meu, a fost o binecuvântare că nu m-au făcut arșice!

– O ciupitură! se auzi vocea răsunătoare a lui Prudie din cealaltă cameră. Din respect pentru musafira ei, încerca să găsească o cană curată. O ciupitură, ca și când ți-ai fi pișcat fundul cu un clește! Nici măcar atât! Nici măcar atât!

– Și tu ce-ai făcut atunci, ha? strigă enervat Jud și se ridică mai mult în capul oaselor, după care se prăbuși cu un geamăt. M-ai ars cu fierul roșu! Ai ars rana și ai făcut-o de două ori mai adâncă! Cotoroanță bătrână ce ești!

Discuția continuă pe același ton ridicat, în timp ce Prudie pregăti ceaiul. Demelza ar fi plecat bucuroasă de acolo, dar apucase să-i strecoare lui Prudie jumătatea de guinee imediat ce intrase, iar Prudie s-ar fi simțit jignită dacă ea n-ar fi rămas să bea o cană cu ceai. Era felul ei de a spune mulțumesc, iar Demelza știa că Jud n-o să afle despre cadoul ei în ziua aceea.

– Am fost la biserică, spuse ea, încercând să ia o gură din lichidul fierbinte, închis la culoare. M-am dus să văd dacă Boase a început să lucreze la mormântul domnișoarei Agatha, dar, din câte văd, încă nu s-a apucat de el. Știi cumva dacă a trecut să facă măsurătorile?

– Eu nu l-am văzut și nu l-am auzit pe acolo, spuse Jud. L-am văzut pe căpitanul Ross, o dată sau de două ori. Boase n-a mai trecut pe la cimitir, nu, încă de când a ridicat monumentul ăla hidos pentru bătrânul Penvenen. De multe ori mi-am dorit să cadă și să-l strivească în timp ce lucra la el. Mare urâțenie... Pe căpitanul Poldark, da, l-am văzut o dată în iulie...

– Jud, vierme ce ești! spuse Prudie. Uite-ți ceaiul! Dă-l pe gât și sper să-ți stea acolo!

Jud primi cana și își vărsă puțin lichid pe încheietura mâinii. Blestemă în barbă și sorbi din băutură.

– Pe căpitanul Poldark l-am văzut într-o seară din iulie. Eu eram acolo, tocmai aranjasem mormântul lui Betsy Caudle. Când l-am văzut pe căpitanul Poldark așteptând sub un pom...

– Jud, păduche nenorocit! Ține-ți clanța!

– Pentru ce? Cu ce-am greșit? Ce nu fac bine? Care-i treaba? L-am văzut pe căpitanul Poldark. Nu asta am zis? Cu ce greșesc când spun asta? Și am văzut-o pe femeia asta mergând către el, iar eu am crezut că ești dumneata, domniță. Mi-am zis: A, au venit să se întâlnească aici ca două păsărele în copac. Și să fiu al naibii, atunci când s-a apropiat, am văzut că era doamna Elizabeth Warleggan – Poldark, adică – și s-au salutat, el și-a ridicat pălăria și au plecat apoi împreună către Trenwith, braț la braț!

– Mai pun ceai? o întrebă Prudie pe Demelza, suflându-i în creștet. Vai de mine, nici măcar nu te-ai atins de el încă, iar eu deja l-am terminat pe al meu. Hai să mai torn un strop!

– Mulțumesc, spuse Demelza. Nu, e chiar bun, dar e puțin fierbinte. Nu pot să mai stau, pentru că e multă treabă de făcut acasă. Am tăiat tot porumbul, dar încă mai avem o parte de strâns de pe câmp.

Prudie își netezi rochia cea neagră, care arăta de parcă ar fi fost folosită pentru a acoperi cartofii în șopron.

– Bine, draga mea, e frumos din partea ta să vii să vezi ce mai facem. Nu-i așa, Jud?

Jud se uită pieziș în sus cu ochii săi injectați și întâlni privirea lui Prudie, care părea să-i spună că, imediat ce avea să le plece musafira, o să-i crape capul. Tratamentul pe care îl primise cu o zi înainte avea să fie o nimica toată pe lângă ce tocmai urma să i se întâmple. Bărbatul se ridică brusc în capul oaselor și se chirci de durere din cauza rănii de la spate.

– Eu... Ce-am făcut... Se opri. Când o să apară Boase ăsta o să-i spun că ai fost pe aici și că vrei să știi clar când are de gând să înceapă lucrarea, da? Am zis bine, domniță? Asta vrei să-i zic?

– Asta vreau, răspunse Demelza.

Bău din nou din ceai, simțindu-l fierbinte pe gât. Se ridică în picioare.

Jud clipi din nou neliniștit către Prudie și încercă să găsească ceva drăguț ca să-i spună musafirei.

– Ce fac mormolocii ăia mici? întrebă el în timp ce Demelza se îndreptă către ușă.

– Bine, răspunse ea. Lui Clowance îi dau dinții și e puțin agitată dimineața, dar în cea mai mare parte a timpului este fericită și mulțumită.

– Ca mămica ei, adăugă Jud, arătându-și gingiile într-un zâmbet neconvingător. Ca mămica ei.

– Nu întotdeauna, spuse Demelza. Nu întotdeauna.

Ieșiră la lumina zilei. Prudie își netezi din nou rochia și tuși. Dar nu spuse nimic; pentru că mintea ei nu foarte sprintenă ajunsese la concluzia că ar fi fost o greșeală să-și ceară scuze în numele lui Jud, deoarece ar fi scos și mai mult în evidență motivul scuzelor.

– Cred că Jud e pe ducă, spuse Prudie încruntându-se din cauza luminii soarelui. Da' rău! Nu-mi pot pune deloc baza în el. În jumătate din timp habar n-am pe unde umblă, iar în cealaltă e și mai și! O să pun aurul ăsta bine, să nu intre pe mâna lui, că altminteri și-l toarnă pe gât. Mulțumesc, domniță, că ne vii în ajutor!

Demelza se uită către moșia Trenwith:

– Familia Warleggan e acasă în perioada asta? Nu i-am văzut deloc în ultima vreme...

– Da, cred că sunt încă acolo. L-am văzut pe conașul Geoffrey Charles ieșind călare pe poneiul lui luna trecută. Dar cred că s-o fi întors la școală de-acum...

– Îmi imaginez că a crescut.

– O, da, a crescut văzând cu ochii. E mai înalt decât a fost vreodată taică-său, cred.

– Ei, eu trebuie să plec acasă. La revedere, Prudie.

– La revedere, domniță.

Prudie rămase în pragul ușii, privind în urma Demelzei care plecă înapoi către Nampara. Apoi, cu un chip care prevestea Apocalipsa, intră valvârtej înapoi în casă.

Capitolul 17

I

George se întorsese de la Londra la începutul lui august, dar abia la mijlocul lui august ajunse la Trenwith. Se enervase aflând din scrisori că Elizabeth se mutase la mare, iar prin absența lui continuată după revenirea în Cornwall dorise să transmită întocmai acest mesaj.

Cu toate acestea, când în cele din urmă i se alătură soției sale, George căzu pradă sentimentelor contradictorii. Experiența din Londra fusese impresionantă și palpitantă. Întâlnise multe persoane notabile, cu titluri importante, pe care, din câte se pare, reușise să le convingă prin aparențe; îi văzuse pe prințul regent și pe Lady Holland împreună la teatru, împărțiseră aceeași lojă la Ranelagh, unde unii dintre bărbați încă purtau săbii; fusese prezentat în Parlamentul britanic, ai cărui ocupanți se comportau într-o zi cu solemnitatea Camerei Înstelate[1], iar în ziua următoare cu frivolitatea unei arene cu lei; și îi lipsise compania lui Elizabeth, deoarece capacitatea ei înnăscută de a ști ce e mai bine de făcut în fiecare situație i-ar fi fost de mare ajutor.

Înțelesese că viața asta de membru în Parlament era stilul de viață pe care și-l dorea cu adevărat. Nu știuse înainte să îl experimenteze, dar acum știa. Cu toate acestea, la întoarcerea acasă, orgoliul lui caracteristic și autocontrolul strict îl împiedicaseră să răspundă la întrebările părinților lui și să le satisfacă astfel curiozitatea. Singura persoană cu care putea discuta fără opreliști era Elizabeth, iar ea se afla la cincisprezece kilometri distanță, după ce plecase acolo fără voia lui.

În sufletul lui se dădea o luptă între viermele suspiciunii, al urii și al geloziei, pe de-o parte, și constatarea faptului că dorea să o revadă, pe de altă parte. Dacă bănuiala lui era complet neîntemeiată, atunci el își distrugea singur viața – dar și pe a ei, și pe a copilului – fără

[1] Tribunalul regal englez între anii 1487–1641, un puternic instrument de represiune, cu o deosebită autoritate în perioada monarhiei Tudorilor. Judecătorii erau numiți de Coroană, fiind cunoscuți pentru metodele de judecată arbitrare și pedepsele extrem de severe. (n.tr.)

motiv, și tocmai acum, când totul mergea de minune în afacerile sale. Pe de altă parte, dacă bănuiala lui era întemeiată, lui ce-i mai rămânea? Un copil care nu era al lui și o femeie pe care încă o dorea cu pasiune. Dacă existase o trădare, ea existase înainte de căsătoria lor – doar ea amânase nunta lor cu o lună. Oare asta însemna că era vinovată sau inocentă? Putea însemna orice, dar cu siguranță o femeie uneltitoare nu ar fi cerut acea amânare. Trădarea, dacă existase într-adevăr, fusese înainte de căsătoria lor, iar dacă el ar fi știut de ea înainte de căsătorie, asta nu ar fi schimbat cu absolut nimic nevoia lui de a o avea pe Elizabeth pentru el. Trofeul era prea mare. Trofeul pe care și-l dorise întotdeauna și nu crezuse niciodată că-l poate avea era la îndemână. Oricât de mare ar fi fost mânia și amărăciunea lui la momentul acela, tot și l-ar fi însușit.

Iar asta nu se schimbase. Familiaritatea căsătoriei și satisfacția proprietății diminuau senzațiile lui atunci când erau împreună; abia după ce fuseseră despărțiți vreme de câteva săptămâni, el înțelese că e în continuare prizonierul lor.

Cele două niveluri o făceau să fie irezistibilă. Pe de-o parte, soția cu sânge-rece, urmașă a nenumărate generații de oameni de familie bună, întotdeauna îmbrăcată perfect, deși discret, echilibrată, bună, demnă, frumoasă, tânără, serioasă, relaxată. Însă la celălalt nivel era soția neechilibrată, pe care el o putea crea ori de câte ori alegea ea să îl lase. Soția devenită femeie, dezgolită de haine, cu părul lung căzându-i pe umerii și sânii goi, ai lui, *ai lui* și nu ai altuia. Al căror stăpân și proprietar unic era el în aceste momente. George nu era un bărbat cu pofte carnale; nevoile lui păreau să se desăvârșească în conflictele comerțului, în căutarea puterii. De-a lungul săptămânilor petrecute la Londra, nu îi fusese deloc greu să-i rămână fidel soției sale. Două femei cu poziții sociale înalte îi bătuseră apropouri, dar el alesese să le ignore, fără nici o urmă de regret.

Dar de soția lui avea nevoie uneori, iar acum era unul din acele momente.

Astfel că răceala de la plecarea lui din iunie nu își găsi măsura într-un sentiment similar la întoarcere, oricât de mult și-ar fi dorit acest lucru o anumită parte a caracterului lui George. Printre servitorii care roiau în jur, el o sărută pe Elizabeth pe gură și îi strânse mâna lui Geoffrey Charles (cercetând cu atenție în timpul ăsta formalismul rigid pe care îl trăda atitudinea băiatului) și chiar îl ridică pe Valentine din scaunul său, îl sărută și comentă despre cât de greu devenise între timp; de asemenea, avu o vorbă bună chiar și pentru

tatăl și mama lui Elizabeth (care, printr-o nefericită coincidență, sufereau amândoi de o răceală de vară); apoi deschise o sticlă de șampanie franțuzească pentru cină.

Și astfel, nu după mult timp, la sfârșitul serii, după ce lumina apusului pălise, iar lumânările fuseseră aprinse, George își ceru drepturile de soț, iar ea nu îl refuză. După aceea, discutară o vreme și, în noua lui dispoziție relaxată, îi povesti multe lucruri despre șederea la Londra și îi mărturisi intenția sa de a cumpăra o casă acolo în anul următor și de a o lua cu el.

În următoarele săptămâni, lucrurile merseseră, în general, destul de bine. Elizabeth îi ținuse o întreagă predică lui Geoffrey Charles cu privire la felul în care trebuia să se comporte.

– Ține minte, dragul meu, că unchiul George este un om bun și generos care nu vrea decât să-ți fie un tată bun. Probabil ți-a displăcut profund felul în care s-a purtat cu tine anul trecut, însă nu uita că ești încă tânăr și uneori trebuie să le permiți celor mai în vârstă decât tine să ia decizii. Nu te uita așa la mine, ca să nu mă superi... Bineînțeles, toate acele lucruri s-au întâmplat pentru că Morwenna nu și-a respectat obligațiile; dacă n-ar fi fost atât de neglijentă și uitucă, noi n-am fi fost niciodată nevoiți să facem ceea ce am făcut atunci. Iar dacă tu crezi că am fost furioși pe tine, te înșeli. Supărarea noastră a fost îndreptată exclusiv împotriva ei și, după cum ai observat, eu nu m-am opus ca tu să te vezi cu Drake Carne din nou – deși cred în continuare că petreci prea mult timp cu el. Așteaptă! Lasă asta! Ai fost întotdeauna, după cum bine știi, copilul meu adorat și cred, sunt convinsă, că și tu mă iubești. Dacă e așa, atunci lasă-ți iubirea pentru mine să-ți ghideze comportamentul în casa asta. Unchiul George, așa cum poți să-l numești în continuare, este, totuși, tatăl tău vitreg și soțul meu. Dacă te certi cu el, dacă aflu că atitudinea ta față de el este ostilă și neascultătoare, prin asta nu numai că îl vei supăra pe el, ci mă vei răni pe mine. Îmi va afecta fericirea. Vei distruge o parte a vieții mele care mi-e cea mai dragă.

Așa că Geoffrey Charles se conformă. În cea de-a treia zi a șederii sale, George veni la ea cu o față lungă și îi spuse cu răceală că Tom Harry îl informase că Geoffrey Charles petrecea fiecare clipă liberă din vacanță cu maimuțoiul acela obraznic care se strecurase pe furiș în casă cu un an în urmă, în căutarea Morwennei. Iar Elizabeth fu nevoită să apeleze la toată puterea de convingere de care era în stare.

George spuse:

– Of, poate că n-are ce să-i strice, în afară de anturajul tontului ăluia. Mă surprinde că dintre toți tocmai tu încurajezi o prietenie cu unul dintre frații Demelzei Poldark.

– Eu nu o încurajez, George. Departe de mine gândul ăsta. Dar Geoffrey Charles e la o vârstă dificilă. Acum poți să-i frângi aripile și încă destul de ușor; dar, dacă o faci, el te va ține minte și îți va purta pică – *ne* va purta pică – din cauza asta. Iar în câțiva ani nu va mai fi la fel de ușor de ținut în frâu. Și cel mai sigur mod de a încuraja prietenia asta este s-o interzici. Tu știi bine asta. Dacă îl lași în pace, dacă nu intervenim, e posibil ca prietenia lor să se încheie de la sine după încă o vacanță sau două. Nu uita că Geoffrey Charles este foarte ușor influențabil, iar cea mai puternică influență de care are parte în perioada asta este din partea colegilor săi de la Harrow. Contrastul dintre discuțiile lor, dintre perspectivele lor asupra vieții și cele ale acestui tânăr fierar se va face simțit în curând. Dacă Geoffrey Charles vede că nu are pe cine să sfideze, va constata cât de curând că nu mai e nimic care să-l atragă acolo.

George își făcea de lucru cu banii din buzunarul pentru ceasornic.

– Poate că tu ești mai înțeleaptă, Elizabeth. Dar nu pot să nu mă enervez iar când văd că familia Poldark a considerat nimerit să îl ajute pe individul ăsta să se pună pe picioarele lui, practic la doi pași de noi, ca și cum ne-ar sfida pe față! Ar putea fi...

– Of, George, la doi pași de noi!... Sunt cel puțin trei kilometri până acolo...

– Mă rog, în apropierea minelor noastre. O să am eu grijă să nu atragă pe nimeni din clientela noastră... Iar trei kilometri nu înseamnă nimic! Ai zice că au făcut-o special ca să-și bată joc de noi aducându-l aici pe tânărul ăsta. Acum chiar îmi pare rău că nu l-am trimis la închisoare când am avut ocazia!

– Asta n-ar fi făcut decât să înrăutățească situația.

– I-ai mai văzut pe vreunul din ei de când ai venit aici?

– Pe nici unul, spuse Elizabeth – prima ei minciună. Nu vin niciodată la biserică.

George se duse în biroul lui și nu mai zise nimic. Astfel că Geoffrey Charles, reducându-și numărul de vizite la Drake, nu mai întâmpină nici un fel de obstacol. Cu toate acestea, George nu dădu uitării chestiunea. Avea din ce în ce mai mult convingerea că Drake Carne era responsabil pentru episoadele cu broaștele. Nimeni altcineva, din câte putea el să își dea seama, nu ar fi putut avea informațiile

necesare despre gesturile lui, nimeni altcineva nu ar fi putut dori să îl facă de râs. De atunci, micile dovezi începuseră să prindă contur.

Astfel că, într-o bună zi, când Tankard se afla acolo, George îi spuse acestuia:

– Atelierul lui Pally. Proprietatea aceea îi aparține acum tânărului Carne. Se întâmplă cumva ca terenul alăturat să ne aparțină?

– Nu, domnule. Nu cred. Le aparține agricultorilor. Trevethan, am impresia. Și Hancock. Pot să mă interesez dacă doriți.

– Te rog. Află tot ce poți despre locul acela. Vezi dacă Carne deține cumva și drepturile de proprietate asupra resurselor solului. Verifică puțurile și izvoarele. Află pentru cine lucrează Carne în principal. În afară de minele noastre, la o distanță accesibilă se mai află Wheal Kitty și Wheal Dream. Și activitățile pe care le prestează ocazional pentru agricultori sau pentru aristocrați... Vezi ce putem face pentru a-i pune bețe în roate.

– Da, domnule.

– Nu-i nici o grabă, dar spune-mi ce reușești să afli până la sfârșitul lunii.

II

George merse de trei sau patru ori în vizită la Basset și cinară împreună la Tehidy, cu Geoffrey Charles într-o dispoziție de zile mari și cu micuța domnișoară Frances Basset. Apoi veni familia Basset să cineze la Trenwith. Cu această ocazie, George îi mai invită pe Sir John Trevaunance și pe fratele acestuia, Unwin, pe John și Ruth Treneglos, precum și pe Dwight și Caroline Enys. Fără să ia prea mult parte la conversația din timpul cinei, lui Dwight i se păru că o dată sau chiar de două ori George îl enervase ușor pe noul baron de Dunstanville. Nu era nici pe departe vorba despre o diferență de opinii. Problema era mai degrabă aceea că George părea uneori să preia opiniile lui Basset și să meargă cu ele până în pânzele albe, depășind interesul acordat acelor idei până și de inițiatorul lor. Știind că George e un om ale cărui principii erau adesea modelate în funcție de interesul de moment, lui Dwight i se păru că sesizează pe alocuri niște note de falsitate și se întrebă dacă și Basset observase asta.

În ziua următoare, familia Warleggan urma să ia masa cu familia Treneglos, ceea ce presupunea un ocol pe lângă proprietatea celuilalt Poldark, al cărui nume nu merita menționat. Tankard îi însoți,

deoarece George dorea să arunce o privire la Wheal Leisure, mina închisă de curând, ca să decidă dacă mai putea aduce vreun folos. I se prezentaseră rapoarte detaliate în această privință, dar, ca toți adevărații oameni de afaceri, considerase esențial să vadă cu ochii lui cum stau lucrurile.

În vârful dealului din apropierea clădirii Gatehouse – acum pustie – unde locuise cândva Dwight, George își struni calul și privi în jos către mina Wheal Grace și casa Nampara, așezată în capătul văii înguste, cu fundația aproape în mare. O studie vreme de câteva minute.

La Wheal Grace părea să fie o zi plină. Deși nu era încă vremea pentru schimbarea turelor, motorul tocmai fusese alimentat cu cărbune, iar pe coș ieșea un fum gros. Axul cel mare al pompei urca și cobora, șteampurile se învârteau și huruiau, femei cu bonete pe cap lucrau pe platformele de curățare a minereului, iar un alai de catâri cu coșurile pline în spinare se pregătea să pornească la drum, transportând minereul pentru a fi sfărâmat în Sawle Combe.

– Văd că au terminat anexa, spuse George.

– Ce anume? întrebă Elizabeth îndemnându-și calul mai aproape.

– Anexa la casă. Tu știai asta, desigur.

– Acum aflu... Mie mi se pare neschimbată. A, te referi la capătul ăsta...

– Au mai construit un etaj și au reconstruit biblioteca. Mi-a spus Basset aseară – l-au angajat pe tencuitorul lui, din Bath.

– El a fost pe aici?

– Basset? Nu cred. Nu cred că a fost invitat.

Vântul se înteți se, iar Elizabeth ridică o mână ca să-și fixeze mai bine pălăria verde cu trei colțuri.

– Veneam rareori aici chiar și atunci când eram căsătorită cu Francis. Iar după moartea lui Francis, Ross venea să mă viziteze o dată pe săptămână, dar eu nu veneam încoace.

– Asta a fost atunci când l-a înșelat pe Geoffrey Charles, furându-i drepturile de proprietate la această mină prosperă.

Elizabeth ridică din umeri:

– El a crezut că mina intră în faliment și ne-a cumpărat partea, considerând că astfel ne ajută. Abia după o jumătate de an au dat de cositor.

– În sfârșit am reușit să te determin să-l aperi, zâmbi George.

Elizabeth privi în jur, dar Geoffrey Charles plecase mai departe împreună cu îngrijitorul de cai. Ea nu zâmbea.

– Suspiciunile astea nu-ți fac cinste, George. Nici astea, nici altele.

– Care altele?

– Orice alte suspiciuni mai ai. Ca bărbat respectabil, ca membru în Parlament, ca magistrat – de asemenea, în calitate de soț al meu... și de tată al lui Valentine... Eu cred că ești un om prea mare pentru asemenea preocupări mărunte.

Vântul îi bătea, iar caii lor deveniseră agitați. În mină sună un clopot, însă din cauza rafalelor de vânt păru că sunetul lui vine de foarte departe.

Ea deschisese discuția. Depindea numai de el dacă dorea să spună mai multe; dar femeia își alesese bine momentul: nu puteai să-i arunci acuzații unei femei aflate călare într-o landă unde vântul bătea cu putere, în timp ce fiul ei și îngrijitorul de cai se aflau la numai douăzeci de metri distanță și își struniseră caii, așteptându-i pe ei doi să li se alăture.

Cu toate acestea, era un fel de provocare. Fusese rostită cu mai multă fermitate decât avusese Elizabeth vreodată până atunci. Asta îi dădu de înțeles lui George că ea remarcase toanele lui și probabil bănuia și motivul care stătea la baza lor. Și era un avertisment și în privința dispoziției ei de a lupta. Însemna deci că trebuia să-și țină toanele sub control pentru ca, la un moment dat în viitor, să nu se ajungă la un conflict iminent.

– Ce-i clădirea aia printre copacii de pe culme, pe drumul către casa lui Choake? întrebă el.

– Cred că e capela cea nouă.

– Pe terenul lui Poldark?

– Cred că da. N-au construit-o din pietrele de la mina cea veche?

– Pare a fi un adăpost de vite.

– A fost construit în totalitate de metodiști, în timpul lor liber.

– Fără îndoială, la propunerea celor doi frați Carne.

– Fără îndoială! Îmi pare rău că i-am mutat din casa de rugăciune de lângă Trenwith. Nu ne pică bine să stârnim antipatii pentru o cauză atât de măruntă.

– Dar nici nu avem nevoie să ne dăm bine pe lângă astfel de oameni.

– Nici n-am făcut asta vreodată – nu m-am dat bine pe lângă ei. Dar trebuie să trăim în mijlocul acestor oameni.

– Din ce în ce mai puțin, spuse George.

– Ei bine, asta o să-mi placă, spuse Elizabeth. Abia aștept să plecăm la Londra.

George o privi în treacăt.

– Trevaunance mă întreba noaptea trecută despre funcția mea pe banca magistraților. Am fost acolo o singură dată anul acesta. Dar nu intenționez să renunț la acest comitat cu totul. La urma urmei, asta este moștenirea lui Geoffrey Charles.

Elizabeth încuviință din cap, dar nu zise nimic.

– Ultima oară când m-am întâlnit cu Ross, m-a întrebat dacă m-am gândit vreodată să vând moșia Trenwith, spuse George.

– Serios? întrebă Elizabeth, îmbujorându-se de uimire.

– Poate are iluzia, acum că mica lui mină prosperă, că poate face rost de suficienți bani pentru a-și cumpăra moșia Trenwith pentru el.

– Așa ceva nu se poate! Așa cum spuneai și tu, îi aparține lui Geoffrey Charles.

– Ei bine, mai adăugă George privind în jos spre Nampara și strângând mai bine hățurile, pot înțelege ambiția lui. Orice i-ar face locului ăluia, nu va obține nimic în final. Din coadă de câine sită de mătase nu se poate face!

III

Din ziua aceea când plecase în compania lui Sam, Drake nu o mai văzuse pe Emma Tregirls. El pleca rareori de lângă cuptor și nicovală. Asta era munca lui; meșteșugul îl fascina; pentru asta fusese instruit; asta putea face el cel mai bine; și avea o datorie de onoare față de Ross și Demelza: aceea de a reuși în ce își propusese. În ciuda suferinței sale, uneori privea în jur și era mulțumit de ce vedea. Fiecare oră în care muncea la proprietatea asta o făcea să arate și mai bine și fiecare oră departe de ea era o oră irosită, deoarece nimic în afară de munca lui nu prezenta interes.

Iar dacă avea nevoie de companie, aceasta era chiar aici. Clientela lui îi asigura și viață socială. Un fermier își aducea calul la potcovit și, cât dura treaba, omul bârfea vrute și nevrute. Câte un plug avea nevoie de un mâner nou, zidul unei case avea nevoie de o structură de sprijin, un miner aducea o lopată care avea nevoie de o coadă nouă... Caroline Enys prinsese drag de tânărul acesta înalt și palid și acum îi trimitea de lucru ori de câte ori se ivea ocazia. Uneori venea

chiar ea și se plimba prin toată curtea, vorbind cu el și lovindu-și permanent fusta cu cravașa.

Nu însă și Emma Tregirls. Apoi, într-o după-amiază de miercuri de la începutul lui octombrie, în jumătatea ei de zi liberă, ea veni cu un cârlig de bucătărie pe care îl folosea să țină ceainicul suspendat deasupra focului. Era îndoit rău și trebuia să fie remodelat, însă Drake se întrebă dacă nu s-ar fi găsit la Fernmore un om bun la toate care să se ocupe de treaba asta.

– Poți să aștepți? întrebă el.

– Aștept, răspunse ea, după care se așeză pe o cutie răsturnată și începu să îl urmărească.

Se lăsă tăcerea până ce cârligul fu încălzit până la o temperatură potrivită. Femeia era îmbrăcată în ținuta ei obișnuită: mantie stacojie, șal, rochie albastră – ținuta ei cea mai bună de miercuri. Avea ghete rezistente, stătea picior peste picior, iar una din glezne, surprinzător de subțire, se legăna nestingherită. Drake decise că nu era urâtă la înfățișare. Impertinența chipului ei avea o anumită prospețime, o franchețe care nu conștientiza sau căreia nu-i păsa de interdicții. Era limpede de ce erau atrași bărbații de o fată care nu se chinuia să mimeze timiditatea sau ipocrizia. Și totuși, în cele din urmă, ei se mulțumeau să accepte verdictul altor femei, sau al comunității în general, și ajungeau să o disprețuiască.

– Te-ai aranjat frumos aici, spuse Emma.

– Da, arată mai bine acum.

– Totul în bună ordine. Curățenie ca la carte. Ai făcut toate astea singur, așa-i?

– Da.

– Fratele nu vine niciodată să te ajute?

– Mai vine din când în când. Dar trebuie să se ocupe și el de casa lui.

– Și de toate rugăciunile alea... Tu te-ai rugat vreodată, Drake?

– Da. Mai fac asta și acum, uneori.

– Dar fără să exagerezi, nu? Nu ca fratele tău, care nu poate deschide gura fără să-l invoce pe Dumnezeu.

– Probabil. Suntem cu toții diferiți.

– Da, spuse Emma, după care tăcură amândoi.

Cârligul era roșu ca focul, iar bărbatul îl scoase din foc, îl puse pe nicovală și începu să-l bată pentru a-i reda o formă. Femeia îi privi brațele lungi și slabe, cu mânecile suflecate deasupra cotului, și chipul concentrat.

– Drake, începu ea.

Bărbatul ridică privirea.

– Drake, tu râzi vreodată? Te joci, te distrezi? Dar în primul rând râzi vreodată?

El reflectă puțin la întrebarea ei.

– Făceam asta... De multe ori.

– Înainte să devii metodist?

– A, și după aceea.

– Și Sam? El râde vreodată?

– Da, uneori. De bucurie.

– Dar de *amuzament* – de o glumă bună și lumească? Așa, ca majoritatea tinerilor.

– Nu prea. Sam ia viața în serios. Nu că nu obișnuia să facă asta mai demult.

– Serios? Când?

Drake studie cârligul, întorcându-l pe toate fețele, apoi îl mai lovi de câteva ori. După aceea, îl scufundă într-o găleată cu apă. Un abur gros se ridică șuierând.

– Iată, domniță! E gata.

Ea nu zise nimic, iar el reflectă câteva clipe, gândindu-se dacă e cazul să-i spună mai multe despre Sam. Întâlni privirea femeii.

– Când tata s-a convertit, a trebuit să ne convertim cu toții odată cu el. Eu eram ceva mai micuț, dar Sam avea paisprezece ani. El nu s-a lăsat înduplecat. Întotdeauna o lua la picior când venea vremea să mergem la biserică. Câte reproșuri i-au auzit urechile! Însă atunci când s-a convertit, tata a pus cureaua în cui, pentru că luase decizia asta din convingere. Până pe la vreo douăzeci de ani, Sam a fost oaia neagră. Nu neagră în adevăratul sens al cuvântului, însă. Lua totul în glumă, cum spui. Întotdeauna glumea. Întotdeauna era pus pe farse. Ba o halbă de bere, ba o dușcă de rom. Lupte. Curse de alergare. Era cel mai bun luptător din familie după tata. Obișnuia să meargă pe la bâlciuri și să concureze. Sonny Carne i se spunea pe atunci.

– De ce Sonny?

– De la Samson, cred. Sam-son.

Șuieratul fierului cald încetase.

– Și ce l-a stricat? întrebă ea.

Drake râse:

– Sam n-ar spune asta. El ți-ar spune ce l-a salvat.

– Deci?

– O fată pe care o plăcea – o simpatiza, atât și nimic mai mult – și un băiat pe care îl plăcea – frate și soră – au murit de tifos. Fuseseră convertiți cu numai o lună în urmă, iar el era de față când au murit. El spune că totul a plecat de acolo. A spus că pe fețele lor se citea bucuria, în locul durerii. Săptămâni întregi după aceea, în el s-a dat o luptă cumplită; a suferit mult și s-a luptat cu Satana, până când Necuratul a fost învins în cele din urmă, iar Sam a devenit copil al lui Dumnezeu.

– Acum vorbești exact ca el, observă Emma.

– Și n-ar trebui?

Femeia se ridică în picioare și merse la găleata cu apă. Luă cleștele din mâna lui, scoase cârligul din apă și îl puse pe bancul de lucru.

– E suficient. Câți bani îți datorez?

Erau acum aproape unul de celălalt. Drake nu se mai aflase de multă vreme atât de aproape de o tânără femeie.

– De ce mă întrebi despre Sam?

– Mă tulbură.

– Cum așa? De ce?

– E îndrăgostit de mine, Drake.

– Și tu?

– Ei, ridică ea din umeri. Nu contează ce simt eu. L-am refuzat.

– Ți-a spus că vrea să se căsătorească cu tine?

– Da. Amuzant, nu? El și cu mine. Uleiul cu apa. Vrea să mă convertească. I-aș otrăvi viața de om evlavios. Serios îți spun. Mă vezi pe mine printre metodiști? Ai fi șocat, nu-i așa?

Drake se uită în altă direcție. Ea vorbea fără nici o apăsare și nu era nici urmă de tulburare în privirea ei.

– De ce-ai venit la mine, Emma?

– Ca să repar cârligul ăsta, de ce altceva aș fi venit?

– Păi...

– Dar m-am gândit că n-ar fi rău să te întreb de Sam.

Drake atinse cârligul ca să-l verifice. Se răcise.

– Face doi penny.

Femeia îi dădu banii.

– El te-a cerut în căsătorie, iar tu l-ai refuzat. N-ar fi trebuit să se încheie aici?

Ea luă cârligul și îl izbi puternic de bancul de lucru:

– Ba da!

– Așa nu faci decât să-l strici și o să vii pe urmă să ți-l mai îndrept o dată.

– Vin la tine pentru că nu am cu cine altcineva să vorbesc și, în plus, îmi place cum arăți, spuse ea. De fapt, când am venit atunci cu levierul, am venit din curiozitate, ca să te văd, și m-am enervat când l-am văzut aici pe predicatorul Sam. Și îmi place în continuare cum arăți, dar Sam are puterea de a-ți intra pe sub piele. Mi-a intrat pe sub piele, îți zic, și nu-i deloc plăcut!

– Îl iubești, așa-i, Emma?

Ea ridică din umeri agasată:

– Iubire? Habar n-am ce înseamnă asta! Dar nu mai sunt liberă, așa cum eram odată! Pot să-mi beau cele două-trei pahare obișnuite, pot să râd și să glumesc; nimeni nu vede diferența la Emma. Oamenii spun că sunt o târfă. Ce-i o târfă? O femeie care-și vinde trupul. Eu n-am vândut niciodată nimic nimănui! Nu sunt atât de depravată cum spun oamenii, dar... Nu regret nimic din ce am făcut. Însă de când l-am văzut pe Sam, de când am vorbit cu el, mi-am pierdut tot cheful de viață! Doamne, cât mi-aș dori să nu-l fi cunoscut vreodată!

După câteva clipe, Drake spuse:

– Nu cumva începi să resimți povara păcatelor, Emma?

Femeia izbi din nou cu cârligul:

– Nu! Și mai lăsați-mă dracu' cu predica asta a voastră despre chinurile iadului! Nu, habar n-am ce e asta, dar eu nu simt nici un *păcat!* Păcat? Păcat înseamnă să le faci rău altor oameni, nu să te bucuri de ceea ce ai pe lumea asta! Uneori mă gândesc că Sam nu e cu adevărat un om bun, ci un ticălos fără pereche! Ce motive crezi că aș avea *eu* să fiu fericită? Crescută la azilul săracilor, vândută pe bani, muncită până la epuizare, fără câteva minute libere pentru mine, pe jumătate moartă de foame, fără nici o șansă de mai bine, bărbații mă studiază și mă pipăie peste tot. Acum lucrez la familia Choake. Aici e mai bine decât în multe alte locuri. Am puțin timp pentru mine acum și o jumătate de zi liberă o dată la două săptămâni. Așa că vreau să fiu *fericită,* să mă bucur de ceea ce am; ba o dușcă de rom, ba un flirt cu un bărbat, ba o cursă de alergare la bâlciul din Sawle, un pat în care să dorm, mâncare aproape cât să mă satur. De ce aș simți *eu* că am păcătuit? Ce mari păcate am eu pe lumea asta, în afară de faptul că am încercat să fac câțiva oameni fericiți? Tu și nenorocitul de frate-tău! Of, ce-aș vrea să vă văd pe amândoi aruncându-vă într-un puț de mină!

Fata reușise să se enerveze de-a binelea. Tremura din tot trupul de nervi și ținea cârligul în mână de parcă ar fi vrut să se năpustească asupra lui Drake și să-l sfâșie.

– Emma, nu pot răspunde eu în numele lui Sam, spuse Drake. Dar, dacă într-adevăr te îndrepți spre Dumnezeu așa cum a făcut-o el, *mai întâi* trebuie să simți că ai păcătuit, *apoi* să simți iertarea, eliberarea de păcate, și *apoi* bucuria mântuirii. Bucuria pe care o vei simți la final depășește cu mult orice altă bucurie pe care o vei fi simțit-o vreodată până atunci. Asta predică el. Asta încearcă el să le explice oamenilor. El vrea ca tu să fii fericită, dar fericită în adevăratul sens al cuvântului, mai fericită decât ai fost vreodată în viața ta!

Emma își puse cârligul sub braț.

– Ei bine, cu mine își irosește energia de pomană, ascultă-mă ce-ți spun! Uită-te la ei, uită-te la metodiștii ăia cum mișună peste tot, cu gurile încleștate, cu frunțile încruntate, se feresc până și să ușuie o gâscă, de teamă ca nu cumva gâsca respectivă să fie Satana deghizat. Oare ei sunt fericiți? A naibii să fiu eu dacă mi se pare!

Drake oftă:

– Cu toții trebuie să facem ceea ce considerăm de cuviință, sora mea. Pentru mine, lucrurile s-au schimbat, cum fără îndoială vei fi auzit. Eu nu sunt cel mai în măsură să îți ofer un răspuns. Îmi pare foarte rău că te-ai atașat de Sam. Îmi pare rău pentru tine și îmi pare rău pentru el. Dar dacă promisiunile lui nu te-au convins, mi-e teamă că nimeni nu te poate ajuta în privința asta.

Emma rămase acolo, reînnodându-și șalul.

– În puțul de mină, spuse ea. Asta cred eu că ar trebui să vi se întâmple amândurora. Azvârliți într-un puț de mină cu multă apă în el, ca să vă găsiți acolo sfârșitul, înecați!

Și zicând acestea, plecă, lăsându-l pe Drake privind lung în urma ei. Nu intră în casă până ce silueta ei nu se pierdu cu totul în depărtare.

Capitolul 18

I

Cu excepția unei perioade scurte din preajma Crăciunului, era o iarnă frumoasă. Față de iarna care pusese stăpânire peste ținut în urmă cu doi ani, Anglia părea acum o altă insulă, situată în mijlocul

unei mări mai prietenoase. În lunile cele mai nemiloase, nopțile cu ger fuseseră urmate de zile cu soare nehotărât; iar în Cornwall nici măcar nu fusese ger. Primulele înfloriseră toată iarna, păsările cântau, vânturile băteau în special dinspre est și erau mai degrabă niște adieri ușoare.

Ross, Demelza și ambii copii făcură baie în mare pe data de 21 decembrie. Apa, la intrare, fusese ca gheața, dar aerul, la ieșire, fusese foarte plăcut și, în timp ce se ștergeau cu prosoapele, soarele se lăsase peste mare, proiectându-le umbrele alungite, cadaverice, peste plaja tăcută. Intraseră apoi în casă, chicotind, încă uzi, și stătuseră mai întâi în fața focului aprins din șemineu, iar mai apoi a castroanelor cu supă aburindă și a cănilor cu grog cald. Pentru Jeremy era prima dată când gusta o băutură alcoolică; aceasta i se urcă la cap, așa că se întinse pe divan râzând în hohote, sub privirile mirate ale lui Clowance, care se gândea că fratele ei o luase razna.

Singura schimbare în vremea frumoasă avu loc în perioada Crăciunului, când începură să cadă fulgi mari și se abătu asupra ținutului o furtună puternică dinspre est, iar Ross se gândi că vor avea parte de un alt început de an precum cel din ianuarie 1795; însă în mai puțin de o săptămână furtuna se domoli, iar soarele își făcu din nou apariția.

În afară de vremea blândă, nu prea erau alte motive de bucurie. Lordul Malmesbury, trimis la Paris să discute condițiile francezilor pentru un tratat de pace la nivel european, fusese dus de nas până la mijlocul lui decembrie, după care fusese trimis acasă fără prea multe explicații. Directoratul nu dorea să facă pace. Spania intrase în cele din urmă în război de partea lor. Corsica fusese cucerită, francezii debarcând la un capăt al insulei, în timp ce britanicii o părăseau prin celălalt capăt. Ecaterina a II-a a Rusiei murise, iar succesorul ei, țarul Paul, un tiran nevrotic, nu avea nici un interes să scoată castanele englezilor din foc cu mâna lui. În ziua anterioară trimiterii lui Malmesbury acasă, o flotă franceză de patruzeci și trei de nave, cu șaisprezece mii de soldați la bord, conduși de redutabilul tânăr Hoche, plecă pe ascuns din Brest, reuși să evite flota britanică și merse să invadeze o Irlandă care aștepta să fie eliberată.

Numai căpitanul Sir Edward Pellew, eroul luptei în care fusese capturat Dwight, se dovedi din nou în locul potrivit la momentul potrivit și își conduse fregata solitară în inima flotei franceze pe timp de noapte, incendiind totul în cale cu tot ce avea la îndemână, provocând confuzie, panică și făcând ca trei nave inamice să se izbească

de stânci. Însă o mare parte din flota invadatoare ajunsese la Bantry Bay și, în timp ce Ross și Demelza se bucurau de baia în mare, invadatorii se pregăteau să intre în golf și să-și debarce trupele. Atunci începu furtuna aceea din preajma Crăciunului, care se dovedi o adevărată mană cerească pentru Anglia, mai mult decât toate escadroanele ei de blocadă; furtuna ținu o săptămână, răstimp în care orice fel de debarcare se dovedi imposibilă; dezamăgită, flota franceză luase drumul spre casă.

Și totuși, când se află despre această escapadă, Anglia fu cuprinsă de disperare, nu de un sentiment de ușurare. Dacă se întâmplase o dată asta, cine putea garanta că n-o să se întâmple din nou? Încrederea în blocadă era zdruncinată. Încrederea în omniscienta flotei britanice era pierdută cu totul. Mai multe bănci suspendară plățile, iar valoarea titlurilor de stat scăzu la 53.

La Nampara nu se mai auzi nimic despre Hugh Armitage, iar numele lui mai apărea doar rareori în conversații. Ross se întreba totuși dacă amintirea lui intervenise cumva între ei. Acest lucru nu se întâmplase niciodată cât el fusese acolo; discutaseră o dată sau de două ori despre el, despre pasiunea lui pentru Demelza, despre sentimentul ei de vulnerabilitate, ca doi îndrăgostiți care discutau despre ceva ce apăruse subit și trebuia luat în calcul, însă fără sentimentul că acel ceva reprezenta o amenințare reală pentru iubirea lor. Asta cât el fusese acolo. După plecarea lui, la început fusese la fel; însă lui Ross i se părea că ceva din ultima scrisoare a lui Hugh, trimisă în septembrie, o neliniștise pe Demelza, iar ea făcuse un pas înapoi în relația aceea de tovărășie sinceră care existase între ei în majoritatea timpului.

O întrebase dacă era ceva în neregulă – bineînțeles, fără să pomenească numele lui Hugh – și de fiecare dată ea negase. Într-adevăr, schimbarea în comportamentul ei era atât de vagă, încât o altă persoană, mai puțin apropiată, n-ar fi observat nimic. Ea își vedea de treburi la fel ca întotdeauna, veselă, plină de viață, vorbăreață, spirituală, bucurându-se de viață și de copiii ei. Decorațiunile pentru noua bibliotecă ieșeau bine, iar ea se preocupa să iasă totul așa cum trebuie. De două ori îl însoți în Truro, pentru scaune. În alte ocazii, merseră împreună la cumpărături în Padstow și Penryn. Îi avură invitați pe cei doi Enys la cină. Ea avea în permanență ceva de făcut. De două ori în timp ce făcuseră dragoste, ea își ferise gura de el.

În luna ianuarie, spre marea lui iritare, Ross află că reverendul Osborne Whitworth fusese numit să preia oficiul eclezial din

Sawle-with-Grambler. În săptămâna imediat următoare, cum vremea era atât de frumoasă, domnul Whitworth merse acolo împreună cu soția și cumnata lui, rămase peste noapte cu bătrânii Chynoweth la Trenwith, iar apoi se prezentă să preia oficiul după toate uzanțele. Se află apoi că hotărâse să mărească leafa lui Odgers la 45 de lire sterline pe an.

– Acum se vede câtă bază se poate pune în promisiunea de ajutor a lordului Falmouth, comentă Ross.

– De ce? Ai vorbit cu el?

– Da. Când am fost acolo, în iulie. Mi-a spus că o să-l aibă în vedere.

– Eu cred că a uitat, Ross. Presupun că e un om prea important ca să ceară astfel de lucruri.

– Nu și dacă i-ar aduce lui un avantaj direct, presupun.

– Și atunci cum crezi că a obținut Ossie postul?

– Probabil se bucură de ceva influență pe lângă protopop și Consiliul Canonic. Mama lui a făcut parte din neamul Godolphin. Și, desigur, George are și el un amestec, de vreme ce locuiește în cea mai mare casă din parohie și acum este membru în Parlament...

– Ei bine, presupun că Elizabeth o să fie încântată, fiind vorba de promovarea soțului verișoarei ei.

– Odgers n-o să fie deloc încântat. Era singura lui speranță la o viață mai confortabilă. Acum știe că trebuie să se spetească muncind ca un rob pentru tot restul zilelor lui.

– Ai fi avut mai multă influență, Ross, dacă erai membru în Parlament?

– Cine știe? Numai Dumnezeu poate ști. Dar nu sunt și nu voi fi niciodată.

– „Niciodată" e prea mult timp.

– În orice caz, tu nu mă consideri potrivit să ocup o asemenea funcție.

– *Tu* ai refuzat propunerea, Ross, nu eu. Știu că m-ai întrebat înainte să refuzi și am discutat despre asta; dar, de fapt, tu erai hotărât să refuzi înainte să discuți cu mine, nu-i așa? M-am gândit cum am știut eu mai bine și ți-am spus că ai făcut o alegere bună, în condițiile în care ai tendința să te condamni singur, tot timpul, pentru tot felul de nimicuri.

– Da, da, mi-aduc aminte; faza cu armura. Ei bine, draga mea, poate într-una din aceste zile o să-mi fac rost de una și o să devin negustor de drepturi electorale și să uneltesc cu cei mai buni. Poate

am să fiu capabil să-mi temperez, să-mi disciplinez și să-mi organizez conștiința prea sensibilă, dacă obțin beneficii numai pentru prietenii mei, și nu pentru mine însumi, și să refuz orice plată în schimbul lor. În felul ăsta, noblețea sufletului meu o să iasă la suprafață!

– Nu că m-ar interesa extraordinar de mult soarta domnului Odgers, spuse Demelza. E un omuleț țâfnos. Dar doamna Odgers muncește atât de mult, iar copiii ăia sunt atât de jerpeliți... În plus, Ossie Whitworth are oricum o părere atât de bună despre el, încât e și păcat că acum i s-au oferit și mai multe motive să fie arogant.

II

Ossie era, într-adevăr, satisfăcut. Imediat ce fusese convocat la Exeter, să fie numit oficial, începuse să scrie scrisori asidue de mulțumire adresate lui Conan Godolphin, George Warleggan și tuturor celorlalte persoane care îl susținuseră în eforturile lui. Pentru că era extrem de pedant în afacerile lui și, în plus, nu se știa niciodată când putea să aibă din nou nevoie de ajutorul prietenilor. Petrecuse la Trenwith un weekend foarte plăcut – ultimul din luna ianuarie – iar cu cele două femei care îl însoțeau și cu un îngrijitor de cai alături, știa că avea parte de o suită distinsă.

Era prima călătorie lungă a Morwennei după însănătoșire, dar femeia suportă bine drumul. Starea ei de sănătate se îmbunătățise constant după tratamentul recomandat de Dwight. Este adevărat că în septembrie avusese o recidivă, care durase două săptămâni; femeia se retrăsese în pat și refuzase să vorbească cu toată lumea din casă – până și cu Rowella, iar de Ossie nici nu putea fi vorba. Doctorul Behenna pusese diagnosticul de febră paludică, luată de la râu, și îi prescrisese purgații și chinină. De data aceasta, tratamentul avusese efect, ceea ce îi ajută pe toți să își recapete încrederea în medicul lor.

De atunci încolo, deși tăcută și tristă, Morwenna își recăpătase puterile, iar vizita aceasta la Trenwith dovedi că este din nou perfect sănătoasă. Întoarcerea în această casă era, și ea, un alt fel de test; fiecare cameră îi amintea tragedia iubirii ei din tinerețe. Conștientă de faptul că Drake era foarte aproape, mai-mai că cedă tentației de a se trezi foarte devreme duminică dimineață și de a merge să îl vadă, dar în cele din urmă curajul o părăsi. Ossie s-ar fi putut trezi înainte de întoarcerea ei și atunci ar fi fost necaz mare. Și apoi, oricum

ar fi stat lucrurile, la ce îi mai folosea lui Drake sau chiar ei însăși să redeschidă niște răni vechi? Știa că dragostea lui nu se stinsese; știa că nici a ei; trebuia să se mulțumească cu atât.

Biserica era plină, iar reverendul Clarence Odgers umbla agitat pe lângă noul lui vicar, ajutându-l cu slujba. Ossie citi din Epistola întâi a lui Pavel către Timotei, Capitolul 6: „Zadarnicele ciocniri de vorbe ale oamenilor stricați la minte, lipsiți de adevăr, și care cred că evlavia este izvor de câștig: ferește-te de astfel de oameni. Negreșit, evlavia însoțită de mulțumire este un mare câștig. Căci noi n-am adus nimic în lumea asta, și nici nu putem să luăm cu noi nimic din ea. Dacă avem dar cu ce să ne hrănim și cu ce să ne îmbrăcăm, ne va fi de ajuns". I se păru că se potrivește de minune. Era o predică actuală în această perioadă de frământări sociale. (Cu o săptămână în urmă, avusese loc o nouă revoltă pentru hrană la St Just.) Se gândise la un moment dat să selecteze vreo cincizeci dintre predicile sale și să le publice. Cunoscuse un mic tipograf priceput în Exeter, care nu i-ar fi luat mulți bani; pentru reputația sa, n-ar fi stricat să aibă niște lucrări publicate la vânzare. Credea că îi făcuse o impresie bună arhidiaconului și îl invitase să stea la ei, la St Margaret, când venea în următoarea vizită în ținut.

După biserică, se întâlni cu restul familiei Odgers și plecară cu toții înapoi către Trenwith pentru cină. Elizabeth le trimisese instrucțiuni scrise servitorilor să pregătească o masă pentru douăzeci de persoane, dar cum cei doi bătrâni Chynoweth nu erau capabili să supravegheze nimic, totul fusese prost organizat. Ossie își propuse să discute cu George pe tema asta la următoarea lor întâlnire.

Plecară acasă luni dimineața, după ce Ossie lăsase o listă cu lucruri de care Odgers trebuia să se ocupe fără întârziere: curtea bisericii era năpădită de buruieni, ușa nu se închidea bine, fereastra era crăpată, erau șoareci în sacristie, stofa trebuia să stea peste altar, erau găuri în sutana ajutorului de preot, corul nu era atent în timpul slujbei, se omiteau cuvinte din predică și se folosea o doctrină greșită. Mai erau și alte aspecte pe care Ossie le remarcase, dar se gândi că pentru început era suficient.

Imediat ce ajunseră acasă, Morwenna fugi la etaj să vadă cum îi mersese lui John Conan în absența ei, iar Ossie, care fusese incapabil să-și țină privirile departe de spatele zvelt al Rowellei pe tot drumul spre casă, îi făcu semn acesteia să vină în biroul lui.

Fata intră cu o sfială prefăcută și rămase chiar la ușă, privind afară la copaci și la râu.

– Închide ușa, spuse el, dând semne de nerăbdare.

– Da, părinte.

– În seara asta s-ar putea să ne vedem târziu, spuse el. E din ce în ce mai dificil...

– Oricând dorești.

– Nu e oricând doresc eu, după cum bine știi. Altminteri, ar fi chiar acum.

– Da, ar fi bine acum, spuse ea.

Privirea lui trăda parțial dorință, parțial furie.

– Să nu... Nu trebuie să...

– Ce anume, părinte?

El își îndepărtă câteva fire de praf de pe haină, apoi puse mâinile în poziția lor preferată, la spate, și se uită la ea.

– Acum, fugi! Du-te și ajut-o pe sora ta! Nu se cade să fim singuri prea mult timp. Dar am zis să-ți spun că ne vedem în seara asta. Trebuie să fie în seara asta, mă înțelegi?

– Da, spuse ea, încuviințând din cap. În seara asta.

Și chiar în noaptea aceea, după ce el își satisfăcuse toate capriciile cu ea, Rowella îi spuse că urma să aibă un copil.

III

Plânse în brațele lui, în timp ce el își dorea să aibă puterea s-o arunce în râu.

Uneori i se părea că Dumnezeu îl supune la încercări mult prea grele. Într-adevăr, nu avusese cu adevărat o chemare spre meseria asta – mama lui, considerându-l incapabil să treacă examenele impuse de lege, alesese preoția ca alternativă potrivită pentru un fiu de judecător. Dar, odată ce alesese calea asta, avusese o carieră de succes; citise foarte multe despre legea ecleziastică și, printre frivolitățile firești ale unui tânăr domn cu oarecare stare, căutase și obținuse promovări care nu păreau sub nici o formă nemeritate.

Dar natura îl înzestrase cu pofte de nestăpânit, iar căsătoria fusese o necesitate, pentru că trebuia să respecte rânduielile bisericii. Moartea primei sale soții fusese urmată de a doua căsătorie, însă, după nașterea copilului lor, relația intimă îi fusese interzisă în urma unor recomandări medicale foarte stricte. Atunci și acolo, ocupând un loc la masa lui și ajungând în scurt timp să îi pună stăpânire în totalitate pe gânduri, era acest țâr de fată, cu cea mai surprinzătoare

siluetă și cu propriile pofte de nestăpânit, care îl sedusese cu viclesugurile ei ce mimau modestia, îl ademenise sus, în camera ei, cu un discurs erudit despre eroii greci, după care se dezbrăcase și se aruncase în brațele lui, de parcă n-ar fi fost fiică de protopop, ci cea mai vulgară prostituată de pe stradă.

Așadar, el fusese atras în mrejele ei, prins fără scăpare între farmecele ei și propriile lui privațiuni. Se lăsase deci sedus de o copilă depravată. Încălcase cea de-a șaptea poruncă și păcătuise împotriva tuturor legilor societății al cărei lider își imagina că este.

Atât de departe se ajunsese, dar până în acel moment totul se întâmplase în taină. Acum, *acum*, această Meduză care plângea pe umărul lui avea să înceapă să poarte în trupul ei, într-un fel care nu lăsa loc de ascunzișuri, dovada rușinii ei. Dar *și* dovada vinovăției lui. Vinovăția *lui*. În văzul tuturor. Vinovăția lui, cu atât mai mare cu cât intrase într-o relație cu o femeie abia trecută de pragul la care era considerată o copilă, și care era, în plus, sora propriei lui soții. Era imposibil, de neîngăduit! Biserica, arhidiaconul, epitropii... Ce avea să se întâmple cu avansarea sa, cu poziția sa în cadrul bisericii, la urma urmei?

– Haide, haide, spuse el. Nu cred că poate fi cum zici.

– O, dar așa e, suspină ea. O, chiar așa e! Luna trecută nu mi-a venit, iar săptămâna asta trebuia să vină a doua oară. Plus că mi-a fost atât de rău, de parcă mi s-ar fi dat să beau otravă! Toate săptămânile astea din urmă am sperat și m-am rugat să nu fie așa!

Rămaseră întinși acolo, vreme îndelungată, fără să spună nimic. Deși ea continua să plângă, el nu putea fi sigur dacă nu cumva lacrimile ei erau exagerate, astfel încât să obțină cât mai multă compasiune din partea lui. O vreme, mintea lui fu ca sedată, ca și cum n-ar fi fost capabilă să iasă din mocirla în care o aruncaseră cuvintele fetei; treptat însă, mintea lui începu să lucreze. Toate opțiunile erau neplăcute. Dacă ar fi fost ca ea să se sinucidă... Dacă ar fi putut fi convinsă să-i facă o vizită uneia dintre bătrânele din oraș... Dacă ar fi putut fi trimisă undeva, să stea cu vreo babă, care să „adopte" copilul după naștere... Dacă ar fi putut fi trimisă acasă la mama ei, în dizgrație... Dacă ar fi putut fi învinovățit un alt bărbat...

Normal că avea să nege orice responsabilitate. Era cuvântul ei împotriva cuvântului lui. Și cine ar fi crezut mai degrabă vorbele unei copile isterice, pe jumătate nebune, decât pe cele ale unui preot respectabil? O s-o trimită acasă cu onoarea pătată, maică-sa n-avea

decât să înțeleagă ce dorea. Nu trebuia să afle nimeni din parohie. Poate doar Morwenna, dar era în interesul ei să păstreze secretul, indiferent de ceea ce ar fi gândit în sinea ei.

Rowella se îndepărtă de el și încercă să-și șteargă ochii pe cearceaf. În mintea lui Ossie încolți îndoiala. În ciuda vârstei ei fragede, cu Rowella nu te puteai juca. Dacă alegea să păstreze secretul în privința lui, așa avea să facă. Dar dacă alegea să nu o facă, Ossie bănuia că acuzațiile ei nu s-ar fi lăsat acoperite de suspine sfâșietoare. Rowella avea să-și susțină punctele de vedere, eclipsată sau nu de poziția sau de vârsta lui. Era o situație odioasă, una pentru care îndrăznea să se simtă nedreptățit de Dumnezeu.

– Va trebui să ne gândim serios la asta, spuse el, ca și cum nu s-ar fi gândit deja serios.

– Da, Ossie.

– Acum trebuie să plec. O să mai studiem mâine problema, la lumina zilei.

– Să nu-i spui Morwennei.

– Nu, nu. N-o să fac asta! E îngrozitor că s-a întâmplat așa.

– Da, Rowella, așa este.

– Nu știu ce vor crede oamenii despre mine.

– Poate nu vor afla.

– Va fi foarte greu să le ascund așa ceva.

– Da, știu și asta, spuse el, din ce în ce mai iritat.

– Poate te gândești la ceva, părinte.

– Haide, haide! Va trebui să ne gândim și să ne rugăm.

– Aș putea să mă sinucid din cauza asta.

– Da, da, draga mea.

Oare exista un strop de speranță?

– Dar n-am s-o fac, spuse Rowella, ștergându-și lacrimile.

Capitolul 19

I

La începutul lui februarie, familia de Dunstanville luă cina cu familia Poldark, la Nampara. O propunere pe care Demelza o primise strâmbând din nas încă de când Ross adusese prima oară vorba

despre o asemenea posibilitate. Să meargă în vizită în lumea bună era una, să primească lumea bună în casa asta mică, cu niște servitori insuficient instruiți, era cu totul altceva. Și, din toată lumea bună, de acești doi oameni se temea cel mai tare. Ar fi preferat să primească trei lorzi Falmouth și vreo doi Valletort pe lângă; asta pentru simplul motiv că nu reușea să-i desprindă pe cei doi Basset din amintirile copilăriei ei – ba, mai mult decât atât, din realitatea că trei dintre frații ei, o mamă vitregă și o soră vitregă încă locuiau și acum într-o casă ca vai de lume, situată la mai puțin de un kilometru de porțile moșiei Tehidy. De când se căsătorise cu Ross, nu întâmpinase niciodată cine știe ce dificultăți în relațiile cu partea situată ceva mai jos pe scena socială: familia Bodrugan, familia Trevaunance, familia Treneglos și așa mai departe; chiar și cu lordul Falmouth reușise să închege o oarecare prietenie (prin aceea că, în rarele ocazii când el i se adresase, Demelzei i se păruse că întrezărește un licăr de aprobare în privirea lui); însă noul baron și doamna lui – deși se purtaseră întotdeauna binevoitor cu ea – o tolerau, credea ea, numai datorită lui Ross.

De asemenea, până în ultimii doi ani, sărăcia o privase de șansa de a primi orice fel de vizite oficiale; așadar, nu avea nici un pic de experiență. Era complet și îngrozitor de nedrept să-și înceapă experiența de gazdă primindu-i pe cei mai bogați și pe cei mai sofisticați oameni din Cornwall, care probabil aflaseră deja până atunci cine era ea și de unde se trăgea.

O vreme, Ross se lăsă convins de aceste argumente; însă, în cele din urmă, așa cum îi spusese și ei, era o dovadă inadmisibilă de grosolănie să nu-i invite, de vreme ce Basset își manifestase de mai multe ori dorința de a veni să vadă lucrarea pe care tencuitorul recomandat de el o prestase pentru ei.

– Ți-am mai spus deja de o grămadă de ori, adăugase Ross. În Anglia, nu suntem nici pe departe atât de rigizi în ceea ce privește clasele sociale pe cât încă mai pari tu să crezi. Thomas Coutts, bancherul, s-a căsătorit cu o slujnică aflată în serviciul fratelui său, iar acum primește prinți în vizită. În afară de asta, în toate țările – și în Anglia la fel – o femeie care se căsătorește preia automat poziția și rangul soțului ei. Cum crezi tu oare că Frances Hippesley-Cox a devenit mai întâi Lady Basset și apoi Lady de Dunstanville? Căsătorindu-se cu Francis Basset!

– A, dar se vede de la o poștă că ea a făcut parte din lumea bună de la bun început!

– Nu contează asta. Tot așa cum ea e acum Lady de Dunstanville, tu ești doamna Ross Poldark, iar dacă cineva te tratează vreodată altfel, îl dau afară din casă, să știu bine că e regele însuși! După atâția ani, ar fi cazul să înțelegi acest lucru!

– Da, Ross.

Lui Ross nu-i plăcea deloc când ea era într-una din dispozițiile ei împăciuitoare. De regulă, nu prevesteau nimic bun.

– Of, înțeleg toate problemele astea cu Basset, Tehidy și restul. Încearcă să uiți toate astea. Tot ce trebuie să faci este să fii tu însăți. Nu te preface cu absolut nimic, pentru că nu ai nimic de ascuns. Mai degrabă ai toate motivele să fii mândră.

– Și cine se ocupă de gătit, Ross?

– Jane știe multe dintre felurile de mâncare pe care le prepari tu. Poate că va trebui s-o supraveghezi în primele faze...

– Și în ultimele faze! Dacă Jane află cumva că îl avem invitat la masă pe baronul de Dunstanville, o să tremure atât de tare încât o să scape gâsca pe foc și o să pună sos de muștar în tartele cu mere!

– Doamna Zacky ar veni și ea, sunt sigur. Dacă reușește ea să aducă un copil pe lume, mă gândesc că ar trebui să fie în stare să bage și să scoată niște oale din cuptor.

– Și cine-și pune mănușile albe să servească la mese? Jack Cobbledick?

– Nimeni n-o să poarte mănuși albe. Ena se descurcă foarte bine acum, iar Betsy Maria o poate ajuta... Iubire, trebuie să facem asta! Îmi pare rău, dar nu există cale de scăpare, decât printr-o impolitețe pe care chiar nu pot să o comit. Dacă nu le place mâncarea gătită de noi, ca la țară, n-au decât să se întoarcă în palatul lor și să putrezească acolo!

– Eu cred că mai degrabă o să se întoarcă în palatul lor și-o să râdă de noi.

– Aici ești nedreaptă față de ei. Dacă n-ar fi dorit să vină, el nu ar fi mers până într-acolo încât aproape să se autoinvite. Iar aristocrații nu râd niciodată de oamenii simpli. Ei râd doar de prefăcătoria unora.

– Și unde aș putea s-o invit sus? Poate jos o fi minunat, nu zic – asta dacă reușim să ținem porcii afară și pe Garrick în camera de spălat vase – dar în dormitorul nostru nu avem mobilă nouă, iar până acum nu avem toaletă decât afară.

– Ceea ce e mult mai sănătos. Pentru toate celelalte, condu-o în camera lui Jeremy. E o cameră simplă, dar nou-nouță și curată, plus că are o oglindă bună acolo.

Demelza cântări perspectivele sumbre.

– Am încredere în tine, o asigură Ross, trecându-i un braț pe după umeri.

– Poate n-ar trebui să ai întotdeauna.

– Indiferent dacă ar trebui sau nu, eu o să am oricum.

– Bine, dacă chiar nu am încotro, accept, dar cu o condiție: trebuie să-i invităm și pe Dwight și Caroline, ca să mai destindă atmosfera.

– Chiar aveam de gând să-ți sugerez asta.

Astfel că cina avu loc într-o frumoasă zi de marți de la mijlocul lui februarie. Demelza se gândise mult la meniu, pentru că știa, indiferent de ceea ce credea Ross, că va trebui să supravegheze lucrurile până în ultima secundă. Făcu supă de mazăre, care putea fi pregătită de dinainte, apoi limbă fiartă – la fel de simplu –, urmată de o curcă friptă, cu slănină tocată, apoi bușeurile ei speciale cu gem de zmeură și încheie cu frișcă bătută și minitarte cu fructe. În ziua anterioară, Ross îi făcuse o vizită domnului Trencrom și îl convinsese cu vorba dulce să îi vândă vreo șase sticle din cel mai bun vin de Bordeaux, pe care domnul Trencrom îl aducea mereu cu un transport special din Franța. Cu rom de Geneva, brandy și vin de Porto – preferatul Demelzei – era suficientă băutură, și de calitate pe deasupra. Basset, în ciuda averii sale, nu obișnuia să bea în exces, așa că toată lumea se ridică de la masă sătulă, relaxată și cu chef de vorbă.

Erau multe subiecte de discutat: Mantova capitulase, iar în Italia rezistența era pe sfârșite; ultimele porturi italienești erau închise pentru transporturile din Anglia; iar Austria, ultimul bastion rămas, era gata să se prăbușească. Ultima încercare de a invada Irlanda fusese zădărnicită de vremea potrivnică, însă o nouă încercare putea avea loc dintr-un moment în altul, cu atât mai mult cu cât acum flota spaniolă și cea olandeză erau oricând gata să i se alăture flotei franceze. Pe măsură ce soldații erau eliberați din alte misiuni de cucerire din Europa, erau îndrumați către coasta Canalului Mânecii. Data viitoare era posibil ca ținta lor să nu mai fie Irlanda. Tot mai mulți voluntari erau recrutați din întreg ținutul și în fiecare port, oricât de mic, bărbații erau supuși presiunilor de a intra în marină. Minerii erau scutiți de înrolarea forțată, dar ici-colo ei se organizau în grupări patriotice de rezistență împotriva francezilor.

Mai târziu, gazdele și musafirii merseră în noua bibliotecă, ale cărei decorațiuni de pe pereți fură extrem de admirate, după care, pentru că ziua era atât de frumoasă, cineva propuse să meargă cu toții într-o plimbare până la Damsel Point. Spre groaza ei, Demelza se trezi în tovărășia lordului de Dunstanville. Drumul într-acolo era de-a lungul potecii înguste care trecea pe la marginea Long Field, așa că nu exista nici o șansă să-și schimbe tovarășul de drum până ajungeau la stânci. Ross deschidea drumul, cu Lady de Dunstanville alături, iar Dwight și Caroline plănuiseră în mod infam să rămână împreună, încheind coloana.

Conversația dintre stăpâna casei și musafirul său se axă în principal asupra recoltelor. Era un subiect destul de ușor, iar o întrebare politicoasă strecurată din când în când îl încuraja să continue. Demelza pricepuse cu mult timp în urmă că, de fapt, celor mai mulți bărbați le plăcea să se audă vorbind, iar noul baron nu făcea nici el excepție. Nu că ceea ce spunea ar fi fost plictisitor sau neinteresant; bărbatul era incisiv, la obiect și plin de idei care pentru ea erau cu totul noi. După un timp, Demelza începu să se relaxeze, gândindu-se că, cu cât mai mult timp musafirul domina conversația, cu atât mai puțin îi rămânea să reflecteze la lipsurile ei sociale.

Ajunseră la capătul câmpului, acolo unde se sfârșea terenul cultivabil și începea terenul stâncos și tufișurile de grozamă. Lordul se opri și privi către plaja Hendrawna. Ross și Lady de Dunstanville erau în față, iar Dwight tocmai scotea un ghimpe din pantoful lui Caroline.

– Așa cum știți, spuse Basset, acolo unde locuiesc eu suntem bine apărați de stânci. Însă întinderile lungi de nisip precum aceasta și cea de la Gwithian asigură debarcarea cu ușurință a invadatorului, dacă își alege o vreme favorabilă. Uite așa ajungi să-ți fie teamă pentru siguranța țărmurilor noastre!

– Dacă ar veni, spuse Demelza, nu cred că ar fi primit prea elegant.

Bărbatul o privi în treacăt:

– De asta sunt convins. Însă armatele noastre neexperimentate în fața veteranilor călîți în războaie ai Europei... Cât despre forțele navale, aceea e o altă discuție.

Demelza privi lung peste mare. În dimineața aceea sosise o nouă scrisoare de la Hugh și o nouă poezie. Reușise și de această dată să ascundă poezia fără ca Ross să observe. Scrisoarea era seacă, o simplă trecere în revistă a unor evenimente, și nici acelea prea multe, ținând

cont că acopereau o perioadă de patru luni. În marină, îndatoririle erau monotone și grele, lupta se ducea mult mai des împotriva vântului și a mareelor decât împotriva unei corăbii inamice. Patrulări nesfârșite, vigilență continuă, și odată te trezeai cu marina franceză, pe nepusă masă. Demelza spera – sau o parte din ea spera – că tonul acestei scrisori era dovada că el își pierdea interesul. Din nefericire, poezia nu confirma această impresie. Era mai lungă decât celelalte și mai puțin directă, dar nu lăsa loc de îndoială în privința sentimentelor. Iar în ultimul rând din scrisoare el spunea că ar putea exista o mică șansă ca el să ajungă în Cawsand luna viitoare, într-o permisie, pentru a-și vizita părinții și, probabil, unchiul.

– ... deci se prea poate ca alegerea lui să fi fost cea corectă, încheie Basset.

Panicată, Demelza își umezi buzele:

– Cum?

– Spuneam că pentru un bărbat asta e o vârstă dificilă în vremuri de război. Eu cred că acesta a fost motivul principal al refuzului său. La douăzeci și șapte de ani, el s-ar fi alăturat fără îndoială regimentului său. La patruzeci și șapte, ar fi putut mai degrabă să accepte locul în Parlament.

– Da, presupun că ar fi putut, spuse ea, bâjbâind precaută.

– Minunatele sale fapte de eroism din Franța, de acum doi ani, demonstrează că preferințele lui înclină spre o participare mai activă la război. Cu toate acestea, eu cred că s-ar fi descurcat de minune la Camera Comunelor. Însă nu a fost să fie.

– Vecinul nostru i-a luat locul, spuse ea.

– Într-adevăr. Și se dovedește a fi un membru foarte... sârguincios.

Ross și partenera lui se aflau deja la marginea landei pline de bolovani care cobora în pantă către Golful Hendrawna. Alături de el, Frances de Dunstanville părea foarte mică.

Basset se opri din nou:

– Știu că există mare vrajbă între familiile dumneavoastră. Care este motivul, doamnă Poldark?

Demelza puse piciorul pe o piatră și privi de-a latul plajei.

– Acolo se află Dark Cliffs, Excelență, cele despre care m-ați întrebat.

– Da, văd.

– Vrajba asta e mult prea veche ca s-o pot explica eu. Și chiar dacă aș putea s-o fac, nu se cade să fac eu asta. Va trebui să-l întrebați pe Ross.

– Nu-mi place să fie expusă în public. E bine să nu purtăm lenjeria murdară la vedere.

– Cel mai bine e să nu purtăm lenjeria murdară deloc, Excelență.

Bărbatul zâmbi:

– Și nici să n-o spălăm în public, așa-i? În tot cazul, o asemenea dușmănie între veri și vecini nu-și are locul. Securea războiului ar trebui îngropată, acolo unde e locul tuturor rivalităților, în special în vreme de război, când avem cu toții un dușman comun cu care să luptăm. Spuneți-i asta căpitanului Poldark din partea mea, bine?

– Dacă și dumneavoastră îi spuneți domnului Warleggan...

El o privi pieziș:

– Mi s-a spus că vina e mai degrabă de partea neamului Poldark.

Inima Demelzei începu să bată nebunește. Apoi întâlni privirea lui și răsuflă ușor.

– Excelență, mi se pare că mă tachinați.

– Stimată doamnă, n-aș îndrăzni să fac asta la atât de puțin timp după ce ne-am cunoscut. Ce mină este aceea de pe faleză?

– Wheal Leisure. Închisă de domnul Warleggan acum doi ani.

– Pe proprietatea Poldark?

– Proprietatea Treneglos. Dar Ross a început exploatarea acolo, acum zece ani.

– Fără îndoială, dușmăniile și rivalitățile vechi nu dispar ușor.

– Nici minele vechi.

– Din câte mi se pare mie, căpitanul Poldark are un apărător neînfricat în dumneavoastră, stimată doamnă.

– Și nu credeți că ar trebui?

– Ba cum să nu, cum să nu. Mi-e și teamă să spun mai multe.

– Excelență, eu nu cred că dumneavoastră vă e teamă de ceva. Dar apropo de dușmănii...

– Da?

– Nu, n-a fost o idee inspirată.

– Vă rog, spuneți.

– Păi... dacă tot vorbim de dușmănii... nu aveți și dumneavoastră una cu lordul Falmouth?

El o privi surprins, după care izbucni în râs.

– *Touché.* Dar ar fi mai nimerit să spunem că el are o dușmănie împotriva mea. Pe mine, unul, chestiunea respectivă mă lasă absolut indiferent.

– Să înțeleg că vina este mai degrabă de partea neamului Boscawen?

– Acum, doamnă, mi se pare că dumneavoastră mă tachinați pe mine.

Demelza nu-și dădea seama dacă zâmbetul lui devenise puțin glacial, ca și cum ea mersese puțin cam departe cu replica aceea. După câteva clipe însă, chipul bărbatului se însenină, iar el îi întinse mâna să o ajute să sară peste un bolovan.

– Fără îndoială știți, doamnă Poldark, că lordul Falmouth nu agreează maniera în care i-am ocupat locul în Truro; fără îndoială, când vor veni alegerile generale, va pierde și celălalt loc pe care îl deține acolo. La urma urmei, noi rivalizăm în felul acesta de ani întregi. Eu, însă, nu aș avea nimic de obiectat dacă mi s-ar propune acum o reconciliere. Acum că am intrat în Senat, situația s-a schimbat puțin. Eu controlez Penryn. Eu controlez sau disput alte câteva orașe. Dar încep să pierd puțin din gustul ăsta pentru un război permanent.

– Chiar nu știam asta, domnule, serios. Și adăugă, după o ușoară ezitare: Așadar, răspunsul meu chiar a fost lipsit de cuviință.

– Ba deloc: ați răspuns foarte cuviincios, cu spirit ager de femeie.

Unde Dumnezeu o ducea Ross pe Lady de Dunstanville? Demelza nu putea decât să facă presupuneri. Dispăruseră din raza lor vizuală de ceva timp, iar ea nu putea bănui decât că ei coborau stâncile, către Golful Nampara. Dwight și Caroline rămăseseră și mai mult în urmă, iar Caroline își scosese pantoful între timp.

– Excelență, spuse Demelza, scotocindu-se în buzunar. Mă întreb dacă aș putea să vă adresez o altă întrebare, despre o chestiune cu totul diferită. Ross mi-a spus că sunteți un bun cunoscător al limbii latine.

– Ei, nici chiar așa. Am citit în latină și greacă la Cambridge și am urmat un curs după aceea...

Demelza scoase bucata de hârtie din buzunar.

– V-aș rămâne îndatorată dacă mi-ați spune ce înseamnă aceste cuvinte. Sunt din cimitirul din Sawle, dar e un motiv anume pentru care aș dori să aflu...

Bărbatul luă bucata de hârtie și se încruntă la ea. Briza răscolea ierburile înțepătoare de sub picioarele lor.

– *Quidquid*... ah, asta înseamnă... ăăă... Orice... nu... Înseamnă „Ceea ce a rânduit dragostea nu se cade să fie disprețuit de om."

– Vă mulțumesc, Excelență. Ceea ce... Da, o să țin minte asta.

– Ce e aici, pe spate?

– Nimic, absolut nimic, spuse repede Demelza, recuperând grăbită bucata de hârtie.

– Cred că reprezintă un citat, cuvintele acelea în latină. Unde le-ați văzut?

– Pe o lespede funerară.

– Ciudate cuvinte de trecut pe o piatră funerară... Dar nu sună rău deloc.

– Da, așa este, confirmă Demelza.

II

Coborâră în Golful Nampara, după care urcară pe firul văii, paralel cu pârâul colorat în roșu, traversară podul scârțâitor și se întoarseră acasă. După-amiaza era deja târzie, iar cei doi Dunstanville luară ceaiul și plecară însoțiți de cei doi îngrijitori de cai imediat ce se lăsă seara. Dwight și Caroline mai rămaseră o vreme, după care plecară și ei. Ross și Demelza se întoarseră în salonul lor, unde ardea un foc strălucitor, iar lumânările tocmai fuseseră aprinse. Demelza intră în bucătărie să se asigure că totul era în ordine, iar pentru o vreme se așternu o larmă de nedescris, atunci când Jeremy și Clowance, precum șuvoaiele de apă dezlănțuite, o urmară înapoi în salon și își revendicară rolul de animatori și palavragii.

În cele din urmă plecară la culcare, iar Demelza își întinse picioarele către foc și ridică ambele mâini pentru a-și răsfira părul cumințit excesiv.

– Of, sunt așa de obosită de parcă aș fi tras la jug pe câmp toată ziua. Ross, la grele încercări mă mai supui!

– Dar a fost un adevărat succes. Nimeni nu poate nega asta.

– Ai văzut-o pe Betsy Maria cum și-a băgat degetul cel mare în supa lordului de Dunstanville? Și după aia și-a lins degetul?

– În bucătăria lui se petrec lucruri mai grave decât ăsta în fiecare zi, numai că el nu vede!

– Eu sper să nu fi văzut asta!

Ross își scoase pipa și începu să o umple.

Demelza zise:

– Și Ena a scăpat o tartă cu fructe, care s-a rostogolit imediat sub scaunul lui Dwight. A, și ar fi trebuit să vezi cum arăta bucătăria cu zece minute înainte să apară ei! Era ca un câmp de luptă; toată lumea se împiedica de toată lumea! Curca aia credeam că o să ajungă la masă gătită doar pe jumătate! Doamna Zacky a uitat de umplutură până când...

– Totul a fost minunat. O masă prea bogată ar fi fost snobism curat! N-ar fi putut găsi mâncare mai bună și nici mai bine gătită în tot comitatul, iar asta e tot ce contează! Cum te-ai înțeles cu Francis Basset în timpul plimbării?

– Destul de bine, cred. El m-a provocat, apoi l-am provocat eu, dar cred că, una peste alta, totul a fost bine. Dacă nu mi-ar fi frică de el, cred că aș putea chiar să-l plac!

– Care a fost treaba cu provocările acelea?

– Păi, mi-a spus că ar trebui să te împaci cu George Warleggan.

Ross aprinse un tăciune din foc și îl duse la pipa sa. Firicele îngemănate de fum maro și albastru începură să urce către tavan.

– Cel puțin acum binevoiește să observe. Sper că i-ai amintit că în pace, ca și în război, e nevoie de doi.

– I-am amintit de propriul lui conflict cu lordul Falmouth.

Ross făcu ochii mari:

– Nu pot să cred că ai făcut asta! Mare curaj ai avut!

– Băusem deja trei pahare de Porto.

– Patru. Te-am văzut bând unul pe furiș înainte să plecăm. Și el ce a zis?

– A fost foarte politicos. Nu cred că s-a simțit ofensat în vreun fel. Dar mi-a spus un lucru ciudat, Ross. A spus că ar fi dispus la o reconciliere cu lordul Falmouth.

Urmă o tăcere îndelungată. O vacă mugea pe undeva prin curtea din spate.

– Din câte mi-a spus Falmouth, spuse Ross, eu nu cred că are chef de nici o reconciliere. Dar e interesant că Basset a spus asta. Mă întreb care ar fi condițiile reconcilierii? Cât despre mine și George, ar fi minunat să existe mai puțină vrajbă când stăm atât de aproape unul de celălalt; dar toate eforturile pe care le-am făcut acum trei sau patru ani pentru a detensiona situația dintre noi au fost zadarnice; iar necazul acela cu Drake, din '95, a pus din nou paie pe foc. În afară de asta...

– În afară de asta...?

El ezită, întrebându-se din nou dacă era cazul să aducă vorba despre întâlnirea cu Elizabeth, dar decise că e mai bine să nu.

– În afară de asta, se mai întâmplă ceva destul de neplăcut. Drake are parte de mici frecușuri la Atelierul lui Pally.

Demelza ridică privirea brusc:

– Drake? Nu mi-a spus nimic.

– Nici mie. Nu e genul care să facă asta. Dar mi-au ajuns la ureche niște zvonuri. Noul lui gard a fost distrus. Cineva a deviat albia pârâului, astfel că el nu se mai poate baza decât pe apa din fântână, care, după o iarnă atât de uscată, seacă văzând cu ochii. Unul sau doi dintre clienții cărora le-a reparat diverse lucruri s-au trezit cu ele distruse din nou peste noapte.

– Și tu crezi că...?

– Cine altcineva?

– Dar... *de ce?* E atât de... *meschin* să faci asta! Până și pentru George, cred eu.

– Până și pentru George. Exact.

– După ce i-a distrus idila lui Drake, oare ce și-ar mai putea dori acum?

– Mi se pare că Geoffrey Charles s-a văzut destul de des cu Drake în ultima vreme.

– Și ce? Drake are cumva holeră?

– Nu... Doar o legătură de sânge cu tine... și, prin urmare, încă una mai îndepărtată cu mine.

– Ce putem face?

– Nimic. Deocamdată. S-ar putea să treacă de la sine. E atât de meschină toată treaba, încât simt eu că ar trebui să treacă. Dar, în mod evident, încă nu se pune problema unui nou armistițiu între mine și George.

În acele momente, pe Demelza o bătea gândul să-l întrebe pe Ross de ce se văzuse cu Elizabeth și ce nouă vrajbă și gelozie oribilă avea apară între ei patru din cauza asta. Toate semințele acelea negre ale urii aveau oare să fie semănate din nou? Și totuși, nu putu să aducă vorba despre asta. Nu se putu forța pe ea însăși să se umilească într-atât...

Mai târziu în seara respectivă, fiind singură în dormitor, înainte ca Ross să urce la culcare, Demelza se uită la inscripția aceea în latină și la traducerea pe care o scrisese cu cărbunele dedesubt. „Ceea ce a rânduit dragostea nu se cade să fie disprețuit de om."

Aceste câteva cuvinte îi readuceau la viață pe părinții lui Ross mai mult decât orice altceva spusese el vreodată despre ei sau decât orice altceva rămăsese în acea casă în urma lor. Grace Mary, în vârstă de numai treizeci de ani, înaltă, slabă și smeadă, cu părul lung și negru, stingându-se în mari chinuri în această casă, cu umbra sumbră a tatălui lui Ross veghind la căpătâiul ei. Apoi, după ce ea murise, când nu mai putuse să vorbească cu el, să-i atingă mâna, să-i

zâmbească sau să se bucure de zâmbetul lui, când fusese înmormântată adânc sub lutul nisipos, iar Joshua Poldark rămăsese complet singur, atunci el ridicase o lespede pe mormântul ei și scrisese pe ea acele cuvinte. „Ceea ce a rânduit dragostea nu se cade să fie disprețuit de om." Pentru Demelza, cuvintele acestea păreau să spună mai mult, să exprime mai limpede profunzimea iubirii unei ființe umane față de alta decât toate poeziile lui Hugh Armitage.

Nu era corect să le compare. Hugh era tânăr și suferința lui se manifesta, poate, diferit. Joshua – sau poetul latin necunoscut – exprimau o suferință mai profundă.

Capitolul 20

I

– Putem vorbi? întrebă Rowella, furișându-se în biroul lui printr-o nișă și închizând ușa în urma ei.

– Ce e? Ce s-a întâmplat? o repezi el furios.

De două săptămâni el nu mai trecuse prin camera ei și nici nu mai vorbise cu ea în timpul zilei, cu excepția situațiilor în care acest lucru era absolut necesar pentru a salva aparențele. De două ori în perioada aceasta el intrase cu bocancii în intimitatea Morwennei, cerându-și drepturile la care, o vreme, păruse gata să renunțe. În rest, fusese irascibil cu toată lumea; servitorii se împrăștiau care încotro ca niște insecte buimace de fiecare dată când îi auzeau pașii; fetițele plângeau de zor din cauza mustrărilor lui; epitropii se simțeau ofensați din cauza lipsei sale de menajamente; domnul Odgers primise o scrisoare plină de reproșuri usturătoare pentru că nu-i scrisese ce măsuri lua pentru a remedia problemele care îi fuseseră deja semnalate.

Reverendul Whitworth se simțea strâns cu ușa și nu era genul care să-și ascundă frustrările, indiferent de felul lor, chiar dacă, în cazul de față, trebuia să ascundă cauza acestora. Acum o privea cu răceală pe creatura asta a cărei vedere îl deranja teribil. Departe de a-și trăda starea în care se afla, părea acum mai slabă ca oricând; chipul îi era supt și palid, rochia lungă și largă atârnându-i pe umerii înguști ca pe un gard. Nu-și dădea seama prin ce putuse ființa asta să îl atragă vreodată: o copilă crescută prea mult pentru

vârsta ei, cu o figură posacă, palidă, inexpresivă, care stătea acolo ca o păpușă abandonată. Se întâmplase vreodată? Oare chiar se lăsase-ră vreodată pradă unor apucături atât de vicioase, de depravate? El, un pastor de vârstă tânără spre mijlocie, cu un caracter ireproșabil, și ea, o femeiușcă obraznică, ridicol de nedemnă? Sau totul nu fusese decât un ciudat vis erotic? Uitându-se la ea acum, aproape reuși să se convingă singur de asta.

– Ce vrei? se răsti el.

– Voiam..., începu ea. Să schimbăm două vorbe. Pot să stau jos? Uneori mă ia cu leșin.

Îi indică un scaun, cu un gest mai degrabă de lehamite decât de invitație. Stătuse treaz nopți de-a rândul – ceea ce nu i se mai întâmplase niciodată până atunci – cântărind toate opțiunile pe care le avea. Se gândise cu jind la toate leacurile existente, despre care se spunea că elimină un copil nedorit. (Dacă uneori o mai eliminau și pe mamă, asta nu putea fi, pentru ea, decât o fericită eliberare de umilință și rușine.) Dar era greu să intri într-o șandrama dintr-aceea și *să cumperi* o astfel de poțiune – în special pentru un om al bisericii. De asemenea, s-ar fi putut dovedi dificil s-o convingă pe Rowella însăși să meargă într-un astfel de loc.

Cealaltă opțiune era să nu facă nimic, să nu spună nimic, să o ignore cu totul pe fată până ce ea va fi fost nevoită să spună cuiva, după care, cu imensă demnitate și compasiune pentru așa un suflet rătăcit, să nege orice implicare sau responsabilitate posibilă. La urma urmei, Rowella pleca de acasă în fiecare zi. Cine putea spune pe unde umbla? Sau ar fi putut da vina pe Alfred. Deși ar fi fost păcat să piardă un servitor atât de priceput.

– Cred, începu iar Rowella, cred, părinte, că ar putea fi... Cred că e posibil să fi găsit o portiță de scăpare.

El răsfoia fără rost paginile registrului contabil.

– Ce vrei să spui?

– Păi... dacă ar fi să mă căsătoresc cu altcineva...

Inima lui Osborne sări în piept, dar el avu grijă să nu i se clinteas-că nici un mușchi pe chip.

– Cum s-ar putea întâmpla asta?

– Cred că există un tânăr care s-ar căsători cu mine. Cel puțin, el s-a arătat interesat. Firește, nu știu nimic sigur. Este doar un gând, o speranță...

– Cine e?

– Sigur că el nu știe nimic despre *noi doi*, despre situația mea. Este posibil să mă respingă categoric și să refuze. Așa cum ar face majoritatea bărbaților... Nu știu dacă ar fi dispus să îl recunoască pe... pe...

Fata se opri, scoase o batistă și își tamponă ușor nasul cel lung.

– *Deci?* Despre cine e vorba?

– Arthur Solway.

– Cine dracu' mai e...? A, te referi la tânărul acela... Bibliotecarul...

– Da.

Mintea lui Ossie începu să lucreze mai febril decât de obicei.

– De ce? De ce s-ar căsători el cu tine? Tu ai... *fost* cu el?

Fata îl privi printre lacrimi:

– Of, părinte, cum poți spune asta?

– Uite că o *spun!* Bărbatul se ridică de pe scaun și își îndreptă spatele, recăpătându-și brusc încrederea în el: Acest... acest copil pe care îl porți în pântec este probabil al lui! Hai, spune-mi! Spune-mi adevărul, Rowella! Îți cer acest lucru în calitate de cumnat și prieten...

– Adevărul, îl întrerupse Rowella, este că n-am fost niciodată cu el după lăsarea întunericului și nici în vreun loc privat, unde ar fi putut să se întâmple acest lucru! *Tu* ai avut grijă de asta! *Tu* ai făcut tot posibilul să te asiguri că nu lipsesc niciodată singură de acasă pentru prea mult timp!

El ridică vocea și începură să vorbească unul peste altul. El nu putu să nu observe că, dincolo de sfiala și suferința ei, se simțea o notă de fermitate. Cearta se încheie atunci când ea îi spuse în șoaptă:

– N-am fost niciodată cu un alt bărbat în afară de tine, părinte; iar copilul pe care îl port este al tău. Și sunt gata să declar asta în fața lumii întregi!

Se lăsă tăcerea. După ce măsură cu pași mari biroul de la un capăt la celălalt, bărbatul se lăsă, greoi, în scaunul lui.

– De unde știi că o să se căsătorească cu tine?

– Mi-a cerut-o săptămâna trecută.

– Dumnezeule mare!... Și tu ce i-ai spus?

– I-am spus că nu pot să-i dau un răspuns fără consimțământul tău și al mamei. Și... și i-am spus că nu cred că asta se va întâmpla prea curând.

– De ce?

– Pentru că are un statut social mai modest, părinte. Tatăl lui este tâmplar.

– Și zici că... nu prea are idee de situația ta?

– *Nu prea* are idee! Fata ridică privirea din pământ: Așa cum mi-ai poruncit, nu am spus nimănui! Dacă tu...

– Da... ăăă... da. Și crezi că, dacă te-ai căsători cu el, el n-ar afla niciodată?

– Normal că el trebuie *să afle!* N-aș putea fi atât de necinstită cu el! Mă mir chiar că îmi poți sugera faptul că l-aș putea înșela!

Ossie o fulgeră cu privirea:

– Și în cazul ăsta ce propui?

– Dacă îmi acorzi permisiunea de a mă căsători cu el, atunci mă voi duce la el și îi voi spune adevărul. A, nu, anticipă Rowella, văzând că Osborne se pregătea să protesteze, nu-i voi spune al cui e copilul. Ci numai că sunt în situația asta disperată, iar căsătoria cu el mi-ar salva onoarea. Dacă... dacă el va fi dispus să-i ofere acestui copil un nume și dragoste părintească, atunci eu îi voi fi soție devotată, iar el va beneficia de avantajele căsătoriei cu o femeie din lumea bună.

Cu cât o asculta mai mult, cu atât Ossie găsea că este o soluție de ieșire foarte bună, mai bună decât ar fi îndrăznit el să spere vreodată. Dar părea prea simplă. Existau riscuri.

– Îl iubești?

– Bineînțeles că nu! Dar în situația mea nu-mi permit să fac mofturi. Dacă asta mă scapă de rușine... Și pe tine...

El se cutremură. Pentru o clipă, în timp ce discutau, îl străbătuse un oarecare fior de gelozie. Gândul că un alt bărbat avea să se bucure de voluptatea farmecelor ei... Dar ultimele trei cuvinte îl făcuseră să-și revină în simțuri. Celelalte simțuri...

– Și cum rămâne cu mama ta și cu Morwenna? Lor va trebui să le spui... și să le convingi.

– Cred că ar putea fi convinse dacă ar cunoaște situația mea – și dacă le-aș spune că Arthur Solway este tatăl.

– Dumnezeule, copilă, s-ar părea că ai plănuit totul până la ultimul detaliu!

– De săptămâni întregi nu mă gândesc decât la asta! Cum aș putea să nu o fac? M-am gândit la toate în fel și chip!

El încuviință din cap. Totul avea logică. Începu să revină la sentimente mai bune față de ea. Dacă lucrurile puteau fi aranjate astfel, toate spaimele care îl bântuiseră în ultima vreme aveau să se risipească puțin câte puțin.

– Și o să păstrezi totul secret?

– Desigur... Ar fi în avantajul meu să nu spun nimic din ce s-a petrecut aici.

– Așadar... Dacă ai făcut toate aceste planuri în căpșorul tău mic, Rowella, te-ai gândit cumva și la celelalte?

– Celelalte? Cum adică?

– Păi, cum procedezi?

– N-am putut să fac nimic, nici un fel de plan, înainte să obțin consimțământul tău. Dar – acum, dacă îl obțin... Acum, dacă îl obțin, o să mă văd mâine cu domnul Solway la bibliotecă și... și am să-i spun tot.

– La bibliotecă, cu atâtea persoane în jur?

– El are un birou care e destul de izolat. Într-un fel o să... o să-mi fie mai ușor să discut cu el acolo.

– Și apoi?

– Dacă este de acord... *Dacă* e de acord, o să-i cer să vină să-ți vorbească.

– De ce?

– Ca să-mi ceară mâna. Va trebui să pară totul oficial, ca să nu-i dăm nimic de bănuit Morwennei. O să fie diverse chestiuni de discutat.

– Ce fel de chestiuni?

– Este foarte sărac, Ossie. *Foarte* sărac. Ca bibliotecar, e plătit cu 15 lire sterline pe an. Muncește din greu serile, copiind scrisori pentru domnul notar Pearce. Astfel, câștigă încă 3 lire pe an. Locuința lui, presupun, e mizeră, iar jumătate din noapte o petrece studiind. O să fie o viață grea pentru mine, dar nu mă plâng: este ceea ce merit...

– Da. În fine...

– Dar pentru copil, de vreme ce e al tău...

– Da? Ce dorești?

– Poate un mic cadou ne va ajuta să ne începem drumul în viață. Ar fi ca un cadou de nuntă pentru... pentru cumnata ta. Morwenna ar fi încântată...

– Cât propui?

Rowella păru surprinsă.

– Nu m-am gândit atât de departe. Doar... speram că poate crezi de cuviință... Fata începu să se smiorcăie din nou. Dacă... Dacă i-aș putea spune că nu vin fără o para chioară, poate asta l-ar face să fie mai deschis la... la propunerea pe care i-o fac.

Ossie se frecă la nas. Fata era tare vicleană; dar, dacă așa putea să scape cu obrazul curat din toată povestea asta, era o adevărată ușurare pentru el. Cu noul venit de la Sawle, își putea permite să fie

generos; plus că era o ipostază numai bună pentru el: cumnatul blajin și iertător. Asta i-ar fi câștigat simpatia Morwennei și a doamnei Chynoweth. O femeie prinsă în adulter. Nu arunca el prima piatră. Ca vicar, el avea să facă întocmai după cum predica. Își putea permite fără probleme să ofere douăzeci și cinci de guinee – era mai mult decât salariul pe un an al acelui nefericit. Așa îi ajuta să se așeze la casa lor. Lăudat fie Domnul pentru așa un final fericit!

Continuă să ezite, pentru efect. Apoi spuse:

– Foarte bine, draga mea! Dacă tânărul tău e de acord cu această propunere, trimite-l la mine. O să mă asigur că va primi un mic cadou care să-l încurajeze și să vă ajute pe amândoi să porniți în viață.

II

Arthur Solway nu veni în ziua imediat următoare, ci după încă o zi. Veni după un aranjament prealabil, când Morwenna era plecată să ia ceaiul cu familia Polwheles. Rowella considerase că e mai bine ca Morwenna să nu fie acasă atunci când Solway venea pentru prima dată. Se dovedi o decizie inspirată.

Solway era înalt, slab și purta ochelari. Umerii lui erau înguști, aproape ca ai Rowellei, și avea postura ușor gârbovită specifică unui erudit. Chipul lui era tânăr, binevoitor și neliniștit, iar el era asudat de emoție. N-ai fi zis că era genul de tânăr care să îl înfrunte pe vicar, care nu numai că avea o funcție, dar avea și educația, și rangul de partea lui. Însă, aparent, tânărul nu se lăsă intimidat. Murmurul abia auzit din încăpere crescu sensibil în intensitate până ce începură să se distingă voci furioase, cu precădere a lui Ossie. În cele din urmă, totul se transformă într-un vacarm de nedescris și, imediat după aceea, Solway jumătate ieși de bunăvoie, jumătate fu aruncat afară din încăpere și plecă în mare grabă din casă. Domnul Whitworth trânti ușa de la intrare în urma lui și se întoarse în biroul său, trântind și acolo ușa cu suficientă violență încât să zguduie casa din temelii.

Zece minute mai târziu, Rowella îndrăzni să intre în camera sa. Ossie stătea lângă fereastră, încleștându-și și descleștându-și pumnii. Pulpana hainei sale tremura cu fiecare mișcare, iar chipul bărbatului era roșu de furie și neîndurător.

– Părinte?...

El se întoarse.

– Tu l-ai împins să facă asta, femeie?

– Să facă ce? Ce s-a întâmplat? O, Dumnezeule, a ieșit prost, nu-i așa?

– Ei bine, n-ai decât să-l invoci cât vrei pe Dumnezeul tău! Da, a ieșit prost și prost va rămâne! Lingăul ăla ordinar! O clipă să mai fi rămas pe aici, că puneam mâna pe el și îi dădeam o mamă de bătaie să mă țină minte toată viața!

Rowella își frânse mâinile:

– Oh, Ossie, ce s-a întâmplat? Tocmai atunci când speram... Tocmai atunci când credeam că am găsit o ieșire din situația asta înfiorătoare...

– Ce s-a întâmplat? Spune-i obraznicului ăluia că dacă îl mai prind pe lângă casa asta, o să pun să fie arestat pentru violarea proprietății și trimis la închisoare!

Ea veni la biroul lui:

– Spune-mi! Mi se pare corect să-mi spui despre ce e vorba.

El se întoarse către ea și o fulgeră cu privirea.

– Cadoul ăsta micuț. Ca să se mărite cu tine – cu tine, o fată dezonorată, de cincisprezece ani, fără un ban, însărcinată, nici frumoasă și nici de familie – el așteaptă, ba chiar pretinde, măgarul ignorant, un cadou de nuntă de o mie de lire sterline!

Ea rămase acolo, acoperindu-și fața cu mâinile, în timp ce el continuă să tune și să fulgere. Cuvintele „insolent", „condamnabil" și „impertinent" se repetau la intervale regulate. Profitând de o scurtă pauză în furtuna iscată, Rowella spuse:

– Habar n-am ce l-a apucat.

– Nici eu! Nici eu! Insolența și neobrăzarea parvenitului ăstuia mic! Rowella, poți să ți-l scoți complet din minte! Nu e de nasul tău și n-ai să te măriți cu el cu binecuvântarea mea și nici n-ai să vezi nici un mic cadou de la mine! Ascultă la mine ce-ți spun!

– Eu mă gândeam..., începu Rowella. Mă gândeam că ne vei da în cel mai bun caz o sută de lire sterline.

Ossie amuți brusc.

– A, deci tu te-ai gândit la o sută de lire, carevasăzică. Ești sigură că nu tu i-ai băgat în cap să ceară o mie de lire? Ești sigură că nu i-ai propus zece mii?

– Nu, părinte, nu. Jur că nu! hohoti ea. Jur pe ce am mai sfânt! Cum m-aș fi putut gândi vreodată la asta?

El o privi lung:

– Câteodată am senzația că ai fi capabilă de *orice!* Mă întreb uneori ce duh malefic a fost de față la nașterea ta. Căci om al lui Dumnezeu nu poate fi acela care te-a zămislit! Un protopop. Un demnitar al bisericii. Un om căruia i s-a împărțit har doar prin atingerea mâinilor!

Rowella izbucni în lacrimi amare.

Domnul Whitworth se așeză brusc pe scaun și își puse coatele pe birou. Încă mai clocotea de furie, dar vechea angoasă începea să-și arate din nou colții.

– Deci ce-i de făcut cu tine acum?

Rowella continuă să plângă. În cele din urmă, îngăimă printre lacrimi:

– Poate dacă mă văd din nou cu el, îl conving să fie rezonabil.

– Probabil a știut, probabil o fi bănuit că am alte motive pentru care îmi doresc să te văd așezată la casa ta! I-ai *spus* tu ceva, i-ai dat vreun motiv de bănuială?

– Nu, nu! Niciodată! Niciodată! Nu ți-aș face niciodată asta, părinte, decât dacă aș fi forțată să o fac.

– Și ce te-ar putea forța să o faci?

– Poate dacă mă văd din nou cu el, suspină ea. Poate îl conving să fie rezonabil.

III

Rowella se întâlni din nou cu tânărul și cu infinită răbdare netezi calea pentru încă o întrevedere a celor doi. Asudat, cu genunchii tremurând, cu mâinile fremătând, îmbărbătat în taină de Rowella care, deși nu era prezentă, era întotdeauna în fundal, Arthur Soleway rămăsese ferm pe poziții. Ossie urcă oferta la o sută, iar apoi, în ultimă instanță, la două sute – mai mult decât salariul său suplimentar pe un an la Sawle. Solway coborî de la o mie de lire la șapte sute, însă prăpastia era de netrecut. Lui Osborne ar fi putut să i se amintească – deși nu făcu nimeni asta – de negocierile pe care le purtase cu George Warleggan atunci când o pețise pe Morwenna.

În cele din urmă, văzând că nu există cale de ieșire, Rowella începu să-și arate colții.

– Tu nu-ți dai seama, îi spuse ea lui Ossie într-o bună zi, ce sărăcie lucie a îndurat domnul Solway. Dacă ți se pare lacom, atunci gândește-te cum e familia lui și ce a pătimit. Tatăl lui locuiește în Quay Street, într-o căsuță care îi aparține municipalității. Sunt nouă copii,

dintre care numai Arthur a reușit să-și croiască un drum în viață. Fata cea mai mare are epilepsie, băiatul cel mare este angajat la familia Cardew, apoi mai sunt trei fete; apoi un băiat de trei ani, un altul de optsprezece luni, iar mama lor este însărcinată din nou.

– Se înmulțesc precum șobolanii, comentă Ossie.

– *Trăiesc* precum șobolanii, îl corectă Rowella. Of, părinte, rogu-te ai puțină înțelegere pentru situația lui! Din banii pe care îi câștigă, încearcă să-și ajute familia. Plătesc două guinee pe an chirie pentru căsuța în care locuiesc, iar tatăl lui, care a fost bolnav anul trecut, a rămas în urmă cu plata, așa că municipalitatea i-a confiscat toate uneltele și o parte din mobilă. Așa că tatăl *nu poate* câștiga banii necesari pentru a plăti! A solicitat ajutor social de la parohie, ajutor care i-a fost oferit cu condiția ca el și familia lui să intre la azilul săracilor. Dar înțelegi și tu că asta ar însemna să se despartă de soția și de copiii lui, ceea ce ar distruge și puținul care le-a rămas. El este cinstit și harnic – la fel ca Arthur –, dar în prezent stă în casa respectivă sfidând municipalitatea. Copiii nu au încălțări, nu mănâncă decât pâine și cartofi, hainele lor – căpătate de la vecini mărinimoși – sunt rupte și zdrențuite...

– Observ că știi foarte multe despre ei, spuse Osborne bănuitor.

– Am fost să-i vizitez pentru prima oară ieri-dimineață. Te doare inima când îi vezi!

– Deci acum îți permiți să fii generoasă cu ei, carevasăzică! Pe banii *mei!* Pe două sute de lire! Asta ți-am oferit! Este de patru ori mai mult decât ai merita...

– Sst! O să ne audă Morwenna.

Bărbatul înghiți în sec.

– Dumnezeule mare, ești la fel de obraznică precum o haimana! Nu mai am de gând să te ascult. Nu crezi cumva că, dacă le-aș face o vizită acestor creaturi și le-aș oferi *douăzeci* de lire, ar sări în sus de bucurie? Banii ăștia poți să li-i dai, dimpreună cu binecuvântarea mea, urmând să folosiți restul de o sută optzeci ca să vă așezați la casa voastră după căsătorie. Ăsta e ultimul meu cuvânt! Acum vezi-ți, te rog, de treburile tale! Dă-mi un răspuns cel târziu mâine! Dacă nu, retrag oferta.

– Da, părinte. Mulțumesc, părinte, mai spuse Rowella, după care se făcu nevăzută.

Reveni a doua zi, pe seară.

– Abia am reușit să scot două vorbe de la el astăzi, pentru că Morwenna era de față și a trebuit să rezolv totul cu el foarte repede; dar i-am transmis mesajul tău, Ossie, iar el a refuzat.

– A refuzat!

– Așteaptă, te rog! M-am certat cu el și m-am rugat de el, dar el mi-a spus că mai jos decât atât nu coboară. A spus... Eu nu înțeleg lucrurile astea, Ossie, dar el a spus că o să ne coste mult să ne luăm o căsuță și s-o mobilăm. Iar șapte sute de lire, oricât de înțelept ar fi investite și oricât de mult ar munci el, abia dacă ar ajunge să mă întrețină pe mine și să ne întemeiem o familie. Asta e ceea ce a spus el. Îmi pare foarte rău. Este foarte categoric.

– Atunci n-are decât să se ducă dracului! explodă Ossie. Și tu împreună cu el! Asta e jecmăneală pe față! Să vă ia naiba pe amândoi! Și o spun răspicat: să vă ia naiba pe amândoi! Ieși afară din camera mea! Și să nu plângi! Prea des ai încercat cu șiretlicul ăsta! Ieși, am zis!

– Până la urmă, se lamentă Rowella, l-am *convins* să coboare la șase sute. Dar nu cred că va mișca un deget sub suma asta, iar în condițiile astea, s-a zis cu posibilul meu soț!

– Tot ce pot să spun, adăugă Ossie, e că o să-l pierzi tocmai pe ăla care te merită cu prisosință!

IV

Cu tot haosul acesta, în casă lucrurile mergeau pe făgașul obișnuit. John Conan Osborne Whitworth creștea văzând cu ochii și era gălăgios și agresiv, iar toată lumea spunea că seamănă cu tatăl lui; Sarah și Anne continuară să învețe ceva franceză și latină de la Rowella, ele însele dovedindu-se uneori surprinzător de gălăgioase și agresive când *Papa* nu era prin preajmă; Morwenna ducea viața aglomerată a unei soții de vicar, dar, în sinea ei, continuă să fie extrem de rezervată; Reverendul Whitworth ceru părerea câtorva prieteni cu privire la perspectiva de a fi ales membru elector principal al localității, însă decise că orice mutare categorică în această direcție trebuia să aștepte până la întoarcerea lui George Warleggan, cu ocazia Paștelui. Iar servitorii ștergeau praful, găteau, măturau și șușoteau între ei. Domnul Whitworth continuă să organizeze cele două partide săptămânale de whist, iar pe durata desfășurării lor, Morwenna și Rowella coseau și brodau împreună în salonul de la etaj;

conversația dintre ele, care nu fusese niciodată prea fluentă, acum părea să fi secat cu totul.

În săptămâna următoare, Rowella îi aduse lui Ossie o foaie de hârtie, zicându-i:

– Atunci când tata a avut primul atac de apoplexie, mâna dreaptă i-a rămas paralizată, așa că nu le mai putea scrie preoților pe care îi avea în subordine. La vremea aceea, nu aveam decât unsprezece ani, dar aveam scrisul cel mai frumos din familie, iar el obișnuia să mă roage să pun pe hârtie ceea ce îmi dicta el. Apoi făceam transcrierea finală pentru documentele lui. După ce a murit el, am păstrat o parte din documentele acelea ca amintire, iar luna trecută am rugat-o pe mama să mi le trimită. Și le-am răsfoit. Iată aici o citație trimisă unui vicar din South Petherwin care a lăsat însărcinată o tânără fată. Mi se pare... Mi se pare că a fost suspendat vreme de trei ani...

Ossie o privi cu furie, ca și cum Satana tocmai intrase în camera lui. Fata puse foaia de hârtie pe birou și se strecură tiptil afară. Ossie aruncă o privire peste pagina respectivă, sărind peste propoziții și apoi revenind la ele.

Stimate Domnule Borlase, scria,

Dat fiind că fapta dumneavoastră pare să fie agravată de multe circumstanțe, personal consider că nu mai există multe lucruri de spus pentru justificarea ei. Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, cum ați putut să pierdeți în asemenea măsură din vedere rolul de cleric, de creștin, de nobil și să încălcați dintr-o singură lovitură Legile Religiei, ale Moralității, ale Ospitalității și chiar ale Umanității înseși? Uitați-vă numai la teribilele suferințe pe care femeia – forțată în mod regretabil să își sacrifice onoarea și virtutea – trebuie să le îndure acum din toate părțile, și judecați dumneavoastră înșivă dacă poate exista o practică mai infamă, mai detestabilă decât seducția. Criminalul, Violatorul, a căror violență dăunează numai trupului, sunt, din multe puncte de vedere, niște specimene scuzabile în comparație cu seducătorul.

Dar, presupunând că nu e cazul, iar complicea crimei dumneavoastră a fost, sub toate aspectele, o parteneră cu care ați împărțit Vina, a fost oare de demnitatea dumneavoastră să profitați de o biată aiurită fără minte? Oare nu s-ar fi cuvenit mai degrabă să faceți tot ce vă stătea în putință ca s-o feriți de suferința și dezonoarea pe care, ulterior, s-ar fi putut dovedi suficient de înțeleaptă

să le evite? Nu trebuia oare să vă gândiți de o mie de ori înainte că era de datoria dumneavoastră să încercați, cu fiecare argument posibil, să o readuceți la un simț al Religiei și al Onoarei? Unde a fost, în cazul acesta, prietenul, tatăl, fratele? Pentru că asta trebuia să-i fiți mai întâi de toate. Unde a fost discipolul, preotul, misionarul lui Iisus cel Sfânt?

Cu ce obraz mai puteți acum sfătui și comanda credincioșilor întru Hristos, devotați virtuților pe care le pretindeți, dar pe care practica și exemplul dumneavoastră le declară inutile? Cum vă puteți propune să treziți speranțele și să alungați temerile altora prin argumente de care dumneavoastră mărturisiți atât de deschis și de limpede că nu sunteți influențat? Dar mi-am pierdut orice nădejde că, în chestiunea asta îngrozitoare, aș putea spune ceva ce n-ați auzit deja sau ce propria dumneavoastră inimă nu v-a șoptit încă...

Domnul Whitworth privi bucata aceea de hârtie cam în același fel în care o privise pe Rowella cu câteva clipe în urmă. Ca și cum șarpele însuși s-ar fi aflat în fața lui. Imediat după Paște, arhidiaconul avea să vină în vizită la Truro, așa cum făcea în fiecare an, iar Ossie îl invitase să stea la ei...

Se ridică de pe scaun, rupse foaia de hârtie în bucățele mici și o aruncă în foc.

V

– Te-am chemat aici, începu el, ca să-ți spun ce hotărâre am luat. Îți fac favoarea de a-ți comunica ție decizia pe care am luat-o, înainte de a merge să o informez pe sora ta. Te vei întoarce la mama ta. Te-ai dovedit nedemnă să le oferi o educație fiicelor mele sau să îi fii tovarășă soției mele. Încă de când ai venit aici, dar mai ales de la Crăciun încoace, te-ai dovedit extrem de arogantă și lipsită de respect, cu înclinații spre obrăznicie în vorbă și nerușinare în comportament. În purtarea ta, ai devenit de necontrolat, ai ignorat sfaturile mele și ai umblat de capul tău, ca o destrăbălată, prin vecinătate. Eu nu mai pot face nimic cu tine, așa că las în grija bietei tale mame încercarea de a te schimba. Voi face aranjamentele necesare pentru ca tu să fii trimisă acasă la începutul săptămânii viitoare.

Ea stătea acolo, îmbrăcată în rochia ei neagră. Un obiect de îmbrăcăminte care îi venea mai strâns decât de obicei și sugera vag unele dintre formele care îl ispitiseră pe Osborne. Acum o detesta – până la moarte.

– Și copilul? întrebă ea.

– Ce copil? Eu nu știu nimic de nici un copil! Plodul nefericit pe care l-oi fi conceput ca urmare a comportamentului tău desfrânat prin oraș te privește în totalitate!

Ea rămase puțin pe gânduri.

– Pe tine o să te acuz, părinte.

– N-o să te creadă nimeni. E cuvântul meu împotriva cuvântului tău.

– Cinci sute cincizeci de lire este suma minimă pe care l-am convins pe domnul Solway să o accepte.

– Acum n-o să mai vedeți nimic!

– Sunt fată de protopop. Oamenii o să mă asculte. O să-i scriu chiar și episcopului!

– Acuzații fanteziste de femeie isterică!

– Ai o cicatrice pe burtă, părinte. A fost făcută de un băiat pe care îl necăjeai la școală. El te-a atacat cu cuțitul. Ai avut noroc că nu te-a rănit mai serios.

Ossie își umezi buzele.

– Ți-am povestit odată, în glumă, despre asta. Oricine ar putea ști.

– Și mai ai o aluniță pe fesa stângă. De o formă mai ciudată. O să i-o desenez episcopului.

Domnul Whitworth nu răspunse.

– Dacă îmi dai un stilou, o să ți-o desenez și ție, spuse Rowella. Probabil nu poți s-o vezi. E neagră și ușor mai ridicată față de piele. Dacă îmi dai un stilou...

– Mai repede te-aș vedea moartă! șuieră Whitworth. Mai repede te-aș vedea moartă înainte să-ți dau un ban ție sau smiorcăitului ăluia cu care sperai să te măriți! Să fiu adus în situația în care o târfă obraznică de cinșpe ani își închipuie – *își închipuie* – că îmi dictează mie ce să fac și să nu fac! De unde ai venit, cum te-a educat taică-tău ăla sunt lucruri care depășesc capacitatea mea de înțelegere! Ieși din viața mea! O dată pentru totdeauna, ieși afară din viața mea!

Se înțeleseră la cinci sute de lire sterline.

Capitolul 21

I

La o săptămână după aceste evenimente, o ofensivă franceză de patru nave al căror echipaj era format din pleava armatelor franceze, sub comandă americană, debarcă pe neașteptate la Ilfracombe și Fishguard și făcu ceva deranj înainte de a se retrage și de a pleca în grabă înapoi către Franța. În urma lor, se răspândi însă zvonul că Bristolul și vestul fuseseră invadate, părți mari din teritoriu fiind acum în mâinile dușmanilor. Mulți provinciali își retrăseseră deja banii de la bănci și își țineau acum aurul unde considerau ei că îl protejează mai bine împotriva invadatorilor. Acum, valul de panică începuse să se propage la nivelul întregii țări, astfel că fiecare bancă era asaltată de clienți care încercau să își recupereze banii înainte de a fi prea târziu. Întreaga țară, se gândeau ei, avea să intre în faliment, iar pentru a justifica aceste temeri, Banca Angliei suspendă toate plățile.

Situația era foarte tensionată în Truro, acolo unde toate cele trei bănci se aflau sub presiune, întrebarea fiind dacă reușeau toate să înfrunte furtuna care se abătuse asupra lor, sau dacă una ori poate chiar două dintre ele erau nevoite să-și închidă porțile. În cele din urmă, deveni clar că cele două bănci mai mari și mai noi rezistau cel mai bine, în principal datorită averii și puterii industriale bine cunoscute ale familiei Warleggan, pe de-o parte, și datorită averii impresionante și prestigiului lordului de Dunstanville, pe de altă parte. Cea de-a treia, cea mai mică și cea mai veche dintre ele, cunoscută în continuare drept Banca Pascoe, în ciuda numelui schimbat între timp, se clătina pe marginea prăpastiei. După toate aparențele, așa cum spunea Pascoe, departe de a-i întinde o mână de ajutor sau măcar de a-și păstra neutralitatea, celelalte două bănci își foloseau toată puterea pentru a-i distruge lui credibilitatea, astfel încât să-și asigure ele scăparea. Însă, după câteva zile de tensiune crescândă, lordul de Dunstanville sosi de la Londra, urmă o schimbare de politică, după care noi credite deveniră disponibile la Banca Pascoe, lucru care salvă situația.

Ross se afla în Truro în ziua de după încheierea perioadei nefaste. Îl găsi pe Harris Pascoe mai slab și mai încărunțit, de parcă trecuseră doi ani, nu două luni, de la ultima lor întâlnire.

O vreme, Pascoe păru că nu dorește să vorbească despre primejdia care îl pândea pe el personal, ci, mai degrabă, despre pericolul mai general, ca și cum i-ar fi fost mai ușor să vadă totul în perspectivă, ca și cum asta îl ajuta să mai reducă puțin din emoții.

– Pitt e pe muchie de cuțit de ani întregi. Presiunea pe care a exercitat-o războiul asupra întregii economii... Nu avea cum să nu vină o criză.

– Iar criza asta a fost declanșată de o mână de francezi care au debarcat, au incendiat o fermă, după care au fugit ori s-au predat la primul semn de rezistență! Asta nu s-ar fi întâmplat pe vremea reginei Elisabeta!

– Asta a fost scânteia. Putea fi oricare alta. E o criză a nervilor, Ross. Cu excepția ultimeia, am avut parte de o succesiune de recolte proaste... Am fost nevoiți să cumpărăm din străinătate. Două milioane și jumătate de lire sterline au fost cheltuite pe importul de cereale numai anul trecut. Plus costul menținerii armatelor noastre și al susținerii aliaților – ș-șase milioane de lire sterline împrumutate Austriei într-un singur an. Plus sprijinirea Irlandei. Toate astea au fost finanțate prin împrumuturi; creșterea prețurilor și producția în cădere au mers mână în mână. Totul e mai scump acum și sunt mai puțini oameni care dispun de bani pentru a cumpăra. Până și ajutoarele pentru săraci sunt mult mai scumpe astăzi, deoarece a crescut numărul săracilor pe care îi avem în grijă. De asemenea – și asta e o reflecție amară –, în timp ce moneda franceză a crescut în neștire, investițiile străine din Anglia au crescut. Acum, cu noul tip de guvern de acolo și cu succesul înregistrat de armatele lor, francul începe în sfârșit să pară mai stabil, iar fluxul aurului care intră în Anglia scade văzând cu ochii.

– Deci ce se va întâmpla?

– Acum? Vom continua să ne zbatem în situația în care suntem pentru o vreme. Banca Angliei a fost autorizată să emită bancnote de una și două lire sterline ca instrumente legale de plată. De asemenea, au spus că au destule active ca să facă față tuturor revendicărilor. Asta va echilibra situația în țară. Dar se vor m-mulțumi oare oamenii cu hârtii, dacă s-au obișnuit cu aur? Cu siguranță nu cei din provincii. Cu siguranță nu aici.

– Perioada cea mai grea a trecut în Truro?

– Atât cât ne p-putem da seama acum. Norocul nostru a fost că am fost foarte prudenți cu prelungirea creditelor și cu reducerea notelor de plată, pentru că, după cum știi, nici o bancă nu poate măcar spera să își achite obligațiile dacă i se cere să facă asta într-un timp atât de scurt. Pentru noi va fi, desigur, o pierdere grea, pentru că am fost obligați să vindem titluri de valoare la un preț mult sub valoarea reală pentru a rămâne solvabili.

– Acum un an sau doi, toată lumea se extindea, banii se câștigau ușor, ratele dobânzilor erau mici...

– Situația se schimbă, mai-marii industriei cântăresc situația și ajung la concluzii pe care le țin doar pentru ei. Și apoi, care dintre ei începe să își reducă angajamentele, să ofere credite mai scăzute, să-și absoarbă resursele, să pretindă returnarea sumelor împrumutate – și, în final, să transforme vraful de hârtii înapoi în aur? Nimeni nu știe, dar așa se întâmplă, și una duce la alta și la alta, și tot așa; iar apoi începe tăvălugul. Și, odată ce a început, nimeni nu știe unde se va opri.

– George Warleggan este în Truro?

– A sosit cu o săptămână sau cam așa înainte să înceapă toată nebunia. S-a întors la Londra cu poștalionul de dimineață.

– Și... Elizabeth?

– Cred că ea a rămas la Londra.

– Banca lui Basset ți-a sărit în ajutor?

– Chiar la sfârșit. Altminteri, am fi putut să ne prăbușim, iar asta pentru numai 5 000 de lire sterline.

– Deci este clar că nu are resentimente față de tine pentru votul acela.

Pascoe îi întâlni privirea lui Ross:

– Eu am fost convins de contrariul până aproape de sfârșit.

II

Restul primăverii se scurse pe nesimțite, pe fondul unei crize și al unei contra-crize. Norii negri adunați deasupra unei națiuni rămasă fără bani și fără idei se mai risipiră pentru scurt timp la vestea unei imense victorii repurtate pe mare împotriva flotei spaniole de către amiralul Jervis, care distrusese o flotă inamică de două ori mai mare decât a sa și pusese capăt, pentru ceva timp, cumplitei primejdii pe care o reprezenta alianța între forțele navale ale Spaniei și ale

Franței. Pe lângă Jervis și ceilalți amirali, un nume nou era pomenit destul de des. După toate aparențele, acțiunile comodorului Nelson se remarcaseră prin tacticile cele mai strălucite, mai nonconformiste și prin cele mai îndrăznețe fapte de vitejie. Numele lui se distingea dintr-un grup de ofițeri de marină străluciți, tot așa cum avusese Bonaparte printre generalii francezi.

Dar sentimentul de ușurare resimțit la auzul veștii acelei victorii pe mare a fost curând domolit de vestea teribilă a unei rebeliuni a flotei britanice la Portsmouth. Ce-i drept, era vorba despre o rebeliune lăudabilă împotriva unor condiții de netolerat; unele dintre revendicări fuseseră soluționate, iar revolta se stinsese fără prea multe probleme. Dar erau nemulțumiri și în alte porturi, iar încrederea întregii națiuni se clătină din nou.

Ross era din ce în ce mai neliniștit, ca și cum ar fi simțit că viața confortabilă de mic moșier de provincie într-un golf izolat din vestul țării nu era potrivită pentru un bărbat care putea ține încă arma în mână. Pregătirea alături de voluntari nu era cel mai bun surogat, de vreme ce această armată îi părea din ce în ce mai mult lui Ross un refugiu pentru cei ineficienți și lipsiți de tragere de inimă. Demelza ar fi fost bucuroasă să-i ascundă revista care sosea săptămânal, dacă ar fi știut cum. El petrecea tot mai mult timp cu tovarășii lui proprietari de moșii, pentru a pune la cale diverse planuri de apărare a zonei. Cu toate acestea, păreau adesea mai preocupați să ia măsuri pentru a se proteja împotriva acțiunilor subversive din interior.

La sfârșitul lunii februarie, domnișoara Rowella Chynoweth se căsători cu domnul Arthur Solway la biserica din St Margaret, Truro. Vicarul din St Mary oficie ceremonia. Vicarul din St Margaret conduse mireasa la altar. Niciodată în viața lui nu fusese mai fericit să se descotorosească de cineva așa cum era acum scăpând de cumnata sa. Ceremonia fu un coșmar pentru el, în special întrebarea pusă de colegul lui în fața micii adunări:

– Dacă există cineva care are motive întemeiate să se opună oficierii acestei căsătorii, acum e momentul să mărturisească...

Îl mânia profund ideea de a fi nevoit să suporte această farsă în propria lui biserică, în condițiile în care fata asta ar fi trebuit să fie alungată din oraș și aruncată în dizgrație, ca o femeie decăzută ce era.

Doamna Chynoweth nu participă la ceremonie. Fusese de-a dreptul șocată de scrisoarea primită de la Rowella și aproape și mai jignită de rangul social al bărbatului ales drept tată pentru copilul

care era pe drum. Nu putuse niciodată să o înțeleagă pe fiica ei cea mică. Rowella era cea mai apropiată din punctul de vedere al personalității sale de însuși tatăl Ameliei Chynoweth, faimosul Trelawny Tregellas, care își petrecuse toată viața menținând pe linia de plutire companii care nu supraviețuiseră primului val. Cu toate acestea, micuța Rowella părea să aibă calități de supraviețuire necunoscute bunicului său.

Garlanda veni și i se alătură Morwennei care, după propria întrevedere cu Rowella, căzuse din nou la pat, din cauza șocului. A fost o nuntă mohorâtă. Tâmplarul venise împreună cu fiica lui cea mare, cea care avea epilepsie; din fericire, nu făcu nici o criză pe durata ceremoniei. Soția lui nu îl însoțise, pentru că aștepta dintr-o clipă în alta să-și aducă pe lume cel de-al zecelea copil. Tâmplarul nu era atât de slugarnic pe cât considera Ossie că s-ar fi cuvenit să fie. Era tăcut și politicos, dar nu obișnuia să se ploconească și avea un soi de demnitate brută care explica în mare parte refuzul lui impertinent de a merge la azilul săracilor și de a accepta pomana oferită de epitropi. De asemenea, se explica astfel și îndărătnicia lui de a nu elibera casa în care stătea cu chirie, doar pentru că rămăsese în urmă cu plata. Arthur Solway, acel Arthur slab, subțire, cu umeri înguști, încrezut și lacom, întărea zicala conform căreia aschia nu sare departe de trunchi.

De fapt, Arthur Solway părea mult mai puțin în largul lui decât tânăra lui mireasă, care reușea să arate îmbrăcată fără gust în cea mai bună rochie pe care o avea, fără să fie însă câtuși de puțin abătută. Osborne refuzase să îi primească în casa lui după nuntă; însă doi dintre servitorii lui aduseseră ceai și prăjituri la biserică, iar oamenii rămaseră să discute aproape o oră înainte ca petrecerea să se încheie. Tânărul cuplu își găsise locuință în River Street, și tinerii aveau să rămână acolo până ce puteau să cumpere o casă mai acătării.

Acum se descurcau oarecum confortabil. Arthur Solway îi făcuse o vizită lui Harris Pascoe la bancă și îi explicase că are de investit o moștenire, iar domnul Pascoe îl sfătuise să profite de solvabilitatea continuă a țării și să cumpere obligațiuni guvernamentale, care, la prețul scăzut din acel moment, aveau să-i aducă un venit de aproximativ 30 de lire sterline pe an. Asta, pe lângă salariul lui de la bibliotecă și micile câștiguri pe care le mai obținea de ici-colo din diverse munci, îl putea ajuta să se descurce pe moment. Chiar și așa, între data la care bătuseră palma și nuntă, Rowella se întrebase adesea dacă nu cumva ar fi putut stărui pentru mai mult. Uneori se gândea că ar mai

fi putut stoarce încă o sută; alteori, gândindu-se la privirea din ochii lui Ossie la acea ultimă rundă de negocieri, își spunea că el ar fi preferat mai degrabă să o ucidă.

Odată plecată toată lumea, cele două surori se întoarseră la casa parohială, iar Ossie urcă morocănos în camera lui, ca să se schimbe pentru partida de cărți. Anunțase, atunci când cei doi soți discutaseră pentru prima dată despre rușinea pățită de Rowella, că, dat fiind că era sora Morwennei, el intenționa să îi ofere nefericitei cincizeci de lire sterline, astfel încât să nu se scufunde în sărăcie lucie împreună cu netrebnicul care o sedusese. Deși ea n-o merita, el avea să fie generos. Și nici nu avea să respecte formalitățile firești de a-l denunța pe mizerabilul acela la patronii săi, cu toate că tentația și datoria îl îndemnau să o facă. Dacă făcea asta – nu că mizerabilul n-ar fi meritat-o din plin – el și-ar fi pierdut slujba și, în plus, rușinea Rowellei ar fi devenit publică. În situația de acum, măcar puteau păstra aparențele respectabilității, iar sentimentele enoriașilor se puteau limita la compasiunea că sora doamnei Whitworth încheiase o căsătorie atât de nepotrivită. Era mare păcat, observă el, cu mâinile strânse la spate, pe sub pulpana hainei, un foarte mare păcat că tinerii însurăței aveau să continue să locuiască în Truro. Spera foarte tare că Morwenna nu va dori să îi facă vizite de curtoazie surorii sale. Morwenna spusese, de altfel: „E foarte probabil să nu o fac". Cunoscând relațiile apropiate din familia Chynoweth, Ossie fusese plăcut surprins de această replică. Pricepea acum că Morwenna nu avea mai multă înțelegere decât el în chestiuni care priveau lipsa de moralitate.

După ce plecă la partida lui de whist, cele două surori luară împreună o cină tăcută și discutară diverse subiecte înainte de a merge la culcare. Garlanda avea să se întoarcă în Bodmin a doua zi. Nu se punea problema ca o altă soră să vină să locuiască în casa parohială. Ossie anunțase că suferise pierderi considerabile ca urmare a recentei crize bancare, așa că nu își mai puteau permite alte cheltuieli pentru ajutor în casă ori cu copiii. Cele două fetițe aveau să fie trimise la școală, iar Morwenna avea să beneficieze, astfel, de mai mult timp liber pentru propriul ei copil.

Una peste alta, fusese o vizită stânjenitoare pentru Garlanda, motiv pentru care femeii nu avea să-i pară rău după ce se va fi încheiat. Urmărită de tânguielile mamei sale – înăbușite, deoarece nimeni nu trebuia să afle adevărul în Bodmin –, Garlanda ajunsese la casa parohială, unde principalii trei ocupanți păreau fiecare pornit împotriva celuilalt. Domnul Whitworth era, se înțelege, complet jignit

de rușinea de neînchipuit pe care i-o adusese cumnata lui, iar asta îl determinase să se dezică de ea. Morwenna, deși își ascundea mai bine sentimentele și o trata pe nefericită cu o *oarecare* înțelegere, simțea totuși pata de pe obrazul familiei și chiar al ei înseși, de vreme ce totul se întâmplase în timp ce sora ei mai mică se afla în grija ei.

În timp ce Rowella, deși uneori se afișa tristă și înlăcrimată, ca și cum aceasta era atitudinea pe care familia și societatea o așteptau de la ea, continua să fie aproape neschimbată; ba chiar ai fi putut să bănuiești că nu-i părea rău de ce făcuse nici măcar atunci când rămânea cu gândurile ei în ceasurile târzii ale nopții. Până în dimineața nunții, continuă să se poarte ca înainte: să citească și iar să citească, să discute cu fetițele și să le învețe diverse lucruri, să stea tăcută la mese – nucleu tăcut al norului negru care se abătuse asupra casei parohiale.

Garlanda se integrase cât de bine putuse, discutând cu vioiciune despre problemele din Bodmin ori de câte ori se ivea ocazia, altminteri limitându-și observațiile la aspectele banale ale vieții cotidiene. În mod clar, orice alte discuții despre nuntă, dincolo de simpla organizare, erau pentru ea tabu, cu excepția situației în care vreuna din celelalte fete aducea vorba despre asta, ceea ce nu se întâmpla. Și așa venise nunta, cu mirele cel slab și emoționat, cu cei câțiva invitați vizibil stingheriți de situație, cu ceaiul și prăjiturile și mica trăsură tocmită pentru a duce fericitul cuplu la noua sa locuință. Rowella o sărutase pe sora ei cu dezinvoltura cuiva care pleacă la o plimbare obișnuită de după-amiază. Arthur îi strânsese mâna Garlandei și îi zâmbise privind-o direct în ochi, dar nu făcuse nici o tentativă de a o săruta, ca și cum nici măcar nu i-ar fi trecut prin cap *vreodată* să-și permită familiarități cu o tânără femeie.

Apoi ei plecaseră. Și, cum Ossie ieșise deja la partida lui de whist, cele două surori rămase stăteau pentru ultima oară în fața focului din salon.

Garlanda observă o mare schimbare la sora ei mai mare. Reticența ei din trecut era rezultatul timidității; atitudinea ei față de toți cei care îi erau apropiați fusese întotdeauna complet sinceră și spontană. Acum nu mai era așa. Și, pe câtă vreme Morwenna își ocupa tot timpul cu datoriile care îi reveneau ca soție de vicar, ea nu mai gestiona la fel de bine treburile casei. Nici cu propria ei înfățișare nu mai era la fel de atentă. În familia lor de fete, ea fusese întotdeauna cea pedantă, având grijă să fie curată și ordonată chiar și după hârjoneala cea mai nebună. Adesea, când mama lor nu era prin preajmă,

ea prelua comanda și se asigura întotdeauna că surorile ei mai mici – deși nu cu mult mai mici decât ea – aveau părul și rochiile în cea mai bună ordine. Acum, era neglijentă în îmbrăcăminte și nu-și dădea prea mult interesul pentru ordinea din casă.

Cu toate acestea, își recăpătase silueta și părea să se bucure de o stare bună de sănătate, iar Garlandei îi venea greu să găsească o legătură între înfățișarea ei de acum și imaginea acelei creaturi costelive și suferinde pe care o descrisese mama ei atunci când îi povestise de vizita în Truro din iulie trecut, pentru a-și vedea nepotul. Dacă aparențele erau cele care contau cu adevărat, nu prea existau motive de îngrijorare.

Dar Garlanda vedea schimbările din comportamentul surorii ei ca pe niște simptome ale unei suferințe mai profunde. Dacă nu-l putea iubi pe soțul ei, era de înțeles să îl trateze cu o amabilitate elegantă, dar superficială, față de care nici el și nici ceilalți să nu aibă nimic de obiectat. Dar oare trebuia să îi trateze pe toți cu această atitudine? Chiar și pe surorile ei? Și părea chiar să aibă aceeași atitudine și în relația cu fiul ei, în măsura în care cineva putea trata astfel un copil. Era mai degrabă o *doică* decât o mamă pentru propriul ei copil.

Știind că toți cei din Bodmin vor dori să afle cât mai multe detalii despre vizita ei aici, Garlanda se forță să discute în această ultimă seară nu doar despre banalitățile nunții, ci să mai aducă încă o dată vorba despre chestiunea deloc banală a decăderii Rowellei. La a doua încercare a sa, Morwenna își puse jos lucrul de mână, zâmbi ușor strâmb și spuse:

– Draga mea, pur și simplu nu pot vorbi despre asta. Nu încă. Este o rană mult prea recentă și prea dureroasă. Iartă-mă, draga mea! Ai dat dovadă de foarte multă răbdare.

– Nu, nu. Înțeleg prea bine cum trebuie să te simți, Wenna.

– Spune-i mamei că am să-i scriu. Va fi mai bine așa.

– Elizabeth n-a venit la nuntă. Nici domnul Warleggan. De invitat i-ai invitat?

– Ei sunt încă la Londra – din fericire. Cred că se vor întoarce săptămâna viitoare.

– Îi vei spune adevărul lui Elizabeth?

– Adevărul? Morwenna ridică brusc privirea. Adevărul... o, nu. Ce rost ar avea? Adevărul trebuie tăinuit. Va fi suficient dacă îi spun lui Elizabeth că Rowella a încheiat o căsătorie regretabilă.

La scurt timp după aceea, cele două femei merseră la culcare. Poștalionul avea să treacă la ora șapte, deci erau nevoite să se trezească devreme.

Când Garlanda urcase al doilea rând de trepte, Morwenna se duse să vadă dacă John Conan ațipise. Îl găsi dormind, îl înveli bine, după care se duse ea însăși la culcare. Avea o carte și spera că aceasta o va ajuta să nu se mai gândească la tensiunile acelei zile; dar până și cartea aceea, dat fiind că era de la bibliotecă, nu era cu totul lipsită de asocieri chinuitoare.

În scurt timp, renunță, puse cartea jos și se întinse să stingă lumânarea. În acel moment intră Ossie, încă în costumul lui elegant, de seară, cu cămașă cu volane, vestă galbenă cu dungi și pantaloni strâmți, care îi scoteau în evidență picioarele groase și robuste.

Morwenna își retrase mâna de la candelă.

– Cum de te-ai întors așa devreme?

– Pearce a avut o criză dureroasă de gută, mormăi Ossie. Am jucat doar șase mâini. Apoi a zis că îl doare prea tare ca să mai continue. Dacă n-ar fi cei pe care îi cunosc acolo, l-aș abandona cu totul. Individul nu se simte niciodată bine în ultima vreme!

– Păi, e destul de bătrân, nu?

– Atunci să facă bine să ne anunțe din vreme! Până când s-a gândit el să renunțe, era prea târziu să mai găsim un al patrulea jucător!

Domnul Whitworth se duse la oglindă și își bătu lavaliera cu palma, studiindu-se atent. Cu coada ochiului o văzu în oglindă pe Morwenna privindu-l. El nu fusese prea recent în camera asta: în perioada cât ea fusese bolnavă, dormiseră separat, iar el nu se mai întorsese în patul ei după aceea decât ocazional, pentru a-și cere drepturile. Bineînțeles că nu reveniseră la regularitatea aceea îngrozitoare de la începutul căsniciei lor; însă Morwenna știuse imediat că acesta era motivul pentru care el venise în seara aceea acolo. La urma urmei, partida de whist se terminase prost.

Pentru o clipă sau două cât el rămase acolo continuând să se studieze, bărbatul încercă să inițieze o conversație despre nuntă, care însă rămase la nivel de monolog. După ce îi răspunse monosilabic o dată sau de două ori, soția lui nu mai spuse nimic, ci îl lăsă pur și simplu să continue. Așa că, în scurt timp, tăcu și el. Se lăsă liniștea. În balansul lui, pendulul ceasornicului franțuzesc, din bronz aurit, de pe consola căminului arunca o umbră mică, dojenitoare, pe perete.

– Morwenna, începu el. Fără îndoială, te-ai odihnit în seara asta, după evenimentele zilei...

– Nu, Ossie, răspunse ea.

– Nu? întrebă el fără să se întoarcă. Nu te-ai odihnit? Dar toată seara asta tu...

– „Nu" era răspunsul la întrebarea pe care urma să o pui. Sper... Sper că acum nu va mai fi nevoie să întrebi.

– Voiam să spun...

– Te rog să nu spui nimic și atunci... Atunci această conversație se poate încheia înainte chiar de a începe.

– Draga mea, spuse el, mi se pare că te cam întreci cu gluma!

– Eu cred, Osborne... Mi se pare că mai degrabă tu te întreci cu gluma venind aici în seara asta!

Chipul ei era aproape cenușiu atunci când el se întoarse. Nu i se împotrivise niciodată atât de deschis, iar trupul lui păru să se înfoaie, așa cum se întâmpla întotdeauna atunci când furia punea stăpânire pe el.

– Morwenna! Ce izbucnire! Eu am venit aici cu toată prietenia, să te văd înainte să merg la culcare. Fără îndoială, aveam în minte – și *încă* mai am – atențiile firești pe care un soț i le datorează soției sale și mă aștept ca tu, în calitate de soție, să consideri că e de datoria ta să le accepți, în virtutea sfintei noastre legături matrimoniale...

– Asta am făcut până acum. Dar s-a terminat...

El nu o mai asculta.

– Să încerci... Simplul fapt că încerci să mă respingi îmi dovedește că ai un spirit îndărătnic și încăpățânat, pe care nu mi-am imaginat niciodată că îl voi găsi la tine. Și nici n-am să țin seama de el, pentru că el nu poate fi decât ignorat. Dar te avertizez că...

– Nu, Ossie, spuse ea, ridicându-se în capul oaselor.

– Cum adică, *nu*? aproape că țipă el. Dumnezeule milostiv, cum îți imaginezi oare că ai dreptul să refuzi iubirea și afecțiunea pe care un soț are plăcerea și datoria să ți le ofere? Ce...

– Ossie, îți cer, te rog, să părăsești camera asta și să nu te mai apropii de mine în seara asta. Și în nici o altă seară!

– *Nici o altă* seară? Ți-ai pierdut mințile, femeie? Ossie începu să-și desfacă lavaliera, adăugând: Nici să nu te gândești că plec de aici! Și cu siguranță o să fac cum vreau eu!

Ea trase adânc aer în piept:

– Așa... Cu vorbele astea brutale ai siluit-o pe Rowella?

Mâinile lui se opriră. Însă tremurau destul de vizibil. Bărbatul puse jos lavaliera.

– Ce idei obscene și nerușinate îți trec prin minte?

– Numai cele care au ajuns acolo în urma comportamentului tău!

Arăta ca și cum era gata-gata să o lovească:

– Nu cumva vrei să insinuezi că am atins-o măcar pe copila aia nesimțită și destrăbălată, care tocmai a plecat din casa asta pentru totdeauna?

Femeia își acoperi fața cu palmele.

– Ah, Osborne, tu chiar crezi că eu am fost oarbă tot timpul ăsta?

Urmă o pauză. Apoi el spuse:

– Cred că sora ta are în ea un spirit malefic, pe care numai anumite ritualuri bisericești l-ar putea exorciza. Dar n-am crezut niciodată că va fi capabilă să-mi murdărească numele în fața ta, spunând asemenea calom...

– Am spus *oarbă*, Osborne. *Oarbă!* Ai idee ce înseamnă asta? Crezi că nu te-am văzut niciodată furișându-te pe scări către camera ei? Crezi că nu mi-am adunat o dată, o singură dată, curajul de a te urmări?

Candela solitară pâlpâi din cauza unui gest al ei, iar umbrele de pe pereți se schimonosiră, ferindu-se parcă în fața vorbelor femeii. Nimic acum nu mai putea fi la fel ca înainte.

Osborne își scoase haina și o atârnă pe un scaun. Se frecă la ochi cu o mână, după care își scoase vesta și o împături lângă haină. Fie era mânia care îl părăsea, fie simpla îndepărtare a hainelor, cert e că Osborne părea dintr-odată mai mic.

– Ceea ce tocmai ți-am spus despre sora ta este în continuare adevărat, spuse Ossie. Are un spirit malefic în ea care... care te scoate din minți, pur și simplu. N-am crezut... N-am visat niciodată că s-ar putea întâmpla vreodată ceva între noi. Ea este... posedată. Pentru un timp, și eu am devenit posedat. Nu mai e nimic de spus.

– *Nimic?*

– Mă rog, nu mai e mare lucru. Decât că boala ta m-a privat de refularea naturală a sentimentelor mele. Iar ea... Ea a profitat de asta.

– Iar acum i-a fost oferită pe tavă, în dizgrație, unui bărbat pe care abia dacă îl cunoaște – ca să ascundă rușinea ta?

– Nu cred că ai dreptul să spui asta!

– Dar tu ai dreptul să... să te întorci la mine acum, după ce ea ne-a părăsit?

– Ceea ce s-a întâmplat nu a fost nimic, nu a însemnat nimic; o rătăcire temporară din partea mea.

– Pe care ea a fost de acord să te ajute să o ascunzi?

– Cu un preț.

– Ah... Așa mă gândeam și eu...

Chipul lui se îmbujoră din nou:

– Nu-mi place tonul tău. Deloc nu-mi place, Morwenna, deloc!

– Nici mie nu mi-a plăcut comportamentul tău.

El se duse la fereastră și trase draperiile. Privi afară. Nu cunoscuse niciodată până atunci această latură atât de aprigă, de tăioasă a soției lui – o ființă atât de blajină și de supusă de obicei. Și nici nu-și amintea să-i fi întors vreodată vorba în felul acesta. De regulă, o voce ridicată sau un cuvânt răstit era de-ajuns. Normal că el era acum în dezavantaj, un mare dezavantaj, pentru că avusese un comportament necuviincios, despre care ea aflase. Era șocat că ea știuse despre asta și se întreba acum de când știa oare. Era furios și irascibil la gândul că ea căuta să-l condamne pentru ceva ce, în esență, fusese rezultatul unei greșeli a ei. Și, firește, simplul fapt că ea *știuse* presupunea o anumită complicitate. De vreme ce aflase, ar fi trebuit s-o trimită imediat pe sora ei înapoi în Bodmin – așa cum ar fi procedat orice soție cumsecade. Poate cele două surori chiar conspiraseră împotriva lui! Ossie avu senzația că nu va scăpa niciodată din capcana lor și în acele momente își dorea din toată inima să nu se fi căsătorit niciodată cu această creatură care, ce-i drept, îi oferise un fiu, dar care, altminteri, îi fusese ca un spin în coaste încă de când o luase de soție.

Se întoarse și o privi lung, așa cum stătea acolo, în pat, în capul oaselor, în cămașa ei de noapte din lână fină, cu chipul mohorât, cu ochii întunecați, o figură tragică. Mâinile ei lungi și albe strângeau cearceaful, iar părul negru îi cădea, neted, pe umeri. Se făcuseră trei săptămâni de când era privat de atingerea unei femei. Era cumplit de nedrept. Își umezi buzele.

– Morwenna... Sora ta a plecat. Nu se va mai întoarce niciodată. Ceea ce s-a petrecut între noi – așa puțin, cât a fost – s-a încheiat acum, e gata. Poate au existat greșeli de ambele părți – de toate părțile implicate. Am suferit mult, te asigur. Numai Dumnezeu poate stabili a cui e vina. Nu noi. Nu muritorii de rând. Prin urmare, propun să încheiem această pagină și să o luăm de la început. Am fost uniți ca soț și soție și nu stă în puterea unui om să ne despartă. Ba, mai mult decât atât, căsătoria noastră a fost binecuvântată cu un fiu. Propun să spunem o mică rugăciune împreună și să cerem

binecuvântarea lui Dumnezeu pentru viitorul căsniciei noastre și pentru rodul care ar putea izvorî din ea.

Morwenna clătină din cap:

– Nu mă pot ruga cu tine, Ossie!

– Atunci am să mă rog singur – și cu voce tare – lângă patul tău.

– N-ai decât să te rogi. Eu nu te pot opri. Dar trebuie să-ți cer să cauți în altă parte... satisfacerea dorințelor tale.

– Asta nu pot face. Sunt legat de tine prin sfânta împărtășanie.

– Asta nu te-a împiedicat să-mi batjocorești sora.

– Tu trebuie să mă ajuți să încerc să evit un astfel de păcat pe viitor. Este de *datoria* ta. E obligația ta.

– E o datorie pe care nu o pot îndeplini.

– Trebuie! Ai jurat să faci asta.

– Atunci va trebui să-mi încalc jurământul.

El începu să respire tot mai profund, pe măsură ce furia și frustrarea crescură din nou în el.

– Trebuie să mă ajuți, Morwenna. Am nevoie de ajutorul tău. Acum o să... spun o mică rugăciune.

Veni la picioarele patului și îngenunche în pantalonii lui de nanchin. Ea îl privi oripilată.

– Doamne, Dumnezeule, începu el, creator și protector al întregii omeniri, dătător de har și creator al vieții veșnice, trimite-ți binecuvântarea asupra noastră, bărbat și femeie, pentru ca noi să ne putem uni din nou, să fim același trup. Noi te rugăm pe tine...

– Ossie! strigă ea. *Ossie!* Tu nu pui mâna pe mine!

– ... și să îi veghezi cu milostenie pe robii tăi, pentru ca noi, cu spirit supus și pașnic, să putem intra... Ossie își întrerupse rugăciunea și o privi pe soția sa: Nu mă poți respinge, Morwenna. E împotriva învățăturilor bisericii. Este chiar împotriva legilor clare ale pământului. Nici un bărbat căsătorit nu poate comite viol asupra soției sale. Însăși definiția căsătoriei face ca acest lucru să fie imposibil...

– Dacă mă atingi, mă voi împotrivi!

– Tată atotputernic și nemuritor, care prin hotărârea ta ai creat instituția sacră a căsătoriei pe vremea inocenței omului, astfel încât...

– Ossie! șuieră ea cu vehemență. Ossie! Și o să mai fac ceva. *Ascultă-mă!* Dacă te mai atingi de mine, în seara asta sau în orice seară pe viitor, în ziua imediat următoare – în cursul zilei de mâine sau în ziua următoare – o să-ți *ucid fiul!*

Rugăciunea se întrerupse. Domnul Whitworth își despreună mâinile și privi în lungimea patului, la femeia agitată care se ferea cu spaimă de el, retrăgându-se în draperia baldachinului.

– O să... ce?

– Tu crezi că îl iubesc pe fiul tău? Mă rog, da, îl iubesc. În parte, îl iubesc. Dar nu la fel de mult pe cât urăsc ceea ce ai făcut tu. Suntem legați de jurămintele căsătoriei, deci nu pot să te părăsesc. Și de aceea... De aceea, dacă ești de acord să nu mă mai atingi *niciodată*, să nu mai pui niciodată mâna pe mine din nou, voi continua să-ți fiu soție – îți voi rămâne soție cu numele, voi avea grijă de fiul tău, voi fi o mamă bună pentru fiicele tale, voi avea grijă de casă și te voi ajuta în treburile parohiei. Nimeni nu va putea spune despre mine vreodată că nu-mi respect datoria față de tine și față de ele. Dar – îndrăznește numai să vii lângă mine, să mă *atingi*, să mă siluiești, iar în ziua următoare sau în ziua de după aceea, îți voi *omorî copilul* cu mâna mea! Ți-o jur, Osborne, ți-o jur în fața lui Dumnezeu! Și nimic, nimic din ceea ce vei face sau spune tu nu mă va schimba!

Bărbatul se ridică în picioare.

– Ești *nebună!* Ești demență! Dumnezeule milostiv, nu ești în toate mințile! Ar trebui să fii închisă la Bedlam[1]!

– Poate. Poate chiar asta mi se va întâmpla după moartea lui John Conan. Dar nu mă poți închide acolo înainte, pentru că nu am făcut nimic și voi nega cu înverșunare că te-am amenințat vreodată – pe tine sau pe el. Dar o s-o fac, Osborne. Ți-o jur! Ascultă la mine! Ți-o *jur* în fața lui Dumnezeu!

El era în picioare acum, umezindu-și buzele, privind buimac la furia pe care o stârnise. Putea fi aceasta fata aceea timidă cu care se căsătorise? Această scorpie indignată, convulsionată, înlăcrimată toată, care era gata să îl scuipe ca o pisică dacă mai făcea o mișcare către ea? Și să amenințe ea în felul ăsta! Să îl amenințe pe fiul lui! John Conan Osborne Whitworth, primul lui moștenitor băiat! Și fiul *ei!* Putea oare să vorbească serios? Prostii! Era doar isteria unei femei extrem de alarmate care intrase în delir pentru nu știu ce nedreptate reală sau închipuită care i se făcuse! Își aminti de convulsiile pe care le avusese ea în timpul nașterii. În mod evident, toate acestea

[1] Bethlem Royal Hospital, denumit în popor Bedlam – spital psihiatric din Londra, prima și cea mai veche instituție din Europa specializată în boli mintale (n.tr.)

erau semne ale aceleiași boli nervoase. Mâine avea să uite cu totul ce spusese în seara asta. Da... Oare nu era cel mai bine să o lase în pace de data asta? Nu era mai bine, puțin mai sigur de data asta, să nu împingă lucrurile mai departe, cu atât mai mult cu cât era și cealaltă soră blestemată cu ei în casă?

Ce zi! O nuntă posomorâtă, ofensatoare din cale afară; o seară de whist eșuată din cauza nemernicului aceluia bătrân de Pearce. Și acum asta! Se uită din nou la Morwenna, să vadă dacă nu cumva, printr-o întâmplare, dispoziția ei se schimbase; poate, după protestul acela vehement, existau șanse să se înmoaie și să izbucnească în lacrimi, după care el avea s-o consoleze, iar apoi, puțin mai târziu, avea să împartă patul cu ea, aproape ca din întâmplare.

Dar lacrimile de pe obrazul ei erau lacrimi de hotărâre, nu de cedare. Demența era încă stăpână pe ea. Ossie știa că era periculos să se recunoască învins fie și o singură dată, ca nu cumva pe viitor ea să aibă impresia că îi poate dicta așa cum dorește. Și totuși, alternativa era ca el să se impună acum, să-i zdrobească rezistența fizică și să-și ceară drepturile maritale. Nu avea să fie greu și nu era deloc o perspectivă neplăcută; dar amenințarea, amenințarea aceea rostită, îi răsuna mereu în minte, tulburându-l. Dacă o siluia acum, avea să fie îngrijorat a doua zi, îngrijorat pentru siguranța copilului lui. Era revoltător, dar era o realitate. Mâine va fi o altă zi. Totul avea să pară diferit, odată ce Rowella dispăruse pentru o vreme din casa lor și din raza lor vizuală.

– Ești extrem de tensionată, Morwenna, spuse el. Ai fost bolnavă și nu vreau să te supăr din nou. Acum te las. Te las să te gândești la poziția ta în casa asta și la datoriile tale față de mine. *Niciodată* însă să nu te mai aud spunând ceea ce ai spus în seara asta! Niciodată! Este cea mai mare blasfemie posibilă, chiar dacă o rostești ca pe o amenințare goală! Scoate-ți ideile astea nebunești din minte, pentru că altfel chiar o vei lua razna și va trebui să fii dusă la balamuc! Ca fiică a tatălui tău, roagă-te să fii iertată pentru aceste gânduri care și-au făcut loc în mintea ta. Mă voi ruga și eu pentru tine. Dar dacă nu te faci bine într-o zi sau două, voi trimite după doctorul Behenna.

El se întoarse pe călcâie și o părăsi, închizând ușa după el cu o forță inutilă. Era o ieșire onorabilă, acoperind ceea ce el considera a fi o piedică temporară. Dar faptul că uitase să-și ia haina și vesta cu el era dovada clară a înfrângerii pe care o suferise.

Capitolul 22

I

Chiar înainte de Paște, Drake află că familia Warleggan se întorsese la Trenwith, așa că decise să-i facă o vizită doamnei Warleggan.

Geoffrey Charles nu venise acasă de Crăciun, pentru că părinții lui erau la Londra, iar Drake știa că vacanța de Paște la Harrow avea o durată de numai două săptămâni, așa că nu existau șanse ca el să vină la Trenwith nici acum.

Nu voia ca vizita lui să fie luată drept impertinență și cu siguranță avea să încerce să stabilească acest aspect de la bun început; voia doar câteva minute ca să discute respectuos cu doamna Warleggan despre Geoffrey Charles și despre persecuțiile tot mai mari la care era supus el însuși. Pentru că o văzuse pe doamna Warleggan de la distanță de mai multe ori și pentru că știa respectul cu care era privită în satele din jur, nu putea crede că este implicată în ceea ce se întâmpla.

Mai întâi de toate, el își dorea să sublinieze faptul că, deși simpatia și stima lui față de Geoffrey Charles erau deosebite, nu el era cel care insista în mod special asupra continuării prieteniei lor. Dar, locuind acolo unde locuia acum, nu putea să-l respingă pe băiat sau să refuze să vorbească cu el atunci când venea în vizită. Aprecia prietenia lui și spera că aceasta va continua toată viața; dar dacă domnul și doamna Warleggan nu erau deloc de acord cu această relație de prietenie – așa cum dădeau de înțeles –, atunci Drake ar fi preferat, dacă se putea, ca ei să-i pună capăt din inițiativa *lor*. Dacă ei își doreau într-adevăr asta, atunci puteau să-i interzică lui Geoffrey Charles să vină la Atelierul lui Pally, și astfel totul ar fi luat sfârșit. El, Drake, nu avea să facă nimic pentru a încerca să restabilească legătura de prietenie. Dar știa oare doamna Warleggan că ferma situată puțin mai sus de atelierul lui fusese cumpărată de un anume domn Coke, despre care toată lumea spunea că este un reprezentant al familiei Warleggan, și, ca rezultat al mutării lui acolo, pârâul care trecea prin atelierul lui fusese deviat, astfel că, pe timp secetos, el nu avea suficientă apă pentru a-și face meseria în bune condiții? Știa oare ea că existaseră încercări, parțial încununate cu succes, de a-i otrăvi apa

din fântână prin aruncarea de șobolani morți înăuntru? Știa ea oare că de multe ori căruțele sau alte lucruri pe care el le repara oamenilor astăzi erau descoperite a doua zi, stricate din nou? Știa ea oare că unii clienți nu mai veneau la el, pentru că se temeau de consecințe?

Toate acestea erau lucruri pe care spera să i le spună, calm și cu respect, iar apoi ar fi vrut să o întrebe dacă poate face ceva pentru ca aceste șicane să înceteze. Și, presupunând că ea avea să-i spună că aceste persecuții existau doar în mintea lui, adusese cu el câteva mici dovezi pentru a-și argumenta punctul de vedere.

Știa că exista riscul să i se refuze intrarea în casa Trenwith. Știa că nu e decât un negustoraș umil și mai știa că nu-i este deloc simpatic domnului Warleggan. Așa că vreo zi sau două sperase că va avea suficient noroc să o abordeze pe doamna Warleggan atunci când ieșea în sat. Dar n-o văzuse.

Astfel că în Joia Mare își propuse să îi facă o vizită. Era o zi însorită, dar cu un vânt puternic dinspre est, care te ademenea cu soarele, dar te făcea apoi să tremuri. Peste noapte sè pornise o furtună pe mare, iar valurile imense se rostogoleau întruna, haotic, din depărtare, trimițând în aer pulbere de stropi atunci când vântul lovea valurile sparte.

De vreme ce venise într-o vizită oficială, Drake nu o luă pe scurtătura interzisă, ci merse direct la poartă și apoi pe aleea principală. Era un drum pe care venea adesea să o viziteze pe Morwenna și pe Geoffrey Charles cu doi ani în urmă. Ori de câte ori trecea de porți, avea din nou sentimentul acela amestecat, de bucurie și suferință; iar cu cât înainta pe alee, el devenea tot mai acut.

Când casa apăru la orizont, un bărbat solitar îi tăie calea, venind din direcția pădurii de unde Drake culesese clopoței. Îl recunoscu pe Tom Harry și grăbi ușor pasul, ca să îl evite.

– Hei! îi strigă Harry.

Drake aproape că ajunsese la cea de-a doua poartă, care ducea în grădină.

– Hei, tu! Unde crezi că te duci?

Nu avu încotro și trebui să se oprească. Harry avea cu el o bâtă și grăbise pasul, chipul asudându-i din greu.

– *Deci?*

– Am venit să o rog pe doamna Warleggan să-mi acorde favoarea de a mă primi pentru cinci minute.

– Să te primească *pe tine?* Pentru ce?

– Am venit să-i cer o favoare. Vreau să o văd într-o chestiune care mă privește personal. Vreau să merg la ușa din spate și să întreb. Dacă refuză, o să plec de unde am venit!

– O să pleci de unde ai venit înainte să ajungi acolo! spuse Harry. Antipatia lui pentru frații Carne crescuse în ultimul an. Mai întâi, Sam, cel care predica din Biblie, încercase să se dea bine pe lângă fata *lui,* încercând s-o convertească într-o metodistă pocăită; și, cu toate că nu reușise, cu toate că ea îl lua peste picior pe Sam ori de câte ori treceau unul pe lângă celălalt, el, Tom, nu era tocmai convins că nu existase la un moment dat un blestem pe parcurs, vreo vrajă sau descântec nenorocit aruncat asupra Emmei – pentru că, deși încă era iubita lui, ea tot nu dorea să se căsătorească cu el; în plus, uneori era irascibilă și nemulțumită, iar râsul ei frumos și zgomotos deranja ciorile mai rar decât se deprinsese el înainte.

Iar în al doilea rând, *în al doilea rând,* cu peste un an înainte începuseră șușotelile – care ajunseseră în cele din urmă și la urechile cleioase ale lui Tom Harry, cum că tot acel deranj cu broaștele – și toate necazurile care i se trăseseră lui Harry din acea nefericită întâmplare – fusese opera lui Drake Carne, fratele mai tânăr, cel care stătea în fața lui acum, pretinzând – cu tupeul acela arogant, insolent, afurisit – dreptul, nici mai mult, nici mai puțin decât *dreptul* de a pătrunde în casa Trenwith și de a discuta cu doamna Warleggan. Era mai mult decât putea suporta un om decent. Era, cu siguranță, mai mult decât era pregătit să îndure Tom Harry. Își duse degetele la buze și scoase un fluierat ascuțit.

Drake îl privi mirat. Aceasta era întâlnirea pe care ar fi dat orice să o poată evita. Nu îi era teamă de Tom Harry, cu bâtă sau nu, dar ultimul lucru pe care și l-ar fi dorit de la această vizită era să se încheie cu o bătaie. Nu mai putea înainta în condițiile în care paznicul ăsta masiv îi bloca drumul; și cu siguranță ar fi călcat cu stângul în încercarea de a o convinge pe doamna Warleggan de justețea reclamației sale, dacă îl lăsa pe unul din servitorii ei cu buza spartă și nasul însângerat, iar el se prezenta în fața ei într-o stare similară.

– Ei bine, spuse el, dacă nu mă lași să trec, va trebui să vin altă dată. Am venit cu o cerere pașnică și nu mi-am propus să intru cu forța nicăieri. Așadar, eu îți urez o zi bună!

– A, ba n-ai să faci asta! spuse Tom Harry cu un rânjet strâmb. Încă nu. Ăștia de caută gâlceavă cu lumânarea ca tine trebuie să primească o lecție pentru încălcarea unei proprietăți private! Poți ajunge la închisoare pentru mai puțin de-atât!

Drake auzi zgomot de pași în urma lui și se întoarse ca să vadă alți doi paznici sosind. Erau tot de teapa lui Harry, iar Drake îi mai văzuse împreună prin Grambler și Sawle.

– Băieți, l-am prins pe unul rătăcit pe-aici, spuse Harry. Posibil să fie braconier. Cred că și-a întins capcanele prin pădurea noastră. Trebuie să ne ocupăm de el, băieți. Ce ziceți?

Unul avea o bâtă, iar al treilea – un lat de prins câinii. Veniră cu toții la vreo doi metri de Drake și îl înconjurară. Se uitară la el, apoi la liderul lor, nu tocmai obișnuiți să li se ceară sfaturi, nu tocmai conștienți că, de fapt, nu li se cereau.

Unul din ei spuse:

– Eu cre' că mai bine îl ducem în casă. Domnul Warleggan o să se ocupe de el p'ormă.

– Nu, spuse Harry. Nu! Nu vrem să fim răi cu el, băieți, așa-i? El are mai degrabă nevoie de o lecție. Ca să țină minte să nu mai vină pe-aici. Să-l speriem așa, puțin. *Prindeți-l!*

Drake făcuse o mișcare bruscă spre Harry, după care țâșnise cu viteza aceea a lui neobișnuită printre ceilalți doi paznici. O mână îl prinse de haină, ținându-l strâns, trase, îl ținu iar, după care rămase cu haina, pentru că Drake o luase deja la goană. O bâtă îl lovi peste picioare, făcându-le să amorțească de durere, dar el se împiedică doar, fără să cadă. O luă spre pădure.

Era mult mai rapid decât oricare dintre cei trei și ar fi ajuns cu mult timp înaintea lor; exista însă o problemă: trebuia să traverseze primul câmp în fugă, pe drum drept, după care trebuia să sară peste un zid din piatră pe o fâșie de pământ arat aflată chiar în buza pădurii. În mod normal, ar fi sărit peste zid sprijinindu-se de el cu o singură mână, însă nu înțelesese că unii dintre mușchii lui erau încă amorțiți în urma loviturii de bâtă, așa că piciorul lui se împiedică de piatra din vârful zidului. În loc să aterizeze lin, se rostogoli cu un trosnet, lăsându-se stângaci cu toată greutatea pe o gleznă, și simți o durere ascuțită străfulgerându-i piciorul drept.

Se ridică în genunchi, puse piciorul în pământ, dar acesta cedă, iar el se rostogoli din nou. Încercă iar, sărind într-un picior. Dar chiar în acel moment, ei se năpustiră asupra lui ca niște saci cu cărămizi, cărând pumni și bâte din toate direcțiile. Îl puseră la pământ în bătaie, după care, turbând de furie din cauză că aproape le scăpase printre degete, îl loviră cu toții cu picioarele, pe rând, până când îl lăsară inconștient.

*

II

Se grupară în jurul lui, gâfâind, cu fețele masive îmbujorate de efort. Numai unul dintre cei trei, un bărbat pe nume Kent, era puțin tulburat de entuziasmul lor.

– Eu cre' că e destul, Tom. Cre' că nu mai trece pe aici prea repede. Dă-i pace acum!

– Să-i dau pace? Nu pe pământul nostru! Ar însemna că nu ne-am făcut datoria!

– Cre' că are nevoie de ceva reparații.

– Nuu... Ăștia-s șobolani. Nu ai cum să le faci rău unor șobolani. Sfărâmă-le oasele. O să se târâie în văgăunile lor, iar în ziua următoare o să iasă din nou la adulmecat, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

– Hai să-l ducem în casă acum, ce ziceți? întrebă celălalt.

Tom Harry clătină din cap. Nu era exclus ca domnul Warleggan să considere că și-au depășit atribuțiile. Dacă se întâmpla să aibă de-a face cu doamna Warleggan, era posibil chiar să-și piardă slujbele.

– Nu. Aruncați-l în iaz. Asta o să-l răcorească, mai mult ca sigur. Iazul era în celălalt capăt al pădurii și se învecina cu principalul drum de căruțe care lega Sawle de St Ann. Era folosit de oricine era suficient de bogat încât să aibă o capră sau o oaie, ca să le ducă la adăpat, iar vitele de la Trenwith erau și ele duse la adăpat tot acolo. De cealaltă parte a potecii era bucata de islaz comun folosită pentru orice adunare a comunității sau la zi de sărbătoare, sau pentru pășunat, atunci când terenul acela arid permitea acest lucru. Apa care se strângea pe islazul comun se scurgea de-a latul potecii, în iaz, care, pe vreme ploioasă, se întindea pe vreo sută de metri în orice direcție și avea peste un metru adâncime. Pe vreme uscată, în special după o perioadă de secetă ca aceasta, ajungea până la un sfert din suprafața normală și jumătate din adâncime, căpătând un aspect dezgustător din cauza depunerilor de mâl verde și a excrementelor lăsate de animalele care se adăpau acolo.

– Aruncați-l, băieți! îi îndemnă Tom Harry.

Îl căraseră pe Drake între ei ocolind pădurea, ajunseseră la marginea iazului și, balansându-l de două ori pentru a-și lua avânt, îl aruncară în apă.

Șocul resimțit la impactul cu apa îl readuse pe Drake în simțiri, așa că se rostogoli și se așeză în capul oaselor, gâfâind, înecându-se și scuipând, cu capul și umerii deasupra apei mâloase.

– Tușă Sally! strigă Tom. Tușă Sally! Zece zvârliri de-un penny! Ei, băieți? Zece zvârliri de-un penny!

Îi încurajă pe ceilalți, dar Kent refuză să participe. Tom și cel de-al doilea paznic adunară pietre și noroi de pe jos și începură să îl atace pe Drake cu ele. Unele îl loveau, altele nimereau pe lângă. Bărbatul încercă să se ridice, nu reuși, își pierdu echilibrul, se ridică din nou în fund și începu încet și cu greutate să-și facă drum către celălalt mal al iazului. Ceilalți doi îl urmară, chicotind, provocându-se unul pe celălalt să țintească mai bine, certându-se pe premiile pe care le câștigaseră. Pentru că iazul se îngusta spre mal, distanța se micșoră și ea, așa că o piatră de dimensiuni considerabile aruncată de Tom îl lovi pe Drake în tâmplă, iar acesta se scufundă ușor în apă. Apa nu avea mai mult de câțiva centimetri adâncime, dar el se scufundă mai întâi cu fața în jos, după care păru să se întoarcă și ieși la suprafață cu fața în sus, parțial deasupra apei, parțial scufundat. La suprafața apei apărură bulbuci.

– Dracu' să te ia! O să-l omori pe băiatul ăla! bombăni Kent și, ocolind iazul, intră în apă, îl prinse pe Drake de piepții pătați cu sânge ai cămășii și îl trase la marginea iazului, unde îl lăsă să cadă în mâzga moale. O pată rozalie colorase apa în zona în care se aflase Drake.

Kent se șterse pe degete, își îndreptă spatele și îi privi pe ceilalți doi apropiindu-se. Priviră în jos la omul leșinat, de pe buzele căruia se scurgea un firicel subțire de sânge.

Tom Harry scuipă pe Drake și spuse:

– Asta-i pentru broaște, șmecherule! Data viitoare să te gândești de două ori! Apoi se întoarse să plece și strigă la ceilalți doi, care încă șovăiau: Lăsați-l în pace! O să-și revină. Lăsați-l! Lăsați-l acolo, să vină frati-său să-l ridice, cu predicile lui cu tot!

III

În mod surprinzător pentru o zonă unde nu prea exista mișcare – orice fel de mișcare – care să treacă neobservată, nimeni nu văzuse incidentul de la iaz. Unul dintre băieții lui Will Nanfan zări silueta de pe mal, se apropie cu grijă să se uite la ea, după care fugi și îi spuse maică-sii. Char Nanfan, femeia aceea puternică și atrăgătoare,

cu minunatul ei păr auriu – căruia trecerea anilor îi mai furase din strălucire – ieși din căsuța ei împreună cu două dintre fetițe.

– Pe viața și sufletul meu! exclamă ea și îl întoarse pe Drake pe spate, curățându-i noroiul și sângele de pe gură și nări, după care îl chemă pe băiatul ei voinic, în vârstă de zece ani, să o ajute să-l care la ei acasă. Acolo, îl întinseră pe podeaua de pământ din bucătărie, îi stropiră fața cu apă rece de fântână, îl plesniră peste mâini și în scurt timp reușiră să-l readucă în simțiri. Will Nanfan fu chemat de la oile lui și îl studie pe băiat, îl pipăi să vadă dacă avea vreun os rupt, după care spuse că trimite după doctorul Choake.

Drake nici nu vru să audă, și nici nu le dezvălui identitatea atacatorilor săi. Le spuse doar că fusese atacat de trei vagabonzi care se luaseră de el și încercaseră să îl jefuiască. Nu-i cunoștea și nici nu credea că i-ar fi putut recunoaște dacă îi vedea din nou; aveau fețele acoperite. Se înecă din nou, cu romul de Geneva care i se oferise, și păru pe punctul de a-l vomita. Îi rugă să îl lase zece minute, după care își va lua tălpășița. Will Nanfan spuse că ar fi mai bine să îl cheme pe fratele Sam, dar Drake răspunse că Sam avea să fie jos în mină până la ora șase. Nu era cazul să-l deranjeze sau să-l anunțe, el nu avea nevoie decât de zece minute ca să se pună pe picioare.

Char își spuse că era păcat, mare păcat că băiatul pățise asta. I se întâmplase – și nu doar o dată – să îl studieze cu ochi de femeie pe tânărul acesta chipeș și se întreba acum dacă nu cumva chipul lui rămăsese desfigurat pentru totdeauna. Părea mutilat pe viață – avea o tăietură adâncă în obraz, buze tumefiate, un ochi învinețit și o arcadă spartă. Femeia îi puse un bandaj uscat pe obraz, încercând să-i oprească sângerarea, și o compresă rece pe glezna umflată, după care îi spuse că trebuie să stea întins o oră sau două înainte să se gândească măcar să facă un pas. Drake repetă că nu avea nevoie decât de zece minute, dar după ce mai spuse acest lucru de încă două ori, în cele din urmă ceda și căzu într-o comă profundă, ca după beție, din care fu trezit de Sam.

– Au trimis după tine? întrebă Drake. N-ar fi trebuit să trimită după tine.

Sam îl liniști, spunându-i că era trecut de ora șase și că venise direct de la mină.

– Pe toți sfinții! exclamă Drake. Așa de mult am stat aici? Focul meu o să se stingă de tot!

Așa că într-o jumătate de oră porniră către casă, cu soarele în amurg, asemenea unei monede incandescente care se stingea fumegând în marea învăluită într-un văl subțire de ceață.

Pe drumul către casă, Sam reuși să afle toată tărășenia. Cu o haină împrumutată, șchiopătând și înaintând atât de greu încât îi prinse întunericul pe drum, Drake îl puse pe Sam să jure că va păstra secretul.

– Nu mă tem pentru mine, dar, vezi tu, nu trebuie să existe motive de dușmănie între noi și ei. Poate m-am înșelat și n-ar fi trebuit...

– Mare nesăbuit mai ești, îl apostrofă Sam cu blândețe. Mare nesăbuit! Ar fi trebuit să vin cu tine. Tom Harry ăla e un biet individ împătimit în rele. Chinurile iadului vor pune stăpânire pe el. Dar nu putem noi împiedica dușmănia...

– N-o putem împiedica, dar căpitanul Ross nu trebuie să afle nimic din toate astea!

– Da... Da... E greu să ții un secret în satul ăsta. Nu te-a văzut nimeni?

– Cred că nu. Se pare că nu. Vezi tu, eu am creat destule necazuri între familia Poldark și familia Warleggan. Dacă se află toate astea, cine poate spune ce alte necazuri mai urmează? Măcar atât îi datorăm căpitanului Ross. Dacă îi ajunge la ureche grozăvia asta, Dumnezeu știe ce ar putea face. Și nu trebuie, Sam! De dragul Demelzei și al lui.

– Este o datorie creștină să mâncăm pâinea iertării. Dar, Drake...

– Oprește-te! Hai să mai stăm aici câteva minute. Ce voiai să spui?

– Este, de asemenea, datoria noastră să urmăm și calea pe care Dumnezeu Atotștiutorul a ales-o pentru noi. Să ne trezim devreme, să muncim până târziu, să fim harnici și migăloși, asta ne cere Tatăl nostru ceresc, ca să ne curețe sufletele de păcate. Dar... e greu să ne dăm seama cum îți vei continua meseria de fierar în această vecinătate, Drake, cu toate persecuțiile la care ești supus. Nici nu apuci să termini bine un lucru, că e distrus. Acum...

Drake se ridică în picioare și își continuară drumul înaintând cu greu.

– Un singur lucru pot să-ți spun, zise Drake. N-am de gând să renunț.

– Nu... Sam studie atent chipul cu multe răni al fratelui său: Dar mă tem pentru tine.

– Pentru sufletul meu?

– Și pentru suflet, după cum bine știi. Dar mă tem pentru supraviețuirea și sănătatea ta. Puțin mai lipsea să te fi înecat astăzi. Sau să-ți rupă coastele. Îi cer iertare Domnului dacă mi-e prea dragă bunăstarea trupească a fratelui meu în viața asta de muritor; dar ar fi o mare suferință pentru mine dacă ți s-ar întâmpla ceva și chiar nu văd mângâierea pentru oricare dintre noi dacă tu îți duci zilele temându-te pentru viața și siguranța ta... Poate ar fi mai bine să vinzi atelierul, n-ar fi greu să găsești o slujbă asemănătoare în Redruth sau Camborne – mai aproape de casă. Atunci ai fi...

– Nu renunț, insistă Drake.

Apoi nici unul dintre ei nu mai spuse nimic până ce nu ajunseră la fierărie. Sam nu vru să-l ajute pe fratele său să urce scările, ca nu cumva până a doua zi să rămână înțepenit și să nu mai poată să coboare. Îi aduse o carpetă și un pled. În bucătărie mai era o bucată de iepure fiert, iar el o încălzi și o servi cu cartofi și pâine de orz. Spre mulțumirea lui, Drake luă câteva înghițituri bune.

După ce terminară de mâncat, Sam strânse masa și spuse o rugăciune. Avea să rămână acolo în noaptea aceea, dar, înainte de a pune capul pe pernă, vru să afle ce avea de gând Drake. Hotărârea oarbă de a îndura strângând din dinți nu mai părea posibil de pus în practică. În afară de asta, persecuțiile puteau escalada. Îi spuse asta lui Drake.

– Da, este adevărat, încuviință Drake.

– Și Ross, și Demelza... Înțeleg, spuse Sam. Dar dacă nu îi amesteci în povestea asta...

– O să fac așa cum îmi propusesem să fac astăzi. O să merg să o văd pe doamna Warleggan.

– Atunci, vin cu tine. Dacă mergi singur, e ca și cum ai căuta-o cu lumânarea. Și ar putea fi chiar mai rău. Împreună...

– Nu... Nu te amesteca nici tu, Sam. O să găsesc altă cale de a o întâlni.

– Ce altă cale? Ar putea să iasă la plimbări călare, dar nu cred că ar fi prea încântată...

– Când se întoarce în Truro, mă voi duce și eu – o să mă întâlnesc cu ea acolo. Nu poate avea paznici într-o casă de la oraș.

– O să aibă lachei. Și ei ar putea să fie la fel de pușI pe rele.

– Nu mă vor cunoaște. Eu cred că va accepta să mă vadă. O să-i spun tot și o să-i cer ajutorul.

Sam cântări situația câteva clipe.

– Voi doi n-ați vorbit niciodată?

– Nu, niciodată.

– Era împotriva ta, din cauza lui Geoffrey Charles.

– Da, dar cu toate astea i-a permis să vină să mă viziteze toată vara trecută.

– De ce crezi că o să te ajute?

Drake se întoarse, cu mare durere și infinită răbdare și spuse:

– Am sentimentul că ea o să vrea să joace corect.

Capitolul 23

I

Familia Warleggan rămase la Trenwith până în a treia săptămână din aprilie. Între timp, multele răni ale lui Drake se vindecară. Tăietura adâncă de pe obrazul lui se acoperi cu o crustă, vânătăile de pe corp se estompară, iar el începu să meargă fără să șchioapete. Dar părea puțin probabil ca fața lui să mai fie vreodată ca înainte. Umflătura de la falcă refuza să se retragă, iar pe arcada stângă avea să-i rămână o cicatrice permanentă.

Demelza nu află nimic până în săptămâna următoare incidentului, iar atunci se înfurie teribil pentru că se putuse întâmpla așa ceva. Se tulbură la vederea lui Drake, mâhnită din cale afară de faptul că fratele ei cel mic nu părea să mai scape de ghinioanele care îl urmăreau încă de când o cunoscuse pe Morwenna. Îl taxă imediat atunci când el spuse că nu-i cunoștea pe cei trei bărbați care îl atacaseră și că nu i-ar recunoaște dacă i-ar mai vedea. Îi spuse că nu crede nici o iotă și îl întrebă fără ocolișuri dacă nu cumva avusese de-a face cu paznicii moșiei Warleggan.

– Eu am avut o experiență neplăcută cu ei odată, își aminti ea. Eram cu Garrick. Când Ross s-a întors acasă, s-a dus la Trenwith și l-a avertizat pe George că, dacă se mai întâmplă vreodată așa ceva, se va lăsa cu urmări grave pentru el. Eu am încercat să-l opresc pe Ross să se ducă acolo, adăugă ea. Nu mai voiam alte necazuri între familiile noastre. Dar el n-a ținut cont și tot s-a dus acolo.

– Nici *eu* nu-mi doresc alte necazuri, spuse Drake.

– Carevasăzică, ei au fost!

– Nu-ți spun.

– Asta nu face decât să înrăutățească situația.

– Ceea ce *vreau* să spun este să nu-i spui căpitanului Ross. Că au fost paznici sau vagabonzi, chiar nu mai contează acum. Dar va conta dacă îi spui că am fost rănit, pentru că va sări să tragă concluzii, exact așa cum faci și tu!

– Se prea poate să afle că ai fost rănit, indiferent dacă îi spun eu sau nu. Dar momentan e plecat cu voluntarii lui și nu se întoarce până vineri.

– Atunci, dacă află, spune-i că n-a fost nimic grav. Spune-i că m-am ales cu un cucui sau două și că n-a fost ceva serios.

– Dar dacă paznicii au fost de vină, și nu vagabonzii, se prea poate să se întâmple din nou!

– Nu și dacă voi avea eu grijă. Și o să am, Demelza!

Același vânt dinspre est, care continua să își facă de cap, sufla prin curte, creând mici vârtejuri de praf și cenușă și aprinzând tăciunii din vatră fără ajutorul foalelor. Demelza își strânse mantia pe trup și își scoase o șuviță de păr din gură.

– Aceste... persecuții...

– O să înceteze, eu așa cred.

– Cum? Ce o să le oprească?

Drake îi zâmbi, deși cam strâmb.

– Cu răbdare, surioară. Ții minte ce spune Sam întotdeauna: „Prin primejdii ascunse, capcane și moarte, Tu, Doamne, mi-ai netezit cu blândețe calea".

– Of, *Sam*... Îl iubesc enorm pe Sam – cum aș putea să nu-l iubesc? – dar nu e el omul care să le țină piept oamenilor răi. În afară de asta, el nu se gândește decât la suflet.

– Poate. Dar sper că nu voi avea nevoie de ajutorul lui – spiritual sau de alt fel. Am un fel de plan.

– Ce plan?

– Asta nu pot să-ți spun, surioară. Dacă eșuează, măcar nu va fi mai rău.

Demelza îl privi lung pe fratele ei. Se maturizase foarte mult în ultima vreme. Iar ei îi părea rău că o mare parte din farmecul acela tineresc, imposibil de redat în cuvinte, se risipise de-acum.

– Ai grijă de tine! îl sfătui ea. Dacă ți se mai întâmplă ceva, îi voi spune lui Ross, indiferent dacă tu vrei ca el să afle sau nu!

– O să am grijă!

II

Lui Drake îi fu ușor să afle în ce zi pleca spre Truro familia Warleggan. Imediat ce află, își puse la pachet niște pâine și niște brânză și plecă după ei. Acum, că domnul Warleggan avea un loc în Parlament, nu se putea ști cât anume vor rămâne în Cornwall, dar cel mai probabil aveau să petreacă măcar câteva zile în casa lor de la oraș înainte de a porni spre Londra.

Avusese dreptate. În dimineața următoare, când se duse acolo, o găsi pe Elizabeth acasă. Îi comunică numele lui fetei de la spălătorie care venise să-i deschidă la intrarea din spate, iar apoi și lacheului care își făcuse numaidecât apariția, cu un chip împietrit, ostil, încercând să-l intimideze din priviri. Drake întrebă numai dacă o putea vedea pe doamna Warleggan, fără să spună cu ce treburi venise. Bănuia că nu puteau să-l expedieze fără să o anunțe pe ea mai întâi, iar ea, înțelegând cine este vizitatorul ei, nu va refuza să îl primească, gândind că, probabil, prezența lui acolo ar fi putut avea o oarecare legătură cu Geoffrey Charles.

Elizabeth îl primi în sufrageria spațioasă de la primul etaj. Era îmbrăcată în alb, în stilul pe care îl aborda adesea: un corsaj simplu și o fustă dreaptă, amplă, strâmtă în talie, cu dantelă la gât și încheieturile mâinii; părea extrem de calmă și neatinsă de problemele vieții; cu toate că o văzuse de multe ori până atunci, fie la biserică, fie trecând călare pe lângă el, rămase impresionat, la fel ca majoritatea bărbaților, de frumusețea și aparenta ei tinerețe. Ea, pe de altă parte, nu-l văzuse decât de la distanță. La rândul ei, și Elizabeth rămase ușor impresionată: băiatul ăsta înalt, palid, cu ochi negri, cu chipul brăzdat de cicatrice, cu un ușor accent specific de Cornwall, cu atitudinea lui modestă, dar altfel calmă; existau anumite asemănări cu femeia pe care ea o antipatiza, dar la un bărbat tânăr acele trăsături arătau diferit. În timp ce vorbea, își aminti de comportamentul lui absolut scandalos față de verișoara ei, Morwenna, și de toate problemele pe care el le provocase între soțul și fiul ei. Și abia atunci pricepu tupeul lui intolerabil de a fi venit în fața ei.

Așa că nu ascultă mai deloc ce avea el de zis; își astupă urechile și se pregătea să sune din clopoțel ca să pună să fie dat afară. Apoi, fără să vrea, începu să-i ajungă la urechi câte o propoziție sau două. Ridică o mână:

– Sugerezi cumva – îndrăznești să sugerezi că... persecuția asta de care zici este opera servitorilor noștri?

– Ei bine, da, doamnă. Îmi pare extrem de rău să vă deranjez, dar cred cu tărie că dumneavoastră nu aveți cunoștință de asta. Dacă...

– *Eu* nu am cunoștință? Să înțeleg atunci că insinuezi că aceste lucruri se petrec la îndemnul domnului Warleggan?

– Nu pot spune asta, doamnă. Poate altcineva l-a pus pe domnul Coke să cumpere ferma de lângă mine și să-mi taie sursa de apă. Și Tom Harry, și Michael Kent, și Sid Rowe, cei care m-au bătut și m-au lovit cu picioarele până n-am mai știut de mine. Și sprânceana asta, doamnă. Și partea asta de nas pe care acum nu mai pot să respir...

– Și tu ce făceai când spui că te-au prins?

– Mergeam pe aleea către casa dumneavoastră, doamnă. Speram să vă văd și să vă propun să nu mă mai văd niciodată cu conașul Geoffrey Charles, dacă așa pot fi lăsat să-mi văd liniștit de viața mea în continuare.

Elizabeth se duse valvârtej către fereastră. Încă ar fi vrut să fie dat afară tânărul ăsta; și-ar fi dorit din tot sufletul să-i poată nega fiecare cuvințel și să-i pună eticheta de mincinos notoriu. Însă îi venea greu să facă asta, pentru că nu era convinsă că lucrurile chiar stăteau astfel. Cunoștea prea bine resentimentele lui George vizavi de faptul că băiatul primise în dar atelierul fierarului, dar și ranchiuna lui – dacă nu chiar gelozia – cauzată de faptul că Geoffrey Charles continuase să întrețină o relație de prietenie foarte apropiată cu Drake. George credea – sau părea să creadă – că Drake fusese în mod deliberat ajutat să se stabilească acolo, unde îi stătea lui ca un ghimpe în coastă, ca o provocare permanentă. De asemenea, mai știa și că paznicii primiseră instrucțiuni să fie duri cu toți cei pe care îi prindeau încălcând proprietatea.

Dar nu cu cei care veneau pașnici pe aleea principală, ca să se întâlnească cu ea! Se întrebă câtă încredere putea avea în Drake Carne. Poate venise aici cu gânduri rele. La urma urmei, avusese neobrăzarea să vină periodic la ei acasă cu două ierni în urmă, când nu erau acasă decât Geoffrey Charles și Morwenna. Obrăznicia nu trebuia încurajată. Se întoarse și se uită la el, întâlnindu-i privirea. Cât de bine se pricepea oare propriul ei fiu să judece oamenii? Acesta era tânărul în compania căruia Geoffrey Charles se simțea mai bine decât în compania oricărui alt băiat din ținut, de același rang cu el. Carne nu părea un mincinos arogant. Cum putea ști oare?

– Mai povestește-mi o dată, îl îndemnă ea. Totul, de la început. Când spui tu că au început persecuțiile astea?

El îi povesti din nou.

– Și ce dovadă ai?

– Mătușa Molly Vage – care stă mai la deal de mine – spune că a văzut niște bărbați distrugându-mi gardul când eu eram plecat de acasă. Bărbați de la Trenwith, spune ea. Îi știe după haine. Jack Mullet spune că e lucru știut de toată lumea: ce repar eu, bărbații de la Trenwith strică din nou. Nimeni nu vede – nimeni nu i-a văzut pe Tom Harry, Sid Rowe și Michael Kent în ziua aceea, dar mie mi-au rămas semne, care sunt și ele tot un fel de dovadă, doamnă. Dacă îmi dați voie, doamnă, sunt aproape trei săptămâni de atunci, dar se vede clar pe fața mea și, dacă îmi permiteți...

Bărbatul își descheie jacheta și își trase cămașa în sus, arătându-i lui Elizabeth vânătăile serioase, acum ușor estompate, din zona coastelor.

– Destul! spuse Elizabeth, rămânând fără aer. Ajunge! Mi se pare că mergi prea departe...

– Ce caută omul ăsta aici? tună în acel moment George Warleggan din cadrul ușii.

Drake se îmbujoră și își trase jacheta în jos, peste cămașa în dezordine.

George înaintă un pas sau doi în cameră, după care rămase pe loc, cu mâinile la spate.

– El este Drake Carne. A cerut să...

– Știu cine este. Cu ce drept a fost primit în casa asta?

– Tocmai îți spuneam. A cerut să mă vadă, iar mie mi s-a părut corect să aflu ce dorește. Elizabeth făcu apoi un semn din cap către Drake: Cred că ar trebui să pleci.

– Fără îndoială că va pleca, spuse George. Iar eu voi lăsa vorbă ca, dacă mai pune piciorul din nou în casa asta, să fie aruncat afară!

– Du-te acum, îl îndemnă Elizabeth.

Drake își umezi buzele:

– Vă mulțumesc, doamnă. Nu a fost intenția mea să dau dovadă de lipsă de respect... Regret, domnule. Nu am avut nici o clipă intenția să supăr sau să deranjez pe cineva.

Drake se îndreptă cu pași rari către ușă, trecând pe lângă George. Părea înalt, puternic și slab; însă nici măcar într-o situație ca asta nu își pierduse demnitatea.

– Așteaptă, spuse George.

Drake aşteptă. George sună din clopoţel. După câteva clipe, sosi un servitor.

– Dă-l afară pe omul ăsta, spuse George.

III

După ce plecase Drake, George ieşi pe urmele lui, fără să-i mai adreseze o vorbă lui Elizabeth. Nu se mai văzură până la ora cinei. Chipul lui George era împietrit, dar, înainte să fi ajuns cina la jumătate, el observă că expresia de pe chipul lui Elizabeth era încă şi mai rece. George comandase o trăsură pentru ora opt dimineaţa, aşa că astăzi trebuiau pregătite ultimele bagaje. În cele din urmă, când servitorii ieşiră din încăpere pentru câteva minute, George o întrebă pe soţia lui dacă terminase cu pregătirile.

– N-am mai făcut nimic încă de dimineaţă, răspunse Elizabeth.

– De ce, mă rog?

– Pentru că n-am să accept să mi se vorbească în faţa nimănui aşa cum ai făcut-o tu astăzi în prezenţa lui Drake Carne!

– Bine, dar abia dacă ţi-am adresat un cuvânt! Însă lui Drake Carne n-ar fi trebuit să i se permită să intre în casa asta!

– Dă-mi voie să decid eu asta!

George ridică sprâncenele. Abia acum înţelegea cât de mânioasă era soţia lui.

– Şi mă rog ce avea de zis impertinentul ăla?

– Că tu ai încercat să îl alungi de la atelierul lui.

– Şi tu crezi asta?

– Nu, dacă îmi spui tu că nu e adevărat.

– Nu este cu totul neadevărat. Prezenţa lui acolo este o sfidare pe faţă! Şi, după cum poţi constata, asta i-a permis să păstreze relaţia de prietenie cu Geoffrey Charles.

– Şi în cazul ăsta tu chiar trebuie să recurgi la... la presiuni? Să-i tai sursa de apă, să-i strici gardurile pe care le-a construit, să ameninţi oamenii din sat care îi sunt clienţi obişnuiţi?

– Dumnezeule mare! Eu nu cunosc *detaliile*! Detaliile sunt problema altora. E foarte posibil ca aceşti „alţii" să fi depăşit cu mult limitele pe care le-am comunicat eu verbal!

Elizabeth se şterse la gură cu şervetul, conştientă de indignarea care mocnea în ea şi încercând doar parţial să şi-o stăpânească.

– Dacă ai impresia că ești prea important pentru detalii, George, nu ești oare la fel de important pentru a te deda la șiretlicuri meschine ca să intimidezi un biet tânăr care s-a întâmplat să te enerveze la un moment dat?

– Văd că fratele Demelzei are darul de a fi foarte convingător, comentă George.

Folosirea numelui Demelzei fusese deliberată, George dorind astfel să îi stârnească vechile antipatii, să-i amintească de multe alte lucruri.

– Și chiar trebuie, continuă Elizabeth netulburată, chiar este nevoie să ai bătăuși angajați pe proprietatea noastră, care să bată un tânăr până îl lasă fără simțire și care îl desfigurează, probabil pe viață?

El luă o tartă, o rupse și băgă un colț în gură.

– Nu știu nimic despre asta. După cum ar trebui să știi deja, eu nu cred în violență. Care-i povestea pe care ai auzit-o?

Ea repetă povestea, urmărindu-l atent.

– Mai mult ca sigur punea ceva la cale, spuse George. Ăsta e adevărul. El a fost cel care a adus broaștele înapoi în iazul nostru, ca să știi.

– A spus el asta?

– Crezi că ar face-o vreodată? Dar există suficiente dovezi. Nu am absolut nici o îndoială că venise chitit să facă ceva rău atunci când l-a prins Tom Harry. E un tânăr impertinent care, fără îndoială, a știut să-și apere cauza în fața ta.

– Dar chiar presupunând că venise la *braconaj,* Harry tot nu are dreptul să îl trateze așa!

– Dacă este adevărat, o să am o discuție cu el.

– Asta e tot?

– Ce altceva ai prefera?

– Ar trebui să fie concediat!

– Pe baza dovezilor acelui individ?

– Ar trebui să te interesezi mai îndeaproape. Cred că faci o mare greșeală, George!

– În ce sens?

– Eu... am locuit la Trenwith aproape jumătate din viața mea de până acum. Nu am fost fericită cu Francis, după cum bine știi; dar familia Poldark a trăit aici două sute de ani. Aveau reputația că se preocupă de binele oamenilor din sat. Tu ești altfel. Nu mă opun dorinței tale de a avea mai multă intimitate, hotare mai bine definite,

de a-i ține la distanță pe oamenii din sat. Ăsta e felul tău de a fi. Sunt soția ta, prin urmare a devenit și felul meu de a fi. Dar... cu siguranță nu-ți dorești să trezești antipatii, să-ți atragi ura lor. Iar Tom Harry și bătăușii lui tocmai asta vor face, dacă nu te descotorosești de ei. Nu te întâlnești cu ei decât atunci când ne petrecem vacanțele acolo. Dar oare cum se poartă ei atunci când noi nu suntem prezenți? Cum l-au tratat ei pe prietenul lui Geoffrey Charles? Îți imaginezi ce ar simți Geoffrey Charles dacă ar afla de asta? Ce fel de prietenie crezi că o să legi tu cu el, cum aș putea eu măcar să sper să restabilesc prietenia dintre fiul și soțul meu, dacă se pot întâmpla lucruri de genul ăsta? Dacă nu la cererea ta directă, cu siguranță din cauza faptului că te mulțumești doar cu niște reproșuri blânde după aceea! Spune-mi, George. Spune-mi!

El nu mai apucă să-i răspundă, fiind întrerupt de un servitor care venise să taie fitilul ars al lumânării și de un altul, care venise să le servească brandy. Rămaseră acolo, așezați de o parte și de alta a mesei, într-o tăcere furioasă, încordată, privirile lor întâlnindu-se peste luminile pâlpâitoare. Servitorii păreau să se perinde prin încăpere într-o succesiune nesfârșită, unul intrând, altul ieșind. Elizabeth refuză paharul cu brandy și se ridică de la masă. George se ridică odată cu ea, rămânând politicos în picioare până ce ea părăsi încăperea. Apoi se așeză din nou, înconjură paharul cu palmele, încălzind băutura și agitând-o în pahar, pentru a-i elibera aroma. Înțelese că în aer plutea amenințarea unei crize în relația sa cu Elizabeth.

IV

Încheiară discuția în dormitorul ei. George intră și o găsi periindu-și părul. Era rutina ei de fiecare seară, pe care refuza s-o lase în grija vreunei servitoare. Își peria părul ușor, ritmic; asta avea un oarecare efect soporific asupra ei, pregătind-o de somn. Se plângea întotdeauna că îi cade părul; în fiecare seară, fire subțiri de păr rămâneau agățate de perie după ce termina. Dar probabil ritmul în care îi creșteau fire noi era același, pentru că părul ei nu era deloc mai rar. Și nici nu-și pierduse prea mult din strălucire până în acel moment.

Bărbatul îi spuse cu o politețe controlată:

– Bagajele tale tot nu sunt gata. Polly spune că nu i-ai dat suficiente instrucțiuni pentru a se ocupa ea de ele.

– Așa e. Nu i-am dat.

– Pot întreba de ce?

– Pentru că nu mi se pare înțelept să vin cu tine mâine.

El închise ușa în urma lui și luă loc pe un scaun, puse picior peste picior, aplecându-se ușor de umeri, luând atitudinea aceea specifică pentru momentele în care avea un conflict de rezolvat. Așa cum stăteau acum, ea era cu spatele la el, dar fiecare dintre ei putea vedea chipul celuilalt în oglindă.

– Și ce crezi că rezolvi dacă rămâi?

– Se pare că ne tot îndepărtăm unul de celălalt – în comportament, în compasiune, în înțelegere. Prin urmare, poate că e mai potrivit să stăm departe unul de celălalt și în fapt.

– Și toată... Toată starea asta în care te afli acum... E în totalitate rezultatul vizitei unui puști răzbunător?

– Nu, spuse ea abia șoptit. Doar o picătură – știi tu – picătura care umple paharul.

– Și găsești că perspectiva lui asupra lucrurilor este mai ușor de acceptat decât a mea?

– Câtuși de puțin! Dar venirea lui aici, ceea ce a avut el de spus, indică întocmai diferențele de opinii, barierele care și-au făcut loc între noi.

– Mai explică-mi o dată! Sugerezi că viața noastră împreună se clatină din cauza tipului de servitori pe care îi angajez, a regulilor pe care le stabilesc în relația cu ei, a restricțiilor pe care le impun în ceea ce privește accesul liber și neîngrădit al tuturor pe proprietatea mea... a ta. Asta este cauza actuală a supărării tale. Acum spune-mi și restul!

Ea se opri din periat, coborî privirea pe măsuța de toaletă, apoi o ridică din nou ca s-o întâlnească pe a lui în oglindă.

– Dacă mă întrebi pe mine, căsnicia noastră se clatină din cauza suspiciunilor și a geloziei.

– Ăsta e un atac împotriva mea, nu împotriva servitorilor mei.

– Of, *George!* ... Servitorii tăi nu sunt decât un *simptom.* Nu-i așa? Dacă nu recunoști asta, nu avem un punct comun nici măcar pentru *ceartă.* Antipatia asta a ta pentru Drake Carne... Știu tot ce ai de zis împotriva lui. Nici mie nu-mi place băiatul ăsta și nu e nimic ce mi-aș dori mai mult decât să scap de el. Dar asta, persecuția asta meschină – ba chiar mai rău decât atât – oare ea nu pornește mai degrabă din faptul că el este fratele Demelzei și, prin urmare, cumnatul lui Ross?

– Ah, spuse George, depărtându-și picioarele. Chiar mă întrebam când o să ajungem la asta.

– La ce?

– Spui că antipatia mea față de Carne izvorăște din faptul că este cumnatul lui Ross. Oare încrederea ta în ceea ce spune el, faptul că-l aperi împotriva servitorilor mei nu își au originea în aceeași sursă?

Elizabeth puse peria jos. Inima îi bătea atât de tare, de parcă trebuia să pompeze un lichid mult mai vâscos decât sângele.

– Tocmai spuneam că viața noastră împreună se clatină din cauza suspiciunilor și a geloziei. Nu cumva exact asta îmi confirmi în acest moment?

– Crezi că îl suspectez pe Ross, că sunt gelos pe el?

– Bineînțeles. Bineînțeles! Nu ești? Nu asta te roade, nu îți macină toate succesele, nu îți otrăvește viața de familie, nu transformă toate realizările tale în amărăciune?

– Și vrei să spui că toate suspiciunile mele sunt lipsite de temei?

Ea se întoarse să-l privească în ochi, cu părul atârnându-i pe umeri.

– Spune-mi care sunt acelea, iar eu îți voi răspunde.

Un fior de mânie străbătu trupul lui George.

– Cred că încă îl mai iubești pe Ross.

– Și asta nu e tot! Nu doar asta te preocupă!

– Nu e suficient?

– E *mai mult* decât suficient! Presupun că ăsta e motivul pentru care pui să fiu urmărită atunci când sunt în Truro, spionată de creaturile alea ale tale, ca și cum aș fi vreo criminală bănuită de nu știu ce crimă odioasă, fără să existe suficiente dovezi în privința asta! Ca nu cumva să mă întâlnesc cu Ross în nu știu ce colț întunecat! Ca nu cumva să punem la cale cine știe ce întâlnire amoroasă! Cu siguranță e destul! Elizabeth se ridică în picioare. Vocea ei cedă. Își duse mâna la gât, ca și cum căuta un sprijin pentru a recăpăta controlul. Dar asta nu e tot! adăugă ea. Vrei să... să te ajut eu să spui și restul?

În acest moment, prudența lui nativă, bunul lui simț mercantil îl făcură să rămână ferm pe poziții, însă fără a face nici măcar un pas mai departe. Nu era încă pregătit să le dea glas celor mai negre bănuieli ale sale, cu prețul de a o pierde. Situația scăpa treptat de sub control. Nu era obișnuit să lase emoțiile să preia controlul. Știa instinctiv cum să rezolve o criză de afaceri obișnuită, dar nu și așa ceva. Nu acest gen de criză, cu o femeie. Era ca într-o cursă foarte strânsă.

Se ridică în picioare.

– Ajunge! spuse el, reușind să-și stăpânească vocea. Am spus destule. Putem să reluăm discuția de dimineață, când ne vom mai veni în fire.

– Nu, spuse ea, la fel de ferm. Dacă mai există ceva de spus, trebuie să fie spus în seara asta!

– Ei bine, uite, fac o învoială cu tine, propuse el. Vino cu mine mâine, așa cum am stabilit, iar eu îi scriu lui Tankard înainte să plec, lăsându-i instrucțiuni potrivit cărora toate hărțuielile împotriva lui Carne trebuie să înceteze imediat. Alte probleme, alte dispute pot fi rezolvate și mai târziu.

– Nu, spuse ea din nou. Nu există „mai târziu", George. Acum e cel mai târziu posibil.

El se îndreptă spre ușă, dar ea îi aținu calea. Buzele ei erau lipsite de culoare. Uitând brusc de toate bunele intenții, bărbatul ridică mâna s-o lovească. Ea nu avu nici măcar o tresărire.

– De ce-ți tratezi copilul ca și când nu ar fi al tău? întrebă ea.

– Pe Valentine?

– Pe Valentine.

El își umezi buzele.

– Este?

– Cum ar putea fi al altuia?

– Asta tu va trebui să-mi spui.

– Și dacă o fac?

– Dacă o faci?

– O să mă *crezi?* Vei crede măcar pentru o secundă că ți-am spus adevărul, din toată inima mea? Nici vorbă! De-asta spun că gelozia te mănâncă de viu! De-asta spun că viața noastră împreună a devenit *imposibilă!* Trebuie să se sfârșească! Și o să se sfârșească în seara asta!

El lăsă mâna jos și o privi lung, cu voința tot mai scăzută a unui taur întărâtat:

– Trebuie să-mi spui, Elizabeth! Trebuie să-mi spui! *Trebuie* să-mi spui!

Ea ezită, se răsuci pe călcâie și se duse în budoarul ei, cu părul despletit fluturând în curentul creat de propriile ei mișcări. Pentru o clipă, el crezu că ea pusese capăt acelei scene, că terminase cu el pentru totdeauna și că urma să îl părăsească – el rămânând astfel fără de cea mai de preț comoară pe care o avusese vreodată. Dar Elizabeth

se întoarse la fel de repede cum dispăruse. Avea în mână o Biblie. Veni lângă el și puse Biblia pe masă.

– Așa, începu ea. Ascultă aici, George! *Ascultă*, îți spun! Jur pe această Biblie, ca o creștină credincioasă ce mă aflu și cu speranța mântuirii de pe urmă, că nu mi-am oferit niciodată, *niciodată* trupul de bunăvoie unui alt bărbat, cu excepția primului meu soț, Francis, și a ta, George. E suficient acum? Sau poate crezi oare că nici măcar jurământul meu nu e suficient ca să te convingă?

Urmă un lung moment de tăcere.

– Asta e, spuse ea, cu lacrimile începând, în sfârșit, să-i curgă pe obraji. Eu am terminat. Știu deja că nici măcar asta nu e de ajuns – o pierdere de vreme! O să plec la Trenwith de dimineață. Putem ajunge la o înțelegere – o despărțire de comun acord. Eu pot să merg să locuiesc cu părinții mei. Tu poți face ce dorești. Aici s-a sfârșit totul...

– Nu trebuie să lăsăm lucrurile să ne scape de sub control, spuse el cu vocea îngroșată. Elizabeth, ascultă-mă... În sufletul bărbatului se dădea o adevărată luptă. Dacă am greșit..., mai spuse el.

– *Dacă!*

– Ei bine, da! Da! Dacă ceea ce spui... Trebuie să-mi lași timp să mă gândesc...

Tuși, încercând să își dreagă vocea.

– La ce să te gândești?

– Bineînțeles... Cred ceea ce îmi spui... Normal că te cred. Probabil am fost puțin nechibzuit... Poate m-am lăsat puțin pradă nebuniei. Suspiciunile și gelozia, așa cum spui și tu, au fost cauza...

Femeia aștepta.

– Dar tu știi..., continuă el.

– *Ce* știu eu?

– Suspiciunile și gelozia – tu le poți condamna, și pe bună dreptate, dar, în felul lor distorsionat, ele sunt o măsură a respectului meu. Așa este. Poate tu nu crezi asta, dar este *adevărat*. Dragostea... dragostea poate deveni foarte posesivă atunci când se simte amenințată. Cu atât mai mult atunci când obiectul amenințării îți este... îți este mai drag decât viața însăși. O, da, se grăbi el să adauge, văzând că ea vrea să îl întrerupă. E simplu să spui că un om nu oferă iubire din lipsă de încredere. Dar natura umană nu e atât de lipsită de complexitate...

Ea se întoarse pe jumătate. El o urmă.

– *Uite*, spuse el. Intensitatea sentimentelor mele față de tine produce o înfrigurare ostilă, căreia nici o garanție – nici o garanție obișnuită, vreau să spun – nu-i poate pune capăt. Nu plânge...

– Cum aș putea să n-o fac? îl fulgeră ea cu privirea. De luni în șir – și mai bine, chiar – asprimea ta înverșunată, josnică, răceala ta față de mine și față de fiul tău...

– Va înceta, spuse el, gâtuit de o emoție profundă, uitând pentru moment de prudența lui obișnuită. Chiar de acum. Din seara asta. Nu e prea târziu. După asta, o putem lua de la capăt.

– În seara asta! îi aruncă ea disprețuitor. Poate că asta simți în seara asta! Dar mâine? Poimâine? O vom lua de la început! Eu nu pot... Nu vreau să mai continui așa!

– Nici eu. Așa va fi. Îți promit, Elizabeth. Ascultă-mă! Nu plânge...

Ea refuză batista lui cu un gest și își șterse lacrimile pe mâneca de la cămașa de noapte. Se duse înapoi la măsuța de toaletă, ridică agitată peria, după care o puse la loc.

– Eu nu *vreau* să te părăsesc, spuse ea. Chiar nu-mi doresc asta. Tot ce am spus atunci când ne-am căsătorit rămâne valabil și astăzi. Ba chiar mai mult decât atunci. Dar te voi părăsi, George. *Jur* că o voi face, dacă vreodată se mai...

– N-o vei face. Pentru că n-o să mai fiu niciodată așa. Se duse din nou după ea și, riscând, o sărută pe creștet; însă ea nu se feri.

– Ei bine, spuse ea. Am jurat pe Biblie. Mai mult decât atât nu pot face. Jură, deci, și *tu* pe Biblie. Să nu mai pomenești niciodată, să nu aduci vorba, să nu nutrești gânduri, suspiciuni otrăvite...

– Ți-o jur, spuse George, luând Biblia din mâna ei. Încă era purtat de emoția puternică. Niciodată în viața lui nu fusese atât de tulburat. A doua zi, în ciuda jurământului pe care tocmai îl făcea, și întocmai cum anticipase ea, avea să se gândească din nou la asta. Dar probabil n-o va mai face niciodată în același fel. Nu trebuia, nu avea voie, pentru că nu mai lipsise mult. Carevasăzică, Valentine, la urma urmei... Era convins de jurământul ei. Cu convingerile ei religioase, tăcute, dar ferme, era de neconceput că și-ar fi pus vreo clipă în primejdie salvarea sufletului, ținând cu mâna pe Biblie, chiar dacă prin asta urmărea să-și salveze căsnicia. Așa că emoția pusese stăpânire pe el de două ori. Proximitatea pierderii și imensitatea câștigului. Până și el avea ochii umezi. Încercă să spună ceva, dar vocea îl trădă și nu mai reuși să spună nimic.

Ea se sprijini de el, iar el o înconjură cu brațele și o sărută.

Capitolul 24

I

Pe măsură ce umbrele morții acaparau tot mai multe teritorii în jurul Angliei, umbrele verii sosite de timpuriu se scurtau, iar soarele urca în înaltul cerului. Izbucniseră noi revolte pe mare, cu mult mai grave decât primele; pe multe nave, echipajele își aruncau ofițerii în temniță și cele mai multe arborau steagul roșu; o revoluție engleză, similară cu cea franceză, era pe punctul de a izbucni, în timp ce o flotă olandeză cu 30 000 de soldați se adună la Texel, pregătindu-se de invazie. Până și regimentul de gardă părea pe punctul de a cuceri Turnul Londrei și Trezoreria.

Vremea însăși se îndreptă – o vreme perfectă pentru invazie. Iar viața cotidiană continua ca de obicei: fermierii aveau grijă de animalele și de recoltele lor, minerii săpau după minereu; oamenii tropăiau prin piețe după cele necesare, cumpărând tot mai puțin și cheltuind tot mai mult; doamnele se plângeau de căldura neobișnuită; în comitate era criză de apă; marea plescăia lovind docil coasta, abia ridicând în aer câțiva stropi; pescarii își curățau plasele și se pregăteau pentru sezonul sardinelor. Bâlciul din Sawle urma să aibă loc curând și, în ciuda faptului că războiul bătea la ușă, urma să aibă loc procesiunea obișnuită, curse, concursuri de atletism; Tholly Tregirls organiza meciuri de lupte. Jeremy Poldark făcuse, în sfârșit, pojar și îl dăduse mai departe și surorii sale, dar amândoi aveau simptome ușoare, fără complicații. Dwight Enys părea să se fi recuperat în totalitate, dar, de data asta, Caroline nu se simțea bine. Demelza spera că nu din cauza frustrării.

Frustrările lui Ross, deși de o altă natură, continuară să-și spună cuvântul. Nu era nici o plăcere, îi spunea el Demelzei, să fie la comanda unei adunări de pierde-vară. Cu toate acestea, dacă părăsea regimentul voluntarilor și se alătura celui al apărătorilor[1], ar fi putut fi mutat oriunde în Anglia, în orice clipă, și ar fi fost astfel nevoit să lase în urmă nu doar mina și afacerile, dar și soția și copiii, care

[1] În original, *The Fencibles* – regimente civile reunite în Regatul Unit și în coloniile britanice în vederea apărării împotriva invaziilor din timpul războaielor ce au amenințat Marea Britanie în secolele XVIII-XIX (n.tr.)

ar fi rămas lipsiți de apărare. Dacă soseau francezii, olandezii sau spaniolii, puteau alege să debarce inclusiv pe această coastă, așa că Ross prefera să fie prin preajmă, ca să îi primească așa cum se cuvine.

Dacă *trebuia* să plece din Cornwall, atunci era cel mai bine să se întoarcă în armata propriu-zisă. În acel moment, în condițiile în care jumătate din forțele navale erau în plină rebeliune, armata se bucura dintr-odată de o simpatie deosebită.

– Ba mie nu mi-ar părea deloc simpatică opțiunea asta, era tot ce avusese Demelza de spus. Nici n-au trecut bine doi ani de când te-ai întors din ultima aventură.

Așadar, vară. În Cornwall, atunci când vremea este frumoasă și caldă și dă semne că va rămâne așa un timp, marea capătă o nuanță albăstrie, precum coaja de ou. Nu mai are nimic din culoarea strălucitoare a cobaltului din perioadele în care se întețește vântul din nord-vest, nici verdele transparent, ca de dantelă, specific în vremea brizelor dinspre est. Acum nu se simțea nici o adiere, briza nu se făcuse simțită deloc câteva zile la rând, ca și cum peninsula devenise un vas cu trei punți, în acalmie, aerul încălzindu-se pe măsură ce soarele ardea tot mai tare. Copacii strâmbi stăteau acum în aceleași poziții gheboșate, ferindu-se parcă de un stăpân care se făcuse brusc nevăzut. Iarba era nemișcată, mirosurile deveneau tot mai înțepătoare, fumul se ridica în aer în spirale lenețe.

Într-o zi de iunie, după ce Ross plecase către Falmouth – urma să se întâlnească cu comandanții militari și să rămână peste noapte la Verity – Demelza duse copiii la un bazin format la malul mării, lângă Damsel Point, unde se scăldară împreună în adâncimile răcoroase, de un verde precum smaraldul, după care pescuiră creveți și alte creaturi fascinante care țâșneau ca niște săgeți printre alge și anemone de mare.

Adâncimi, desigur, era prea mult spus. În copilărie, Demelza nu văzuse marea decât de la distanță și, deci, nu învățase niciodată să înoate. Ross ar fi învățat-o de mult, numai că valurile puternice care scăldau constant plaja Hendrawna făceau orice încercare aproape imposibilă. Așadar, bazinul ei era numai suficient de adânc pentru ca Jeremy să poată înota în el și destul de puțin adânc pentru ca Clowance să evite să se scufunde complet. Iar Demelza intră și ea puțin într-un bazin ceva mai adânc din apropiere și, spre marea ei satisfacție, reuși să ajungă pe malul opus fără să se înece.

Era încă devreme, abia zece, când se întoarseră acasă, râzând și radiind. Câțiva nori rătăciți, cu tivuri de ceață, prinseseră contur

ici-colo, pe cer. Dar cine i-ar fi putut lua în serios? Cât de curând, aveau să se lase intimidați de valul de căldură generală. Cei doi copii fugiseră în casă țipând; pentru că nu le ajungea baia scurtă de dimineață, plecau acum din nou către plajă, împreună cu copiii familiei Martin și doi dintre cei ai familiei Scoble, în grija Enei Daniel, să construiască un mare zid de nisip în calea fluxului care se apropia. Demelza scosese un scaun de răchită la umbra liliacului bătrân de lângă ușa de la intrare, iar acum își descurca șuvițele încâlcite din părul umed, când văzu doi călăreți apropiindu-se pe firul văii.

Recunoscând imediat vizitatorul, parțial cu ochii, parțial din instinct, se ridică, intră valvârtej în casă și își schimbă halatul larg, cu țesătură în diagonală, pe care îl avea pe ea, cu o rochie lejeră, dar decentă, din in verde. Apoi coborî înapoi în salon și apucă să facă rapid puțină ordine, până când Jane intră să o anunțe de sosirea unui domn.

Hugh Armitage însoțit de un îngrijitor de cai. Hugh, îmbrăcat într-o jachetă de călărie, cu partea din spate mai lungă, pantaloni negri bufanți și purtând cizme de călărie. Lavaliera era legată lejer și nu purta vestă. Părea mai în vârstă și mai puțin atrăgător. Dar apoi zâmbi și se aplecă să îi sărute mâna, iar atunci Demelza pricepu că puterea lui de atracție era neschimbată.

– Demelza! Ce noroc să te găsesc acasă! Și ce bucurie să te văd din nou! Ross e acasă?

– Nu – pentru moment. Ce surpriză să vii aici! Nu știam...

– Am ajuns la Tregothnan abia luni. Am venit aici imediat ce s-a ivit prima ocazie.

– Ești în permisie?

– Da... într-un fel. Să spunem că da. Tu ce mai faci? Cum o mai duci?

– Suntem toți bine, mulțumesc... Se priviră unul pe altul, nesiguri: Te rog, ia loc! Te servesc cu ceva?

– Deocamdată nu, mulțumesc. Sunt... Deocamdată nu am nevoie de nimic.

– Atunci... Poate servitorul tău? Poate niște bere sau niște limonadă?...

– Sunt convins că i-ar plăcea. Dar nu-i nici o grabă. Bărbatul așteptă până ce se așeză ea, apoi se așeză și el, pe marginea unui scaun. Deși era bronzat, Demelzei i se păru că nu arată prea bine. Sau poate că de vină era doar tulburarea din privirea lui atunci când se uită la ea.

– Ce fac unchiul și mătușa ta?

– Iartă-mă, spuse el. Am uitat de bunele maniere. Într-adevăr, când te văd pe tine uit de toate. Îți transmit cele mai bune gânduri. Mătușa mea ar fi venit cu mine astăzi, cu ambii copii, hotărâtă să vă ceară să vă îndepliniți promisiunea; dar John-Evelyn – cel mai mic dintre ei – a făcut un acces de febră, iar doamna Gower a decis că nu e sigur să-l scoată în lume. Ar fi trebuit, știu, să mai amân cu o zi sau două, dar vremea e atât de frumoasă zilele astea, încât mi-era teamă să nu ratez ocazia.

– Ross e plecat doar de câteva ore; o să-i pară rău că a ratat vizita ta... Promisiunea noastră, zici? Despre ce e vorba?

– Ross ne-a invitat – amândoi ne-ați invitat – să venim aici într-o zi vara asta, ca să vedem focile.

– Ah..., zâmbi Demelza. Doamne, mă *gândeam* eu că despre asta era vorba... Ce păcat!

– El când se întoarce?

– Este... Probabil nu sosește înainte de căderea nopții. Nu sunt sigură.

Demelza n-ar fi vrut ca Hugh să creadă că Ross e prea departe.

– Atunci, poate altă dată... Dar e așa o mare bucurie să te văd... Toate amintirile mele au prins din nou viață! E ca și cum aș fi descoperit o oază în mijlocul unui deșert fără speranță.

– În deșert nu există oare acele... Cum le spune? Miraje?

– Nu râde de mine, spuse el. Nu de la bun început. Nu până nu apuc să mă obișnuiesc din nou cu imaginea ta.

Răspunsul lui o tulbură. Încruntă o sprânceană și îi spuse mâhnită:

– Nu e oare râsul o cortină pe care o tragi ca să acoperi alte sentimente? Normal că și eu mă bucur să te văd, Hugh. Dar e o zi de vară și găsesc că e mai potrivit să fim veseli decât romantici. Nu stăm mai bine afară, să discutăm puțin la umbră? Ca să-l poți trimite pe bietul tău servitor în spate, la grajduri, să deșeueze caii și să se odihnească, astfel încât să se învioreze pentru drumul de întoarcere.

Așa că ieșiră afară – el puțin stângaci, ca și cum ar fi făcut eforturi să-și învingă o anumită rigiditate a trupului; mai luară cu ei un scaun, ea luă un evantai, iar Jane le aduse oranjadă rece din cămară; și își continuară o vreme acea conversație agreabilă.

El îi spuse că permisia lui era pe o perioadă nedeterminată și nu știa deocamdată cât avea să se prelungească. Îi povesti despre munca lui, dar și despre lupta scurtă, dar sângeroasă, în care fusese

implicat, și care durase o singură oră din cele nouă luni pe mare. Slavă Domnului, se părea că revoltele din Nore, Plymouth și de aiurea se încheiaseră! După zile întregi în care soarta țării atârnase în balanță, un vapor după altul coborâseră steagurile roșii și le îngăduiseră ofițerilor lor să preia din nou comanda. Căpeteniile răsculaților fuseseră arestate și urmau să fie judecate așa cum se cuvine. Multe dintre revendicări aveau să fie îndeplinite.

– Sunt perfect de acord cu plângerile care au fost făcute, spuse Armitage. Marina este *extrem de* neglijată și este tratată tot timpul absolut *rușinos!* Multe dintre legile ei sunt demodate de secole întregi! Dar pe ticăloșii ăia din Nore i-aș atârna bucuros de vergă cu mâna mea!

– Pari foarte sever, observă Demelza.

– Războiul însuși este o chestie severă, dacă pot spune așa. Luptăm pentru propriile noastre vieți și nu știu cum am putea ieși învingători. Țara asta pare să-și fi pierdut încrederea în ea, pare că nu mai e dispusă să lupte pentru principiile în care credea la un moment dat. Ca națiune, suntem leneși sau adormiți de-a dreptul! Bărbatul făcu o pauză și mușchii i se relaxară: Dar de ce te tulbur eu cu astfel de gânduri? Doar pentru că te consider prea inteligentă ca să te mulțumești cu vorbăria goală. Povestește-mi mai bine ce ai mai făcut de când ne-am văzut ultima oară.

– Asta chiar ar fi vorbărie goală.

– Ei bine, eu sunt încântat să ascult orice ai avea tu de zis. Simplul fapt că stau aici mă face fericit oricum.

Demelza începu să povestească despre unul sau două lucruri, dar nu în stilul ei fluent, caracteristic. De regulă, îi venea foarte ușor să discute, indiferent de nivel, dar nu și acum, și se bucura de orice întrerupere cauzată de hohotele de râs sau de vocile copiilor care se auzeau din spatele casei.

– Sunt copiii mei și unii dintre prietenii lor, îi explică ea. Se duc să construiască un zid imens de nisip în calea fluxului.

– Și tu voiai să pleci cu ei?

– Nu, nu. Au pe cineva cu ei, care să le poarte de grijă. Mai devreme i-am dus la bazin, să se scalde.

Bărbatul se ridicase iar acum mijise ochii, privind atent către plajă.

– Să înțeleg că vine fluxul, în cazul ăsta?

– Da. La scurt timp după miezul zilei începe să urce. Dar nu este nivelul maxim. Aici, fluxul atinge nivelul maxim pe la cinci după-amiaza.

Pentru un timp, se lăsă tăcerea. Demelza privi o albină care se hrănea dintr-o floare de liliac. Abia se târa, cu picioarele grele ca după o beție zdravănă, de la o stamină la alta, asemenea unui soldat gras, care duce cu el prea multă pradă. Florile abia trecuseră de perioada lor de înflorire maximă, dar parfumul lor stăruia greu în aer.

– N-am putea merge astăzi într-acolo? întrebă el.

II

Privind în urmă, își amintea destul de bine toate argumentele oarecum haotice pe care le invocase împotriva rugămintii lui. Deoarece creierul ei fusese blocat de o emoție neașteptată, nu reacționase suficient de rapid încât să înțeleagă că nu era nevoie de nici un argument la o asemenea sugestie: un simplu refuz politicos ar fi fost de ajuns. În loc de asta, inventase o serie de scuze, una mai penibilă decât alta, în opinia ei, pentru ca, în cele din urmă, în fața soluțiilor pe care le propunea el la fiecare scuză a ei, să se trezească spunând:

– Păi... cred că putem.

Pe drumul de coborâre către Golful Nampara, cu pârâul aproape secat clipocind abia auzit lângă ei și însoțiți de servitorul cel înalt care cără solemn vâsle și furcheți, Demelza se întreba dacă fusese într-adevăr lipsit de cuviință din partea ei să accepte sugestia lui. Manierele aristocraților reprezentau un subiect cu care ea nu era pe deplin familiarizată. Ross probabil nu avea să fie încântat atunci când urma să afle. Nimeni altcineva nu conta. Dar ce putea fi oare rău în asta? Chiar și în lipsa servitorului cel înalt, focile erau ele însele niște însoțitoare suficient de bune.

– De ce e apa pârâului atât de roșie? vru să știe Hugh.

– Din cauza spălării minereului, la mină.

Când ajunseră însă la mica plajă acoperită de pietriș și scoaseră șalupa din grota în care era adăpostită, după care o târâră până la mal, Demelza constată că cel puțin servitorul nu avea să îi însoțească.

– O să fim plecați mult timp?

– A... cam vreo oră. Nu se știe niciodată sigur. S-ar putea să nu întâlnim nici una în jur.

– Atunci, așteaptă aici, Mason. O să am nevoie de ajutorul tău să aduc barca iar la mal.

– Da, domnule.

– A, pot face eu asta, spuse Demelza. Am tras-o singură la mal și înainte.

– Mason poate aștepta la fel de bine și aici, nu neapărat acasă, spuse Hugh.

– Nu mai bine vine cu noi, ca să vâslească?

– Nu... Dacă îmi dai voie, o să vâslesc eu.

Demelza ezită.

– E o plăcere atât de rară să discut cu tine, încât m-aș bucura să am privilegiul intimității, explică el.

– A, bine atunci...

Obișnuită să se urce singură în barcă, desculță și udă până la genunchi, i se păru oarecum amuzant să fie ajutată să urce de cei doi bărbați, care o țineau ca pe un obiect de porțelan. Se așeză în spatele bărcii și își legă părul cu o eșarfă verde din mătase atunci când fură împinși de la mal.

Marea dansa cu unduiri line în jurul lor, în soare. Hugh își scosese jacheta cea lungă și vâslea acum în cămașă. Avea antebrațele palide și câteva fire răzlețe de păr închis la culoare de-a lungul lor. Când îl văzuse pentru prima oară la Tehidy, i se păruse că are chip de uliu, dar ascuțimea trăsăturilor lui aducea cu ceva mai puțin prăduitor; oasele fine erau prea delicate, forma feței era mai degrabă aristocrată decât agresivă. Acum, în barcă, nu purta pălărie, iar părul lui era legat la spate cu o panglică.

Barca avea un catarg și o mică pânză care putea fi ridicată, dar astăzi singura adiere era creată de trecerea lor prin apă. Hugh începu în scurt timp să transpire și chiar și Demelzei îi era cald, deși era îmbrăcată atât de sumar.

– Lasă-mă să vâslesc și eu puțin, spuse ea.

– Ce face? zâmbi el. N-aș putea să te las să faci asta.

– Pot să vâslesc foarte bine, să știi.

– Nici măcar nu se cade să te las să încerci.

– Atunci vâslește încet. Nu e mai mult de un kilometru și jumătate până acolo.

El încetini și lăsă vâslele să țină drumul, fără să depună prea mult efort. Înaintau spre vest, în direcția satului Sawle, la o distanță nu mai mare de o sută de metri de faleza impozantă. Ici-colo, mici plaje apăreau ca niște limbi de nisip în golfuri la care nu se putea ajunge

decât pe mare. Nu erau bărci prin jur. Pescarii din Sawle, amatori sau profesioniști, aveau, de regulă, mai mult profit în apele de dincolo de Trevaunance.

Hugh se opri și duse un braț în dreptul frunții.

– Sunt fericit că ai venit cu mine. Parcă Dryden a fost cel care spunea: „Mâine n-ai decât să dai ce ai mai rău din tine, pentru că eu am trăit azi cât am putut de bine".

– Ei bine, e foarte posibil ca vremea asta frumoasă să nu țină.

– Nu despre vreme e vorba, draga mea Demelza. Sunt alte lucruri pe care vreau să ți le spun.

– Sper că nu sunt lucruri pe care n-ar trebui să le spui.

– Sunt lucruri pe care nu *doresc* să le spun. Crede-mă!

Ea nu-și putu ascunde surpriza, iar el zâmbi din nou, după care răsuci vâslele cu mâna, privindu-și palmele.

– În mod surprinzător, ca ofițer nu prea apuci să îți exersezi mâna de vâslaș. Pe vremuri aveam bătături în palme, dar acum au dispărut.

– Ce spuneai că vrei să-mi zici?

– Din nefericire, trebuie să-ți spun că permisia mea din marină nu este pe termen nedeterminat. Este definitivă. Am fost lăsat la vatră. Altminteri, desigur, nu m-aș afla aici. Pe timp de război, permisiile la țărm sunt extrem de rare.

– Lăsat la vatră?

– Mă rog, nu chiar în calitate de rebel. Nava noastră a fost una din cele norocoase. Căpitanul Grant e modelat din același aluat precum Collingwood sau Nelson. Dar e tot un soi de rebeliune... Sau, cel puțin, ineficiență.

– *Ineficiență?* Tu? Cum e posibil?

– Îndoiala ta e balsam pentru inima mea. Ei bine, nu, dar este, așa cum spuneam, o formă de insubordonare. Ochii mei nu mă mai ascultă. Odată au refuzat să recunoască un steag aflat la două sute de metri. Acum nu-l recunosc nici măcar de la cincizeci. Ca orice *matelot* rebel, nu vor să țină seama de disciplină.

Demelza îl privi lung:

– Hugh, îmi pare extrem de rău... Dar ce voiai să-mi spui?

El începu să vâslească din nou.

– Spun că abia reușesc să văd țărmul de aici. Spune-mi pe unde o luăm.

Demelza continuă să îl privească în tăcere. Ținuse mâna în apă peste marginea bărcii. Acum și-o trase înapoi și lăsă picăturile să cadă pe bancă, lângă ea.

– Dar urma să fie mai bine. Tu ai spus asta când ne-am întâlnit prima oară.

– Trebuia să fie mai bine, dar acum e mai rău. Am văzut doi doctori specialiști în Londra, unul medic în marina militară, celălalt particular. Amândoi au căzut de acord că nu se mai poate face nimic.

Pentru Demelza, toată căldura zilei dispăruse subit.

– Dar chiar dacă nu vezi la distanță, trebuie să existe de lucru la țărm sau...

– Nu cu diagnosticul ăsta. Ei cred că mi-a mai rămas puțin timp.

– Puțin timp...?

– Ah, mă rog, totul a fost împachetat în vorbele lor prețioase, precum pomul de arminden. Concluzia lor e însă că ar exista ceva în neregulă în spatele ochilor și că în șase luni sau cam pe acolo o s-o iau pe urmele lui Milton[1], fără să mă bucur însă în egală măsură și de o parte din talentul lui.

III

– Este sezonul când se nasc puii? întrebă Hugh.

– De regulă nu la soiul ăsta. Cele mai multe foci fac acum pui, da, dar acestea – acestea se nasc de regulă mai târziu: în septembrie sau octombrie. Sau, cel puțin, așa am observat eu. Nu sunt de prin părțile astea, așa că nu știu prea multe despre ele.

– Și sezonul de împerechere?

– Cam tot așa. Ar trebui să le auzi atunci – fac o gălăgie de nedescris!

– Demelza, nu mai fi atât de tristă! Altminteri, o să-mi pară rău că ți-am spus.

– Și cum aș putea fi altfel?

– Poate se înșală. Doctorii nu știu prea multe, nici măcar în vremurile noastre. Iar astăzi e bine; adu-ți aminte vorbele lui Dryden!

– Și atunci de ce mi-ai spus? *De ce?*

[1] John Milton (1608–1674), celebru poet englez, cunoscut în special pentru poemul epic „Paradisul pierdut" (n.tr.)

– Pentru că nu mai știe nimeni altcineva... Le-am ascuns vestea asta alor mei... Și trebuia să spun cuiva. Iar tu ești prietena mea cea mai apropiată.

Ea studie și percepu încordarea și amărăciunea ce răzbăteau de dincolo de tonul lui zeflemitor.

– Asta nu face decât să înrăutățească lucrurile.

– Mai povestește-mi despre grota aia!

– E chiar acolo. Mai avem cel mult o jumătate de kilometru. Dacă folosești vâsla stângă. Pe vremuri era o mină care se scurgea acolo, dar mina aia e părăsită de vreo jumătate de secol sau poate mai mult. În câteva luni, o să fie mare aglomerație – stâncile sunt pline de foci. Acum, ar trebui să fie măcar câteva – chestie de noroc.

– Te rog! Acum chiar îmi pare rău că ți-am spus.

– Te aștepți să fiu veselă și să mă port ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic?

– Nu... Îmi pare rău. Am fost egoist și n-am înțeles cum te va afecta pe tine. Sunt... foarte măgulit.

– Nu fi! Nu sunt supărată ca să te simți tu măgulit.

El fixă vâslele și trase adânc aer în piept.

– Așa... Dar asta nu trebuie să ne strice ziua. Bineînțeles, ar fi trebuit să-ți scriu, să-ți spun. Dar... uită-te la mine, ascultă-mă...

– Da... spuse ea, ridicând privirea.

– Trăim într-o lume nesigură, spuse el cu blândețe. În cele mai bune momente ale ei, viața e scurtă. Mâine, francezii sau olandezii ar putea să debarce, să facă ravagii, să ucidă și să ardă totul în cale. Săptămâna viitoare, holera poate ajunge la Padstow sau Falmouth, pe o navă. Sau epidemia asta de vărsat. Șase luni! Chiar dacă medicii nu greșesc, mai sunt încă șase luni! Ce n-ar da acum rebelii ăia care își așteaptă judecata pentru încă șase luni de viață și de distracție? „Mâine n-ai decât să dai ce ai mai rău din tine, pentru că eu am trăit azi cât am putut de bine." Nu te pot oare convinge să uiți ceea ce ți-am spus – sau măcar să treci cu vederea?

– Ușor de zis, greu de făcut...

– Zâmbește-mi, te rog! Când te-am văzut prima oară, n-ai zâmbit deloc cât a ținut cina, ci abia când am coborât către lac, după aceea... A fost ca și cum cineva începuse să împrăștie diamante.

– Of, *ce prostii*, Hugh!

– Hai, te rog! Doar un zâmbet mic. Nu mai dau la vâsle până nu zâmbești!

– Pot să vâslesc și singură, spuse Demelza.

– Asta ar însemna rebeliune în largul mării, iar eu nu am nici măcar o vergă mai acătării la îndemână!

Demelza zâmbi nesigur, iar el scoase un mic chiot de bucurie.

– Liniște! spuse ea. O să le sperii. Se sperie tare ușor și pe urmă n-o să mai vezi nici una, cu tot deranjul tău până aici!

– Foci? A, da, parcă pentru asta venisem aici, glumi Hugh.

Desfăcu din nou vâslele și, conformându-se instrucțiunilor ei, începu să vâslească spre faleză.

Soarele era sus pe cer, iar umbrele erau foarte scurte. Din cauza unghiului coastei față de soare, partea din față a falezei era bătută de razele soarelui, și chiar și atunci când ajunseră la trei metri de stânci tot erau în plin soare. Demelza vru din nou să ia vâslele, știind că va trebui să se apropie de grotă dintr-un unghi, astfel încât să nu sperie animalele. Dar el continua să vâslească. Zece sau douăsprezece foci mari coborâseră deja de pe stânci pe măsură ce ei se apropiau.

Pe stânci, lângă intrarea în grotă, era epava unei nave. Cea mai mare parte din ea fusese făcută bucăți cu mult timp în urmă, dar câteva vergi și prora rămăseseră înțepenite într-un loc unde erau ferite de forța valurilor, iar acum atârnau alge pe ele, precum giulgiul unui mort. Vizavi era o fâșie de plajă cu nisip fin, nu mai lată de 10 metri, cu laterale foarte abrupte.

Auziră țipetele focilor și, din când în când, o ciudată tânguire prelungă, care ar fi putut veni de la un om aflat în suferință, ca și cum niște marinari demult înecați s-ar fi ascuns în grotă. Aici, în ciuda vremii calme, deveneai conștient de acel permanent du-te-vino al mării – pe care nu îl percepeai neapărat ca pe un val, ci ca pe o răsuflare a oceanului.

– Nu cred că le-am deranjat, spuse Demelza, atunci când cotiră.

La intrarea în grotă, încălzindu-se la soare pe stânci, erau vreo douăzeci de foci cenușii – sau poate mai multe – unele mari, altele ceva mai mici. Hugh se opri din vâslit, lăsând barca să plutească în voie către ele. La început, mamiferele nu părură să îi observe pe intruși; apoi, lăsară impresia că sunt mai degrabă curioase decât alarmate. Treptat, remarcară toate șalupa. Fețele lor păreau aproape umane sau pe jumătate umane și, în același timp, tinere și bătrâne, copilăroase și mustăcioase, inocente și trecute prin viață. Una dintre ele scoase un țipăt curios, iar o alta mai mică, puiul ei, răspunse cu un behăit printre mustăți. O alta căscă. Din grotă se auziră mai multe zgomote amestecate.

Demelza spuse pe o voce șoptită:

– Am auzit că le place foarte mult muzica. Se spune că uneori mai vine aici Pally Rogers cu fluierul lui și se strâng toate în jurul bărcii.

Plutind în voia valurilor, se apropiaseră puțin prea mult de una din foci, iar aceasta se ridică pe stânca pe care se afla, își curbă spatele și se aruncă pe o altă stâncă, ceva mai departe, cu o serie de smucituri. Soarele era prea cald ca să-și dorească să se arunce în mare.

– Aș vrea ca mătușa mea să fi fost aici, spuse Hugh. Și copiii. Cu toate acestea, aș fi puțin îngrijorat, ca nu cumva tot grupul de foci să se arunce brusc în apă, pentru că ar putea răsturna barca.

– E posibil.

– Știi să înoți?

– ... Cred că aș reuși să mă mențin la suprafață.

După câteva clipe, el spuse:

– Îmi pare tare rău că nu sunt aici – ar fi absolut încântați. Dar mă și bucur că ei nu sunt aici, pentru că așa sunt *eu* încântat.

– Mă bucur.

– A, nu de foci, deși n-am crezut niciodată că le voi vedea atât de bine și îți mulțumesc că m-ai adus aici. Încântarea mea vine din faptul că am petrecut dimineața alături de tine.

– Păi, dimineața e pe jumătate încheiată, spuse Demelza nesigură. Deci cred că ar trebui să intrăm puțin în grotă, iar apoi să pornim spre casă.

Șalupa se oprise și se freca de o stâncă plină de alge. Tocmai atunci, oceanul răsuflă din nou, iar Hugh trebui să facă o mișcare bruscă cu o vâslă, pentru a evita pericolul. Atât le trebui focilor! Una după alta, începură să își târâie cu greu trupurile lucioase și voluminoase pe stânci, sprijinindu-se pe labele din față, după care alunecară și se scufundară în mare, plesnind apa cu burta. Vreme de câteva clipe, urmă un freamăt de nedescris; capete și trupuri se răsuceau răsuflând anevoie, foarte aproape de barcă; aceasta se legăna și se înclina, iar marea liniștită clocotea în valuri mici, printre stâncile presărate în apele sale. Apoi furtuna se potoli la fel de repede precum începuse, barca se liniști, iar ei rămaseră privind lung la stâncile goale acum, într-o liniște deplină, tulburată doar de țipătul unui pescăruș.

Demelza începu să râdă și își șterse stropii de apă de mare de pe față și de pe rochie.

– Pentru tine a fost cel mai rău! spuse Hugh.

–Asta o să mă ajute să mă răcoresc. Nu cred că le-am speriat pe mustăcioasele din grotă. Dar înaintează cu grijă și nu te duce prea departe!

În jurul lor, marea era de un albastru iridescent, străpuns ici-colo de umbrele negre ale stâncilor; însă la intrarea în grotă, unde razele soarelui nu ajungeau, apa căpăta o nuanță de verde-jad transparent, reflectând o lumină slabă în interiorul grotei. Pe măsură ce pătrundeau mai adânc în lumea aceea, lumina pălea tot mai mult, și, orbiți de soarele strălucitor de afară, reușiră să vadă doar că grota era adâncă și că se afunda în întuneric. Însă nu departe de ei, în stânga, era o altă grotă, o derivație a celeilalte, cu o plajă cu pietre netede, plină de resturi de lemne aduse de apă, de alge și oase de sepie. Pe această plajă, se odihneau niște forme mari, întunecate. Hugh puse vâslele jos, să reducă viteza, iar în acel moment, vreo douăzeci – sau poate mai bine – de chipuri cenușii îi priviră iscoditor; erau mai bătrâne decât cele pe care le văzuseră afară, mai fioroase, mai împovărate de experiența binelui și a răului, a luptei pentru viață și a morții inevitabile.

Una dintre ele scoase un geamăt prelung, înfiorător, în întunericul grotei. Era un țipăt născut din vânt și valuri, dar, cu toate acestea, părea să aibă ceva uman în el, la fel ca marea. Era un țipăt lipsit de ostilitate, dar și de orice fel de speranță. Apoi, deodată, prinseră să se miște: o avalanșă de forme clămpănitoare păru să se lanseze într-un atac asupra bărcii. Șalupa se înclină amenințător, se scufundă pe jumătate în apa înspumată, apoi fu lovită, ridicată și zguduită pe un fundal de mugete și mormăieli frenetice; și se izbi puternic de peretele de stâncă al grotei. Apoi, pentru a doua oară, începu să se așeze, iar ei rămaseră privind cu ochii măriți la creaturile acelea imense, cenușii și lucioase care se tot roteau și răsuceau prin apă în goana lor spre largul mării.

IV

Spectacolul se încheiase. Hugh vâsli înapoi la lumina soarelui. În șalupă, apa era adâncă de vreo cincisprezece centimetri, dar, privind peste marginea bărcii, acolo unde loviseră stânca, observă doar câteva adâncituri în scândura solidă, fără nici o altă pagubă. Amândoi erau uzi și râdeau în hohote. Nu mai rămăsese nici o focă prin preajmă.

– Acum, mai mult decât oricând, mă simt absolut ușurat că nu am adus-o pe doamna Gower. Îți inviți toți prietenii să ia parte la experiența asta încântătoare?

– E prima dată când intru și eu în grotă! spuse ea.

Bărbatul râse din nou.

– Atunci, mă bucur că ne-am încumetat să intrăm. Dar, dacă pierdeam barca, așa-i că nu mai aveam cale de întors?

– Presupun că am fi putut să ne cățărăm cumva.

Hugh se încruntă, studiind atent peretele falezei.

– Sunt obișnuit să mă cațăr în copaci, dar la asta nu m-aș fi gândit. Îmi pare rău că te-ai udat așa.

– Mie îmi pare rău că te-ai udat *tu*.

El se uită în jur:

– Fâșia aceea de nisip. Putem scoate apa din barcă. Altminteri, o să ai picioarele ude tot drumul până acasă.

– Nu contează. Nu răcesc.

Însă el vâsli către plajă și sări pe mal. Ea îl urmă și, tocmai atunci, oceanul respiră din nou, împingând șalupa cu o blândețe ironică, astfel încât aceasta ajunse pe mal fără pic de efort. Uitând de opiniile sale despre fragilitatea ei, Hugh îi permise Demelzei să îl ajute să întoarcă barca, înainte ca apa să se retragă complet. Apoi se așezară amândoi pe nisip, privindu-și hainele și lăsându-le să se usuce la soare.

– Demelza, începu el.

– Da.

– Mi-aș dori să-mi dai voie să fac dragoste cu tine.

– Dumnezeule! exclamă ea.

– Ah, știu că este... urât din partea mea să spun așa ceva. Știu că este și nedrept, și lipsit de tact din partea mea să spun așa ceva. Știu că pare că profit într-un mod impardonabil de bunătatea asta pe care mi-o arăți. Știu că pare – probabil – un lucru vrednic de dispreț să atentez – sau fie și numai să-mi treacă prin cap să atentez – la onoarea unei femei căsătorite cu bărbatul care m-a salvat din închisoare. Știu toate astea.

– Ar fi mai bine să plecăm spre casă acum, spuse ea, găsindu-și cu greu cuvintele.

– Mai dă-mi cinci minute – măcar să stau aici cu tine.

– Ca să mai spui și alte astfel de lucruri?

– Poate să explic câte ceva din ceea ce simt – astfel încât să nu mă judeci prea aspru.

Demelza prefira nisipul fin printre degete. Capul ei era plecat, iar părul îi cădea în față, acoperindu-i mare parte din chip. Își scosese încălțările, iar picioarele ei erau acum afundate în nisip.

– Pe tine nu pot să te judec *aspru,* Hugh, cu toate că nu înțeleg cum îmi poți spune așa ceva, mai ales astăzi.

El își scutură apa de pe cămașă.

– Lasă-mă să-ți explic un lucru, mai întâi. Tu crezi că ăsta e un lucru îngrozitor – faptul că îți cer să-i fii infidelă lui Ross. Iar în sensul cel mai strict al cuvântului, chiar așa și este. Dar... cum aș putea să mă exprim mai clar decât atât? Dacă oferi dragoste, nu înseamnă că rămâi cu mai puțină. Iubindu-mă pe mine nu îți vei distruge iubirea pentru Ross. Din dragoste mijește dragoste; ea nu piere niciodată, doar se multiplică. Dacă îmi oferi și mie o parte din dragostea ta, asta nu înseamnă că îți vei trăda dragostea pentru Ross. Ba din contră, o vei face mai puternică. Tandrețea nu e precum banii: cu cât oferi mai mult din ea, cu atât ai mai mult de oferit altora. Tu simți ceva pentru mine, așa-i?

– Da.

– Atunci, spune-mi un lucru: ai fi putut avea aceleași sentimente pentru mine, atât de multă căldură și înțelegere, dacă nu l-ai fi iubit pe Ross?

– Poate. Nu știu.

– Dragostea nu e un bun pe care să-l pui la păstrare. Trebuie să o împarți. Este un balsam și o binecuvântare. Cunoști parabola cu pâinile și cu peștii? Întotdeauna este greșit înțeleasă. Hristos împărțea pâine *spirituală.* De aceea era suficientă pentru cinci mii de suflete. E un miracol care se întâmplă tot timpul.

– Cinci bucăți de iubire, spuse Demelza. Și cei doi peștișori ce erau?

– Ești foarte neîndurătoare, Demelza.

– Nu sunt.

Unul dintre pescărușii negri mai mari trecu în zbor foarte jos pe deasupra capetelor lor, umbrind temporar cu aripile lui lumina soarelui. Alți doi țipară undeva sus, pe faleza de deasupra lor. Căldura zilei îi răpise cerului și ultima pată de culoare. În micul golf părea să nu mai fie nici un strop de aer.

– Spuneai că nu înțelegi cum îți pot cere asta, mai ales astăzi. Ți-o cer astăzi pentru că nu mai există o altă zi și nu va mai exista niciodată o altă zi. Iar asta nu din cauză că m-aș lăsa eu pradă nu știu căror slăbiciuni, ci strict prin natura împrejurărilor. Nu va mai exista

niciodată o zi ca asta. Poate crezi că îți cer – în mod nedrept – să faci asta din milă. Și nu greșești. Dar *nu* – nu din milă pentru un om care ar putea să-și piardă vederea; ci din milă pentru cineva care te iubește așa cum îl iubește pe Dumnezeu și care crede că e condamnat să rămână pentru totdeauna dincolo de porțile raiului.

Demelza făcu un gest aproape nervos:

– Nu este *adevărat*, Hugh! Nu există rai în iubire! Este... Gândești exact pe dos! Dragostea – genul de dragoste pe care mi-l ceri tu – este pământean, lumesc. Frumos, poate – uneori e ca și cum ai descoperi o mină de aur. Dar este pământean – lumesc! E greșit să vorbești despre rai aici! Probabil dragostea este sentimentul cel mai apropiat de rai de care au parte ființele umane. Dar, chiar și așa, tot rămâne în afara porților raiului! Pentru că e *umană*, în sensul că e ușor de pierdut, și animalică, după felul în care funcționează – deși e mai mult, mult mai mult decât animalică. Adesea, ea te înalță, te face să cazi în extaz... dar... Dar să nu confundăm lucrurile! E... o greșeală teribilă să pretindem că ar fi, de fapt, altceva.

Urmară câteva clipe de tăcere. El o privi cu ochii lui întunecați și sensibili:

– Deci tu crezi că am apelat la argumentele greșite. Crezi că raționamentul meu este specios?

Ea îi întoarse privirea, printre firele de păr rebele, și îi zâmbi:

– Habar n-am ce înseamnă asta. Dar așa cred.

– Și atunci cum... Dacă ai vrea să te lași convinsă... Cum m-ai sfătui să pun problema?

– Dar eu nu vreau să mă las convinsă.

– Există vreun risc?

– Nu risc. „Risc" nu e cuvântul potrivit.

– Speranță, atunci.

– Nici speranță nu e bine. Dar, Hugh, tu trebuie să știi că mă tulburi, mă emoționezi... Și nu e vorba despre milă aici. Aș vrea – o, cât aș vrea! – să fi fost milă.

– Eu mă bucur că nu e.

– Toate vorbele acelea frumoase pe care le-ai spus, cum că dragostea este... Cum îi zice? Divizibilă. Pot să te întreb dacă tu crezi că alte sentimente sunt și ele divizibile? Loialitatea, încrederea, de pildă?

El se ridică în genunchi, după care se așeză înapoi pe călcâie. Petele mari și ude de pe cămașa lui de chembrică începuseră să se zvânte.

– Nu, spuse el smerit. Aici m-ai prins. Clătină din cap: Aici chiar m-ai prins.

Ea începu să deseneze pe nisip. Inima îi bătea atât de tare, de parcă avea o darabană în interior. Gura îi era atât de uscată, încât nici nu putea înghiți. Goliciunea trupului ei pe sub rochie părea să fi devenit deodată mai vizibilă, părea să fi înflorit. Îi scăpă un geamăt ușor, pe care încercase să îl înăbușe cu totul, fără să reușească pe deplin.

El se lăsă pe spate și o privi. Îi mai despărțeau numai câteva zeci de centimetri.

– Ce este?

– Hai să plecăm, te rog!

– Atunci pot măcar să te sărut?

Ea ridică privirea din pământ și își împinse părul pe spate.

– N-ar fi cea mai bună decizie.

– Dar îmi vei da voie?

– Probabil că nu voi putea să te opresc.

El se apropie de ea și știu din momentul în care o atinse că bătălia era deja câștigată. Îi luă fața în mâini, ținând-o ca pe o cupă din care urma să bea, iar apoi o sărută. Cu o mină serioasă, fără urmă de zâmbet pe buze, îi atinse pleoapele, obrajii, părul, și oftă, ca și cum, în momentul acela, consimțământul ei era totul pe lume și nu mai avea nici o altă dorință.

– Hugh...

– Nu spune nimic, iubita mea. Nu spune nimic!

Îi puse mâna stângă la ceafă, susținând-o, până ce, ușor, femeia se sprijini de ea și apoi se lăsă în jos, cu spatele pe nisip. Apoi, bâjbâind, cu mâna dreaptă, el începu să îi descheie nasturii rochiei.

Cartea a treia

Capitolul 25

I

Ross lipsi trei nopți, nu una singură. Rămase în prima noapte la Verity, așa cum aranjase; în a doua noapte, după ce, în urma întâlnirilor de apărare cu diverși domni, multe chestiuni rămăseseră nerezolvate, poposi la castelul Pendennis, pe promontoriul care dădea spre portul Falmouth, în calitate de oaspete al stăpânului acestuia, John Melville. Guvernatorul Melville abia ajungea la nasturele de sus al jiletcii lui Ross și purta o uniformă stacojie și o pălărie în colțuri, pe care o ținea pe cap chiar și la masă. Ciotul brațului său stâng atârna într-un bandaj din mătase neagră, astfel că un infirmier trebuia să-i taie alimentele din farfurie, iar orbita ochiului drept era acoperită cu un petic de mătase neagră și o panglică de satin. Pășea țanțoș, ca și cum ar fi fost la paradă, și dădea ordine pe un ton răstit, ce aducea cu lătratul unui mic terier. Ca persoană, nu prea era pe placul lui Ross, dar era o schimbare bine-venită față de atitudinea ursuză a celor mai mulți dintre ofițerii amatori a căror principală îndeletnicire era să organizeze apărarea țării. În ziua următoare, el îl duse pe Ross să vadă tabăra tot mai mare a prizonierilor de război francezi de la Kergillack, lângă Penryn. Aici erau acum mai bine de o mie de bărbați, o mare parte dintre ei fiind marinari; iar Ross era interesat să vadă cum era acolo în comparație cu ororile întâlnite la Quimper. Mulți dintre ei stăteau sub o prelată, pe vremea asta însorită și caniculară păreau arși de soare și destul de sănătoși, iar mâncarea era numai bună. Dar pe timp de iarnă, când furtunile erau în toi, aici, în vârful dealului, era un peisaj deprimant.

Apoi își continuară drumul călare, să îl viziteze pe domnul Rogers la Penrose, și cinară acolo. Cum seara lungă, de vară, se apropia de sfârșit, iar alternativa era un drum de patru ore călare, Ross era pe punctul de a accepta invitația de a dormi acolo, când sosi un mesager călare pe un cal înspumat, cu o cerere din partea lordului de Dunstanville, care îi ruga să pornească numaidecât spre Tehidy, fiind vorba despre o chestiune vitală de urgență națională. Toți cei de la masă

se gândiră atunci că francezii debarcaseră undeva, lor revenindu-le obligația de a ridica provincia la luptă; dar mesagerul le spuse că era vorba despre niște revolte sângeroase care izbucniseră în Camborne, iar lordul de Dunstanville avea nevoie de tot sprijinul pe care îl putea obține ca să le înăbușe.

Dintre bărbații prezenți la cină, numai trei erau ceva mai tineri, iar guvernatorul Melville era de părere că nu se cade ca el, ca militar, să ia parte la suprimarea unei revolte civile, înainte ca autoritatea civilă să se recunoască înfrântă. Așa se face că numai Ross, Rogers însuși și alți doi dintre invitați îl însoțiră pe îngrijitorul de cai înapoi la Tehidy.

Acolo, deși zona rurală pe care o străbătuseră la venire era destul de pașnică, activitatea era intensă. Revoltele avuseseră loc, de fapt, cu o zi în urmă. O mulțime de mineri furioși, estimată la cinci sau șase mii de persoane, mulți acompaniați de soții, se adunaseră și năvăliseră asupra satului Camborne, în vecinătatea căruia își aveau morile mulți morari, și ceruseră porumb la un preț pe care îl stabiliseră ei înșiși. Morarii apelaseră la moșieri pentru ajutor, dar în condițiile date, acestora le fusese teamă să nu agite și mai mult spiritele. Deci, pe fondul unor cântece de rebeliune, porumbul fusese confiscat și împărțit, minerii plătind ulterior prețul mic stabilit arbitrar. Mai grav era însă că unele case și șoproane fuseseră sparte, bunurile din ele fuseseră furate, iar mai multe persoane care încercaseră să le țină piept rebelilor fuseseră bătute cu violență.

Aproximativ treizeci de bărbați erau adunați în holul cel mare de la Tehidy, iar acum erau învestiți ca șefi de poliție. Numărul oamenilor creștea pe măsură ce mesagerii lui de Dunstanville aduceau noi și noi recruți din comitatele învecinate: agricultori, samsari, fierari, funcționari, orice persoană pe care te-ai fi putut baza că își respectă îndatoririle civice în caz de urgență. Ross intră în salon, unde încă li se mai luau declarații morarilor, fiind întâmpinat într-o manieră foarte prietenoasă, dar, în același timp, sumbră, de Basset, care – în mod evident – era cel mai îngrijorat de întreaga situație. Probabil, se gândi, Ross, ceea ce îl deranja pe Basset nu era atât gravitatea actelor comise – pentru că, după toate aparențele rezultate în urma mărturiilor, violențele fuseseră neînsemnate, iar furturile mărunte – ci incapacitatea de reacție a colegilor săi magistrați. Era suficient să se vadă o singură dată și să se afle la scară largă că magistraților le era teamă sau nu aveau nici o putere în fața unei gloate dezlănțuite și se alegea praful de toată autoritatea! Basset însuși tocmai sosise

de la Londra în ziua aceea – cu o noapte înainte fusese la Ashburton – și luase hotărârea fermă că nelegiuirile și anarhia nu trebuiau tolerate în comitatul în care el era principalul proprietar de terenuri și unde era autorizat de rege să mențină pacea.

Odată pus la curent cu faptele, domnul Rogers era de aceeași părere. Un aer general de hotărâre și încrâncenare pusese stăpânire pe oamenii adunați acolo, unii dintre ei fiind chiar cei care refuzaseră să se implice cu o zi în urmă. Le lipsise un lider cu suficientă energie și curaj; acum aveau un astfel de lider.

Ross, cu obișnuitele lui simpatii împărțite, ar fi fost bucuros să se scuze și să plece spre casă. Morarii și negustorii reprezentau o mulțime bine hrănită și nu făceau parte dintre oamenii pentru care el avea o simpatie aparte. Dar să plece acum ar fi însemnat să se declare fățiș împotriva propriei sale clase, într-o situație în care problemele nu mai erau atât de bine delimitate. De fapt, nu trecuse multă vreme de când el însuși condusese o revoltă; dar revoltele din marină – în special cele mai recente, când oameni precum Parker se erijaseră în mici dictatori cu un comportament nu prea diferit de cel al omologilor lor francezi – îl îndârjiseră oarecum împotriva nelegiuirilor de masă; iar refuzul de a oferi o mână de ajutor acum, că tot se afla aici, ar fi făcut să fie perceput ca părtaș al unor idei pe care ajunsese să le deteste.

Așa că se conformă, deși acțiunea i se păru cu fiecare oră mai dezagreabilă. Fiind o zonă de provincie, numele celor mai mulți dintre instigatori erau cunoscute și fuseseră confirmate de morari în declarațiile lor, prin urmare identitatea lor nu era o problemă. Fură numiți optzeci de șefi de poliție în total, iar Basset îi împărți în zece grupuri, fiecare din acestea primind sarcina de a aresta cinci rebeli. Dacă până dimineață erau închiși cincizeci de lideri, nu mai exista riscul altor tulburări. Basset luă un grup, Rogers, un altul, domnul Stackhouse din Pendarves îl luă pe al treilea, Ross, pe al patrulea și așa mai departe.

Lucrurile nu s-ar fi putut desfășura în mai multă liniște. Până când se terminaseră toate aranjamentele, era deja ora unu noaptea. Înainte de ora două, se încheiase cea mai mare parte din arestări. Minerii erau în pat, dormind, cu excepția unuia sau doi care erau la serviciu și se întâmpla să fie în schimbul de noapte; fuseseră treziți din somn, luați prin surprindere și arestați fără să opună rezistență și, în general, fără măcar să protesteze. Ținând cont că era o operațiune improvizată, Ross trebui să admită că totul fusese bine pus la punct, ceea ce îl făcu să recunoască abilitatea de organizator a lui Basset.

Până când bărbații fuseră închiși în celule, sub pază, începea deja să se crape de ziuă. Ross refuză oferta unui pat la Tehidy. În schimb, se așeză pe un scaun și moțăi vreme de vreo oră, până se simți în stare să pornească spre casă.

Pe drum, se opri la Killewarren, unde îl găsi pe Dwight treaz, deși Caroline încă dormea, și află – spre disconfortul lui și mai mare, că Dwight fusese chemat în seara precedentă, iar el refuzase să vină. După ce Ross îi povesti, ursuz, evenimentele din noaptea precedentă, Dwight spuse:

– Ei, mă rog, situațiile noastre erau oarecum diferite. Tu erai acolo, eu, nu. Eu aveam o scuză, tu, nu. Tu ești proprietar de moșie în acest district. Eu am devenit proprietar abia recent, iar asta prin căsătorie. Cred că ai procedat bine dând o mână de ajutor.

Ross mormăi.

– Ei bine, chiar nu mi-a făcut deloc plăcere să-i trezesc pe nenorociții ăia pe jumătate flămânzi în miez de noapte și să-i scot dârdâind pe întuneric. E o imagine cu care nu voi trăi prea confortabil o vreme.

– Și cum au de gând să procedeze în privința lor?

– Slavă Domnului că nu sunt eu judecător! A, mă aștept ca toată chestiunea asta să fie rezolvată foarte înțelept. Basset spunea că o să se ocupe sumar de vreo treizeci și cinci dintre ei, urmând ca pe ceilalți să-i trimită la Bodmin, cu niște acuzații mai serioase. Nu e deloc genul răzbunător, iar acum că și-a exercitat autoritatea, cred că se va mulțumi cu niște sentințe ușoare.

Dwight țuguie buzele.

– Să sperăm. Sunt vremuri grele pentru cei care intră în conflict cu legea.

Ross se ridică să plece.

– Transmite-i omagiile mele lui Caroline. Sper că i-a trecut indispoziția aceea.

– Nu în totalitate. Eu cred că e anemică, dar nu se lasă deloc doftoricită. Bănuiesc că cele mai multe dintre poțiunile mele au ajuns în secret îngrășământ de flori!

– De ce n-o duci undeva? N-ați avut parte de o lună de miere adevărată, iar tu ți-ai revenit de-acum destul de bine.

– Poate la anul.

– E mult până la anul. Știi, cât ai fost tu în închisoare, Caroline a slăbit și s-a stins pe picioare ca o floare culeasă și lăsată fără apă.

Când te-ai întors, ea a înflorit din nou. Cred... Fără îndoială, consideri că e o impertinență din partea mea.

– Încă nu e cazul.

Ross își studie îndelung prietenul înainte să continue. Simțea nevoia să vorbească deschis. După o noapte atât de scurtă și de inconfortabilă...

– Ei bine, în opinia mea, Caroline este o tânără femeie a cărei înfățișare și a cărei stare de sănătate depind destul de mult de starea ei de spirit. Tu ai suferit mult la Quimper – dar aș îndrăzni să spun că, spiritual, nu atât de mult pe cât a suferit ea aici. Tu ai fost... Prin felul tău de a fi și de a gândi, tu îți găsești mereu ceva de făcut. Ea, aici, a avut parte de așteptare, de neliniște și de griji pentru un muribund care, vreme de luni în șir, a refuzat cu obstinație să moară. Aș crede că încă suferă din cauza asta în felul ei, tot atât de mult cum ai suferit și tu, fizic, de pe urma greutăților din tabăra de concentrare. Are nevoie de o schimbare, Dwight, de un stimul.

Dwight se îmbujorase la față.

– Doctore Poldark.

– Da... Mi-e dragă Caroline. De-a lungul anilor am văzut-o foarte des și consider că o cunosc aproape la fel de bine ca tine. Poate, într-un fel, chiar mai bine ca tine, pentru că sunt mai detașat.

– Nu cu multă vreme în urmă, spuse Dwight, am discutat amândoi despre asta, Caroline și cu mine. Despre dificultatea de a ne acomoda fiecare cu stilul de viață al celuilalt. Am încercat să... Să mă conformez ideilor ei, în mai multe feluri.

Ross mormăi, ca și cum n-ar fi fost prea convins.

Dwight spuse destul de tăios:

– Dacă spui că dispoziția ei este de vină pentru starea ei de sănătate, atunci nu faci decât să indici cauza evidentă a stării ei de spirit atât de proaste. Și anume faptul că mariajul nostru nu este atât de fericit pe cât ar trebui. Și cine sunt eu să spun că nu ai avea dreptate?

Ross își luă cravașa.

– Dacă nu este atât de fericit pe cât ar trebui, atunci eu aș adăuga cuvântul „încă". Faptul că voi sunteți atât de diferiți din multe puncte de vedere nu echivalează cu sfârșitul lumii și nici măcar cu sfârșitul unui mariaj. Știi foarte bine asta – o știați amândoi cu multă vreme în urmă. Până acum ați avut mai puțin de doi ani să vă acomodați unul cu celălalt. Nu e nevoie decât de timp și de răbdare. Știu, *răbdarea* nu este punctul forte al lui Caroline, dar aveți amândoi *timp*. Iar eu cred că trebuie să fii mai înțelegător cu ea, Dwight.

Mă rog, mă rog, *și* mai înțelegător, atunci. Trebuie să pui în balanță și avantajele și să-ți asumi consecințele... Cu predica asta, știu, am intrat nepermis de mult cu bocancii în viața ta și ai avea toate drepturile să ripostezi; nu uita însă că preocuparea mea pentru fericirea ei și a ta este cât se poate de întemeiată.

– De vreme ce, dacă nu erai tu, n-ar fi existat nici o căsătorie, spuse Dwight. Cu atât mai mult.

– Cu atât mai mult, consimți Ross. Este un gând care te obligă.

– Carevasăzică, n-am să ripostez, spuse Dwight, ci doar am să-ți chem calul. Și am să te trimit pe drumul tău, fără gânduri care să te oblige, din fericire, la căsnicia ta.

– Am avut și noi parte de furtunile noastre, spuse Ross. Poți să fii sigur de asta! Nimeni nu ajunge în port fără să se teamă de pericolul unui naufragiu.

II

Atunci când sosi Ross, Demelza îi dădea lui Jeremy lecțiile de dimineață. Cu alte cuvinte, ținea băiatul pe genunchi, cu un abecedar în brațe, învățându-l literele, în timp ce Clowance, deloc cooperantă, bătea darabana pe podea cu o cană veche de tinichea pe care o găsise pe undeva. De-a lungul verii, cum vremea era frumoasă, Demelza stabilise această rutină de a-l obliga pe Jeremy să învețe câte ceva înainte de a-i permite să meargă la scăldat.

Venirea lui Ross întrerupse această scenă, iar Demelza îl sărută cu căldură, în timp ce Jeremy i se agăță de picior, iar Clowance începu să bată darabana și mai rapid și să cânte în același ritm. Dacă ar fi stat să analizeze mai atent, Ross ar fi priceput că sărutul Demelzei avea o căldură mai aparte și că mâinile ei, care îl țineau de haină în partea superioară a brațelor, își menținură strânsoarea mai mult decât de obicei. Dar, pentru că acasă nu știa să existe ceva în măsură să-i distrugă liniștea sufletească, iar afară se întâmplaseră multe între timp, Ross era preocupat de evenimentele din noaptea anterioară și era nerăbdător să-i povestească despre ele.

Așa că luă ceva în gură în timp ce vorbeau, iar apoi merseră să stea în grădină. Ross își dădu jos haina, iar Demelza scoase o umbrelă de soare și vorbiră vrute și nevrute, iar în cursul discuției ea pomeni în treacăt că Hugh Armitage fusese pe acolo marți.

Ross ridică o sprânceană, zicând:

– Serios? Ce mai face?

Întrebarea lui era retorică.

– Foarte rău, răspunse Demelza. Nu neapărat ca stare generală de sănătate, dar a fost nevoit să părăsească marina militară.

– Îmi pare rău să aud asta. Ce s-a întâmplat?

– Cine a fost Milton?

– Milton? Un poet. Sau cel puțin era un poet pe care îl chema așa.

– Și a rămas orb?

– Da... Da, pare-mi-se că da.

– I-au spus lui Hugh că asta îl așteaptă și pe el.

– Dumnezeule mare! Ross o privi încruntat: Chiar îmi pare rău! Când a aflat asta?

– Nu știu precis. A venit însoțit de un îngrijitor de cai, care cred că era cu el tocmai din cauza problemelor de vedere. N-a vrut să rămână la cină, dar înainte de asta l-am dus la Grota Seal Hole. A dat de înțeles că ar vrea să meargă, iar eu nu am putut să-l refuz.

– Vrei să spui că ați mers cu barca până acolo?

– Da. A spus că ar fi trebuit să vină și doamna Gower cu copiii, însă unul dintre copii s-a îmbolnăvit, așa că n-a mai putut veni.

– Și focile erau acolo?

– O, da. Mai multe decât am văzut eu vreodată!

Ross se încruntă și mai tare și se lăsă o tăcere rău-prevestitoare.

– Mă întreb dacă s-a întâlnit cu Dwight.

– Cu Dwight? întrebă Demelza ușurată.

– Păi, știu că Dwight nu are cunoștințe de specialitate pentru ochi, dar are o intuiție foarte bună și o înțelegere foarte bună în chestiuni de anatomie. Așa că Hugh n-ar avea nimic de pierdut dacă l-ar consulta și el... Dumnezeule mare, ce nenorocire! E din cauza perioadei petrecute în temniță? I-au spus?

– Așa se bănuiește.

Ross se aplecă și îl mângâie pe Garrick, care se ghemuise la umbra scaunului pe care stătea el.

– O mare nenorocire, într-adevăr. Uneori, lumea pare crudă și lipsită de sens. Suficient de crudă față de om, fără ca omul însuși să mai provoace, și el, alte nenorociri...

Demelza luă o fustiță de satin albastru, căreia i se desprinsese tivul. Începu să coasă. O albină – Demelza se întrebă dacă era mereu aceeași – le tot dădea târcoale florilor de liliac.

– Ce are de gând să facă? întrebă Ross.

– Hugh? Nu știu... Cred că se întoarce acasă la părinții lui, în Dorset.

– Încă mai e îndrăgostit de tine la fel de mult?

Ea ridică privirea scurt, cu sfială:

– Acum... Nu mai știu.

– Și tu?

– Îmi pare extrem de rău pentru el, așa cum probabil te-ai aștepta.

– Ai grijă! Se spune că de la milă la iubire nu-i decât un pas.

– Nu cred că el și-ar dori vreodată milă.

– Nu. Nici nu îmi imaginam asta.

Garrick se ridică de lângă scaunul lui, pe picioarele lui ciolănoase, negre și mițoase, și intră agale în casă.

– Nu-i place căldura, spuse Demelza.

– Cui? Lui Hugh?

– Nu, nu, nu, nu.

– Iartă-mă! N-am avut intenția să glumesc.

Demelza oftă:

– Poate ar fi mai bine dacă am lua totul în glumă. Poate că luăm cu toții viața prea în serios. Mă bucur atât de mult că te-ai întors, Ross! Aș vrea să nu mai pleci atât de des! Mi-aș dori tare mult asta.

– Și eu mi-aș dori. Oricum nu obțin mare lucru în afara unor frustrări.

În seara aceea, cât ultimele raze de lumină mai stăruiau încă peste mare, ei făcură dragoste, iar el simți, fără să mărturisească acest lucru însă, o revenire a pasiunii și a intensității trăirilor ei, care lipsiseră întru câtva – deși nu mult – în ultimele luni. Însă nu era pentru prima dată când sesiza la soția lui anumite lumini și umbre emoționale care nu puteau fi clasificate ca senzuale sau afective – probabil derivau din fiecare în parte și cedau fiecărui sentiment în parte, dar, în esență, rezultau dintr-o resursă mai adâncă a firii ei, pe care el nu reușea încă să o înțeleagă în totalitate. Fiica simplă a unui miner nu era deloc simplă când venea vorba despre caracter.

Discutară o vreme într-o manieră calmă, mulțumită, neorganizată într-un fel anume, după care el adormi. După ce stătu o vreme întinsă, privind la ultimele raze ale amurgului care se stingeau pe tavan, ea se strecură de sub brațul lui protector, se furișă pe nesimțite din pat, își puse cămașa de noapte și merse la fereastră. Stelele răsăriseră pe fundalul unui cer posomorât, plaja și stâncile falezei fiind pustii și întunecate. Spuma valurilor, asemenea unei cicatrici,

separa marea de nisip. Câteva păsări de noapte băteau din aripi în drumul lor către casă.

Deși era cald în cameră, ea tremură ușor gândindu-se la josniciile săvârșite marți.

Pentru ea, Ross fusese întotdeauna ceva mai mult decât un soț. El era cel care o crease, cum s-ar spune, din nimicul care fusese altădată – un plod flămând, abia capabil să vadă sau să gândească dincolo de orizonturile nevoilor sale imediate, analfabet, needucat, plin de păduchi. În puțin peste treisprezece ani, cu încurajările lui permanente, ea devenise o femeie cu unele realizări modeste, o persoană care știa să citească, să scrie și să vorbească o limbă cât de cât corectă, să cânte la pian, să cânte cu vocea, să socializeze – și asta nu numai în compania unor oameni de familie bună, dar și în compania unor persoane cu adevărat importante. Mai mult decât atât, el o luase de soție, îi oferise dragostea lui – în majoritatea timpului, grija lui tandră – tot timpul, încrederea lui, o casă frumoasă, servitori care să se ocupe de toate treburile pe care ea nu dorea să le facă și trei copii minunați, dintre care doi reușiseră să supraviețuiască. Iar ea trădase toate aceste lucruri, într-un acces subit și neașteptat de milă, dragoste și pasiune pentru un bărbat pe care abia dacă îl cunoștea, dar care se întâmplase să treacă pe acolo și să-i ceară asta.

Nu prea era credibil. Cu câțiva ani în urmă, când Ross se dusese la Elizabeth – o *părăsise*, o *abandonase*, și plecase la Elizabeth –, ea se dusese singură, călare, la un bal al familiei Bodrugan, hotărâtă să se răzbune în singurul mod care îi era la îndemână, și se aruncase atunci în brațele unui ofițer de armată scoțian, pe nume Malcolm McNeil. Însă atunci când ajunseseră la momentul hotărâtor, când se trezise singură în cameră cu un bărbat ciudat care încerca să o dezbrace cu afecțiune, ea îl respinsese, cu forță chiar, îl mușcase ca o copilă necizelată ce era, reușind să scape. *Indiferent* ce făcuse Ross, ea înțelesese atunci, aproape cu furie, că ea era femeia lui Ross și nu-și dorea – de fapt, nu putea accepta alături de ea – nici un alt bărbat. *Atunci*, cu toate că avea motivația necesară care să îi dea ghes, când certitudinea absolută a infidelității lui Ross îi arsese sufletul ca un fier încins, se dovedise incapabilă să-i fie infidelă la rândul ei.

Acum, când nu avea decât cel mult o bănuială că Ross se vedea din nou cu Elizabeth în taină, își permisese să alunece ușor în infidelitatea de care nu se crezuse vreodată capabilă.

Privea gânditoare noaptea de afară. Nu se întuneca mai mult. În spatele casei, răsărise luna.

Ca să fie sinceră până la capăt, nu-și permitea nici măcar luxul de a-și justifica greșeala dând vina pe povestea spusă de Jud, despre întâlnirile secrete ale lui Ross. Firește, cuvintele acelea îi stăruiseră în minte în toate acele luni, știrbindu-i pe alocuri mulțumirea sufletească; iar pe nisipul fin de lângă Grota Seal Hole, apărată de faleza impozantă, cu un bărbat care îngenunchease în nisip alături de ea, privind-o, ideea aceea căpătase brusc contur, revenind în prim-plan, și, pe moment, îi anulase voința. Dar n-ar fi putut să facă asta dacă impulsurile nu ar fi fost deja suficient de puternice în interiorul sufletului ei încât să profite de orice scuză pentru a se elibera în voie. Pentru că de o *scuză* era vorba, Demelza știa sigur asta. Bună, rea, cine putea ști? Dar fusese o scuză pentru ceva ce era, din toate punctele de vedere, nescuzabil.

De asemenea, nu putea să se mintă spunându-și că fusese impresionată din cale afară de abordarea romantică a lui Hugh. Normal că era plăcut să fii idealul cavaleresc al cuiva. Dar, una peste alta, ea nu avea temperamentul potrivit pentru a fi prea impresionată de treaba asta. Știa prea bine că o astfel de viziune poetică asupra iubirii era imposibil de susținut, iar ea îi dăduse lui Hugh foarte clar de înțeles acest lucru de-a lungul prieteniei lor. Ba, mai mult decât atât, extravagențele lui, oricât de seducătoare ar fi fost, aveau tendința de a acționa împotriva propriului scop. (Era oare incorect față de el să presupună că el *încercase* să o seducă, să țească o vrajă în jurul ei, să o hipnotizeze cu atitudini idealiste și cuvinte frumoase? Probabil chiar era nedrept, pentru că sinceritatea lui cu greu putea fi pusă la îndoială.) În orice caz, ea refuzase să se lase astfel hipnotizată. Cu toate acestea, în cele din urmă, *pe el* nu îl refuzase. I se oferise cu pasiune și dezinvoltură senzuală. Rușinea, dacă existase, fusese foarte puțină. Se întâmplase sub soarele fierbinte, într-o izolare totală față de restul lumii.

Deci care era motivul? Atracția, simpla atracție fizică pe care o simțise din prima clipă în care îl întâlnise, cu un an în urmă; tristețea, pentru vestea pe care o adusese cu el; oportunitatea, care coborâse asupra lor precum o pasăre stranie, făcând din izolare o himeră și dându-i ei senzația că era o femeie oarecare sedusă de un bărbat oarecare.

Erau oare aceste motive, cu excepția primului, mai bune decât niște scuze oarecare? El o dorise din clipa în care pusese ochii pe ea, iar acum o și avusese. Poate așa avea să se vindece. Poate că acum, după ce o coborâse pe ea la nivelul altor femei, va putea să plece

și să uite. Era o vorbă din bătrâni care spunea că toate femeile sunt la fel, odată ce ai suflat în lumânare. El avusese multe alte femei, după cum lăsase să se înțeleagă. Acum, era și ea una dintre ele. Acum, el putea să-și îndrepte idealismul spre o altă fată. Poate faptul că i se oferise era, până la urmă, un lucru bun, pentru că îi eliberase mintea de dorința aceea, ajutându-l să se împace cu el însuși și să uite.

Demelza și-ar fi dorit să poată crede asta. Sau aproape că și-ar fi dorit. Nici o femeie nu vrea cu adevărat să simtă că, după ce i s-a oferit unui bărbat, el n-o mai consideră atrăgătoare. Dar această probabilitate părea acum mai mică decât păruse cu o zi în urmă. În după-amiaza aceea, în timp ce Ross dormea, încercând să uite o parte din frustrările și angoasele acelei nopți sinistre, același îngrijitor de cai înalt sosise din nou, clămpănind pe pietrele de la intrarea din față – singur, slavă Domnului, dar, chiar și așa, aducându-i ei un mesaj pe care Ross ar fi putut foarte bine să ceară să îl vadă. Ce-i drept, biletul de deasupra era destul de protocolar – o scrisoare politicoasă în care Hugh îi mulțumea pentru ospitalitatea de marți și își exprima speranța că ea și Ross vor veni să ia cina din nou la Tregothnan înainte ca el să se întoarcă acasă. Însă împăturit la interior era un alt bilet, cu o nouă poezie. Cine putea ști dacă ea ar fi avut iuțeala de mână necesară pentru a băga biletul în buzunar, fără să fie văzută?

Metrul poeziei era schimbat de această dată. Nu însă și stilul:

Cu binecuvântarea mării și a nisipului,
Frumusețea s-a aflat în mâinile mele umile.
Pe ea să o iau am venit
Ca un fluture atras de flacăra cea mai pură.
Trup mângâiat, frământat,
Aripi de dorință nemistuite.
Buze pe buzele mele așternute,
Povestea iubirii noastre rostite.
Și totuși, sfârșit nu poate să existe,
În iubire viețile noastre se-ntind.
Iar dacă ziua asta n-o să se mai repete vreodată,
Mândră e-a inimii mele amintire.
Mândru e-al mormântului meu acoperământ.

Atitudinea lui nu părea să se fi schimbat încă, și nici el nu părea să se fi vindecat de ceva. Atunci se vindecase oare *ea*? Dar ea de ce să se vindece? De un impuls senzual compulsiv de a se culca cu un alt

bărbat, o singură dată în viață? O dorință perversă de a-i fi necredincioasă bărbatului pe care îl iubea? O dorință de a oferi fericire cuiva aflat sub o amenințare grea, dacă stătea în puterea ei să o facă? O decădere morală subită, în timp ce stătea întinsă sub soarele cald, cu apa aceea sărată uscându-se pe trupul ei?

Partea ciudată și ușor deconcertantă era aceea că Demelza nu era foarte sigură că avea de ce să fie vindecată. Nu se simțea mai puțin îndrăgostită de Ross decât înainte – din contră, într-un mod puțin pervers, probabil, simțea puțin mai multă dragoste pentru el acum. Nu avea sentimente diferite față de Hugh Armitage – sau erau foarte puțin schimbate. Se lăsase purtată de val cu el, încălzită de dragostea lui și îi întorsese o parte din ea. Experiența în sine, experiența fizică – în caz că putea fi separată, chiar și în gând, de acea tensiune care îi oprise inima în loc și de dulcea emoție a acelei zile –, nu fusese, în esență, diferită de ceea ce simțise înainte. Demelza nu avea sentimentul că devine o femeie ușoară în adevăratul sens al cuvântului. Nu o vedea ca pe o întâmplare posibil să se repete. Era doar puțin deconcertant faptul că nu simțea că s-ar fi schimbat prea mult în urma acelei experiențe.

Ceea ce nu însemna că fusese fericită în cele două zile care trecuseră de-atunci. Uneori, disconfortul și anxietatea pe care le resimțea ar fi putut trece cu ușurință drept remușcări amare pentru cine știe ce nelegiuire făptuită. Din nefericire, remușcarea era pentru Demelza un sentiment de care ea trebuia să-și amintească, mai degrabă decât o senzație care să izvorască în mod natural din conștiința ei. Adevăratul ei disconfort venea dintr-o sursă cu totul diferită. În momentul de față, ceea ce se petrecuse marți era un eveniment izolat, fără legătură cu trecutul și fără să-i creeze vreo obligație pentru viitor. Dar, dacă Ross afla ceva, dacă ajungea măcar să bănuiască ceva, atunci taina acelei experiențe ar fi fost spulberată, intimitatea ar fi fost profanată, iar viața ei cu el ar fi putut fi distrusă.

Nu era un gând prea plăcut și, stând acolo, la fereastră, străbătută din când în când de câte un fior în ciuda nopții calde, Demelza nu avea o părere prea bună despre ea însăși. I se părea că, dacă într-adevăr comisese un adulter, o făcuse din motive nepotrivite, iar dacă îi părea rău pentru adulterul comis, asta era din nou din motive nepotrivite.

În acea zi de marți, era trecut de ora unu când plecaseră de pe plajă. Veniseră direct acasă.

În barcă, el îi spusese:

– Nu m-ai invitat la cină, dar n-am să rămân. Dacă se întoarce Ross, m-aș simți jenat, iar adevărul este că acum și pentru mult timp de acum înainte nu-mi doresc decât să fiu singur.

– Servitorul tău s-o fi săturat așteptând...

– *Eu însumi* m-am săturat așteptând... Când te pot vedea din nou?

– Presupun că va mai trece multă vreme până atunci.

– Pentru mine, multă vreme înseamnă deja prea mult.

– Când pleci acasă?

– La Dorset? Nu știu. Unchiul meu crede că o să fie alegeri în curând și îl bate gândul să mă invite să candidez pentru Truro.

– Dar cum rămâne cu... Ah, probabil că el nu știe?

– Nu încă. În orice caz, dacă alegerile au loc în vara asta, fără îndoială că i-aș putea păcăli pe electori. În afară de asta, bănuiesc că au mai existat membri orbi în Parlament și înainte.

– Nu mai vorbi așa!

– Păi, sunt lucruri care vor trebui spuse oricum, mai devreme sau mai târziu.

– Ochelarii nu-ți sunt de nici un ajutor? Încă nu-mi dau seama cât de bine poți vedea...

– Astăzi am văzut destul.

– Hugh, te rog, n-ar mai trebui să vorbim așa. Nu mai e nevoie, sper, să-ți cer să nu mai vorbim despre asta când ajungem la țărm.

– Nu mai e nevoie să-mi ceri, Demelza. Iubita mea, nicicând nu vei avea de suferit de pe urma vreunei vorbe rostite de mine, te asigur.

Așa că sosiseră la mal, iar servitorul acela impasibil, care stătuse la umbra stâncilor în tot acel răstimp, venise, solemn, să îi ajute să debarce. După ce adăpostiseră barca în grota de unde o luaseră, porniseră pe valea îngustă înapoi către casă, vorbind despre foci și alte lucruri oarecare, iar el refuzase să intre în casă, dar rămăsese în prag, unde mai stătuseră puțin la taifas, până când fuseseră aduși cei doi cai. Apoi cei doi bărbați urcaseră în șa și o luaseră în sus, pe firul văii, în tropăit ușor de potcoave. Hugh nu îi făcuse semn cu mâna la plecare, dar, în schimb, se întorsese și o privise îndelung, vreme de clipe bune, ca și când ar fi încercat să memoreze ceva ce, probabil, nu avea să mai vadă niciodată.

Demelza se întoarse de la fereastra dormitorului și privi în jurul ei, în camera atât de familiară. Grinzile de tec care susțineau tavanul pe lungime, noua draperie din catifea verde din dreptul ușii, scaunul de la fereastră, de marginea căruia atârna panglica aceea roz; ușa

de la șifonier întredeschisă și o bucată de rochie – rochia cea verde – ivindu-se prin crăpătură, ca un secret vinovat; capul lui Ross, cu plete negre și răsuflarea regulată. „Iubita mea, nicicând nu vei avea de suferit de pe urma vreunei vorbe rostite de mine." Dar cum rămâne cu lucrurile pe care le scrii? În mediul în care fusese crescut Hugh, probabil scrisorile erau aduse pe un taler, la micul dejun, de către un servitor, iar lumea din jur era probabil prea bine educată ca să întrebe de la cine era mesajul. Nici vorbă să se aștepte cineva să vadă conținutul! În casa de la Nampara, pe de altă parte, atât de apropiată era relația de prietenie dintre cei doi soți, încât Ross îi arunca întotdeauna peste masă toate scrisorile pe care le primea, ca să le citească și ea după aceea, iar ea, în rarele ocazii când primea câte o scrisoare, proceda la fel, în mod automat. Oricât de bine ascunsă ar fi fost, împăturită într-o altă scrisoare, ultima poezie era, într-adevăr, periculoasă. „Trup mângâiat, frământat/ Aripi de dorință nemistuite./ Buze pe buzele mele așternute." Dumnezeule! Nici nu era de mirare că ea tremura acum, în noaptea asta călduroasă!

Bucățica aia de hârtie ar fi trebuit să fie ruptă pe loc. Era ca o grămăjoară de praf de pușcă ce nu mai aștepta decât o scânteie rătăcită. Dar, uneori, prea multă prudență strică, iar Demelza nu-și putea impune să distrugă acel bilețel. Oricât de mult sau puțin ar fi ajuns să conteze acel *incident* în anii ce aveau să urmeze, *poezia* aceea însemna ceva. Avea pentru ea o semnificație aparte și nu putea să o piardă. Așa că, în loc s-o distrugă, o strecurase împreună cu celelalte poezii pe care le primise într-o gentuță din piele moale, pe care o găsise cu ani în urmă în vechea bibliotecă. Acolo era la loc destul de sigur, își spusese Demelza, de vreme ce nimeni în afară de ea nu se atingea de sertarul în care se afla.

Se întoarse în pat. Pentru o clipă, se întrebă dacă nu cumva respinsese prea ușor convingerile romantice ale lui Hugh. Cum spusese el? Dacă oferi dragoste, nu înseamnă că rămâi cu mai puțină. Dragostea nu piere niciodată, doar se multiplică. Tandrețea nu e precum banii: cu cât oferi mai mult din ea, cu atât ai mai mult de oferit altora. Probabil, pe lângă poezie, aceste cuvinte conțineau și o doză solidă de înțelepciune. Și cu siguranță așa era, dacă ai fi putut trece peste loialitate, posesivitate, gelozie și încredere. Dar cum ar fi putut oare cineva să treacă peste toate acestea? Și dacă Ross se culcase cu Elizabeth? Dacă povestea lui despre ajutorul dat în arestarea minerilor era o minciună, iar el petrecuse noaptea în brațele lui Elizabeth? Ea ce ar fi simțit atunci? Că dragostea lui Ross pentru ea era mai mare

pentru că el se bucurase de intimitatea trupului unei alte femei? Dragostea nu piere niciodată, doar se multiplică. Tandrețea nu e precum banii. Dar nici încrederea nu e, Hugh. Nici încrederea nu e. Și nici loialitatea. Oferă-le și le-ai pierdut pentru totdeauna, Hugh. Deși ele sunt doar o parte a iubirii, sunt o parte vitală – adunată, stocată, clădită de-a lungul anilor, precum ceva care crește *în jurul* iubirii, protejând-o, încălzind-o, adăugându-i mai multă forță și mai multă savoare. Oferă-le pe *acestea* și le-ai pierdut pentru totdeauna...

Trase cearceaful subțire și se strecură înapoi lângă Ross, cu foarte mare grijă, ca să nu-l trezească. Stătu întinsă pe spate câteva clipe, privind cu ochii mari și respirația tăcută la tavanul pe jumătate cufundat în întuneric. Apoi Ross se mișcă, de parcă ar fi știut că fusese plecată și acum revenise alături de el. Nu o cuprinse cu brațul, dar, în somn, își puse mâna peste mâna ei.

Capitolul 26

I

Cei treizeci și cinci de rebeli judecați la nivel local fură eliberați cu ușurință. Nu mai era un secret pentru nimeni că magistrații erau preocupați mai mult de cei care instigaseră la revoltă, și nu de cei care se lăsaseră instigați. Ceilalți cincisprezece urmau să se prezinte în instanță la Bodmin. Printre cei cincisprezece, erau câțiva din Illuggan, prieteni cu Sam și Drake. Ei discutară despre asta într-o seară, în timp ce mergeau împreună către Sawle, să inspecteze prima captură de sardine a sezonului.

De vreo cinci ani sau mai bine, sezonul sardinelor era sărac, iar această captură timpurie dădea speranțe tuturor că vara fierbinte și apa mai caldă aveau să aducă pește din abundență pe coastă. Năvoadele fuseseră trase la mal dis-de-dimineață, dar încă se mai muncea la sortat și stivuit, iar cei doi frați, ca mulți dintre cei din jur, sperau să prindă niște pește ieftin. Mai era încă o oră până la apus. Mulțimile de oameni umpluseră plajele, urmărind, ajutând, clevetind.

Obiceiul era ca, atunci când captura era adusă la mal în coșuri care fuseseră umplute din năvoade, peștele să fie deșertat în roabe și transportat sus pe pantă, către beci, care era, de fapt, un șopron

foarte mare – nici vorbă de beci! – iar acolo femeile luau peștele, îl sortau și îl aranjau după dimensiuni. Peștele zdrobit sau defect era aruncat deoparte, pentru a fi vândut ieftin celor care erau dispuși să-l cumpere, iar surplusul, dacă exista, era făcut grămadă, amestecat cu sare amară și vândut ulterior agricultorilor cu șapte sau opt șilingi pe căruță, pentru a fi folosit ca îngrășământ pe câmp.

Peștele bun era aranjat în straturi pe podeaua beciului de alte femei, care lucrau rapid, dar cu mare precizie, peștii fiind așezați cap la cap și fiecare strat fiind presărat cu sare înainte de începerea următorului strat. Se muncea în echipe de câte trei persoane – o femeie sorta și transporta peștele, una îl stivuia, iar o fetiță sau un băiat aducea sarea și dădea o mână de ajutor acolo unde era nevoie. Lucrând împreună, o astfel de echipă putea sorta și stivui șapte sau opt mii de pești pe durata unei zile.

Până când ajunseră frații Carne, o mare parte din această activitate se încheiase deja, iar capetele peștilor stăteau acum aliniate în rânduri strânse sub forma unei bariere înalte de un metru și jumătate, pe toată lungimea beciului. Fuseseră aranjate atât de precis, în ciuda diferențelor evidente de dimensiune, încât ar fi putut fi numărate. Acesta era, desigur, doar începutul. Peștele avea să stea așa timp de o lună, până când se scurgea tot uleiul din el, care era strâns și păstrat. Apoi peștele era luat, spălat și presat în butoaie mari, cam 2 500 de bucăți la un butoi, și lăsat așa încă opt zile, ca să se scurgă și ultimele picături de ulei printr-un cep, înainte ca butoiul să fie astupat. Pe lângă munca pe care o presupunea această activitate, costul sării și al altor materiale ajungea până la aproximativ treisprezece sau paisprezece șilingi pe butoi, iar la jumătatea lui septembrie, un asemenea butoi, cântărind aproape cinci sute de livre, se vindea cu ceva mai mult de patruzeci de șilingi. Asta era în vremurile normale. În vremurile normale, un sfert din captura totală era exportat către Mediterană. Acum, de când navelor englezești le era interzis accesul pe Marea Mediterană, nimeni nu știa prea bine ce avea să se întâmple mai departe.

Dar era și acesta un profit, ca să nu mai vorbim de hrana din belșug pe care o asigurau peștii ce nu corespundeau condițiilor-standard. În mulțimea adunată erau mulți nevoiași care așteptau sfârșitul zilei. La apus, când totul avea să se încheie, pescarii aveau să dea de pomană ultimele câteva sute de pești deteriorați.

Sam observă cu satisfacție că Mary Tregirls și unul dintre copiii ei munceau la stivuirea sardinelor. Acum, femeia avea să aibă ceva

bănuți în buzunar și astfel va putea să ridice puțin nivelul de trai al întregii familii, inclusiv pe cel al permanent nemulțumitului Lobb – o idee mai sus față de groapa sărăciei lucii în care se zbăteau atunci când îi văzuse ultima oară.

Drake se dusese mai aproape și acum cumpăra un sac de pește zdrobit de la unul din pescari. Până căzură de acord asupra prețului, cei doi făcură haz unul pe seama celuilalt, iar Sam fu încântat să-l vadă pe Drake râzând și glumind așa cum n-o mai făcuse de multă vreme. De când cu vizita aceea la doamna Warleggan, în Truro, persecuțiile încetaseră cu totul. Acum, nimeni nu îl mai deranja în munca lui, nimeni nu-i mai hărțuia clienții, nimeni nu-i mai distrugea gardul. Era o adevărată ușurare. În ciuda așteptărilor lui Sam, vizita își atinsese scopul. Numai pârâiașul rămăsese deviat de către fermierul care locuia mai sus de el, iar pe vremea asta secetoasă, Drake o ducea foarte rău cu apa. Dar Sam îl sfătuise pe Drake să nu mai facă nimic. Dacă gestiona foarte atent apa din fântână, folosind-o și refolosind-o de mai multe ori, se putea descurca. Nu exista lege care să-i interzică unui om să devieze cursul unui pârâu.

La vremea când ultimele raze de soare aruncau suliți peste marginea falezei, cei doi frați o luară în sus pe firul văii, înapoi spre casă, fiecare ducând câte un sac. Pretutindeni în jurul lor oamenii șușoteau și sporovăiau, râdeau și vorbeau. Alții urcau și coborau pe uliță, cei mai mulți ducând, la rândul lor, câte o povară. Apoi Sam văzu patru persoane coborând cu pași zgomotoși pe lângă ultima dintre casele mai răsărite. Iar drumul era atât de îngust, încât era imposibil să le ocolească. Tholly Tregirls, Emma Tregirls, Sally Tregothnan – sau „Chill-Off" – și Tom Harry. Tom Harry și Tholly cărau niște damigene cu rom.

Zărindu-i pe Sam și Drake, Tom Harry spuse ceva ce îi făcu pe toți să râdă. Frații ar fi trecut mai departe, dar Tholly îi opri întinzând brațul cu cârligul.

– Ah, Peter, exact omul pe care îl caut. Exact omul de care am nevoie. Socotesc că ești un flăcău de toată isprava, așa că ești numai bun pentru ce am eu în minte.

– Sam, îl corectă Sam.

– Sam. Ei, ce să-i faci, memoria mea e ca o pipă spartă – bagi printr-un capăt, iese prin celălalt...

– Drake Carne, spuse Tom Harry, studiindu-l atent pe Drake. Ce-i cu fața aia a ta, ha? Mi se pare mie că nu-i ceva în regulă cu sprânceana ta, așa-i?

Se uită la Emma, căutând aprobarea fetei, iar ea râse; însă nu era un râs de voie. Soarele îi mângâia părul cu lumini roșietice.

În spatele celor patru, mai erau încă vreo șase persoane, printre care Jacka Hoblyn, Paul Daniel, vărul acestuia – Ned Bottrell, și unul dintre frații Curnow. Fuseseră cu toții la cârciuma lui Sally și hotărâseră să vină să arunce o privire la captura de sardine înainte de lăsarea întunericului.

– S-a isprăvit! țipă văduva Tregothnan către o femeie care scosese capul pe fereastră. Am închis, vezi? Mi-am luat o oră liberă, da? I-am dat afară pe toți tăntălăii ăștia înainte să se încaiere, explică ea râzând cu poftă.

– Peter, uite ce e, spuse Tholly. Sam, la dracu'! Sam, băiatule! Eu mă ocup de concursuri la bâlciul din Sawle, de joi într-o săptămână. Tu ai făcut ceva lupte. Zic eu că ai putea atrage lumea. Premii în bani! O să mă ocup să fie premii în bani și așa mai departe. Avem șase flăcăi care participă, unii vin de la St Ann și mai sunt și frații Breague de la Marasanvose. Frățiorul tău nu face lupte, ia zi?

– Dacă te referi cumva la mine, răspunsul e nu, îl lămuri Drake.

– Tu nu știi decât să fugi, așa-i, băiete? interveni Tom Harry. Numai că uneori mai ești și prins și te alegi c-o mamă de bătaie!

– Încetează! spuse Emma. Încetează, bătăuș mizerabil! mai adăugă ea, îmbrâncindu-l pe Tom. Și ce mai face bătrânul meu predicator? îl întrebă ea apoi pe Sam. Te-ai rugat mult în ultima vreme?

– În fiecare zi, răspunse Sam. Pentru tine. Și pentru toți oamenii. Dar în special pentru tine.

Auzind aceste cuvinte, Sally Chill-Off râse din nou cu poftă. Era o femeie durdulie, blândă din fire, la patruzeci și cinci de ani, care legase prietenie cu Emma. Semănau foarte mult una cu alta, ca temperament. Asta făcuse ca Emma să fie mai des în compania tatălui ei și așa învățase să-l tolereze.

– Adică ce vrei să spui? se răsti Tom Harry, făcând un gest amenințător către Sam. Te rogi pentru ea? N-o să accept ca un cretin smiorcăit de metodist să aducă vorba despre femeia mea în rugăciunile lui! Ia vezi...

– Termină! spuse din nou Emma, de data asta trăgând de el. Băuse și ea un pahar sau două, iar acum era la fel de zgomotoasă precum Sally. Deocamdată nu-s femeia nimănui, iar tu ai face bine să ții minte asta! Nu mai vorbi atât ca să te afli-n treabă, Tom! E o seară frumoasă, iar noi mergem să vedem sardinele. Ai un sac zdravăn acolo, așa-i, Sam? Dă să văd!

Sam deschise sacul și mai multe persoane aruncară o privire curioasă înăuntru, râzând și făcându-și loc cu coatele.

– Char Nanfan a făcut și ea rost de ceva pește în după-amiaza asta, dar cred că nu e așa de bun ca ăsta, spuse Ned Bottrell. Tu chiar te ocupi de lupte, Sam?

Ned era cel mai treaz și se ținea cel mai bine pe picioare din grupul acela. Era unul dintre membrii noi ai turmei lui Sam, iar Sam fusese foarte încântat că reușise să îl convertească.

– Nu, de câțiva ani buni încoace, spuse Sam. Încă de când...

– Continuă, spuse Paul Daniel. Pare-mi-se că te-am văzut odată, când eram în Blackwater. Țin minte părul tău blond. Și aveai și curaj. Participă la lupte, așa-i, Drake?

– Fac pariu că acum a uitat, spuse Emma, cu o sclipire în priviri. Toate rugăciunile astea ale lui, pentru suflete rătăcite ca mine... Sunt suficiente să extenueze un bărbat, așa-i, Sam?

– Ce aveam eu de gând, strigă Tholly încercând să acopere vacarmul general. Ce aveam eu de gând... Fu cuprins de un acces de tuse, în timpul căruia lăsă capul în jos și horcăi îngrozitor.

– Haide, haide, dragule, spuse Sally Tregothnan, bătându-l veselă pe spate. Haide, haide, cocoșelul meu bătrân, scuipă afară! Dai prea repede pe gât băutura aia, asta e problema!

– Îl punem pe Tholly să organizeze luptele, îi spuse Ned Bottrell lui Sam. El a fost campion la lupte odată, înainte să-și piardă mâna. Cred că o să vină multă lume. E pentru biserică, să știi. Nu spune nicăieri că nu trebuie să ne veselim, nu?

– Nicăieri, confirmă Sam. Atâta vreme cât ne veselim întru Dumnezeu, prin muncă sau prin distracție. Dar cea mai mare bucurie dintre toate, Ned, e în mântuirea sufletului prin căința care purifică...

– Mda, spuse Paul Daniel, un convertit care se rătăcise iar pe parcurs. Te-am văzut la Blackwater. Asta era acum patru sau cinci ani. Câți ani ai, Sam?

– Douăzeci și cinci...

– Atunci abia dacă aveai puțin peste douăzeci când te-am văzut eu. Socotesc că...

– Ce aveam eu de gând, strigă iar Tholly printre gâfâieli, era să organizăm o zi de sărbătoare adevărată, așa cum n-a mai fost până acum. Ce-ai zice dacă ai participa la lupte, Sam? Și tu, Drake. Cu cât mai mulți, cu atât mai bine. Și tu, Tom. Și tu, Ned. Cu cât mai mulți, cu atât...

– Eu lupt oricum, spuse Tom Harry, rânjind superior. Doar mă lupt mereu și cu tine, nu, Emma?

– Ia vezi-ți de treabă! Vine ea ziua aia...

– Hai mai bine să mergem, îi spuse Sam lui Drake. Am o întrunire la apus...

– Și, ia zi, spuse Tom, făcându-și loc pe lângă Emma. Cu tine cum rămâne, frățioare? N-ai învățat niciodată să lupți, așa-i? Ți-e să nu-ți murdărești nădragii de frică, nu? Te temi să nu-ți scoată careva măruntaiele?

– Mi-e frică să mă bat cu tine, spuse Drake, atunci când lupta e inegală, trei împotriva unuia singur!

Tom, turbat de furie, făcu o mișcare bruscă spre Drake, dar Sam și Ned îi tăiară calea, iar vreme de câteva secunde urmă multă confuzie și zgomot. Când cei patru se separară, se auzi vocea lui Tom care țipa că s-ar bate cu oricare dintre gunoaiele Carne cu o mână legată la spate și că l-ar rupe pe genunchi, ca pe surcele. Cele două femei se implicaseră și ele în lupta aflată în plină desfășurare, Drake fiind singurul care nu participa defel; el rămăsese exact acolo unde se afla, în centrul întregii scene, cu o expresie perfect calmă și fermă pe chip.

După o vreme, se trezi cu Tholly Tregirls apărându-i în față. Nasul plat și cicatricea încrețită îl făceau pe Tholly să arate ca un artist mascat ce reprezenta forțele răului într-un spectacol medieval.

– Să nu-ți fie cu supărare, tinere Carne. Tom al nostru s-a cam aprins, îi sare țandăra repede, dar să nu te superi. Ce zici, vrei să lupți de joi într-o săptămână? Sau poate te bagi la o cursă de alergat? După cum arăți, cred că te descurci la alergat.

– Nu, spuse Drake. Nu am chef de sărbătorit.

Tom Harry și Sam se măsurau din priviri unul pe celălalt. Emma se agățase de brațul lui Harry, dar era greu de spus dacă făcea asta ca să-l țină pe el în frâu sau ca să se sprijine ea.

– Ce-ar fi să ne batem noi doi, ha? La lupte. Pe cinstite. Dacă frățiorul nu vrea să lupte, ce zici dacă ne luptăm noi doi? Dacă tot ai atâta grijă să mă ții departe de ăla micu'.

– Dacă o fi să mă bat cu tine, fraiere, sigur n-o să fie la lupte!

– Nu, frate, spuse Sam. Lasă cearta asta inutilă. Nu folosește la nimic. Dar chiar și așa, sper că...

– Ne batem cum vrei tu! răcni Harry la Drake, dezvelindu-și dinții. Cu pumni, cu bâte, cu cuțite...

– Ssst, spuse Emma, acoperindu-i gura cu degetele ei. Apoi scoase un țipăt scurt, atunci când bărbatul o mușcă de degete în joacă.

De ce nu te bați cu el, Sam, arată-i tu cine-i șeful! îl îndemnă ea pe Sam. Mare bătăuș mai ești! Mă muști pe mine de degete! se întoarse ea către Tom. Apoi iar, adresându-se lui Sam: Bate-te cu el, Sam! Să vă luptați, adică. Cu arbitru și tot ce trebuie. Pe cinstite și să-i iei fața!

– Hai să mergem, Drake, spuse Sam, luând-o în sus, pe deal.

Tom Harry încercă să o strângă în brațe pe Emma, dar aceasta îl îmbrânci cu toată puterea pentru a se elibera, iar el se dezechilibră și dădu peste Daniel, care îl înjură pentru că îl călcase pe picior.

– *Exact!* exclamă Tholly. Asta e! Un meci special, da? Primii pe listă. O guinee pentru câștigător. Cum ți se pare, Sam? O guinee pentru casa ta de adunări, dac-o fi să câștigi? Vezi...

– Eu pun un șiling pe Sam! strigă Ned Bottrell, care în trecut avusese multe neplăceri din partea ambilor frați Harry. Cât pun, atâta câștig! Haide, Sam! O să fim cu toții acolo ca să ne asigurăm că luptă cinstit!

– Chiar așa, Sam, interveni și Daniel. Asta zic și eu schimbare, nu? Pastorul care participă la lupte.

– O guinee pentru câștigător! strigă Sally. Nu, mai pun eu una de la mine, să fie două!

Cum drumul era îngust și intens circulat în ambele direcții, se strânsese acum o mulțime de vreo treizeci de persoane, și apoi începură și alții să insiste în privința meciului. Două motive stăteau la baza acelui entuziasm: mai întâi, un meci de lupte pornit dintr-o provocare specială, cu ceva dușmănie la mijloc, prezenta mare interes; apoi, Tom Harry, în ciuda tuturor eforturilor sale de a se integra în viața comunității, nu reușise decât să fie al doilea cel mai nepopular personaj din sat, primul fiind chiar fratele lui; așa că *orice* încercare de a-i mai tăia puțin din nas era categoric bine-venită.

Cu toate acestea, Sam nici nu dorea să audă. Cu zâmbetul lui grav și reținut, le spuse că drumul lui nu mai avea nici o tangență cu violența, chiar dacă era vorba doar de un sport. Alții puteau să-și vadă de jocurile lor; Domnul îl alesese pe el, așa nevrednic cum era, să fie martor la gloria lui Dumnezeu și să muncească de dimineața până seara pentru eliberarea sufletelor...

Predica lui improvizată fu întreruptă de Emma, care reușise să scape din strânsoarea lui Harry, iar acum se proțăpise în fața lui Sam, cu părul despletit, strigându-i:

– Și cu sufletul *meu* cum rămâne?

Sam îi zâmbi, deși privirea i se întunecase dintr-odată.

– Sufletul *tău,* Emma? Tocmai am spus că mă rog pentru el în fiecare noapte din viața mea.

– Ce să spun, că mult bine îmi mai faci! spuse Emma, după care se porni un râs general. Nu mă simt cu nimic mai bine. Serios, Sam! Ce se întâmplă? Îmi curăț sufletul noapte de noapte, chiar fác asta, îl lustruiesc până îl fac lună. Dar nu mă simt deloc mai bine.

Începură toți să râdă din nou.

– Soră, ar trebui să vii la adunări, sugeră Sam. Atunci ne-am ruga cu toții, împreună.

– Poate am să vin, dacă îl bați pe ăsta! spuse ea, făcând un gest cu degetul mare de la mână către Harry.

Acesta făcu o grimasă în spate.

– Soră, spuse Sam. Îmi pare rău, dar nu e de glumă. Dacă vorbele mele te-ar atinge la inimă, alta ar fi grija...

– A, spuse Emma. Eu credeam că vorbești serios. Credeam că chiar vrei să mă salvezi.

– Vreau. Știi foarte bine că vreau. Este una din dorințele mele cele mai arzătoare...

– Bine, atunci, spuse femeia, punând mâinile în șold. Luptă-te cu bătăușul ăsta și bate-l pe cinstite de joi într-o săptămână, iar eu o să vin la adunările tale!

De jur împrejur se auzi un hohot general de râs și câteva urale. De data asta, Drake îl apucă pe Sam de braț și încercă să-l tragă după el.

Însă în mijlocul râsetelor stârnite, doi oameni se aflau acum la marginea unei provocări mult mai serioase.

– Tu vorbești serios? întrebă Sam.

– Serios, încuviință Emma.

– Vorbește vinul din capul tău acum, spuse el.

– *Eu* vorbesc! țipă Emma. La naiba!

– Mhmm, interveni Tom Harry în discuție. Eu ce primesc, în cazul în care câștig? Te măriți cu mine, da?

– Poate că da, spuse Emma. Sau poate că nu. Asta e grija ta!

– Hai să mergem, Sam, spuse Drake. Haide!

– Meci special, ha? strigă Tholly. Câștigătorul o primește pe fii-mea!

Urmară alte hohote de râs.

– Până când? vru să știe Sam.

– Până când, ce? nu înțelese Emma.

– Până când vii la adunările mele?

– Dacă *câștigi!* Chiar ai impresia că o să câștigi, așa-i?

– Poate.

– Nici o șansă! spuse Tom Harry. Îl rup în două!

– Nu și dacă sunt eu arbitru! spuse Tholly. Dacă sunt eu arbitru, va fi luptă dreaptă până la capăt! Ori e luptă cinstită, ori nu mai e nimic!

– Trei luni, licită Sam.

– Ei, asta-i acum! exclamă Emma. Trei *luni!* Asta e condamnare pe viață!

– Nu mai puțin, spuse Sam. Nu am cum să te ajut în mai puțin timp. Va trebui să înveți să te rogi.

Emma izbucni în râs:

– Să mor io! Cre' că e mai mult decât pot duce!

– Trage tare, fato! strigă cineva din mulțime.

– Cum crezi, spuse Sam. A fost ideea ta. Dacă vrei să te retragi acum, mă voi retrage și eu.

– Nu! spuse Emma într-un impuls de moment. Trei luni să fie! Dar nu uita: mai întâi trebuie să *câștigi,* ține minte!

– Uraaa! izbucni Tholly. Acum, stai pe loc, Sam! Și tu rămâi pe loc, Harry. Am stabilit meciul, dar trebuie să punem detaliile la punct!

II

Cincisprezece rebeli ajunseră în instanță în Bodmin. Judecătorii stabiliră că cinci dintre ei nu erau vinovați de acuzațiile care li se aduceau, așa că aceștia fură eliberați. Ceilalți zece au fost găsiți vinovați și au fost condamnați – trei dintre ei la închisoare, patru urmau să fie deportați, iar ceilalți trei, spânzurați. Veștile răspândiră panica prin sate; dar, la scurt timp după aceea, se află că, după proces, lordul de Dunstanville discutase în particular cu judecătorii și căzuseră de acord că executarea unui singur condamnat dintre cei trei va fi un factor de intimidare suficient. Astfel că pentru doi dintre cei trei pedeapsa fusese redusă la deportare – care, în aceste vremuri de război, presupunea înrolarea forțată în marina militară.

Cei doi grațiați erau William „Rosie" Sampson și William Barnes. Cel care mai rămăsese să fie spânzurat era John Hoskin din Camborne, poreclit Wildcat, pentru „atacul violent asupra numitului Samuel Phillips, morar, și pentru furtul de bunuri în valoare de peste 40 de șilingi, dintr-o dependință aparținând unei case particulare". Hoskin era fratele mai mare al lui Peter Hoskin, colegul de tură al lui

Sam la Wheal Grace. Sam își amintea ultima ocazie în care mersese în vizită la familia Hoskin cu mesaje pentru Peter, iar John Hoskin și „Rosie" Sampson sosiseră înainte de plecarea lui, îmbujorați și entuziasmați, venind de la o adunare de protest. Așadar, aici se ajunsese.

În săptămâna aceea, Ross se duse să îl vadă pe baronul de Dunstanville. Avea două sau trei lucruri care îl preocupau și plănuise să sosească în jur de ora cinci, când știa că Basset se află, de regulă, în biroul lui, ocupându-se de afacerile sale imobiliare. Astăzi însă, Ross fu condus într-o sufragerie, unde cina nu se încheiase încă, deși doamnele plecaseră deja de la masă. În încăpere se aflau șase bărbați – doi necunoscuți, doi pe care Ross îi cunoștea vag, Basset însuși și George Warleggan. Cu toții băuseră bine, iar Ross se lăsă convins fără prea mare tragere de inimă să se așeze pe unul dintre scaunele rămase libere după plecarea doamnelor și să accepte un pahar de brandy, după care fu prezentat celorlalți musafiri. Nu erau oameni de-ai locului, erau veniți din centrul țării, iar lui Ross îi luă câteva minute bune până să înțeleagă că era o întâlnire a membrilor din Parlament pe care Basset îi controla efectiv: Thomas Wallace și William Meeks, reprezentanți pentru Penryn, Matthew Montagu și onorabilul Robert Stewart pentru Tregony, precum și George, pentru Truro. Și totul căpătă sens atunci când Basset îi explică faptul că Pitt dizolvase Parlamentul, iar în septembrie urmau să aibă loc alegeri.

După prima reverență făcută cu răceală, George nu mai privise în direcția lui Ross, și nici Ross în direcția lui George. Conversația pe teme parlamentare continuă însă, nestingherită de prezența lui Ross. După toate aparențele, se făceau mari eforturi pentru a-l da jos pe Pitt. După ani întregi în funcție, el dorea ca majoritatea și politica sa să fie confirmate printr-un vot de încredere din partea țării. Deși mulți dintre nobilii liberali îl repudiaseră pe Fox și susțineau guvernul – așa cum făcea Basset –, exista suficientă opoziție și dezgust în urma războiului, pentru ca poziția lui Pitt să fie greu de susținut. Într-adevăr, exista un puternic curent de opinie în rândul poporului, potrivit căruia războiul nu putea fi câștigat niciodată, în condițiile în care armata era în continuare pe punctul de a porni o revoltă, regiuni importante din țară erau la limita foametei, vistieria fusese adusă în faliment și întreaga Europă era pornită împotriva Angliei. La toate aceste probleme, Pitt avusese un singur răspuns: „Nu mă tem pentru Anglia. Vom rămâne în picioare până în Ziua Judecății de Apoi". Cu toate acestea, el însuși părea un om obosit, îmbătrânit.

Când discuția ajunse în acest punct, Ross întrebă:

– Dar cum rămâne cu legea lui pentru a-i scuti de taxe pe cei săraci și a le oferi ajutoare? Ce se mai aude cu legea aceea?

Basset păru uimit, ca și cum, pe moment, nu și-ar fi adus aminte de legea respectivă, iar George zâmbi pe ascuns.

– Te referi la...

– Un fond de pensii pentru bătrâni, împrumuturi parohiale care să le permită săracilor să-și cumpere o vacă. Școli de meserii...

– Aaa... Nu mai e de actualitate. Proiectul a fost retras pentru a fi modificat și e puțin probabil să fie reintrodus. A întâmpinat opoziție serioasă.

– Din partea cui?

– Păi cred că din partea tuturor celor cu putere de decizie. În special a magistraților. A fost un proiect de lege bine intenționat, dar prost conceput, care ar fi distrus moravurile publice. Domnul Jeremy Bentham l-a atacat cu argumente foarte convingătoare, așa cum au făcut-o, de altfel, cei mai mulți oameni cu experiență juridică.

– Poate că experiența compasiunii era cea care le lipsea...

Basset ridică sprâncenele a mirare:

– Nu cred că esența obiecțiilor are vreo legătură cu compasiunea sau cu lipsa ei. Dar, în tot cazul, criza financiară din acest an a făcut ca legea respectivă să fie lipsită de spirit practic. Taxele și dobânzile reprezintă deja o povară suficient de alarmantă. Principalul obiectiv acum este câștigarea războiului.

Ross puse paharul gol înapoi pe masa încărcată.

– Eu aș fi zis că legea aceea era una dintre cele mai bune ca să ne ajute să câștigăm războiul – prevenind nemulțumirile din țară.

– Avem noi metodele noastre de a preveni nemulțumirile din țară, comentă George.

La scurt timp după aceea, cina se încheie, iar bărbații ieșiră pe terasă. Lady Basset și tovarășele ei, oricine ar fi fost ele, nu-și mai făcură apariția. Ross ar fi vrut să se scuze și să plece, dacă nu ar fi remarcat că și ceilalți oaspeți erau pe punctul de a face același lucru. George începu să vorbească, mai detaliat decât îi stătea în fire, despre piesele de teatru pe care le văzuse la Londra, despre domnul Kemble și doamna Jordan, despre teatrele particulare din Westminster și despre spectacolele de amatori care aveau loc acolo. Totul era, bănuia Ross, în mare măsură spre beneficiul lui. Apoi, când erau pe picior de plecare, George îi spuse:

– A, Ross, din câte am auzit, cumnatul tău va participa la un concurs de lupte cu unul dintre paznicii mei de vânătoare.

Impasibil, Ross continuă să privească lung la vegetația din parc.

– Așa cred.

– O adevărată imprudență din partea lui, ca să nu spun mai mult. Tom Harry e campion și a câștigat multe premii.

– După burta pe care o are, aș fi zis că nu mai e de mult în formă.

– Nu cred că și cumnatul tău va fi de aceeași părere.

– Rămâne de văzut.

Ceilalți îi priviră ușor întrebător, așa că Ross le explică faptul că în săptămâna imediat următoare avea loc sărbătoarea locală și, cum fusese lansată o provocare, Sam Carne – unul dintre mineri și cumnatul său (după cum subliniase domnul Warleggan) – și Tom Harry – paznic de vânătoare – căzuseră de acord să participe ca adversari la un meci, câștigătorul urmând a fi cel care se dovedea cel mai bun după trei runde. Ceilalți patru membri ai Parlamentului, nici unul din Cornwall, cerură câteva explicații despre metoda de luptă și despre regulile generale. Wallace credea că mai văzuse ceva asemănător în Londra, iar ceilalți se văzură nevoiți să-l convingă că nu era același lucru.

În toiul întregii discuții, George îl întrebă pe Ross:

– Deci chiar crezi că cumnățelul tău metodist are șanse să câștige?

Ross îl privi, în sfârșit, în ochi:

– Sper că da. Ar cam fi vremea ca paznicul tău să primească o lecție de bună purtare.

– Poate vrei să pariezi niște bani pe meci.

– Meciul pe care tu îl consideri atât de inegal?

– Dacă tu crezi altceva, susține-ți părerea cu câteva guinee.

Ceilalți urmăreau atent discuția, pe jumătate serioși, pe jumătate amuzându-se, conștienți de înțepăturile dintre cei doi. Dunstanville priza tutun, încruntându-se.

– Ce sugerezi?

– O sută?

Timp de câteva clipe, Ross continuă să studieze grădina.

– De acord. Cu o singură condiție.

– Ah...

– Ca acela care pierde să plătească banii datorați Excelenței Sale, aici de față, pentru a-i folosi într-un scop caritabil, în beneficiul minerilor.

– Hai să stabilim asta împreună, rogu-vă, spuse Basset repede, ștergându-și nasul cu batista. Vor fi puși în contul spitalului cel nou. O primă contribuție! mai adăugă el, strănutând.

Nici unul dintre bărbați n-ar fi putut riposta în mod deschis față de soluția rapidă propusă de Basset, așa că încheiară înțelegerea. Conversația generală mai continuă vreme de vreo zece minute, timp în care George și Ross nu mai schimbară alte cuvinte, după care ceilalți plecară unul câte unul, până ce nu mai rămaseră decât cei trei din partea locului. Apoi, fără nici o tragere de inimă, George ceru să-i fie adus calul și se îndepărtă în galop.

Privind în urma lui, Basset spuse:

– Observ că nemulțumirea mea în ceea ce privește dușmănia dintre doi buni vecini nu are nici un fel de efect în direcția diminuării ei; dar de data asta măcar, se pare că eu voi fi cel care va beneficia de pe urma ei.

– Spre mulțumirea nici uneia dintre părțile implicate în pariu, spuse Ross.

– Cum așa?

– George, dacă ar fi să câștige, n-ar vrea ca banii câștigați de el să fie folosiți într-un scop caritabil, oricare ar fi acela. Eu, dacă ar fi să câștig, aș căuta o posibilitate mai directă și mai rapidă de a-i ajuta pe mineri decât un spital care nu a fost construit încă.

Basset zâmbi:

– Ce noroc pe mine să dau dovadă de superioritate tactică! V-am lăsat fără replică pe amândoi!

– Presupun că banii vor veni de la mine, dar, cine știe, se pot întâmpla și minuni!

– Dacă este o întrecere inegală, ar fi o escrocherie din partea lui să te forțeze să ții acest pariu.

– Din fericire, așa cum spuneați mai devreme, minerii vor fi cei care vor avea de câștigat, deși pe termen foarte lung. Am obținut un rezultat mai bun decât în urma eforturilor noastre de acum trei săptămâni.

Dunstanville țuguie buzele.

– Ambele sunt aspecte ale aceluiași obiectiv. A-i recompensa și a-i ajuta pe cei care merită, respectiv a-i ține în frâu pe cei care iau legea în propriile mâini.

Câțiva nori răzleți acoperiseră soarele, dar era încă destul de cald, iar adierea blândă aducea cu ea parfumul trandafirilor din grădina de sub terasă.

– În principiu, spuse Ross, sunt de acord că acesta este scopul dezirabil. În practică – în cazul de față – mă întreb dacă moartea unui om va servi într-adevăr la ceva.

– Te referi la Hoskin? A, totul s-a stabilit deja. După cum probabil știi, după proces am cântărit cu toții problema pe toate fețele, iar două persoane au fost grațiate. Decizia aceasta a fost luată doar după o cântărire atentă a faptelor, în urma căreia s-a ajuns la concluzia că se poate face dreptate dând dovadă de compasiune, și că putem da un exemplu doar cu cel mai rău și mai greu de strunit dintre cei trei.

– Da..., spuse Ross. Da...

– E o nesansă pentru bunul renume al justiției britanice, continuă Basset, aceea că fapta pentru care un om ajunge să fie condamnat reprezintă adesea o parte neînsemnată din fărădelegile săvârșite de el. Oficial, Hoskin a fost condamnat la moarte pentru că a pătruns într-o casă particulară și a furat porumb în valoare de peste 40 de șilingi. În realitate, el este cunoscut de mulți ani ca fiind un veșnic răzvrătit, care toată viața a intrat în tot felul de belele. Porecla de Wildcat[1] nu e deloc nemeritată.

– Poate ar fi cazul să lămuresc interesul meu în această chestiune, spuse Ross. John Hoskin are un frate, Peter, care lucrează la mine în mină. Peter spune că fratele lui, deși puțin cam iute la mânie și deloc neprihănit din fire, n-a făcut niciodată până acum vreun rău cuiva. Se prea poate ca aprecierile unui frate să fie subiective, dar cred că în astfel de situații de revoltă și agitație se întâmplă adesea ca persoana cea mai turbulentă să nu fie și cea mai răuvoitoare. Cu toate acestea...

Ross făcu o pauză, pentru că Basset părea gata să-l întrerupă.

– Continuă!

– Urma să spun că interesul meu față de soarta lui are o natură mai egoistă – mai precis, vine din dorința mea de a avea conștiința împăcată când pun capul pe pernă noaptea.

– Cum te afectează asta pe tine?

– S-a întâmplat ca tocmai eu să mă ocup de polițiștii care au mers acasă la Hoskin.

Lady de Dunstanville ieși pe terasă, dar soțul ei îi făcu semn să plece.

– Dragul meu Poldark, nu are nici un rost să iei lucrurile astea personal! Cum crezi că mă simt *eu* atunci? Chestiunea vizând

[1] Pisică sălbatică; persoană ușor iritabilă, iute la mânie (n.tr.)

condamnarea sau grațierea a fost lăsată pe nedrept pe umerii mei la Bodmin. A fost cea mai neplăcută decizie pe care a trebuit să o iau vreodată! Într-adevăr, toată afacerea asta a fost o sursă nesfârșită de griji și preocupări și te asigur că nici eu n-am dormit deloc bine! Dacă...

– Și atunci, ce-ați spune dacă ne-am alege amândoi cu o conștiință mai ușoară?

– Cum?

– Inițiind o petiție pentru grațierea lui Hoskin. Mai avem la dispoziție cinci zile. O mișcare începută de la vârf este singura care ar putea să aibă efectul scontat. Timp e berechet. Mulți au fost grațiați chiar de la piciorul eșafodului.

Continuară să se cântărească din priviri. Basset țuguie din nou buzele, dar nu mai zise nimic.

– E greu să fii îngăduitor în vremurile astea, știu. Există oameni care au fost spânzurați recent pentru rebeliune în marina militară – și pe bună dreptate. Bărbații precum liderul acela al răsculaților, Parker, deși trăncănesc întruna despre libertate, ar fi primii care să impună o lege rigidă, mai dură decât cea pe care caută să o înlăture. Dar primele rebeliuni au fost rebeliuni împotriva condițiilor mizere, iar Amiralitatea, care a dat dovadă de prostie crasă în multe alte privințe, a avut înțelepciunea de a-i trata cu indulgență pe primii rebeli. Revolta asta – revoltele astea din Cornwall, cred, nu au nimic de-a face cu rebeliunile astea târzii, ci, dimpotrivă, seamănă foarte mult cu cele de la început. Burțile goale, focurile stinse în sobe, nevestele bolnave și copiii care se topesc pe picioare sunt motive întemeiate de revoltă împotriva legii. Nu cred că Sampson sau Barnes, sau Hoskin își doresc altceva decât să respecte legea pământului. Plângerile lor nu sunt împotriva mea sau a dumneavoastră sau a altora ca noi care sunt aduși în funcții cu putere de decizie. Plângerile lor sunt îndreptate împotriva comercianților și a morarilor care prosperă în afacerile lor, în timp ce majoritatea moare de foame. A-l grația acum pe acela care a fost condamnat la moarte nu ar fi un semn de slăbiciune, ci ar convinge pe toată lumea că justiția a fost mai bine servită.

Basset se întorsese cu spatele la Ross și părea că și-ar fi întors nu doar fața, ci și mintea de la argumentele care îi erau prezentate.

– Spui despre toți acești bărbați că ar fi niște patrioți, Poldark, spuse el. Știai că luna trecută a fost fondat un Club Patriotic în Camborne? Membrii lui sunt toți bărbați tineri, din câte înțeleg, și cu toții poartă insigne gravate cu cuvintele *Libertate* și *Egalitate*, insigne

pe care le-au adus direct din Franța. Cântă un cântec care preamărește revoluția și tot ce reprezintă ea. Ține minte, *tot* ce reprezintă ea, cu perfidie, tiranie și vărsare de sânge. Mai mult decât atât, victoriile obținute de francezi, pe mare sau pe uscat, sunt aclamate, pe câtă vreme victoriile englezilor sunt primite cu dezgust. Nu se mulțumesc nici să-și țină părerile pentru ei înșiși! Ies printre mineri, printre cei săraci, răspândindu-și doctrina de răzvrătire și agitație. Se întâmplă să știu că au ținut legătura cu liderii acestei revolte. Dacă n-ar fi existat astfel de cluburi, astfel de oameni, cine știe ce s-ar fi putut face... Nu acum.

Cerul se întuneca. În loc să se împrăștie, așa cum o făcuseră adesea vara asta, norii se adunau și părea că va începe ploaia.

– Vă respect părerea, Excelență, spuse Ross. Lucrurile au ajuns într-un asemenea punct, încât nimeni nu poate spune cu certitudine care este atitudinea potrivită sau greșită în situația de față. Dar, cu siguranță, ceea ce a dus la revoluția din Franța a fost sărăcia degradantă a oamenilor simpli față de lipsa de moralitate a Curții și slăbiciunea guvernului, care era, de asemenea, extrem de sever. Aici, acum, avem condiții de sărăcie și suferință cu nimic mai favorabile decât cele din Franța anului 1789. De aceea, Legea lui Pitt părea a fi o rază dătătoare de speranță și de aceea, în opinia mea, este o tragedie faptul că ea a fost retrasă. Dar, în orice caz, guvernul nostru nu este unul slab. Chiar trebuie – e oare înțelept – să dea dovadă de severitate?

– N-am dat dovadă de severitate pentru că am condamnat un om! Am dat dovadă de compasiune grațiind alți doi!

– E un mod de a privi lucrurile.

Basset era din ce în ce mai iritat.

– Chiar te crezi în măsură să judeci deciziile judecătorilor?

– Ultimul lucru pe care m-aș simți îndreptățit să-l fac este să judec pe cineva. Asta ar fi făcut din mine un magistrat atât de slab. Dar nu e vorba despre nici un fel de judecată a nimănui aici. E vorba despre clemență – în sensul cel mai strict al cuvântului – și de înțelepciune – într-un sens mai larg.

Basset își țuguie buzele:

– Cine era oare cel care spunea – un mare justițiar, presupun – că toți oamenii care sunt implicați în judecarea altor oameni trebuie să fie lipsiți de furie, de prietenie, de ură și de compasiune. Așa încerc eu să fiu, în felul meu. Îmi pare rău dacă tu consideri că am lipsuri la capitolul ăsta.

– N-am spus că...

– Sunt sigur că vorbești din convingere, spuse Basset. Tu știi că și eu tot așa. Părerile noastre sunt diferite... Ah, draga mea, vino să ni te alături. Căpitanul Poldark tocmai pleca.

Capitolul 27

I

În drum spre casă, Ross îl zări pe Sam Carne făcându-și de lucru în capela mică și înghesuită de lângă Wheal Maiden, așa că descălecă și intră. Sam era singur, așa că Ross reuși să-l anunțe că o comutare a pedepsei lui John Hoskin era acum puțin probabilă.

– Mulțumesc, frate, spuse Sam. A fost un adevărat curaj din partea ta să încerci. N-am știut că ai de gând să faci asta. O să-i spun lui Peter mâine. Dar cred că el știe că e probabil ca fratele lui să ajungă în știreang.

Ross îl privi în treacăt pe Sam, puțin surprins de tonul resemnat al acestuia. Viața și moartea valorau puțin în regiunile miniere; în special pentru Sam, care petrecea o mare parte din timpul lui liber ajutându-i pe cei bolnavi.

– Peter vrea să meargă și o să merg și eu cu el, spuse Sam.

– Cu el? Unde? La Bodmin?

– Da. La început, am încercat să-l fac să se răzgândească, dar chiar cred că e bine ca familia lui John să fie acolo.

– Dar de ce și tu? Tu nu faci parte din familie.

– Peter este colegul meu și n-aș vrea să-l las să meargă atâta drum singur.

– Păi părinții lui unde sunt?

– Mama și tatăl lui vor ajunge cu o zi înainte, în speranța de a-l vedea. Ceilalți merg acolo separat.

Ross privi în jur la micuța casă de rugăciune, acum pustie, cu băncuțele și scaunele ei rudimentare și cu Biblia aflată pe masa de lângă fereastră.

– Asta va fi marți. Nu uita că ai un meci de lupte joi.

– Nu, răspunse Sam. Nu am uitat.

– Crezi că o să câștigi?

– Nu știu ce să zic. Acum m-am obișnuit să lupt mai degrabă cu demonii din noi.

– Cât ai reușit să scoți cel mai mult?

– Destul de mult. Dar n-am mai fost în ring încă de când m-am împăcat cu Dumnezeu.

– Și n-ar fi recomandabil să faci ceva antrenament?

Sam zâmbi:

– Îți mulțumesc, frate, dar unde aș putea face asta?

– Te-aș putea testa eu cu câteva runde.

– Ai făcut lupte?

– O, da.

Sam cântări împrejurările.

– Nu cred că se cuvine.

– Lasă-mă pe mine să decid asta!

– Mulțumesc, frate, propunerea ta mi-ar putea fi de ajutor. O să mă mai gândesc.

– Gândește-te mai repede. N-ai decât câteva zile la dispoziție.

Când se întoarse acasă, Ross îi povesti Demelzei rezultatul vizitei sale la Tehidy.

– Nici nu-i de mirare, spuse ea. Și nu te aștepta să-ți fie recunoscător că te-ai dus, Ross. El consideră că a fost generos din partea lui să-i grațieze pe doi dintre ei și, după toate astea, nu-i va face deloc plăcere să fie considerat neîndurător.

– Toată lumea pare ceva mai puțin preocupată de problema asta decât mine, spuse Ross. Sunt eu oare mai slab de înger decât alții sau sunt doar impresionabil din cauza propriei mele conștiințe?

– Nici noi nu suntem... insensibili, spuse ea. Deloc. Dar suntem poate mai... resemnați în fața sorții. Când un om este condamnat la moarte, acceptăm asta, deși e un lucru trist. Dar știm că nu stă în puterea noastră să schimbăm lucrurile. Tu ai sperat să schimbi situația – deci pentru tine dezamăgirea este mai mare. Tu simți că ai eșuat. Noi nu simțim la fel, pentru că n-am sperat niciodată că am putea reuși.

Ross își turnă niște brandy sec.

– Sunt din ce în ce mai puțin încântat de rolul meu în această afacere. A fost prost gestionată. Și din ce în ce mai puțin încântat la gândul că lupt împotriva francezilor conducând o armată de voluntari. Dacă vin francezii, foarte bine, se cheamă că suntem și noi utili la ceva. Dar dacă nu vin francezii, cresc șansele ca noi să fim folosiți pentru a reprima răscoalele de aici!

– Să înțeleg atunci că ești în favoarea răscoalelor?

Ross făcu un gest de nerăbdare:

– Cum m-aș putea aștepta să înțelegi ceva ce nu îmi pot explica nici măcar mie însumi? Cauzele în care cred eu sunt iremediabil opuse una alteia.

– Uneori și ale mele sunt la fel, mărturisi Demelza cu toată inima.

– Iar George devine tot mai greu de suportat de fiecare dată când mă întâlnesc cu el. Cam acum un an pe vremea asta, aveam senzația că dușmănia dintre noi scade. Cu fiecare an îmbătrâneam și deveneam mai toleranți, iar eu am crezut că, atâta vreme cât ne evităm unul pe celălalt, pasivitatea noastră va crește treptat.

– Și nu tocmai asta e problema?

– Care?

– Păi, de când ai început să îl cunoști mai bine pe lordul de Dunstanville, n-a fost tocmai ușor să vă evitați unul pe celălalt tu și George.

Ross își termină porția de brandy și își mai turnă un pahar.

– E posibil să mă văd mai rar cu lordul de Dunstanville pe viitor. Dacă ar fi după mine, cu siguranță așa aș face.

– Îmi dai și mie?

Ross ridică privirea.

– Iartă-mă, iubito! Credeam că tu preferi vinul de Porto.

– Vinul de Porto e pentru petreceri, spuse Demelza. Iar dacă am apucat să beau un pahar, îmi doresc foarte mult să mai beau unul. După brandy nu mă prea dau în vânt, așa că nu există nici un pericol.

Ross luă un pahar pentru ea și îi turnă niște brandy.

– E ciudat că, refuzând oferta lui Basset de a candida pentru Truro, am ajuns să-l văd mai des pe George – un George foarte plin de el – decât l-aș fi văzut vreodată în mod normal. Poate – adăugă el ironic – ar fi trebuit să devin membru în Parlament doar ca să îl văd mai rar!

– Dar atunci cauzele în care crezi tu nu s-ar fi contrazis și mai tare între ele? întrebă Demelza, strâmbându-se la gustul de brandy.

Ross se uită la ea, puțin iritat de faptul că ea îi luase ironia în serios.

– Parcă îmi spuneai nu demult că, în opinia ta, aș fi slab ca membru în Parlament.

– Eu n-am spus *slab,* se apără ea. Am spus că nu ai fi în largul tău.

– Ei bine, nici acum nu mă simt în largul meu, dar n-am de ales decât să mă împac cu situația. Și tu la fel.

– Nu te mai frământa atât, Ross. Nu poți să refaci tu lumea.

– Ar trebui să-i spui asta fratelui tău, care are impresia că ne poate izbăvi pe toți.

Demelza luă o nouă înghițitură, gânditoare, ea însăși la capătul răbdării.

– Și totuși, *el* nu se simte inconfortabil. E o diferență la el față de tine. El nu pare să aibă prea multe îndoieli.

– Era bine ca el să nu fi ales să încerce să-l izbăvească pe paznicul de vânătoare al lui George luptându-se cu el. Acum, în funcție de rezultat, sunt dator cu o sută de guinee.

– Dumnezeule! Cum s-a întâmplat asta?

Ross îi povesti.

– Bineînțeles, nu Tom Harry este cel pe care Sam încearcă să-l izbăvească, spuse Demelza.

– Nu, asta am înțeles și eu. L-ai văzut vreodată pe Sam luptându-se?

– Nu, era prea mic atunci când am plecat eu de acasă. Avea unsprezece sau doisprezece ani. Dar acum sper să câștige, fie și numai ca să nu pierzi banii ăia!

– Eu sper să câștige ca să îi facă în ciudă lui George. În orice caz, Tom Harry e un țărănoi care muncește din greu. Sam nu pare să aibă habar că ar trebui să se pregătească cumva pentru acest eveniment, așa că i-am propus să se ia la trântă cu mine în următoarele zile.

– Ross! Nu poți face asta!

– De ce nu?

– Când te-ai luptat tu ultima oară?

– Tocmai tu mă întrebi? Când l-am aruncat pe taică-tău pe geam acum ceva vreme.

– Acum *ceva* vreme! Acum treisprezece ani! Nu poți face asta, iubitule, o să te rănești!

Ross aproape că rânji.

– Constat că nu te gândești că și Sam s-ar putea răni.

– Păi, el e aproape un băiețandru. Și el nu e atât de important pentru mine. Nu, nu trebuie să faci asta! Promite-mi că n-o vei face!

– Nu pot. I-am promis deja lui.

Demelza se duse către el și își turnă un al doilea pahar din băutura care nu-i plăcea.

– Dumnezeule, eu nu știu ce să mă mai fac cu tine! Mereu intri în câte un bucluc! Ross, să nu crezi cumva că încerc să te cocoloșesc,

pentru că nu fac asta. Ești puternic și în formă și n-ai pus nici un kilogram pe tine, dar stai un pic și cugetă, te rog: aveai aproape vârsta lui Sam de acum atunci când te-ai bătut cu tata! Acum nu mai ești atât de tânăr.

– Acum am cam vârsta tatălui tău când s-a luptat cu mine și țin minte că n-a fost deloc ușor de doborât. Sunt exact genul de adversar de care are nevoie Sam.

– Mi-aș dori să te duci să te lupți tu însuți cu Tom Harry! izbucni Demelza exasperată. Atunci ai fi și tu fericit, iar eu aș putea să-ți doftoricesc oasele rupte pentru o cauză mai bună!

– Poate vom reuși să organizăm după aceea un concurs între mine și George. Asta chiar ar merita câteva oase rupte!

Demelza dădu paharul pe gât.

– În fine, să trecem peste. Acum avem o altă mică problemă. Azi a venit pe aici Caroline.

– Și asta-i o problemă? Ce face?

– Mai bine. A avut nu știu ce boală de stomac. A stat aici cam o oră.

Ross aștepta. El pricepu însă că se întâmpla ceva important pentru Demelza, iar ea așteptase să-i vorbească despre asta încă de când el sosise acasă, și asta o făcea să fie agitată.

– Deci?

– Hugh Armitage este bolnav, iar lordul Falmouth i-a scris lui Dwight rugându-l să îl consulte. Așa că Dwight se duce mâine acolo, iar Caroline îl însoțește și vor lua masa acolo.

– Îmi pare rău să aud asemenea vești, dar ce legătură au toate aceste lucruri cu noi?

– Păi, Hugh a inclus un bilet adresat lui Caroline, rugând-o, dacă poate, să ne convingă pe noi – noi doi, adică – să îi însoțim. Spune că își dorește în mod special să ne revadă pe amândoi, bineînțeles, dacă nu cumva avem alte angajamente anterioare – așa a spus el. Întreabă dacă nu am putea merge și noi împreună cu familia Enys.

– Înțeleg.

– Caroline și Dwight pleacă mâine la ora zece, astfel încât el să se ocupe de consultație înainte de masă. Dacă totul merge conform planului, ar trebui să se întoarcă înainte de șase.

O pagină din *Sherborne Mercury* foșni atunci când Ross o întoarse.

– Și tu ce-ai spus?

– I-am spus că o să te întreb pe tine și am s-o anunț.

– Care e treaba cu Hugh? La ochi e problema?

– Nu tocmai. Dar are mereu dureri de cap și stare subfebrilă.

Ross privi țintă în ziarul cu rânduri dese.

– Mi-e teamă că nu putem merge. Am întâlniri programate cu Henshawe; apoi trebuie să mai vină și Bull încoace. În tot cazul, nici nu vreau să merg. Ultima mea întâlnire cu George Falmouth n-a fost una tocmai confortabilă, plus că mi-a arătat clar că nu ține cont de dorința mea atunci când mi-a ignorat rugămintea de a pune o vorbă bună pentru Odgers.

Demelza puse jos paharul și își supse unul din degete.

– Foarte bine, atunci. Dar cred că ar trebui să-i trimitem vorbă lui Caroline în seara asta. Ar fi mai... politicos din partea noastră.

– Cum a rămas stabilit?

– I-am spus că îi vom trimite un mesaj dacă nu mergem. Poate nici nu mai contează...

Ross ezită, luptându-se cu el însuși.

– Cred că ai putea merge tu.

Demelza îl privi clipind:

– Cum aș putea să merg fără tine? N-ar fi tocmai potrivit.

– Nu e nimic nepotrivit dacă mergi împreună cu Dwight și Caroline. Presupun că pe tine vrea Armitage să te revadă, de fapt.

Demelza clătină din cap:

– Nu știu. Nu știu dacă aș putea să merg doar cu ei.

– Ei bine, eu nu văd nici un motiv pentru care nu ai face-o, dar decizia îți aparține.

– Nu, Ross... De fapt, tu trebuie să decizi, nu eu. Eu nu... Eu nu știu ce să spun.

– Ei, asta-i! făcu el un gest de nerăbdare. Dacă îți spun să te duci, aș da dovadă de imprudență. Dacă îți spun să nu te duci, dau dovadă de lipsă de compasiune.

– Nu neapărat. Mă descurc eu să inventez o scuză. Ei vor înțelege. Dar de ce ai da dovadă de imprudență dacă îmi spui să merg?

– Nu știu cât de profunde sunt sentimentele tale în această privință.

Demelza se uită serioasă pe fereastră. Soarele verii îi colorase ușor pielea palidă.

– Nici eu nu știu, Ross, ăsta e purul adevăr. Știu doar...

– Da?

– Care sunt sentimentele lui pentru mine.

– Și asta contează?

– *Contează.* Cum ar putea să nu? Dacă este *într-adevăr* bolnav, atunci se pare că... poate chiar e un motiv să merg. Dar sunt soția ta, Ross, până la... sfârșitul zilelor. Asta sunt.

După câteva clipe de gândire, Ross spuse:

– De fapt, nu există loc pentru doi bărbați în inima unei femei, așa-i? Nu într-un fel care să conteze cu adevărat.

– Sau loc pentru două femei în inima unui bărbat? întrebă Demelza.

– Ce te face să spui asta?

– Nu am motive să întreb?

Ajunseseră în pragul unei discuții mult mai serioase, dar sosirea lui Jeremy, care dădu ușa de perete și năvăli în încăpere ca să le povestească planurile sale pentru Sărbătoarea Sawle, o întrerupse brusc. Nu mai redeschiseră discuția despre acest subiect până seara târziu, când merseră la culcare, dar până atunci tensiunea dintre ei, deși nu dispăruse cu desăvârșire, se mai domolise.

– Nu i-ai trimis vorbă lui Caroline? se interesă Ross.

– Nu. N-am știut ce să-i spun.

– Eu zic că ar trebui să mergi. În definitiv, de ce n-ai face-o? Dacă nu pot avea încredere în tine acum, când aș putea avea oare?

Demelza se înfioră.

– Îți mulțumesc, Ross. O să fiu... bine păzită. Lui Caroline nici nu-i trece prin minte să mă lase să calc strâmb.

– Nici ție nu trebuie să-ți treacă prin minte. După cum știi, eu am o părere bună despre Hugh și nu mă pot supăra pe el pentru simplul fapt că te place – atâta vreme cât asta e tot. Nici un bărbat nu-și dorește ca soția sa să fie o femeie la care alți bărbați să nu râvnească.

– Nu, Ross.

– În schimb, orice bărbat vrea ca soția lui să fie o femeie la care alți bărbați să nu aibă acces. Ține minte treaba asta, te rog!

– Da, Ross.

– Sper că Dwight îl va putea ajuta. O să rămân în așteptarea unor vești bune.

– Jane se poate ocupa de cina ta, cred, spuse Demelza, continuând să șovăie, deși nu tocmai din motivele cele mai bune.

– A mai făcut-o și înainte. Bull o să ia cina cu mine, apropo.

– Să nu uiți de plăcinta aceea pe care am făcut-o special.

Se lăsă tăcerea. De la o vreme, începuse să se întunece mai devreme, iar apusurile incandescente de iunie deveniseră o amintire.

– Apropo de întrebarea aceea pe care mi-ai pus-o înainte ca Jeremy să dea buzna peste noi, spuse Ross deodată.

– Care întrebare?

– Dacă există loc pentru două femei în inima unui bărbat. Răspunsul este nu – nu în felul acela exclusiv despre care vorbeam. Nu ți-am spus niciodată... Cu vreun an în urmă m-am dus la biserica din Sawle, să fac aranjamentele pentru piatra funerară a mătușii Agatha, iar acolo m-am întâlnit cu Elizabeth, care se întorcea acasă după o vizită la familia Odgers. Am condus-o până la Trenwith și am discutat cu ea diverse lucruri.

– Ce lucruri?

– N-are importanță. Ceea ce am discutat atunci cu ea nu schimbă cu nimic ceea ce am de spus acum. Era prima dată când o vedeam singură după... În fine, după ani întregi. Cred că la sfârșitul acelei întâlniri am reușit să mai detensionăm puțin relația dintre noi după... după căsătoria ei cu George. Elizabeth a rămas aceeași ființă minunată, o femeie suavă, blândă și sinceră, mult prea bună pentru individul ăla cu care s-a măritat. Îți spun toate astea cu bună știință, pentru că asta este părerea mea despre ea.

– Mă bucur să aud asta.

– Nu, nu te bucuri deloc. Dar nu contează. Ceea ce vreau să-ți spun este că am plecat după întâlnirea aceea cu convingerea reînnoită că ea nu mai înseamnă nimic pentru mine – vreau să spun, nu în felul în care însemni tu. Am iubit-o cândva, după cum bine știi, și am idealizat-o. Mă voi gândi întotdeauna la ea cu admirație și afecțiune. Dar... nu va mai fi niciodată în centrul atenției mele, așa cum ești tu – să îmi ocupe gândurile cu totul, să fie tot ceea ce contează, indispensabilă, ca individ și ca femeie...

În timp ce spunea aceste lucruri, Ross conștientiza faptul că ezitase prea mult până să le rostească, iar acum își alesese cel mai prost moment posibil, când între ei apăruseră unele tensiuni ce tulburau apele. Circumstanțele atașamentului ei față de Hugh Armitage îl descumpăniseră, iar resentimentele suprimate îl făcuseră să rostească aceste lucruri adevărate – care s-ar fi vrut liniștitoare – într-o manieră rigidă, care le făcea să sune pompos și rece. Situația curentă începea să semene cu o reluare a acelui Ajun de Crăciun când, încercând să-i explice Demelzei cam aceleași lucruri de acum, atinsese o asemenea coardă de îndărătnicie în ea, încât ea reușise să-i răstoarne toate argumentele, să i le întoarcă și să i le răstălmăcească, făcând din fiecare vorbă bună o dovadă de condescendență, din fiecare

compliment, o insultă, din fiecare dovadă, o contestare, din fiecare afirmație o contraafirmație. Ross nu cunoscuse niciodată o asemenea resursă înnăscută de rea-voință. Acum aștepta mânios să se dezlănțuie din nou.

În loc de asta, Demelza oftă și spuse cu o voce abia audibilă:

– Of, Ross, e o lume tare ciudată...

– Aici nu pot să te contrazic.

– Cuvintele nu reușesc să redea niciodată ceea ce vrem noi să spunem, așa-i?

– Ale mele cu siguranță nu reușesc niciodată. Mă bucur că înțelegi asta.

– Nu, nu asta am vrut să spun. Nu *tu* – nu e vorba doar de ceea ce spui tu – ci toată lumea. Și chiar și acolo unde există dragoste apar neînțelegeri. Încercăm să comunicăm unii cu alții ca printr-o oglindă, cu toții. Dar gândește-te, Ross... Cum aș putea să răspund eu la ceea ce tocmai mi-ai spus?

– Ai putea să n-o faci?

– Nu chiar. Cred că n-ar ajuta dacă aș spune ceva chiar acum – ar crea... mai repede ar putea crea neînțelegeri decât ar clarifica lucrurile.

– De partea cui?

– De partea amândurora, poate... Dragul meu, nu am un răspuns chiar acum. Te superi?

– Ar trebui?

– Cred că mai bine tac, spuse ea. Mă simt destul de singură.

El îi puse mâna pe păr și i-l dezmierdă cu degetele. Carevasăzică, nu avea să existe nici o bătălie. Explicația propriilor lui sentimente avea să fie acceptată fără alte întrebări. Până și întâlnirea lui cu Elizabeth. Era bine că Demelza adoptase o asemenea atitudine. Dar cât de bine? Și din ce motiv? Într-un mod poate lipsit cu totul de logică, Ross nu se simți deloc mai fericit în urma reacției ei calme. I se părea că reacția ei era semn rău pentru căsnicia lor, mai rău decât ar fi fost o izbucnire emoțională.

II

Ajunseră la Tregothnan la ora douăsprezece, fiind întâmpinați la intrare de locotenentul Armitage, care nu arăta cu nimic diferit. Sărută mâna Demelzei și studie iscoditor și afectuos chipul acesteia,

cu ochi peste care nu părea să se fi așternut vreo umbră. Respinse cu seninătate gravitatea bolii sale recente, spunând că se simțea deja mai bine și că totul nu fusese decât un șiretlic din partea lui, pentru a-i face să vină până acolo ca să-i alunge monotonia vieții civile. Lordul Falmouth nu-și făcu deloc apariția, iar în timp ce Dwight și Hugh urcară în camera acestuia din urmă, fetele rămaseră în compania doamnei Gower și a celor trei copii ai acesteia, care le luară la o plimbare până pe malul râului, ca să le arate corăbiile înalte ancorate acolo.

La masă li se alătură și lordul Falmouth, acompaniat de soțul lui Frances Gower, onorabilul căpitan John Leveson Gower, care era celălalt reprezentant în Parlament pentru Truro și care, din cauza agitației electorale din anul precedent, devenise ulterior partenerul incomod al lui George Warleggan. Nu că cei doi s-ar fi văzut prea des cu excepția Parlamentului, dar chiar și puținul acesta se dovedise nefavorabil. Cu greu te-ai fi putut aștepta la altceva, în ciuda faptului că politicile practicate de cei doi domni erau numai rareori atât de diferite. O vreme, nimeni nu aduse vorba despre investigațiile medicale care avuseseră loc la etaj, asta până când lordul Falmouth spuse:

– Doctore Enys, am toată încrederea că îl vei readuce pe nepotul meu într-o stare perfectă de sănătate până intrăm în perioada alegerilor. Am nevoie de un candidat tânăr și viguros, care să-l susțină pe cumnatul meu și să-i readucă pe alegători pe calea cea dreaptă.

Pe chipul tras al lui Dwight nu se citi nici pic de optimism.

– Excelență, o stare perfectă de sănătate e greu de atins pentru oricare din noi, cei de aici, și nu cred că Hugh are prea mari șanse. Prin urmare, trebuie să ne mulțumim cu următoarea variantă în ordinea posibilităților, respectiv – sper eu – o stare de sănătate satisfăcătoare până la alegerile din Truro.

– Nu cred că va exista vreo variantă satisfăcătoare pentru alegerile din Truro, spuse căpitanul Gower. În condițiile în care Dunstanville reușește să-și atragă atâta simpatie, mai degrabă mă văd pe mine pierzând locul din Parlament decât pe Hugh câștigându-l pe al său. Nu s-a aflat încă pe cine vor propune ca partener al lui Warleggan?

– Pe Henry Thomas Trengrouse, presupun.

– O să fie un candidat cu popularitate. Plus că mai are și avantajul de a fi bine cunoscut în localitate.

– Și când te gândești că aproape m-am măritat cu un membru al Parlamentului la un moment dat, spuse Caroline. Dacă este vorba

să aparțin unei circumscripții cu doi membri, cred că prefer totuși ca partenerul meu să fie doctor.

Se auziră câteva râsete.

– Nu știu cum se va acomoda Hugh la viața parlamentară după viața pe mare, interveni doamna Gower. Chiar dacă ar fi suficient de norocos încât să ajungă până acolo.

– Sunt suficient de norocos încât să fi obținut foarte multe lucruri până acum, spuse Hugh, aruncând o privire furișă către Demelza. Acum am să profit cât pot de mult de orice altceva îmi mai oferă viața.

Demelza interveni brusc în discuție, ca pentru a distrage atenția de la orice asociere cu remarca lui Hugh:

– Lord Falmouth, de ce nu vă împăcați cu lordul de Dunstanville? Nu s-ar putea oare încheia o relație de... de prietenie, în locul acestei rivalități?

Falmouth o privi oarecum surprins, însă nu tocmai încântat, ca și cum politica nu putea fi discutată în mod serios cu femeile.

– Ar fi bine dacă acest lucru ar fi posibil, stimată doamnă, răspunse Gower. Din nefericire, noul și înfiptul nostru coleg e chitit să-și pună în aplicare propriile strategii arogante și dispune și de banii necesari pentru a face totul după voia inimii.

– Plus că n-aș fi eu dispus să fac compromisuri cu oameni de teapa lui, i-o tăie Falmouth din scurt.

– Ei bine, reluă Demelza cu respirația ușor întretăiată, chiar în primăvara asta el mi-a spus... Lordul de Dunstanville mi-a spus chiar în primăvara asta că ar fi dispus – a zis el – să ajungă la o înțelegere cu... cu Excelența Voastră, în ceea ce privește controlul asupra locurilor din Parlament pentru Cornwall.

– Ei, pe dracu, a spus el asta? întrebă Hugh. Când?

– Au venit la masă la noi. Când ne-am plimbat apoi pe faleză a spus că... că situația s-a schimbat de când a devenit membru în Parlament și că nu mai are nici o dorință să... să continue războiul ăsta. Astea sunt cuvintele lui.

Se lăsă liniștea, toți cei prezenți având de digerat acum mai mult decât bucatele de pe masă.

– Ah, vorbea și el ca să nu tacă! izbucni Falmouth nervos. Întotdeauna s-a priceput la vorbe mari. La Londra, ne întâlnim – sau, mai bine zis, trecem unul pe lângă celălalt – din când în când. Vărul meu servește alături de el în regimentul apărătorilor. Dacă și-ar dori atât

de mult să facă un pas către compromis, ar avea nenumărate ocazii să facă asta, fără să...

– Fără să își transmită opiniile prin intermediul unei doamne, îi continuă Caroline ideea. Asta ați vrut să spuneți, așa-i? Însă motivul pentru care a fost atât de sincer cu doamna Poldark a fost tocmai acela că nu credea că opiniile sale vor fi transmise vreodată mai departe. Cu toate prejudecățile dumneavoastră împotriva femeilor, nu puteți să nu înțelegeți asta!

Cu jovialitate – pentru că ar fi fost dificil să fie altfel decât binedispus față de Caroline – lordul Falmouth începu să protesteze, spunând că era cu totul lipsit de asemenea prejudecăți. Însă conversația iscată în timpul mesei nu se opri aici. La urma urmei, toată această vrajbă, disputa pe locurile din Parlament, dura de ani buni; costase o grămadă de bani și consumase mult timp și multă muncă. Gower concluzionă, zicând:

– Ei bine, George, în ceea ce mă privește, pot spune că aș fi fericit să văd că se ajunge la un soi de înțelegere electorală. Pentru cariera mea în Amiralitate, este esențial să nu fiu înlăturat din Parlament acum. Și, cu toate că – fără îndoială – s-ar putea găsi oricând un alt loc, ar fi al dracului de dificil să merg să caut unul. N-ar fi mai bine oare să dai de știre că și tu ai fi dispus să ajungi la un acord oarecare?

– Și cam ce fel de acord crezi tu că ar propune el? întrebă Falmouth. Nici măcar un *quid pro quo* nu l-ar satisface! Dacă ar fi după el, ar vrea două locuri pentru unul singur!

– N-ar fi rău să aflăm totuși care sunt, mai exact, intențiile lui.

– Și să riscăm un refuz categoric? În afară de asta, nu avem pe nimeni care să acționeze în calitate de mediator.

– Eu aș fi dispus să fac asta, se oferi Hugh.

– Cum ai putea face asta? Ca viitor candidat, poziția ta ar deveni dintr-odată suspectă.

– Hugh nu este suficient întremat ca să iasă din casă deocamdată, spuse Dwight. Și e puțin probabil ca situația lui să se amelioreze în mai puțin de două săptămâni.

– Ei, astea-s fleacuri, doar nu mă duc acum să mă iau la trântă cu vreun balaur...

– Mai știi?

– Stați puțin, interveni Caroline, făcându-i să aștepte tocmai pentru că ea spusese asta. Floarea-soarelui parcă înflorea din nou în acea zi, lumii astăzi. Eu sunt mai degrabă împotriva mediatorilor,

continuă femeia. Ei nu înțeleg inflexiunile vocii și denaturează mesajele. În afară de asta, timpul e scurt. Excelență, sunteți oare prea mândru ca să luați masa cu mine și cu Dwight?

– Mândru? întrebă Falmouth cu răceală.

– Păi, ce-i drept, proprietatea noastră este vastă, dar casa se află într-o stare foarte proastă. De când m-am căsătorit, am fost atât de prinsă cu grijile față de un soț aflat el însuși într-o stare fizică foarte proastă, încât n-am prea apucat să mă ating de casă. Dar ne hrănim cu mâncare obișnuită, iar bucătarul nostru se descurcă onorabil. Veniți într-o zi la noi la masă, în cursul săptămânii următoare.

– Cu ce scop?

– Nu întrebați care e scopul și, în felul acesta, nu veți fi nevoit să refuzați.

– Sunteți prea amabilă, stimată doamnă. Dar ar fi...

– Unchiule, îl întrerupse Hugh. Eu cred că ar trebui să mergi. În definitiv, ce ai de pierdut? Nici măcar nu poți spune că ți s-ar știrbi reputația, pentru că, dacă întâlnirea eșuează, nu va afla nimeni de asta.

– Toată lumea ar afla, îl contrazise Falmouth. În comitatul ăsta nu poți avea secrete de nici un fel!

– Excelență, interveni Caroline împăciuitoare, dând dovadă de un tact rar întâlnit la ea. Eu cred că vă presăm pe nedrept. Haideți mai bine să nu mai spunem nimic acum. Însă către finalul săptămânii îl voi trimite la dumneavoastră pe unul dintre oamenii mei cu o invitație, iar la momentul respectiv, alegerea de a accepta sau nu invitația va rămâne în întregime la discreția dumneavoastră.

– O idee excelentă! exclamă doamna Gower. Acum, doamnele mele, ce ați spune dacă i-am lăsa pe domni să-și savureze vinul de Porto în liniște?

III

– Deci? întrebă Demelza de îndată ce se îndepărtară de casa lordului Falmouth.

– Febra n-a fost prea mare, spuse Dwight, iar dacă asta ar fi tot, aș spune că nu există motive de îngrijorare. Însă febra este, de fapt, un simptom al unei alte afecțiuni, tot așa cum este și durerea, migrena. I-am dat un analgezic pe care să-l ia ocazional, precum și niște săruri de pelin și niște scoarță de chinină. Asta ar trebui să prevină

episoadele nocturne de febră, dar dacă există o altă cauză ascunsă, nu se va vindeca. Vom ști mai multe în două-trei săptămâni.

– Și cu ochii cum e?

Dwight strânse cu grijă hățurile în timp ce traversară o porțiune de drum mai bolovănoasă.

– Nu există cataractă. Cel puțin eu n-am văzut să existe. Cred că e ceva în spatele ochiului, dar e imposibil de stabilit ce este. Poate un vas de sânge afectat, poate un nerv optic care își pierde puterea...

– În cazul ăsta, crezi că... Ești de acord cu medicii din Londra?

– Nu pot să-i contrazic. Dar în astfel de chestiuni există încă multe lucruri pe care nu le știm. Eu cred că au greșit spunându-i.

– De ce? De ce să nu-i fi spus?

– Pentru că în Quimper eu, unul, am văzut adesea oameni care își învinge boala prin simpla încăpățânare de a trăi. Eu am convingerea că mintea poate controla starea de sănătate mai mult decât ne dăm noi seama. Adevărul absolut nu ajută pe nimeni, atâta vreme cât nu e absolut până când nu se întâmplă cu adevărat.

Caroline veni mai aproape de ei:

– Lordul Falmouth te-a întrebat despre starea lui Hugh?

– Bineînțeles. N-am putut să-i spun prea multe pentru că nici eu nu știu prea multe. Nu l-am descurajat însă în convingerea lui că Hugh ar fi potrivit să intre în Parlament. Poate chiar e. E încă tânăr. Un ochi e mai bun decât celălalt. Dacă cel de-al doilea ochi nu se deteriorează mai mult în timp, se va descurca foarte bine cu un ochi de sticlă.

Demelza se înfioră.

– Deocamdată... Deocamdată n-ai de unde să știi.

– Trebuie să-l băgăm în Parlament, spuse Caroline. Asta îl va ține ocupat – îi va da mai multe de gândit și de făcut.

Acestea fiind spuse, cei trei își continuară drumul călare către podul plutitor.

Capitolul 28

I

Sam Carne și Peter Hoskin părăsiră Reath Cottage luni, la scurt timp după ce se înserase. Își puseseră la pachet pâine și brânză și luase

fiecare la el câte un burduf cu apă. O tăiară pe câmp, prin Marasanvose și Treledra către St Michael, după care o luară pe traseul poștalionului, de la Truro până la Bodmin. Sam nu mai mersese niciodată pe drumul acesta, iar Peter venise o singură dată, așa că n-ar fi fost prea greu să se rătăcească la lumina stelelor. Aveau amândoi la ei niște bâte zdravene, dar, ce-i drept, nu prea aveau asupra lor lucruri cu care să-i tenteze pe tâlharii de drumul mare sau pe hoții de buzunare. Trecură pe la marginea parohiei St Enoder și zăriră o singură lumânare la o fereastră de la Hanul Indian Queen clipind vioaie, aprinzându-se și stingându-se precum farul din Eddystone, cu kilometri întregi înainte ca ei să ajungă la han. Aici, cei doi poposiră vreme de jumătate de ceas, mâncând o parte din merindele pe care le aveau cu ei, fără să-și vorbească prea mult.

Sam nu avea prea multă înțelegere față de revoltele pentru care John Hoskin avea să fie executat. Pentru el, legea era lege; toată lumea trebuia să respecte limitele impuse de ea, pentru evoluția întregii omeniri și pentru sufletele tuturor oamenilor. Oricât de rebegiți, oricât de disperați ar fi fost pentru că nu aveau de lucru și oricât de înfometați, oamenii nu se puteau aduna așa, nu puteau să recurgă la amenințări și cu atât mai puțin să își însușească fie și cel mai neînsemnat lucru, dacă acesta aparținea altcuiva. Atunci când se adunau, oamenii trebuiau să facă asta pentru a transmite de la unul la altul darul neprețuit și purificator al Duhului Sfânt. Dar, deși nu putea tolera o asemenea faptă, Sam simțea o profundă compasiune pentru făptaș, cu atât mai mult cu cât acesta avea să moară fără o rază de lumină în suflet. Și simțea și mai multă compasiune pentru soția și copiii condamnatului; iar cea mai caldă simpatie se îndrepta acum, pe tăcute, către colegul lui, căruia se oferise să-i țină tovărășie de-a lungul celor 40 de kilometri pe care îi aveau de străbătut pe jos.

Porniră din nou la drum, tăind landele, și până când ajunseră la valea împădurită din Lanivet, la orizont apăruse deja o geană de lumină și începuse să cadă o ploaie măruntă.

– Io sper că se îndreaptă vremea, spuse Peter Hoskin. Frate-meu are chestia asta ciudată, că nu-i place ploaia.

După o zi întreagă de muncă și o noapte întreagă de mers, erau extenuați, iar urcușul către Bodmin nu era deloc floare la ureche. Se crăpase bine de ziuă când ajunseră la prima stradă, care era, de fapt, un drum desfundat ce înainta printre câteva case cu câini ce scormoneau în țărână și niște măruntaie care atârnau într-un cârlig de măcelărie și care începeau deja să pută. În drumul lor dădură peste

o cârciumă unde se opriră și mâncară restul de merinde din traistă. Peter bău apoi o cană de rachiu, iar Sam își termină de băut apa. Apoi merseră să se întâlnească cu soția lui John și cu cei doi copii, precum și cu cele alte câteva persoane care așteptau în fața temniței. Mama lui John ieșise deja, iar celelalte rude apropiate primiseră permisiunea de a intra în închisoare pentru a-l vedea pe condamnat.

Pe Sam îl purtară pașii în vârful dealului, către islazul unde urma să aibă loc execuția.

Acolo se strânsese deja ceva lume, vreo trei sau patru sute de suflete, care veneau dinspre oraș și din satele din jur. Spânzurătoarea fusese construită, la fel și eșafodul; un singur muncitor continua să bată cuie, leneș, într-un stâlp de susținere, făcând câte o pauză de sporovăit cu vecinii după fiecare cui bătut. În partea opusă eșafodului, era amenajată o mică platformă, unde mica nobilime putea plăti o taxă de intrare, pentru a sta confortabil și a urmări ceremonia. Platforma era aproape goală, dar cât timp Sam așteptă acolo, sosiră mai multe trăsuri din care coborâră persoane bine îmbrăcate, acestea fiind escortate prin mulțime către locurile lor. Cam jumătate dintre aceste persoane erau femei. În poziții avantajoase, în imediata apropiere a eșafodului, erau două grupuri de copii de școală, aduși acolo de dascălii lor pentru efectul benefic pe care se presupunea că l-ar fi avut ceremonia asupra minților lor. Pentru a li se asigura o poziție cât mai bună, fuseseră aduși acolo înainte de răsăritul soarelui.

Mulți dintre cei care așteptau stăteau pe vine, așezați sau chiar întinși pe iarba sălbatică de pe islaz; printre ei mișunau vânzătorii ambulanți care vindeau plăcinte, prăjituri și limonadă. Unii jucau zaruri, ca să treacă timpul mai ușor. Două grupuri cântau: de-o parte, câțiva beți slobozi de gură, de cealaltă – câțiva indivizi cumpătați și plini de evlavie. Ici-colo, bărbați și femei stăteau întinși la grămadă, prea aproape unii de alții pentru a păstra aparențele unei minime decențe, femeile râzând vulgar și având fețele colorate strident. Câinii lătrau, caii nechezau, copiii chiuiau, iar bărbații strigau. Soseau noi și noi valuri de oameni. Acum, soarele strălucea puternic, însă peste mare trona un nor imens, negru ca urgia lui Dumnezeu.

Undeva, în depărtare, orologiul închisorii începu să bată ora nouă. Până când încetă de bătut, peste mulțime se așternu o tăcere încordată. Vreme de câteva clipe bune după ce se opri orologiul, singurul sunet perceptibil fu cel produs de adierea vântului. Apoi clopotul închisorii începu să bată rar, a jale. Oamenii se ridicară de la locurile lor și se strânseră într-o masă compactă în jurul eșafodului.

O vreme, nu se întâmplă nimic; oamenii respirau unii în ceafa altora și se înghionteau cu coatele.

– Alarmă falsă, îi spuse o femeie lui Sam, chicotind.

– Nu mai vorbi prostii! spuse alta. Mare agitație...

– Poate îl grațiază, își dădu cu presupusul un bărbat din apropiere. Unchiu-meu povestea că unul pe care l-a cunoscut el a fost coborât din streang imediat după ce a fost legat. Dacă vine grațierea...

– Nu vine... Nu dacă bat clopotele...

Deși era o zi răcoroasă, în mijlocul mulțimii era foarte cald și se simțea un miros urât. Toate aceste suflete nemântuite, își spuse Sam, toate rătăcite în adâncurile prăpastiei păcatelor trupești. Atât de multe suflete de ocrotit, atât de multe suflete de condus către penitență și izbăvire. Dacă Duhul Sfânt ar fi binevoit numai să coboare printre ei, așa cum o făcuse la Gwennap cu doi ani în urmă...

– Uite-i că vin!

O procesiune își croia drum spre vârful dealului. Temnicerul-șef era în fruntea mulțimii, urmat de alte patru persoane. Apoi venea căruța în care se aflau capelanul, condamnatul, călăul și alți doi paznici. În spate, încă șase paznici veneau pe jos, precedând trăsura guvernatorului, în care se aflau guvernatorul și prefectul. În urma trăsurii, pe jos, veneau paracliserii, medicul închisorii și asistentul acestuia; la urmă de tot veneau cele șase rude îndoliate urmate de o mulțime pestriță de vreo cincizeci de curioși care așteptaseră în fața închisorii. Prizonierul, scund și îndesat, pe la vreo douăzeci și cinci de ani, nu părea prea schimbat de când îl văzuse Sam ultima oară în casa familiei Hoskin, înfierbântat de succesul adunării de protest de la care tocmai se întorsese.

Gărzile făcură loc prin mulțime pentru ca procesiunea să poată înainta, iar căruța veche cu roți de lemn scârțâitoare se opri cu zgomot în fața eșafodului și ocupanții săi coborâră. John Hoskin avea mâinile legate în față, dar răspunse cu o jumătate de rânjet strigătelor de încurajare venite din partea prietenilor săi din mulțime. Ai fi zis că vine să ia parte la un concurs de lupte cu premii.

Sam simți răsuflarea cuiva în ceafă. Primi coate și genunchi în coaste și în gambe, fiind împins din toate părțile. Paznicii, înarmați cu bâte, țineau mulțimea la distanță de mica arenă care se formase. Guvernatorul citea o scurtă proclamație, precizând natura fărădelegii comise și pedeapsa stabilită. Cea mai mare parte din anunțul lui fu acoperit de țipetele mulțimii, care era acum împinsă înapoi. Sam

fu călcat de multe ori pe picioare, iar o femeie aproape că se prăbuși peste el, după ce îi făcuse vânt cineva din față.

Imediat se auziră strigăte de „Liniște! Liniște!" John Hoskin, zis și Wildcat, fu văzut îngenunchind împreună cu capelanul și rostind o rugăciune. Chipul lui pălise și asuda, dar încă părea stăpân pe el. După ce se încheie rugăciunea, călăul scoase frânghia și o înfășură la capătul eșafodului; iar Hoskin făcu un pas către marginea platformei și începu să se adreseze mulțimii.

– Dragi prieteni, începu el. Tovarăși și companioni. Toți cei care ați venit azi aici să mă vedeți pășind într-o lume mai bună trebuie să știți că am făcut pace cu Atotputernicul și că plec spre această lume mai bună cerând milă și iertare de la toți cei cărora le-am greșit în viața de aici. Dumnezeu să aibă milă de sufletul meu! Dar trebuie să știți, dragii mei prieteni, tovarăși și companioni, că oricât de multe păcate aș avea, eu niciodată, absolut niciodată în viața mea, nu l-am atins nici măcar cu un deget pe Samuel Phillips aici prezent, nu i-am furat grâul și n-am făcut nimic de genul ăsta! Nu l-am văzut niciodată, nici atunci, și nici în vreun alt moment înainte sau după aceea și...

Vocea lui se pierdu în vuietul mulțimii care parțial îl compătimea, parțial era amuzată. În mod evident, vorbele lui nu erau deloc pe placul guvernatorului și al capelanului – mai întâi pentru că reclamau o eroare judiciară –, idee care n-ar fi trebuit să fie sub nici o formă inoculată în mințile ascultătorilor săi și, mai apoi, pentru că reieșea că misiunea capelanului de a-l face să se căiască eșuase. Cei mai mulți dintre prizonieri își recunoșteau fapta în ultimele clipe.

Însă orice încercare de a-l opri acum ar fi iscat o revoltă, așa că i se permise să termine ce avea de spus. Iar Hoskin continuă așa vreme de vreo cincisprezece minute, în care ba ținea predici mulțimii, ba se întorcea către mama și soția lui. Însă jumătate din discursul lui se pierdu în zgomotul mulțimii, iar oamenii obosiră și își pierdură capacitatea de concentrare. Unii dintre copiii mici din primele rânduri țipau – nu de frică sau de milă, ci ca și cum s-ar fi molipsit de la mulțimea din jurul lor. Sam și-ar fi dorit să poată merge la omul acela, să se roage cu și pentru el, în tăcere, vreme de câteva clipe, așa cum se cuvine, pentru că felul lui de a vorbi trăda faptul că el nu înțelesese cu adevărat nici natura păcatului său și nici felul în care ar fi trebuit să se căiască.

Dar acum era prea târziu. Prea târziu. Discursul se încheiase, iar scopul pentru care se strânsese lumea era pe cale de a începe. Hoskin

pași în centrul platformei, care fusese special lucrată astfel încât să poată fi retrasă rapid. Călăul aruncase funia peste spânzurătoare și o înnodase bine, iar acum veni să pună lațul în jurul gâtului condamnatului. Hoskin plecă puțin capul pentru a prelua lațul și își ajustă nodul sub ureche, acolo unde urma să se strângă mai rapid. Apoi, ridică privirea către cer pentru câteva clipe, până când călăul îi puse învelitoarea albă peste cap.

Hoskin ridică mâna pentru a face liniște, iar de data aceasta mulțimea amuți instantaneu. John începu să cânte „Iisus va domni acolo unde este soarele" pe o voce evident lipsită de muzicalitate, dar fără să tremure și fără să-i vibreze vocea. Cântă trei strofe, dar memoria nu-l ajută mai mult. Coborî mâna. Călăul trase platforma, iar Hoskin căzu în gol, zvâcnind, câțiva centimetri și rămase atârnat la capătul frânghiei.

Un vuiet puternic se ridică din mulțime, iar copiii începură să țipe mai tare decât o făcuseră până atunci. Apoi trupul intră în convulsii, mâinile legate se încleștară și se descleștară, apoi se ridicară către față, ca într-o încercare de a smulge masca. Zvâcnetele picioarelor deveniră violente și cei doi prieteni ai lui care trecuseră dincolo de cordonul mulțimii pentru „a-l trage de picior", așa cum se spunea, nu reușiră să le imobilizeze. Sânge și spumă pătară masca. Apoi, pe măsură ce zvârcolirile încetară, urină și fecale negre și umede începură să picure pe pământ.

După aceea, silueta rămase nemișcată, ca o păpușă la capătul unei frânghii, ca o grămadă de cârpe murdare și ude atârnate la uscat. Soarele se ascunsese după un nor, dar acum își făcu din nou apariția, luminând întreaga scenă. Niște ciori zburau în cerc deasupra mulțimii.

Oamenii începură să se miște, să se dezmorțească, să se elibereze de încordarea de a vedea ceea ce nu mai era de văzut. Câțiva erau tăcuți și supărați, unii erau entuziasmați și vorbăreți, alții jovialii, dar cei mai mulți erau indiferenți și, după ce văzuseră spectacolul pentru care veniseră, plecau acum să-și vadă de ale lor, gândurile lor îndreptându-se deja spre ceea ce mai aveau de făcut pe parcursul zilei. Copiii se așezară rânduri-rânduri, pentru a merge la școală. Vânzătorii de plăcinte începură să-și strige din nou marfa.

Trupul neînsuflețit fu coborât din știreang, iar medicul închisorii declară decesul. Guvernatorul și prefectul se urcară în trăsura lor, iar patru dintre paznicii prezenți ridicară trupul în căruța cu care sosise condamnatul. Oamenii aceia bine îmbrăcați începură să-și părăsească

locurile, discutând între ei. Călăul căscă, își puse haina pe el și se încheie la nasturi. Câteva persoane înaintau pe furiș, cu pași rari, cu gândul de a fura frânghia, despre care se credea că ar avea proprietăți magice. Oamenii fură însă alungați.

Sam scuipă dezgustat pe jos, printre gunoaie și iarba călcată în picioare, apoi merse să se alăture micuțului grup de rude îndoliate, știind că oamenii sperau să li se permită să ia trupul acasă, pentru a-l înmormânta creștinește.

II

Ziua parohiei Sawle începu cu o ceață deasă, fenomen deloc neobișnuit pentru acea perioadă a anului când vremea e senină și caldă. O astfel de vreme era cunoscută ca fiind prielnică pentru prinderea sardinelor, numai că ar fi fost întâmpinată cu mai multă bucurie într-o altă zi. La ora nouă dimineața nu puteai vedea decât până la jumătatea câmpului unde urmau să aibă loc concursurile, ceaiul și alte festivități. La zece, norul de ceață se mai împrăștie puțin și părea că vremea se însenin eză. La vreun kilometru și jumătate spre centrul ținutului, spunea Jud Paynter, soarele ardea zdravăn. Însă pe la unsprezece, când trebuia să înceapă slujba la biserica din Sawle, ceața se întoarse, mai dușmănoasă decât oricând, umedă, rece și plutind în voia vântului. Oamenii care mișunau prin curtea bisericii păreau a fi niște năluci.

Biserica era plină, iar câțiva oameni care nu mai prinseseră loc stăteau în picioare. Ca întotdeauna, aceasta era cea mai aglomerată zi din an, iar Ross fusese convins să participe la slujbă, împotriva voinței lui. Jeremy își dorise să meargă, pentru că mai mulți dintre tovarășii lui de joacă – precum Benjy Carter – aveau să fie acolo. Iar Demelza considerase că e mai bine să meargă cu el. Ceea ce îi displăcea cel mai mult lui Ross era gândul că va trebui să-l întâlnească din nou pe George, atât de curând după ultima lor întâlnire; însă Demelza, care știa că amândoi aveau să urmărească întrecerile după-amiază, îi spusese că un om putea fi evitat la fel de ușor și în biserică, și în afara ei.

De îndată ce se așeză la locul său din strană, Ross regretă că venise, pentru că observase că reverendul Clarence Odgers urma să fie asistat pe durata slujbei de către reverendul Osborne Whitworth. Antipatia lui instinctivă față de tânărul acela greoi creștea constant

cu fiecare ocazie când îl întâlnea, fiind alimentată de comportamentul plin de aroganță al lui Whitworth și, mai nou, de faptul că George reușise pentru a doua oară să fie mai șiret decât el, Ross, promovând interesele lui Whitworth împotriva celor ale candidatului propus de Ross, ca să spunem așa. Mai întâi, George se dovedise suficient de abil încât să-l însoare pe preotul ăsta împopoțonat și rău de gură cu Morwenna Chynoweth, tocmai atunci când Ross începea să se gândească serios că i-ar putea aduce împreună pe ea și pe Drake. Și, mai apoi, uneltise să-i fie oferit lui Whitworth acest birou eclezial, și nu sărmanului Odgers – sărac lipit pământului, ce-i drept, dar altminteri foarte merituos.

Situația era agasantă, iar sentimentul lui Ross că era mereu în dezavantaj o făcea și mai agasantă. În oricare dintre cele două cazuri, dacă ar fi cântărit situația mai rapid și dacă ar fi acționat mai repede, ar fi avut doar de câștigat – cel puțin așa simțea el. În fiecare dintre cele două cazuri însă, ticăloșia prosperase. Iar atunci când se întâmpla ca ticăloșia să oficieze slujba într-o biserică creștină, în haina cucerniciei, pentru Ross nu era deloc o imagine plăcută.

Erau cu toții aici, constată Ross cu amărăciune atunci când începu slujba. Morwenna cea înaltă, cu părul ei negru, alături de ceva mai blonda Elizabeth; George, cu gâtul lui scurt și gros, îmbrăcat elegant, într-o haină de mătase maro cu picățele și pantaloni bufanți. Era și Drake aici, undeva în spate, însă nici urmă de Sam deocamdată. Poate că tânărul ăla nesăbuit va lipsi de la meci și atunci rămășagul se va anula. Amintindu-și de asta, Ross își pipăi umărul. Se luaseră de câteva ori la trântă amândoi și, deși își cam ieșise din mână, Sam dovedise că nu era tocmai un novice în materie. Foarte important era să nu-și piardă cumpătul. Tom Harry era cât un bivol, însă dincolo de osul acela gros al frunții pline de pistrui nu se întâmpla mare lucru. Însă dacă Sam începea tocmai atunci să se gândească la următoarea adunare de rugăciune, era pierdut. Poate dacă se gândea la sufletul pe care trebuia să-l câștige, își amintea să se concentreze mai bine...

Domnul Odgers era neliniștit în privința rugăciunilor sale. Vicarul de mai înainte nu fusese niciodată prin preajmă, iar pentru domnul Odgers era o experiență cu totul nouă și stresantă să-l aibă pe superiorul său alături, ascultând toată slujba, cu o expresie critică pe chipul său de om bine hrănit. Din scurta sa experiență de până atunci, Odgers știa deja că *unele* aspecte ale conduitei sale vor fi cu siguranță criticate. Iar astăzi vicarul părea și mai ursuz decât de obicei. Fuseseră deja aruncate multe vorbe grele – despre clopotari, despre

instrumentele muzicale din cor, despre starea jalnică în care se afla curtea bisericii și despre lipsa curățeniei din biserică. Fără îndoială, nu se terminase aici. Domnul Osborne Whitworth fusese întrerupt din șirul de observații furibunde doar de sosirea familiei Warleggan și de nevoia de a începe slujba.

Odată încheiată slujba, domnul Whitworth se ridică să-și țină predica. Urcă în amvon, își drese glasul și scutură teancul de hârtii pe care îl adusese cu el.

Își alesese să citească din Iov, Capitolul 26, versetele 5-6: „Înaintea lui Dumnezeu, umbrele răposaților tremură sub pământ, iar apele și vietățile din ape se înspăimântă. Împărăția morților este goală înaintea Lui și adâncul este fără acoperiș".

Pasajul ales era la fel de bun ca oricare altul pentru predica pe care urma să o țină, însă nu prea părea o alegere potrivită pentru ziua unui sfânt, când parohia sărbătorea convertirea la creștinism sub oblăduirea călugărului irlandez care înființase primul paraclis pe aceste meleaguri, cu o mie o sută de ani în urmă. Însă domnul Odgers, așa necăjit cum era, nu se înșelase în bănuiala lui că pe Ossie îl frământau gânduri amare. Nici o cămașă din păr de cal pe care o purtase vreodată Sf. Sawle[1] nu i-ar fi putut pricinui o suferință mai mare noului șef de parohie decât descoperirea pe care o făcuse cu numai o săptămână în urmă.

Rowella nu urma să aibă un copil.

De când fata plecase de la ei, nu existase nici un fel de comunicare între casa parohială și căsuța în care Rowella și Arthur își clădeau noua lor viață. Nici Morwenna nu făcuse vreun pas în direcția stabilirii unei legături oarecare cu sora ei care rătăcise calea cea dreaptă. Toată dragostea pe care i-o purtase vreodată Rowellei – dacă existase – fusese umbrită de evenimentele din iarna anterioară. Nu conta că ea însăși nu avea nici cea mai mică dorință de a relua relațiile conjugale cu soțul ei. Nu părea să conteze nici măcar faptul că greșeala lui și a Rowellei îi asiguraseră ei armura necesară pentru a se proteja împotriva pretențiilor lui perfect îndreptățite. Întregul episod al aventurii lor o revolta atât de tare, încât i se făcea rău de fiecare dată când se gândea la asta. Cunoscându-l pe Ossie, simplul gând că sora ei nu considerase atențiile lui jignitoare o făcea să se simtă profund dezgustată.

[1] În practicile creștine timpurii, asceții sau credincioșii care aveau de săvârșit un act de penitență purtau direct pe piele o cămașă făcută din păr aspru de animal. (n.tr.)

Așadar, absolut nimic nu se petrecuse între cele două case – presupunând că modesta reședință a familiei Solway merita să fie denumită astfel – vreme de cinci luni în șir, până când Ossie, umblând cu treburi prin Kenwyn, o întâlnise din întâmplare într-o bună zi din săptămâna anterioară pe Rowella, care fusese în vizită la o nouă prietenă. Văzând-o, Ossie o găsise la fel de neatrăgătoare, de enigmatică, de neliniștită intelectual și, mai ales, la fel de *slabă* ca întotdeauna; iar atunci când, găsindu-și cu greu cuvintele într-o masă compactă de interdicții care mai de care mai restrictive, făcuse un comentariu rigid la adresa stării ei, ea păruse dintr-odată foarte afectată și îi spusese, cu buza de jos tremurândă:

– Of, părinte, sunt *extrem* de îndurerată în privința asta! Dar până la urmă se pare că nu eram însărcinată. Eram... Eram foarte tânără și am făcut o greșeală *îngrozitoare*...

Când rostise aceste cuvinte, ochii ei se umpluseră de lacrimi. Însă el îi întorsese brusc spatele, cu sufletul negru, ars, mistuit de focurile iadului; cu convingerea că fusese înșelat în mod deliberat, șantajat în mod deliberat de femeiușca asta obraznică, din motive numai de ea știute. Poate că ea fusese îndrăgostită de Arthur Solway de la bun început și alesese cu bună știință această cale pentru a-l ajuta să se căpătuiască pe viață. Poate fusese în cârdășie cu Morwenna, punând la cale tot acest plan pentru a-l umili și a-l înfrânge. Sau poate pur și simplu fusese trimisă de Satana – ba chiar era o slujnică a Necuratului însuși – cu scopul de a-l ispiti, a-l trăda și a-l distruge pe unul dintre unșii lui Dumnezeu.

Oricare ar fi fost adevărul, Ossie nu credea, nu putea să creadă în *inocența* fetei. Fusese amăgit, ispitit, păcălit, înșelat și în cele din urmă jecmănit de leafa pe aproape trei ani de la oficiul eclezial al parohiei Sawle-with-Grambler, la conducerea căruia fusese numit recent; iar soția lui se îndepărtase de el definitiv și devenise complet inabordabilă din cauza asta. (Între timp, mai încercase de încă două ori, dar, spre marea lui indignare, ea rămăsese de neclintit în atitudinea aceea obraznică și sfidătoare și își repetase amenințările la adresa siguranței fiului lor.)

Așadar, pe acest fundal, cu acest ghimpe otrăvit supurând în inima și în buzunarul său, își ținu domnul Whitworth predica izvorâtă din profunzimile cele mai întunecate ale sufletelor autorilor Vechiului Testament, o predică din care se revărsa mânia lui Dumnezeu, pedepsele materiale pentru fărădelegile spirituale, trăsnetele și cazanele de foc, sfârșitul regatului lui Ieroboam, masacrul

regilor Midianului, recabiții și amaleciții, distrugerea cetăților Sodoma și Gomora.

Și continuă așa vreme de vreo patruzeci de minute, până când cei prezenți începură să se agite și să discute între ei. Fără a se lăsa impresionat, Ossie ridică volumul vocii sale răsunătoare, întorcându-se la tema originală și începând să predice despre durerile lui Iov: „Piară ziua aceea în care m-am născut și noaptea care a zis: un prunc de parte bărbătească s-a zămislit!" Partea asta mai dură încă cincisprezece minute, după care predicatorul ajunse la o splendidă perorație și își încheie discursul brusc, asemenea cuiva care închide prăvălia.

– Și acum în numele Tatălui, al Fiului și...

Ross ridică bărbia din piept și o trezi pe Clowance.

George se mișcă și el, privind mai întâi către Morwenna, care nu ridicase privirea, iar apoi către Elizabeth, care îi zâmbi. El ridică din umeri și îi răspunse cu o jumătate de zâmbet. După ce se împăcaseră, de Paște, relația dintre ei nu fusese complet lipsită de turbulențe. După beția emoțională din noaptea aceea când Elizabeth pusese mâna pe Biblie, creierul lui atent, calculat, recapitulase iar și iar vorbele rostite de ea, jurămintele ei; și, dacă simțul corectitudinii admitea faptul că Elizabeth spusese tot ce era necesar, simțul acurateței sugera că ar fi putut totuși să-și aleagă mai bine cuvintele. Fără îndoială, soția sa reacționase sub impulsul momentului, rostind primele propoziții care îi veniseră în minte. Era destul de just. Dar suspiciunea, odată sădită în sufletul lui de înțepăturile mătușii Agatha, căpătase rădăcini adânci. Din punct de vedere logic, era convins că Elizabeth spunea adevărul. Din punct de vedere logic, nu avea nici o îndoială că Valentine era fiul lui. Până aici, totul era în regulă. Dar, din când în când, viermele îndoielii făcea eforturi să răstoarne logica.

Nu mai era nimic de făcut; pricepuse până și el asta. Să-i ceară acum lui Elizabeth să mai adauge câteva propoziții în plus, ca un avocat care întocmea un contract pentru înființarea unei societăți pe acțiuni, ar fi însemnat să ceară cu tot dinadinsul ceea ce fără îndoială ar fi și primit în schimb: un refuz mânios peste poate și o destrămare definitivă a căsniciei lor. Nu se putea aștepta la altceva și nici n-o făcea.

Uneori se simțea asemenea omului cu o suferință a cărei cauză putea fi ori o banală indispoziție, ori o boală fără leac. Imaginația lui, care lucra în permanență, putea să-l convingă în aceeași măsură și că era pe moarte, și că nu era absolut nimic în neregulă cu el. În cazul

de față, în cea mai mare parte, era vorba despre a doua variantă. Elizabeth era o femeie castă, iar Valentine era unicul lui fiu. Dacă durerea aceea chinuitoare s-ar fi îndurat să dispară cu totul...

Înainte să se însoare cu Elizabeth, își dorise întotdeauna ca ea să îi aparțină; ceremonia nupțială din acea zi de joi, 20 iunie 1793, îi oferise dreptul de proprietate absolută. Însă cearta din aprilie 1797 slăbise legătura dintre ei. Acum, George avea maturitatea necesară pentru a înțelege că Elizabeth nu l-ar fi părăsit niciodată. Avea să-i fie loială și credincioasă lui și intereselor lui, avea să se ocupe de casa și de familia lui, și avea să-i fie tovarășă și soață la bine și la rău. Dar își prezentase condițiile.

Undeva, pe locurile din spatele bisericii, stătea Drake, având un aer preocupat care ascundea bine faptul că nu ascultase predica absolut deloc. Nu auzise nimic și nu se mai gândise la nimic de când intrase Morwenna în biserică. Când trecuse pe lângă el în drumul ei către strana din față, se văzuseră unul pe celălalt pentru prima oară după mai bine de doi ani. După acea tresărire de recunoaștere, femeia coborâse privirile, însă el o privise și mai apoi continuase să se uite la ea ca fermecat. O găsi teribil de schimbată. Părea mai bătrână, mai slabă, mai fermă – în jurul gurii avea riduri pe care el nu le văzuse înainte. Pielea ei, care era mereu ușor întunecată, devenise acum pământie, ochii ei se îngustaseră. Ținuta ei semeață nu mai era la fel, într-un an sau doi avea să se gârbovească. Orice i-ar fi adus lui Drake cei doi ani întregi, se vedea că nici suferința ei nu fusese mai prejos în acest răstimp. Ba suferise chiar mai mult, se gândi Drake. Mai mult. Se simțea rău uitându-se la ea și la preotul acela cu gură mare care se afla acum în amvon și vorbea despre armatele din Midian.

Drake ar fi vrut să părăsească biserica la un moment dat în timpul slujbei, bucuros să scape, bucuros să-și verse suferința și dezamăgirea pe una dintre pietrele funerare înclinate de afară. Totul se sfârșise *într-adevăr* de acum, își spusese el; nici măcar nu-i mai păsa de ea; era o soție de vicar, o femeie respectabilă, o tânără obosită, experimentată, o tânără oarecare cu păr negru lins și ochi căprui și miopi, cu un copil, un soț și o parohie de îngrijit. Iar visul se sfârșise. Fusese acolo, existase între ei nu mai mult decât un curcubeu arcuit între doi nori; dar cerul își schimbase înfățișarea, iar curcubeul pierise pentru totdeauna.

Ar fi vrut să părăsească biserica, dar o nevoie neînțeleasă de a o privi îl ținu pe loc. De unde stătea, îi zărea pălăria cafenie și un umăr. Desigur, stătea în strana familiei Poldark – de fapt, strana

Trenwith – alături de domnul Warleggan, care o avea pe doamna Warleggan de cealaltă parte. Ross și familia sa erau așezați în partea opusă a bisericii, cu câteva rânduri mai în spate. Numai trei persoane se aflau în strana Trenwith. Geoffrey Charles nu era acolo. Probabil nu venise acasă. Poate nu avea să vină acasă în vara aceea.

După ce domnul Odgers intonă ultima rugăciune, adunarea începu să se îndrepte către ieșire. Desigur, obiceiul era ca lumea bună să iasă prima, așa că Drake nu avu încotro acum decât să stea pe loc. Imediat ce familia Warleggan se ridică de la locul său, el coborî privirile în pământ, ca să n-o stânjenească din nou pe Morwenna. Ea n-avea decât să-l privească, dacă dorea; era prea trist pentru a-i întâlni privirea.

Uneori însă, cele mai bune intenții cedează în fața impulsului de moment, așa că imediat ce văzu fusta albă a lui Elizabeth atingând în treacăt capătul stranei, Drake ridică privirile din nou.

Ea se uita la el. Morwenna îl privea. Totul dură cam șapte secunde, iar în acel răstimp ea abia reuși să-i zâmbească. Zâmbetul înmuguri-se în privirea ei, făcând ca pielea din jurul ochilor să se încrețească și mai mult; apoi, îi coborî pe buze; iar după aceea păru să i se întindă pe întreg chipul, făcându-l să radieze. Ridurile dispărură, culoarea feței se schimbă, încordarea buzelor se relaxă, privirea îi deveni din nou caldă. Vreme de câteva bătăi de inimă, zâmbetul ei îl învălui ca într-o îmbrățișare; soarele ieși din nou dintre nori, curcubeul străluci iar pe cer; apoi ea ieși din câmpul lui vizual.

Sam Greet îl înghionti cu cotul, atenționându-l astfel să iasă din strană și să-i urmeze pe ceilalți în ceața de afară.

– Haide, fiule, îl îndemnă bărbatul. Eu zic că ne-am rugat destul pentru o singură zi.

Capitolul 29

I

Sărbătoarea parohiei Sawle nu putu să înceapă așa cum se cuvine înainte de ora două. Era zi de sărbătoare la Wheal Grace – singura mină funcțională din parohie – dar obiceiul era ca minerii să-și petreacă dimineața făcând curățenie, spoind magaziile, văruind

interiorul vestiarului, măturând platformele de sfărâmare a minereului și făcând totul să strălucească de curățenie. În afară de asta, fermierii sau cei care aveau animale de îngrijit oricum nu erau niciodată liberi înainte de prânz.

La ora două erau întrecerile copiilor; la trei și jumătate era ceaiul; fiecare copil primi câte o cană de tinichea cu ceai negru aburind și o brioșă imensă cu șofran, aproape imposibil de mâncat la o singură masă. Cu puțin noroc, adulții apucaseră să ia ceva în gură înainte de începerea sărbătorii; însă bere exista după pofta inimii. În ziua respectivă, fiecare miner primise câte un șiling de la mină, bani pe care bărbații îi cheltuiau, de regulă, pe băutură, împreună cu alți bani din buzunarele proprii. La ora patru erau jocuri și întreceri pentru tinerii adulți. La cinci începură luptele. Sam și Tom Harry erau programați să se întâlnească la șase pentru întrecerea lor, însă, în rest, luptele obișnuite erau meciuri încheiate prin knock-out, la care puteau participa toți cei care se arătau interesați, premiul fiind o guinee și o pălărie pentru câștigătorul incontestabil. Jucătorul care îl determina pe adversar să cedeze de bunăvoie rămânea pentru o a doua rundă; iar dacă câștiga cea de-a doua rundă, devenea „standard". Meciurile dintre doi adversari „standard" reprezentau adevăratele meciuri de lupte.

După slujbă, Drake se întoarse la atelierul lui și își pregăti o gustare frugală. Tocmai terminase de mâncat, când apăru Sam.

– Ei, frate, îl întâmpină Drake. Mă bucur să te văd. Mă gândeam că n-o să te întorci la timp pentru meci.

Sam se așeză pe un scaun și începu să molfăie pâinea și brânza pe care i le adusese Drake.

– O, da, n-am uitat.

– Poate ar fi fost mai bine dacă uitai. Nu mă încântă deloc să văd că fratele meu luptă pentru cauzele mele.

– Nu pentru ale tale, băiete. Pentru ale mele.

Drake puse deoparte doaga pe care o îndreptase până atunci și se așeză pe o cutie în fața lui Sam.

– Ai fost, deci? S-a terminat tot?

Sam îi povesti.

La sfârșit, Drake spuse:

– A fost o dovadă de bunătate din partea ta, frate, dar situația este tristă. Tu... Tu vezi mâna lui Dumnezeu în toată povestea asta?

– Noi nu putem măsura și ghici toate intențiile Duhului Sfânt. Noi trebuie să plecăm capul și să acceptăm pedeapsa acolo unde

se întâmplă să cadă. Mie mi s-a părut că un singur păcătos a avut de suferit, în timp ce mulți alții au scăpat nevătămați. Dar ceea ce m-a durut cu adevărat a fost că omul ăla a murit fără să aibă șansa de a beneficia de o binecuvântare adevărată.

– Îți torn niște ceai, propuse Drake. Apoi, din bucătărie, îi strigă: Te-ai dus cu ei tocmai în Camborne, nu-i așa?

– Da, pentru înmormântare. Ne-au lăsat să-i luăm trupul cu noi. Ne-au împrumutat o căruță veche. Șase dintre noi au tras la ea, cu rândul. Eu am făcut pereche cu Peter Hoskin. Înainte să ajungem în Camborne, ne-au ieșit și alții în cale. Sute de oameni au lăsat lucrul deoparte și au venit în urma noastră. A fost o procesiune mare. Sute de oameni. Au cântat imnuri de slavă în mers. Mulți făceau parte din Congregație, se vedea clar.

Drake aduse o cană cu ceai, fără să mai spună nimic.

– Îți mulțumesc, băiete.

– N-am văzut niciodată un lucru mai ciudat ca ăsta..., continuă Sam, sorbind din ceai. Ți-l amintești pe Sir Basset? Sir Francis Basset? Lordul Dunster... Dunstanville, cum își spune acum?

– O, da, mi-l amintesc bine.

– Știi că el a fost cel care a participat la arestarea lui Hoskin, Sampson, Barnes și ceilalți, și tot el a fost și la proces. Și, din câte se spune, el a trebuit să aleagă dacă semnează grațierea și pentru John, așa cum a semnat pentru ceilalți. Ei, procesiunea asta despre care îți spun – se adunaseră deja vreo mie de persoane, sunt sigur – trecea pe lângă casa asta de lângă biserică și ne aflam poate la vreun kilometru și jumătate de cimitir, când cine crezi că iese din casă? Basset însuși, însoțit numai de un servitor; și, fără îndoială, toți oamenii ăia cu care a dat nas în nas, majoritatea mineri, mulți dintre ei – cred eu – participanți la revolta aia împreună cu Hoskin și tot restul – toți știau cine e. Iar bărbatul ăla de la ușa casei unde fusese în vizită Sir Basset încerca să îl tragă înapoi în casă; dar Sir Francis a refuzat să se adăpostească, spunând că oamenii aceia nu reprezentau un pericol pentru el; era suficient ca vreunul din ei să facă o singură mișcare împotriva lui, ca să aibă soarta omului pe care îl aduceau acasă între patru scânduri... Așa că s-a dus la calul lui și a încălecat, iar servitorul s-a urcat pe al lui și, foarte degajat, a trecut călare prin mijlocul procesiunii, pe lângă sicriu, iar oamenii, liniștiți și pașnici, i-au făcut loc să treacă, separându-se precum apele Mării Roșii...

Drake dădu ușor din cap.

– Te-ai oprit și pe la William, John și Robert?

– Da. Dar nu era decât Robert acasă. Și văduva, și Flotina, și noua soție a lui John, cu copilul. Se țineau cu toții tari.

– Bobbie s-a făcut bine din nou?

– E bine, sănătos. Au întrebat cu toții de tine.

– Basset ăla are mare curaj, reflectă Drake. Trebuie să recunosc. Nu mulți ar fi îndrăznit să facă asta.

– La început, mi-a fost teamă pentru el, mărturisi Sam. Dar socotesc că ceea ce i-a dat curaj a fost convingerea că a procedat corect. Tabloul în sine a fost ciudat... Și o lecție pentru noi toți...

– Chiar și atunci când greșim? întrebă Drake, cu vechea lui sclipire poznașă în priviri.

Sam zâmbi și clătină din cap.

– Păi tocmai aici e cheia: trebuie să încercăm din răsputeri, să ne ferim și să ne rugăm să nu greșim.

– Peter unde e? Nu s-a întors cu tine?

– Se odihnește împreună cu familia și se întoarce și el diseară.

– Ați lipsit două zile de la mină? V-ați învoit?

– A, da. Nu suntem presați de timp la muncă. Eu am venit acum acasă pentru... pentru întrecere.

– Probabil ești obosit după atâta mers.

Sam își trecu un deget peste vârful uneia dintre ghete.

– Am făcut bătături la picioare. În rest n-am nimic.

– Îți doresc succes, frate. Cred că mai avem vreo oră până să ne punem în mișcare. Aduc o găleată cu apă, ca să-ți înmoi picioarele. Sper să-l învingi, Sam. Dar e căpos ca un catâr. Aproape că-ți dorești să-l vezi luându-și o cafteală bună.

– Dumnezeu e singurul care va decide, spuse Sam.

II

Cei doi Enys nu veniseră la biserică, dar sosiră să ia masa cu familia Poldark. Nu obișnuiau să meargă la biserică, nici măcar în zilele de sărbătoare. Acesta era un dezavantaj pentru Dwight: nu era deloc bine ca un medic să fie considerat ateu. De fapt, Dwight nu era ateu și ar fi făcut un minim de efort ca să salveze aparențele, dacă și-ar fi dorit și Caroline acest lucru; însă Caroline avea prejudecăți serioase împotriva oricărei forme de religie organizată și nu intra în lăcașuri de cult decât în situații când acest lucru era absolut inevitabil, mai precis la nunți, botezuri și înmormântări.

Și de data asta, Caroline părea să se simtă mult mai bine și discută lejer despre tot felul de lucruri în prima parte a mesei. Apoi, când sosi felul principal – o pulpă de oaie fiartă cu capere și servită cu nuci și unt topit – anunță că avea de împărtășit niște vești proaste, și anume că urma să aibă un copil.

Demelza aruncă lingura cu care împărțea porțiile și sări în sus de bucurie, apoi merse să o îmbrățișeze și să o sărute pe Caroline, după care se duse să îl felicite și pe Dwight.

– Ce mă bucur! Mă bucur enorm! Dumnezeule, ce vești minunate! Caroline, Dwight, este grozav! Absolut grozav!

– Ăsta e motivul pentru care nu m-am simțit eu bine în ultima vreme, explică Caroline. Iar soțul meu nici gând să pună diagnosticul corect!

– Pentru că m-a mințit! se apără Dwight. Și oricum, abia dacă mă lăsa să mă apropii de ea!

Când Ross se aplecă să o sărute pe Caroline, buzele ei le căutau pe ale lui.

– Sper că vezi ce-ai făcut, spuse ea. Chiar și de la distanță. Trebuia să-l aduci tu acasă!

– Dacă e băiat, îl însurăm cu Clowance. Dacă e fată, o măritățm cu Jeremy, spuse Ross.

– Beau pentru asta! spuse Dwight.

– Cu toții bem pentru asta!

După ce se așezaseră din nou la masă și se făcuse liniște pentru că toată lumea mânca, Caroline adăugă:

– Normal că nu-mi doresc plodul ăsta!

– Caroline! o apostrofă Demelza.

– Nu, serios vorbind, nu sunt niște mici specimene enervante atunci când vin pe lume? Eu nu pot să sufăr copiii, la modul cel mai serios! Niște tirani în miniatură, cu fața roșie și zbârcită, lacomi, egoiști, pretențioși, fac tot timpul pe ei, plini de nedelicatețe și aere, reclamând întreaga atenție a unui adult, zi și noapte, fără să spună măcar un „mulțumesc"! Sunt calzi și umezi și nu se mai dezlipesc de tine. Miros a pipi și a lapte acru și deja e plină lumea de ei până la refuz!

Toată lumea râse de indignarea lui Caroline, dar ea făcu o grimasă și spuse:

– Eu vorbesc foarte serios! Dwight știe prea bine asta. Doar l-am avertizat!

– Pe toți ne-ai avertizat, spuse Demelza. Nu înseamnă însă că te și credem.

– Trebuie să te gândești la succesiune, spuse Ross ironic. La urma urmei, lumea nu e un loc chiar atât de rău și ar fi mare păcat să o lași cu totul moștenire copiilor altora!

– Succesiune? pufni Caroline. Zău că nu mi-ar părea atât de rău dacă aș putea aduce pe lume un mic Dwight; sau, de ce nu – Dumnezeule mare! – o micuță Caroline. Dar te trezești întotdeauna că copilul ăla, care e sânge din sângele tău, de fapt seamănă leit tocmai cu vărul ăla pe care nu poți să-l suferi!

– Sau cu unul dintre părinți, spuse Demelza. Jeremy are picioarele tatălui meu. Dar sper din tot sufletul să nu mai existe nici o altă asemănare.

Râseră cu toții din nou.

– În calitate de tată al *acestui* embrion, interveni Dwight, cred că-mi este permis să nu fiu de acord cu spusele lui Caroline. Din partea mea, dacă este fată, nu mă interesează cum arată, atâta vreme cât e înaltă, subțire, cu păr roșcat și pistrui pe nas!

– Tocmai ai descris un monstru! comentă Caroline. Asta e vreo mătușă de-ale tale?

– Vorbind serios, acum, spuse Demelza.

Atunci toți se opriră și așteptară.

Ea rămase pe gânduri vreme de câteva clipe, fărâmițându-și pâinea. Apoi zâmbi:

– N-ar fi minunat, pentru noi toți?

III

Până la șase fără un sfert, toate meciurile principale de lupte se încheiaseră. Pălăria și guineea fuseseră câștigate de Paul Daniel, care, în ciuda vârstei (avea patruzeci de ani) și a înclinației către băuturile tari, era încă prea vioi și prea viclean pentru ca oricare dintre ceilalți să-i poată ține piept. Cei prezenți se împrăștiaseră într-un cerc inegal în jurul islazului care se unea cu drumul principal ce lega parohiile Sawle și St Ann și care era de partea cealaltă a drumului față de băltoaca aceea stătută unde fusese părăsit Drake pe jumătate înecat. În total, vreo două sute de oameni stăteau împrăștiați pe islazul comunal, din care două treimi erau în apropierea ringului. Ceilalți stăteau tolăniți pe iarbă sau jucau tot felul de jocuri sau beau bere

și discutau, răsfirați la întâmplare pe restul câmpului. Mulți dintre ei erau veseli de la prea multă băutură după ce băuseră bine la cârciuma lui Sally Chill-Off, aflată ceva mai jos pe uliță. Iată deci cum de își permitea patroana să ofere premii pentru câștigătorii luptelor!

Ceața se ridicase deja de-acum – sau, mai bine zis, se retrăsese la vreo câteva sute de metri în largul mării, astfel că islazul se afla acum chiar la marginea ei. În cea mai mare parte a timpului, era scăldat de lumina tulbure a soarelui; uneori însă, soarele devenea dogoritor; alteori, apărea iar câte un nor de ceață cenușie, umedă și rece. Deasupra capetelor lor, dar întotdeauna în partea cu ceață a cerului, pescărușii supuși la grele cazne se tânguiau constant.

Sam și Drake ajunseseră la cinci și jumătate, venind cu greu de la Atelierul lui Pally. Acum, stăteau pe o bancă, înconjurați de simpatizanții lor, în timp ce Tholly Tregirls pândea ca o momâie încrezută între ei și un grup similar sau poate ceva mai mic care se crease în jurul lui Tom Harry. Emma Tregirls nu se zărea pe nicăieri, și nici Sally deocamdată. După ce i se acordase premiul lui Paul Daniel, ea se grăbise să-și deschidă din nou prăvălia, pentru ca nu cumva să-și piardă clienții în favoarea concurenței. Tholly avea un puști care aștepta pregătit, gata în orice moment să dea fuga să o anunțe că întrecerea era pe punctul de a începe. Însă nu putea începe încă. Se zvonea că o parte din lumea bună urma să sosească de la Trenwith, ca să asiste la meci – se zvonea chiar că se puseseră pariuri – și, întocmai precum domnul Odgers la biserică, nu puteau mișca un deget înainte de sosirea lor.

Familia Poldark și familia Enys își făcură apariția pe la șase. Ross nu dorise să vină, și nici Demelza; cu toate acestea, era dificil să stea deoparte. Sam era fratele Demelzei. Nu le era ușor nici să-l sprijine, nici să-l ignore. Dar, așa cum spusese Demelza, nu era o bătaie cu pumnii, ci un meci corect de luptă corp la corp, cu arbitri care să asigure un joc corect. Plus că nu era nevoie ca lumea bună să se amestece cu cealaltă lume bună.

Și totuși, când sosi timpul, nu reușiră să stea prea departe unii de ceilalți. Nu erau decât patru banchete pentru galerie, iar acestea erau situate în linie dreaptă, la intrarea în ring. La șase și un sfert, George Warleggan și Osborne Whitworth ieșiseră pe porțile de la Trenwith și o luaseră în pas lejer către islazul unde se ținea festivitatea. Osborne se schimbase de hainele sale preoțești, fiind îmbrăcat acum cu o haină elegantă din mătase de culoarea dudei și pantaloni bufanți

albi. Doamnele nu îi însoțeau. Cei doi domni se așezară în capătul banchetelor, cât mai departe posibil de grupul Poldark.

Tholly Tregirls era acum în elementul său. Cu umerii lăsați în paltonul său lung, aducând tare mult cu imaginea unui vultur aflat la pândă într-un copac, plin de cicatrici, cu un singur braț și suferind de astm, se duse în mijlocul ringului și anunță începerea meciului.

– Întrecere de lupte, câștigător cel mai bun după trei runde, trei puneri la pământ în trei puncte. Premiul constă în două guinee, oferite de doamna Sally Tregothnan, de la cârciuma lui Sally. Iar adversarii sunt... la stânga mea, Tom Harry, iar la dreapta mea, Sam Carne...

Când cei doi adversari făcură câte un pas în față se auziră deopotrivă urale și huiduieli. Cei doi erau îmbrăcați în echipamentul corespunzător pentru concurs: erau goi până la brâu, purtând doar niște cămăși scurte și largi, făcute din pânză de in care nu se rupea ușor, cu mâneci largi și fixate la gât cu un șiret rezistent. Purtau pantaloni bufanți până la genunchi, cu colanți groși, dar fără încălțări. Loviturile cu piciorul, deși permise pe malul estic al râului Tamar, erau considerate nesportive în Cornwall, unde toată forța și priceperea trebuia să stea în umeri și brațe. În afară de Tholly, în ring mai erau alte două persoane – Paul Daniel și Will Nanfan – care să arbitreze și să asigure fairplay-ul pe durata meciului.

Când adversarii se apropiară să-și dea mâna, se văzu clar că Sam era cu vreo zece centimetri mai înalt dintre ei doi, însă Harry era extrem de lat în umeri, având picioare și șezut pe măsură. Într-o asemenea întrecere, înălțimea nu era neapărat un avantaj.

Tholly suflă în fluierul său, anunțând începerea concursului. Avea acel fluier de ani buni și îl primise cadou – așa cum spunea ori de câte ori avea ocazia – de la un nostrom care trăgea să moară, pe una dintre primele fregate pe care navigase în tinerețea lui, și reprezenta un semn de apreciere din partea acelui nostrom. În realitate, îl furase de la un cerșetor spaniol în Gibraltar. În timp ce Sam îi dădea roată adversarului său, o zări pe Emma Tregirls venind în apropierea ringului, împreună cu Sally. Se amestecară printre susținătorii lui Tom Harry. Însă Emma nici măcar nu se uita la cei doi rivali. În loc de asta, vorbea și râdea întruna cu Sally. Râsetele ei se auzeau pe tot terenul.

Se auziră o mulțime de țipete și strigăte în timp ce amândoi bărbații făceau manevrele necesare pentru prima încleștare. Sam avea cei mai mulți susținători și recunoscu jenat în galerie vocile multora

dintre enoriașii săi. Jenat nu pentru că n-ar fi dorit ca ei să îl susțină, ci pentru că simțea că postura în care se afla în acele momente era complet ipocrită și inoportună. În lunga și tărăgănata călătorie de întoarcere de la Bodmin, însoțind trupul neînsuflețit și rudele îndoliate, Sam reflectase îndelung la aspecte legate de viață și de moarte, la rolul său pe lume, la avantajele și la îndatoririle pe care le avea. Și nu găsea că printre aceste avantaje și îndatoriri era și acela de a răspândi cuvântul lui Dumnezeu prin revenirea la obiceiurile din tinerețe și prin participarea la o întrecere publică ce testa forța și abilitățile fizice, cu o brută de om care îl atacase și îl bătuse cu sălbăticie pe fratele lui și care amenința să se însoare cu fata care, nu se știe din ce motiv, pusese stăpânire și pe inima lui de muritor.

Harry făcu un salt brusc și abil cu intenția de a-l apuca pe Sam de haină, însă Sam, ghemuindu-se la fel de mult ca și rivalul său, reuși să se ferească și încercă să-l apuce la rândul lui de haine, când trecură unul pe lângă celălalt. Însă Harry se trase deoparte și începură din nou să-și dea târcoale și să se fenteze reciproc. Aceasta era o parte din tehnica jocului, iar în cazul campionilor putea dura uneori chiar și o jumătate de oră. În seara aceasta însă, nu avea cum să se întâmple așa ceva: era prea multă emoție negativă în meciul lor.

Într-adevăr, își spuse Sam, el se convinsese singur să intre în acest concurs sub pretextul că încearcă să salveze un suflet prețios pentru Iisus; fără îndoială însă, la o cercetare amănunțită a propriului său suflet, ieșeau la iveală alte două motive, deloc creștinești: răzbunarea și dorința carnală. Răzbunarea și dorința carnală. Cum ar fi putut oare să le nege? Și dacă nu putea să le nege, cum le-ar fi putut justifica? După ce văzuse un om spânzurat, după durerea și oroarea de a fi înțeles că omul acela murise neizbăvit, cum ar fi putut cineva să se lase târât în soiul ăsta de violență gratuită, pentru purul amuzament al oamenilor într-o zi de sărbătoare?

Dintr-odată, cei doi adversari se încleștară, iar gândurile lui Sam se limitară la instinctul de autoconservare, în încercarea de a nu se lăsa aruncat în aer. Tom Harry reușise să îl apuce așa cum dorise. Se luptară pentru poziție; răsucindu-se, Harry băgă capul sub brațul lui Sam, încercă să îl împingă pe spate, îi bloca cu brațele o mișcare de contraatac – Sam nu mai simți pământul sub picioare; urma să fie aruncat în sus și pe spate; i-ar fi fost fatal să riposteze acum. Așa că nu opuse rezistență, dar se lăsă cu toată greutatea pe o parte, astfel că, în loc să aterizeze greoi pe spate, ateriză pe cot și pe fund, căzu și se rostogoli. Harry se aruncă peste el tocmai atunci când

reușise să se ridice pe jumătate, iar acum încerca să îi dea un brânci în față. Sam reuși să se smulgă din strânsoarea din jurul gâtului, căzu din nou în genunchi și, deodată, se prăbuși cu capul în jos. La rândul lui, Harry se dădu peste cap.

Se separară și începură să se tatoneze din nou. Harry se repezi – mai degrabă ca un bivol decât ca un luptător – îl nimeri pe Sam cu umărul în coaste, încât ai fi zis că i le îndoaie, și îl apucă de ambii umeri, până când Sam simți șiretul cămășii sugrumându-l. Sam reuși să se elibereze din strânsoare lovindu-l pe Harry cu cotul în față; apoi își trecu piciorul pe după piciorul adversarului, după care căzură și se rostogoliră amândoi pe pământul tare, ajungând, pe rând, unul deasupra celuilalt. Tholly se văzu nevoit să facă un salt în spate atunci când ei smuciră către el; suflă în fluier, pentru că regulile jocului nu permiteau lupta la orizontală.

Trebui să-l tragă pe Harry cu forța deoparte. Cei doi bărbați se ridicară în picioare în uralele, șuierăturile și strigătele mulțimii.

Nu se cade, se gândi Sam. Nu se cade ca eu să mă aflu aici. Niște mâini îl apucară strâns de cămașă și un cap de bivol se izbi puternic de bărbia lui. O mână îl cuprinse pe după talie, iar cealaltă îl apucă de pantaloni. Căzu la pământ ca un copac strivit sub greutatea celor o sută de kilograme de oase și mușchi.

Năucit de durere și de lipsa bruscă de aer, Sam auzi fluierul și simți niște mâini care îl trăgeau pe Harry deoparte. Pierduse prima rundă.

IV

– Cred că nu-mi place chestia asta, spuse Demelza.

– Nici mie, spuse Ross. Dar trebuie să rămânem până la sfârșit.

– Omul ăla nu se luptă cinstit; are clar intenția de a face rău. De ce nu-l opresc?

– Crede-mă că nu au cum să facă asta fără să-l declare pe Harry câștigător. Nu se poate spune că încalcă regulile. Doar că joacă dur. Arbitrii pot interveni, așa cum a făcut Tholly, dar nu pot opri meciul. Ah!...

Mânia și dușmănia nu sunt neapărat cel mai bun combustibil pentru un concurs de abilități fizice, dar o oarecare doză de combativitate era esențială, iar până atunci lui Sam îi lipsise cu desăvârșire. El nu știa nimic despre pariul lui Ross, dar știa prea bine

de promisiunea Emmei, iar astăzi mai mult decât oricând promisiunea aceea părea o glumă din partea ei, involuntară și nedemnă. Sam simțea o mare rușine și o nevoie acută de a se justifica.

Dar, în ciuda evlaviei care coborâse asupra lui odată cu convertirea la Hristos și în ciuda sentimentului de rușine care îl cuprinsese, mai rămăsese în el ceva din sângele bătrânului Adam, care să-l facă să urască durerea aceea din coastele pline de vânătăi, sângele de la dintele care fusese slăbit după capul primit pe neașteptate de la Tom Harry, mirosul de sudoare al trupului acelei brute care îl aducea în cele mai dureroase și umilitoare poziții, icnetele și mormăielile de triumf care veneau de la adversarul său. Iar Harry, dornic de succes rapid și acum sigur că îl va și obține, începuse să lase garda jos.

S-ar fi zis mai degrabă că trupul lui Sam și nu gândirea lucidă reacționa la o situație în care se găsea la un moment dat, alegând cele mai abile și adecvate soluții pe care le deprinsese cu ani în urmă în aceste întreceri.

O schimbare bruscă de poziție sub mâinile acelea apucătoare, o răsucire a trupului, două brațe cuprinzându-l de ceafă pe Harry, cu o mână încleștată pe încheietura celeilalte pentru a dobândi mai multă forță, iar Harry se prăvăli la pământ, cu Sam deasupra lui, evitând la milimetru, în cădere, genunchiul ridicat în mod deliberat. Un vârtej de țărână și de iarbă, iar Harry rămase țintuit la pământ atât de ușor, de parcă cineva l-ar fi străpuns cu o sabie.

Strigăte de încântare din mulțime. Auzind fluierul, Sam se ridică repede și făcu un pas înapoi, în timp ce Tom Harry scuipă sânge – care venea de nu se știe unde – și se ridică în picioare la rândul lui. Runda a doua, anunță Tholly, fusese câștigată de Sam Carne. Ultima rundă, cea decisivă, urma să înceapă chiar în acel moment.

În timp ce Tholly spunea aceste lucruri, norul dens de ceață acoperi din nou soarele, și toate umbrele se evaporară. Pământul era acum rece și cenușiu și nu părea exclus ca, odată dispărut în asfințit, soarele să nu mai fie văzut vreodată.

Ambii bărbați erau răniți, pentru că întrecerea nu era deloc cavalerească și amândoi luaseră căzături serioase pe pământul uscat și bătătorit după lunga vară secetoasă. De două ori, Sam reușise să evite în ultima clipă o lovitură serioasă, protejându-se de genunchiul lui Harry. (Dacă „se întâmpla" să cazi peste adversar cu genunchiul ridicat, puteai, cel mai probabil, să-l scoți din ringul de lupte pe viață. Desigur, dacă arbitrii observau acest lucru, puteai fi descalificat.) Pentru că ambii bărbați doreau să evite încă o astfel de cădere,

următoarea apucare se lăsă îndelung așteptată, iar când se întâmplă în sfârșit semănă mai degrabă cu o îmbrățișare corp la corp decât cu o încercare de punere la pământ a adversarului. Nu era deloc un final neobișnuit pentru un meci în care forțele erau aproape egale și, în plus, era un final pe placul mulțimii. În Cornwall, luptele erau denumite uneori „lupte îmbrățișate".

Privind pe sub sprâncenele încruntate, Ross îi văzu pe cei doi bărbați opintindu-se și își aminti brusc de conflictul avut cu tatăl Demelzei, cu mulți ani în urmă. După câteva lovituri preliminare de ambele părți, se încleștaseră amândoi într-o strânsoare destul de asemănătoare. El, mai înalt și mai tânăr, fiind cu spatele încordat înapoi, din talie, cu mâinile pe bărbia oponentului, aproape apăsând cu genunchii coapsele celuilalt, din vârfurile picioarelor, încovoindu-se și opunând rezistență cu toată puterea mușchilor spatelui și a șirei spinării. Acum, Ross se vedea deodată în pielea fiului bătrânului Carne, care lupta, precum luptase și el cândva, împotriva unui bărbat cu aceeași statură și constituție, și aproape pentru aceleași lucruri. Așa că se trezi bodogănind cu voce tare, aproape strigând niște sfaturi inutile. Pentru că, dacă Tom Harry câștiga această probă de forță brută, iar Sam nu accepta înfrângerea, era posibil ca el să nu mai lupte și nici să nu mai sape vreodată.

Will Nanfan strigă la Tholly, iar Tholly îl prinse pe Harry de umăr. Dar nici unul dintre cei doi luptători nu ținu cont de asta. Tholly fluieră. Însă mulțimea îi striga să se dea la o parte și să-i lase să lupte în continuare. Pentru că acum lupta era pe viață și pe moarte, iar de regulile luptelor sportive n-avea decât să se aleagă praful. Spatele lui Sam, contorsionat deja într-o poziție nefirească, refuza să se curbeze și mai mult. În schimb, gâtul lui Harry începuse, la rândul lui, să se flexeze spre spate. George puse deoparte cutia cu tutun de prizat. Ossie își scutură niște polen de pe haină, visând cu ochii deschiși că o bătea pe Rowella cu parul. Emma își scosese pălăria și acum pigulea paiele din ea. Demelza era ca o stană de piatră.

Apoi cei doi se prăvăliră la pământ, ca doi ulmi bătrâni. Se luptară pentru supremație, iar Sam ajunse deasupra. Toată lumea țipa. Harry era terminat și părea că va fi lipit cu spatele de pământ. Mai era nevoie doar de o sforțare, de aplicarea unei greutăți suplimentare pentru a-i împinge și celălalt umăr la pământ și a-l face să atingă astfel cele trei puncte necesare pentru obținerea victoriei. Tholly ridică mâna și duse fluierul la buze; apoi Sam păru să se relaxeze exact în momentul cel mai nepotrivit. Tom Harry, aflat la un pas de înfrângere,

se sforță să se ridice puțin; cu un ultim efort, se încovoie ca un briceag, sustrăgându-se din strânsoarea nemiloasă a lui Sam, iar în trei secunde reuși – nu se știe cum – să ajungă deasupra. Apoi Sam fu cel care ajunse dedesubt – aproape, dar nu complet învins, chinuindu-se din răsputeri să evite presiunile pe care le aplicase el însuși ceva mai devreme; Sam era acum strivit sub greutatea bărbatului mai masiv, iar după alte trei secunde cedă definitiv.

Tholly fluieră finalul meciului. Tom Harry câștigase.

Capitolul 30

I

Tom Harry câștigase meciul, dar în zilele care urmară acest subiect deveni motiv de certuri aprinse și permanente discuții în contradictoriu în toate casele și cârciumile din ținut. Nici măcar arbitrii nu reușeau să se pună de acord. Tholly și Will Nanfan îl considerau câștigător pe Tom Harry, deși, după părerea lui Nanfan, Harry pierduse puncte anterior pe durata meciului, din cauză că jucase murdar. Paul Daniel era de părere că meciul trebuia declarat nul, pentru că regulile specifice luptelor fuseseră complet abandonate în ultima rundă, iar cei doi adversari ajunseseră să se încaiere rostogolindu-se pe jos, ca doi țigani care își băuseră mințile. În opinia generală însă, fuseseră două „puneri la pământ" ca la carte, câte una de fiecare parte, pe câtă vreme în cea de-a treia rundă ambii adversari luptaseră cam în același mod și până la urmă conta cine fusese deasupra la sfârșit, nu? Nu era un punct de vedere tocmai popular, unul pe care să-l *agreeze* majoritatea, dar ceea ce conta era faptul că îl acceptaseră până la urmă.

Din fericire, nu fusese nevoie ca Ross și George să se întâlnească față în față. Ross îi trimisese cecul lui Basset și îl rugase pe Basset să îl anunțe pe George că se achitase de datorie. Cam în același timp, veni o scrisoare de la Tankard, „în numele domnului Warleggan", care îi amintea lui Ross de datoria pe care o avea. Ross aruncă scrisoarea în lăturile pentru porci.

După înfrângerea suferită, Sam rămase acasă, în concediu de boală, vreme de mai bine de o săptămână, timp în care vărsă frecvent

sânge. Dar starea lui se amelioră în timp. N-o întâlnise pe Emma după meci și nici ea nu venise să îl viziteze. Sam își văzu de îndatoririle congregației sale ascultând docil cuvântul lui Dumnezeu. Nu dorea să discute cu nimeni despre meci. Se ruga foarte mult, observând o scădere în entuziasmul enoriașilor săi. S-ar fi zis că preferau să interpreteze Biblia mai degrabă în cheia Vechiului Testament, unde virtutea atrăgea după sine recompense materiale, decât în cea a Noului Testament, unde răsplata pentru virtute era pur spirituală, pe câtă vreme lucrurile materiale erau fără excepție sortite eșecului. Sam se gândea adesea ce ar fi obținut dacă ar fi câștigat; și ce ar fi pierdut.

De asemenea, citi foarte mult și primi o nouă vizită din partea domnului Champion, în cursul căreia acesta își exprimă încântarea cu privire la rapoartele generale primite din partea parohiei. După toate aparențele, acea asociere nefericită cu femeia ușoară fusese ruptă, așa cum se cuvenea, și acum totul era bine. Cu toate acestea, domnul Champion încă mai avea de făcut câteva reproșuri privind tendința lui Sam de a se ocupa singur de problemele congregației și în special de aspectele pecuniare. Sam promise să rezolve acest aspect.

Dwight merse de încă două ori în vizită la Hugh Armitage, concluzionând că starea acestuia nu se înrăutățise. Hugh îi scrise iar Demelzei, dar de data aceasta fără să se mai abată de la politeturile obișnuite ale corespondenței. Pica numai bine, pentru ca Ross să vadă că Demelza îi arată scrisoarea.

– Presupun că va rămâne în Cornwall până la încheierea alegerilor, după care sper că se va duce la Westminster, spuse Ross. Asta ar trebui să-l țină suficient de ocupat.

– Da, Ross. Cu condiția să intre în Parlament.

– Eu sper să intre, nu doar pentru binele lui, dar mai ales ca să îi ia locul lui George.

– Să îi ia locul? Nu m-am gândit la asta...

– Ei bine, administrația locală *ar putea* instala în funcție un candidat din partea lui Basset și unul din partea lui Boscawen, dar e puțin probabil să facă asta. În mod normal, sunt aleși doi reprezentanți cu aceeași orientare politică, pentru că votantul care îl alege pe unul dintre ei cel mai probabil va vota și cu cel de-al doilea. Dacă George rămâne în funcție, probabil Gower își va pierde locul în Parlament și se va întoarce Trengrouse. Dacă Hugh intră în Parlament, Gower va rămâne împreună cu el.

– Dacă ar fi ca George să-și piardă locul din Parlament, comentă Demelza, lordul de Dunstanville i-ar găsi cu siguranță un alt loc.

– N-ar avea cum să facă asta imediat, pentru că se termină alegerile.

– Crezi că asta l-ar deranja?

– Pe cine? Pe George? Da, chiar foarte tare.

– Hmm..., spuse Demelza. Mda, uite că nu mă gândisem la asta.

Relevantă pentru discuția lor se dovedi și scrisoarea pe care Caroline i-o trimise Demelzei câteva zile mai târziu.

Draga mea, îi scria Caroline,

Dineul acela a avut loc ieri! Cei doi înalți demnitari, eu și Dwight, care, așa îngeraș cum îl știi, nu s-a simțit deloc *în elementul lui într-o astfel de chestiune. Doar noi patru, imaginează-ți! Care erau șansele? Bărbații sunt niște ipocriți. Ca să înțelegi, fiecare dintre ei a pretins că nu știa că celălalt va fi și el acolo! Ca să nu-ți mai spun că au încercat să se prefacă jigniți și s-au lăsat mult rugați ca să rămână! Pe durata cinei, mă gândeam cât de fraieră am fost să mă bag în toată povestea asta, pentru că – Dumnezeule mare! – pe cine încercam eu să ajut? Nu pe mine însămi, nu pe Dwight, nici măcar pe plodul ăsta pe care îl port în pântece. Hai să presupunem că l-aș ajuta puțin pe Hugh, dar cam la asta se rezumă totul!*

Și, vezi Doamne, ce pereche de somități sunt ei, vicontele și Baronul! Nici unul din ei nu trece de un metru șaizeci, dar își dau amândoi atâtea aere, că ar putea scufunda o corabie cu trei punți! Ține minte că până acum nimic din toate astea nu mi s-a arătat într-o lumină atât de evidentă! În conversațiile obișnuite, George Boscawen este un individ foarte agreabil – mă rog, poate nu tocmai ager la minte, dar altfel prietenos și bun din fire. Unchiul meu îl simpatiza foarte tare. Într-adevăr, dacă stau să mă gândesc, chiar văd asemănări de temperament între ei doi. Și Francis Basset – ce persoană agreabilă, ce modest și degajat pare în confortul căminului său! Dar pune-i pe amândoi laolaltă, adu-i pe amândoi în aceeași casă și așază-i pe fiecare la câte un capăt al unei mese nu prea lungi și – Dumnezeu mi-e martor! – se zbârlesc unul la altul și-și dau atâtea ifose, nu atât ca niște lei ce sunt, ci mai degrabă ca niște cocoși ce se pregătesc să se ia la harță pentru o găină!

La sfârșitul dineului nostru, așteptau amândoi ca eu să mă ridic de la masă și să plec; numai că, din milă față de Dwight, care detesta atât de tare toată situația creată, și neobrăzată mai ceva decât cea mai grasă târfă din Houndsditch, i-am informat că, de vreme ce eram atât de puțini, iar eu eram singura femeie prezentă, nu intenționam să divizez grupul și mai mult și nici să mă retrag de una singură, ca la mănăstire, în timp ce ei își beau liniștiți coniacul.

Asta nu le-a plăcut – nu le-a plăcut absolut deloc! Sincer îți spun că numai manierele alese cu care au fost educați i-au împiedicat să-l cheme pe unul dintre propriii mei servitori ca să mă dea afară! Dar... *păstrasem o sticlă de brandy scump din rezerva unchiului Ray, din care nu au mai rămas decât trei sticle. Nu le-a cumpărat de la contrabandiști, ci le-a adus cu el de la Londra, când m-a adus pentru prima oară în Cornwall – aveam opt ani pe atunci. Eu și brandy-ul am sosit aici în același timp și – spre deosebire de mine – băutura a devenit mai bună cu fiecare an. Așa că am considerat că era o ocazie suficient de bună pentru a deschide una din ultimele trei sticle rămase. Și crede-mă, draga mea prietenă, că a făcut minuni!*

Desigur, nu se pune problema ca vreunul dintre cei doi domni să se fi cherchelit, așa cum fac bărbații adevărați. Asta ar fi împotriva principiilor stricte conform cărora au fost educați. Sau poate că nu le place să simtă că pierd controlul asupra propriei capacități de judecată, pentru ca nu cumva să îi înșele cineva tocmai atunci. Dar băutura aia i-a înmuiat, pur și simplu. A avut exact efectul pe care îl are soarele asupra păpădiilor șovăielnice. Încet-încet, s-au așezat mai confortabil în scaunele lor. Și-au întins picioarele scurte. Au început să discute pe un ton mai degajat. Și tocmai în acel moment, cineva – n-aș putea spune exact cine – a amintit din întâmplare conflictul, rivalitatea care exista între ei de atâția ani. Iar Francis a luat primul cuvântul, într-o manieră cât se poate de conciliantă. Și George a vorbit al doilea, răspunzând observațiilor de la început cu vorbe la fel de înduioșătoare.

Bineînțeles, n-a mers totul ca uns până la sfârșit. Doi negustori de cai de la obor cu greu s-ar fi dovedit mai prevăzători, mai pricinoși, mai îngrijorați ca nu cumva înțelegerea să îi dezavantajeze, decât acești doi distinși domni de la stăpânire, unul demn urmaș al unui nobil irlandez care s-a stabilit în St Buryan în secolul al unsprezecelea, iar celălalt trăgându-se dintr-o familie care

a împărțit blazonul cu Plantageneții[1] *(da, draga mea, imaginează-ți că ambele afirmații au fost făcute în timp ce ei doi ședeau la masa mea!)*

În cele din urmă însă, eu cred că s-a ajuns la un soi de înțelegere. Iar rezultatul este că va înceta rivalitatea dintre acești doi domni la momentul alegerilor. Descendentul nobilului irlandez a fost de acord să renunțe la a mai revendica circumscripția Tregony, dacă distinsul domn aliat al Plantageneților renunță la Truro. Au mai existat și alte acorduri, în privința altor câteva circumscripții, dar, pentru noi, acestea sunt cele mai importante. Așa că să ne bucurăm că vin alegerile electorale și fie ca al nostru cavaler suferind să câștige locul pe care îl merită cu prisosință!

Cât despre mine, pot spune că mă aflu într-o stare de sănătate de invidiat și n-am vomitat deloc toată săptămâna. Dwight e în continuare bine, dar e extrem de preocupat de situația disperată în care se află Anglia. Ce pot să spun, nu cred că m-am măritat cu cel mai optimist om din lume.

Transmite-i cele mai calde îmbrățișări lui Ross și câte un pupic copiilor. (Trebuie să mărturisesc că dacă există pe lumea asta ceva care să mă determine să îmi măresc familia, păi acel lucru este să-i văd pe copiii tăi.)

Caroline

II

În ultima zi de august, reverendul Osborne Whitworth, plimbându-se pe Princess Street, o zări din întâmplare pe doamna Rowella Solway, ieșind de la bibliotecă cu un pachet de cărți sub braț. Rochia maronie, ponosită, atârna pe ea ca o sutană în timp ce mergea. Pălăria albă de paie îi apăra fața de razele soarelui. Pantofii ei scoteau un sunet târșâit pe pietrele din pavaj. Părea palidă, gânditoare și neîngrijită. Ridică scurt privirea către cumnatul ei, tresărind surprinsă, după care plecă grăbită mai departe.

[1] Casa de Plantagenet – dinastie care s-a aflat pe tronul Angliei între anii 1154–1399 și, ulterior, până în 1485 prin casele York și Lancaster, înrudite secundar cu Plantageneții. Primii reprezentanți ai casei erau descendenți direcți ai Casei de Anjou din Franța. (n.tr.)

Domnul Whitworth se dusese să ducă niște scrisori spre a fi preluate de Lobb din Sherborne, care le livra apoi în parohia Sawle-with-Grambler, când mergea să le ducă abonaților ziarele săptămânale. Erau scrisori adresate unor persoane precum Sir John Trevaunance, căpitanul Ross Poldark, doctorul Dwight Enys, domnul Horace Treneglos. În ele, erau amintite problemele pe care noul vicar le constatase la biserică și la cimitir, probleme care puteau fi rezolvate, desigur, dar acest lucru presupunea niște cheltuieli substanțiale. Scrisorile explicau – într-o manieră pe care domnul Whitworth se automăgulea considerând-o corectă, dar sinceră – că era de datoria membrilor mai înstăriți ai parohiei să își aducă propria contribuție la conservarea construcției acestei vechi și frumoase biserici într-un mod care ar fi dovedit cu prisosință generozitatea și responsabilitatea de buni creștini ale persoanelor implicate. În momentul de față, biserica nu era prea bine întreținută, fiind necesară o reconsiderare atentă a situației.

Vederea doamnei Solway îl tulbură și îl înfurie din nou pe vicar. În seara precedentă avusese o experiență extrem de neplăcută. Întorcându-se de la una din casele dărăpănate de pe chei – unde fusese mânat de nevoile fiziologice și de îndărătnicia criminală a soției lui – mult după lăsarea întunericului, dar sub o lună plină ce trona peste nămolul puturos al râului, un bărbat îi vârâse un felinar sub ochi. Osborne nu era tocmai sigur, dar bănuia că bărbatul respectiv era ajutor de ospătar de la Taverna Șapte Stele, un bărbat care locuia în parohia lui și pe al cărui al doilea copil îl îngropase creștinește cu câteva săptămâni în urmă. Dacă așa stăteau lucrurile, exista pericolul ca el să fi fost recunoscut, iar dacă fusese într-adevăr recunoscut, bărbatul le putea trimite vorbă epitropilor. Bineînțeles, nimic nu putea fi dovedit, dar, de regulă, bărbații respectabili nu se aventurau pe chei după lăsarea întunericului, iar prezența lui acolo putea necesita unele explicații.

Era abominabil ca el să fie pus într-o astfel de situație, iar vina – vina pentru faptul că el era nevoit să se apropie măcar de chei – îi aparținea în totalitate acelei așchii de om care își croia acum drum printre pietrele sparte de pavaj către cealaltă parte a străzii, mergând spre casă, spre casa pe care o cumpărase prin viclenia *ei*, pe banii *lui*. Se ducea acasă la ea, la soțul ăla slab și smiorcăit. Acest simplu gând îl oripila pe Osborne, iar imaginea femeii îl făcu să se simtă de-a dreptul scârbit.

Din nu se știe ce motiv, se simțea dezgustat ori de câte ori dădea cu ochii de ea. Mai nou, avea adesea fantezii la gândul că o bătea cu un par zdravăn.

În aceeași zi, Demelza plecă la cules de mure în Long Field, împreună cu Jeremy și Clowance. La marginea terenului Long Field, separându-l de zona de landă și rocă spartă ce cobora abrupt către Golful Nampara, se afla un zid scund și gros, specific zonei Cornwall, năpădit de grozamă și rugi de mure, iar aceasta era o zonă rezervată tacit familiei Poldark. În rest, oamenii locului erau liberi să culeagă nestingheriți roade de oriunde altundeva de pe terenurile lor.

Avea să fie un an bun – nu precum cel de dinaintea lui, când umezeala din aer făcuse ca murele să putrezească în rug, pe măsură ce se pârguiau. Și strânseseră deja prima recoltă. Urcaseră cu trei coșuri la ei, unul pentru Demelza, unul pentru Jeremy și unul mai micuț pentru Clowance, care oricum era destul de imprevizibilă și nu era exclus să amestece în coșulețul ei murele cu margarete și păpădii.

Pe malul mării, era o după-amiază mohorâtă; nu era ceață, ci numai un nor înalt, cu aspect vălurit, care venea dinspre Truro, de la câțiva kilometri distanță. Se aflau acolo de vreo zece minute, culegând fructe în liniște – o liniște tulburată din când în când doar de câte un strigăt al lui Jeremy, când ba găsea câte un ciorchine mare de fructe, ba se înțepa la deget –, când Demelza auzi deodată pe cineva tușind în spatele ei. Se întoarse și o văzu pe fata aceea înaltă, care purta mantia ei lungă și roșie obișnuită, peste ceea ce părea a fi o uniformă – dresuri negre, ghete negre și o pălărie ușoară de vară pusă neglijent peste părul strălucitor.

– Mă scuzați, domniță. Îmi cer iertare că vin la dumneavoastră așa. Mă... mă cunoașteți?

Demelza își îndreptă spatele, își îndepărtă părul de pe față cu dosul mâinii și coborî coșul.

– Da... desigur, Emma.

– Da, doamnă. M-am gândit să trec pe la dumneavoastră, dar n-am avut curaj. Apoi, când v-am văzut aici, m-am gândit să vin să vă vorbesc. Sper că nu am depășit măsura.

Femeia avea răsuflarea întretăiată de emoție.

– Nu știu ce să-ți spun, Emma. Depinde despre ce e vorba.

Emma începu să gesticuleze.

– Păi... cred că știți despre ce e vorba. Toată lumea știe, cred, despre ce e vorba. Am ieșit în după-amiaza asta... Nu e ziua mea liberă și risc o mustruluială zdravănă, dar doctorul e plecat în vizite

la pacienți, iar stăpâna s-a dus la doamna Teague la ceai. Așa că am ieșit cu gândul... cu gândul să îi fac o vizită lui Sam. Dar apoi am... de pe vârful dealului, v-am văzut tocmai când plecați de acasă și m-am gândit să vă împărtășesc frământările mele, pentru că dumneavoastră... pentru că Sam e fratele dumneavoastră, adică. Înțelegeți ce vă spun, doamnă?

– Da, înțeleg.

Emma înghiți în sec și privi lung în largul mării. Se apropia furtuna și, din când în când, creasta unui val se spărgea, iar unda își vedea de drum, lăsând în urmă evantaie ce se evaporau sub oglinda apei.

– Nu l-am mai văzut pe Sam de la meci, doamnă. Nu l-am văzut, nu l-am auzit. Dumneavoastră v-a spus ceva despre asta?

– Nu, Emma. Refuză să discute despre asta. Cred că preferă să nu discute cu nimeni despre meci.

– De ce l-a lăsat pe Tom Harry să câștige? Pentru că l-a lăsat, nu? Intenționat. L-a lăsat să îl pună la pământ și să câștige.

– Eu nu știu nimic despre asta. Trebuie să-l întrebi pe Sam. Poate ție o să-ți spună.

– Știați că i-am promis că intru în congregația lui pentru trei luni dacă câștigă? Eu cred că a preferat să piardă!

Deși nici ea nu era chiar mică, Demelza era fragilă, iar Emma părea de două ori cât ea. Râsul acela din toată inima nu se mai auzea astăzi. Demelza recunoscu în sinea ei că avea prejudecăți împotriva acestei fete, nu din cauza comportamentului ei, ci pentru simplul fapt că era fiica lui Tholly Tregirls – ceea ce era cu totul nedrept!

– Îl iubești pe Sam? întrebă ea fără ocolișuri.

Privirea aceea strălucitoare se ridică, după care coborî iar în pământ, brusc.

– Cred că da...

– Și pe Tom Harry?

– Ah... *deloc.*

– Crezi că Sam te iubește și el?

– Eu așa cred, dar...

– Da, știu...

Demelza mai culese câteva mure și i le întinse lui Clowance, care le apucă cu mânuța ei dolofană, aruncând cât colo o mână de margarete.

– Vedeți dumneavoastră, domniță, el zice că vrea să mă convertească, să mă scoată din păcat, să mă... să mă „creeze din nou", așa

a zis – „să mă creeze din nou". Nu știu de ce crede el că o să fiu mai... mai fericită, dacă sunt tristă...

– Nu asta vrea el să spună, de fapt.

– Nu, dar așa sună!

Urmară iar câteva clipe de tăcere.

– Murele astea sunt bune, spuse Demelza. Uite, gustă și tu!

– Mulțumesc, domniță.

Mâncară amândouă câte una. Fusese o idee bună, pentru că astfel întâlnirea lor deveni mai destinsă.

– Pe Sam nu-l cunosc la fel de bine cum îl cunosc pe fratele meu mai mic, Drake, mărturisi Demelza. Tot ce știu este că n-ar avea o căsnicie fericită cu cineva care nu aparține congregației. De fapt, nu că *n-ar avea*, ci *n-ar putea* să aibă. Pentru el, religia înseamnă cu totul altceva decât înseamnă pentru alți oameni. Iar dacă tu... dacă tu tragi într-o direcție, iar credința lui în alta... Tu nu vei câștiga. Ar fi mult, mult mai bine să nu-l mai vezi niciodată de acum înainte decât... decât să-l forțezi să facă o asemenea alegere.

– A, da, spuse Emma. Ne-am despărțit. Am căzut de acord că nu are rost să continuăm. Nici nu mai știu când a fost asta – anul trecut, la un moment dat. Atunci a fost alegerea mea. Am spus că așa e mai bine pentru toată lumea – pentru el, pentru mine, pentru congregația lui. Luni întregi nu ne-am mai văzut unul pe altul; dar apoi s-a întâmplat să ne întâlnim, iar eu eram puțin cam binedispusă de la bere și am făcut înțelegerea asta. Și cu toate astea – când aproape să câștige, alege să piardă în fața lui Tom Harry! E ca și cum m-ar fi *respins* pe mine!

– Mami! strigă Jeremy. N-ai mai cules nimic! Te întrec!

– Bine, iubitule! Te prind eu din urmă, nu te teme!

– Dar chiar dacă până la urmă nu era decât o glumă, iar eu am râs ca toanta, știam că pentru el nu era o glumă, și chiar cred că el și-a dat seama că nici eu nu glumeam în totalitate. Dacă el ar fi câștigat, eu mi-aș fi respectat partea mea de înțelegere!

– Și ce te împiedică s-o respecți, indiferent de rezultat? întrebă Demelza.

Emma își șterse lacrimile de ciudă care îi inundaseră ochii.

– Dacă îl iubești, adăugă Demelza.

– Da, spuse Emma. Asta mi-a devenit tot mai clar de anul trecut încoace. Am crezut că pot să dau totul la spate, să-l uit, ca pe orice alt bărbat. La urma urmei, am avut mulți bărbați până acum. Zicând acestea, privirea ei o întâlni pe a Demelzei: *Mulți*. Credeam că pot...

Nu însemna mare lucru. Dar se pare că nu-i așa. El e altfel decât restul... Dar acum mi-a aruncat totul în față!

– Cum? Pentru că n-a câștigat?

– Dar nu s-a văzut clar? Victoria era acolo, la îndemână, iar el i-a întors spatele, pur și simplu. Parcă a vrut să spună: N-o vreau pe *ea!*

– Poate că nu i s-a părut corect să te câștige așa, sugeră Demelza.

– Dar nu mă câștiga *pe mine*, doamnă, ci numai promisiunea mea de a veni la el la biserică.

– Chiar și așa.

Urmă o tăcere și mai lungă. Emma călcă în picioare iarba plină de praf.

– Deci dumneavoastră ce spuneți – să intru în congregație, indiferent de rezultat?

– Dacă asta este ceea ce simți... la Sam mă refer.

– Mi-e frică să fac asta.

– De ce?

– M-aș teme că nu simt nimic, după care *aș crede* că simt ceva, după care aș ajunge *să mă prefac.* E simplu să dai ochii peste cap, să pleci capul și să spui: „Iartă-mă, Doamne, că am păcătuit", și dup-aia să sari în sus deodată și să urli: „Sunt mântuit! Sunt mântuit!", fără să simți, de fapt, nimic. Iar eu n-aș putea să mint în halul ăsta! Nu pe Sam!

– Și dacă știi că există riscul ăsta, n-ai putea să încerci, să vezi ce se întâmplă, și să te ferești?

– Mi-e teamă și de un alt lucru, mărturisi Emma. Mă gândesc ce s-ar întâmpla cu enoriașii lui Sam, câți s-ar da deoparte dacă ar crede că destrăbălata de Emma se dă la predicatorul lor?

Demelza reflectă puțin la spusele Emmei. Putea înțelege temerile fetei și putea rezona cu ele, dar atitudinea ei părea ușor lipsită de logică. Obiecțiile acestea n-ar fi existat și dacă Sam ar fi câștigat meciul, iar ea ar fi respectat termenii înțelegerii? Poate că nu. Poate că, într-un fel sau altul, Emma s-ar fi adăpostit în spatele dorinței de a înlătura presiunile pe care le implica prezența ei acolo. Și totuși, pentru o tânără cu o îndrăzneală și o fermitate atât de evidente...

Oare chiar își propusese să meargă să-l vadă pe Sam în după-amiaza aceasta sau pur și simplu tânjise cu disperare să discute cu cineva și, din fericire, o zărise chiar pe sora lui Sam ieșind la cules de mure?

Amintindu-și de misiunea ei acolo, Demelza începu să culeagă din nou. Jeremy era deja departe, pe câmp.

– Pot să vă ajut și eu, domniță?

– Mulțumesc.

Începură să culeagă amândouă.

– Nu e adevărat, să știți. Ce spune lumea despre mine.

– Ce nu e?

– Ce se spune despre mine și despre bărbați.

– Tocmai ai spus-o chiar tu.

– Da, dar... nu e chiar tot adevărat.

– Ce anume nu e adevărat, Emma?

– N-am fost niciodată cu un bărbat.

Cum propriile ei principii morale erau destul de zdruncinate în perioada aceasta, Demelza se trezi îmbujorându-se, într-o manieră deopotrivă stânjenitoare și enervantă.

– Cum așa?

– Îi las să-și permită tot felul de libertăți. Întotdeauna am făcut asta. Ce importanță are? Dacă asta le face plăcere... Și mie îmi place, uneori. Dar... n-am fost niciodată cu un bărbat.

Demelza ridică ochii, căutând-o din priviri pe Clowance, cu grijă maternă. Fetița se îndepărtase cu coșulețul ei pe miriște, dar culegea câțiva maci întârziați, deci nu exista nici un pericol.

– Și nu crezi că ar fi bine să știe și Sam asta?

– Cum aș putea să-i spun? Și oricum, cine m-ar crede? Toți bărbații vorbesc... toți bărbații se laudă cu asta, pentru că le e rușine să mărturisească faptul că ei nu au făcut-o, când alții spun că da.

– Sam te-ar crede, o asigură Demelza. Dar poate pentru el n-ar conta atât de mult... Cu cât păcătosul e mai mare, cu atât triumful e mai însemnat... Știi tu... Mai multă bucurie în Împărăția Cerurilor... Nu? Parcă așa spun ei.

– Exact asta *urăsc* eu! spuse Emma.

Jeremy scoase un chiot de bucurie atunci când un iepure țâșni din gardul viu și o luă la sănătoasa, cu codița lui scurtă și albă făcând zigzaguri pe câmp.

– Ești mulțumită la familia Choake? o întrebă Demelza după un răstimp.

– Da, doamnă. E destul de bine. Doamna Choake este o biată femeie plăpândă și stearpă – să mă iertați că spun –, dar e bună la suflet. Primesc trei lire și zece pe an, pe lângă casă și masă. Și ceai de trei ori pe zi. Nu e greu, deși timpul liber nu-i decât foarte puțin.

Demelza îi oferi lui Clowance o mură:

– Ai grijă! Nu floarea. Hai, bag-o în gură! Așa! Nu că-i bună?

– Mu-lă, silabisi Clowance. Mu-lă.

– Draga de ea! spuse Emma dusă pe gânduri.

Demelza încercă în zadar să găsească niște sfaturi înțelepte pe care să i le dea fetei. Uneori era încântată să dea sfaturi și era sigură pe modul ei de a gândi. Dar aici era o poveste încâlcită pe care n-o putea desluși. În plus, în condițiile în care propria ei viață sentimentală nu era tocmai simplă în prezent, ar fi fost recunoscătoare dacă nu i-ar fi cerut nimeni sfaturi.

– *Trebuie* să te vezi cu Sam, spuse ea. Lămurește cu el situația. Pentru numele lui Dumnezeu! Un bărbat și o femeie, numai așa se rezolvă lucrurile. Între ei doi, adică. Nimic altceva – absolut *nimic* altceva – nu trebuie să mai conteze, în afară de ce vrea el și ce vrea ea. Nu trebuie să te preocupe ce vor spune *alții*, părerea oamenilor din congregație. Singura ta grijă e dacă ești potrivită pentru *el*, și ține minte că nu ești potrivită pentru el decât dacă *te integrezi*. Și dacă te integrezi, va trebui să-ți asumi acest lucru. Nu poți lucra cu jumătăți de măsură, trebuie să faci asta din toată inima. Ai înțeles și tu acest lucru. Asta e tot ce pot eu să îți spun. Vezi tu, eu nu pot să te ajut, Emma. Nu te ajut deloc.

Emma privi gânditoare marea.

– Acum chiar trebuie să plec. Altminteri, o să am mari probleme.

– Spuneai adineauri că e ceva ce ai detesta foarte tare, își aminti Demelza. Te referi la mântuire sau pur și simplu la faptul că ești considerată păcătoasă?

– Poate la amândouă. Mă rog, e doar... *sentimentul* ăsta că pare... E greu să faci față... Ceva de genul ăsta.

– Eu cred că *trebuie* să fie totul clar. *Serios*, Emma. Ori albă, ori neagră. Căsătorește-te cu Sam și trăiește viața pe care o trăiește el. Sau nu. Trebuie să stabilești asta de la bun început, chiar dacă asta înseamnă să faci ceva care ție îți displace profund. Nu poți avea câte o fărâmă din ambele lumi.

– Tocmai asta e, spuse Emma. De asta mi-e teamă. Trebuie să mă gândesc. Deși m-am gândit destul, oftă ea. Și să mă rog. Singură. Cred că am și uitat cum se face... Dacă am știut vreodată...

Demelza o privi îndepărtându-se peste câmp, cu pălăria albă înclinată pe șuvoiul de păr negru, cu mantia roșie fluturând în vânt. Curând, ea se făcu nevăzută; la orizont, nu se mai zăreau decât hornurile de la Nampara, unul dintre ele fumegând leneș, acolo unde Jane pregătea supa pentru cina copiilor.

Capitolul 31

I

În prima săptămână din septembrie, primiră o scrisoare printr-un mesager. Scrisoarea era de la doamna Gower și îi era adresată lui Ross.

Dragă domnule căpitan Poldark,

Cu tristețe, vă anunț că nepotul meu suferă acum de o inflamație a creierului și a măduvei spinării. Este destul de lucid, deși foarte slăbit, și a cerut în mod expres să vă vadă pe dumneavoastră și pe soția dumneavoastră. Mă întreb dacă am putea abuza într-o asemenea măsură de bunăvoința domniilor voastre? Vă rog, veniți în orice zi, nu e nevoie să anunțați în prealabil, și rămâneți la noi peste noapte, dacă programul vă permite. Pentru noi e foarte dureros să-l vedem pe Hugh atât de bolnav și facem demersuri zi de zi pentru însănătoșirea lui. Un medic nou din Devonport, un anume căpitan Longman, s-a ocupat de el toată săptămâna și cu siguranță – zic eu – se văd unele progrese. Nu foarte încurajatoare însă.

Vă rog să primiți cele mai bune gânduri ale noastre.

Frances Leveson Gower

Erau amândoi acasă când sosise scrisoarea. Ross se uită la Demelza în timp ce aceasta o citea.

– Putem trimite un răspuns cu mesagerul lor, spuse Ross. Ce zi e azi? Luni? Eu aș putea merge miercuri.

– Oricând spui tu, Ross.

Ross ieși și îi înmână mesajul servitorului. Când se întoarse, Demelza studia o pată de pe unul din scaune, unde Clowance vărsase niște gem.

– I-am spus că mergem miercuri pe la prânz. Aș prefera să nu petrecem noaptea acolo. Putem să luăm masa cu ei și să plecăm imediat după aceea.

– Îți mulțumesc, Ross, spuse ea, ascunzându-și chipul.

– Ei bine, nu sunt încântat peste măsură de vizita asta. Dar în asemenea situații nu prea e loc de refuz.

– Chiar dacă...

Ross se duse la fereastră:

– Când ai fost acolo ultima dată, era vorba mai degrabă despre o alarmă falsă, așa-i?

– El așa a zis. Așa a spus Hugh. Chiar a făcut haz pe tema asta. Dar cred că Dwight a luat lucrurile în serios.

– E ciudat, spuse Ross deodată.

– Ce anume?

– Când i-am adus înapoi pe Dwight, pe Armitage și pe celălalt – cum îl chema? – Spade... Când i-am adus de la Quimper, cu barca aceea, nu-i dădeam lui Dwight prea multe șanse de supraviețuire. Hugh era cel mai zdravăn dintre ei trei. Deșirat ca un schelet, așa cum erau toți, dar plin de energie. Acum, s-ar părea că în timp ce Dwight își revine încet-încet...

– Oare Dwight nu se mai ocupă de el? Mă întreb *de ce?*

– E mult de mers până acolo. N-ar putea face drumul ăsta în fiecare zi. Plus că oamenii înstăriți își pot permite să apeleze la oricine. După câte se pare, acest căpitan Longman stă cu ei în casă. În tot cazul, rămâne să vedem.

Și văzură miercuri. Era o zi ploioasă, prima de acest fel după două săptămâni. Ploaia cădea ca un văl de lacrimi, cu picături atât de fine și dese încât puteau pătrunde prin hainele cele mai rezistente. Când ajunseră la Tregothnan, erau amândoi uzi până la piele, iar doamna Gower insistă să le pregătească imediat o cameră, un foc și haine uscate. Starea lui Hugh era foarte puțin ameliorată, spuse ea, dar el era nerăbdător să îi vadă. Căpitanul Longman era la el, împreună cu o asistentă medicală. Ca o măsură de precauție, trimiseseră să fie aduși din Dorset colonelul și doamna Armitage, părinții lui Hugh.

Destul de iritat, Ross vru să o lase pe Demelza să intre prima ca să îl vadă pe bolnav, însă ea îi ceru să intre cu ea. Era totuna, pentru că Hugh devenise aproape de nerecunoscut. Părul îi fusese ras în totalitate, iar pe frunte avea lipitori care lucrau. Băsicile de pe gât și ceafă indicau locurile de unde fuseseră îndepărtați recent plasturii cu cantaride. Asistenta îi spăla mâinile și fața cu un amestec de gin, oțet și apă. Judecând după cearceaful care îi acoperea picioarele și după durerea cu care le mișca, avea cu siguranță plasturi aplicați pe picioare. Căpitanul Longman, un bărbat solid, cu barbă, la puțin peste cincizeci de ani, cu o burtă mare și un picior anchilozat, supraviza operațiunile asemenea unui general care coordonează bătălia.

Le făcu musafirilor un semn să se îndepărteze și, cu gesturile agile ale unui scamator, îndepărtă lipitorile umflate.

Ochii lui Hugh, oricât de umbriți de durere și oricât de scurtă și nesigură ar fi fost distanța până la care puteau vedea, rămaseseră aceiași ochi frumoși care se ațintiseră asupra Demelzei la cina aceea de la Tehidy, cu numai un an în urmă, aceiași ochi pe care ea îi văzuse tulburi de iubire și pasiune pe plaja de la Grota Seal Hole. El o văzu și îi zâmbi, iar ea își luă mâinile de pe față – după gestul reflex pe care îl făcuse oripilată – ca să-i întoarcă zâmbetul. Ea și Ross se așezară fiecare pe câte o parte a patului, iar Hugh, umezindu-și buzele, le vorbi rar, reușind să articuleze o parte dintre cuvinte, în timp ce altele rămaseră imperceptibile, în timp ce el înghițea și ezita din cauza efortului.

– Ei, Ross... e o imagine frumoasă... nu-i așa... să-i înșeli pe Broscari[1] după care să fii tu însuți înșelat...

– Ține-te bine! spuse Ross. Probabil ai văzut mulți bărbați în starea asta acolo, în temniță. O să te pui din nou pe picioare în scurt timp, vei vedea.

– Ah... Cine poate ști? Și Demelza... *Mon petit chou*... Ai fost atât de bună să vii...

Demelza nu zise nimic. I se pusese un nod mare în gât și nu reușea să-și revină din șoc.

– ... să vii până aici. M-am gândit mult la tine... în vara asta frumoasă. Dar nu te-a udat ploaia azi?

Demelza clătină din cap.

– Ross... transmite-i scuzele mele lui Dwight... El nu putea să *se mute* aici, așa că... unchiul meu s-a gândit... el fiind un om bogat... că ar trebui să am... un medic permanent.

– N-ai vrea să te vadă și Dwight acum?

Hugh zâmbi și clătină din cap:

– Nu cred... că va conta prea mult... un medic sau altul. Nici... chestiile astea mici și enervante aplicate pe trupul meu nu vor decide soarta bătăliei.

Căpitanul Longman, care nu aprecia astfel de comentarii, interveni:

[1] În original, „Frogs" – termen depreciativ folosit de englezi la adresa francezilor de-a lungul istoriei, aparent din cauza faptului că francezii obișnuiau să mănânce picioare de broască, englezii considerând acest obicei dezgustător. (n.tr.)

– Aceste chestii mici și enervante, stimate domn, deși aplicate de numai patruzeci și opt de ore, au scăzut febra, au redus umorile aflate în descompunere și au determinat o întrerupere a hiperactivității vaselor de sânge. Există deja progrese vizibile. După încă patruzeci și opt de ore vom asista la o mare schimbare.

Rămaseră o vreme în încăpere, apoi Longman interveni spunând că pacientul său nu trebuie să obosească în exces. Se ridicară să plece, dar Hugh o prinse pe Demelza de mână.

– Cinci minute?

Demelza se uită la Ross, iar Ross îl privi pe Longman.

– Soția mea va mai rămâne câteva minute. Eu o să aștept jos.

Apoi Ross se întoarse către Hugh și îl bătu prietenește pe braț:

– Curaj, dragă prietene, îl încurajă el zâmbind. Unul dintre noi îl va solicita mai puțin decât amândoi, i se adresă el apoi lui Longman. E o teorie medicală corectă, sunt sigur de asta.

Îndreptându-se spre ieșire, o văzu pe asistentă făcându-și de lucru pe lângă patul bolnavului, pe partea unde stătuse el, pentru a-și relua îndatoririle. Demelza se așezase din nou, iar Hugh începuse din nou să vorbească.

Ross traversă două coridoare, îndreptându-se spre camera unde se schimbaseră. Hainele lor atârnau pe un suport, în dreptul focului, dar nu se zvântaseră deloc. Pe Ross îl irita întotdeauna să poarte hainele altcuiva, pentru că nu îi veneau bine și, în plus, nici unul dintre buzunare nu era acolo unde te-ai fi așteptat. Întoarse pe cealaltă parte juponul și ciorapii Demelzei, după care ieși din cameră și coborî la parter. Acolo erau câțiva servitori, dar nici urmă de Falmouth, de doamna Gower sau de vreunul din copii.

Se duse în salonul cel mare, însă nici acolo nu găsi pe nimeni, cu excepția unui ogar danez, care veni să îl adulmece. Ross se așeză în scaunul care i se păru cel mai puțin inconfortabil, mângâindu-l pe câine pe cap și privind gânditor la ploaia de afară.

Nu știa dacă pentru Hugh Armitage urma o perioadă îndelungată de suferință sau dacă avea să se însănătoșească rapid, însă Ross se simțea copleșit de evenimente, deprimat, furios pentru felul în care se petreceau lucrurile. Îl tulbura și îl deranja deopotrivă să o vadă pe Demelza atât de afectată; îl deranja faptul că ea era atât de implicată emoțional – iar chipul ei astăzi, în camera aceea ca de spital, trădase mai mult decât oricând până atunci. Cu toate acestea, tristețea lui Ross, furia care mocnea în el păreau să aibă rădăcini mai adânci. Era ca și cum ceva din ziua aceea ploioasă și mohorâtă, din casa aceea

mare, răsunătoare și lipsită de veselie, momentul lui de cumplită singurătate de acum – toate îl arătau simbolic cu degetul; pe el, viața lui, familia și realizările lui; și i le arătau pustii și găunoase, fără finalitate și fără viitor. Care mai era scopul lor dacă tot miezul dispărea fără urmă?

Nu era vorba doar de viața lui, ci de orice viață care era la fel de pustie și lipsită de sens. Oamenii, cu miile, apăreau pe pământ precum viermii, în fiecare zi; respirau, se târau și destui dintre ei reușeau să supraviețuiască și să se înmulțească pentru conservarea speciei; dar, într-un timp bine delimitat – cât fluturarea genelor câtorva răsărituri – un accident, o boală fetidă se abătea asupra fiecăruia și așa ajungeau să fie băgați în pământ și călcați în picioare în grabă de următoarea generație. Așa se întâmplase cu Jim Carter acum câțiva ani, apoi cu Charles Poldark și Francis Poldark, apoi cu Julia Poldark și Agatha Poldark, iar anul acesta putea urma la rând Dwight Enys sau Hugh Armitage. La anul? Cine mai venea? Și, până la urmă, mai conta? Mai conta cât de puțin vreun afurisit de lucru pe lumea asta?

În spatele lui, cineva tuși ușor. Un băiat de vreo doisprezece ani stătea în pragul ușii.

– Bună dimineața, domnule. Unchiul George întreba dacă ați coborât. I-am spus că mi se pare că v-am văzut intrând aici. Vrea să știe dacă binevoiți să beți cu el un pahar de vin de Madeira înainte de masă.

II

Lordul Falmouth se afla, ca de obicei, în biroul lui. Era îmbrăcat într-o haină de bumbac indian, de culoare verde floral, care-i ajungea până la genunchi. În încăpere ardea un foc vesel, iar pe masă erau pahare și o sticlă.

– Căpitane Poldark! Sper că hainele nu-ți sunt prea mici. I-au aparținut unchiului meu, care era mai aproape de dimensiunile dumitale.

– Își fac treaba și important e că sunt uscate. Vă mulțumesc. Da... un pahar de Madeira ar merge foarte bine.

Băutura de culoarea chihlimbarului fu turnată în pahare de cristal fin. În mod evident, Excelența Sa nu ținea cont de conflictul acela de opinii care existase între ei cu ocazia ultimei lor întâlniri. Probabil

că nici nu-și mai amintea că el existase vreodată. Poate însuși faptul că nu luase nici o măsură în privința lui Odgers fusese o scăpare de moment din partea lui, și nu o acțiune deliberată – o asemenea chestiune minoră nici măcar nu merita deliberare. Nu merita atenția lui, de fapt.

– L-ai... văzut pe Hugh?

– Da...

– Părinții lui trebuie să ajungă aici cât de curând. O să mă simt mai bine de îndată ce vor putea prelua ei această responsabilitate.

– Și doctorul cel nou? Cine e?

Falmouth ridică din umeri.

– Face parte din Amiralitate. E foarte apreciat, iar Gower este cel care l-a recomandat.

Ross luă o înghițitură din paharul lui.

– Este un vin nou de Madeira, sec, explică Falmouth. E mai bun înainte de masă...

– Când l-a văzut Enys ultima oară?

– Acum două săptămâni.

– Și nu credeți că ar fi bine să fie chemat din nou?

– Sunt ceva dificultăți. Longman e aici abia de o săptămână și spune că a constatat un progres clar în ultimele douăzeci și patru de ore. Întotdeauna e dificil, Poldark. Când soția mea a fost grav bolnavă, am avut aceeași problemă. Ori ai încredere într-un om și îi conferi autoritatea deplină să se ocupe de tratament, ori nu. Dacă lucrurile merg bine, ești fericit că ai luat respectiva hotărâre. Dacă lucrurile merg prost, te gândești: oare nu era mai bine dacă...?

– Da, înțeleg.

– Dacă ajung mâine părinții lui, atunci răspunderea le va aparține. Dar nu le va veni ușor să ia o decizie, dacă Hugh nu dă semne că se simte mai bine până atunci.

Ross se întrebă dacă Demelza era în continuare în camera bolnavului sau dacă nu cumva se întorsese în camera unde se schimbaseră. Ca și cum i-ar fi citit gândurile, Falmouth îl întrebă:

– Doamna Poldark a venit cu dumneata?

– Da. Am lăsat-o cu Hugh.

– Cred că asta va fi o mângâiere pentru el. Hugh o apreciază foarte mult pe soția dumitale. Vorbește adesea despre ea. Și eu sunt de părere că e o femeie admirabilă.

– Vă mulțumesc.

Ross luă din nou o înghițitură de vin și își studie gazda pe deasupra buzei paharului.

Falmouth se aplecă să scormonească în cărbunii din vatră cu vătraiul.

– Dumneaei și doamna Enys au ajutat, în felul lor propriu, să prilejuiască o întâlnire între mine și Dunstanville, întâlnire care a dus la încheierea unui nou acord între noi.

– Așa am înțeles și eu.

– ... Și la o posibilă revenire a doi candidați nominalizați corespunzător pentru Truro săptămâna viitoare.

– Săptămâna viitoare? Atât de curând?

– Dacă alegerile merg bine – lucru care nu este încă cert – pentru mine va exista, bineînțeles, o dublă satisfacție pentru faptul că domnul Warleggan își va pierde locul din Parlament – un loc pe care l-a ocupat fără să aibă absolut nici un merit deosebit pentru o perioadă de numai douăsprezece luni.

– Dacă își va pierde locul din Parlament, fără îndoială că Dunstanville va avea grijă să-i găsească un loc călduț în altă parte.

Excelența Sa își îndreptă spatele, având evident chipul îmbujorat de efort.

– Tot ce se poate.

Apoi urmară câteva momente de tăcere. Ross cântări situația pe toate fețele.

– Dar dumneavoastră nu credeți, așa-i?

– Eu nu cred?

– Ceva din tonul dumneavoastră a lăsat să se înțeleagă că nu sunteți tocmai convins.

– În legătură cu Warleggan? Păi, da. La ultima noastră... hm... întâlnire, Basset mi-a lăsat impresia că admirația lui față de candidatul său s-a cam diminuat în ultima vreme.

– Serios?

– Ei bine, se pare că, pe durata crizei bancare, Basset s-a întors de la Londra și a descoperit aici o situație care l-a deranjat profund.

– În privința lui George?

– În privința familiei Warleggan în general – în cadrul căreia, desigur, George este membrul cel mai marcant. Înțeleg că Banca Basset și Banca Warleggan au încheiat o înțelegere de cooperare. O dată sau de două ori s-a întâmplat chiar să finanțeze afaceri împreună. Se pare însă că în luna februarie, când Banca Angliei a suspendat plățile și toți comercianții care emiteau hârtii de valoare se aflau pe marginea

prăpastiei, Banca Warleggan a încercat să profite de criză ca să falimenteze Banca Pascoe; și, procedând astfel, a implicat Banca Basset în niște practici justificabile, ce-i drept, după anumite standarde, dar pe care Basset – spre cinstea lui – le-a considerat absolut dezgustătoare. S-a întors în Cornwall exact la timp pentru a-și retrage banca din această manevră și a emite credite noi pentru Banca Pascoe. A reușit să facă asta, desigur, doar pentru că situația din Londra se mai detensionase între timp; dar mi-a mărturisit că e foarte probabil ca pe viitor să evite astfel de parteneriate bancare.

– Și ce concluzie ați tras de aici?

– După felul în care vorbea despre George Warleggan, nu cred că omul va mai beneficia de vreun loc în Parlament din portofoliul lui Basset.

Ross își întinse picioarele către foc, după care, simțind cusăturile că cedează, și le retrase la loc.

– Ei bine, după cum mă aștept să știți deja, Excelență, de vreme ce tot restul lumii pare să fi aflat, familia Warleggan nu-mi este cu nimic mai simpatică decât vă este dumneavoastră; prin urmare, nu voi vărsa nici o lacrimă dacă aflu că George își pierde locul în Parlament săptămâna viitoare.

– Acest lucru nu este deloc sigur.

– Nu? Dar Basset a renunțat la postul lui de consilier și și-a retras finanțarea. Cel puțin eu așa am înțeles.

– Nu ești departe de adevăr, spuse Excelența Sa, gesticulând cu vătraiul. Dar, după cum probabil îți amintești, a existat un vot puternic și îndărătnic împotriva mea în Consiliu anul trecut. De atunci, au existat resentimente și vorbe grele exprimate de ambele părți. Nu mă aștept ca mulți dintre cei care au votat pentru Warleggan la ultimele alegeri să își schimbe preferințele, chiar dacă Basset s-a retras. Situația va fi foarte strânsă.

– Hm...

Ploaia deasă cădea fără zgomot pe geamul ferestrei, tăcută ca fulgii de zăpadă.

– Știi, există un val de nemulțumire împotriva guvernului. Există resentimente împotriva lui Pitt, neîncredere și chiar ură.

– În Truro sau în țară?

– În țară; dar în cele mai multe părți știu că e vorba despre o situație minoritară. Nu și în Truro, unde resentimentele împotriva mea sunt mult mai puternice decât simpla antipatie față de Pitt.

– Hm, spuse Ross din nou. Dacă el cade, cine oare ne-ar putea conduce?

– Nimeni care s-o facă măcar pe jumătate la fel de bine. Nu în condițiile astea de criză în treburile interne ale țării. Dar atunci când un război merge din rău în mai rău, oamenii trebuie să găsească un țap ispășitor, și cine e mai potrivit de arătat cu degetul decât prim-ministrul? Prăbușirea Alianței, criza de alimente printre oamenii de rând, prețurile care cresc continuu, revoltele din cadrul flotei, datoriile tot mai mari la bănci; suntem singuri în mijlocul unei lumi ostile, iar Pitt conduce țara de treisprezece ani încoace. Prin urmare, oamenii – mulți oameni – au convingerea că el ne-a adus aici.

– Dumneavoastră credeți asta?

– A făcut greșeli, ce-i drept. Dar cine n-ar face? Și, așa cum bine spui, cine i-ar putea lua locul? Nu există nimeni în țara asta care să se ridice la înălțimea lui. Insula Portland e o non-entitate. Moira e mai mult decât inutilă.

– Dar cu ultimele negocieri de pace ce se mai aude?

– Eșuează, ca toate celelalte. Directoratul impune condiții imposibile. Cu toată Europa la degetul mic, își permit să facă asta. Ultima variantă pe care am auzit-o era că ne impun să le cedăm insulele din Canalul Mânecii, Canada, Newfoundland și India Britanică, precum și toate teritoriile noastre din Indiile de Vest.

Ross își termină de băut paharul și se ridică în picioare, poziționându-se cu spatele la foc.

– Te rog, servește-te!

– Vă mulțumesc, spuse Ross și umplu din nou ambele pahare. Așa, deci, adăugă el. Tabloul e foarte încurajator.

– Sumbru ca oricare altul din istoria noastră zbuciumată.

Afară pe hol se auziră voci tinere.

– Sper să aveți succes cu reprezentanții dumneavoastră pentru Truro, spuse Ross. Dar presupun că, la nivel național, nici George, nici Tom Trengrouse nu au viziuni diferite asupra războiului față de Pitt. Nici unul, nici celălalt nu este adept al lui Fox.

Falmouth nu răspunse, ci continuă să privească gânditor la focul din șemineu.

– Bun, spuse Ross agitat. Mă duc să văd dacă soția mea a ieșit de la Hugh.

– Desigur, spuse Falmouth, oricare ar fi starea lui Hugh, el nu va fi suficient de întremat pentru a participa la alegeri joia viitoare.

– Nu... Firește că nu, din păcate. Probabil până acum v-ați ales deja un alt candidat. Mare păcat!

– Eu mă gândeam, spuse Excelența Sa, să-ți propun dumitale candidatura.

III

În fața ferestrei era un cedru imens, ale cărui ramuri legănânde – o combinație de cenușiu-cristal și verde măsliniu – se curbau spre exterior, tot mai întinse, de la vârful semeț și până la ramurile de la bază; iar printre ramurile sale grele sub picăturile de ploaie, Ross zări o veveriță roșcată care ținea o nucă între lăbuțele din față și ciugulea din ea cu poftă. Rareori vedeau un asemenea animal pe coasta de nord; copacii erau prea rari și vânturile prea puternice. Ross privi animalul cu mare interes vreme de câteva secunde bune, urmărindu-i mișcările repezi, ochii strălucitori, fălcuțele durdulii care continuau să mestece. Apoi veverița îl observă dincolo de fereastră și dispăru într-o clipită către vârful copacului, făcându-se nevăzută printre umbre, aducând mai degrabă cu o nălucă decât cu o făptură în carne și oase.

– Nu cred că vorbiți serios, Excelență, spuse Ross.

– De ce nu?

– De regulă, vederile noastre în privința situației nefericite a Angliei în acest război corespund. Cu toate acestea, la ultima noastră întâlnire, îmi aduc aminte că ne-am situat pe poziții diametral opuse în toate privințele legate de guvernarea internă a Angliei. Rolul Parlamentului, felul în care oamenii sunt aleși să intre în Parlament, distribuția inegală a puterii, corupția existentă...

– Așa este. Dar *suntem* în război. Așa cum am mai spus-o, eu cred că dumneata ai un potențial mult mai mare decât presupune instruirea unor voluntari și gestionarea unei mine astfel încât ea să rămână profitabilă. Așa ai avea posibilitatea de a pune în practică o parte din acest potențial.

– În calitate de conservator?

Excelența Sa gesticulă a lehamite.

– Etichete! Ele nu înseamnă mare lucru. Știai, de pildă, că Fox și-a început cariera politică în calitate de conservator, iar Pitt ca liberal?

– Nu, nu știam asta.

– Vezi dumneata, vremurile se schimbă. Și orientările politice se schimbă. Nu știu cât de aprofundat ai studiat dumneata cursul politicii de-a lungul acestui secol, căpitane Poldark... Dar îmi dai voie să îți împărtășesc opiniile mele despre acest subiect?

– Desigur, dacă doriți acest lucru.

– Ei, bine, să știi dumneata că liberalii sunt cei care, în 1688, au salvat Anglia de sub dominația Casei Regale Stuart, atunci când regele Iacob a întors spatele bisericii noastre, îmbrățișând religia Romei – cu tot ce a implicat asta. L-au adus pe tron pe William de Orania; iar apoi, când regina Anne a murit fără să lase în urmă moștenitori, l-au invitat la succesiune pe George I, primul reprezentant al Casei Regale Hanovra. Ține minte, erau conduși de elita aristocrației noastre, care știa ce înseamnă să apere libertățile supușilor împotriva monarhiei extreme. Propria mea familie – și sunt mândru să o spun – i-a susținut ani la rând și a asigurat acest suport numind oamenii potriviți în Camera Comunelor. Nimeni nu credea pe atunci în ideile pe care pari să le susții dumneata, respectiv să schimbi sistemul electoral care este o parte a îndelungatei noastre tradiții; vreau să spun – nimeni, până când regele George, care este încă printre noi, influențat de consilieri indezirabili, a încercat să aplice un control excesiv asupra guvernării. Atunci, liberalii au început să pună din nou pe tapet problema libertăților – drepturile din Magna Carta – și pe bună dreptate.

– Dar atunci...

– Așteaptă! Însă persoanelor ceva mai temperamentale – Burke, Fox și amicii lui – li s-a urcat la cap și au început să discute despre „reformă". Pentru ei, libertatea a ajuns să fie echivalentă cu reprezentarea egală și cu multe dintre lucrurile acelea despre care vorbești dumneata. Când a izbucnit revoluția din Franța, s-au lăsat purtați de entuziasm, au crezut că se instalase utopia. Dar, pentru mulți dintre ei, dezamăgirea a venit rapid; în special pentru Burke; și, de altfel, pentru majoritatea acelora care își asumă acum numele de liberali. Ei n-au crezut – și nu cred – în reprezentarea egală, căpitane Poldark. Nu mai mult decât conservatorii. (Gândește-te numai la amicul dumitale, Basset.) Pitt este în prezent un conservator, ca și mine. Și aș dori să-ți amintesc că – la vremea lor – conservatorii au luptat pentru libertatea religioasă, pentru vechile libertăți ale micii nobilimi engleze, pentru o mai largă distribuire a puterii între rege, nobili și oamenii mai mărunți. Dar fie ce-o fi! După ce războiul va fi câștigat – sau pierdut – ne putem reconsidera cu toții convingerile

politice. Pitt este un om cu idei progresiste – uneori prea progresiste pentru gustul meu; dar pentru moment și-a dat deoparte respectivele idei, pentru că știe – așa cum știu toți cei cu capul pe umeri – că Franța și revoluția ei ne vor distruge, iar asta este ceea ce contează cel mai mult acum. Ia să vedem, dumneata l-ai cunoscut pe cumnatul meu, căpitanul Gower, nu?

– Nu.

– El a fost unul dintre primii susținători ai reformei în forțele navale. Cred că îl vei simpatiza.

Nimic nu se mai clintea acum dincolo de fereastră, cu excepția vălurilor fine de ploaie care se mișcau în voia vântului.

– Dumnezeule mare! izbucni Ross neliniștit. *Mie* îmi oferiți locul ăsta? Aveți posibilitatea de a alege dintre cei mai buni oameni din țara asta! Și dintr-o mulțime de rude, chiar exceptându-l pe Armitage.

– Răspunsul la nedumerirea dumitale, dragul meu Poldark, este foarte simplu. Îți fac dumitale această propunere pentru că am convingerea că dumneata ai cele mai mari șanse de a câștiga acest loc. Popularitatea dumitale în oraș va cântări mai greu, cred, decât resentimentele față de mine. Ultima dată candidatul meu a pierdut cu un vot. Un membru activ beneficiază întotdeauna de o anumită influență suplimentară, motiv pentru care Warleggan ar putea atrage totuși unul sau mai multe voturi în plus, pentru a contracara retragerea susținerii lui Dunstanville.

– Vă mulțumesc pentru sinceritate.

– Dacă te-ai aștepta să-ți ascund adevăratele mele motive, n-ai fi omul acela care cred eu că ești. Ți-am explicat deja care sunt celelalte motive.

– Și de ce Dumnezeu credeți că aș accepta această ofertă după ce am refuzat una similară din partea lui Basset acum optsprezece luni?

– Pentru că circumstanțele s-au schimbat. Vremurile sunt mai grele. Țara are nevoie de lideri adevărați. Știi ce spunea Canning luna trecută? „Nimic", spunea el, „nu va trezi această națiie din somn și prostie, pentru a o duce către o nouă viață și către acțiune. Suntem lipsiți de energie și de curaj." Recunoști că există o frustrare în viața dumitale de acum. Un singur individ – îți spui probabil – nu poate face prea multe de unul singur. Dar o națiune este alcătuită din astfel de indivizi.

Ross se întoarse de la fereastră și se uită la gazda lui. Un om rece – cel puțin în aspectele care țineau de propriile afaceri –, dar măcar nu genul de om cu care să fii vreodată nevoit să vorbești pe ocolite. Ross decise așadar să spună totul pe șleau. Asprimea obișnuită a sentimentelor sale conferea o notă și mai aspră vocii sale.

– Excelență, îmi propuneți să candidez pentru un loc unde, prin abuzul de autoritate, i-ați îndepărtat pe electorii altminteri foarte supuși. Am dreptate? Prin urmare, îmi cereți să susțin nu numai un sistem pe care nu îl agreez, dar și o manieră de folosire a puterii pe care, personal, o dezaprob în totalitate. Candidând din partea dumneavoastră, aș deveni o parte a acestor mașinațiuni și le-aș susține în mod tacit!

Excelența Sa făcu un gest de lehamite.

– Am moștenit de la unchiul meu o manieră autocrată de abordare a circumscripțiilor pe care le conduc. Pe viitor, am să țin mai mult seama de sensibilitățile Consiliului. Prin urmare, putem face niște ajustări care să fie mai pe gustul dumitale. Însă ceea ce nu se poate modifica este sistemul electoral în ansamblul lui. Pe acesta trebuie să-l accepți ca atare, pentru că n-ai de ales. Sau poți să faci eforturi pentru reformarea lui – din Parlament sau din afara lui.

Acestea fiind spuse, Falmouth se ridică în picioare, adăugând:

– Dar există chestiuni mai urgente care se cer rezolvate, căpitane Poldark. Acum, că toată Europa s-a aliat împotriva noastră.

– Cred că hainele mele s-au uscat deja, spuse Ross. Aș prefera să mă schimb înainte de masă.

– N-am nimic împotrivă. Nu te mai reții. Dar trebuie să aflu răspunsul dumitale înainte să pleci.

– Îl veți avea.

Falmouth puse sticla de Madeira într-un dulap pe care îl încuie apoi.

– Te-aș ruga să ai în vedere și un alt avantaj în situația în care accepți.

– Și anume?

– Vei reuși, în același timp, să îmi faci mie o favoare și lui Warleggan un deserviciu.

IV

Vocile acelea tinere – și tinerii lor posesori – plecaseră din hol. Casa era foarte tăcută – ca și ziua aceea, ca și bolnavul de sus,

ca și răutatea și superficialitatea vieții. Ross traversă holul și auzi șoapte venind din spatele unei uși deschise, așa că aruncă o privire înăuntru. Demelza stătea de vorbă cu doamna Gower. Arăta ciudat în rochia aceea împrumutată, cu chipul ei palid și ochii ei întunecați, care aveau acum o nuanță și mai întunecată; mai-mai că ar fi crezut-o o străină, nu mai aducea deloc cu tânăra aceea pe care o cunoștea de treisprezece ani, nu mai aducea cu soția lui, ci mai degrabă cu cineva care se îndepărtase de el, retrăgându-se într-o lume proprie, pradă unor emoții care lui îi erau străine.

Femeile nu îl văzuseră, iar el nu intră, pentru că nu dorea să dea buzna peste ele, preferând, în schimb, compania propriilor sale gânduri negre. Urcă la etaj și se rătăci, ajungând, fără să știe cum, la baza scării în spirală care ducea către cupolă. O luă înapoi, în direcția din care venise. O casă lipsită de veselie – dacă locul acela fusese vreodată o casă. Slavă Domnului că el nu avea să aibă niciodată mijloacele sau ambiția necesare pentru a extinde casa de la Nampara mai mult decât o făcuse deja. Dar casa familiei Basset era un loc vesel față de locul acesta. Unii oameni aveau pur și simplu talentul de a-și crea un cămin.

Reuși să găsească dormitorul din a treia încercare. Hainele lui nu se uscaseră de tot, dar mergeau și așa. Unchiul lordului Falmouth avea picioarele mai scurte, ceea ce făcea ca hainele lui să fie al naibii de inconfortabile.

Focul ardea cu flacără strălucitoare, iar Ross se bucură de căldura pe care o răspândea, în timp ce își schimbă hainele. După ce-și legă lavaliera, mută mai aproape de foc hainele Demelzei, pentru a folosi cât mai bine căldura. Ciorapii ei erau încă uzi, iar poalele fustei și ale juponului aveau nevoie de o jumătate de zi pentru a se usca.

Când mută fusta din loc, o bucată de hârtie căzu din buzunar, iar Ross se aplecă să o ridice, cu gândul de a o vârî la loc. Dar cerneala aceea albastră, neobișnuită și cu o notă aparte, îi atrase atenția și, înainte ca măcar să-și dea seama, citea deja rândurile așternute pe acel bilet.

Când voi pleca, un singur lucru să nu uiți despre mine:
Că nici adâncurile pământului, nici înalturile văzduhului
Nu ascund fericire mai mare decât mi-a fost dat să trăiesc
Într-o singură zi petrecută alături de tine.
De vei binevoi o lacrimă să verși pentru acele clipe,
Mândru aș fi; ba chiar mai mândru m-ar face amărăciunea ta;

Chiar dacă de mâine nu va mai exista
Vreo amintire în inima ta dragă ca să-mi alunge teama.
Lasă nisipului o lacrimă de-a ta,
Împrăștie durerea în liniște și-n aer.
Dă-i voie vântului să-ți poarte frumusețea fără cusur
Și lasă-mă ca astfel să îmi petrec sfârșitul.

Capitolul 32

I

Familia Warleggan se întoarse de la Trenwith la Truro în ziua de duminică, 10 septembrie. Era mai devreme decât de obicei, dar George trebuia să fie acolo pentru alegerile de joi, iar Elizabeth hotărî să se întoarcă împreună cu el. Cum Geoffrey Charles nu venise și singurii ei tovarăși ar fi fost părinții suferinzi, șederea la Trenwith nu îi oferea o perspectivă surâzătoare, cu atât mai mult cu cât minunata vară fierbinte se apropia de sfârșit. Noul Parlament avea să se reunească la începutul lunii octombrie, iar ea hotărâse să se ducă la Londra împreună cu George. Ultima vizită îi adusese noi prieteni și noi experiențe și era palpitant să se afle acolo, în miezul tuturor lucrurilor, atât de aproape de nucleul puterii. În plus, avea să-l vadă pentru câteva zile și pe Geoffrey Charles, înainte ca el să se întoarcă la Harrow.

Fusese de acord cu planurile lui de a petrece întreaga vară în Norfolk, cu prietenii de la școală, știind că așa era cel mai bine și că astfel putea evita un conflict între fiul și soțul ei. În afară de asta, spera că, după un an întreg de absență, ruptura dintre Geoffrey Charles și Drake avea să fie completă. Dar pentru Elizabeth viața fără fiul ei nu era la fel. De multă vreme Geoffrey Charles era cea mai importantă persoană din viața ei. Valentine nu-i putea ține locul; nu fusese niciodată atât de atașată de el.

În ziua în care aflase despre noul acord încheiat între Falmouth și Dunstanville și de înțelegerea lor în privința circumscripțiilor Tregony și Truro, George luase foc; cu scrisoarea în mână, gonise călare până la Tehidy chiar în dimineața respectivă. Acolo se aruncaseră vorbe grele; își exprimase nemulțumirile pe șleau, dar

protectorul lui rămăsese ferm pe poziții, tratându-l cu o politețe rece. Din acel moment, domnul Warleggan avea să fie pe propriile picioare în circumscripția Truro. Întrevederea nu fusese una fericită, iar George ajunsese foarte repede să regrete unele comentarii făcute în primele momente, când se simțise jignit în amorul propriu. Din ziua în care îl întâlnise pentru prima oară pe Basset își făcuse o datorie din a se face plăcut, lucru care nu întârziase să-i aducă beneficii importante. Basset era o persoană mult prea influentă pentru ca George să-și permită să se îndepărteze de el, iar George făcea deja eforturi serioase pentru a vindeca ruptura dintre ei.

Pentru că, de fapt, după primul șoc, George înțelese că nu avea de ce să se teamă prea tare în privința locului său de reprezentant al circumscripției Truro. După ce Basset se retrăsese din poziția de membru elector principal, în cadrul Consiliului izbucnise un scandal la fel de aprig ca oricare altul ce ar fi putut izbucni chiar în ziua alegerilor, pentru că, în definitiv, această retragere chiar putea *decide* soarta alegerilor. În cele din urmă, primarul, actualmente susținător al conservatorilor, amenințase cu exemplul unui fost primar, aflat în mandat cu câțiva ani în urmă, care obstrucționase majoritatea, ajunsese la închisoare pentru asta, apoi cedase, iar liberalii, triumfători, reușiseră să-l numească pe Vivian Fitz-Pen, urmașul unei case vechi, în prezent decăzute – el însuși fiind un bun exemplu de decădere –, dar altminteri un liberal susținător înfocat al lui Fox, care n-ar fi votat pentru un candidat Boscawen nici dacă ar fi înghețat iadul!

Prin urmare, îi explicase George lui Elizabeth, acum nu exista nici o diferență din punct de vedere politic în alcătuirea Consiliului față de anul trecut. Într-adevăr, el credea – îndrăznea să creadă acest lucru – că anumite măsuri pe care le luase de-a lungul timpului pentru a-i îndatora pe anumiți consilieri față de el și familia lui aveau să ducă la formarea unei majorități substanțiale față de cea foarte firavă cu care George fusese ales data trecută.

Avuseseră parte de obișnuita călătorie neplăcută către casă – ba chiar cu mai multe hârtoape și mai mult praf decât de obicei; dar măcar cei doi servitori în plus pe care îi luaseră cu ei nu fuseseră nevoiți să-i scoată din nămol pe drum. În ciuda migrenei care o chinuia, Elizabeth îi trimise un bilet Morwennei, invitând-o împreună cu soțul ei la cina de luni. Morwenna răspunse că vor veni cu mare plăcere.

Elizabeth era cât pe ce să-i invite la cină și pe Rowella și pe Arthur. Dar cumva nu se putu decide să invite la ei un bibliotecar – nu la cină, cel puțin; în afară de asta, știa că l-ar fi scos din sărite

pe George. Plus că, bineînțeles, era la curent cu ostilitatea permanentă, de neînțeles, dintre cele două surori.

Când musafirii sosiră în seara respectivă, George nu era acasă. Elizabeth reuși, cu toate acestea, să discute câteva minute între patru ochi cu verișoara ei, în timp ce aceasta își scotea mantia. O întrebă mai întâi, desigur, despre starea de sănătate a lui John Conan și apoi, cu nonșalanță, despre Rowella.

– N-am văzut-o, spuse Morwenna.

– Deloc?

– Deloc.

– Ai mare noroc să locuiești lângă râu. Truro este foarte aglomerat și nesănătos, presupun. Sper că Rowella e bine.

– Sper că da.

– O să rămânem aici vreo trei săptămâni înainte de a pleca la Londra, deci va trebui s-o invit la ceai.

– Trebuie să vii să iei ceaiul cu mine, spuse Morwenna.

– Îți mulțumesc, draga mea. Dar nu mai bine vii tu aici, să luăm ceaiul împreună când vine și ea?

– Îți mulțumesc, Elizabeth. Chiar aș prefera să nu.

– Draga mea, nu crezi c-o judeci totuși puțin cam aspru? Era foarte tânără pe atunci și, fără îndoială, a greșit în alegerea ei. Dar...

– Draga mea Elizabeth, chiar este un subiect pe care aș prefera să nu-l discut. Dacă nu te deranjează.

– Dar mama ta nu-ți scrie să te întrebe despre Rowella? Dat fiind că ea n-a împlinit încă șaisprezece ani?

– Cred că mama și Rowella corespondează direct.

– L-am văzut pe soțul ei la bibliotecă. Pare într-adevăr un tânăr foarte bine educat.

– Da, cred că așa este.

– Foarte bine, draga mea, oftă Elizabeth. Hai să intrăm în salon! Ossie e singur și probabil se simte neglijat.

În timp ce traversară holul, Elizabeth observă că verișoara ei nu se deranjase nici măcar să-și aranjeze părul după ce își scosese gluga din crep a mantiei. Rochia lungă din batist albastru cu un șal în jurul umerilor și dantelă la încheieturile mâinilor era una pe care Elizabeth n-o mai văzuse până atunci. Dar era atât de mototolită, încât ai fi putut crede cu ușurință că femeia dormise îmbrăcată cu ea. Cu toate acestea însă, Morwenna nu era lipsită de farmec; părea să fi căpătat o nouă siguranță în umblet și vorbă, care îi ședea la fel de bine ca vechea ei timiditate. Chipul ei arăta ca și cum trecuse prin vremuri

tulburi, dar mai mulți bărbați ar fi întors acum capul după ea decât atunci când era tânără și inocentă.

Într-adevăr, Ossie era singur în salon și reflecta la încă un eveniment ciudat și tulburător din viața lui. Astăzi, pentru a treia oară de la separarea lor, trecuse pe lângă Rowella pe stradă. Iar de data asta, fata îi adresase o jumătate de zâmbet, privindu-l oblic printre gene. Expresia de pe chipul ei era foarte dificil de deslușit. Ar fi putut fi, la fel de bine, un zâmbet batjocoritor, de triumf, de satisfacție, de pretinsă prietenie sau chiar de invitație. Îl lăsase pe Ossie înfierbântat, cu furie reînnoită și extrem de excitat. Zâmbetul acela îi stimula fanteziile cele mai perverse și îi luase o zi întreagă să scape de efectele lui.

Acum însă era din nou el însuși. Băură împreună vin de Canare, iar femeile ascultară monologul lui despre problemele bisericii până când George li se alătură. George nu era din cale-afară de încântat de faptul că îl avea pe Osborne ca invitat în acea zi, ca de altfel în nici o altă zi. Rareori trecea o lună fără ca Ossie să-i scrie lui George cu o nouă rugăminte. Noul lui obiectiv era biroul eclezial din St Newlyn, care rămăsese vacant; însă toată lumea rămânea surdă la insistențele lui – firește, în măsura în care *putea* cineva să rămână surd la insistențele lui Ossie –, sentimentul general fiind acela că, pentru moment, avea suficiente funcții. George ar fi suportat cu mai multă răbdare stăruințele lui, dacă unchiul lui Ossie, Conan Godolphin, s-ar fi dovedit mai util pentru el la Londra. Dar Conan se dovedise a fi un filfizon, care se înconjura de persoane cu mentalitate asemănătoare și, deși îl cunoștea și era adesea în compania prințului de Wales, se dovedea ciudat de incapabil să-și introducă noua rudă prin alianță în vreunul din cercurile la care acesta își dorea să aibă acces.

În seara asta, George venise direct de la birou, unde, împreună cu unchiul lui, Cary, trecuse în revistă mai multe cambii care ajunseseră la scadență, pentru a stabili care dintre ele puteau fi reînnoite; și nu era în dispoziția necesară pentru a sta la taifas. În cele din urmă, acest aspect deveni evident până și pentru Ossie, atunci când, după o perioadă de tăcere îndelungată – el însuși având gura plină –, constată că nimeni altcineva nu mai spunea nimic.

– Care-i treaba, vere George? Îmi pari puțin abătut astăzi. Sper că nu te îmbolnăvești cumva de febră de vară. Servitorul meu a pățit-o; de trei zile încoace asudă ca un porc! I-am administrat zece boabe de jalapă, dar starea lui nu pare cu nimic mai bună. Mulți oameni s-au

pricopsit cu boala asta. Chiar săptămâna trecută am înmormântat o fetiță care n-a reușit să scape de ea.

– Rareori m-am simțit mai bine ca acum, răspunse George. Așadar, nu cred că voi avea nevoie de serviciile tale oficiale.

– A, n-am vrut să te jignesc. Elizabeth, ție nu ți se pare că e puțin cam gălbejit? Fără îndoială că ai multe pe cap: veștile despre război nu sunt deloc bune și mai sunt și alegerile astea care se apropie... Ar cam fi timpul, zic eu, ca legiuitorii noștri să ia măsuri pentru a pune capăt frământărilor din țara *asta*, înainte să continue să se războiască cu Europa. Nu putem lupta – de fapt, nu putem face nimic – când pretutindeni se vorbește atât de mult despre revoluție.

Ossie făcu o pauză să mai ia un dumicat și nici de data asta nu spuse nimeni nimic în timp ce el mesteca și înghițea, mesteca și înghițea.

– Sunt alegerile joi? se interesă Morwenna. Eu credeam că aproape toată lumea...

– O să fie greu să fii reales, acum că Basset s-a retras. Crezi că adversarul tău va primi multe voturi în baza așa-zisei sale popularități?

George ridică privirea:

– Cine? Gower? Mă îndoiesc. Deocamdată nu știu cine va fi celălalt...

– A, n-ai auzit? Eu am aflat de la Polwhele în după-amiaza asta. Știi ce bine se are cu familia Boscawen? A luat cina cu ei aseară. Eu m-am dus acolo de dimineață, cu treburi bisericești. Știi, arhidiaconul urmează să vină din nou și îmi doresc ca toți membrii cu influență ai parohiei mele să vină la dineul organizat cu ocazia vizitei.

Ossie se opri să mai ia o înghițitură.

George luă o gură de vin.

– Nu cred că Falmouth a...

– Despre Poldark e vorba, spuse Ossie, înghițind dumicatul din gură. Poldark de la Nampara. Eu, unul, aș fi zis că nu e decât un aventurier iresponsabil, nedemn, prin urmare, de atenția lui Falmouth. Dar iată! Fără îndoială, speră să profite întru câtva de notorietatea din ultima vreme!

O vreme se așternu liniștea, iar cei prezenți continuară să mănânce. De afară, de jos, se auzea clămpănitul înăbușit al copitelor cailor: *clap-clap, clap-clap,* trecând încet pe sub fereastră.

George îi făcu semn unui lacheu.

– Domnule?

– Ia vinul ăsta de aici! Nu e bun de nimic! Adu o sticlă de vin de Graves.

Ossie luă o înghițitură din paharul lui.

– Nu e grozav, ai dreptate. Poate l-ai scos din beci de prea multă vreme. Un singur lucru îmi lipsește la St Margaret – un beci mai acătării și mai rece. Mi s-a spus că, fiind atât de aproape de râu, nu prea ai cum să sapi mai adânc fără să te uzi.

– Aveți igrasie la casa parohială? o întrebă Elizabeth pe Morwenna. Desigur, și noi suntem lângă râu aici, dar nu suntem așa izolați cum sunteți voi, printre copacii aceia minunați.

– Avem igrasie la etaj, spuse Morwenna. Când plouă. În camera unde dormea Rowella. Dar nu e din cauza râului, cred.

– Avem igrasie în *biserică*. Și în cimitir. E o problemă serioasă pentru pietrele funerare. Se acoperă cu mușchi în scurt timp, iar numele aproape dispar.

– O întrebam pe Morwenna despre Rowella, îi spuse Elizabeth lui Ossie. Întrebam dacă ați mai văzut-o în ultima vreme și dacă e bine.

– *Deloc,* spuse domnul Whitworth ridicând vocea. Absolut deloc. Pentru noi, e ca și cum nici n-ar fi existat vreodată!

– Iartă-mă, Ossie, dar nu crezi că o judeci prea aspru pe o fată atât de tânără, pentru simplul fapt că s-a măritat cu un bărbat cu mult sub rangul ei? S-a măritat repede, ce-i drept, dar presupun că a făcut-o din dragoste, nu?

– N-am *idee!* spuse domnul Whitworth. Absolut nici o idee! Și nici nu vreau să mă gândesc la asta!

Servitorul se întoarse cu o nouă sticlă de vin și cu pahare curate. Așteptă neliniștit până când George testă vinul; apoi, neprimind nici aprobare, dar nici vreo obiecție, începu să umple celelalte pahare. Termină repede. Ossie testă din nou vinul de mai devreme, iar apoi îl încercă și pe cel nou și fu de acord că acela nou era mai bun. Se lăsă din nou tăcerea și ținu ceva timp.

– Carevasăzică, Poldark intră în politică, spuse George, privind peste masă, la Elizabeth.

– Mie nu mi-a plăcut niciodată individul ăsta, mărturisi Ossie. Dar cred că le va da ceva apă la moară oamenilor din oraș.

– Și candidează din partea neamului Boscawen, continuă George, adresându-i-se tot lui Elizabeth. O întorsătură cinică pentru un fost rebel. Incredibil, la ce măsuri disperate apelează unii oameni pentru a obține un statut respectabil în floarea vârstei.

– A fost foarte iritat atunci când cumnatul ăla al lui a fost pus la pământ de paznicul tău de vânătoare, spuse Ossie. A, apropo, n-am primit nici un răspuns din partea lui la scrisoarea mea cu privire la biserica din Sawle.

Elizabeth întrebă, cu respirația întretăiată:

– Ossie, ești *sigur* că ai reținut bine numele persoanei?

– O, Doamne, da! Polwhele chiar se amuza pe tema asta. A făcut și o glumă, dacă țin bine minte. A spus că Poldark, în Parlament, nu se va lăsa manevrat după cum suflă vântul, așa cum își închipuie unii, ci va fi bolovanul de care se vor împiedica mulți!

Ossie râse, dar nimeni altcineva nu i se alătură.

– Deocamdată nu e în Parlament, spuse George. Și nici nu cred că va ajunge prea departe dacă se cramponează de ambiții de genul ăsta!

În timpul cinei, nu se mai discută despre acest subiect. Și nici vreun alt subiect nu se dovedi mai antrenant.

II

Cary Warleggan se scărpină sub scufie, după care puse pixul jos.

– E *absolut* scandalos! Stai numai să audă taică-tău povestea asta!

– Lasă-l pe tata! O să afle la timpul potrivit.

Cary se ridică în picioare, cu ochii scânteietori, trăgându-se de buza de jos. Anii se dovediseră mai nemiloși cu el decât cu majoritatea membrilor familiei. Dispepsia cronică și ulcerul îl văduviseră de puțina carne pe care o avea pe el, iar hainele atârnau pe el ca pe un schelet. Cu toate acestea, rareori lipsea de la biroul său de contabilitate și cel mai adesea cerea ca puțina mâncare pe care o mai mânca să-i fie adusă acolo, ca să nu plece și să-și piardă tot sporul. Cary cunoștea bine pulsul tuturor afacerilor Warleggan, mai bine decât fratele său mai mare, Nicholas, și decât nepotul său. Indiferent dacă era vorba despre un transport de fontă de la una din topitoriile din Țara Galilor sau de promovarea unui funcționar de la contabilitate în poziția de secretar al unei societăți pe acțiuni nou-înființate, Cary era cel care se ocupa întotdeauna de detalii.

Deși nu dăduse niciodată dovadă de necinste, Cary reprezenta partea cea mai puțin agreabilă a afacerilor Warleggan. El exercitase presiunile acelea în februarie, când aproape că adusese Banca

Pascoe în faliment și, deși făcuse acest lucru cu știrea lui George și cu aprobarea lui tacită, George îi purta acum ranchiună pentru decizia aceea, deoarece: (a) eșuase și (b) stricase relațiile între banca lor și Banca Basset, Rogers & Co. Uneori, Cary se dovedea prea abil, prea uneltitor; iar George, care în anii anteriori se aliase adesea cu unchiul lui împotriva tatălui, aprecia acum mai mult scrupulozitatea tatălui său.

Bineînțeles, Cary însuși avea anumite standarde, cărora începuse acum să le dea glas. Nu toată lumea le-ar fi considerat inferioare.

– Este absolut monstruos faptul că un om precum Falmouth, care a moștenit un titlu nobiliar și proprietăți întinse, se aliază cu escrocul ăsta care nu-i bun de nimic! Un om care nu are decât un cazier și...

– N-are cazier, unchiule. Probabil îți amintești că a fost achitat.

Ca întotdeauna, George părea să-și domolească furia, alimentând, în schimb, furia lui Cary.

– Achitat împotriva tuturor canoanelor justiției! Dacă nu are cazier, cu siguranță are un șir întreg de nelegiuiri săvârșite pe tot cuprinsul comitatului! A fost nevoit să părăsească Anglia încă din copilărie din cauza acestor episoade și conflicte cu oamenii legii, după care s-a întors și a pătruns cu forța într-o închisoare, ajutând un prizonier să evadeze! A fost implicat în moartea vărului nostru, în distrugeri, contrabandă și incitarea minerilor la revoltă! Mai nou, devine peste noapte idolul întregului comitat din cauza unei aventuri la fel de dubioase, întreprinse, de data asta, împotriva francezilor! Acesta este genul de om pe care unul dintre principalii noștri viconți îl consideră potrivit să reprezinte circumscripția noastră în Parlament! Este... este...

– Vicontele nostru, spuse George, nu are standarde morale atunci când se luptă să recâștige un loc în Parlament despre care consideră că i-ar aparține. El crede că popularitatea lui Ross va influența votul. Trebuie să ne asigurăm că nu se va întâmpla asta!

Cary își strânse fracul mai bine pe el, ca și cum i se făcuse frig. De vreme ce haina avea patruzeci de ani deja, era mult prea largă pentru el și avea mult material în plus.

– Ne-am ocupat de majoritatea susținătorilor noștri.

– Da, dar hai să mai parcurgem o dată lista.

Cary deschise un sertar, scoase de acolo un registru și îl deschise acolo unde era pusă o bucățică de hârtie pe post de semn.

– Ei bine, iată-i! Totul pare în regulă. Cred că ai putea să-l treci pe Aukett pe lista celor incerți. Și probabil pe Fox.

– Aukett a primit un împrumut substanțial în martie, spuse George. I-a fost oferit cu dobândă de 3%, fără să fie menționată o dată de rambursare anume. El știe foarte bine că nu-i va cere nimeni nici un ban înapoi decât dacă vrea independență în exprimarea opiniilor de vot. Asta s-a înțeles. Chiar ăsta a fost scopul împrumutului.

– Pe vremuri era un prieten apropiat al lui Poldark, să știi – în afacerea aceea cu topitoria de cupru.

– Lasă asta! Sau dacă ții neapărat să subliniezi acest aspect, amintește-i lui. Dar prieteniile nu rămân pecetluite atunci când amenințarea cu închisoarea datornicilor atârnă deasupra capului unui om.

– Fox a fost și el implicat în afacerea cu topitoria, dar mult mai puțin – s-a retras devreme. Recent, a încheiat tranzacții cu neamul Boscawen. Prin intermediul lor, a obținut un contract pentru covoare; prin urmare, el ar putea să oscileze între cele două tabere.

– Hai să ne asigurăm că balanța atârnă în direcția potrivită, spuse George studiind registrul peste umărul unchiului său. Dacă e vorba despre o luptă hotărâtoare între obligație și îndatorare, atunci îndatorarea trebuie să câștige... Da, trebuie să câștige cu siguranță. Îi trimitem mâine o scrisoare prin care să-i explicăm clar cum stau lucrurile, dar formulată prudent.

– Nici o scrisoare! spuse Cary, trăgându-și scufia jos. Cel mai nimerit este să-i transmitem mesajul verbal. Locuiește departe. O să-l trimit pe Tankard acolo de dimineață.

Un funcționar bătu la ușă și intră cu intenția de a întreba ceva, dar George îi aruncă o privire încruntată, așa că omul se făcu nevăzut într-o clipită.

– Polwhele? întrebă Cary.

– Nici o șansă! E devotat familiei Boscawen și își ține banii la Pascoe.

– Notarul Pearce?

– Avem noi grijă de el.

Parcurseră toată lista de nume. O parte dintre cei de pe listă erau liberali din Portland pe care te puteai baza că vor vota împotriva lui Pitt, oricâtă colaborare exista la Cameră între cele două grupuri. Alții erau conservatori de școală veche și loiali părții adverse. Din cei douăzeci și cinci de votanți, rămaseră vreo zece care ar fi putut influența votul și care puteau fi ei înșiși influențați.

Era trecut de ora unsprezece și era vremea să se retragă la odihnă, dar petrecură încă o jumătate de oră punând la punct tactica. O numărătoare din ziua precedentă indica faptul că George și Trengrouse urmau să aibă o majoritate confortabilă. Acum, că intervenise amenințarea numelui Poldark – și stimulentul implicit – își doreau să fie de două ori mai siguri. În cele din urmă – presupunând că Aukett și Fox aveau să se conformeze regulilor –, rezultatul părea să depindă în mare măsură de două nume – și încă unele cu adevărat distinse: domnul Samuel Thomas din Tregolls și domnul Henry Prynne Andrew din Bodrean. Ambii fuseseră recent invitați la masă la familia Warleggan; ambii erau vechi prieteni ai părinților lui Elizabeth; ambii se arătaseră recunoscători față de anumite mici favoruri pe care George reușise să le facă pentru ei. Dacă acești doi domni votau pentru el, George conta pe o majoritate de cinci persoane. Dacă unul dintre ei doi decidea din senin să voteze împotriva lui, tot ar mai fi trebuit să rămână cu o majoritate de trei. Și chiar dacă, printr-un accident inexplicabil, amândoi treceau în tabăra adversă, George tot ajungea în Parlament, cu același unic vot cu care fusese ales anterior. Pronosticul părea destul de sigur. Acum nu le mai rămânea decât să stabilească dacă era cazul să îi adreseze vreo solicitare vreunuia dintre cei doi domni, dacă da – cum ar fi trebuit ea formulată și dacă nu cumva exista riscul ca o astfel de solicitare să facă, în final, mai mult rău decât bine.

Părea cert faptul că Falmouth nu îi va lăsa nesupravegheați. Dar existau oarece zvonuri cum că Falmouth și Prynne Andrew fuseseră implicați cu câțiva ani în urmă într-un conflict legat de drepturile de proprietate asupra resurselor minerale.

În cele din urmă, cum unchiul Cary nu părea să fie înzestrat de natură cu tact, dincolo de aspectele care țineau – mai mult sau mai puțin direct – de manipularea banilor, George puse foaia de hârtie înapoi în registru, după care închise registrul și îl încuie în sertar.

– O să-i cer sfatul lui Elizabeth. Îi cunoaște pe amândoi de când era o copilă și probabil știe mai bine în ce măsură vor răspunde și în ce fel la o solicitare politicoasă.

Cary își supse buzele, așa cum făcea de obicei la auzul numelui nepoatei prin alianță. Cei doi rareori își vorbeau.

– De ce n-o pui *pe ea* să-i întrebe? Sunt prieteni vechi. Las-o pe ea să îi abordeze! Las-o pe ea să meargă să discute cu ei! Trimite-o la o plimbare mâine după-amiază – să ia ceaiul cu ei sau, mă rog, alte politeturi de genul ăsta. Ce zici?

George îl privi pe unchiul lui fără prea multă bunăvoință.

– O să discut cu ea. Dar nu trebuie să facem nimic în grabă. Încă mai avem un pic de timp.

Capitolul 33

I

Începutul zilei de paisprezece septembrie era strălucitor, luminat de soarele ce răsărea pe fundalul unui cer roșu ca o rană deschisă. Gimlett spuse că vremea frumoasă nu va ține toată ziua. Nuanța întunecată a mării sub razele soarelui vestea venirea toamnei. Tot porumbul era în hambare, iar Ross trimisese doi dintre oamenii care lucrau la câmp la Sawle, să ajute la aducerea la țărm a unei alte capturi de sardine. Nalbele Demelzei, rezistând cu îndârjire în zilele calde și fără o adiere de vânt, etalau culori șterse printre ultimele flori ale verii.

Ross o anunțase că trebuie să ajungă la Truro devreme și, în lipsa altor informații, Demelza presupuse că era vorba de reorganizarea voluntarilor.

Luară micul-dejun în liniște. Jeremy și Clowance încă dormeau, pentru că merseseră la culcare târziu cu o seară înainte. În ultima vreme, cele mai multe mese erau tăcute. Avuseseră o săptămână grea. Mai grea decât oricare alta după acele ultime luni ale lui 1793. Demelza suferea în mod evident pentru Hugh Armitage, așteptând în permanență un mesaj cu vești bune sau proaste. Ross, cu sentimentele rănite, dar refuzând să se gândească prea mult la asta, era un martor tăcut al frământărilor ei. Dacă ea dorea să vorbească despre Hugh, n-avea decât să vorbească. Dacă nu, nu.

Nu cunoștea semnificația poeziei pe care o citise; putea însemna că Demelza îi fusese necredincioasă; sau putea fi doar o licență poetică. N-o întrebase și nici nu avea de gând s-o întrebe. Ce îi devenise clar săptămâna asta era că Demelza îi era necredincioasă cu spiritul, cu gândurile, cu emoțiile, cu inima – toate fiind profund preocupate de un alt bărbat.

Iar bărbatul acela era grav *bolnav*. Oare cum se simțea un soț în situația asta? Gelos și rănit? De prisos și cuprins de furie?

Compătimitor și înțelegător? De ce i se punea oare un nod în gât la fiecare gând?

Plecă înainte de ora opt, traversând călare valea pustie, dar surâzătoare printre aluni și păducei, susurul pârâului ținându-i companie. Domeniul lui. Greierii cântau în tufișuri, rândunelele se roteau în văzduh după care plonjau către pământ, iar vitele – vitele lui – păsteau pe câmp. Coșurile de la Wheal Grace fumegau ușor și câteva șteampuri zăngăneau. Întreaga regiune părea fertilă, ai fi zis că vara desăvârșise fiecare frunză și fiecare boabă. Și toate erau ale lui – ale lui, complet transformate de la stadiul de ruină inutilă și năpădită de buruieni la care Ross se întorsese cu paisprezece ani în urmă. Dar astăzi în inima lui nu exista rod, nu exista nici un pic de mulțumire. Așa era cu oamenii: își croiau speranțe și idealuri înalte, care, odată atinse, își pierdeau toată strălucirea în mâinile lor.

Ajunse în Truro prea devreme, așa că își lăsă calul la Leul Roșu și plecă să facă o plimbare pe chei. Nu dorea să întâlnească pe nimeni, nici rivali, nici susținători. Nici măcar pe sponsorul său până la momentul stabilit.

Marea era în flux, iar apa clipocea în buza malului neuniform al vechiului chei. Aici, la marginea orașului, era o îngrămădeală de magazii, șoproane și cocioabe pe jumătate năruite, suprapopulate. Împrăștiate pe chei, printre căruțe și roabe, erau gunoaiele specifice unui port de provincie: resturi de funie și vergi rupte, resturi zdrențuite de prelate și pânze de corabie, borcane sparte și câte un pescăruș mort. Un velier cu trei arbori tocmai era descărcat, iar câțiva bărbați rostogoleau butoaie pe o pasarelă îngustă, către mal. Ceva mai departe, alte două ambarcațiuni erau acostate la chei, profitând la maximum de apele fluxului. Doi cerșetori micuți veniră să i se vaite lui Ross, însă el le făcu semn să plece: dacă le dădea la doi, cât de curând aveau să apară pe lângă el douăzeci. Niște femei țipau una la alta de la o fereastră. Un cal ce avea o desagă de mâncare atârnată în dreptul botului scutură brusc din cap pentru a ajunge la mâncarea de pe fundul sacului.

După ce treceai de toate astea, ajungeai la o pajiște și un fel de bazin al râului, din care acesta se lărgea ulterior, mergând către Malpas și Biserica St Margaret. Aici, decorul era complet imobil, scăldat de razele soarelui, mărginit de copaci, iar câteva păsări de apă treceau razant în zbor peste oglinda apei. Aproape de mal erau patru lebede, aproape neclintite, deplasându-se atât de încet încât păreau să plutească în voia fluxului. Fiecare dintre ele se oglindea perfect în apa

nemișcată. Uneori ai fi zis că își văd propriile reflexii și se admiră. Apoi, câte una din ele își tulbura propria imagine, înmuind delicat ciocul în apă. Făpturi grațioase. Făpturi albe. Precum femeile. Imprevizibile. Delicate. Aprige. Fidele sau infidele. Loiale sau perfide. Dumnezeule, cine putea ști oare?

Un roi de țânțari îi dădu târcoale, iar el îi goni cu o mână, ca și pe copiii cerșetori de mai devreme. Și țânțarii se îndepărtară cu aceeași reticență. Un miros de fum de lemne plutea în aer. Frunzele se îngălbeneau devreme. În pâlcul de copaci de pe celălalt mal, nuanțe de arămiu și muștar înlocuiau deja straiele verzi.

Lebedele se separau încet-încet, inert, mai degrabă – pare-se – după capriciile curenților decât de bunăvoie. Lebăda aflată cel mai aproape de mal avea un gât mai subțire și un mod mai grațios de a și-l ține, aducând cu un semn de întrebare. Pasărea pluti către el, cu aripile puțin ridicate, cu capul într-o parte, purtată de soartă sau de o toană de moment. Apoi coti brusc, mișcând leneș dintr-un picior, tăgăduind deodată interesul pe care păruse să-l arate. Ross nu făcuse nici un gest – nici pentru a o ademeni, nici pentru a o respinge.

Patru femei în viața lui? Patru femei de soarta cărora fusese preocupat anul acesta? Demelza și Elizabeth, desigur. Caroline? Cine era a patra? Una dintre lebede avea o aripă ruptă, cu penele strâmbe și murdare. La ziua parohiei Sawle, Ross tocmai ieșea din strană când Morwenna îi zâmbise lui Drake, iar Ross zărise în treacăt zâmbetul acela. Lebăda rănită. O imagine cum nu se putea mai potrivită. Și așa avea să fie mereu cât rămânea legată de bărbatul acela. Dar cine mai putea schimba asta acum? Ceea ce Dumnezeu a unit...

Și căsnicia lui? Și a lui Elizabeth? Chiar și a lui Caroline? Toate o apă și-un pământ? A lui, cu siguranță. Tocmai la el era cel mai rău, deși el crezuse că mariajul lui era cel mai stabil, cel mai sigur. Ca o stâncă. Dar stânca era pe nisipuri mișcătoare. Un bărbat – un bărbat fermecător, dar altminteri lipsit de scrupule, pășise în casa lor și intervenise între ei doi. Acum, ea era parțial pierdută – sau poate o pierduse de tot, încă nu știa.

Și, pentru numele lui Dumnezeu, de ce acceptase el oare să vină aici în dimineața asta și să ia parte la o asemenea mascaradă? Ce imbold stupid și complet inoportun îl mânase oare la Tregothnan cu o săptămână în urmă?

–Accept, spusese el atunci. Accept candidatura, cu trei condiții. Prima este aceea ca, indiferent de directivele dumneavoastră,

să îl pot susține pe Pitt în toate măsurile pe care le ia pentru a continua războiul.

– Desigur.

– A doua este că voi fi liber să susțin orice proiect de lege sau măsură care, în opinia mea, ar avea șanse să le asigure celor săraci ajutor sau condiții mai bune.

– De acord.

Falmouth avusese o oarecare ezitare înainte de a-i da acest răspuns.

– Iar a treia este că voi avea libertatea de a-l susține pe Wilberforce[1] în lupta sa împotriva comerțului cu sclavi.

Încă o ezitare.

– De acord.

Și bătuseră palma așa, sec, ca într-o tranzacție negustorească, fără să spună prea multe în plus, fără ca vreunul dintre ei să încerce să precizeze detaliile. Se stabiliseră *prea* puține. Probabil că pentru nobilul lord chestiunea era una măruntă; pentru Ross nu era deloc așa; era vorba de jumătate din viitorul lui. Dacă detaliile ar fi fost clarificate, probabil că asta l-ar fi ajutat pe Ross să perceapă o dată în plus absurdul propunerii, tot așa cum o făcuse cu un an în urmă, când Basset pusese pentru prima oară propunerea pe tapet. Ar fi avut timpul necesar să se retragă, să dea înapoi, să-și râdă de el însuși pentru simplul fapt că se gândise la asta.

Mai era timp... În fine, nu prea. Înțelegerea fusese încheiată; acum trebuia să meargă până la capăt – era o chestiune de onoare. Onoare? Dar ce avea de-a face onoarea cu toate astea?

La fel de bine, putea să nu fie ales. De-a lungul săptămânii, îi ajunseseră la ureche suficiente comentarii încât să știe că consiliul local era în continuare predispus la scandaluri. După ce abia reușiseră să iasă de sub jugul negustorului de circumscripții electorale cu un an în urmă, era puțin probabil să îl accepte din nou, supuși, acum. Era mult mai bine dacă se întâmpla așa. În cazul ăsta, toate aceste ezitări, autocritica înverșunată, toate reținerile lui s-ar fi dovedit inutile.

Ross lovi nervos o piatră cu piciorul. Perfect! Avea să fie învins. Prin urmare, George Warleggan avea să obțină din nou locul și să intre din nou în Parlament. Oare chiar își dorea asta? Acest rezultat i-ar fi permis oare lui Ross să trăiască fericit până la adânci bătrânețe?

[1] William Wilberforce (1759–1833) – politician și filantrop englez, unul dintre liderii mișcării de eradicare a comerțului cu sclavi (n.tr.)

Încă un triumf al lui George asupra sa – după toate celelalte. Felicitări de la un capăt la altul!

Era mai bine să nu fi candidat niciodată decât să fie învins. Falmouth îi prezentase situația fără menajamente și, fie că era dispus sau nu să recunoască acest lucru, ideea de a fi adversarul lui George cântărise greu în alegerea lui Ross. Un motiv josnic, mârșav, într-adevăr, dar unul care nu trebuia ocolit doar pentru că era de prost gust.

Lebedele se îndepărtau acum, palide, demne, enigmatice, ieșeau din viața lui pentru totdeauna. Cu imaginea dublu reflectată în bazinul mut, ele ar fi putut înfățișa o altă parte a naturii lor, asemenea oamenilor care au o imagine pe care o arată lumii și o alta pe care o păstrează pentru ei înșiși, rezervată autoanalizei. După toți acești ani, cunoștea sau înțelegea el oare imaginea în oglindă a Demelzei? După toate aparențele, nu. Nu dincolo de oglinda superficială a apei. Dar oare pe el însuși se cunoștea și înțelegea?

Graurii începură să taie cerul dintr-o parte în alta. Soarele dispăruse într-un văl umed de ceață. Ross scoase ceasul din buzunar. Zece și jumătate. Se întoarse și o luă înapoi către oraș.

II

Camera de consiliu era destul de mică, iar locurile din ea limitate. Încă nu sosiseră toți votanții, deși mai erau doar zece minute până la ora unsprezece. Părea însă puțin probabil că va lipsi careva. Era mare agitație în oraș. De cele mai multe ori, într-o asemenea circumscripție, alegerile se desfășurau destul de discret, ca o concluzie anticipată. Din când în când însă, se iscau furtuni serioase, iar alegerile speciale de anul trecut reprezentaseră, de departe, cea mai mare tulburare dintre toate de până atunci. Din fericire, era puțin probabil că vor exista contestații cu privire la legitimitatea votanților, așa cum se întâmpla la multe alegeri. Membrii administrației locale, consilierii municipali și membrii electori fuseseră cu toții aleși cu respectarea tuturor regulilor, iar alegerea lor fusese acceptată – deși fără tragere de inimă – de adversarii lor.

Ross ajunse ultimul dintre candidați. Lordul Falmouth era deja acolo, arătând, ca de obicei, asemenea unui fermier prosper care avusese un an prost. Discuta cu primarul cel nou, domnul Warren. Căpitanul Gower, un bărbat îndesat, îmbrăcat în negru, la vreo patruzeci și ceva de ani, veni la Ross și îi strânse mâna. Ross îi adresă

un zâmbet stânjenit, după care aruncă o privire în direcția lui George Warleggan, care discuta cu colegul său de candidatură, Thomas Trengrouse, unul dintre cumnații familiei Cardew. Pentru George și Ross era pentru prima oară când se vedeau după disputarea meciului de lupte, iar privirile lor nu erau cu nimic mai prietenoase. În spatele lui George era tatăl său, iar în spatele lui Nicholas era reverendul Halse și domnul Hick, ambii liberali de-o viață. În capătul celălalt al încăperii era Harris Pascoe, care se îmbujoră atunci când Ross veni să discute cu el.

– Ai văzut, deci, spuse Ross.

– Da... Da, am văzut.

– Toată această fertilizare încrucișată a atât de multor polenuri – prietenie, loialitate față de propriile principii și tot restul – îți aduce conștiința într-o stare de confuzie fără precedent. Dacă aș fi fost în locul tău, m-aș fi ținut deoparte de toate astea.

– Dacă ai fi fost în locul meu, tu ai f-fi venit, spuse Pascoe. Și tocmai asta am făcut și eu.

– Ca să votezi cu mine, presupun, și astfel să-ți iei adio de la statutul de liberal de frunte.

– Nu mai mult decât am făcut-o data trecută.

– Spune-mi, te rog, Harris... Tu ai mai fost la astfel de evenimente și știi. Care sunt regulile de politețe? Trebuie să dau mâna cu adversarii mei, așa cum este obligatoriu la un meci de lupte, sau îmi este permis să mă uit în continuare la ei cu dușmănie, din cealaltă parte a sălii?

– Ultima variantă, cred eu, este mai uzuală. Ce vreau eu să știu, Ross, e cum de te-ai hotărât să candidezi acum, după ce anul trecut ai refuzat o invitație din cealaltă parte.

– Ar fi fost mai logic să accept atunci, nu? Basset este mai degrabă genul meu de om, decât Boscawen. Și totuși, nu prea ai ce să alegi, pentru că realmente nu prea există alte opțiuni și de o parte, și de alta. Pune alegerea mea pe seama capriciilor sorții și a spiritului de contradicție al firii umane. Asta face ca lumea să fie un loc atât de strâmb și trist.

Pascoe îl cercetă iscoditor pe prietenul lui. Prosperitatea și trecerea unui deceniu și jumătate nu-l schimbaseră prea mult pe Ross, comparativ cu vremurile când, ca tânăr ofițer slab și rănit, se întorsese din războiul american fără un ban în buzunar, moștenitor al unei proprietăți în ruină, năpădite de buruieni. Astăzi, poate mai mult

decât oricând, el îi amintea lui Harris Pascoe de tânărul acela. Starea aceea de neliniște încordată redevenise evidentă.

Se auzi sunând un clopoțel. Secretarul consiliului sunase din el pentru a da de veste celor prezenți că era ora unsprezece și, deci, era vremea să înceapă. Când se ridică în picioare, cu o carte în mână, sosiră alți doi membri ai consiliului. Secretarul citi Proclamația, anunțând începerea alegerilor, iar apoi, instrucțiunile prefectului. George Warleggan și Thomas Trengrouse merseră să ia loc lângă el, iar căpitanul Gower îi făcu un semn din cap lui Ross să i se alăture pentru a-și ocupa și ei locurile cuvenite. În timp ce făceau acest lucru, secretarul continuă să citească Legea regelui George II.2, împotriva mitei și corupției. Secretarul avea o voce subțire, care devenea ușor stridentă pe notele înalte, și respira greu. După aspectul dinților, se gândi Ross, nu era exclus să fie contagios.

Încheind, citi o altă lege. Când termină, primarul făcu un pas în față și depuse jurământul ca funcționar superior însărcinat cu supravegherea alegerilor. Se așeză și semnă în registru, își trase ochelarii mai jos, la marginea nasului, și așteptă.

George Evelyn, al treilea viconte Falmouth, se ridică de pe scaunul pe care stătea, și, tocmai când dădu să-și înceapă discursul, mai sosiră doi întârziați. Ei erau ultimii. Apoi în sală se lăsă liniștea, în timp ce lordul Falmouth îi prezentă pe cei doi candidați pe care dorea să îi propună. Vorbi mai întâi despre cumnatul său, căpitanul Gower, despre munca sa ca secretar în cadrul Amiralității, despre valoroasa lui contribuție în localitate în obținerea anumitor contracte de aprovizionare, despre faptul că era susținător al lui Pitt, despre dăruirea cu care își făcea datoria, atât în Parlament, cât și în afara lui. Vorbi apoi despre cel de-al doilea candidat al său, căpitanul Poldark, nou intrat în politică, dar cunoscut de toți cei prezenți drept un distins și brav soldat, ale cărui fapte de vitejie din 1795 avuseseră ecou în întregul comitat, și a cărui experiență personală în minerit și în industria locală în ansamblul ei avea să fie de neprețuit pentru orașul pe care urma să îl reprezinte.

George Evelyn se așeză, fiu al marelui și regretatului amiral Boscawen (cuceritor al teritoriilor Puerto Bello, Lagos și Cape Breton, teroarea francezilor). Vorbise fără prea mare efort și fără nici un pic de emoție, însă într-o manieră care trăda îndelunga lui obișnuință de a fi ascultat. Nicholas Warleggan se ridică să-i ia locul; fiul unui fierar care trăia și acum, aflat la o vârstă înaintată, într-o casă modestă de lângă St Day, îngrijit de doi servitori pe care îi detesta. Nicholas

avusese la dispoziție numai douăzeci de ani să se deprindă cu această liniște plină de respect atunci când vorbea el; însă douăzeci de ani reprezintă o perioadă destul de îndelungată, timp în care reușise să confere discursului său un accent și o manieră de exprimare care îi lipseau adversarului său. Vorbi despre aspecte ce încă mai stăruiau în mintea ascultătorilor săi – evenimentele petrecute cu cincisprezece luni în urmă, când avuseseră loc alegerile speciale; și, de vreme ce între timp se certase definitiv cu familia Boscawen, nu ezită să le evoce acum fără menajamente. Aminti despre scandalul cu noul cimitir, despre azilul de săraci, despre pietrele de la carieră, precum și despre obiecțiile complet nejustificate ale Excelenței Sale, ridicate în discuțiile private, cum că circumscripția era mult prea costisitoare pentru buzunarul lui, dar și despre încercările frecvente de a-i vinde locurile din portofoliu celui care licita mai mult. În cele din urmă, Warleggan vorbi despre faptul că Falmouth trata circumscripția ca pe un bun personal de care se putea dispensa după voie, fără consimțământul electorilor.

Domnul Warleggan susținu în continuare că nu avea de gând să își ceară scuze pentru repetarea acestor obiecții, de vreme ce doar indignarea consiliului în raport cu acest tratament îl determinase pe domnul George Warleggan să își declare disponibilitatea de a prelua locul din Parlament rămas vacant în urma decesului lui Sir Piers Arthur; iar membrii electori îl aleseseră, respectând toate procedurile legale, nu din lipsă de considerație față de familia Boscawen, ci pentru a reafirma independența consiliului și preocuparea sa pentru binele obștesc. De când fusese ales, domnul George Warleggan servise cu loialitate orașul, așa cum, fără îndoială, aveau să confirme mulți negustori și consilieri locali. Și avea să continue să facă acest lucru; iar mulți vor fi de acord că fusese o schimbare bine-venită să fie reprezentați de un om din partea locului, un membru rezident în localitate, care, pe lângă asta, era bancher, cu o vastă cunoaștere a problemelor de afaceri și a nevoilor locale; nu de nu se știe ce domn venit de la centru, care servea alte interese, și în principal pe cele personale. Tot așa, domnul Thomas Trengrouse era rezident în localitate, precum și un avocat renumit și capabil. Acești doi domni aveau să alcătuiască o echipă așa cum nu mai avusese această circumscripție în istoria recentă sau poate chiar niciodată. Ambii domni – îndrăznea să creadă domnul Warleggan – erau în mare măsură de preferat în fața unui reprezentant al Amiralității, care își ocupa în mare parte timpul cu chestiuni specifice marinei militare,

sau a unui mic moșier de provincie, care trăia departe, pe coasta de nord – un domn cu vederi înguste și toane imprevizibile, care cunoștea foarte puține aspecte legate de comerț și chiar și pe acelea avea tendința să le desconsidere. La urma urmelor, consiliul dorea să își afirme independența în continuare, alegând doi candidați al căror unic obiectiv era să servească interesele locale sau, dimpotrivă, prefera să se supună Excelenței Sale, să își recunoască greșeala de anul trecut și să-i accepte candidații, care, din acel moment, aveau să facă tot ce le ordona el, în toate chestiunile civice și parlamentare?

Fusese un discurs bun; nu neapărat elocvent, dar plin de înțeles și la obiect – cu mult mai bun decât cel care îl precedase. Ross trebui să admită că și pe el îl convinsese pe jumătate. Dacă atât cel care vorbise, cât și cel despre care se vorbise ar fi fost un oricare altul cu excepția unui Warleggan, Ross mai-mai că ar fi fost tentat să voteze împotriva lui însuși. Pe de altă parte, el știa prea bine – așa cum știau, probabil, mulți dintre cei prezenți astăzi aici – ce reprezentau cu adevărat membrii familiei Warleggan în afaceri, în activitatea bancară, în genul de relații interumane pe care Ross le respingea din toată inima și cu toată convingerea. Dar oare câți dintre cei peste douăzeci de votanți reuniți atunci acolo, știind ceea ce știa el, *simțeau* la fel ca el și erau la fel de pregătiți să îl respingă?

După privirile celor care evitaseră să îl privească în ochi în ultimele cincisprezece minute, Ross pricepu că nu toate cunoștințele și simpatizanții lui aveau să voteze cu el. Dacă ar fi avut posibilitatea să facă acest lucru prin corespondență, iar scrisorile să rămână confidențiale, ar fi fost cu totul altceva. În sufletul unora dintre ei, înțelese Ross, se dădea o luptă îngrozitoare. Nu de teamă că l-ar fi supărat pe el – că doar Ross nu le ținea sabia atârnată deasupra capului –, ci încercând să aleagă între a suporta furia familiei Boscawen sau furia familiei Warleggan. Basset, cu ispitele și recompensele lui, se retrăsese. Dar alegerea nu devenise mai ușoară din cauza asta. Indignarea de la început, beția independenței care îi tentase pentru o clipită, care prilejuise revolta din anul anterior, se domolise parțial. Atunci, votaseră „liber" și nu le păsase de consecințe. Acum, cel puțin o parte dintre ei era nevoită să voteze sub constrângere.

Primarul stătea pe scaunul lui, frecându-și sprânceana cu pana de la stilou. Urmă o pauză lungă. Nimeni nu dorea să fie primul care face vreun gest.

– Domnilor..., rosti în cele din urmă primarul.

Nicholas Warleggan se ridică în picioare și se duse la masă:

– Eu voi vota pentru domnul Warleggan și domnul Trengrouse.

Urmă o nouă pauză. Apoi se auzi hârșâitul unui scaun. Era William Hick:

– Domnul Warleggan și domnul Trengrouse.

Reverendul Halse îl urmă. Acesta era dușmanul lui Ross încă de când jucaseră un joc de cărți în Camera de Consiliu, cu mulți ani în urmă. Poate chiar de dinainte de asta, când încercase să îl învețe latină.

– Domnul Warleggan și domnul Trengrouse.

Mișcându-se mai repede decât îi stătea în fire, de parcă ar fi vrut cu tot dinadinsul să evite impresia de derută, lordul Falmouth se duse și el la masă:

– Căpitanul Gower și căpitanul Poldark.

Harris Pascoe veni imediat în urma lui:

– Căpitanul Gower și căpitanul Poldark.

Veni apoi și lordul Devoran, clipind, ca și cum l-ar fi deranjat lumina:

– Căpitanul Gower și căpitanul Poldark.

Urmă o nouă pauză. Câteva șușoteli. Zgomot de pași. St Aubyn Tresize:

– Căpitanul Gower și căpitanul Poldark.

William Aukett, mijind ochii mai rău decât de obicei din cauza tensiunii care îi apăsa pe umeri, abia nimeri să îngaime:

– Domnul Warleggan și domnul Trengrouse.

Alte hârșâieli în spatele sălii. Domnul notar Pearce, asistat de un servitor, fu văzut acum șontâcăind, cuprins de durere, către masă. Domnul Pearce nu dormise deloc bine peste noapte. Fiica lui nemăritată stătuse la rândul ei trează, ajutându-l de mai multe ori să meargă la toaleta improvizată în dormitor. Exemplu perfect de elector cu inima sfâșiată în două, ar fi rămas bucuros acasă, invocând motive de boală, dacă n-ar fi știut că astfel ar fi jignit ambele părți, în egală măsură. Dar ce putea spune el? O întrebase pe fiica lui și se întrebase pe el însuși. Îi era îndatorat personal lui Cary Warleggan – nici măcar Băncii Warleggan, ușor mai impersonală –, dar, cu toate acestea, datora jumătate din afacerile sale domeniului Tregothnan, iar domnul Curgenven, administratorul de moșie al lordului Falmouth, ținuse neapărat să îl viziteze cu o zi în urmă, ca să îi amintească acest lucru. Era o situație fără ieșire, iar expresia aceea extrem de încruntată care se zărea pe chipul lui în timp ce mergea, stropii de sudoare care îi apăruseră pe frunte și sub perucă nu erau doar rezultatul debilității fizice.

Ajunse la masă, moment în care se lăsă o tăcere și mai adâncă. Primarul îl privi pe deasupra ochelarilor. Domnul Pearce bâigui ceva, apoi spuse:

– Căpitanul Gower și... și domnul Warleggan.

Cineva chicoti în spatele lui Ross, în timp ce domnul Pearce se îndepărtă cu pași nesiguri. Făcuse tot ce-i stătuse în putință, părea el să spună, făcând un gest cu singura mână liberă; încercase să le facă pe plac ambelor părți. În realitate, ambele părți aveau să se înfurie peste măsură. Cu toate acestea, cu greu ar fi putut să-l acuze cineva de trădare. Cu viclenia unui notar bătrân, găsise soluția cea mai bună la o dilemă imposibilă.

Alții se apropiau acum de masă cu mai multă siguranță, de parcă erau bucuroși să isprăvească odată. Polwhele și Ralph-Allen Daniell votară pentru Gower și Poldark; Fitz-Pen, Rosewarne și Michell – pentru Warleggan și Trengrouse. Apoi veni la masă domnul Prynne Andrew, călcând apăsat. Elizabeth fusese convinsă în cele din urmă să-i facă o vizită marți, împotriva voinței ei, iar atunci primise ceea ce părea a fi un răspuns favorabil.

– Căpitanul Poldark și căpitanul Gower, spuse el acum.

Fusese ca o palmă peste ochi. Expresia lui George deveni mai rigidă, dar nu spuse nimic nimănui, privirea lui fiind fixată într-o cu totul altă direcție atunci când domnul Andrew trecu pe lângă el.

Un alt bărbat se apropie acum de masă. Numele lui era Buller. Avea o moșie modestă și suficienți bani pentru a o întreține, așa că nu datora nimic nimănui.

– Căpitanul Poldark și domnul Trengrouse, spuse el.

Un al doilea vot încrucișat, care putea complica lucrurile. Primarul privi în registrul său și scutură puțin nisip pe el. Mai erau încă nouă voturi de exprimat.

Fox era următorul la vot, iar Ross își dădu seama după stânjeneala cu care bărbatul trecu pe lângă el că alegerea sa era rezultatul unei constrângeri, și nu al preferinței personale.

– Domnul Warleggan și căpitanul Poldark.

Ce să vezi? Exemplul lui Pearce devenise molipsitor. Și Fox, la rândul lui, își ascultase supus stăpânii, sfidându-i în același timp. Era un înduioșător tribut adus vechilor loialități.

Alți patru, printre care și generalul Macarmick, votară conform convențiilor, câte doi de fiecare parte. Apoi domnul Samuel Thomas din Tregolls. Când ajunse în fața primarului, păru să ezite, ca și cum

încă nu luase o decizie fermă, ca și cum exista un conflict în propriile lui gânduri, mai profund decât simpla obligație de o parte sau de alta. Apoi bărbatul spuse ferm:

– Căpitanul Gower și domnul Trengrouse.

George se albi la față.

Mai erau trei. Unul era doctorul Daniel Behenna, care – trebuie s-o spunem, fără a fi lipsiți de delicatețe – își băgase coada în afacerile tuturor. De el puteau depinde multe. Dar omul își făcuse calculele cu o noapte în urmă.

– Domnul Warleggan și domnul Trengrouse, spuse el.

Ultimii doi erau două persoane cu totul inofensive: un anume Symons – un mic filfizon care purta întotdeauna câte două ceasuri; celălalt, Hitchens, era cunoscut în localitate ca Domnul Unsprezece, din cauza picioarelor sale foarte subțiri. Nici unul nu era sensibil la constrângeri, dar, pe câtă vreme Symons era ușor previzibil, Hitchens nu era deloc așa. Cu vocea sa afectată, Symons spuse:

– Căpitanul Gower și căpitanul Poldark.

Hitchens veni imediat după el, într-o tăcere mormântală tulburată doar de sunetul tocurilor de la încălțările lui Symons, care se îndepărta.

– Căpitanul Gower și căpitanul Poldark, spuse Hitchens.

Imediat după aceea, se declanșă un murmur general, unii dintre cei prezenți scandând numele uneia din părți, ceilalți pe al celeilalte. Undeva într-un colț izbucni un conflict, doi bărbați ajungând să se încaiere. Prietenii îi separară, în timp ce primarul, mișcând în sus și în jos stiloul în timp ce număra, adună voturile. Calculă de două ori, după care puse stiloul jos, își drese glasul și privi în registrul din fața lui.

– Voturile au fost după cum urmează: John Leveson Gower, treisprezece voturi; Ross Vennor Poldark, treisprezece voturi; George Warleggan, douăsprezece voturi; Henry Thomas Trengrouse, douăsprezece voturi.

George își pierduse, așadar, locul în Parlament, cu aceeași diferență cu care fusese ales cu un an în urmă.

III

În vacarmul și scandalul care urmară, se auzi vocea lui Nicholas Warleggan contestând validitatea a doi dintre votanți, pe motiv

că proprietățile lor se aflau în afara localității; de fapt, el știa că obiecțiile lui nu serveau la nimic – dacă existau, obiecțiile ar fi trebuit să fie exprimate înainte de vot. Cei doi bărbați separați mai devreme se luară din nou la bătaie; consilierii părții câștigătoare își manifestau bucuria prin urale. Harris Pascoe îl apucă pe Ross de braț, zicând:

– Bravo, bravo, bravo! Este cel mai b-b-bun rezultat posibil!

Căpitanul Gower îi strânse mâna lui Ross pentru a doua oară, cu chipul îmbujorat de sentimentul de ușurare.

Primarul îi înmână secretarului foaia cu rezultatele oficiale, pentru a o lipi pe ușa de la intrare, astfel încât publicul să fie informat. Lordul Falmouth nu venise încă să îi felicite pe cei doi câștigători. Nici cei doi învinși nu făcuseră acest lucru. Henry Trengrouse discuta cu Fitz-Pen, încercând să-și ascundă dezamăgirea care i se citea pe chip. (Familia Warleggan fusese extrem de sigură de victorie.)

Cât despre celălalt Warleggan, George, acesta stătea cu mâinile la spate, în timp ce o sudoare rece de furie și frustrare îi inundase cămașa. Era atât de tulburat, încât abia dacă își aducea aminte cum se desfășurase votul sau care dintre susținătorii pe care contase îl dezamăgiseră. Gâtuit de furie, aproape incapabil să vadă sau să mai spună ceva, își încleșta și descleșta întruna degetele în jurul articulațiilor palide. Știa – sau credea că știe – exact motivul care îi adusese înfrângerea. De vină erau oameni precum Andrew, Thomas și Hitchens, care încă îl considerau un parvenit și, ca atare, votaseră pentru așa-numiții aristocrați. Nici măcar partenerul lui de candidatură, Trengrouse, în calitate de avocat, nu avea un statut social. Nobilimea strânsese rândurile și alesese să dea uitării toate faptele ilegale sau la limita legii săvârșite în trecut de Ross Poldark, toate pretențiile lui arogante de a se situa mai presus de lege, tot disprețul lui aproape fățiș pentru societatea pe care oameni precum Andrew, Thomas și Hitchens depuneau atâtea eforturi să o conserve. Un om ca el, George Warleggan, care muncise constant toată viața în limitele legii, care oferise bani pentru cauzele pe care el le considerase potrivite, care fusese un magistrat conștiincios vreme de mai bine de trei ani, ale cărui afaceri în oraș și comitat făceau din el unul dintre cei mai importanți angajatori – un astfel de om era privit cu dispreț și superioritate, doar pentru că descendența lui era inferioară față de a lor.

Nici măcar nu-i trecu prin minte că alți bărbați din ținut, a căror genealogie nu era cu nimic mai răsărită decât a lui, fuseseră acceptați complet de societate și că, în dorința de a găsi o explicație, nu era,

de fapt, nevoie să caute argumente mai departe de caracterul celor implicați – al lui, al lui Ross, al unui sfert dintre votanți. Lordul Falmouth văzuse toate aceste lucruri suficient de clar.

Ușile camerei se deschiseră acum, iar câțiva din consilieri tocmai plecau. Harris Pascoe se interesă:

– Se va ține un dineu pentru sărbătorirea victoriei?

– Habar n-am. N-am mai fost niciodată într-o astfel de situație.

– D-drept să-ți spun, Ross, până la jumătatea procesului electoral, m-am temut că cealaltă parte va avea motiv să sărbătorească.

– Până la acele voturi încrucișate, mărturisi Ross, nu m-am temut niciodată mai mult de ceva în viața mea!

– De ce?

– Pentru că începea să se întrevadă posibilitatea ca eu și George să fim aleși împreună!

Falmouth se hotărâse în sfârșit să se apropie, cu Ralph-Allen Daniell alături.

– Felicitări, căpitane Poldark! spuse fără preț multe introduceri Excelența Sa. Am câștigat bătălia.

– Mulțumesc, Excelență. Așa se pare. Cu o diferență neobișnuit de mică.

– Nici o diferență nu este mică, atâta vreme cât e în direcția potrivită. În afară de asta, stai fără grijă, în această circumscripție diferența va crește de acum constant.

– Serios?

– O să fie un dineu la Leul Roșu, însă eu am anunțat deja că nu voi participa, cu scuzele de rigoare, și l-am rugat pe domnul Ralph-Allen Daniell, aici de față, să-mi țină locul. În câteva zile, vom organiza și un bal.

– Felicitări, căpitane Poldark! spuse Daniell.

– Mulțumesc.

– Mai târziu, peste o săptămână sau două, spuse Falmouth, voi invita consiliul la masă, la Tregothnan. Firește, sper că vei veni și dumneata.

– Vă mulțumesc.

Excelența Sa tuși sec.

– În momentul de față, nu am posibilitatea de a participa la festivitățile obișnuite. Nu ți-am spus, căpitane Poldark, înainte de alegeri. La momentul acela, nu avea rost să îți spun... Nepotul meu s-a stins azi-noapte.

Ross îl privi înmărmurit:

– Hugh...?

– Da, Hugh. Nu s-a mai putut face nimic. Părinții lui au fost alături de el în ultimele clipe.

Falmouth își feri privirea, iar Ross fu surprins să constate că ochii lui erau plini de lacrimi.

Capitolul 34

I

Era trecut de ora șase, când Ross reuși, în sfârșit, să plece.

Cerul se acoperise de nori, dar previziunea lui Gimlett în privința ploii nu se adeverise. O briză uscată și rece adia peste landă. Sheridan, după ce își consumase rezerva de energie strânsă după o lungă așteptare în grajduri galopând pe panta abruptă a dealului la ieșirea din oraș, se decise curând să meargă confortabil, la pas, iar Ross nu-l forță să accelereze. Avea să ajungă în timp util acasă. De fapt, nici nu era sigur că vrea să ajungă acasă.

Foarte probabil, cunoscând relația lor de prietenie, cineva de la Tregothnan trimisese deja veste despre Hugh la Nampara. Spera să fie așa. Dar, în tot cazul, întâlnirea cu Demelza avea să fie una incomodă.

Șocul veștii nu reușise să domolească pe deplin sentimentul de indignare resimțit de Ross de-a lungul ultimei săptămâni. Bineînțeles că văzuse că Hugh era grav bolnav, dar nu crezuse că exista riscul real ca un bărbat care supraviețuise douăsprezece luni în adâncurile unei temnițe infecte să moară doi ani mai târziu din cauza consecințelor. Era atât de *tânăr*. La vârsta lui, oamenii aveau multă putere de recuperare. De asemenea, undeva adânc în gândurile lui, prea respingătoare ca să fie exprimată în mod conștient, existase suspiciunea că nu era cu totul exclus ca Hugh să joace puțin teatru în privința bolii sale, pentru a atrage și mai mult compasiunea Demelzei. Și, cu toate că îl plăcuse pe Hugh la un moment dat, Ross nu mai putea face nimic acum pentru ca numele și memoria lui Hugh să nu mai fie pângărite de emoții negative care derivau din instinctele firești ale unui bărbat ce își vedea soția cu totul fermecată de un alt bărbat.

Acum însă, rivalul lui era *mort*, și cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât îi displăcea mai tare. Era cât se poate de firesc să regrete moartea unui tânăr de valoare pentru țara și prietenii lui. Îi părea rău – îi părea rău pentru toate astea și regreta situația cât se poate de sincer. Acesta era un aspect. Cum rămânea însă cu celălalt aspect? Cum putea să mai simtă el vreodată că o recucerise pe Demelza pe drept, după acea rătăcire pasională? Cum putea lupta împotriva unei fantasme? Cum putea lupta cu o amintire frumoasă, cu amintirea unui bărbat care își completa farmecul personal cu versuri pline de tandrețe? Moartea lui Hugh era o tragedie pentru amândoi. Rămăsese între ei doi ca o baricadă, împiedicând orice șansă de împăcare reală, chiar dacă și-ar fi dorit amândoi asta.

Sheridan se sperie de ceva care mișca între două tufișuri de grozamă de la marginea drumului. Era un țap cu ochii negri, cu fălcile scofâlcite, cu o barbă lungă care atârna; animalul mesteca ușor. Părea agresiv, întărâtat, ca un diavol bătrân ieșind dintr-o mlaștină. Ross pocni din bici, iar țapul se opri din mestecat și se uită la ei, dar nu se retrase din drum. Sheridan păși agitat pe lângă el. Cum era sezonul de împerechere, mirosul țapului îi urmări o vreme, purtat de briza rece.

Așadar, dacă problemele lui personale ar fi fost dirijate de vreun țap bătrân apărut în calea lui din vreo mlaștină, ar fi putut fi ele oare să fie aranjate mai potrivnic decât erau deja? Această nouă aventură în care Ross se aruncase cu capul înainte își găsea motivații complicate în tot soiul de sentimente dezonorante, unul dintre ele fiind chiar înstrăinarea lui de Demelza și sentimentul că, de vreme ce Demelza era parțial pierdută pentru el, era mai bine ca el să fie undeva, cât mai departe de ea. De asemenea, nu uitase nici părerea Demelzei, exprimată fără ocolișuri, cum că o asemenea poziție nu i s-ar potrivi. Cum nu pierduse din vedere nici convingerea că poziția pe care o câștiga el era exact aceea pe care George ura cel mai mult să o piardă. Tot felul de motive pătimașe, care aveau să-i fie de mare ajutor în Ziua Judecății de Apoi. Om generos și vrednic de stimă mai era el!

Ross ajunse la vechea spânzurătoare de la Bargus, punctul de întâlnire a patru parohii. Locul Morții, cum mai era numit. Stâlpul înalt și sinistru și furca încă mai rezistau – nici măcar țiganii sau vagabonzii nu aveau curajul să le taie, pentru a le transforma în lemne de foc. Dar, cel mai probabil, spânzurătoarea aceea nu mai avea să fie folosită niciodată. Acum, execuțiile aveau loc într-un cadru mai formal, în Bodmin. De aici, peisajul se întindea cât vedeai cu ochii,

sterp, bătut de vânturi și lipsit de viață: St Ann, turla înclinată a bisericii Sawle, St Michael, Carn Brea, copacii gârboviți, câte un coș de mină ici-colo; în rest, landă pustie pretutindeni.

Trase adânc aer în piept și încercă să-și analizeze poziția mai obiectiv, detașându-se de sentimente precum mânia sau repulsia. După evenimentele de dimineață, era limpede că nu mai existau șanse pentru o eventuală detensionare a relației dintre casele Trenwith și Nampara. Cu vreun an în urmă, Ross nutrise speranța că, dacă se vedeau mai rar, dacă încurajau o evoluție treptată a toleranței dintre ei – pentru că, la urma urmei, erau, inevitabil, vecini și rude prin alianță –, el și George ar fi putut ajunge în cele din urmă să evite scandalurile înveninate, mult mai nimerite între tineri decât între doi oameni în toată firea. Acum nu mai nutrea asemenea speranțe. Pentru George, poziția sa ca membru în Parlament valorase mai mult decât pietrele prețioase. Acum, fusese văduvit de acest statut în urma amestecului lui Ross. Amărăciunea, ura lui aveau să devină cu atât mai profunde și mai persistente.

Norii se strângeau către apus. În timp ce Ross își continuă drumul, soarele se apropie tot mai mult de linia orizontului, și, aflat acum în amurg, coloră cerul în roșu de foc, așa cum făcuse și în dimineața aceea. Ai fi zis că între timp crusta fusese smulsă, iar acum rana aceea roșie și urâtă era din nou la vedere. Așadar, cerul roșu de dimineață avea să fie urmat de un cer roșu la apus. Păstorii n-aveau decât să se mulțumească ori cu una, ori cu alta![1]

Poate că el, Ross, nu putea să se mulțumească ori cu una, ori cu alta. Ar fi vrut și să arate ce poate, și să-l dea pe George jos. Și totuși, lăsând-o pe Demelza temporar la o parte, ingredientul esențial chiar și pentru cea mai modestă satisfacție față de evenimentele din dimineața aceea trebuia să fie pozitiv, nu negativ. Ce rost avea să-l priveze pe George de locul atât de mult râvnit, de vreme ce el, Ross, nu era deloc convins că și-l dorea cu adevărat? Nu se vedea deloc acomodându-se nici cu protectorul lui, nici cu societatea legiuitorilor englezi, printre care trebuia acum să fie pregătit să trăiască pentru o bună parte din fiecare an. Fusese întotdeauna un singuratic. Putea oare să învețe sau, mai bine zis, era dispus să învețe să facă compromisuri,

[1] Aluzie la un vechi proverb englezesc: *Red sky at night, shepherd's delight; red sky in the morning, shepherd's warning (ad-lit.* „Cer roșu la apus, bucuria păstorului; cer roșu la răsărit, avertismentul păstorului") . Cu alte cuvinte, cerul roșu la apus prevestește vreme bună, pe câtă vreme cerul roșu la răsărit e semn de furtună. (n.tr.)

să tragă la un jug comun? Avea oare puterea să tolereze prostia și chiar să facă asta fără să spună nimic?

Cu toate acestea, existau oameni capabili – mult mai capabili decât el – care puteau face acest lucru. Până la urmă, era o chestiune de temperament, nu de talent. Demelza considera că el nu are un asemenea temperament. Cine putea ști, poate avea să i-o dovedească odată și-odată – presupunând că ea avea să mai fie interesată.

Cine putea ști cum arăta viitorul pentru ei doi acum? Poate că ea avea să-și ia zborul, precum lebedele din dimineața aceea, dispărând din viața lui pentru totdeauna. Poate că ea era, de fapt, acea lebădă rănită, nu Morwenna.

Cu cât se apropia mai mult de casă, Sheridan iuțea pasul. Când trecu prin Grambler, câțiva bărbați și femei care se îndreptau agale către casă îi urară noapte bună atunci când trecu pe lângă ei. Gândurile lui Ross zburară din nou către acea seară de octombrie, cu paisprezece ani în urmă, când se întorsese din America și o găsise pe Elizabeth logodită cu vărul lui, Francis; îi lăsase atunci pe toți în urmă, la Trenwith, complet devastat, și plecase călare spre casă exact ca acum, trecând prin același sat, până la casa de la Nampara, pe care o găsise în ruină, așa cum era și sufletul lui în acele clipe. Îi găsise pe Jud și pe Prudie Paynter beți morți în vechiul pat al tatălui său. În seara asta, era o altfel de întoarcere acasă – la o casă reconstruită și remobilată, curată, ordonată și bine îngrijită, cu toți servitorii de care avea nevoie, la o soție frumoasă, la doi copii minunați. Ce schimbare! Și totuși, într-un fel, nu exista oare și o asemănare sinistră?

Imediat după ce ieși din sat, trecu pe lângă silueta unui om care mergea în aceeași direcție ca și el. Deși lumina apusului îi intra în ochi, reuși să-l recunoască pe Sam.

Auzind zgomotul de copite în spatele lui, Sam se opri să-i facă loc, dar Ross struni calul și veni lângă el.

– Te duci la casa de rugăciune?

– Da.

Ross descălecă.

– O să merg cu tine câțiva pași.

Începură să urce împreună panta, la pas. Ross lăsase hățurile să atârne în urma lui.

– Nu e nici o întâlnire, spuse Sam. M-am gândit să trec să fac un pic de ordine și să mă asigur că e totul curat pentru mâine.

Vocea lui era monotonă și plată.

– Nu te oprești deloc din treabă, așa-i?

– A... Nu mă deranjează deloc să-mi fac de lucru. Mai ales dacă e vorba despre treburile Domnului.

– Da, numai că Domnul a construit casa...

– Poftim?

– A, nimic, doar o amintire din zilele de școală...

Pâlcul de brazi răvășiți de vânt de lângă Wheal Maiden se contura acum pe fundalul ultimelor raze de lumină. Sângele dispăruse, totul era în alb și negru, asemenea unor siluete.

– Ai fost la Tehidy? întrebă Sam.

– Nu, la Truro.

– Ah...

– Ce anume te-a făcut să te gândești la Tehidy?

– E primul gând care mi-a venit în minte.

– Încă te mai gândești la John Hoskin?

– Nu... Adineauri nu mă gândeam la el.

– Ce face grupul tău?

– Bine, mulțumesc. Încă două persoane au primit Binecuvântarea săptămâna trecută.

Ross ezită înainte să-i pună următoarea întrebare.

– Și Emma?

Sam clătină din cap:

– Nu... Emma nu.

– Dacă crezi că nu mă privește, spune-mi, rogu-te; dar ce crezi că e de făcut în privința Emmei?

– Nu mai poate fi făcut nimic, frate.

Ross ezită din nou.

– Întotdeauna am vrut să te întreb, Sam... Apoi m-am gândit că poate nu se cade... De ce ai pierdut meciul acela?

Sam se încruntă și își frânse mâinile.

– Ar părea mândrie deșartă din partea mea dacă aș spune adevărul.

– Ei bine, n-are cine să te judece.

– Frate, m-am gândit... gândul ăsta mi-a venit chiar în clipa aceea când eram aproape de victorie... mi-a venit deodată în gând Hristos și... și felul în care El a fost tentat de Satana și când i-au fost arătate toate Împărățiile Lumii... Iar El a refuzat, nu-i așa? Și m-am gândit: dacă El a refuzat, eu, în felul meu umil, trebuie să merg încotro îmi arată El.

Ajunseseră la casa de rugăciune. Aici era suficientă lumină, dar în vale se înserase deja de-a binelea, ca și cum noaptea își trimisese mai înainte mesagerul.

– Marți s-a făcut o săptămână de când a venit Emma la mine, spuse Sam. Am vorbit despre multe, așa cum mai făcuserăm și înainte. Și n-am ajuns nicăieri. Ea nu se poate preface, spune ea. Poate, totuși, Duhul Sfânt se coboară asupra ta, i-am spus, iar ea mi-a zis: da, Sam, tot ce se poate, dar dacă nu... voi fi smulsă de lângă tine și alungată din congregația ta. Sam duse o mână la gât ca să-și slăbească gulerul, apoi adăugă: Într-o bună zi, a spus ea, într-o bună zi poate că voi simți altfel. Tot ce știu este că acum nu simt asta.

Sam se opri ca să-și dreagă vocea. Apoi continuă:

– Ei bine, frate, asta a fost tot. Acum mai bine intru înăuntru. Și probabil că și tu vrei să ajungi mai repede acasă.

– Carevasăzică, nu se mărită cu Tom Harry?

– Nu, slavă Domnului! Vrea să plece.

– Să plece?

– La Tehidy. Au nevoie acolo de o fată în casă, spune ea. A zis că pleacă pentru un an. Că e un pas înainte pentru ea, ca bani și ca statut. O să-i fie bine acolo și... și în plus, nu ne mai apare tot timpul în cale, nici unuia dintre noi. Doar pentru un an, zice ea. Demelza a scris scrisoarea pentru ea.

– Demelza?

– Da. I-a scris lui Lady de Dun... cum îi mai zice acum... Noi tot Basset îi spunem în continuare.

– Dar ce legătură are Demelza cu treaba asta?

– Emma s-a dus să-i facă o vizită și să-i ceară sfatul. Apoi Emma a venit la mine. După aceea, s-a dus iar s-o vadă pe Demelza, iar Demelza i-a spus: ce-ar fi să vă separați pentru un an, să fiți mai departe unul de celălalt, pentru ca drumurile voastre să nu se mai intersecteze tot timpul? Peste un an, dacă Emma încă mai dorește și dacă și eu mai doresc, Demelza va aranja să ne întâlnim – să vedem ce iese atunci, să vedem dacă apare vreo schimbare.

Sheridan, nerăbdător, veni cu capul peste umărul lui Ross și zornăi zăbala.

– Eu sper să apară, mărturisi Ross.

– Mulțumesc, frate. Eu mă rog pentru Emma în fiecare zi. Mă rog în fiecare zi pentru un miracol.

– Carevasăzică, spuse Ross, am doi cumnați nefericiți în dragoste. Mă întreb dacă și Drake se roagă pentru un miracol.

Sam ridică privirea brusc, ca și cum nu se gândise niciodată la asta, iar ideea i se părea oarecum șocantă.

– Ei bine, frate, spuse el, mă bucur să știu că măcar tu și Demelza aveți o căsnicie atât de fericită. E o bucurie fără seamăn pentru mine de fiecare dată când mă apropii de casa voastră. Chiar dacă nu e bucurie întru Hristos, e bucuria de a vedea doi oameni cumsecade atât de strâns uniți în dragoste evlavioasă și plină de compasiune pentru semeni.

– Îți mulțumesc, Sam, spuse Ross, după care îl mângâie pe Sheridan pe nas și începu să coboare la pas pe firul văii, tăcut și gânditor.

II

Luminile ardeau în vechiul salon, dar nu și în biblioteca cea nouă. În general, încă aveau tendința de a sta în partea veche a casei, păstrând biblioteca „de bună". Gimlett îl auzi sosind și veni repede din spatele casei, să îl preia pe Sheridan.

– Stăpâna e în salon?

– Nu, domnule, a ieșit acum două ore.

– A ieșit?

– Da, domnule.

Îi găsi pe Jeremy și pe Clowance în salon, jucând un joc foarte dezordonat cu Betsy Maria Martin, o fetișcană care împlinise de-acum șaisprezece ani și care se îmbujora de fiecare dată când îl vedea pe Ross, tot așa cum făcea și sora ei mai mare, cu mulți ani în urmă.

– Mă scuzați, domnule. Trebuia să fie un joc în care mutăm mobila...

Explicațiile ei se pierdură în chiotele cu care cei doi copii își întâmpinară tatăl. Ross îi ridică în brațe, îi sărută și îi scărmănă bine, în timp ce Betsy începu grăbită să așeze masa și scaunele la locul lor.

– Am auzit că stăpâna e plecată?

– Da, domnule. A plecat imediat după prânz.

– A spus cumva unde?

– Nu, domnule. Dar nu a plecat călare. M-am gândit că o să se întoarcă înainte să se întunece.

Ross zări o scrisoare mototolită pe consola căminului. O ridică și citi:

Dragă doamnă Poldark, cu mare durere trebuie să vă anunț că...

Semnătura din partea de jos a scrisorii era a lui Frances Gower. În timp ce Clowance bolborosea în urechea lui, Ross se gândi: Ei bine, *acolo* nu putea să plece, nu pe jos, cel puțin. Și atunci, unde putea fi? Simți că îl cuprinde furia – o furie amestecată cu neliniște.

– A lăsat vreun mesaj?

– Cine, doamna? Nu, dar i-a lăsat vorbă lui Jane să se ocupe de cină.

– A spus că se întoarce la cină?

– Nu știu, domnule. Mie nu mi-a spus nimic.

După o vreme, urcă în dormitorul lor. Mantia ei albastră era singura care dispăruse, nimic altceva. Nici un mesaj scris în grabă, așa cum lăsa de obicei. Coborî din nou și ocoli cu pași rari dependințele. Cei doi purcelușii, Flux și Reflux, care atinseseră deja dimensiuni considerabile, își ocupau acum propriul lor coteț, imediat lângă grajdurile cailor. Dar erau considerați în continuare animale de companie, drept care erau lăsați să hoinărească în voie prin curte în majoritatea zilelor. Îl întâmpinară cu sforăituri și grohăituri în semn de recunoaștere, iar Ross le oferi fiecăruia câte un codru de pâine adus special pentru ei. Sheridan, care tocmai fusese hrănit, se mulțumi cu o mângâiere și o palmă ușoară, ca și Swift; deși Swift, se vedea clar, era agitat din lipsă de exercițiu.

În bucătărie, capul lui Jane Gimlett era aplecat deasupra unei oale cu supă, iar Ena Daniel tocmai toca niște praz. Hohotele de râs și zgomotele de pe scară dădeau de înțeles că Jeremy și Clowance nu se lăsau așa ușor duși la culcare. Ross se întoarse în salon. Era din nou ordine, cu excepția câtorva lucruri pe care le lăsaseră copiii în urma lor. Ross le ridică și le puse în coșul din spatele fotoliului cel mare; apoi își turnă un pahar de brandy și bău pe nerăsuflate jumătate din el. După aceea, trase draperiile. Focul abia pâlpâia, aproape pierdut în vatra imensă. Ross mai aruncă o lopată de cărbuni în foc și privi fumul ridicându-se pe horn.

Coniacul se dusese pe gât ca alcoolul pur, și simți arsura lui adânc în stomac; însă cealaltă durere, din sufletul lui, rămăsese neatinsă. Simțea cum crește în el mânia împotriva soției sale. Probabil existau sau nu motive întemeiate la baza acestei furii, dar nu era ceva rațional. Izvora din surse mai adânci și mai primitive. I se părea că *toată* suferința lui, *toată* durerea, *tot* sentimentul acela de frustrare,

dezamăgire și deșertăciune erau cauzate de ea. Împreună avuseseră totul, iar ea dăduse cu piciorul la tot, într-o clipită. Aproape fără să se gândească la ceea ce strica și murdărea pentru totdeauna. Demelza, pe care el o adusese aici, pe care o iubise și pentru care muncise cu tot sufletul; un alt bărbat venise, îi zâmbise și o ținuse de mână, iar ea se îndrăgostise – neputincioasă, căzuse pradă din senin unor sentimente mult exagerate. Aproape fără să opună rezistență. Din clipa în care Hugh Armitage pusese ochii pe ea, ea fusese gata să se topească în brațele lui. Iar ea nu făcuse nici un secret din asta, nici măcar față de Ross. „Ross", spusese ea mai mult sau mai puțin, „tânărul acesta fermecător este îndrăgostit de mine, iar mie îmi face plăcere. N-am ce face. Am să mă ofer lui. Păcat de căminul nostru, de copiii noștri, de fericirea noastră, de dragostea și de încrederea noastră. Mare păcat! Vai! Ce rău îmi pare! Adio!"

Și tot restul, implicarea asta în Parlament, ruptura de acum definitivă și ireconciliabilă cu George, și... Ross dădu pe gât coniacul și își mai turnă un pahar.

Iar acum Hugh murise, iar ea plecase. Unde dracu' s-ar fi putut duce? Poate că nici nu avea să se mai întoarcă înapoi vreodată. Și poate că era mai bine că n-o făcea. El se putea ocupa de copii, iar Betsy Maria și Jane Gimlett puteau avea grijă de casă. La naiba cu ea! El ar fi trebuit să știe mai bine decât să o adune de la marginea drumului și să facă din ea o doamnă!

Dădu pe gât și al doilea pahar. Era ciudat de obosit, o senzație cu totul neobișnuită pentru el. Ziua aceea fusese extrem de solicitantă, în cele mai nepotrivite feluri... Farsa aceea de alegeri, penibilul dineu de sărbătorire a victoriei... Mâncase puțin acolo, iar acum îi era foame; cu toate acestea, nu îi ardea de mâncare. Nu avea chef de nimic.

Când termină al doilea pahar de brandy, auzi zgomot de pași la ușă.

Chipul ei era precum cenușa, părul îi era ciufulit de vânt. Se priviră lung unul pe celălalt. Ea își aruncă mantia pe un scaun. Aruncată neglijent, mantia nu rămase pe loc, ci alunecă ușor pe podea, asemenea unui șarpe. Demelza se uită la ea.

– Ross, spuse ea cu o voce lipsită de inflexiuni. Îmi pare rău. Speram să ajung înainte să te întorci.

– Unde dracu' ai fost?

Femeia se aplecă și ridică mantia, netezind-o ușor.

– Ai luat cina?

– Nu.

– O anunț pe Jane.

– Nu *vreau* să mănânc.

După câteva clipe, ea clătină din cap, ca și cum încerca să își limpezească gândurile.

– Ai aflat?

– Despre Hugh? Da. M-am întâlnit cu lordul Falmouth în Truro.

Demelza se așeză liniștită pe scaun, cu mantia pe genunchi.

– S-a întâmplat azi-noapte.

– Da.

Ea își cuprinse obrajii cu mâinile și privi în jurul ei prin cameră. Ai fi zis că se rătăcise.

– Demelza, unde ai fost?

– Poftim? Acum? Să... S-o văd pe Caroline.

– Ah...

Cumva, asta nu părea atât de grav.

– Pe jos? mai întrebă Ross.

– Da... Trebuia... să fac ceva. Mersul pe jos a... mi-a prins bine.

Privirea ei fixă paharul din mâna lui.

– Mai bine bei puțin din ăsta.

– Nu, spuse Demelza, clătinând din cap. Nu cred. L-aș vomita imediat.

Afară, o bufniță țipa în întuneric.

– Ai avut mult de mers, spuse el. Mai bine bei ceva.

– Nu... Mulțumesc, Ross. Dar am fost... am ieșit cu încălțările nepotrivite. Am uitat să le schimb.

Ross văzu că era încălțată cu papucii de casă. Erau tociți rău, iar partea din spate a unuia era ruptă.

Bărbatul merse să-și toarne încă un pahar cu brandy.

– M-am dus să o văd pe Caroline, explică Demelza, doar pentru că... pentru că m-am gândit că ea înțelege ce simt, cum... cum... Ea e atât de...

– Și a înțeles?

– Cred că da, spuse Demelza înfiorându-se.

Ross scormoni cu vătraiul în foc, reușind să obțină o flacără indecisă de la cărbunii care fumegau.

– Tu ai... ai avut o zi bună în Truro? întrebă ea.

– Așa și-așa.

– Cum de te-ai întâlnit cu lordul Falmouth?

– A venit la o întrunire.

– Părea supărat?

– Da, foarte.

– Este... mare păcat.

– Poate dacă Dwight continua...

– Nu. Cel puțin așa a spus el. Poate e doar modest.

– Dwight era acolo când ai vorbit cu Caroline?

– Nu. A, nu.

Ross o privi lung pe soția lui, după care se duse la dulapul de sub biblioteca cea veche – unde ea se ascunsese odinioară de tatăl ei – și scoase de acolo o pereche de încălțări pe care ea le folosea uneori pe plajă – din pânză, fără toc și comode. I le aduse, iar ea se întinse să le ia.

– Ia uite, spuse el brusc, după care îngenunche și îi scoase papucii, unul după celălalt, și îi puse celelalte încălțări. Ciorapii femeii erau găuriți, iar ea avea răni la picioare, lăsând ici-colo pete de sânge.

– Ai face mai bine să te speli cât mai repede, spuse el.

– Of, Ross... Ea puse mâinile pe umerii lui, dar el se ridică în picioare, așa că mâinile ei căzură înapoi în poală.

– Vânzările de vite au fost slabe. Oamenii încearcă să scape de vitele slabe înainte să înceapă iarna, dar nimeni nu este dispus să cumpere.

– Da...

Urmă din nou o tăcere îndelungată.

– Micuța Treneglos a trecut azi pe aici, spuse Demelza. A venit doar să-l invite pe Jeremy la o petrecere. Are cicatrici urâte. Au folosit apă de mere putrede, dar asta nu pare să fi ajutat-o prea mult.

Ross nu răspunse.

– Eu... *trebuia* să discut cu cineva, spuse ea. Așa că m-am dus la Caroline. Cu toate că e atât de diferită de mine, nu am pe nimeni mai apropiat, un prieten mai adevărat.

– În afară de mine.

– Of, Ross!

Demelza începu să plângă.

– Păi... Nu așa era? Până când a intervenit chestia asta, nu așa era?

– Așa era. Așa este. *Tu*... Eu discut mereu cu tine și *nimic* nu stă între noi doi. Nimeni nu mi-a fost vreodată mai apropiat. *Niciodată*. Dar în chestiunea asta...

– Până la asta.

– Dar în chestiunea asta, aici, e prea mult... pentru mine... pentru tine... Trebuie să fie o altă femeie. Și chiar și atunci...

– Mă rog, nu trebuie să îmi spui mie mai mult decât dorești să îmi spui. Spune-mi doar ce ai de gând să faci – acum. Spune-mi ce vrei. Nici mai mult, nici mai puțin.

– Poftim? nu înțelese ea. Nu vreau nimic.

– Nimic?

– Nimic mai mult decât am deja.

– Decât ai avut.

– Cum dorești, Ross. O să fac așa cum spui.

– Nu draga mea, așa cum spui *tu*.

– Ross, te rog, nu...

– Nu mai plânge, proasto, se răsti el la ea. Nu ajută la nimic.

Ea se șterse la ochi cu mâneca rochiei, își trase nasul și îl privi pe Ross printre șuvițele de păr și genele umede. El ar fi putut s-o omoare doar pentru că o iubea.

– Ce vrei să fac? întrebă ea.

– Să rămâi sau să pleci, cum dorești.

– *Să plec?* întrebă ea. Nu vreau *să plec*. Cum aș putea pleca vreodată de aici – de la tot ceea ce am făcut împreună?

– Poate că ar fi trebuit să te gândești la asta înainte.

– Da, spuse ea, ridicându-se în picioare. Poate că ar fi trebuit.

El se aplecă din nou, să amestece în cărbunii încinși.

– Ei bine, spuse ea, dacă vrei să plec, am să plec.

Cuvintele înfloriră pe buzele lui Ross. Ar fi vrut să-i spună că e de acord că ar trebui să plece, dar pur și simplu nu reuși să articuleze nici un sunet. Vorbele rămaseră nerostite, înăbușite, concentrându-se într-o furie și mai aprigă.

Ușa se deschise până la perete. Nu era decât Clowance în cadrul ei. Fetița devenise durdulie anul acesta. Sănătatea înfloritoare și starea de bine îi dăduseră un chip cu obrăjori rotofei și brațe cu încheieturi dolofane, iar forma feței ei era pe cât de lungă, tot pe atât de lată. Părul blond îi cădea pe umeri, în bucle, iar pe frunte îi crescuse nestingherit un fel de breton care stătea ridicat. Purta o cămașă lungă de noapte, din flanelă albă.

– Mami! Unde ai fost? întrebă copila.

– Da, iubito, ce s-a întâmplat? îi răspunse Ross.

– Mami a promis.

– Ce a promis?

– Că-mi citește povestea aia.

– Ce poveste?

Demelza ridică privirea, fără să-și dea seama.

– Era... Am uitat titlul... În cartea aia...

Clowance aruncă o privire către chipul mamei ei și imediat scoase un țipăt de frică. Ușa de la bucătărie se deschise, iar Betsy Maria ieși afară.

– Ah, iertați-mă, n-am știut...

O luă de acolo pe Clowance, care urla de mama focului. Demelza întorsese repede capul și își ascunsese chipul, lăsându-și părul liber să-i cadă în jurul feței atunci când se aplecă peste paharul lui Ross.

– Du-o sus, spuse Ross. Spune-i că mama ei o să urce și ea în câteva minute. Până atunci, stai tu cu ea. Jeremy doarme?

– Cred că da, domnule.

– Spune-i că vine să-i citească în câteva minute.

Ușa se închise.

Demelza se șterse din nou la ochi și înghiți lacom din băutura lui Ross. Ross ridică de jos papucii rupți și îi aruncă în coșul cu jucăriile copiilor; apoi îi ridică din nou mantia și o împături. Nu erau simple gesturi mecanice.

– Spune-mi ce simți, o îndemnă el.

– Adică nu vrei să plec?

– Spune-mi ce simți.

– Oh, Ross, cum aș putea? Cum să îndrăznesc?

– Chiar așa. Dar încearcă.

– Ce aș mai avea de spus? N-am avut niciodată intenția. Toată povestea asta m-a luat pe nepregătite. N-am crezut niciodată că... Tu trebuie să știi că n-am crezut niciodată... Îmi pare extrem de rău. Pentru... pentru tot.

– Da, mă rog... Stai puțin jos aici și spune-mi!

– Ce-ar mai fi de spus?

– Spune-mi ce simți în legătură cu Hugh.

– Vorbești serios?

– Vorbesc serios.

Ea se șterse din nou cu mâneca rochiei.

– Cum aș putea să-ți spun sincer, când nici măcar eu nu știu clar? Îți spun, m-a luat pe nepregătite. Era ultimul lucru la care m-aș fi gândit vreodată. Acum simt că am inima frântă... Dar nu în felul în care... Nu ca la moartea Juliei. Acum îmi curg lacrimi, lacrimi, lacrimi pentru atâta tinerețe și iubire îngropate sub pământ... Când a murit Julia, nu aveam lacrimi. Erau în interior, precum sângele. Acum... Acum îmi curg șiroaie pe chip, ca ploaia. Ca ploaia pe care n-o pot opri. Of, Ross, vrei să mă ții în brațe?

– Da, spuse el și se conformă.

– Te rog, ține-mă în brațe și nu-mi da drumul niciodată.

– N-am să o fac nici dacă îmi dai ocazia.

– Nu, până când moartea ne va despărți. Ross, n-aș putea să trăiesc fără tine... Astea... Astea nu sunt lacrimile cuiva care se căiește... Probabil am motive să mă căiesc, dar nu despre asta e vorba... Plâng... Poate sună ciudat, dar... Plâng pentru Hugh... și pentru mine însămi... și pentru... pentru întreaga lume.

– Mai păstrează și pentru mine câteva lacrimi, spuse Ross. Cred că o să am nevoie de ele.

– Of, *toate* sunt ale tale, spuse ea, după care o înecă plânsul și se agăță de el, zguduită de suspine.

Rămaseră așa o vreme, ghemuiți într-o postură incomodă, pe care însă nici unul din ei n-o conștientiză. Din când în când, el își elibera o mână, ca să se șteargă, nervos, la nas și la ochi.

După ceva timp, spuse:

– Probabil Clowance te așteaptă.

– Urc imediat. Dar mai întâi trebuie să mă spăl pe față.

– Bea asta.

Ea luă o a doua înghițitură din paharul lui.

– Ești foarte bun cu mine, Ross.

– Bun *pentru* tine, asta poți s-o mai spui o dată.

– *Cu* mine... Ierți... Dar uiți oare? Nu știu. Poate e o greșeală să uiți. Tot ce știu e că *pe tine* te iubesc. Cred că asta e tot ceea ce contează cu adevărat.

– Asta contează pentru mine.

Ea se înfioră și își șterse ochii pe rând, cu mâna.

– Mă duc să mă spăl pe față, iar apoi mă duc să-i citesc; după aceea, dacă vrei, poți să iei o gură din mâncarea pregătită pentru cină.

– Cred că vin și eu să citesc cu tine un timp, spuse Ross.

În aceeași colecție
au apărut:

Johanna Lindsey, *Când inima dictează*
Stephanie Laurens, *Patimile iubirii*
Victoria Alexander, *Micile minciuni ale dragostei*
Julie Garwood, *Mireasa îndărătnică,*
Elizabeth Hoyt, *Înger și demon*
Julie Garwood, *O nuntă de vis*
Stephanie Laurens, *Pasiunile inimii*
Stephanie Laurens, *Prizoniera dragostei*
Victoria Alexander, *Căile nebănuite ale iubirii*
Christina Dodd, *Dragoste și abandon,*
Julie Garwood, *Secretele unei doamne*
Christina Dodd, *Logodnă în înalta societate*
Elizabeth Hoyt, *O dragoste nepotrivită*
Karen Robards, *Atracție scandaloasă*
Christina Dodd, *Legile iubirii*
Elizabeth Hoyt, *Inocență pierdută*
Stephanie Laurens, *Peștitoarea*
Karen Robards, *Suflete captive*
Samantha James, *Păcatele vicontelui Sutherland*
Karen Robards, *Înfruntarea inimilor*
Elizabeth Hoyt, *Dorințe ascunse*
Johanna Lindsey, *Când dragostea așteaptă*
Victoria Alexander, *Dragoste de probă*
Victoria Alexander, *Duelul sentimentelor*
Stephanie Laurens, *Totul sau nimic*

Johanna Lindsey, *Mireasa prizonieră*

Stephanie Laurens, *Provocarea*

Johanna Lindsey, *Îngerul de argint*

Sarah MacLean, *O soție potrivită pentru un marchiz*

Christina Dodd, *În cele mai nebunești visuri*

Sarah MacLean, *O iubită potrivită pentru un conte*

Johanna Lindsey, *Promisiunea*

Christina Dodd, *Ispita*

Johanna Lindsey, *Prizonierul dorințelor mele*

Teresa Medeiros, *Lecții de seducție*

Christina Dodd, *Mireasa mea favorită*

Teresa Medeiros, *Un sărut de neuitat*

Christina Dodd, *Arta iubirii*

Vicky Dreiling, *Cum să cucerești un Diavol*

Elizabeth Hoyt, *Plăceri vinovate*

Elizabeth Hoyt, *O pasiune imposibilă*

Elizabeth Thornton, *A doua șansă la dragoste*

Elizabeth Thornton, *Frumoasa trădătoare*

Christina Dodd, *Suflete pereche*

Sarah MacLean, *Un târg potrivit pentru un duce*

Cara Elliott, *Tentația fructului oprit*

Johanna Lindsey, *Flăcări și gheață*

Sarah MacLean, *Nouă reguli de nesocotit*

Christina Dodd, *Aleasa prințului*

Teresa Medeiros, *O noapte compromițătoare*

Julie Garwood, *Un altfel de Făt-Frumos*

Loretta Chase, *Scandalul poartă satin*

Teresa Medeiros, *Mireasa și Bestia*

Victoria Alexander, *Cum să alegi soțul potrivit*

Loretta Chase, *O lady aproape perfectă*

Johanna Lindsey, *Iubești doar o dată*

Elizabeth Hoyt, *Fantoma din St. Giles*

Sarah MacLean, *Zece feluri de a fi adorată*

Julie Garwood, *Dorințe rebele*

Sarah MacLean, *Unsprezece scandaluri de evitat*

Johanna Lindsey, *Pasiune și tandrețe*

Victoria Alexander, *Lecția de dragoste*

Elizabeth Hoyt, *Lordul Întunericului*

Teresa Medeiros, *A ta până în zori*

Loretta Chase, *Un gentleman imposibil*

Johanna Lindsey, *Jocul seducției*

Elizabeth Hoyt, *Ducele nopții*

Anne Barton, *Păcătoasa*

Lorraine Heath, *Ispitirea unui lord*

Sabrina Jeffries, *O dragoste periculoasă*

Teresa Medeiros, *Mireasa răpită*

Johanna Lindsey, *Inimi aprinse*

Sabrina Jeffries, *O iubire celebră*

Jennifer Blake, *Răsplata unui rege*

Sarah MacLean, *Sezonul pasiunilor*

Elle Daniels, *Un aranjament neașteptat*

Jennifer Blake, *Capcana inimii*

Victoria Alexander, *Șarada*

Vicky Dreiling, *Dorințele unui conte*

Victoria Alexander, *Înălțimea Sa, soția mea*

Sabrina Jeffries, *O răpire cu urmări neașteptate*

Teresa Medeiros, *Savoarea unui sărut*

Victoria Alexander, *Îndrăgostită de soțul potrivit*

Elizabeth Hoyt, *Dragul meu necunoscut*

Vicky Dreiling, *Dorințele unui libertin*

Jennifer Blake, *Cavalerul de aur*

Victoria Alexander, *Avantajul de a fi păcătos*

Johanna Lindsey, *Suflet vrăjit*

Vanessa Kelly, *Farmecul unei relații interzise*

Sabrina Jeffries, *Dansul seducției*

Lorraine Heath, *Lordul ispitei*

Kate Noble, *Rămășagul*

Victoria Alexander, *Mărturisirea*

Jennifer Delamere, *Moștenitoarea*

Ashleen Macnamara, *O propunere scandaloasă*

Johanna Lindsey, *Spune-mi că mă iubești*

Lorraine Heath, *Doamna de companie*

Meredith Duran, *Anotimpul pasiunii*

Tessa Dare, *Un dans cu un duce,*

Victoria Alexander, *Aventuri compromițătoare*

Meredith Duran, *Amăgirea*

Lorraine Heath, *Provocarea dragostei*

Vanessa Kelly, *O cerere în căsătorie*

Tessa Dare, *Dublă tentație*

Marina Fiorato, *Fecioara din Siena*

Elizabeth Hoyt, *Bravul meu căpitan*

Johanna Lindsey, *Jurnalul unei iubiri*

Heather Webb, *Cum să devii împărătească*

Tessa Dare, *Trei nopți de dorințe*

Sabrina Jeffries, *Măritată cu un viconte*

Kelly Bowen, *Un duce doar pentru mine*

Lorraine Heath, *Un pact cu diavolul*

Johanna Lindsey, *Un libertin îndrăgostit*

Sabrina Jeffries, *Arta de a păcătui*

Chṛistina Dodd, *Înșelătoria*

Joanna Shupe, *Ducesa curtezană*

Kelly Bowen, *Capcana dragostei*

Johanna Lindsey, *Înlănțuită de iubire*

Lorraine Heath, *Între diavol și dorință*

Cheryl Holt, *O propunere tentantă*

Teresa Medeiros, *Hoțul de inimi*

Johanna Lindsey, *Seducția*

Joanna Shupe, *Contesa libertină*

Christina Dodd, *Vraja unui sărut*

Karen Robards, *Foc și gheață*

Lorraine Heath, *Doamna și nelegiuitul*

Johanna Lindsey, *Perechea perfectă*

Teresa Medeiros, *Blestemul frumuseții*

Ashlyn Macnamara, *Doar dragostea contează*

Cheryl Holt, *Mai presus de dorință*

Lorraine Heath, *Cum să te însori cu o moștenitoare*

Jo Beverley, *Infama mea doamnă*

Joanna Shupe, *Un viconte pentru o lady*

Johanna Lindsey, *Pasiuni mistuitoare*

Elizabeth Hoyt, *Cel mai tandru libertin*

Teresa Medeiros, *Șoaptele trandafirilor*

Caroline Linden, *Dragostea și alte povești scandaloase*

Lorraine Heath, *Gentlemanul seducător*

Cheryl Holt, *Plăcere absolută*

Caroline Linden, *Între rațiune și scandal*

Kelly Bowen, *Tu ești contele dorit*

Lorraine Heath, *Invitație la seducție*

Anna Harrington, *Un duce pentru totdeauna*

Kelly Bowen, *Stăpânul inimii mele*

Valerie Bowman, *Ducesă din întâmplare*

Sarah MacLean, *Aparențe înșelătoare*

Johanna Lindsey, *Văpaia din brațele lui*

Valerie Bowman, *Contesă fără voie*

Teresa Medeiros, *Ispita atingerii tale*

Mia Marlowe, *Seducție la prima vedere*

Caroline Linden, *Iubiri și scandaluri*

Valerie Bowman, *Dincolo de rațiune*

Sarah MacLean, *Cucerirea unui libertin*

Elizabeth Hoyt, *Gustul ispitei*

Anna Harrington, *Secrete și tentații*

Valerie Bowman, *Un burlac irezistibil*

Mia Marlowe, *Pretențiile unui crai*

Lorraine Heath, *În căutarea plăcerilor interzise*

Elizabeth Hoyt, *Seducerea unui păcătos*

Lorraine Heath, *Plăcerile nopții*

Lenora Bell, *Cucerirea unui duce*

Alissa Johnson, *Aproape o lady*

Elizabeth Hoyt, *Îmblânzirea Bestiei*

Lorraine Heath, *Ultimul rebel*

Mia Marlowe, *Darul atingerii*

Elizabeth Hoyt, *Inimă sălbatică*

Caroline Linden, *Scandaluri ascunse*

Johanna Lindsey, *Sub asediul iubirii*

Cara Elliott, *Tentația păcatului*

Alissa Johnson, *O întâlnire neașteptată*

Lorraine Heath, *Intenții vinovate*

Vicky Dreiling, *Cum să seduci un ticălos*

Elizabeth Hoyt, *Ducele păcatului*

Lenora Bell, *Dacă aș avea un duce*

Lorraine Heath, *Iubire fără mască*

Cara Elliott, *Tentații periculoase*

Kelly Bowen, *Un duce de neuitat*

Lorraine Heath, *O șansă la dragoste*

Vicky Dreiling, *Cum să te măriți cu un duce*

Penny Jordan, *Iubiri și mătăsuri*

Penny Jordan, *Iubiri și păcate*

Julie Anne Long, *Plăceri primejdioase*

Lorraine Heath, Cucerește-mă din nou

Vicky Dreiling, *Dorințele unui duce*

Daisy Goodwin, *Sisi. Împărăteasa nefericită*

Julie Anne Long, *Un iubit ca nimeni altul*

Lorraine Heath, *Ducele și doamna în roșu*

Teresa Medeiros, *Deliciile păcatului*

Meredith Duran, *Cineva care să ma apere*

Julie Anne Long, *Capitularea*

Teresa Medeiros, *Și îngerii iubesc*

Deeanne Gist, *Fata de la Tiffany*

Juliana Gray, *Cum să-ți îmblânzești ducele*

Meredith Duran, *Regina de gheață*

Tessa Dare, *Zeița vânătorii*

Teresa Medeiros, *Doamna și tâlharul*

Alissa Johnson, *Vicii și virtute*

Elizabeth Hoyt, *Ducele plăcerilor*

Winston Graham, *Luna neagră*

Juliana Gray, *Cum să-ți stăpânești marchizul*

Tessa Dare, *Predarea sirenei*

Grace Burrowes, *O chestiune de onoare*

vor apărea:

Juliana Gray, *Cum să educi un rebel*

Deeanne Gist, *Sacrificiul inimii*

Ross Poldark, acum un prosper proprietar de mină, a scăpat în sfârșit de problemele financiare cu care se confrunta până nu demult și este îndemnat de oamenii de seamă ai comitatului să intre în politică. Romanul surprinde, în paralel, frânturi din viața a patru femei: Demelza, Elizabeth, Caroline și Morwenna. La trei ani de la căsătorie, după ce viața ei părea să intre în sfârșit pe un făgaș firesc, Elizabeth se vede nevoită să facă față bănuielilor sumbre și schimbărilor bruște de dispoziție ale soțului ei. Ea și Ross se întâlnesc întâmplător într-o seară, la trei ani de la evenimentele nefericite care i-au făcut să se îndepărteze unul de celălalt, această întâlnire stârnindu-le sentimente contradictorii. Caroline, în sfârșit căsătorită cu Dwight după o perioadă îndelungată de așteptare și suferință, se vede prinsă în rutina unei căsnicii monotone și se simte neglijată de soțul ei, care este în continuare dedicat trup și suflet profesiei sale. După o poveste de iubire încheiată brusc și dureros, Morwenna Chynoweth este forțată de familie să se mărite cu Ossie Whitworth, paroh înstărit și ambițios, alături de care viața ei va deveni în scurt timp un calvar. Simțind din nou norii negri ai amenințării lui Elizabeth plutind asupra căsniciei ei, Demelza se lasă prinsă în mrejele unui tânăr ofițer care nu se sfiește să își mărturisească deschis sentimentele față de ea. Vor reuși Demelza și Ross să depășească acest nou punct de răscruce din viața lor?

Winston Graham a scris mai mult de 45 de romane, traduse în toată lumea, iar faimoasa sa serie Poldark a fost ecranizată într-un serial de televiziune difuzat în 24 de țări. Winston Graham a fost membru al Societății Regale de Literatură și în 1983 i s-a conferit Ordinul Imperiului Britanic.

Tradiție din 1989
www.litera.ro
ISBN 978-606-33-1798-9
9 786063 317989
Alma®